

Tämä asiakirja on ainoastaan dokumentointitarkoituksiin. Toimielimet eivät vastaa sen sisällöstä.

► **B**

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 3821/85,
annettu 20 päivänä joulukuuta 1985,
tieliikenteen valvontalaitteista
(EYVL L 370, 31.12.1985, s. 8)**

Muutettu:

		virallinen lehti		
		N:o	sivu	päivämäärä
► <u>M1</u>	Komission asetus (ETY) N:o 3314/90, annettu 16 päivänä marraskuuta 1990	L 318	20	17.11.1990
► <u>M2</u>	Neuvoston asetus (ETY) N:o 3572/90, annettu 4 päivänä joulukuuta 1990	L 353	12	17.12.1990
► <u>M3</u>	Commission regulation (EEC) No 3688/92 of 21 December 1992 (*)	L 374	12	22.12.1992
► <u>M4</u>	Komission asetus (EY) N:o 2479/95, annettu 25 päivänä lokakuuta 1995	L 256	8	26.10.1995
► <u>M5</u>	Komission asetus (EY) N:o 1056/97, annettu 11 päivänä kesäkuuta 1997	L 154	21	12.6.1997
► <u>M6</u>	Neuvoston asetus (EY) N:o 2135/98, annettu 24 päivänä syyskuuta	L 274	1	9.10.1998
► <u>M7</u>	Muutettu: Komission asetus (EY) N:o 1360/2002, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2002	L 207	1	5.8.2002
► <u>M8</u>	Komission asetus (EY) N:o 1360/2002, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2002	L 207	1	5.8.2002
► <u>M9</u>	Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1882/2003, annettu 29 päivänä syyskuuta 2003	L 284	1	31.10.2003
► <u>M10</u>	Komission asetus (EY) N:o 432/2004, annettu 5 päivänä maaliskuuta 2004	L 71	3	10.3.2004
► <u>M11</u>	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 561/2006, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2006	L 102	1	11.4.2006
► <u>M12</u>	Neuvoston asetus (EY) N:o 1791/2006, annettu 20 päivänä marraskuuta 2006	L 363	1	20.12.2006
► <u>M13</u>	Komission asetus (EY) N:o 68/2009, annettu 23 päivänä tammikuuta 2009	L 21	3	24.1.2009
► <u>M14</u>	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 219/2009, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2009	L 87	109	31.3.2009
► <u>M15</u>	Komission asetus (EU) N:o 1266/2009, annettu 16 päivänä joulukuuta 2009	L 339	3	22.12.2009

Muutettu:

► <u>A1</u>	Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisasiakirja	C 241	21	29.8.1994
	(mukautettu neuvoston päätöksellä 95/1/EY, Euratom, EHTY)	L 1	1	1.1.1995

(*) Tätä asiakirjaa ei ole julkaistu suomenkielisenä.

- **A2** Asiakirja Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu L 236 33 23.9.2003

Oikaistu:

- **C1** Oikaisu, EUVL L 77, 13.3.2004, s. 71 (1360/2002)

**NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 3821/85,
annettu 20 päivänä joulukuuta 1985,
tieliikenteen valvontalaitteista**

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 75 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽³⁾,

sekä katsoo, että

tieliikenteessä on otettu käyttöön valvontalaite asetuksella (ETY) N:o 1463/70 ⁽⁴⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2828/77 ⁽⁵⁾,

ottaen huomioon jäljempänä säädetty muutokset olisi selkeyden vuoksi koottava asiaa koskevat säännökset yhteen säädökseen ja sen johdosta kumottava asetus (ETY) N:o 1463/70; kuitenkin sen 3 artiklan 1 kohdassa säädetty tietyntyyppistä henkilöliikennettä koskeva poikkeus olisi pidettävä edelleen määrätyn ajan voimassa,

tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3820/85 ⁽⁶⁾ tarkoitetut ajanjaksot osoittavalla valvontalaitteella voidaan tehokkaasti valvoa näiden säännösten noudattamista,

velvoite käyttää tällaista valvontalaitetta voi koskea vain jäsenvaltioissa rekisteröityjä ajoneuvoja; lisäksi osa näistä ajoneuvoista voidaan vaikeuksia aiheuttamatta jättää tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle,

jäsenvaltioilla olisi oltava oikeus komission luvalla myöntää erityisistä syistä tietyntyyppisiä ajoneuvoja koskevia poikkeuksia tämän asetuksen säännöksistä; kiireellisissä tapauksissa poikkeuksia olisi voitava myöntää rajoitetuksi ajaksi ilman komission etukäteen antamaa lupaa,

tehokkaan valvonnan varmistamiseksi laitteen on toimittava luotettavasti, sitä on oltava helppo käyttää ja sen on oltava suunniteltu siten, että väärinkäytösten todennäköisyys on mahdollisimman vähäinen; sen vuoksi on erityisen tärkeää, että valvontalaite tallentaa kunkin kuljettajan henkilökohtaiselle piirturilevylle riittävän tarkkoja ja helposti luettavia tietoja eri ajanjaksoista,

ajoneuvon matkaa koskevien lisätietojen, kuten nopeuden ja kuljetun matkan, automaattinen kirjaaminen voi huomattavasti parantaa liikenneturvallisuutta ja edistää järkevää ajoneuvon käyttöä; näin ollen on tarkoituksenmukaista edellyttää myös näiden tietojen kirjaamista,

valvontalaitteiden rakenteesta ja asennuksesta on tarpeen vahvistaa yhteisön tason standardit ja säätää ETY-tyyppihyväksyntämenettelystä sen varmistamiseksi, ettei jäsenvaltioiden alueella kielletä tällaisia valvontalaitteita tai estetä tällaisilla laitteilla varustettujen ajoneuvojen rekisteröintiä, liikkeelle laskemista tai käyttöä,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 100, 12.4.1984, s. 3 ja EYVL N:o C 223, 3.9.1985, s. 5

⁽²⁾ EYVL N:o C 122, 20.5.1985, s. 168

⁽³⁾ EYVL N:o C 104, 25.4.1985, s. 4 ja EYVL N:o C 303, 25.11.1985, s. 29

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 164, 27.7.1970, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 334, 24.12.1977, s. 11

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 370, 31.12.1985, s. 1

▼B

jäsenvaltioiden välisten ETY-tyyppihyväksyntää koskevien erimielisyyksien osalta on suotavaa, että komissio voisi päätöksellään ratkaista erimielisyyden, jos kyseiset jäsenvaltiot eivät ole pystyneet ratkaisemaan erimielisyyttä kuudessa kuukaudessa,

tämän asetuksen täytäntöönpanon ja väärinkäytösten estämisen kannalta olisi hyvä, jos kuljettajat pyytäessään saisivat jäljennöksen piirturilevyistään,

edellä tarkoitettujen työ- ja lepoaikojen valvonnan tavoitteiden saavuttamiseksi on tarpeen velvoittaa työnantajat ja kuljettajat huolehtimaan laitteen moitteettomasta toiminnasta ja suorittamaan huolellisesti edellytetyt toimenpiteet,

säännöksiä kuljettajan mukana pidettävien piirturilevyjen määrästä on muutettava, koska liukuva työviikko on korvattu kiinteällä työviikolla,

tekniikan kehityksen vuoksi on tarpeen nopeasti mukauttaa tämän asetuksen liitteissä määritellyt tekniset eritelvät; tässä tarkoituksessa toteuttavien toimenpiteiden helpottamiseksi olisi säädettävä menettelystä jäsenvaltioiden ja komission välisen kiinteän yhteistyön toteuttamiseksi neuvoo-antavassa komiteassa,

todetusta rikkomisesta olisi ilmoitettava muille jäsenvaltioille, ja

valvontalaitteen luotettavan ja moitteettoman toiminnan varmistamiseksi on suotavaa säätää asennettujen laitteiden määräaikaista tarkastusta ja valvontaa koskevista yhdenmukaisista vaatimuksista,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

Periaatteet ja soveltamisala*1 artikla*

Tässä asetuksessa tarkoitettujen valvontalaitteiden on rakenteen, asennuksen, käytön ja testauksen osalta oltava tämän asetuksen ►**M6** sekä sen liitteiden I tai I B ja II ◀ vaatimusten mukaisia.

▼M11*2 artikla*

Tässä asetuksessa sovelletaan tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 3821/85 ja (EY) N:o 2135/98 muuttamisesta 15 päivänä maaliskuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 561/2006 ⁽¹⁾ 4 artiklan määritelmiä.

▼B*3 artikla***▼M11**

1. Valvontalaite on asennettava ja sitä on käytettävä jäsenvaltiossa rekisteröidyissä ajoneuvoissa, joita käytetään maanteiden henkilö- tai tavaraliikenteessä, lukuun ottamatta asetuksen (EY) N:o 561/2006 3 artiklassa tarkoitettuja ajoneuvoja. Asetuksen (EY) N:o 561/2006 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ajoneuvot sekä ajoneuvot, joille on myönnetty vapautus asetuksen (ETY) N:o 3820/85 soveltamisesta, mutta joihin ei enää sovelleta vapautusta asetuksen (EY) N:o 561/2006 nojalla, on saatettava tämän vaatimuksen mukaisiksi 31 päivään joulukuuta 2007 mennessä.

⁽¹⁾ EUVL L 102, 11.4.2006, s. 1

▼ M11

2. Jäsenvaltiot voivat vapauttaa asetuksen (EY) N:o 561/2006 13 artiklan 1 ja 3 kohdassa mainitut ajoneuvot tämän asetuksen soveltamisesta.
3. Jäsenvaltiot voivat komission luvalla myöntää vapautuksen tämän asetuksen soveltamisesta asetuksen (EY) N:o 561/2006 14 artiklassa tarkoitettuihin kuljetuksiin käytettäville ajoneuvoille.

▼ B

4. Jäsenvaltiot voivat kansallisen liikenteen osalta vaatia asennettavaksi ja käytettäväksi tämän asetuksen mukaiset valvontalaitteet myös sellaisiin ajoneuvoihin, joita 1 kohta ei koske.

II LUKU

Tyyppihyväksyntä*4 artikla***▼ M6**

Tässä luvussa ilmaisulla 'valvontalaitteisto' tarkoitetaan "valvontalaitteistoa tai sen osia".

▼ B

Valmistaja tai tämän edustaja tekee jäsenvaltiolle valvontalaitteen tai piirturilevymallin ► **M6** tai kuljettajakortin ◀ ETY-tyyppihyväksyntähakemukset tarvittavine kuvailevine asiakirjoineen. Samantyyppisestä valvontalaitteesta tai piirturilevymallista ► **M6** tai kuljettajakortista ◀ voidaan tehdä hakemus vain yhdessä jäsenvaltiossa.

*5 artikla***▼ M6**

Jäsenvaltion on annettava EY-tyyppihyväksyntä valvontalaitetyypille, piirturilevymallille tai kuljettajakortille, jos se on liitteen I tai I B vaatimusten mukainen ja jos jäsenvaltiolla on mahdollisuus valvoa, että tuotanto on hyväksytyin tyyppin tai mallin mukaista.

▼ M14

Järjestelmän turvallisuuden osalta on noudatettava liitteen I B teknisiä määräyksiä. Komissio valvoo, että tuossa liitteessä määrätään, että EY-tyyppihyväksyntä voidaan myöntää valvontalaitteistolle vasta sitten, kun koko järjestelmä (itse valvontalaitte, muistikortti ja vaihdelaatikon sähkökytkennät) on osoittautunut sellaiseksi, ettei sitä voi käsitellä tai ettei ajoaikaa koskevia tietoja voi muuttaa. Nämä toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia, hyväksytään 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen. Viimeisimmän käsittelytekniikan täysin tunteva henkilöstö suorittaa tarpeelliset testit asian varmistamiseksi.

▼ B

Tyyppihyväksynnän saaneen mallin tai tyyppin muutoksista tai täydennyksistä on haettava täydentävää ETY-tyyppihyväksyntää alkuperäisen ETY-tyyppihyväksynnän antaneelta jäsenvaltiolta.

6 artikla

Jäsenvaltiot antavat hakijalle 5 artiklan mukaisesti hyväksytystä valvontalaitetyypistä tai piirturilevymallista ► **M6** tai kuljettajakortista ◀ liitteessä II olevan mallin mukaisen ETY-tyyppihyväksyntämerkin.

7 artikla

Sen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten, jolta tyyppihyväksyntää haetaan, on jokaisesta hyväksymästään tai hylkäämästään valvontalaitte-

▼B

tyypistä tai piirturilevymallista ►M6 tai kuljettajakortista ◀ tapauksen mukaan joko toimitettava muiden jäsenvaltioiden viranomaisille yhden kuukauden kuluessa jäljennös tyyppihyväksyntätodistuksesta tarvittavine kuvailevine asiakirjoineen tai ilmoitettava kyseisille viranomaisille hyväksynnän epäämisestä; epäämisestä niiden on ilmoitettava päätöksensä perustelut.

8 artikla

1. Jos 5 artiklassa tarkoitettun ETY-tyyppihyväksynnän antanut jäsenvaltio toteaa, että valvontalaitteet tai piirturilevyt ►M6 tai kuljettajakortit ◀, joissa on sen antama ETY-tyyppihyväksyntämerkki, eivät ole sen hyväksymän tyyppin mukaisia, sen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tuotanto on hyväksytyyn tyyppiin tai mallin mukaista. Tämä voi tarvittaessa johtaa ETY-tyyppihyväksynnän peruuttamiseen.

2. ETY-tyyppihyväksynnän antaneen jäsenvaltion on peruutettava tyyppihyväksyntä, jos hyväksytyä valvontalaitetta tai piirturilevyä ►M6 tai kuljettajakorttia ◀ ei voida pitää tämän asetuksen ja sen liitteiden mukaisena tai jos sen toiminnassa on havaittavissa sellainen yleinen vika, joka tekee sen tarkoitukseensa sopimattomaksi.

3. Jos toinen jäsenvaltio ilmoittaa ETY-tyyppihyväksynnän antaneelle jäsenvaltiolle jostakin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettusta tapauksesta, tämän on neuvoteltuaan edellisen jäsenvaltion kanssa toteutettava kyseisissä kohdissa säädetyt toimenpiteet, jollei 5 kohdassa toisin säädetä.

4. Jäsenvaltio, joka on todennut 2 kohdassa tarkoitettun tapauksen, voi kieltää valvontalaitteiden tai piirturilevyjen ►M6 tai kuljettajakorttien ◀ saattamisen markkinoille ja käyttöön ottamisen toistaiseksi. Sama koskee 1 kohdassa tarkoitettua tapausta, kun valmistaja huomautuksen jälkeen ei ole saattanut ETY-ensitarkastuksesta vapautettuja valvontalaitteita tai piirturilevyjä ►M6 tai kuljettajakortteja ◀ hyväksytyyn tyyppiin tai tämän asetuksen vaatimusten mukaisiksi.

Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on joka tapauksessa ilmoitettava kuukauden kuluessa toisilleen ja komissiolle ETY-tyyppihyväksynnän peruuttamisesta tai muista 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti toteutetuista toimenpiteistä sekä niiden syistä.

5. Jos ETY-tyyppihyväksynnän antanut jäsenvaltio kiistää sille ilmoitetut 1 ja 2 kohdan mukaiset tapaukset, kyseisten jäsenvaltioiden on pyrittävä ratkaisemaan erimielisyys ja pidettävä komissio ajan tasalla.

Jos jäsenvaltioiden väliset neuvottelut eivät neljän kuukauden kuluessa 3 kohdassa tarkoitettua tiedoksiantopäivästä ole johtaneet sopimiseen, komissio tekee kaikkien jäsenvaltioiden asiantuntijoita kuultuaan ja kaikki asiaan kuuluvat esimerkiksi taloudelliset ja tekniset tekijät tarkastettuaan kuuden kuukauden kuluessa päätöksen, joka annetaan tiedoksi kyseisille jäsenvaltioille ja ilmoitetaan samalla muille jäsenvaltioille. Komissio määrää tapauksen mukaan päätöksensä soveltamisen määräajan.

9 artikla

1. Piirturilevymallin ►M6 tai kuljettajakortin ◀ ETY-tyyppihyväksyntähakemuksessa hakijan on ilmoitettava, mitä valvontalaitetta tai -laitteita varten tämä piirturilevy ►M6 tai kuljettajakortti ◀ on tarkoitettu ja toimitettava sen testausta varten kyseisen tyyppinen valvontalaitte tai kyseisen tyyppiset valvontalaitteet.

2. Kunkin jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on merkittävä piirturilevymallin ►M6 tai kuljettajakortin ◀ tyyppihyväksyntätodistukseen, missä valvontalaitteessa tai -laitteissa tätä piirturilevymallia ►M6 tai kuljettajakorttia ◀ voidaan käyttää.

▼ B*10 artikla*

Jäsenvaltio ei saa evätä valvontalaitteella varustetun ajoneuvon rekisteröintiä tai kieltää sen liikkeelle laskemista tai käyttöä sen varustukseen liittyvistä syistä, jos laitteessa on 6 artiklassa tarkoitettu ETY-tyyppihyväksyntämerkki ja 12 artiklassa tarkoitettu asennuskilpi.

11 artikla

Kaikki tämän asetuksen nojalla tehdyt päätökset, joilla evätään tai peruutetaan valvontalaitteen tai piirturilevymallin ► **M6** tai kuljettajakortin ◀ tyyppihyväksyntä, on perusteltava yksityiskohtaisesti. Päätöksestä on ilmoitettava asianosaiselle, jolle on samanaikaisesti ilmoitettava myös jäsenvaltioiden voimassa olevan lainsäädännön mukaan hänen käytettävissään olevat muutoksenhakukeinot ja -ajat.

III LUKU

Asennus ja tarkastus*12 artikla*

1. Valvontalaitteen asennuksen ja korjauksen saa suorittaa ainoastaan sellainen korjaamo tai asentaja, jonka jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset ovat tätä tarkoitusta varten hyväksyneet kuultuaan halutesaan niiden valmistajia, joita asia koskee.

▼ M6

Hyväksytyjen korjaamoiden ja asentajien korttien hallinnollinen voimassaoloaika ei saa ylittää yhtä vuotta.

Jos hyväksytyjen korjaamoiden ja asentajien kortti uudistetaan, jos se vahingoittuu, toimii huonosti, katoaa tai se varastetaan, viranomainen toimittaa korvaavan kortin viiden työpäivän kuluessa tätä tarkoittavan perustellun pyynnön vastaanottamisesta.

Kun entisen tilalle annetaan uusi kortti, uudessa kortissa on entinen korjaamon tunnusnumero korotettuna yhdellä yksiköllä. Kortin myöntävän viranomaisen on pidettävä rekisteriä kadonneista, varastetuista ja viallisista korteista.

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen vauraan välttämiseksi, että hyväksytyille asentajille ja korjaamoille myönnettyjä kortteja väärennetään.

2. Hyväksytyin asentajan tai korjaamon on merkittävät suoritettut sinitöinnit erityisellä merkillä ja tämän lisäksi syötettävä liitteen I B mukaisen valvontalaitteiden osalta sähköiset turvatiedot, joiden avulla voidaan erityisesti todeta, ettei laitteita ole väärennetty. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on pidettävä luetteloa käytetyistä merkeistä ja sähköisistä turvatiedoista sekä myönnettyistä hyväksytyjen korjaamoiden ja asentajien korteista.

3. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on annettava komissiolle luettelo hyväksytyistä asentajista ja korjaamoista sekä niille myönnettyistä korteista ja toimitettava sille kopio käytettyihin sähköisiin turvatietoihin liittyvistä välttämättömistä merkeistä ja osista.

▼ B

4. ► **M6** Liitteissä I ja I B ◀ esitetyn mallin mukaisella asennuskilvellä varmennetaan, että valvontalaitteen asennus on tapahtunut tämän asetuksen vaatimusten mukaisesti.

▼ M3

5. Any seal may be removed by the fitters or workshops approved by competent authorities under paragraph 1 of this Article, or in the cir-

▼ M3

circumstances described in Annex I, Chapter V, paragraph 4 ► M6 tai liitteessä I B olevan VI luvun c jakso ◀ to this Regulation.

▼ B

IV LUKU

Laitteen käyttö

▼ M6

13 artikla

Työnantajan ja kuljettajan on huolehdittava valvontalaitteen sekä, jos kuljettaja ajaa liitteen I B mukaisin valvontalaittein varustettua ajoneuvoa, kuljettajakortin moitteettomasta toiminnasta ja oikeasta käytöstä.

▼ B

14 artikla

▼ M6

1. Työnantajan on huolehdittava siitä, että liitteen I mukaisilla valvontalaitteilla varustettujen ajoneuvojen kuljettajilla on riittävä määrä piirturilevyjä ottaen huomioon näiden piirturilevyjen yksilölliset ominaisuudet, työn keston ja sen mahdollisuuden, että vahingoittuneet tai valvontaviranomaisen haltuun ottamat piirturilevyt on korvattava. Työnantaja saa antaa kuljettajille vain hyväksytyt mallisia, ajoneuvoon asennettuun laitteeseen sopivia piirturilevyjä.

Jos ajoneuvo on varustettu liitteen I B mukaisella valvontalaitteella, työnantajan ja kuljettajan on huolehdittava siitä, että työn kesto huomioidaan ottaen liitteessä I b tarkoitettu tulostaminen voidaan tarkastuksen yhteydessä pyynnöstä suorittaa virheettömästi.

▼ M11

2. Yrityksen on säilytettävä piirturilevyjä ja 15 artiklan 1 kohdan noudattamiseksi tehtyjä tulosteita käytön jälkeen vähintään yksi vuosi aikajärjestyksessä ja luettavassa muodossa ja annettava niistä jäljennös asianomaiselle kuljettajalle tämän pyynnöstä. Yrityksen on myös annettava jäljennös kuljettajakortilta kopioiduista tiedoista kyseisille kuljettajille, jotka pyytävät niitä, ja jäljennös paperitulosteena. Piirturilevyt, tulosteet ja kopioidut tiedot on pyynnöstä esitettävä tai luovutettava toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle.

▼ M6

3. Liitteessä I B tarkoitetun kuljettajakortin myöntää kuljettajan pyynnöstä sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, jossa kuljettajalla on vakituinen asuinpaikka.

Jäsenvaltio voi vaatia, että jokaisella kuljettajalla, jota asetuksen (ETY) N:o 3820/85 säännökset koskevat ja jolla on vakituinen asuinpaikka kyseisen jäsenvaltion alueella, on kuljettajakortti.

a) Tässä asetuksessa 'vakituksella asuinpaikalla' tarkoitetaan paikkaa, jossa henkilö tavallisesti, toisin sanoen vähintään 185 päivää kalenterivuoden aikana, asuu henkilökohtaisiin ja ammatillisiin siteisiin liittyvistä syistä, tai jos henkilöllä ei ole ammatillisia siteitä, henkilökohtaisista syistä, jotka johtuvat läheisistä siteistä hänen ja asuinpaikan välillä.

Kuitenkin, jos henkilöllä on ammatillisia siteitä eri paikkaan, kuin mihin hänellä on henkilökohtaisia siteitä, ja jos hän tästä syystä joutuu säännöllisesti oleskelemaan eri paikoissa kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa, hänen katsotaan asuvan vakituksella paikassa, johon hänellä on henkilökohtaisia siteitä, edellyttäen, että hän palaa sinne säännöllisesti. Viimeksi mainittua ehtoa ei edellytetä, jos henkilö oleskelee jäsenvaltiossa, koska hänet on lähetetty sinne työhön määrääjäksi.

▼ **M6**

- b) Kuljettajat esittävät vakituisesta asuinpaikasta todistuksen asianmukaisella tavalla, kuten henkilöllisyystodistuksen tai muun pätevän asiakirjan avulla.
- c) Jos kuljettajakortin myöntävän jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset epäilevät b kohdan mukaisesti annetun vakituista asuinpaikkaa koskevan ilmoituksen oikeellisuutta tai jos pidetään tiettyjä erityistarkastuksia, kyseiset viranomaiset voivat pyytää lisätietoja tai -todisteita.
- d) Kortin myöntävän jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava mahdollisuuksien mukaan, ettei hakija jo ole voimassa olevan kuljettajakortin haltija.

- 4. a) Jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen täyttää kuljettajakortin liitteen I B säännösten mukaisesti. Kuljettajakortin hallinnollinen voimassaoloaika ei voi ylittää viittä vuotta.

Kuljettajalla voi olla hallussaan vain yksi voimassa oleva kortti. Hän ei saa käyttää muuta kuin omaa henkilökohtaista korttiaan. Hän ei saa käyttää viallista korttia tai korttia, jonka voimassaoloaika on umpeutunut.

Kun kuljettajalle annetaan uusi kortti entisen tilalle, uudessa kortissa on entinen kuljettajakortin numero korotettuna yhdellä yksiköllä. Kortin myöntävän viranomaisen on pidettävä rekisteriä myönnettyistä, varastetuista, kadonneista ja viallisista kortteista vähintään niiden voimassaoloa vastaavan ajan.

Jos kuljettajakortti vahingoittuu, toimii huonosti, katoaa tai varastetaan, viranomainen toimittaa korvaavan kortin viiden työpäivän kuluessa tätä tarkoitusta varten tehdyn perustellun pyynnön vastaanottamisesta.

Kun kortti on uusittava sen voimassaoloajan umpeutuessa, viranomainen toimittaa uuden kortin ennen vanhan umpeutumista, jos tätä koskeva pyyntö on toimitettu viranomaiselle 15 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädettyssä määräajassa.

- b) Kuljettajakortti myönnetään ainoastaan hakijoille, joita koskevat asetuksen (ETY) N:o 3820/85 säännökset.
- c) Kuljettajakortti on henkilökohtainen. Sitä ei sen voimassaoloaikana voida peruuttaa tai sen voimassaoloa keskeyttää millään perusteella, paitsi jos jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen toteaa, että kortti on väärennetty tai että kuljettaja käyttää muuta kuin omaa korttiaan tai että kuljettajan hallussa oleva kortti on saatu väärin ilmoitusten ja/tai väärennettyjen asiakirjojen perusteella. Jos edellä mainitut kortin peruuttamistai voimassaolon keskeyttämistoimenpiteet toteuttaa muu kuin kortin myöntänyt jäsenvaltio, kyseisen jäsenvaltion on palautettava kortti kortin myöntäneen jäsenvaltion viranomaisille ja ilmoitettava tämän palautuksen syyt.
- d) Jäsenvaltioiden myöntämät kuljettajakortit on tunnustettava vastavuoroisesti.

Jos jäsenvaltion myöntämän voimassa olevan kuljettajakortin haltijan vakinainen asuinpaikka on toisessa jäsenvaltiossa, hän voi pyytää, että hänen korttinsa vaihdetaan vastaavaan kuljettajakorttiin; vaihdon suorittavan jäsenvaltion tehtävänä on tarkastaa tarvittaessa, onko esitetty kortti vielä voimassa.

Vaihdon suorittavien jäsenvaltioiden on palautettava vanha kortti sen myöntäneen jäsenvaltion viranomaisille ja ilmoitettava tämän palautuksen syyt.

- e) Kun jäsenvaltio korvaa tai vaihtaa kuljettajakortin, tämän korvaaminen tai vaihto sekä jokainen muu myöhempi korvaaminen tai uusiminen on kirjattava tässä jäsenvaltiossa.

▼ M6

f) Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet kuljettajakorttien väärentämisen mahdollisuuden välttämiseksi.

5. Jäsenvaltioiden on valvottava, että neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3820/85 ja tiettyjen moottoriajoneuvoluokkien nopeudenrajoittimien asentamisesta ja käytöstä yhteisössä 10 päivänä helmikuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/6/ETY edellyttämän valvonnan suorittamiseksi tarvittavat, tämän asetuksen I B liitteen mukaisilla valvontalaitteilla tallennetut ja muistiin tallennetut tiedot säilytetään muistissa vähintään 365 päivää tallennuspäivän jälkeen ja että ne saadaan käyttöön siten, että tietojen varmuus ja paikkansapitävyys taataan ⁽¹⁾.

Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet varmistaa, että toimet, jotka liittyvät valvontalaitteiden jälleenmyyntiin tai käytöstä poistamiseen, eivät haittaa erityisesti tämän kohdan asianmukaista soveltamista.

▼ B*15 artikla*

1. Kuljettajat eivät saa käyttää likaantuneita tai vahingoittuneita piirturilevyjä ► **M6** tai kuljettajakortteja ◀. Ne on tämän vuoksi suojattava sopivalla tavalla.

▼ M6

Kun kuljettaja haluaa uusia kuljettajakorttinsa, hänen on esitettävä asiasta pyyntö sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa hänellä on vakituinen asuinpaikka, viimeistään 15 työpäivää ennen kortin voimassaoloajan umpeutumista.

▼ B

Jos tietoja sisältävä piirturilevy ► **M6** tai kuljettajakortti ◀ vahingoittuu, kuljettajan on liitettävä vahingoittuneen piirturilevyn ► **M6** tai kuljettajakortin ◀ ohteen sen tilalla käytetty varalevy.

▼ M6

Jos kuljettajakortti vahingoittuu, toimii huonosti, katoaa tai varastetaan, kuljettajan on kalenteriviikon kuluessa esitettävä pyyntö korvaavan kortin saamisesta sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa hänellä on vakituinen asuinpaikka.

▼ M11

Jos kuljettajakortti vahingoittuu, toimii huonosti tai ei ole kuljettajan hallussa, kuljettajien on

- a) matkansa alkaessa tulostettava yksityiskohtaiset tiedot kuljettajan ajamasta ajoneuvosta ja merkittävä tulostettuun asiakirjaan
 - i) seikat, joiden avulla kuljettaja voidaan tunnistaa (nimi ja kuljettajakortin tai kuljettajan ajokortin numero), sekä allekirjoituksensa;
 - ii) jäljempänä 3 kohdan toisen luetelmakohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitettut ajanjaksot;
- b) matkansa päätyttyä tulostettava valvontalaitteeseen tallennetut aikatiedot ja kirjattava siihen tekemänsä muun työn aika, varallaoloaikansa ja vapaa-aikansa matkan alussa tehdyn tulosteen ottamisen jälkeen, ellei tietoja ole tallennettu ajopiirturiin, ja merkittävä kyseiseen asiakirjaan yksityiskohdat, joiden avulla kuljettaja voidaan tunnistaa (nimi ja kuljettajakortin tai kuljettajan ajokortin numero), sekä kuljettajan allekirjoitus.

▼ B

2. Kuljettajien on käytettävä jokaisena ajopäivänä piirturilevyjä ► **M6** tai kuljettajakortteja ◀ alkaen hetkestä, jona he ottavat ajoneuvon haltuunsa. Piirturilevy ► **M6** tai kuljettajakortti ◀ poistetaan vasta

⁽¹⁾ EYVL 57, 2.3.1992, s. 27.

▼ B

vuorokautisen työajan päätyttyä, jollei poistamiseen anneta lupaa muulla tavoin. Piirturilevyä ► **M6** tai kuljettajakorttia ◀ ei saa käyttää tarkoitettua pitempää aikaa.

▼ M11

Kun kuljettajat eivät ole ajoneuvossa eivätkä siten voi käyttää ajoneuvon asennettua laitetta, jäljempänä 3 kohdan toisen luettelamakohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitetut ajanjaksot

- a) on luettavasti ja piirturilevyä likaamatta merkittävä käsin, automaattisesti tai muulla tavoin piirturilevyyn, jos ajoneuvossa on liitteen I mukainen valvontalaite; tai
- b) ne on merkittävä kuljettajakorttiin käyttämällä valvontalaitteen käsi-merkintämahdollisuutta, jos ajoneuvossa on liitteen I B mukainen valvontalaite.

Jos liitteen I B mukaisella valvontalaitteella varustetussa ajoneuvossa on mukana useampi kuin yksi kuljettaja, näiden on varmistettava, että heidän kuljettajakorttinsa on asetettu ajopiirturiin oikeaan aukkoon.

▼ B

Kun ajoneuvossa on useampi kuin yksi kuljettaja, kuljettajien on tehtävä piirturilevyihin tarvittavat muutokset siten, että liitteessä I olevan II luvun 1—3 kohdassa tarkoitetut tiedot näkyvät sen kuljettajan piirturilevyssä, joka sillä hetkellä ohjaa ajoneuvoa.

3. Kuljettajien on

- huolehdittava siitä, että piirturilevyn aikamerkinnot tehdään ajoneuvon rekisteröintimaan virallisen ajan mukaan,
- käytettävä valvontalaitteen katkaisijaa siten, että seuraavat ajanjaksot tulevat merkityiksi erikseen ja toisistaan erotettavasti:
 - a) (sisältää kuvan) merkin alla: ajoaika;

▼ M11

- b) ”muulla työllä” tarkoitetaan maantieliikenteen liikkuvissa tehtävissä toimivien henkilöiden työajan järjestämisestä 11 päivänä maaliskuuta 2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/15/EY ⁽¹⁾ 3 artiklan a alakohdassa määriteltyä muuta toimintaa kuin ajamista, sekä myös kaikkea samalle tai toiselle työnantajalle tehtävää työtä joko kuljetusalalla tai sen ulkopuolella, ja se on merkittävä merkin alle;
- c) ”varallaoloaika”, joka on määritelty direktiivin 2002/15/EY 3 artiklan b alakohdassa, on merkittävä merkin alle;

▼ B

- d) (sisältää kuvan) merkin alla: työn keskeytykset ja vuorokautiset lepoajat.

▼ M11**▼ B**

5. Kuljettajan on merkittävä piirturilevyyn seuraavat tiedot:

- a) sukunimi ja etunimi aloitettaessaan levyn käytön;
- b) aika ja paikka aloitettaessaan ja lopetettaessaan levyn käytön;
- c) hänen käytössään olevan ajoneuvon rekisterinumero ennen ensimmäistä levylle merkittyä matkaa ja sen jälkeen piirturilevyn käytön aikana tapahtuvien ajoneuvon vaihtojen yhteydessä;
- d) matkamittarin lukema:
 - ennen ensimmäistä levylle merkittyä matkaa,
 - viimeisen levylle merkityn matkan jälkeen,

(¹) EYVL L 80, 23.3.2002, s. 35.

▼B

— jos ajoneuvoa vaihdetaan työpäivän aikana (edellisen ajoneuvon mittarilukema ja uuden ajoneuvon mittarilukema);

e) tarvittaessa ajoneuvon vaihdon kellonaika.

▼M6

5 a. Kuljettajan on syötettävä liitteen I B mukaiseen valvontalaitteeseen sen maan tunnus, jossa hän aloittaa vuorokautisen työjaksonsa, sekä sen maan tunnus, jossa hän päättää vuorokautisen työjaksonsa. Jäsenvaltio voi kuitenkin määrätä, että sen alueella sisämaankuljetuksen suorittavien ajoneuvojen kuljettajat lisäävät maan tunnuksen tarkemmat maantieteelliset erittelyt, jos kyseinen jäsenvaltio on ilmoittanut nämä erittelyt komissiolle ennen 1 päivää huhtikuuta 1998, ja niiden lukumäärä ei ole yli kaksikymmentä.

Edellä tarkoitetut tiedot syöttää kuljettaja, ja se voi tapahtua joko täysin manuaalisesti tai automaattisesti, jos valvontalaite on liitetty satelliitti-paikantamisjärjestelmään.

▼B

6. ►**M6** Liitteessä I määritellyn valvontalaitteen ◀ on oltava valmistettu siten, että valvontaviranomainen voi laitteen mahdollisen avaamisen jälkeen piirturilevyä pysyvästi vääntämättä, vahingoittamatta tai likaamatta lukea tarkastusajankohtaa edeltävien yhdeksän tunnin merkinnät.

Laitteen on lisäksi oltava valmistettu siten, että ilman kotelon avaamista voidaan varmistaa, että laite tekee merkintöjä.

▼M11

7. a) Kuljettajan ajaessa ajoneuvoa, jossa on liitteen I mukainen valvontalaite, kuljettajan on milloin tahansa pyynnöstä esitettävä valvontaviranomaiselle
- i) kuluvan viikon piirturilevyt sekä kuljettajan edellisten 15 päivän kuluessa käyttämät piirturilevyt;
 - ii) kuljettajakortti, jos hänellä sellainen on; ja
 - iii) kaikki käsin tehdyt muistiinpanot ja tulosteet kuluvalta viikolta ja edeltäviltä 15 päivältä, joita tässä asetuksessa ja asetuksessa (EY) N:o 561/2006 edellytetään.

Kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2008 alkaen edellä i ja iii alakohdassa tarkoitetut ajanjaksot kattavat kuluvan päivän ja edeltävät 28 päivää.

- b) Kuljettajan ajaessa ajoneuvoa, jossa on liitteen I B mukainen valvontalaite, kuljettajan on milloin tahansa pyynnöstä esitettävä valvontaviranomaiselle
- i) kuljettajakorttinsa;
 - ii) kaikki käsin tehdyt muistiinpanot ja tulosteet kuluvalta viikolta ja edeltäviltä 15 päivältä, joita tässä asetuksessa ja asetuksessa (EY) N:o 561/2006 edellytetään; ja
 - iii) piirturilevyt edellisessä alakohdassa tarkoitetulta ajalta, jos hän on tänä aikana ajanut liitteen I mukaisella valvontalaitteella varustettua ajoneuvoa.

Kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2008 alkaen ii alakohdassa tarkoitettu ajanjakso kattaa kuluvan päivän ja edeltävät 28 päivää.

- c) Toimivaltainen valvontaviranomainen voi valvoa asetuksen (EY) N:o 561/2006 noudattamista piirturilevyjen, valvontalaitteen tai kuljettajakortin tallentamien näytölle tai kirjoittimelle tulostettujen tietojen ja, jollei näitä tietoja ole, minkä tahansa muun todistusvoimaisen asiakirjan avulla, joka osoittaa, että 16 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen kaltaisia säännöksiä ei ole noudatettu.

▼M6

8. On kiellettyä väärentää, poistaa tai tuhota piirturilevyille sekä valvontalaitteen tai kuljettajakortin muistiin tallennettuja tietoja sekä liitteessä I B määritellyn valvontalaitteen tulostamia asiakirjoja. Kiellettyä on myös valvontalaitteen, piirturilevyn tai kuljettajakortin sellainen käsitteleminen, joka aiheuttaa tietojen ja/tai tulosteiden väärentymisen, niihin pääsyn estymisen tai niiden tuhoutumisen. Ajoneuvossa ei saa olla laitetta, jota voidaan käyttää tällaiseen käsittelemiseen.

▼B*16 artikla*

1. Laitteen toimintahäiriön tai virheellisen toiminnan sattuessa yrittäjän on annettava hyväksytyin asentajan tai korjaamon tehdä korjaus niin pian kuin olosuhteet sen sallivat.

Jos paluu yrityksen toimipaikkaan voi tapahtua vasta yli yhden viikon kuluttua häiriön tai virheellisen toiminnan havaitsemisesta, korjaus on suoritettava matkalla.

Jäsenvaltiot voivat 19 artiklan mukaisesti valtuuttaa toimivaltaiset viranomaiset kieltämään ajoneuvon käytön, jos toimintahäiriön tai virheellisen toiminnan osalta ei ole toteutettu edellä säädettyjä toimenpiteitä.

▼M6

2. Valvontalaitteen toimintahäiriön tai virheellisen toiminnan aikana kuljettajan on merkittävät aikaryhmiä koskevat tiedot piirturilevyille tai piirturilevyille taikka erityiselle joko piirturilevyyn tai kuljettajakorttiin liitettävälle lehdelle, jos valvontalaite ei enää merkitse tai tulosta niitä virheettömästi, ja jolle hänen on merkittävää ne seikat, joiden avulla hänet voidaan tunnistaa (nimi ja ajokortin numero tai nimi ja kuljettajakortin numero), sekä allekirjoituksensa.

Jos kortti katoaa, varastetaan, vahingoittuu tai toimii virheellisesti, kuljettajan on palautettava matkansa päätyttyä valvontalaitteeseen tallennetut aikatiedot ja merkittävät tulostettuun asiakirjaan ne seikat, joiden avulla hänet voidaan tunnistaa (nimi ja ajokortin numero tai nimi ja kuljettajakortin numero) sekä allekirjoituksensa.

3. Jos kuljettajakortti vahingoittuu tai toimii virheellisesti, kuljettajan on palautettava se sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa hänellä on vakinainen asuinpaikka. Kuljettajakortin varastamisesta on tehtävä asianmukainen ilmoitus sen valtion toimivaltaisille viranomaisille, jossa varkaus tapahtui.

Kuljettajakortin katoamisesta on tehtävä asianmukainen ilmoitus sen valtion toimivaltaisille viranomaisille, joka on kortin myöntänyt, sekä sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa kuljettajan vakinainen asuinpaikka on, jos kyseessä ovat eri viranomaiset.

Kuljettaja voi ajaa ajoneuvoaan ilman henkilökohtaista korttia enintään viidentoista kalenteripäivän ajan tai pidemmän ajan, jos se on tarpeen ajoneuvon toimittamiseksi takaisin yrityksen kotipaikkaan, ja edellyttäen, että kuljettaja pystyy osoittamaan, ettei hän voinut esittää tai käyttää korttiaan tänä aikana.

Jos sen jäsenvaltion viranomaiset, jossa kuljettajan vakinainen asuinpaikka on, eivät ole samat kuin kortin myöntäneet viranomaiset, ja jos kyseisiä viranomaisia pyydetään uusimaan, korvaamaan tai vaihtamaan kuljettajakortti, niiden on ilmoitettava vanhan kortin myöntäneille viranomaisille kortin uusimisen, korvaamisen tai vaihtamisen yksityiskohtaiset perustelut.

▼ B

V LUKU

Loppusäännökset**▼ M6***17 artikla***▼ M14**

1. Muutokset, joita tarvitaan liitteiden mukauttamiseksi tekniikan kehitykseen ja joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia, hyväksytään 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittävää sääntelymenettelyä noudattaen.

▼ M6

2. Seuraavia liitteen 1 B kohtia koskevat tekniset eritelvät annetaan mahdollisimman pian ja mikäli mahdollista ennen 1 päivää heinäkuuta 1998 edellä mainittua menettelyä noudattaen:

a) II luku:

- d jakson 17 kohta:
valvontalaitteen häiriöiden näyttö ja tulostaminen,
- d jakson 18 kohta:
kuljettajakortin vikojen näyttö ja tulostaminen,
- d jakson 21 kohta:
yhteenvetoraporttien näyttö ja tulostaminen,

b) III luku:

- a jakson 6.3 kohta:
soveltuvat standardit ajoneuvojen sähkötekniikan suojauksesta sähköisiä häiriöitä ja magneettista kuormitusta vastaan,
- a jakson 6.5 kohta:
koko järjestelmän suojaus (varmuus),
- c jakson 1 kohta:
varoitussignaalit valvontalaitteen sisäisistä toimintahäiriöistä,
- c jakson 5 kohta:
varoitussignaalien muoto,
- f jakso:
suurimmat sallitut poikkeamat,

c) IV luvun A osa:

- 4 kohta:
standardit,
- 5 kohta:
turvallisuus, mukaan lukien tietosuoja,
- 6 kohta:
lämpötilan vaihteluväli,
- 8 kohta:
sähkötekniset ominaisuudet,
- 9 kohta:
kuljettajakortin looginen rakenne,

▼M6

- 10 kohta:
toiminnot ja käskyt,
 - 11 kohta:
perustiedostot,
ja IV luvun B osa
- d) V luku:
tulostin ja standardimuotoiset tulosteet.

▼M14*18 artikla*

1. Komissiota avustaa komitea.
2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 5 a artiklan 1–4 kohtaa sekä 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

▼B*19 artikla*

1. Jäsenvaltioiden on riittävän ajoissa komissiota kuultuaan saatettava voimaan tämän asetuksen soveltamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset.

Näissä säännöksissä on säädettävä muun muassa valvonnan järjestämisestä, valvontamenettelystä ja -keinoista sekä säännösten rikkomisen seuraamuksista.

2. Jäsenvaltioiden on avustettava toisiaan tämän asetuksen soveltamisessa ja sen noudattamisen valvonnassa.

3. Tähän keskinäiseen avunantoon kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten velvollisuus toimittaa toisilleen säännöllisesti kaikki käytettävissä olevat tiedot:

- muun kuin jäsenvaltiossa asuvan tekemistä tämän asetuksen rikkomisista, samoin kuin sen kaikista seuraamuksista;
- seuraamuksista, joita jäsenvaltiossa sovelletaan maassa asuviin henkilöihin näiden rikkomisista toisessa jäsenvaltiossa.

20 artikla

Kumotaan asetus (ETY) N:o 1463/70.

Kuitenkin mainitun asetuksen 3 artiklan 1 kohtaa sovelletaan 31 päivään joulukuuta 1989 asti säännöllisen kansainvälisen henkilöliikenteen ajoneuvoihin ja kuljettajiin, jos tällaiseen liikenteeseen käytettäviä ajoneuvoja ei ole varustettu tämän asetuksen mukaisesti käytettävillä valvontalaitteilla.

▼M2*20 a artikla*

Tätä asetusta sovelletaan vasta 1 päivästä tammikuuta 1991 alkaen ajoneuvoihin, jotka ennen mainittua päivää on rekisteröity entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella.

Tätä asetusta sovelletaan mainittuihin ajoneuvoihin vasta 1 päivästä tammikuuta 1993 alkaen, jos niillä harjoitetaan vain kansallista liikennettä Saksan liittotasavallan alueella. Tätä asetusta sovelletaan kuitenkin sen voimaantulosta alkaen ajoneuvoihin, joilla kuljetetaan vaarallisia aineita.

▼B

21 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 29 päivänä syyskuuta 1986.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaiseen kaikissa jäsenvaltioissa.

▼B*LIITE I***RAKENNETTA, TESTAUSTA, ASENNUSTA JA TARKASTUSTA
KOSKEVAT VAATIMUKSET****I MÄÄRITELMÄT**

Tässä liitteessä:

a) 'valvontalaitteella' tarkoitetaan:

tieajoneuvoihin asennettavaksi tarkoitettuja laitteita, jotka automaattisesti tai puoliautomaattisesti osoittavat ja tallentavat näiden ajoneuvojen liikkumista ja niiden kuljettajien tiettyjä työaikoja koskevia yksityiskohtaisia tietoja;

b) 'piirturilevyllä' tarkoitetaan:

valvontalaitteeseen sijoitettavaa levyä, joka vastaanottaa ja säilyttää tallennettavat tiedot ja jolle valvontalaitteen merkintälaitteet kirjaavat tarvittavista tiedoista jatkuvan tallenteen;

c) 'valvontalaitteen vakiolla' tarkoitetaan:

sen sisäänmenosignaalin arvoa osoittavaa ominaislukua, joka vaaditaan yhden kilometrin pituisen kuljetun matkan osoittamiseen ja tallentamiseen; tämä vakio on ilmoitettava joko kierroksina kilometriä kohti ($k = \dots$ kierr/km) tai impulsseina kilometriä kohti ($k = \dots$ imp/km);

d) 'ajoneuvon ominaiskertomella' tarkoitetaan:

sen ulostulosignaalin arvoa osoittavaa ominaislukua, jonka ajoneuvon ja valvontalaitteen yhdistävä osa (vaihdelaatikon ulostuloakseli tai ajoneuvon pyörä) lähettää, kun ajoneuvo kulkee yhden kilometrin matkan mitattuna tavanomaisissa testausolosuhteissa (katso tässä liitteessä olevan VI luvun 4 kohta). Ominaiskerroin ilmaistaan joko kierroksina kilometriä kohti ($w = \dots$ kierr/km) tai impulsseina kilometriä kohti ($w = \dots$ imp/km);

e) 'pyörien renkaiden todellisella kehällä' tarkoitetaan:

ajoneuvoa liikuttavien eri pyörien (vetävien pyörien) yhden täydellisen kierroksen aikana kulkemien matkojen keskiarvoa. Nämä matkat on mitattava tavanomaisissa testausolosuhteissa (katso tässä liitteessä olevan VI luvun 4 kohta), ja ne ilmoitetaan muodossa: $l = \dots$ mm.

II VALVONTALAITTEEN YLEISET OMINAISUUDET JA TOIMINTA

Valvontalaitteella on voitava tallentaa seuraavat tiedot:

1. ajoneuvolla kuljettu matka;
2. ajoneuvon nopeus;
3. ajoaika;
4. muut työskentely- tai varallaoloajat;
5. tauot ja vuorokautiset lepoajat;
6. piirturilevyn sisältävän kotelon avaamiset;

▼M1

7. elektronisella laitteella tarkoitetaan: etäisyys- ja nopeusanturien sähköisesti lähettämällä signaaleilla toimivia laitteita, tallennuslaitteen virtalähteen ja etäisyys- ja nopeusanturin virtalähteen yli 100 millisekuntia kestävä (muun kuin salaman aiheuttamaa) katkosta sekä etäisyysja nopeusanturiin menevän signaalijohtimen katkosta.

▼B

Kahden kuljettajan käyttämän ajoneuvon osalta valvontalaitteella on voitava tallentaa 3, 4 ja 5 kohdassa luetellut ajat samanaikaisesti mutta selvästi erillään ja kahdelle eri piirturilevyille.

▼B

III VALVONTALAITTEEN RAKENNEVAATIMUKSET

a) Yleistä

1 *Valvontalaitteessa on oltava seuraavat:*

1.1 visuaaliset laitteet, jotka osoittavat:

- kuljetun matkan (matkamittari),
- nopeuden (nopeusmittari),
- ajan (kello);

1.2 tallennuslaitteet, joihin kuuluu:

- kuljetun matkan tallennin,
- nopeuden tallennin,
- yksi tai useampi III luvun C 4 kohdassa vahvistetut vaatimukset täyttävä ajan tallennin;

▼M1

1.3 merkintälaitte, joka osoittaa piirturilevyllä erikseen:

- jokaisen levyn sisältävän kotelon avaamisen;
- II luvun 7 kohdassa määritellyissä elektronisissa laitteissa jokaisen tallennuslaitteen virtalähteen yli 100 millisekuntia kestävä (muun kuin salaman aiheuttaman) katkoksen viimeistään kun virta kytketään uudelleen;
- II luvun 7 kohdassa määritellyissä elektronisissa laitteissa jokaisen etäisyys- ja nopeusanturin virtalähteen yli 100 millisekuntia kestävä sekä etäisyys- ja nopeusanturiin menevän signaalijohtimen katkoksen.

▼B

2 Jos laitteistoon on lisätty muita kuin edellä lueteltuja laitteita, ne eivät saa häiritä pakollisten laitteiden moitteetonta toimintaa tai niiden lukemista.

Valvontalaitteet on toimitettava hyväksyttäväksi kaikkine tällaisine mahdollisine lisälaitteineen.

3 *Materiaalit*

3.1 Valvontalaitteen kaikki rakenneosat on valmistettava materiaaleista, jotka ovat riittävän vakaita ja mekaanisesti kestäviä sekä sähköisiltä ja magneettisilta ominaisuuksiltaan muuttumattomia.

3.2 Valvontalaitteen rakenneosan tai sen valmistuksessa käytettyjen materiaalien luonteen muutos on ennen niiden käyttämistä valmistuksessa toimitettava valvontalaitteen tyyppihyväksynnän antaneen viranomaisen hyväksyttäväksi.

4 *Kuljetun matkan mittaus*

Kuljetut matkat voidaan mitata ja tallentaa joko:

- sekä eteenpäin että taaksepäin tapahtuneen liikkeen osalta, tai
- ainoastaan eteenpäin tapahtuneen liikkeen osalta.

Taaksepäin tapahtuneen liikkeen tallennus ei missään tapauksessa saa vaikuttaa muiden tallenteiden selkeyteen eikä tarkkuuteen.

5 *Nopeuden mittaus*

5.1 Nopeusmittauksen vaihteluväli on ilmoitettava tyyppihyväksyntätodistuksessa.

5.2 Mittalaitteen ominaisfrekvenssin ja vaimennuksen on oltava sellaiset, että nopeutta osoittavat ja tallentavat laitteet voivat mittauksen vaihteluvälillä ja hyväksytyjen toleranssien rajoissa seurata jopa 2 m/s^2 olevia kiihtyvyyden muutoksia.

6 *Ajan mittaus (kello)*

6.1 Kellon asetusajan käyttömekanismin on oltava piirturilevyn sisältävän kotelon sisällä; piirturilevyllä on automaattisesti tallennuttava jokainen tuon kotelon avaaminen.

6.2 Jos kello säätelee piirturilevyn eteenpäin tapahtuvaa liikkeen mekanismia, on sen ajan, jonka kello täyteen vetämisen jälkeen käy moitteettomasti, oltava

▼B

vähintään 10 % pitempi kuin laitteen suurinta mahdollista kiekko- tai nauhakuormaa vastaava tallennusaika.

7 *Valaistus ja suojaus*

- 7.1 Laitteeseen kuuluvien visuaalisten laitteiden on oltava riittävästi ja häikäsemättömästi valaistut.
- 7.2 Tavanomaisissa käyttöolosuhteissa laitteen kaikkien sisäosien on oltava kosteus- ja pölysuojatut. Lisäksi niiden väärinkäyttö on estettävä koteloilla, jotka voidaan sinetöidä.

b) **Visuaaliset laitteet**

1 *Kuljetun matkan osoitin (matkamittari)*

- 1.1 Valvontalaitteen kuljettua matkaa osoittavan asteikon pienimmän arvon on oltava 0,1 kilometriä. Hehtometrejä osoittavien numeroiden on erotuttava selvästi kokonaisia kilometrejä osoittavista numeroista.
- 1.2 Matkamittarin numeroiden on oltava selvästi luettavia, ja niiden näennäiskorkeuden on oltava vähintään 4 mm.
- 1.3 Matkamittarin on pystyttävä näyttämään vähintään 99 999,9 kilometrin lukema.

2 *Nopeuden osoitin (nopeusmittari)*

- 2.1 Mittausalueella nopeusasteikon on oltava tasavälisesti jaotettu 1, 2, 5 tai 10 kilometriä tunnissa olevin asteikkoväleihin. Nopeuden asetuksen arvo (kahden peräkkäisen merkin välissä oleva tila) saa ylittää enintään 10 %:lla asteikon osoittaman suurimman nopeuden.
- 2.2 Mitatun alueen ulkopuolella olevaa aluetta ei tarvitse merkitä numeroin.
- 2.3 Asteikon jokaisen välin, joka osoittaa 10 kilometrin tuntinopeuseroa, on oltava vähintään 10 mm pitkä.
- 2.4 Neulalla varustetussa näytössä neulan ja valvontalaitteen kojetaulun välinen etäisyys saa olla enintään 3 millimetriä.

3 *Ajan osoitin (kello)*

Ajan osoittimen on oltava nähtävissä laitteen ulkopuolelta, ja sen on annettava selkeä, yksinkertainen ja yksiselitteinen lukema.

c) **Tallennuslaitteet**

1 *Yleistä*

- 1.1 Riippumatta piirturilevyn muodosta (kiekko tai nauha) kaikissa laitteissa on oltava merkki, jonka avulla piirturilevy voidaan sijoittaa laitteeseen oikein sen varmistamiseksi, että kellon osoittama aika ja piirturilevyn aikamerkintä vastaavat toisiaan.
- 1.2 Piirturilevyn siirtomekanismin on varmistettava, että piirturilevy siirtyy ilman hukkaliikettä ja että se voidaan vapaasti asettaa laitteeseen ja poistaa siitä.
- 1.3 Kiekon muotoisia piirturilevyjä eteenpäin siirtävän laitteen on oltava kellomekanismikäyttöinen. Tässä tapauksessa levyn on pyörittävä jatkuvasti ja tasaisesti vähintään 7 millimetrin tuntinopeudella mitattuna nopeuden tallennusalueen reunaan osoittavan renkaan sisäreunasta.

Jos nauhatyyppisen laitteen arkkeja eteenpäin siirtävä laite on kellomekanismikäyttöinen, eteenpäin tapahtuvan suoraviivaisen liikkeen nopeuden on oltava vähintään 10 millimetriä tunnissa.

- 1.4 Kuljetun matkan, ajoneuvon nopeuden ja piirturilevyn tai -levyt sisältävän kotelon avaamisen on tallennuttava automaattisesti.

2 *Kuljetun matkan tallennus*

- 2.1 Kuljetun matkan jokaista kilometriä kohti on tallenteessa oltava vähintään 1 millimetrin ero sitä vastaavassa koordinaatissa.
- 2.2 Matkan tallenteen on myös mitta-alueen ylärajan saavuttavilla nopeuksilla oltava selvästi luettavissa.

▼B3 *Nopeuden tallennus*

- 3.1 Piirturilevyn muodosta riippumatta nopeudentallennuspiirtimen on periaatteessa siirryttävä suoraviivaisesti suorassa kulmassa piirturilevyn siirtymisuuntaan nähden.

Piirtimen liike voi kuitenkin olla kaareva, jos seuraavat edellytykset täytetään:

- piirtimen piirtämän jäljen on (kiekon muotoisten levyjen osalta) oltava kohtisuorassa nopeuden tallennukseen varatun alueen keskimääräisen kehän tai (nauhan muotoisten levyjen osalta) sen akselin suhteen;
- piirtimen piirtämän jäljen kaarevuussäteen ja nopeuden tallennukseen varatun alueen leveyden suhteen on oltava vähintään 2,4:1 piirturilevyn muodosta riippumatta;
- aika-asteikolla olevien merkintöjen on leikattava tallennusalue käyrällä, jonka säde on sama kuin piirtimen piirtämän jäljen säde. Aika-asteikolla olevien merkintöjen välien on edustettava enintään yhden tunnin jaksoa.

- 3.2 Nopeuden jokaista 10 km/h muutosta kohti on tallenteessa oltava vähintään 1,5 millimetrin ero sitä vastaavassa koordinaatissa.

4 *Ajanjaksojen tallennus***▼M1**

- 4.1 Laitteen on tallennettava ajoaika aina automaattisesti. Sen on samoin tallennettava, tarvittaessa asianmukaisen kytkinlaitteen avulla, erikseen muut asetuksen 15 artiklan 3 kohdan toisen luetelmakohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitetut ajat.

▼B

- 4.2 Jälkien ominaispiirteistä, niiden suhteellisista sijainneista ja tarvittaessa asetuksen 15 artiklassa säädettyistä merkeistä on voitava selvästi erottaa eri ajanjaksot.

Eri ajanjaksojen olisi tallenteessa erotettava toisistaan asianomaisten jälkien paksuuden perusteella tai muulla tallenteen luettavuuden ja helpon tulkittavuuden kannalta vähintään yhtä tehokkaalla tavalla.

- 4.3 Jos ajoneuvon miehistössä on useampi kuin yksi kuljettaja, 4.1 kohdassa tarkoitetut tallenteet on tehtävä kahdelle erilliselle levyille, joista kukin on tarkoitettu yhdelle kuljettajalle. Tässä tapauksessa erillisten levyjen siirtyminen eteenpäin on toteutettava samalla mekanismilla tai erillisillä synkronoituilla mekanismeilla.

d) **Sulkulaite**

- 1 Piirturilevyn tai -levyt sisältävä kotelo ja kellon asetuksen käyttömekanismi on varustettava lukolla.
- 2 Jokaisen piirturilevyn tai -levyt sisältävän kotelon avaamisen samoin kuin kellon asetusta varten olevan käyttömekanismin säädön on tallennuttava piirturilevylle tai -levyille automaattisesti.

e) **Merkinnät**

- 1 Valvontalaitteen kojetaulussa on oltava seuraavat merkinnät:
 - matkamittarin osoittaman lukeman lähellä matkan mittayksikkö osoitettuna sen lyhenteellä ”km”;
 - nopeusasteikon lähellä merkintä ”km/h”;
 - nopeusmittarin mitta-alue muodossa ”Vmin ... km/h, Vmax ... km/h”. Tätä merkintää ei tarvita, jos se on laitteen arvokilvessä.

Nämä vaatimukset eivät kuitenkaan koske ennen 10 päivää elokuuta 1970 hyväksytyjä valvontalaitteita.

- 2 Laitteen sisään rakennetussa arvokilvessä on oltava seuraavat merkinnät, joiden on oltava näkyvissä asennetussa valvontalaitteessa:
 - laitteen valmistajan nimi ja osoite,
 - sarjanumero ja valmistusvuosi,
 - laitetyypin tyyppihyväksyntämerkki,
 - laitteen vakio muodossa ”k = ... kierr/km” tai ”k = ... imp/km”,

▼B

- haluttaessa nopeuden mitta-alue 1 kohdassa osoitetussa muodossa,
- jos laitteen herkkyyks kallistuskulmalle voi vaikuttaa laitteen antamaan lukemaan sallittuja toleransseja enemmän, sallittu kulma ilmaistaan seuraavasti:

(sisältää kuvan)

jossa α on sen (ylöspäin asennetun) laitteen etureunan vaakatasosta mitattu kulma, jolle koje on kalibroitu, ja β ja γ edustavat kalibrointikulman α vastaavasti suurinta ylöspäin ja alaspäin sallittua poikkeamaa.

f) Suurimmat sallitut toleranssit (visuaaliset laitteet ja tallennuslaitteet)

1 Testialustalla ennen asennusta:

a) kuljettu matka:

todellinen matka 1 %, jos tuo matka on vähintään 1 kilometri;

b) nopeus:

todellinen nopeus 3 km/h;

c) aika:

± 2 minuuttia vuorokaudessa ja enintään 10 minuuttia 7 vuorokautta kohti silloin, kun kellon käyntiaika vetämisen jälkeen on vähintään kyseisen ajan mittainen.

2 Asennettaessa:

a) kuljettu matka:

todellinen matka 2 %, jos tuo matka on vähintään 1 kilometri;

b) nopeus:

todellinen nopeus 4 km/h;

c) aika:

± 2 min/vrk, tai

± 10 min/7 vrk.

3 Käytössä:

a) kuljettu matka:

todellinen matka 4 %, jos tuo matka on vähintään 1 kilometri;

b) nopeus:

todellinen nopeus 6 km/h;

c) aika:

± 2 min/vrk, tai

10 min/7 vrk.

4 Edellä 1, 2 ja 3 kohdassa vahvistetut suurimmat sallitut toleranssit ovat voimassa 0—40 °C lämpötilassa mitattuna laitteen välittömässä läheisyydessä.

5 Edellä 2 ja 3 kohdassa vahvistetut suurimmat sallitut toleranssit on mitattava VI luvussa esitetyissä olosuhteissa.

IV PIIRTURILEVYT

a) Yleistä

1 Piirturilevyt eivät saa haitata laitteen tavanomaista toimintaa ja niiden talenteiden on oltava pysyvät ja helposti luettavissa ja tunnistettavissa.

Piirturilevyjen on säilytettävä mittansa ja niille tehdyt tallenteet tavanomaisissa kosteus- ja lämpöolosuhteissa.

Lisäksi levyille on oltava mahdollista merkitä niitä vahingoittamatta ja talenteiden luettavuutta heikentämättä asetuksen 15 artiklan 5 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Tavanomaisissa säilytysolosuhteissa tallennusten on pysyttävä selvästi luettavina vähintään yhden vuoden ajan.

▼B

- 2 Levyjen muodosta riippumatta niiden pienimmän tallennuskapasiteetin on oltava 24 tuntia.

Jos useita levyjä voidaan liittää yhteen käytettävissä olevan yhtäjaksoisen tallennuskapasiteetin lisäämiseksi ilman henkilökunnan toimenpiteitä, eri levyjen väliset kytkennät on suoritettava siten, että levyltä toiselle siirryttäessä tallennuksessa ei ole katkoja eikä päällekkäisyyttä.

b) Tallennusalueet ja niiden asteitus

- 1 Piirturilevyillä on oltava seuraavat tallennusalueet:
- yksinomaan nopeuteen liittyville tiedoille varattu alue;
 - yksinomaan kuljettua matkaa koskeville tiedoille varattu alue;
 - yksi tai useampia alueita kuljettajien ajoaikaa, muuta työskentely- ja varallaoloaikaa sekä taukoja ja lepoaikoja koskevia tietoja varten.
- 2 Nopeuden tallennusalueella on oltava asteikko, jonka asteikkojako on enintään 20 km/h. Asteikon kutakin merkintää vastaava nopeus on osoitettava numeroin merkinnän vieressä. Tunnus "km/h" on esitettävä vähintään kerran tällä alueella. Asteikon viimeisen merkinnän on yhdyttävä mitta-alueen ylärajan merkkiin.
- 3 Kuljetun matkan tallennusalue on esitettävä siten, että kuljettujen kilometrien määrä voidaan lukea vaikeuksitta.
- 4 Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen ajanjaksojen tallentamiseen varattu alue tai varatut alueet on merkittävä siten, että eri ajanjaksot voidaan selkeästi erottaa toisistaan.

c) Piirturilevyille painettavat tiedot

Jokaisella levyllä on oltava painettuna seuraavat tiedot:

- valmistajan nimi ja osoite tai tavaramerkki;
- levyn mallin tyyppihyväksyntämerkki;
- sen laitetypin tai -tyyppien tyyppihyväksyntämerkki, jossa levyä voidaan käyttää;
- nopeuden mitta-alueen yläraja esitettynä kilometreinä tunnissa.

Lisäksi kullekin levyille on vähintäänkin painettava aika-asteikko jaoteltuna siten, että aika voidaan lukea suoraan 15 minuutin jaksoissa ja kukin 5 minuutin väli voidaan määrittää vaikeuksitta.

d) Vapaa tila käsin kirjoitettuja lisäyksiä varten

Levyillä on oltava vapaata tilaa, jotta kuljettajat voivat kirjoittaa siihen vähintään seuraavat tiedot:

- kuljettajan suku- ja etunimi;
- levyn käytön aloittamisen ja lopettamisen aika ja paikka;
- sen ajoneuvon rekisterinumero tai niiden ajoneuvojen rekisterinumerot, johon tai joihin kuljettaja on määrätty levyn käytön aikana,
- sen ajoneuvon tai niiden ajoneuvojen matkamittarin tai -mittareiden lukema, johon tai joihin kuljettaja on määrätty levyn käytön aikana;
- ajoneuvon vaihdon kellonaika.

V VALVONTALAITTEEN ASENNUS

- 1 Valvontalaite on sijoitettava ajoneuvoon siten, että kuljettaja voi istuimeltaan esteettä nähdä nopeusmittarin, matkamittarin ja kellon ja että näiden laitteiden kaikki osat mukaan luettuna niiden käyttöosat on samalla suojattu tapaturmalta vahingoittumiselta.
- 2 Valvontalaitteen vakio on voitava säätää ajoneuvon ominaiskertoimen mukaisesti asianmukaisella, muuntimeksi kutsutulla laitteella.
- Ajoneuvoissa, joissa on vähintään kaksi taka-akselisuhdetta, on oltava kytkinlaite, jolla nämä suhteet voidaan automaattisesti saada vastaamaan sitä suhdetta, jolle valvontalaite on ajoneuvoa varten muunneltu.
- 3 Sen jälkeen kun laite on asennuksen yhteydessä tarkastettu, ajoneuvoon on kiinnitettävä asennuskilpi laitteen viereen tai itse laitteeseen siten, että se on selvästi näkyvässä. Kun hyväksytyt asentaja tai korjaaja tekee tarkastuksen,

▼ B

joka vaatii asennuksen asetuksen muutoksen, aikaisemman kilven tilalle on kiinnitettävä uusi kilpi.

Kilvessä on oltava vähintään seuraavat tiedot:

- hyväksytyin asentajan tai korjaamon nimi, osoite tai tavaramerkki;
- ajoneuvon ominaiskerroin muodossa "w = ... kierr/km" tai "w = ... imp/km";
- pyörien renkaiden todellinen kehä muodossa "l = ... mm";
- päivämäärä, jona ajoneuvon ominaiskerroin on määritelty ja pyörien renkaiden todellinen kehä mitattu.

4 *Sinetöinti*

Seuraavat osat on sinetöitävä:

- a) asennuskilpi, jollei sitä ole kiinnitetty siten, että sitä ei voida poistaa tuhoamatta siinä olevia merkintöjä;
- b) varsinaisen valvontalaitteen ja ajoneuvon välisen kiinnityksen molemmat päät;
- c) itse muunnin ja kohta, jossa se on liitetty virtapiiriin;
- d) kytkinmekanismi niissä ajoneuvoissa, joissa on vähintään kaksi akselisuhdetta;
- e) liittimet, jotka yhdistävät muuntimen ja kytkinmekanismin laitteen muuhun osaan;
- f) edellä III luvun a kohdan 7.2 kohdassa vaadittu kotelointi;

▼ M3

- g) any cover giving access to the means of adapting the constant of the recording equipment to the characteristic coefficient of the vehicle.

▼ B

Erityistapauksissa voidaan laitetypin tyyppihyväksynnän yhteydessä vaatia myös muita sinettejä, ja tällaisten sinettien sijainti on merkittävä tyyppihyväksyntätodistukseen.

► **M3** The seals mentioned in (b), (c) and (e) are authorized to be removed:

- in case of emergency,
- to install, to adjust or to repair a speed limitation device or any other device contributing to road safety,

provided that the recording equipment continues to function reliably and correctly and is resealed by an approved fitter or workshop immediately after fitting the speed limitation device or any other device contributing to road safety or within seven days in other cases ◀; jokaisesta tilanteesta, jolloin nämä sinetit on murrettu, on laadittava lausunto perusteluineen, ja sen on oltava toimivaltaisen viranomaisen käytettävissä.

▼ M4

5 Valvontalaitteen lähettimeen liittävät kaapelit on suojattava yhtenäisellä muovilla päällystetyllä, päistään poimutetulla, ruostesuojatulla teräspäällyksellä, paitsi jos vastaava suojaus väärinkäyttöä vastaan taataan muulla tavalla (esimerkiksi elektronisella tarkkailulla, kuten signaaleja salaamalla), jolla voidaan havaita valvontalaitteen oikean toiminnan kannalta tarpeeton laite, jonka tarkoituksena on estää valvontalaitteen oikea toiminta oikosulun tai katkoksen avulla tai nopeus- tai matka-antureista tulevia elektronisessa muodossa olevia tietoja muuttamalla. Tässä asetuksessa pidetään sinetöidyllä jatkoksella varustettua kaapelia yhtenäisenä.

Edellä mainittu elektroninen tarkkailu voidaan korvata muulla elektronisella tarkkailulla, jolla varmistetaan, että valvontalaite voi tallentaa kaikki ajoneuvon liikkeen riippumatta nopeus- ja matka-anturin lähettämästä signaalista.

▼ M5

Sovellettaessa tätä kohtaa M₁-luokan ja N₁-luokan ajoneuvoilla tarkoitetaan neuvoston direktiivin 70/156/ETY⁽¹⁾ liitteen II jaksossa A määriteltyjä M₁-luokan ja N₁-luokan ajoneuvoja. Niihin ajoneuvoihin, jotka on varustettu asetuksen mukaisilla ajopiirtureilla ja joita ei ole suunniteltu niin, että niiden matka- ja nopeusanturin ja valvontalaitteiden välille voidaan asentaa panssa-

(¹) EYVL N:o L 42, 23.2.1970, s. 1.

▼M5

roitu kaapeli, on kiinnitettävä adapteri mahdollisimman lähelle matka- ja nopeusanturia.

Panssaroitu kaapeli on asennettava adapterin ja valvontalaitteiston välille.

▼B

VI TARKASTUKSET JA VALVONTA

Jäsenvaltioiden on nimettävä laitokset, joiden on suoritettava tarkastukset ja valvonta.

1 *Uusien tai korjattujen laitteiden varmentaminen*

Jokaisen uuden tai korjatun yksittäisen laitteen osalta on V luvun 4 kohdan f alakohdan mukaisesti suoritettava sinetöinnillä varmennettava sen moitteeton toiminta sekä sen lukemien ja tallenteiden tarkkuus III luvun f kohdan 1 alakohdassa vahvistetuissa rajoissa.

Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltiot voivat määrätä tehtäväksi ensitarkastuksen, jossa tarkastetaan ja vahvistetaan, että uusi tai korjattu laitteisto on tyyppihyväksytyyn mallin tai tämän asetuksen ja sen liitteiden vaatimusten mukainen, taikka siirtää toimivallan varmentamiseen valmistajille tai niiden edustajille.

2 *Asennus*

Kun valvontalaite asennetaan ajoneuvoon, laitteen ja koko asennuksen on oltava III luvun f kohdan 2 alakohdassa vahvistettujen suurimpia sallittuja toleransseja koskevien vaatimusten mukainen.

Hyväksytty asentaja tai korjaamo tekee tarkastukset omalla vastuullaan.

3 *Määräajoin tehtävät tarkastukset*

a) Ajoneuvoihin asennettu valvontalaite on tarkastettava määräajoin vähintään kerran kahdessa vuodessa, ja nämä tarkastukset voidaan tehdä ajoneuvojen katsastuksen yhteydessä.

Erityisesti on tarkastettava:

- että laite toimii moitteettomasti;
- että laitteessa on tyyppihyväksyntämerkki;
- että asennuskilpi on kiinnitetty;
- että laitteessa ja asennuksen muissa osissa olevat sinetit ovat ehjät;
- pyörien renkaiden todellinen kehä.

b) Edellä III luvun f kohdan 3 kohdan suurimpia sallittuja toleransseja koskevien määräysten mukaisuuden tarkastus on tehtävä vähintään kerran kuudessa vuodessa, mutta jäsenvaltiot voivat säätää lyhyemmästä aikavälisestä alueellaan rekisteröidyille ajoneuvoille. Tällaisissa tarkastuksissa asennuskilpi on vaihdettava.

4 *Virheiden mittaus*

Virheiden mittaus asennuksen yhteydessä ja käytön aikana on tehtävä seuraavissa olosuhteissa, joita on pidettävä vakiotestausolosuhteina:

- ajoneuvo kuormaamattomana, tavanomaisessa ajokunnossa;
- renkaiden paine valmistajan ohjeiden mukainen;
- renkaiden kuluminen lain sallimissa rajoissa;
- ajoneuvon liikkuminen: ajoneuvon on oman moottorinsa avulla liikuttava suoraviivaisesti tasaisella pinnalla 50,5 km/h nopeudella; testi voidaan tehdä myös asianmukaisella testialustalla, jos se on yhtä tarkka.

▼M6

▼M7

LIITE I B

RAKENNETTA, TESTAUSTA, ASENNUSTA JA TARKASTUSTA KOSKEVAT VAATIMUKSET

Tässä liitteessä määritellyissä laitteissa käytettävien ohjelmistojen yhteentoimivuuden säilyttämiseksi tietyt tietokoneohjelmoinnin kirjainsanat, termit tai ilmaisut on jätetty tekstin alkukielelle eli englanniksi. Joidenkin näiden ilmaisujen perään on kuitenkin liitetty sulkeisiin tiedoksi sanatarkkoja käännöksiä ilmaisujen ymmärtämisen helpottamiseksi.

MÄÄRITELMÄT

I	MÄÄRITELMÄT
II	VALVONTALAITTEEN YLEISET OMINAISUUDET JA TOIMINNOT
	1. Yleiset ominaisuudet
	2. Toiminnot
	3. Toimintatilat
	4. Tietoturva
III	VALVONTALAITTEIDEN RAKENNETTA JA TOIMINTOJA KOSKEVAT VAATIMUKSET
	1. Korttien paikoilleen asetuksen ja poistamisen valvonta
	2. Nopeuden ja matkan mittaus
	2.1 Kuljetun matkan mittaus
	2.2 Nopeuden mittaus
	3. Ajanmittaus
	4. Kuljettajan toiminnan valvonta
	5. Ajoneuvon miehityksen valvonta
	6. Kuljettajan käsin syöttämät tiedot
	6.1 Tiedot paikasta, jossa päivän työaika alkaa ja/tai päättyy
	6.2 Kuljettajan toimintaan liittyvien tietojen syöttö käsin
	6.3 Erityisolosuhteisiin liittyvien tietojen syöttö
	7. Yritysten tekemien lukitusten hallinta
	8. Tarkastustoimien hallinta
	9. Tapauksien ja/tai vikojen havaitseminen
	9.1 ”Kortti ei voimassa” -tapaus
	9.2 ”Korttiristiriita” -tapaus
	9.3 ”Aikojen päällekkäisyys” -tapaus
	9.4 ”Ajo ilman asianmukaista korttia” -tapaus
	9.5 ”Kortin paikoilleen asettaminen ajettaessa” -tapaus
	9.6 ”Edellistä kortin käyttöjaksoa ei lopetettu oikein” -tapaus
	9.7 ”Ylinopeus” -tapaus
	9.8 ”Keskeytynyt virransyöttö” -tapaus
	9.9 ”Virhe liikedatassa” -tapaus
	9.10 ”Tietoturvan murtoyritys” -tapaus
	9.11 ”Kortti”-vikatapahtuma
	9.12 ”Valvontalaite”-vikatapahtuma
	10. Sisäänrakennetut ja laitteen itse suorittamat testit
	11. Tietojen haku datamuistista
	12. Tietojen kirjaaminen ja tallentaminen datamuistiin
	12.1 Laitteen tunnistetiedot
	12.1.1 Ajoneuvoyksikön tunnistetiedot
	12.1.2 Liiketunnistimen tunnistetiedot
	12.2 Tietoturvan osatekijät
	12.3 Kuljettajakortin paikoilleen asetukseen ja poistamiseen liittyvät tiedot
	12.4 Kuljettajan toimintaan liittyvät tiedot
	12.5 Tiedot paikasta, jossa päivän työaika alkaa ja/tai päättyy
	12.6 Matkamittarin tiedot
	12.7 Yksityiskohtaiset nopeustiedot
	12.8 Tapauksia koskevat tiedot

▼ M7

12.9	Vikoihin liittyvät tiedot
12.10	Kalibrointiin liittyvät tiedot
12.11	Ajan asetukseen liittyvät tiedot
12.12	Tarkastustoimiin liittyvät tiedot
12.13	Yritysten tekemiin lukituksiin liittyvät tiedot
12.14	Tietojen kopiointiin liittyvät tiedot
12.15	Erityisolosuhteisiin liittyvät tiedot
13.	Tietojen haku ajopiirturikorteilta
14.	Tietojen kirjaaminen ja tallentaminen ajopiirturikorteille
15.	Tietojen näyttö
15.1	Oletusarvoinen näyttö
15.2	Varoitusten näyttö
15.3	Valikkojen käyttö
15.4	Muut näytöt
16.	Tulostaminen
17.	Varoitukset
18.	Tietojen kopioiminen ulkoisille tietovälineille
19.	Tietojen tulostaminen muille ulkoisille välineille
20.	Kalibrointi
21.	Ajan asetus
22.	Laitteen toimintaominaisuudet
23.	Materiaalit
24.	Merkinnät
IV.	AJOPIIRTURIKORTTIEN RAKENNETTA JA TOIMINTOJA KOSKEVAT VAATI- MUKSET
1.	Näkyvässä olevat tiedot
2.	Tietoturva
3.	Standardit
4.	Ympäristöön liittyvät ja sähkötekniset eritelmät
5.	Tietojen tallennus
5.1	Kortin tunnistetiedot
5.1.1	Sovellusten tunnistetiedot
5.1.2	Mikrosirujen tunnistetiedot
5.1.3	Sirukorttien tunnistetiedot
5.1.4	Tietoturvan osatekijät
5.2	Kuljettajakortti
5.2.1	Kortin tunnistetiedot
5.2.2	Kortin haltijan tunnistetiedot
5.2.3	Ajokorttiin liittyvät tiedot
5.2.4	Käytössä olleisiin ajoneuvoihin liittyvät tiedot
5.2.5	Kuljettajan toimintaan liittyvät tiedot
5.2.6	Tiedot paikasta, jossa päivän työaika alkaa ja/tai päättyy
5.2.7	Tapauksiin liittyvät tiedot
5.2.8	Vikoihin liittyvät tiedot
5.2	Tarkastustoimiin liittyvät tiedot
5.2.10	Kortin käyttöjaksoon liittyvät tiedot
5.2.11	Erityisolosuhteisiin liittyvät tiedot
5.3	Korjaamokortti
5.3.1	Tietoturvan osatekijät
5.3	Kortin tunnistetiedot
5.3.3	Kortin haltijan tunnistetiedot

▼ M7

	5.3.4	Käytössä olleisiin ajoneuvoihin liittyvät tiedot
	5.3.5	Kuljettajan toimintaan liittyvät tiedot
	5.3.6	Päivän työajan alkamiseen ja/tai päättymiseen liittyvät tiedot
	5.3.7	Tapauksiin ja vikoihin liittyvät tiedot
	5.3.8	Tarkastustoimiin liittyvät tiedot
	5.3.9	Kalibrointiin ja ajan asetukseen liittyvät tiedot
	5.3.10	Erityisolosuhteisiin liittyvät tiedot
	5.4	Valvontakortti
	5.4.1	Kortin tunnistetiedot
	5.4.2	Kortin haltijan tunnistetiedot
	5.4.3	Tarkastustoimiin liittyvät tiedot
	5.5	Yrityskortti
	5.5.1	Kortin tunnistetiedot
	5.5.2	Kortin haltijan tunnistetiedot
	5.5.3	Yrityksen toimenpiteitä koskevat tiedot
V		VALVONTALAITTEEN ASENNUS
	1.	Asennus
	2.	Asennuskilpi
	3.	Sinetöinti
VI		TARKASTUKSET, MÄÄRÄAIKAISTARKASTUKSET JA KORJAUKSET
	1.	Asentajien tai testausasemien hyväksyminen
	2.	Uusien tai korjattujen laitteiden tarkastaminen
	3.	Asennuksen tarkastus
	4.	Määräaikaistarkastukset
	5.	Virheiden mittaaminen
	6.	Korjaukset
VII		KORTTIEN MYÖNTÄMINEN
VIII		VALVONTALAITTEIDEN JA AJOPIIRTURIKORTTIEN TYYPPIHVÄKSYNTÄ
	1.	Yleisiä asioita
	2.	Tietoturvatodistus
	3.	Toiminnallisuustodistus
	4.	Yhteentoimivuustodistus
	5.	Tyyppihväksyntätodistus
	6.	Poikkeusmenettely: ensimmäiset yhteentoimivuustodistukset
<i>Lisäys 1</i>		Datatermistö
<i>Lisäys 2</i>		Ajopiirturiikorttien erittely
<i>Lisäys 3</i>		Kuvakkeet
<i>Lisäys 4</i>		Tulosteet
<i>Lisäys 5</i>		Näyttö
<i>Lisäys 6</i>		Ulkoiset liittämälaitteet
<i>Lisäys 7</i>		Tietojen kopiointiprotokollat
<i>Lisäys 8</i>		Kalibrointi-protokolla
<i>Lisäys 9</i>		Tyyppihväksyntä - luettelo vähimmistä vaadittavista testeistä
<i>Lisäys 10</i>		Yleiset tietoturvatavoitteet
<i>Lisäys 11</i>		Yhteiset turvamekanismit

▼ M7

I MÄÄRITELMÄT

Tässä liitteessä käytetään seuraavia määritelmiä:

- a) **Aktivointi:**
Vaihe, jonka aikana valvontalaite saavuttaa täyden toimintatilan, ja sen kaikki toiminnot, mukaan lukien turvatoiminnot, ovat käytössä.
- Valvontalaitteen aktivointiin tarvitaan korjaamokortti ja sen tunnusluku.*
- b) **Todentaminen:**
Toimi, jonka tarkoitus on selvittää ja varmentaa väitetty henkilöllisyys.
- c) **Autenttisuus:**
Tiedon ominaisuus, jonka toteutuessa tieto on peräisin lähteestä, jonka henkilöllisyys voidaan varmentaa.
- d) **Sisäänrakennettu testi:**
Testi, joka suoritetaan tarvittaessa, käyttäjän tai ulkoisten laitteiden käynnistämänä.
- e) **Kalenterivuorokausi:**
Vuorokausi, joka alkaa klo 00.00 ja päättyy klo 24.00. Kaikki kalenterivuorokaudet lasketaan UTC-ajan (Greenwichin yleisajan) mukaan.
- f) **Kalibrointi:**
Datamuistiin tallennettujen ajoneuvon parametrien päivittäminen tai vahvistaminen. Ajoneuvon parametreja ovat ajoneuvon tunnistetiedot (tunnistenumero, rekisteritunnus ja jäsenvaltio, jossa ajoneuvo on rekisteröity) sekä ajoneuvon ominaisuuksia koskevat tiedot (w-, k- ja l-kertoimien ja -vakioiden arvot, rengaskoko, nopeudenrajoittimen asetukset (jos sellainen on), oikea UTC-aika, matkamittarin lukema).
- Valvontalaitteen kalibrointiin tarvitaan korjaamokortti.*
- g) **Kortin numero:**
16 aakkosnumeerista merkkiä sisältävä tunnus, joka yksilöi jäsenvaltiossa käytettävän ajopiirturikortin. Kortin numero sisältää haltijakohtaisen sarjanumeron (jos sellainen on käytössä), korvausnumeron sekä uusintanumeron.
- Näin ollen kortin myöntäneen jäsenvaltion tunnus ja kortin numero yksilöivät kortin täydellisesti.
- h) **Kortin haltijakohtainen sarjanumero:**
Kortin numeron neljästoista aakkosnumeerinen merkki, jolla erotetaan toisistaan eri yrityksen tai yhteisön eri kortit. Yritykselle tai yhteisölle voidaan myöntää useampia ajopiirturikortteja. Korttitunnuksen 13 ensimmäistä merkkiä yksilöivät täysin kyseisen yrityksen tai yhteisön.
- i) **Kortin uusintanumero:**
Kortin numeron kuudestoista aakkosnumeerinen merkki, jonka arvoa suurennetaan aina, kun ajopiirturikortti uusitaan.
- j) **Kortin korvausnumero:**
Kortin numeron viidestoista aakkosnumeerinen merkki, jonka arvoa suurennetaan aina, kun ajopiirturikortti korvataan kaksoiskappaleella.
- k) **Ajoneuvon ominaiskerroin:**
Numeerinen tunnusluku, jolla ilmaistaan sen lähtösignaalin arvo, jonka ajoneuvon se osa lähettää, joka yhdistää ajoneuvon valvontalaitteeseen (vaihteiston ulostuloakseli) silloin, kun ajoneuvo kulkee yhden kilometrin matkan normaaleissa testausolosuhteissa (ks. VI luvun 5 jakso). Ominaiskerroin ilmaistaan impulsseina kilometriä kohden ($w = \dots \text{ imp/km}$).
- l) **Yrityskortti:**
Ajopiirturikortti, jonka jäsenvaltion viranomaiset myöntävät valvontalaittein varustettujen ajoneuvojen omistajalle tai haltijalle.

▼ **M7**

Yrityskortti yksilöi yrityksen ja sen avulla voidaan näyttää, kopioida ja tulostaa tiedot, jotka on tallennettu tämän yrityksen lukitsemaan valvontalaitteeseen.

- m) **Valvontalaitteen vakio:**
Numeerinen tunnusluku, jolla ilmaistaan sen tulosignaalin arvo, joka tarvitaan yhden kuljetun kilometrin matkan näyttämiseksi ja tallentamiseksi. Tämä vakio on ilmaistava impulsseina kilometriä kohden ($k = \dots \text{imp/km}$).
- n) **Keskeytymättömän ajoaika valvontalaitteen laskemana** ⁽¹⁾:
Tietyn kuljettajan kokonaisajokaika hänen viimeisen vähintään 45 minuuttia kestäneen AVAILABILITY (varallaolo)- tai BREAK/REST (tauko/lepo)- tai UNKNOWN (tuntematon) ⁽²⁾ -jaksonsa jälkeen (tämä jakso saattaa olla useina, vähintään 15 minuutin pituisina osina). Kyseisissä laskelmissa otetaan tarpeen mukaan huomioon kuljettajakortille tallennetut aiemmat tapahtumat. Jos kuljettaja ei ole asettanut korttiaan laitteeseen, laskelmat perustuvat niihin datamuistin tietoihin, jotka liittyvät kuluvaan jaksoon, jolloin korttia ei ollut asetettuna laitteen asianmukaiseen aukkoon.
- o) **Valvontakortti:**
Ajopiirturikortti, jonka jäsenvaltion viranomaiset myöntävät kansalliselle, toimivaltaiselle tarkastusviranomaiselle.

Valvontakortti yksilöi tarkastuselimen sekä mahdollisesti tarkastavan virkailijan, ja sen avulla voidaan datamuistiin tai kuljettajakortteihin tallennetut tiedot lukea, tulostaa ja/tai kopioida.

- p) **Yhteenlaskettu taukoajaka valvontalaitteen laskemana** ⁽¹⁾:
Tietyn kuljettajan yhteenlaskettu taukoajaka, joka lasketaan vähintään 15 minuuttia kestävästä AVAILABILITY- tai BREAK/REST- tai UNKNOWN ⁽²⁾ -jaksoista, jotka on vietetty hänen viimeisimmän vähintään 45 minuuttia kestäneen AVAILABILITY- tai BREAK/REST- tai UNKNOWN ⁽²⁾ -jaksonsa jälkeen (tämä jakso saattaa olla useina, vähintään 15 minuutin pituisina osina).

Kyseisissä laskelmissa otetaan tarpeen mukaan huomioon kuljettajakortille tallennetut aiemmat tapahtumat. Tuntemattomia jaksoja, joiden kesto on negatiivinen (tuntemattoman jakson alku on myöhempi kuin tuntemattoman jakson loppu) eri valvontalaitteiden aikojen päällekkäisyyksien vuoksi, ei oteta laskelmissa huomioon.

Jos kuljettaja ei ole asettanut korttiaan laitteeseen, laskelmat perustuvat niihin datamuistin tietoihin, jotka liittyvät kuluvaan jaksoon, jolloin korttia ei ollut asetettuna laitteen asianmukaiseen aukkoon.

- q) **Datamuisti:**
Elektroninen tietojen tallennuslaite, joka on osa valvontalaitetta.
- r) **Digitaalinen allekirjoitus:**
Tietokenttään lisätty data tai tietokentän salakirjoitukseksi muunnettu sisältö, jonka avulla vastaanottaja voi varmistautua tietokentän sisällön muuttamattomuudesta ja eheydestä.
- s) **Kopiointi:**
Ajoneuvon datamuistiin tai ajopiirturikortin muistiin tallennettujen tietojen osittainen tai täydellinen kopioiminen digitaalisesti allekirjoitettuna.

Kopiointi ei saa muuttaa tai poistaa tallennettuja tietoja.

⁽¹⁾ Tämän keskeytymättömän ajoajan ja yhteenlasketun taukoajan laskutavan ansiosta valvontalaitteet kykenevät laskemaan keskeytymättömän ajoajan ylityksestä annettavan varoitukseen. Se ei kuitenkaan kumoa näiden aikojen lainmukaista tulkintaa.

⁽²⁾ Tuntemattomat jaksot ovat jaksoja, jolloin kuljettajan kortti ei ole ollut asetettuna valvontalaitteeseen ja joita vastaavia kuljettajan toimintaa koskevia tietoja ei ole syötetty käsin.

▼ **M7**

- t) **Kuljettajakortti:**
Ajopiirturikortti, jonka jäsenvaltion viranomaiset ovat myöntäneet tietyille kuljettajalle.
- Kuljettajakortti yksilöi kuljettajan ja sen avulla voidaan tallentaa tietoja kuljettajan toiminnasta.*
- u) **Pyörien renkaiden tehollinen ympärysmitta:**
Ajoneuvoa liikuttavien pyörien (vetävien pyörien) yhden täyden kierroksen aikana kulkemien matkojen keskiarvo. Nämä matkat on mitattava tavanomaisissa testausolosuhteissa (ks. VI luvun 5 jakso) ja ilmaistava muodossa: $l = \dots$ mm. Ajoneuvojen valmistajat voivat näiden matkojen mittaamisen sijaan tehdä teoreettisen laskelman, jossa otetaan huomioon painon jakautuminen akseleille ajoneuvon ollessa kuormaamaton ja normaalissa ajokunnossa ⁽¹⁾. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset hyväksyvät tällaisissa teoreettisissa laskelmissa käytettävät menetelmät.
- v) **Tapaus:**
Valvontalaitteen havaitsema epänormaali toiminta, joka saattaa olla seurausta väärinkäytöksen yrityksestä.
- w) **Vikatapahtuma:**
Valvontalaitteen havaitsema epänormaali toiminta, joka saattaa olla seurausta laitteen virheellisestä toiminnasta tai rikkoutumisesta.
- x) **Asennus:**
Valvontalaitteen asentaminen ajoneuvoon.
- y) **Liiketunnistin:**
Valvontalaitteen osa, joka tuottaa ajoneuvon nopeutta ja/tai sen kulkemaa matkaa kuvaavan signaalin.
- z) **Kortti, joka ei ole voimassa:**
Kortti, joka on havaittu vialliseksi tai jonka alkuvarmennus epäonnistui tai jonka voimassaoloaika ei ole vielä alkanut tai jonka voimassaoloaika on loppunut.
- aa) **Asetuksen piiriin kuulumaton:**
Tilanne, jossa neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3820/85 mukaisesti ei edellytetä valvontalaitteen käyttöä.
- bb) **Ylinopeus:**
Ajoneuville sallitun nopeuden ylittäminen, joksi määritellään mikä hyvänsä 60 sekuntia ylittävä aika, jonka kuluessa ajoneuvon nopeus ylittää sellaisen nopeudenrajoittimen asetusrajat, josta on säädetty tiettyjen moottoriajoneuvoluokkien nopeudenrajoittimien asentamisesta ja käytöstä yhteisössä 10 päivänä helmikuuta 1992 annetussa neuvoston direktiivissä 92/6/ETY ⁽²⁾.
- cc) **Määräaikaistarkastus:**
Toimenpide, jonka tarkoituksena on tarkastaa, että valvontalaitteet toimii asianmukaisesti ja että sen asetukset vastaavat ajoneuvon arvoja.
- dd) **Tulostin:**
Valvontalaitteen osa, jolla tulostetaan tallennettuja tietoja.
- ee) **Valvontalaitteisto:**
Kaikki ne laitteet, jotka on tarkoitettu asennettaviksi tieliikenneajoneuvoihin ja joiden avulla voidaan osoittaa, tallentaa ja säilyttää muistissa automaattisesti tai puoliautomaattisesti kyseisten ajoneuvojen liikkumista ja niiden kuljettajien tiettyjä työaikoja koskevat yksityiskohdat.
- ff) **Uusiminen:**
Uuden ajopiirturikortin myöntäminen entisen vanhentuuksa tai silloin, kun entinen toimii virheellisesti ja on palautettu sen myöntäneelle viranomaiselle. Uusimistapauksissa on

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/27/EY, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1997, tietyihin luokkiin kuuluvien moottoriajoneuvojen ja niiden perävaunujen massoista ja mitoista ja direktiivin 70/156/ETY muuttamisesta (EYVL L 233, 25.8.1997, s. 1).

⁽²⁾ EYVL L 57, 2.3.1992, s. 27.

▼ M7

aina oltava varmuus siitä, ettei samanaikaisesti ole olemassa kahta voimassa olevaa korttia.

- gg) **Korjaus:**
Sellainen liiketunnistimen tai ajoneuvoyksikön korjaustoi-
menpide, joka edellyttää niiden kytkemistä irti virtalähtees-
tään tai muista valvontalaitteen osista tai niiden avaamista.
- hh) **Korvaus:**
Ajopiirturikortin myöntäminen korvaamaan entinen kortti,
joka on ilmoitettu kadonneeksi, varastetuksi tai epäkuntoi-
seksi ja jota ei ole palautettu sen myöntäneelle viranomai-
selle. Korvaustapauksissa on aina olemassa vaara, että sa-
manaikaisesti on olemassa kaksi voimassa olevaa korttia.
- ii) **Turvavarmennus:**
ITSEC ⁽¹⁾-sertifiointielimen suorittama toimenpide sen var-
mentamiseksi, että tutkittava valvontalaite (tai sen osa) tai
ajopiirturikortti täyttää ne tietoturva vaatimukset, jotka on
määritelty lisäyksessä 10 ”Yleiset tietoturvatavoitteet”.
- jj) **Laitteen itse suorittama testi:**
Testi, jonka valvontalaite suorittaa säännöllisesti ja auto-
maattisesti vikojen havaitsemiseksi.
- kk) **Ajopiirturikortti:**
Älykortti, joka on tarkoitettu käytettäväksi valvontalaitteen
yhteydessä. Ajopiirturikorttien avulla valvontalaite voi tun-
nistaa kortin haltijan henkilöllisyyden (tai ryhmän, johon
hän kuuluu) ja sallia tietojen siirron tai tallennuksen. Ajo-
piirturikortit voivat olla:
- kuljettajakortteja,
 - valvontakortteja,
 - korjaamokortteja,
 - yrityskortteja;
- ll) **Tyyppihyväksyntä:**
Menettely, jolla jäsenvaltio varmistaa, että tutkittava valvon-
talaite (tai sen osa) tai ajopiirturikortti täyttää tämän asetuk-
sen vaatimukset.
- mm) **Rengaskoko:**
Neuvoston direktiivin 92/23/ETY ⁽²⁾ mukainen renkaiden
(ulkorenkaiden) koon määrite.
- nn) **Ajoneuvon tunnistus:**
Ajoneuvon yksilöivä tunnus: ajoneuvon rekisteritunnus sii-
hen liittyvine tietoineen rekisteröintijäsenvaltiosta ja valmis-
tenumero ⁽³⁾.
- oo) **Ajoneuvoyksikkö:**
Valvontalaite ilman liiketunnistinta ja sen liitäntäkaapeleita.
Ajoneuvoyksikkö voi koostua joko yhdestä laitteesta tai
useista eri puolilla ajoneuvoa olevista laitteista edellyttäen,
että ne täyttävät tämän asetuksen tietoturva vaatimukset.
- pp) **Valvontalaitteen viikko tietojenkäsittelytarkoituksessa:**
Ajanjakso maanantaista klo 00.00 UTC-aikaa sunnuntaihin
klo 24.00 UTC-aikaa.
- qq) **Korjaamokortti:**
Jäsenvaltion viranomaisten kyseisen jäsenvaltion hyväksy-
mille valvontalaitteiden valmistajalle, asentajalle, ajoneuvo-
jen valmistajalle tai korjaamolle myöntämä ajopiirturikortti.

*Korjaamokortti yksilöi kortin haltijan, ja sen avulla voidaan
testata ja kalibroida valvontalaitteita ja/tai kopioida niiden
tietoja.*

⁽¹⁾ Neuvoston suositus 95/144/EY, annettu 7 päivänä huhtikuuta 1995, yleisistä tietotekniikan turvallisuuden arviointiperusteista (EYVL L 93, 26.4.1995, s. 27).

⁽²⁾ EYVL L 129, 14.5.1992, s. 95.

⁽³⁾ Neuvoston direktiivi 76/114/ETY, (EYVL L 24, 30.1.1976, s. 1).

▼ **M13**

- rr) ”**Muunnin**”:
- Valvontalaitteen osa, joka tuottaa ajoneuvon nopeutta ja/tai sen kulkemaa matkaa jatkuvasti kuvaavan signaalin ja joka on:
- asennettu M1- ja N1-luokan ajoneuvoon ja jota käytetään ainoastaan M1- ja N1-luokan ajoneuvoissa (siten kuin ne on määritelty neuvoston direktiivin 70/156/ETY liitteessä II), jotka on otettu ensimmäistä kertaa käyttöön 1 päivän toukokuuta 2006 ja 31 päivän joulukuuta 2013 välisenä aikana,
 - asennettu paikkaan, johon ei ole mekaanisesti mahdollista asentaa minkään muun tyyppistä olemassa olevaa liiketunnistinta, joka on muutoin tämän liitteen ja sen lisäysten 1–11 määräysten mukainen,
 - asennettu ajoneuvoyksikön ja sen pisteen väliin, jossa integroidut anturit tai vaihtoehtoiset rajapinnat tuottavat nopeus- ja etäisyysimpulsseja.

Ajoneuvoyksikön kannalta muunnin käyttäytyy samalla tavoin kuin jos ajoneuvoyksikköön olisi liitetty tämän liitteen ja sen lisäysten 1–11 määräysten mukainen liiketunnistin.

Tällaisen muuntimen käytön edellä kuvatuissa ajoneuvoissa on mahdollistettava tämän liitteen kaikkien vaatimusten mukaisen ajoneuvoyksikön asentaminen ja asianmukainen käyttö.

Mainittujen ajoneuvojen valvontalaitteeseen sisältyvät kaapelit, muunnin ja ajoneuvoyksikkö.

▼ **M7**

II VALVONTALAITTEEN YLEISET OMINAISUUDET JA TOIMINNOT

- 000 Ajoneuvossa, johon on asennettu tämän liitteen määräysten mukainen valvontalaite, on oltava nopeus- ja matkamittari. Nämä toiminnot voivat kuulua osana valvontalaitteeseen.
1. **Yleiset ominaisuudet**
- Valvontalaitteen tarkoitus on kirjata, tallentaa, näyttää, tulostaa paperille ja muulla tavoin tulostaa kuljettajan toimintaan liittyviä tietoja.
- 001 Valvontalaite koostuu kaapeleista, liiketunnistimesta ja ajoneuvoyksiköstä.
- 002 Ajoneuvoyksikön osat ovat keskusyksikkö, datamuisti, tosiaikainen kello, kaksi älykortin liitäntälaitetta (kuljettajalle ja apukuljettajalle), tulostin, näyttö, näkyvä varoitin, kalibrointi-/kopiointiliitin sekä laitteet, joilla käyttäjä voi syöttää tietoja.
- Valvontalaite voidaan liittää muihin laitteisiin lisäliittimien avulla.
- 003 Mikään valvontalaitteeseen lisätty tai liitetty toiminto, laite tai laitteisto, riippumatta siitä, onko sillä hyväksyntä tai ei, ei saa häiritä tai kyetä häiritsemään valvontalaitteen asianmukaista ja turvallista toimintaa tai olla ristiriidassa tämän asetuksen määräysten kanssa.
- Valvontalaitteen käyttäjät antavat laitteelle tunnistetietonsa ajopiiriturikorttien avulla.
- 004 Valvontalaite antaa valikoidut tietojen ja toimintojen käyttöoikeudet käyttäjätyyppin ja/tai käyttäjän henkilöllisyyden perusteella.
- Valvontalaite kirjaa ja tallentaa tietoja datamuistiinsa ja ajopiirturikortteille.
- Tämä tapahtuu Euroopan parlamentin ja neuvoston 24 lokakuuta 1995 antaman, yksilöiden suojelua henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaata liikkuvuutta koskevan direktiivin 95/46/EY mukaisesti ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

▼ M72. **Toiminnot**

- 005 Valvontalaitteen on huolehdittava seuraavista toiminnoista:
- korttien paikoilleen asetuksen ja poistamisen valvonta,
 - nopeuden ja matkan mittaus,
 - ajanmittaus,
 - kuljettajan toiminnan valvonta,
 - ajoneuvon miehityksen valvonta,
 - kuljettajan käsin syöttämät tiedot:
 - tiedot paikasta, jossa päivän työaika alkaa ja/tai päättyy,
 - kuljettajan toimintaa koskevien tietojen syöttö käsin,
 - erityisolosuhteita koskevien tietojen syöttö,
 - yritysten tekemien lukitusten hallinta,
 - tarkastustoimien hallinta,
 - tapauksien ja/tai vikojen havaitseminen,
 - sisäänrakennetut ja laitteen itse suorittamat testit,
 - tietojen haku datamuistista,
 - tietojen kirjaaminen ja tallentaminen datamuistiin,
 - tietojen haku ajopiirturikorteilta,
 - tietojen kirjaaminen ja tallentaminen ajopiirturikortteille,
 - tietojen näyttö,
 - tulostus,
 - varoitukset,
 - tietojen kopiointi ulkoisille tietovälineille,
 - tietojen tulostaminen muille ulkoisille välineille,
 - kalibrointi,
 - ajan asetus.

3. **Toimintatilat**

- 006 Valvontalaitteella on oltava neljä toimintatilaa:
- normaalitila,
 - tarkastustila,
 - kalibrointitila,
 - yritystila.

- 007 Valvontalaitteen on siirryttävä seuraaviin toimintatiloihin liitännälaitteisiin asetettujen voimassa olevien ajopiirturikorttien mukaisesti:

Toimintatila		Kuljettajan korttiaukko				
		Ei korttia	Kuljettajakortti	Valvontakortti	Korjaamokortti	Yrityskortti
Apukuljettajan korttiaukko	Ei korttia	Normaali	Normaali	Tarkastus	Kalibrointi	Yritys
	Kuljettajakortti	Normaali	Normaali	Tarkastus	Kalibrointi	Yritys
	Valvontakortti	Tarkastus	Tarkastus	Tarkastus (*)	Normaali	Normaali
	Korjaamokortti	Kalibrointi	Kalibrointi	Normaali	Kalibrointi (*)	Normaali
	Yrityskortti	Yritys	Yritys	Normaali	Normaali	Yritys (*)

- 008 (*) Näissä tapauksissa valvontalaitteen on käytettävä ainoastaan kuljettajan korttiaukkoon asetettua ajopiirturikorttia.

▼ **M7**

- 009 Valvontalaite ei saa hyväksyä siihen asetettuja kortteja, jotka eivät ole voimassa, mutta vanhentuneella kortilla olevien tietojen näytämisen, tulostamisen tai kopioinnin on oltava mahdollista.
- 010 Kaikkien kohdassa II.2 lueteltujen toimintojen on oltava käytettävissä kaikissa toimintatiloissa seuraavin poikkeuksin:
- kalibrintoiminto on käytettävissä vain kalibrintotilassa,
 - ajan asetustoiminnon käytettävyyden muussa kuin kalibrintotilassa on rajoitettu,
 - toiminto, jolla kuljettaja voi syöttää tietoja käsin, on käytettävissä vain normaali- ja kalibrintotilassa,
 - yritysten tekemien lukitusten hallintatoiminto on käytettävissä vain yritystilassa,
 - tarkastustoimien hallintatoiminto on käytettävissä vain tarkastustilassa,
 - kopiointitoiminto ei ole käytettävissä normaalitilassa (paitsi vaatimuksessa 150 kuvatuissa tapauksissa).
- 011 Valvontalaite voi tulostaa kaikkia tietoja näyttöön, tulostimeen tai ulkoisiin liitäntälaitteisiin seuraavin poikkeuksin:
- normaalitilassa sellaiset henkilötiedot (sukunimi ja etunimi (-nimet)), jotka eivät vastaa laitteeseen asetettua ajopiirturikorttia, tulostetaan tyhjinä, ja sellaiset korttinumerot, jotka eivät vastaa laitteeseen asetettua ajopiirturikorttia, tulostetaan osittain tyhjinä (jokainen poikkeava merkki - vasemmalta oikealle - tulostetaan tyhjänä),
 - yritystilassa voidaan kuljettajaan liittyviä tietoja (vaatimukset 081, 084 ja 087) tulostaa vain jaksoilta, joita toinen yritys (joka yksilöidään yrityskortin numeron 13 ensimmäisen numeron avulla) ei ole lukinnut,
 - kun valvontalaitteeseen ei ole asetettu mitään korttia, kuljettajaan liittyvien tietojen tulostaminen on mahdollista vain kulu- ja kahdeksan edellisen kalenterivuorokauden osalta.

4. Tietoturva

Järjestelmän tietoturvan tavoitteena on suojata datamuistia siten, että se ehkäisee tietojen luvattoman käytön ja muuttamisen sekä havaitsee näiden yritykset, suojaa liiketunnistimen ja ajoneuvoyksikön välillä siirrettävien tietojen eheyttä ja muuttamattomuutta, suojaa valvontalaitteen ja ajopiirturikorttien välillä siirrettävien tietojen eheyttä ja muuttamattomuutta sekä varmistaa kopioitavien tietojen eheyden ja muuttamattomuuden.

- 012 Järjestelmän tietoturvan takaamiseksi valvontalaitteen on täytettävä tietoturva-vaatimukset, jotka on määritellyt liiketunnistimen ja ajoneuvoyksikön yleisissä tietoturvatavoitteissa (lisäys 10).

III VALVONTALAITTEIDEN RAKENNETTA JA TOIMINTOJA KOSKEVAT VAATTIMUKSET

1. Korttien paikoilleen asetuksen ja poistamisen valvonta

- 013 Valvontalaitteen on valvottava korttien liitäntälaitteita, jotta se havaitsee korttien paikoilleen asetuksen ja poistamisen.
- 014 Korttia sisään asetettaessa valvontalaitteen on tunnistettava, onko sisään asetettu kortti voimassa oleva ajopiirturikortti, ja jos on, tunnistaa sen tyyppi.
- 015 Valvontalaitteen on oltava suunniteltu siten, että ajopiirturikortit lukittuvat paikoilleen, kun ne on asetettu oikein korttien liitäntälaitteisiin.
- 016 Ajopiirturikorttien paikoilleen lukituksen avaus saa toimia vain ajoneuvon ollessa pysähtyneenä ja vasta silloin, kun kaikki asianmukaiset tiedot on tallennettu korteille. Korttien paikoilleen lukituksen avautuminen saa tapahtua vain avaajan nimenomaisesta toimenpiteestä.

▼ **M7****2. Nopeuden ja matkan mittaus**

017 Tämän toiminnon on jatkuvasti mitattava matkamittarin lukemaa ja kyettävä antamaan lukema, joka vastaa ajoneuvon kulkemaa kokonaismatkaa.

018 Tämän toiminnon on jatkuvasti mitattava ajoneuvon nopeutta ja kyettävä antamaan nopeuslukema.

019 Nopeudenmittaustoiminnon on myös annettava tieto siitä, onko ajoneuvo liikkeessä vai pysähtyneenä. Ajoneuvon katsotaan olevan liikkeessä, kun toiminto havaitsee liiketunnistimelta useamman kuin 1 impulssin sekunnissa vähintään viiden sekunnin ajan; muussa tapauksessa ajoneuvon katsotaan olevan pysähtyneenä.

Tämän asetuksen mukaisella valvontalaitteella varustettuihin ajoneuvoihin asennettujen laitteiden, jotka osoittavat nopeutta (nopeusmittari) ja kokonaismatkaa (matkamittari), on täytettävä tässä liitteessä (kohdat III.2.1 ja III.2.2) annetut virherajoja koskevat vaatimukset.

2.1 Kuljetun matkan mittaus

020 Kuljettu matka voidaan mitata joko:

- eteen- ja taaksepäin kuljettujen matkojen summana, tai
- siten, että se sisältää ainoastaan eteenpäin kuljetun matkan.

021 Valvontalaitteen on mitattava matkaa välillä 0-9 999 999,9 km.

022 Mitatun matkan on oltava seuraavissa virherajoissa (koskee vähintään 1 000 metrin pituisia matkoja):

- ± 1 % ennen asennusta,
- ± 2 % asennettuna ja määräaikaistarkastusten aikana,
- ± 4 % normaalikäytössä.

023 Mitatun matkan lukematarkkisuuden on oltava 0,1 km tai parempi.

2.2 Nopeuden mittaus

024 Valvontalaitteen on mitattava nopeutta välillä 0-220 km/t.

025 Jotta varmistetaan osoitetun nopeuden enimmäisvirheeksi ± 6 km/t normaalikäytössä ja kun otetaan huomioon:

- sisääntulosignaalin vaihtelusta (renkaiden eroista, ...) aiheutuva virhe suuruudeltaan ± 2 km/t,
- asennuksen tai määräaikaistarkastusten yhteydessä tehtyjen mittausten virhe suuruudeltaan ± 1 km/t,

valvontalaitteen on nopeusalueella 20-180 km/t ja ajoneuvon ominaiskertoimen ollessa välillä 4 000-25 000 imp/km kyettävä mittaamaan nopeus tarkkuudella ± 1 km/t (ajettaessa tasaista nopeutta).

Huomautus: Tiedontallennuksen lukematarkkuus aiheuttaa valvontalaitteen tallentamaan nopeuslukemaan lisävirheen suuruudeltaan $\pm 0,5$ km/t.

025a Nopeuden mittauksen on tapahduttava oikein ja normaaleissa virherajoissa kahden sekunnin kuluessa siitä, kun nopeuden muutos on päättynyt, kun nopeuden muutosnopeus on enintään 2 m/s^2 .

026 Nopeuden mittauksen lukematarkkisuuden on oltava 1 km/t tai parempi.

3. Ajanmittaus

027 Ajanmittaustoiminnon on mitattava jatkuvasti UTC-päivämäärä ja -aika ja annettava ne digitaalimuodossa.

028 UTC-päivämäärä ja -aika on käytettävä kaikkiin valvontalaitteen päiväyksiin (tallenteet, tulosteet, tietojen siirto, näyttö, ...).

029 Paikallisen ajan näyttämiseksi on näytettävän ajan ero UTC-aikaan nähden oltava aseteltavissa puolen tunnin välein.

▼ **M7**

- 030 Kellon käyntitarkkuuden on tyyppihyväksyntää vastaavissa olosuhteissa oltava rajoissa ± 2 sekuntia/päivä.
- 031 Mitatun ajan lukematarakkuuden on oltava 1 sekunti tai parempi.
- 032 Ulkoisen virtalähteen kytkeminen pois lyhyemmäksi kuin 12 kuukauden ajaksi ei saa vaikuttaa ajanmittaukseen tyyppihyväksyntää vastaavissa olosuhteissa.
- 4. Kuljettajan toiminnan valvonta**
- 033 Tämän toiminnon on jatkuvasti ja erikseen seurattava yhden kuljettajan ja yhden apukuljettajan toimintaa.
- 034 Kuljettajan toimintaa on DRIVING (ajo), WORK (työ), AVAILABILITY (varallaolo) tai BREAK/REST (tauko/lepo).
- 035 Kuljettajan ja/tai apukuljettajan on kyettävä käsin valitsemaan WORK, AVAILABILITY tai BREAK/REST.
- 036 Kun ajoneuvo on liikkeessä, laitteen on automaattisesti valittava kuljettajalle DRIVING ja apukuljettajalle AVAILABILITY.
- 037 Kun ajoneuvo pysähtyy, laitteen on automaattisesti valittava kuljettajalle WORK.
- 038 Ensimmäinen toiminnan muutos, joka tapahtuu 120 sekunnin kuluessa siitä, kun ajoneuvon pysäyttäminen aiheutti WORK-toiminnan automaattisen valinnan, katsotaan tapahtuneeksi sillä hetkellä, kun ajoneuvo pysähtyi (ja sen vuoksi tämä toiminta mahdollisesti peruuttaa valinnan WORK).
- 039 Tämän toiminnon on tulostettava toiminnan muutokset tallennustoiminnoille yhden minuutin tarkkuudella.
- 040 Jos tietyn kalenteriminuutin aikana on ollut DRIVING-toimintaa, katsotaan koko minuutti kuluneeksi DRIVING-toiminnassa.
- 041 Jos DRIVING-toimintaa on ollut sekä tiettyä kalenteriminuuttia välittömästi edeltävän minuutin että sitä välittömästi seuraavan minuutin aikana, katsotaan koko minuutti kuluneeksi DRIVING-toiminnassa.
- 042 Jos tiettyä kalenteriminuuttia ei edellä olevan nojalla katsota kuluneeksi DRIVING-toiminnassa, katsotaan koko minuutin kulu-neen siinä toiminnassa, joka edustaa pisintä yhtäjaksoista toimintaa kyseisen minuutin aikana (tai viimeisintä pisimmistä jaksoista, jos yhtä pitkiä pisimpiä jaksoja on useampia).
- 043 Tämän toiminnon on myös jatkuvasti valvottava keskeytymätöntä ajoaikaa ja kuljettajan yhteenlaskettua taukoaikaa.
- 5. Ajoneuvon miehityksen valvonta**
- 044 Tämä toiminto valvoo jatkuvasti ja automaattisesti ajoneuvon miehitystä.
- 045 Valvontalaitteen on automaattisesti valittava asetus CREW (miehistö), kun siihen on asetettu kaksi voimassa olevaa kuljettajakorttia; muissa tapauksissa sen on valittava asetus SINGLE (yksin).
- 6. Kuljettajan käsin syötämät tiedot**
- 6.1 Tiedot paikasta, jossa päivän työaika alkaa ja/tai päättyy**
- 046 Tämän toiminnon avulla on voitava syöttää tiedot paikoista, joissa kuljettajan ja/tai apukuljettajan päivän työaika alkaa ja/tai päättyy.
- 047 Paikat määritellään valtion ja tarvittaessa myös alueen tarkkuudella.
- 048 Kun kuljettajakortti (tai korjaamokortti) poistetaan, valvontalaitteen on kehotettava (apu)kuljettajaa syöttämään ”tiedot paikasta, jossa päivän työaika päättyy”.
- 049 Valvontalaitteen on sallittava se, ettei tätä kehotusta noudateta.
- 050 Päivän työajan alkamis- ja/tai päättymispaikkoja koskevien tietojen syöttämisen on oltava mahdollista ilman korttia tai muulloinkin kuin korttia paikoilleen asettaessa tai poistettaessa.

▼M7

6.2 *Kuljettajan toimintaan liittyvien tietojen syöttö käsin*

050a

Asetettaessa paikoilleen kuljettajakorttia (tai korjaamokorttia), ja ainoastaan tällöin, valvontalaitteen on:

- kerrottava kortin haltijalle päivämäärä ja aika, jolloin tämä edellisen kerran poisti korttinsa, ja
- kysyttävä kortin haltijalta, onko nyt tapahtuva kortin paikoilleen asetus merkinä kuluvan päivän työajan jatkamisesta.

Valvontalaitteen on sallittava se, ettei kortin haltija vastaa kysymykseen, tai se, että hän vastaa myöntävästi tai kieltävästi:

- jos kortin haltija ei vastaa kysymykseen, valvontalaitteen on kehotettava kortin haltijaa syöttämään tiedot, jotka koskevat ”päivän työajan alkamispaikkaa”. Valvontalaitteen on sallittava se, ettei tätä kehotusta noudateta. Jos paikkaa koskevat tiedot syötetään, laitteen on tallennettava ne datamuistiin ja ajopiirturikortille ja liitettävä ne tietoon ajasta, jolloin kortti asetettiin paikoilleen,
- jos annetaan kieltävä tai myöntävä vastaus, valvontalaitteen on kehotettava kortin haltijaa syöttämään käsin toimintaa koskevat tiedot, mukaan lukien toiminnan alkamis- ja päättymisaikat, ja käyttämään vain toimintatyyppiä WORK, AVAILABILITY tai BREAK/REST, jotka koskevat pelkästään aikaväliä kortin poistosta tähän paikoilleen asettamiseen ilman, että syötettyjen toimintatietojen ajoissa on päällekkäisyyttä. Tämä on tehtävä seuraavasti:
 - kun kortin haltija vastaa kysymykseen myöntävästi, valvontalaitteen on kehotettava kortin haltijaa syöttämään toimintatiedot käsin aikajärjestyksessä, kortin poistosta tähän paikoilleen asettamiseen. Syöttämisen on päättyävä, kun käsin syötetyn toimintatiedon päättymisaika on sama kuin aika, jolloin kortti asetettiin paikoilleen,
 - kun kortin haltija vastaa kysymykseen kieltävästi, valvontalaitteen on:

- kehotettava kortin haltijaa syöttämään toimintatiedot käsin aikajärjestyksessä kortin poistohetkestä siihen hetkeen, kun kyseessä olevan päivän työaika päättyi (tai kun kyseiseen ajoneuvoon liittyvä toiminta päättyi, jos päivän työaika jatkui normaalin tuntikirjanpidon puitteissa). Tämän vuoksi valvontalaitteen on kysyttävä kortin haltijalta, oliko viimeksi tallennetun toiminnan päättymisaika sama kuin edellisen työajan päättymisaika, ennen kuin se antaa kortin haltijan syöttää käsin kutakin toimintaa koskevan tiedon (ks. seuraava huomautus),

Huomautus: Jos kortin haltija ei kerro laitteelle, milloin edellinen työaika päättyi, ja syöttää käsin tiedon toiminnasta, jonka päättymisaika on sama kuin aika, jolloin kortti asetettiin paikoilleen, valvontalaitteen on:

- oletettava, että päivän työaika päättyi, kun ensimmäinen REST-jakso (tai edelleen tuntematon UNKNOWN-jakso) kortin poistamisen jälkeen alkoi tai, jos lepojaksota ei ole syötetty (eikä mikään jakso enää ole tuntematon UNKNOWN-jakso), kun kortti poistettiin,
- oletettava, että aloitusaika (ks. jäljempänä) on sama kuin aika, jolloin kortti asetettiin paikoilleen,
- jatkettava kuten jäljempänä on selostettu,
- seuraavaksi, jos kyseisen työajan päättymisaika on eri kuin kortin poistamisaika tai jos päivän työajan päättymisaikaa ei tuolloin ole syötetty, kehotettava kortin haltijaa ”vahvistamaan tai syöttämään päivän työajan päättymisaikaa” (valvontalaitteen on sallittava se, ettei tätä kehotusta noudateta). Jos paikka syötetään, se on tallennettava ainoastaan ajopiirturikortille ja vain siinä tapauksessa, että se eroaa korttia poistettaessa syöte-

▼ **M7**

tystä paikasta (jos sellainen syötettiin), ja mukana on oltava tieto ajasta, jolloin työaika päättyi,

- seuraavaksi kehotettava kortin haltijaa ”syöttämään päivän työajan alkamisaika” (tai kyseiseen ajoneuvoon liittyvän toiminnan alkamisaika, jos kortin haltija on aikaisemmin tämän työajan kuluessa työskennellyt normaalin tuntikirjanpidon puitteissa) sekä kehotettava kortin haltijaa syöttämään ”päivän työajan alkamispaikka” (valvontalaitteen on sallittava se, ettei tätä kehotusta noudateta). Jos alkamispaikka syötetään, se on tallennettava ajopiirturikortille ja mukana on oltava tieto alkamisajasta. Jos mainittu alkamisaika on sama kuin aika, jolloin kortti asetettiin paikoilleen, alkamispaikka on myös tallennettava datamuistiin,
- seuraavaksi, jos mainittu alkamisaika on eri kuin aika, jolloin kortti asetettiin paikoilleen, kehotettava kortin haltijaa syöttämään toimintatiedot käsin aikajärjestyksessä mainitusta alkamisajasta siihen hetkeen, jolloin kortti asetettiin paikoilleen. Syöttämisen on päättyävä, kun käsin syötetyn toimintatiedon päättymisaika on sama kuin aika, jolloin kortti asetettiin paikoilleen,
- seuraavaksi valvontalaitteen on sallittava se, että kortin haltija muokkaa käsin syötettyjä toimintatietoja, kunnes kortin haltija vahvistaa ne valitsemalla tietyn komennon, minkä jälkeen laitteen on estettävä kaikki muokkaaminen,
- jos alkuperäiseen kysymykseen vastataan ilman, että sen jälkeen syötetään toimintatietoja, valvontalaitteen on tulkittava tilanne samaksi kuin jos kortin haltija ei olisi vastannut kysymykseen.

Koko tapahtuman aikana valvontalaitteen on odotettava tietojen syöttöä enintään seuraavien viiveiden ajan:

- kunnes on kulunut 1 minuutti viimeisestä laitteen ja käyttäjän välisestä vuorovaikutuksesta (näkyvä ja mahdollisesti kuuluva varoitusmerkki annetaan 30 sekunnin kuluttua), tai
- kunnes kortti poistetaan tai toinen kuljettajakortti (tai korjaamokortti) asetetaan paikoilleen, tai
- kunnes ajoneuvo lähtee liikkeelle,

jolloin valvontalaitteen on vahvistettava kaikki siihen mennessä syötetyt tiedot.

6.3 *Erityisolosuhteisiin liittyvien tietojen syöttö*

050b Valvontalaitteen on sallittava se, että kuljettaja syöttää tosiaikaisesti seuraavia erityisolosuhteita koskevat tiedot:

- OUT OF SCOPE (asetuksen piiriin kuulumaton) (alkaminen, päättyminen)
- FERRY/TRAIN CROSSING (lautta-/junamatka)

FERRY/TRAIN CROSSING -olosuhteita ei voi esiintyä, jos OUT OF SCOPE -olosuhteet ovat voimassa.

Valvontalaitteen on automaattisesti lopetettava OUT OF SCOPE -olosuhteiden voimassaolo, jos kuljettajakortti asetetaan paikoilleen tai poistetaan.

7. *Yritysten tekemien lukitusten hallinta*

051 Tämän toiminnon avulla on voitava hallita yrityksen tekemiä lukituksia, jotta vain sillä olisi mahdollisuus käyttää tietoja yritystilassa.

052 Yrityksen tekemät lukitukset sisältävät alkamispäivän ja -ajan (lukitseminen) ja päättymispäivän ja -ajan (lukituksen avaaminen), johon liittyy yrityksen tunnistus yrityskortin numeron perusteella (lukittaessa).

053 Lukituksia voi kytkeä ”päälle” tai ”pois” vain toisaikaisesti.

▼ **M7**

- 054 Lukituksen pois kytkemisen on oltava mahdollista vain yritykselle, jonka lukitus on ”päällä” (mikä tunnistetaan yrityskortin 13 ensimmäisen numeron perusteella), tai
- 055 lukituksen pois kytkemisen on tapahduttava automaattisesti, jos jokin toinen yritys tekee lukituksen.
- 055a Tapauksessa, jossa yritys tekee lukituksen ja aikaisempi lukitus on saman yrityksen, oletetaan, että aikaisempaa lukitusta ei ole kytketty ”pois”, vaan se on yhä ”päällä”.

8. Tarkastustoimien hallinta

- 056 Tämän toiminnon on valvottava DISPLAYING (näyttö)-, PRINTING (tulostus)-, VU (ajoneuvoyksikkö)- sekä DOWNLOADING (kortin tietojen kopiointi) -toimenpiteitä laitteen ollessa tarkastustilassa.
- 057 Tämän toiminnon on myös valvottava OVER SPEEDING CONTROL (ylinopeuden valvonta) -toimenpiteitä laitteen ollessa tarkastustilassa. Ylinopeuden valvonta katsotaan tapahtuneeksi, kun ylinopeudesta kertova tuloste on lähetetty tulostimelle tai näytölle laitteen ollessa tarkastustilassa tai kun tapauksiin ja vikoihin liittyvät tiedot on kopioitu ajoneuvoyksikön datamuistista.

9. Tapauksien ja/tai vikojen havaitseminen

- 058 Tämän toiminnon on havaittava seuraavat tapaukset ja/tai viat:

9.1 ”Kortti ei voimassa” -tapaus

- 059 Tämä tapaus syntyy, kun paikoilleen asetetaan jokin kortti, joka ei ole voimassa, ja/tai kun paikoilleen asetetun kortin voimassaoloaika umpeutuu.

9.2 ”Korttiristiriitä”-tapaus

- 060 Tämä tapaus syntyy, kun jokin seuraavassa taulukossa kirjaimella X merkityistä kahden voimassa olevan kortin yhdistelmistä on asetettu paikoilleen:

Korttiristiriitä		Kuljettajan korttiaukko				
		Ei korttia	Kuljettajakortti	Valvontakortti	Korjaamokortti	Yrityskortti
Apukuljettajan korttiaukko	Ei korttia					
	Kuljettajakortti				X	
	Valvontakortti			X	X	X
	Korjaamokortti		X	X	X	X
	Yrityskortti			X	X	X

9.3 ”Aikojen päällekkäisyys” -tapaus

- 061 Tämä tapaus syntyy, kun kortilta luettu viimeisin kuljettajakortin pois ottamisen päivämäärä/aika on myöhempi kuin se valvontalaitteen päivämäärä/aika, jolloin kortti asetetaan paikoilleen.

9.4 ”Ajo ilman asianmukaista korttia” -tapaus

- 062 Tämä tapaus syntyy, kun jokin seuraavassa taulukossa kirjaimella X merkityistä ajopiirturikorttiyhdistelmistä on asetettu paikoilleen ja kuljettajan toiminta muuttuu DRIVING-toiminnaksi tai laitteen toimintatila muuttuu kuljettajan toiminnan ollessa tyyppiä DRIVING:

▼M7

Ajo ilman asianmukaista korttia		Kuljettajan korttiauikko				
		Ei korttia (tai kortti ei voimassa)	Kuljettajakortti	Valvontakortti	Korjaamokortti	Yrityskortti
Apukuljettajan korttiauikko	Ei korttia (tai kortti ei voimassa)	X		X		X
	Kuljettajakortti	X		X	X	X
	Valvontakortti	X	X	X	X	X
	Korjaamokortti	X	X	X		X
	Yrityskortti	X	X	X	X	X

9.5 ”Kortin paikoilleen asettaminen ajettaessa” -tapaus

063 Tämä tapaus syntyy, kun ajopiirturikortti asetetaan johonkin korttiauikkoon kuljettajan toiminnan ollessa DRIVING.

9.6 ”Edellistä kortin käyttöjaksoa ei lopetettu oikein” -tapaus

064 Tämä tapaus syntyy, kun valvontalaite havaitsee korttia paikoilleen asetettaessa, että kohdan III.1 määräyksistä huolimatta kortin edellistä käyttöjaksoa ei ole lopetettu oikein (kortti on otettu pois ennen kuin kaikki asianmukaiset tiedot on tallennettu sille). Tämä tapaus koskee vain kuljettaja- ja korjaamokortteja.

9.7 ”Ylinopeus”-tapaus

065 Tämä tapaus syntyy aina, kun ajetaan ylinopeutta.

9.8 ”Keskeytynyt virransyöttö” -tapaus

066 Tämä tapaus syntyy, kun laite on muussa kuin kalibrointitilassa ja liiketunnistimen tai ajoneuvoyksikön virransyöttö keskeytyy yli 200 millisekunnin ajaksi. Laitteen valmistajan on määriteltävä keskeytymisen kynnyksarvo. Jännitteen aleneminen ajoneuvoa käynnistettäessä ei saa aiheuttaa tätä tapausta.

9.9 ”Virhe liikedatassa” -tapaus

067 Tämä tapaus syntyy, kun liiketunnistimen ja ajoneuvoyksikön välinen normaali datavirta keskeytyy ja/tai kun liiketunnistimen ja ajoneuvoyksikön välisen tiedonsiirron eheydessä tai autenttisuudessa ilmenee virhe.

9.10 ”Tietoturvan murtoyritys” -tapaus

068 Tämä tapaus syntyy, kun ilmenee jokin muu tapaus, joka vaikuttaa liiketunnistimen ja/tai ajoneuvoyksikön yleisissä tietoturvatavoitteissa määriteltyyn tietoturvaan laitteen ollessa muussa kuin kalibrointitilassa.

9.11 ”Kortti”-vikatapahtuma

069 Tämä vikatapahtuma syntyy, kun ajopiirturikorttiin tulee vika käytön aikana.

9.12 ”Valvontalaite”-vikatapahtuma

070 Tämä vikatapahtuma syntyy, kun jokin seuraavista vioista ilmenee laitteen ollessa muussa kuin kalibrointitilassa:

- vika ajoneuvoyksikön sisällä
- vika tulostimessa
- vika näytössä
- tietojen kopiointiin liittyvä vika
- vika tunnistimessa

10. Sisäänrakennetut ja laitteen itse suorittamat testit

071 Valvontalaitteen on itse havaittava viat itse suorittamiensa ja sisäänrakennettujen testien avulla seuraavan taulukon mukaisesti:

▼ **M7**

Testattava osakokoonpano	Laitteen itse suorittama testi	Sisäänrakennettu testi
Ohjelmisto		Eheys
Datamuisti	Käyttö	Käyttö, datan eheys
Kortin liitäntälaitte	Käyttö	Käyttö
Näppäimistö		Tarkastus käsin
Tulostin	(riippuu valmistajasta)	Koetuloste
Näyttö		Silmämääräinen tarkastus
Tietojen kopiointi (suoritetaan vain kopioinnin yhteydessä)	Virheetön toiminta	
Tunnistin	Virheetön toiminta	Virheetön toiminta

11. Tietojen haku datamuistista

072 Valvontalaitteen on kyettävä lukemaan kaikkea dataa, jota on tallennettu sen datamuistiin.

12. Tietojen kirjaaminen ja tallentaminen datamuistiin

Tässä kohdassa:

- 365 vuorokaudella tarkoitetaan 365:tä keskimääräistä kuljettajan toimintaa sisältävää kalenterivuorokautta. Keskimääräisen päivittäisen toiminnan ajoneuvossa määritellään sisältävän vähintään kuusi kuljettajaa tai apukuljettajaa, kuusi kortin paikoilleen asettamis- ja poistotapahtumaa sekä 256 muutosta toiminnan tilassa. Näin ollen ”365 vuorokautta” sisältää vähintään 2 190 (apu)kuljettajaa, 2 190 kortin paikoilleen asettamis- ja poistotapahtumaa sekä 93 440 muutosta toiminnan tilassa.
- ajat kirjataan yhden minuutin tarkkuudella, ellei toisin määritellä.
- matkamittarin lukemat kirjataan yhden kilometrin tarkkuudella.
- nopeudet kirjataan tarkkuudella 1 km/t.

073 Ulkoisen virransyötön katkeaminen lyhyemmäksi kuin 12 kuukauden ajaksi ei saa vaikuttaa datamuistiin tallennettuun dataan tyyppihyväksyntää vastaavissa olosuhteissa.

074 Valvontalaitteen on kyettävä epäsuorasti tai suoraan kirjaamaan ja tallentamaan datamuistiinsa seuraavat tiedot:

12.1 Laitteen tunnistetiedot**12.1.1 Ajoneuvoyksikön tunnistetiedot**

075 Valvontalaitteen on kyettävä tallentamaan datamuistiinsa seuraavat ajoneuvoyksikön tunnistetiedot:

- valmistajan nimi,
- valmistajan osoite,
- osanumero,
- sarjanumero,
- ohjelmistoversion numero,
- ohjelmaversiön asennuspäivämäärä,
- laitteen valmistusvuosi,
- hyväksyntänumero.

076 Ajoneuvoyksikön valmistaja kirjaa ja tallentaa yksikön tunnistetiedot yhdellä kertaa, lukuun ottamatta ohjelmistoon liittyviä tietoja ja hyväksyntänumeroa, joita voidaan muuttaa ohjelmistoa päivitetäessä.

12.1.2 Liiketunnistimen tunnistetiedot

077 Liiketunnistimen on kyettävä tallentamaan muistiinsa seuraavat tunnistetiedot:

- valmistajan nimi,

▼ M7

- osanumero,
 - sarjanumero,
 - hyväksyntänumero,
 - tunnistimeen sulautetun tietoturvakomponentin tunniste (esim. sirun/prosessorin osanumero),
 - käyttöjärjestelmän tunniste (esim. ohjelmistoversion numero).
- 078 Liiketunnistimen valmistaja kirjaa ja tallentaa liiketunnistimen tunnistetiedot liiketunnistimeen yhdellä kertaa.
- 079 Ajoneuvoyksikön on kyettävä kirjaamaan ja tallentamaan datamuistiinsa seuraavat siihen liitetyn liiketunnistimen tunnistetiedot:
- sarjanumero,
 - hyväksyntänumero,
 - päivämäärä, jolloin tunnistin ensi kerran liitettiin ajoneuvoyksikköön.
- 12.2 Tietoturvan osatekijät**
- 080 Valvontalaitteen on kyettävä tallentamaan seuraavat tietoturvan osatekijät:
- eurooppalainen julkinen avain,
 - jäsenvaltion myöntämä todistus,
 - laitteelle myönnetty todistus,
 - laitteen yksityinen avain.
- Ajoneuvoyksikön valmistaja tallentaa tietoturvan osatekijät valvontalaitteeseen.
- 12.3 Kuljettajakortin paikoilleen asetukseen ja poistamiseen liittyvät tiedot**
- 081 Aina kun kuljettaja- tai korjaamokortti asetetaan paikoilleen laitteeseen tai poistetaan siitä, valvontalaitteen on tallennettava ja säilytettävä datamuistissaan:
- kortin haltijan sukunimi ja etunimi (-nimet) siinä muodossa kuin ne on tallennettu kortille,
 - kortin numero, kortin myöntänyt jäsenvaltio sekä viimeinen voimassaolopäivä siinä muodossa kuin ne on tallennettu kortille,
 - päivämäärä ja aika, jolloin kortti asetettiin paikoilleen,
 - ajoneuvon matkamittarin lukema hetkellä, jolloin kortti asetettiin paikoilleen,
 - korttiaukko, johon kortti on asetettu,
 - päivämäärä ja aika, jolloin kortti poistettiin,
 - ajoneuvon matkamittarin lukema hetkellä, jolloin kortti poistettiin,
 - seuraavat tiedot ajoneuvosta, jota kuljettaja käytti ennen tätä, siinä muodossa kuin ne on tallennettu kortille:
 - rekisteritunnus ja jäsenvaltio, jossa ajoneuvo on rekisteröity,
 - päivämäärä ja aika, jolloin kortti poistettiin,
 - tunnus, josta ilmenee, onko kuljettaja korttia paikoilleen asettaessaan syöttänyt toimintatietoja käsin.
- 082 Datamuistin on kyettävä tallentamaan näitä tietoja vähintään 365 vuorokauden ajalta.
- 083 Kun tiedontallennuskapasiteetti loppuu, uusimpien tietojen on korvattava vanhimmat tiedot.

▼ **M7****12.4 Kuljettajan toimintaan liittyvät tiedot**

084 Aina kun kuljettajan ja/tai apukuljettajan toiminnan tyyppi muuttuu ja/tai ajoneuvon miehitys muuttuu ja/tai kuljettaja- tai korjaamokortti asetetaan paikoilleen tai poistetaan, valvontalaitteen on tallennettava ja säilytettävä datamuistissaan:

- ajoneuvon miehitys (CREW, SINGLE),
- korttiaukko (DRIVER, CO-DRIVER),
- kunkin korttiaukon tila (INSERTED (kortti asetettu), NOT INSERTED (korttia ei asetettu)) (ks. huomautus),
- toiminta (DRIVING, AVAILABILITY, WORK, BREAK/REST),
- päivämäärä ja aika, jolloin muutos tapahtui.

Huomautus: INSERTED tarkoittaa, että korttiaukkoon on asetettu voimassa oleva kuljettaja- tai korjaamokortti. NOT INSERTED tarkoittaa, että tilanne on päinvastainen, toisin sanoen korttiaukkoon ei ole asetettu voimassa olevaa kuljettaja- tai korjaamokorttia (esim. korttiaukkoon on asetettu yrityskortti tai siinä ei ole lainkaan korttia).

Huomautus: Kuljettajan käsin syöttämät toimintatiedot eivät tallennu datamuistiin.

085 Datamuistin on kyettävä tallentamaan kuljettajan toimintaan liittyviä tietoja vähintään 365 vuorokauden ajalta.

086 Kun tiedontallennuskapasiteetti loppuu, uusimpien tietojen on korvattava vanhimmat tiedot.

12.5 Tiedot paikasta, jossa päivän työaika alkaa ja/tai päättyy

087 Aina kun (apu)kuljettaja syöttää päivän työajan alkamis- ja/tai päättymispaikkaa koskevat tiedot, valvontalaitteen on tallennettava ja säilytettävä datamuistissaan:

- (apu)kuljettajan kortin numero ja kortin myöntänyt jäsenvaltio, jos tarpeen,
- päivämäärä ja aika, jolloin tiedot syötettiin (tai syötettyihin tietoihin liittyvä päivämäärä ja aika, jos tietojen syöttäminen tapahtui tietojen käsin syöttämistä koskevan menettelyn mukaisesti),
- syötetyn tiedon tyyppi (alkamis- tai päättymistieto, olosuhteet, joissa tieto on syötetty),
- valtio ja alue, jota syötetty tieto koskee,
- ajoneuvon matkamittarin lukema.

088 Datamuistin on kyettävä tallentamaan päivän työajan alkamis- ja/tai päättymispaikkaan liittyviä tietoja vähintään 365 vuorokauden ajalta (olettaen, että yksi kuljettaja syöttää kaksi tietuetta vuorokaudessa).

089 Kun tiedontallennuskapasiteetti loppuu, uusimpien tietojen on korvattava vanhimmat tiedot.

12.6 Matkamittarin tiedot

090 Valvontalaitteen on tallennettava datamuistiinsa ajoneuvon matkamittarin lukema ja sitä vastaava päivämäärä keskiyöllä jokaisena kalenterivuorokautena.

091 Datamuistin on kyettävä tallentamaan keskiyöllä otettuja matkamittarin lukemia vähintään 365 vuorokauden ajalta.

092 Kun tiedontallennuskapasiteetti loppuu, uusimpien tietojen on korvattava vanhimmat tiedot.

12.7 Yksityiskohtaiset nopeustiedot

093 Valvontalaitteen on tallennettava ja säilytettävä datamuistissaan ajoneuvon hetkellinen nopeus ja sitä vastaava päivämäärä ja aika kerran sekunnissa vähintään viimeisen 24 sellaisen tunnin ajalta, jolloin ajoneuvo on ollut liikkeessä.

▼M7

12.8 *Tapauksia koskevat tiedot*

Tässä alakohdassa käsiteltäviin asioihin liittyvä aika on kirjattava yhden sekunnin tarkkuudella.

094 Valvontalaitteen on tallennettava ja säilytettävä datamuistissaan seuraavat tiedot kustakin havaitusta tapauksesta seuraavien tallennussääntöjen mukaisesti:

Tapaus	Tallennussäännöt	Kustakin tapauksesta kirjattavat tiedot
Korttiristiriitä	— 10 viimeisintä tapausta	— tapauksen alkamispäivämäärä ja -aika, — tapauksen päättymispäivämäärä ja -aika, — kunkin ristiriidan aiheuttaneen kortin tyyppi, numero ja kortin myöntänyt jäsenvaltio
Ajo ilman asianmukaista korttia	— pisimpään kestänyt tapaus kultakin niistä 10 viimeisimmästä päivästä, jolloin tapauksia sattui, — viisi pisimpään kestänyttä tapausta viimeisten 365 vuorokauden ajalta	— tapauksen alkamispäivämäärä ja -aika, — tapauksen päättymispäivämäärä ja -aika, — tapauksen alkaessa ja/tai päättyessä paikoilleen asetettun kortin tyyppi, numero ja kortin myöntänyt jäsenvaltio, — kyseisenä päivänä sattuneiden vastaavien tapausten lukumäärä
Kortin paikoilleen asettaminen ajon aikana	— viimeinen tapaus kultakin niistä 10 viimeisimmästä päivästä, jolloin tapauksia sattui	— tapauksen päivämäärä ja aika, — kortin tyyppi, numero ja kortin myöntänyt jäsenvaltio, — kyseisenä päivänä sattuneiden vastaavien tapausten lukumäärä
Edellistä kortin käyttöjaksoa ei lopetettu oikein	— 10 viimeisintä tapausta	— päivämäärä ja aika, jolloin kortti asetettiin paikoilleen, — kortin tyyppi, numero ja kortin myöntänyt jäsenvaltio, — viimeisimmän käyttöjakson tiedot sellaisina kuin ne on luettavissa kortilta: — päivämäärä ja aika, jolloin kortti asetettiin paikoilleen, — rekisteritunnus ja jäsenvaltio, jossa ajoneuvo on rekisteröity
Ylinopeus ⁽¹⁾	— räikein tapaus kultakin niistä 10 viimeisimmästä päivästä, jolloin tapauksia sattui (eli tapaus, johon liittyy korkein keskinopeus), — viisi räikeintä tapausta viimeisten 365 vuorokauden ajalta, — ensimmäinen tapaus, joka sattui viimeksi suoritettun kalibroinnin jälkeen	— tapauksen alkamispäivämäärä ja -aika, — tapauksen päättymispäivämäärä ja -aika, — suurin tapauksen kestäessä mitattu nopeus, — tapauksen kestäessä mitattujen nopeuslukemien aritmeettinen keskiarvo, — kuljettajan kortin tyyppi, numero ja kortin myöntänyt jäsenvaltio (soveltuvin osin), — kyseisenä päivänä sattuneiden vastaavien tapausten lukumäärä

▼M7

Tapaus	Tallennussäännöt	Kustakin tapauksesta kirjattavat tiedot
Keskeytynyt virransyöttö ⁽²⁾	<ul style="list-style-type: none"> — pisimpään kestänyt tapaus kultakin niistä 10 viimeisimmästä päivästä, jolloin tapauksia sattui, — viisi pisimpään kestänyttä tapausta viimeisten 365 vuorokauden ajalta 	<ul style="list-style-type: none"> — tapauksen alkamispäivämäärä ja -aika, — tapauksen päättymispäivämäärä ja -aika, — tapauksen alkaessa ja/tai päättyessä paikoilleen asetettujen korttien tyyppi, numero ja ne myöntänyt jäsenvaltio, — kyseisenä päivänä sattuneiden vastaavien tapausten lukumäärä
Virhe liikedatassa	<ul style="list-style-type: none"> — pisimpään kestänyt tapaus kultakin niistä 10 viimeisimmästä päivästä, jolloin tapauksia sattui, — viisi pisimpään kestänyttä tapausta viimeisten 365 vuorokauden ajalta 	<ul style="list-style-type: none"> — tapauksen alkamispäivämäärä ja -aika, — tapauksen päättymispäivämäärä ja -aika, — tapauksen alkaessa ja/tai päättyessä paikoilleen asetettujen korttien tyyppi, numero ja ne myöntänyt jäsenvaltio, — kyseisenä päivänä sattuneiden vastaavien tapausten lukumäärä
Tietoturvan murtoyritys	<ul style="list-style-type: none"> — 10 viimeisintä kutakin tyyppiä edustavaa tapausta 	<ul style="list-style-type: none"> — tapauksen alkamispäivämäärä ja -aika, — tapauksen päättymispäivämäärä ja -aika (jos tieto on oleellinen), — tapauksen alkaessa ja/tai päättyessä paikoilleen asetettujen korttien tyyppi, numero ja ne myöntänyt jäsenvaltio, — tapauksen tyyppi

095

- (1) Valvontalaitteen on myös tallennettava ja säilytettävä datamuistissaan:
- viimeisimmän OVER SPEEDING CONTROL -toimenpiteen päivämäärä ja aika,
 - ensimmäisen tätä OVER SPEEDING CONTROL -toimenpidettä seuraavan ylinopeustapauksen päivämäärä ja aika,
 - viimeisimmän OVER SPEEDING CONTROL -toimenpiteen jälkeen sattuneiden ylinopeustapauksien lukumäärä.
- (2) Nämä tiedot voidaan tallentaa vasta, kun virransyöttö on kytketty uudelleen; ajat voidaan kirjata minuutin tarkkuudella.

12.9 Vikoihin liittyvät tiedot

Tässä alakohdassa käsiteltäviin asioihin liittyvä aika on kirjattava yhden sekunnin tarkkuudella.

096

Valvontalaitteen on yritettävä tallentaa ja säilyttää datamuistissaan seuraavat, kutakin havaittua vikaa koskevat tiedot seuraavien tallennussääntöjen mukaisesti:

Vikatapahtumat	Tallennussäännöt	Kustakin viasta kirjattavat tiedot
Korttivika	<ul style="list-style-type: none"> — 10 viimeisintä kuljettajakortin vikatapahtumaa 	<ul style="list-style-type: none"> — päivämäärä ja aika, jolloin vikatapahtuma alkoi, — päivämäärä ja aika, jolloin vikatapahtuma päättyi, — kortin tyyppi, numero ja kortin myöntänyt jäsenvaltio
Valvontalaittevat	<ul style="list-style-type: none"> — 10 viimeisintä kutakin tyyppiä edustavaa vikatapahtumaa, — ensimmäinen vikatapahtuma, joka sattui viimeksi suoritettun kalibroinnin jälkeen 	<ul style="list-style-type: none"> — päivämäärä ja aika, jolloin vikatapahtuma alkoi, — päivämäärä ja aika, jolloin vikatapahtuma päättyi, — vian tyyppi, — vikatapahtuman alkaessa ja/tai päättyessä paikoilleen asetettujen korttien tyyppi, numero ja ne myöntänyt jäsenvaltio

▼ **M7****12.10 Kalibrointiin liittyvät tiedot**

- 097 Valvontalaitteen on tallennettava ja säilytettävä datamuistissaan tiedot, jotka liittyvät:
- aktivointihetkellä tunnettuihin kalibrointiparametreihin,
 - laitteen ensimmäiseen kalibrointiin sen aktivoinnin jälkeen,
 - sen ensimmäiseen kalibrointiin nykyisessä ajoneuvossa (joka tunnustetaan rekisteritunnuksensa perusteella),
 - sen viiteen viimeiseen kalibrointiin (jos saman kalenterivuoro-
kauden aikana suoritetaan useita kalibrointeja, ainoastaan viimeinen niistä tallennetaan).
- 098 Kaikista näistä kalibroinneista on tallennettava seuraavat tiedot:
- kalibroinnin tarkoitus (aktivointi, ensiasennus, asennus, määräraikaistarkastus)
 - kalibroinnin suorittaneen korjaamon nimi ja osoite,
 - korjaamokortin numero, kortin myöntänyt jäsenvaltio ja kortin viimeinen voimassaolopäivä,
 - ajoneuvon tunnistetiedot,
 - päivitetty tai vahvistetut parametrit: w, k, l, rengaskoko, nopeudenrajoittimen asetukset, matkamittari (vanhat ja uudet lukemat), päivämäärä ja aika (vanhat ja uudet lukemat).
- 099 Liiketunnistimen on tallennettava ja säilytettävä muistissaan seuraavat liiketunnistimen asennustiedot:
- sen ensimmäinen liittäminen ajoneuvoyksikköön (päivämäärä, aika, ajoneuvoyksikön hyväksyntänumero, ajoneuvoyksikön sarjanumero),
 - sen viimeisin liittäminen ajoneuvoyksikköön (päivämäärä, aika, ajoneuvoyksikön hyväksyntänumero, ajoneuvoyksikön sarjanumero).

12.11 Ajan asetukseen liittyvät tiedot

- 100 Valvontalaitteen on tallennettava ja säilytettävä datamuistissaan tiedot, jotka liittyvät:
- viimeisimpään ajan asetukseen,
 - niihin viimeisimmän kalibroinnin jälkeen tehtyihin viiteen ajan asetukseen, joissa aikaa on muutettu eniten ja
jotka on tehty kalibrointitilassa tavanomaisen kalibroinnin (määritelmä f) ulkopuolella.
- 101 Kaikista näistä ajan asetuksista on tallennettava seuraavat tiedot:
- päivämäärä ja aika, vanhat lukemat,
 - päivämäärä ja aika, uudet lukemat,
 - ajan asetuksen suorittaneen korjaamon nimi ja osoite,
 - korjaamokortin numero, kortin myöntänyt jäsenvaltio ja kortin viimeinen voimassaolopäivä.

12.12 Tarkastustoimiin liittyvät tiedot

- 102 Valvontalaitteen on tallennettava ja säilytettävä datamuistissaan seuraavat tiedot, jotka liittyvät 20 viimeisimpään tarkastustoimeen:
- päivämäärä ja aika, jolloin tarkastus suoritettiin,
 - valvontakortin numero ja kortin myöntänyt jäsenvaltio,
 - tarkastuksen tyyppi (tietojen näyttö ja/tai tulostus ja/tai ajoneuvoyksikön tietojen kopiointi ja/tai kortin tietojen kopiointi).
- 103 Kun tietoja kopioidaan, myös tiedot ensimmäisestä ja viimeisestä päivästä, joita kopiointi koskee, on kirjattava.

▼ **M7**

- 104 12.13 *Yritysten tekemiin lukituksiin liittyvät tiedot*
- Valvontalaitteen on tallennettava ja säilytettävä datamuistissaan seuraavat tiedot, jotka liittyvät 20 viimeisimpään yrityksen tekemään lukitukseen:
- päivämäärä ja aika, jolloin lukitus tehtiin,
 - päivämäärä ja aika, jolloin lukitus avattiin,
 - yrityskortin numero ja kortin myöntänyt jäsenvaltio,
 - yrityksen nimi ja osoite.
- 105 12.14 *Tietojen kopiointiin liittyvät tiedot*
- Valvontalaitteen on tallennettava ja säilytettävä datamuistissaan seuraavat tiedot, jotka liittyvät datamuistin viimeisimpään kopiointiin ulkoiselle tietovälineelle laitteen ollessa yritys- tai kalibrointi-tilassa:
- päivämäärä ja aika, jolloin kopiointi suoritettiin,
 - yritys- tai korjaamokortin numero ja kortin myöntänyt jäsenvaltio,
 - yrityksen tai korjaamon nimi.
- 105a 12.15 *Erityisolosuhteisiin liittyvät tiedot*
- Valvontalaitteen on tallennettava datamuistiinsa seuraavat tiedot, jotka liittyvät erityisolosuhteisiin:
- syötetyn tiedon päivämäärä ja aika,
 - erityisolosuhteiden tyyppi.
- 105b Datamuistin on kyettävä tallentamaan erityisolosuhteisiin liittyviä tietoja vähintään 365 vuorokauden ajalta (olettaen, että päivittäin alkaa ja päättyy keskimäärin yksi erityisolosuhdetilanne). Kun tiedontallennuskapasiteetti loppuu, uusimpien tietojen on korvattava vanhimmat tiedot.
- 106 13. **Tietojen haku ajopiirturikorteilta**
- Valvontalaitteen on kyettävä tarvittaessa lukemaan ajopiirturikorteilta tiedot, joita tarvitaan, jotta voidaan:
- tunnistaa kortin tyyppi, kortin haltija, aiemmin käytetty ajoneuvo, päivämäärä ja aika, jolloin kortti viimeksi poistettiin, sekä tuolloin valittu toiminnan tyyppi,
 - tarkastaa, että viimeisin kortin käyttöjakso lopetettiin oikein,
 - laskea kuljettajan keskeytymätön ajoaika, yhteenlaskettu tauko-aika sekä edellisen ja kuluvan viikon yhteenlasketut ajoajat,
 - tulostaa tarvittavia tulosteita, jotka liittyvät kuljettajakortille tallennettuihin tietoihin,
 - kopioida kuljettajakortin tietoja ulkoiselle tietovälineelle.
- 107 Jos tietojen lukemisessa tapahtuu virhe, valvontalaitteen on yritettävä enintään kolme kertaa uudelleen käyttää samaa lukukomentoa, ja mikäli tietojen lukeminen ei vielä onnistu, laitteen on katsottava, että kortti on viallinen eikä se ole voimassa.
- 108 14. **Tietojen kirjaaminen ja tallentaminen ajopiirturikortteille**
- Valvontalaitteen on kirjattava kortin tätä käyttöjaksoa koskevat tiedot kuljettaja- tai korjaamokortille heti, kun se on asetettu laitteeseen.
- 109 Valvontalaitteen on päivitettävä voimassa olevat kuljettaja-, koikeilu- ja/tai valvontakortit kaikilla niillä tarvittavilla tiedoilla, jotka liittyvät aikaan, jolloin kortti on asetettuna laitteeseen, sekä tiedoilla, jotka liittyvät kortin haltijaan. Näille kortteille tallennettavat tiedot on määriteltävä luvussa IV.
- 109a Valvontalaitteen on päivitettävä kuljettajan toimintaa ja olinpaikkaa koskevat tiedot (kuten luvun IV kohdissa 5.2.5 ja 5.2.6 on

▼ **M7**

- määritely), jotka on tallennettu voimassa oleville kuljettaja- ja/tai korjaamokorteille, kortin haltijan käsin syöttämällä toimintaa ja olinpaikkaa koskevilla tiedoilla.
- 110 Ajopiirturikorttien tietojen päivityksen on tapahduttava siten, että tarvittaessa ja tiedontallennuskapasiteetti huomioon ottaen uusimmat tiedot korvaavat vanhimmat tiedot.
- 111 Jos tietojen kirjoittamisessa kortille tapahtuu virhe, valvontalaitteen on yritettävä enintään kolme kertaa uudelleen käyttää samaa kirjoituskomentoa, ja mikäli tietojen kirjoittaminen ei vielä onnistu, laitteen on katsottava, että kortti on viallinen eikä se ole voimassa.
- 112 Ennen kuin valvontalaite sallii kuljettajakortin poistamisen ja sen jälkeen, kun kaikki oleelliset tiedot on tallennettu kortille, valvontalaitteen on saatettava nyt päättyvää kortin käyttöjaksoa koskevat tiedot ajan tasalle.
- 15. Tietojen näyttö**
- 113 Näytön on oltava vähintään 20 merkin laajuinen.
- 114 Merkkien on oltava vähintään 5 mm korkeita ja 3,5 mm leveitä.
- 114a Näytön on tuettava ISO 8859 -standardin osissa 1 ja 7 määritellyjä Latin1- ja Greek-merkistöjä, kuten lisäyksen 1 luvussa 4 ”Merkistöt” on määritely. Näytössä voidaan käyttää yksinkertaistettuja merkkikuvioita (esim. merkit, joissa on korkomerkkejä, voidaan näyttää ilman niitä, tai pienet kirjaimet voidaan näyttää isoina kirjaimina).
- 115 Näytössä on oltava asianmukainen ja häikäisemätön valaistus.
- 116 Näytön on oltava nähtävissä avaamatta valvontalaitetta.
- 117 Valvontalaitteen on kyettävä näyttämään:
- oletusarvoiset tiedot,
 - varoituksiin liittyvät tiedot,
 - valikkojen käyttöön liittyvät tiedot,
 - muut käyttäjän pyytämät tiedot.
- Valvontalaite saa näyttää muitakin tietoja, edellyttäen, että ne ovat selvästi erotettavissa edellä mainituista tiedoista.
- 118 Valvontalaitteen näytössä on käytettävä lisäyksessä 3 lueteltuja kuvakkeita tai niiden yhdistelmiä. Näytössä voidaan lisäksi käyttää muita kuvakkeita tai niiden yhdistelmiä, mikäli ne ovat selvästi erotettavissa edellä mainituista kuvakkeista tai niiden yhdistelmistä.
- 119 Näytön on aina oltava ON (päällä) -tilassa ajoneuvon ollessa liikkeessä.
- 120 Valvontalaitteessa saa olla käsikäyttöinen tai automaattinen mahdollisuus kytkeä näyttö OFF (pois) -tilaan silloin, kun ajoneuvo ei ole liikkeessä.
- Näytön esitysmuoto on määritely lisäyksessä 5.
- 15.1 Oletusarvoinen näyttö**
- 121 Kun ei ole tarvetta näyttää muita tietoja, valvontalaitteen on oletusarvoisesti näytettävä seuraavat tiedot:
- paikallinen aika (UTC-ajan ja kuljettajan asettaman aikaeron perusteella),
 - laitteen toimintatila,
 - kuljettajan ja apukuljettajan sen hetkisen toiminnan tyyppi,
 - kuljettajaan liittyvät tiedot:
 - jos kuljettajan sen hetkinen toiminta on tyyppiä DRIVING, näytetään kuljettajan sen hetkinen keskeytymätön ajoaika ja sen hetkinen yhteenlaskettu tauko aika,

▼ **M7**

- jos kuljettajan sen hetkinen toiminta ei ole tyyppiä DRIVING, näytetään kyseisen toiminnan sen hetkinen kesto (alkaen hetkestä, jolloin se valittiin) ja kuljettajan sen hetkinen yhteenlaskettu tauko-aika,
 - apukuljettajaan liittyvät tiedot:
 - apukuljettajan toiminnan sen hetkinen kesto (alkaen hetkestä, jolloin se valittiin).
- 122 Kuhunkin kuljettajaan liittyvien tietojen näytön on oltava selkeä, pelkistetty ja yksiselitteinen. Jos kuljettajaan ja apukuljettajaan liittyviä tietoja ei voida näyttää samanaikaisesti, valvontalaitteen on oletusarvoisesti näytettävä kuljettajaan liittyvät tiedot ja sallittava se, että käyttäjä itse tuo näyttöön apukuljettajaan liittyvät tiedot.
- 123 Jos laitteen toimintatila ei voida oletusarvoisesti näyttää näytön leveyden asettamien rajoitusten vuoksi, on valvontalaitteen näytettävä uusi toimintatila hetken ajan tilan vaihtuessa.
- 124 Valvontalaitteen on näytettävä kortin haltijan nimi hetken ajan korttia paikoilleen asetettaessa.
- 124a Kun OUT OF SCOPE -olosuhteet ovat voimassa, näytössä on oletusarvoisesti oltava asianomainen kuvake, joka osoittaa, että kyseiset olosuhteet ovat voimassa (kuljettajan sen hetkisen toiminnan tyyppiä ei tarvitse näyttää samaan aikaan).
- 15.2 Varoitusten näyttö**
- 125 Valvontalaitteen on näytettävä varoitukset ensisijaisesti käyttäen lisäyksen 3 kuvakkeita täydennettynä tarvittaessa numerokoodien välitettävillä lisätiedoilla. Varoituksen selväkielinen kuvaus kuljettajan valitsemalla kielellä voidaan myös lisätä toimintoon.
- 15.3 Valikkojen käyttö**
- 126 Valvontalaitteessa on oltava asianmukaisen valikkorakenteen avulla käytettävät tarvittavat komennot.
- 15.4 Muut näytöt**
- 127 Haluttaessa on voitava valita seuraavien tietojen näyttö:
- UTC-päivämäärä ja -aika,
 - laitteen toimintatila (ellei se sisälly oletusarvoiseen näyttöön),
 - kuljettajan keskeytymätön ajoaika ja yhteenlaskettu tauko-aika,
 - apukuljettajan keskeytymätön ajoaika ja yhteenlaskettu tauko-aika,
 - kuljettajan edellisen ja kuluvan viikon yhteenlasketut ajoajat,
 - apukuljettajan edellisen ja kuluvan viikon yhteenlasketut ajoajat,
 - kuuden eri vakiotulosteen sisältö samassa muodossa kuin itse tulosteet.
- 128 Tulosteen sisällön näyttämisen on tapahduttava jaksoittaisesti, rivi kerrallaan. Jos näytön leveys on alle 24 merkkiä, käyttäjän on saatava tiedot täydellisinä käyttäen sopivaa keinoa (tiedon näyttäminen useammalla rivillä, rivien vierittäminen...). Käsin tehtäviä merkintöjä varten varattuja tulosteiden rivejä ei tarvitse näyttää.
- 16. Tulostaminen**
- 129 Valvontalaitteen on kyettävä tulostamaan datamuistissaan ja/tai ajopiirturikorteilla olevia tietoja seuraavien tulosteiden muodossa:
- kuljettajan toiminta kortin tietojen mukaan päivittäin tulostettuna,
 - kuljettajan toiminta ajoneuvoyksikön tietojen mukaan päivittäin tulostettuna,
 - tapaukset ja viat kortin tietojen mukaan tulostettuna,
 - tapaukset ja viat ajoneuvoyksikön tietojen mukaan tulostettuna,

▼ M7

- teknisten tietojen tuloste,
- ylinopeustuloste.

Näiden tulosteiden ulkoasu ja sisältö on määritelty lisäyksessä 4.

Tulosteiden lopussa voidaan antaa lisätietoja.

Valvontalaite voi tuottaa myös muita tulosteita, jos ne ovat selvästi erotettavissa kuudesta edellä mainitusta tulosteesta.

- 130 Tulosteiden ”kuljettajan toiminta kortin tietojen mukaan päivittäin tulostettuna” ja ”tapaukset ja viat kortin tietojen mukaan tulostettuna” on oltava saatavissa vain, kun valvontalaitteeseen on asetettu kuljettaja- tai korjaamokortti. Valvontalaitteen on päivitettävä kyseiselle kortille tallennetut tiedot ennen tulostusta.
- 131 Tulosteiden ”kuljettajan toiminta kortin tietojen mukaan päivittäin tulostettuna” ja ”tapaukset ja viat kortin tietojen mukaan tulostettuna” tulostamiseksi valvontalaitteen on:
- joko automaattisesti valittava kuljettajakortti tai korjaamokortti, jos vain toinen näistä on asetettu laitteeseen,
 - tai annettava käyttäjän käyttöön komento, jolla tämä voi valita kortin, jolta tiedot luetaan, tai kortin, joka on asetettu kuljettajan korttiaukkoon, jos laitteeseen on asetettu kaksi korttia.
- 132 Tulostimen on kyettävä tulostamaan 24 merkkiä riville.
- 133 Merkkien on oltava vähintään 2,1 mm korkeita ja 1,5 mm leveitä.
- 133a Tulostimen on tuettava ISO 8859 -standardin osissa 1 ja 7 määritellyjä Latin 1- ja Greek-merkistöjä, kuten lisäyksen 1 luvussa 4 ”Merkistöt” on määritelty.
- 134 Tulostimien on oltava suunniteltu siten, että ne kykenevät tuottamaan edellä mainitut tulosteet riittävän selvinä, jottei niitä luettaessa synny väärinkäsityksiä.
- 135 Tulosteiden koon ja niiden sisältämien tietojen on säilyttävä muuttumattomina normaaleissa kosteus- (10-90 %) ja lämpötilaolosuhteissa.
- 136 Valvontalaitteessa käytettävä tulostuspaperi on varustettava asianmukaisin tyyppihyväksyntämerkinnöin sekä merkinnöin siitä, minkä tyypissä (tyypisissä) valvontalaitteessa (-laitteissa) sitä saadaan käyttää. Tulosteiden on säilyttävä selvästi luettavina ja tunnistettavina senkin jälkeen, kun niitä on säilytetty vähintään vuoden ajan valaistuksen, kosteuden ja lämpötilan osalta normaaleissa olosuhteissa.
- 137 Näihin asiakirjoihin on myös voitava tehdä käsin kirjoitettuja merkintöjä kuten kuljettajan allekirjoitus.
- 138 Valvontalaitteen on hallittava tilanteet, joissa tulostuspaperi loppuu, siten, että uuden paperin lisäämisen jälkeen laite joko aloittaa tulostuksen alusta tai jatkaa tulostusta antamalla yksiselitteisen viitteen ennen paperin loppumista tulostettuun osaan.
- 17. Varoitukset**
- 139 Valvontalaitteen on varoitettava kuljettajaa, jos se havaitsee tapauksen ja/tai vian.
- 140 Virransyötön keskeytymistapausta koskeva varoitus voidaan antaa virransyötön uudelleenkytkemisen jälkeen.
- 141 Valvontalaitteen on varoitettava kuljettajaa 15 minuuttia ennen 4 tunnin 30 minuutin keskeytymättömän ajoajan ylitystä sekä ylityksen tapahtumishetkellä.
- 142 Varoitusten on oltava näkyviä. Näkyvien varoitusten lisäksi voidaan antaa kuultavia varoituksia.
- 143 Käyttäjän on kyettävä selvästi tunnistamaan näkyvät varoitukset, niiden on oltava kuljettajan näkökentässä ja selvästi luettavissa sekä päivällä että yöllä.
- 144 Näkyviä varoituksia voidaan lisätä valvontalaitteeseen ja/tai järjestää erilleen siitä.

▼ **M7**

- 145 Jälkimmäisessä tapauksessa varoituksessa on oltava merkki "T" ja varoituksen on oltava väriltään keltainen tai oranssi.
- 146 Varoitusten on kestettävä vähintään 30 sekuntia, ellei käyttäjä kuittaa niitä painamalla jotakin valvontalaitteen näppäintä. Tämä pikakuittaus ei tyhjennä varoituksen syyn kertovaa näyttöä, johon viitataan seuraavassa kappaleessa.
- 147 Varoituksen syyn on näytävä valvontalaitteen näytössä, kunnes käyttäjä kuittaa sen tietyllä valvontalaitteen näppäimellä tai komennolla.
- 148 Muita varoituksia voidaan antaa, jos ne eivät aiheuta kuljettajille sekaannusta edellä mainittujen varoitusten suhteen.
- 18. Tietojen kopioiminen ulkoisille tietovälineille**
- 149 Valvontalaitteen on kyettävä tarvittaessa kopioimaan tietoja datamuististaan tai kuljettajakortilta ulkoisille tallennusvälineille kalibrointi-/kopiointiliittimen kautta. Valvontalaitteen on päivitettävä kyseiselle kortille tallennetut tiedot ennen tulostusta.
- 150 Lisäksi valvontalaitteessa voi olla lisäominaisuus, jonka avulla se voi missä hyvänsä toimintatilassa kopioida tietoja jonkin muun liittimen kautta yritykselle, jonka tunnistetiedot on varmennettu tämän väylän kautta. Tällaisessa tapauksessa kopioinnille pätevät yritystilaa vastaavat käyttöoikeudet.
- 151 Kopiointi ei saa muuttaa tai pyyhkiä tallennettuja tietoja.
- Kalibrointi-/kopiointiliittimen sähköiset liityntätiedot on määritelty lisäyksessä 6.
- Kopiointiprotokollat on määritelty lisäyksessä 7.
- 19. Tietojen tulostaminen muille ulkoisille välineille**
- 152 Jos valvontalaitteessa ei ole nopeuden ja/tai matkan näyttötoimintoja, laitteen on annettava lähtösignaali(-t), jonka (joiden) avulla voidaan näyttää ajoneuvon nopeus (nopeusmittari) ja/tai sen kulkema kokonaismatka (matkamittari).
- 153 Ajoneuvoyksikön on myös kyettävä tulostamaan seuraavat tiedot käyttäen asianmukaista tarkoitukseen varattua sarjaliitäntää, joka on riippumaton valinnaisesta CAN-väyläliitännästä (ISO 11898 -standardi, joka koskee maantieajoneuvoja, digitaalisen tiedon siirtoa ja CAN-verkkoja tiedon siirtämiseksi suurella nopeudella), jotta muut ajoneuvon asennetut elektroniset yksiköt voivat käsitellä niitä:
- kuluva UTC-päivämäärä ja -aika,
 - ajoneuvon nopeus,
 - ajoneuvon kulkema kokonaismatka (matkamittari),
 - kuljettajan ja apukuljettajan sen hetkinen toiminta,
 - tieto siitä, onko kuljettajan ja apukuljettajan korttiaukkoon asetettu ajopiirturikorttia, sekä (tarvittaessa) näiden korttien tunnistetiedot (kortin numero ja kortin myöntänyt jäsenvaltio).
- Näiden vähimmäisvaatimusten lisäksi voidaan tulostaa myös muita tietoja.
- Kun ajoneuvon sytytysvirtakytkin on ON-asennossa, laitteen on tulostettava näitä tietoja jatkuvasti sarjaliitäntäporttiin. Kun ajoneuvon sytytysvirtakytkin on OFF-asennossa, ainakin kuljettajan ja/tai apukuljettajan toiminnan tilan muuttumisen ja/tai ajopiirturikortin paikoilleen asettamisen tai poistamisen on saatava aikaan vastavien tietojen tulostuminen sarjaliitäntäporttiin. Jos tietojen tulostamista on lykätty siksi aikaa, kun ajoneuvon sytytysvirtakytkin on OFF-asennossa, tietojen on oltava käytettävissä, kun ajoneuvon sytytysvirtakytkin on jälleen ON-asennossa.
- 20. Kalibrointi**
- 154 Kalibrointitoiminnon avulla on voitava:
- automaattisesti liittää liiketunnistin ajoneuvoyksikköön,

▼ **M7**

- digitaalisesti sovittaa valvontalaitteen vakio (k) ajoneuvon ominaiskertoimeen (w) (ajoneuvoihin, joissa on kaksi tai useampia vetopyörästäön välityssuhteita, on asennettava katkaisin, jonka avulla nämä erilaiset välityssuhteet saadaan automaattisesti vastaamaan sitä välityssuhdetta, jota käyttäen valvontalaite on sovitettu ajoneuvoon),
 - asettaa (ilman rajoituksia) kuluva aika,
 - asettaa matkamittarin kuluva lukema,
 - päivittää datamuistiin tallennetut liiketunnistimen tunnistetiedot,
 - päivittää tai vahvistaa muita valvontalaitteen tiedossa olevia parametreja, joita ovat: ajoneuvon tunnistetiedot, w-kerroin, l-mitta, rengaskoko ja nopeudenrajoittimen asetukset, jos sellainen on.
- 155 Liiketunnistimen ajoneuvoyksikköön liittämiseen on sisällyttävä ainakin:
- liiketunnistimeen tallennettujen liiketunnistimen asennustietojen päivitys (tarvittaessa),
 - tarvittavien liiketunnistimen tunnistetietojen kopiointi tunnistimelta ajoneuvoyksikön datamuistiin.
- 156 Kalibroitintoiminnon avulla on kyettävä automaattisesti syöttämään tarvittavat tiedot kalibrointi-/kopiointiliittimen kautta lisäyksessä 8 määriteltyä kalibrointiprotokollaa käyttäen. Kalibroitintoiminnon avulla voidaan syöttää myös muita tarvittavia tietoja muiden liittimien kautta.
21. **Ajan asetus**
- 157 Ajan asetustoiminnon avulla on kyettävä asettamaan kuluva aika enintään yhden minuutin välein ja vähintään seitsemän päivän väliajoin.
- 158 Ajan asetustoiminnon avulla on kyettävä asettamaan kuluva aika ilman rajoituksia laitteen ollessa kalibrointitilassa.
22. **Laitteen toimintaominaisuudet**
- 159 Ajoneuvoyksikön on säilyttävä täysin toimintakuntoisena lämpötila-alueella -20 °C-70 °C ja liiketunnistimen lämpötila-alueella -40 °C-135 °C. Datamuistin tietojen on säilyttävä -40 °C lämpötilaan asti.
- 160 Valvontalaitteen on säilyttävä täysin toimintakuntoisena kosteuden ollessa 10-90 %.
- 161 Valvontalaitteen on oltava suojattu ylijännitettä, väärää napaisuutta ja oikosulkuja vastaan.
- 162 Valvontalaitteen on oltava sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan neuvoston direktiivin 72/245/ETY ⁽¹⁾ mukauttamisesta tekniikan kehitykseen annetun komission direktiivin 95/54/EY ⁽²⁾ mukainen, sekä suojattu staattisen sähköän aiheuttamilta purkauksilta ja jännitepiikeiltä.
23. **Materiaalit**
- 163 Kaikkien valvontalaitteen osien on oltava valmistettuja materiaaleista, joilla on riittävä kestävyys ja mekaaninen lujuus sekä muuttumattomat sähköiset ja magneettiset ominaisuudet.
- 164 Normaalien käyttöolosuhteiden vuoksi kaikki laitteen sisäpuoliset osat on suojattava kosteudelta ja pölyltä.
- 165 Ajoneuvoyksikön on täytettävä IEC 529 -standardin mukaiset suojausluokan IP 40 vaatimukset ja liiketunnistimen on täytettävä IEC 529 -standardin mukaiset suojausluokan IP 64 vaatimukset.
- 166 Valvontalaitteen on täytettävä siihen soveltuvien ergonomiseen muotoiluun liittyvien määräysten vaatimukset.

⁽¹⁾ EYVL L 152, 6.7.1972, s. 15.⁽²⁾ EYVL L 266, 8.11.1995, s. 1.

▼ **M7**

- 167 Valvontalaite on suojattava mahdollisilta vahingoilta.
24. **Merkinnät**
- 168 Jos valvontalaite näyttää ajoneuvon matkamittarilukeman ja nopeuden, on sen näytössä oltava seuraavat merkinnät:
- matkan mittayksikkö, jota osoittaa km-lyhenne matkaa osoittavan lukeman lähellä,
 - merkintä ”km/h” nopeutta osoittavan lukeman lähellä.
- Valvontalaite voidaan myös kytkeä osoittamaan nopeutta maileina tunnissa, jolloin nopeuden mittayksikkö on näytettävä lyhenteellä ”mph”.
- 169 Jokaiseen valvontalaitteen erilliseen osaan on kiinnitettävä tunniste-tekilpi, josta ilmenevät seuraavat tiedot:
- laitteen valmistajan nimi ja osoite,
 - valmistajan osanumero sekä laitteen valmistusvuosi,
 - laitteen sarjanumero,
 - laitteen tyyppihyväksyntätunnus.
- 170 Jos tila ei riitä kaikkien edellä mainittujen tietojen näyttämiseen, tunnistekilvestä on ilmettävä ainakin valmistajan nimi tai liiketunnus sekä laitteen osanumero.

IV AJOPAIIRTIKORTTIEN RAKENNETTA JA
TOIMINTOJA KOSKEVAT VAATIMUKSET

1. Näkyvissä olevat tiedot

Etupuolella on:

- 171 kortin tyyppin mukaan sana ”kuljettajakortti” tai ”valvontakortti” tai ”korjaamokortti” tai ”yrityskortti” painettuna suurikokoisin kirjaimin kortin myöntävän jäsenvaltion virallisella kielellä tai kielillä;

▼ **M12**

- 172 samat sanat yhteisön muilla virallisilla kielillä painettuina siten, että ne muodostavat kortin taustan:

BG	KAPTA HA ВОДАЧА	КОНТРОЛНА КАРТА	KAPTA 3A МОНТАЖ И НАСТРОЙКИ	KAPTA HA ПРЕВОЗБАЧА
ES	TARJETA DEL CONDUCTOR	TARJETA DE CONTROL	TARJETA DEL CENTRO DE EN- SAYO	TARJETA DE LA EMPRESA
CS	KARTA ŘIDIČE	KONTROLNÍ KARTA	KARTA DÍLNÝ	KARTA PODNIKU
DA	FØRERKORT	KONTROLKORT	VÆRKSTEDS- KORT	VIRKSOMHEDS- KORT
DE	FAHRERKARTE	KONTROLL- KARTE	WERKSTATT- KARTE	UNTERNEHMENS- KARTE
ET	AUTOJUHI KAART	KONTROLLIJA KAART	TÖÖKOJA KAART	TÖÖANDJA KAART
EL	KAPTA ΟΔΗΓΟΥ	KAPTA ΕΛΕΓΧΟΥ	KAPTA ΚΕΝΤΡΟΥ ΔΟΚΙΜΩΝ	KAPTA ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
EN	DRIVER CARD	CONTROL CARD	WORKSHOP CARD	COMPANY CARD
FR	CARTE DE CON- DUCTEUR	CARTE DE CONT- ROLEUR	CARTE D'ATELIER	CARTE D'ENTREPRISE
GA	CÁRTA TIOMÁ- NAÍ	CÁRTA STIÚRTHA	CÁRTA CEARD- LAINNE	CÁRTA COMH- LACHTA
IT	CARTA DEL CON- DUCENTE	CARTA DI CONT- ROLLO	CARTA DELL'OFFICINA	CARTA DELL' AZIENDA
LV	VADĪTĀJA KARTE	KONTROLKARTE	DARBNĪCAS KARTE	UZŅĒMUMA KARTE

▼ M12

LT	VAIRUOTOJO KORTELE	KONTROLĖS KORTELE	DIRBTUVĖS KORTELE	ĮMONĖS KORTELE
HU	GÉPJÁRMŰVEZETŐI KÁRTYA	ELLENŐRI KÁRTYA	MŰHELYKÁRTYA	ÜZEMBENTARTÓI KÁRTYA
MT	KARTA TAS-SEW-WIEQ	KARTA TAL-KONTROLL	KARTA TAL-IS-TAZZJON TAT-TESTJIET	KARTA TAL-KUM-PANNIJA
NL	BESTUURDERS KAART	CONTROLE-KAART	WERKPLAATS-KAART	BEDRIJFSKAART
PL	KARTA KIEROWCY	KARTA KONTROLNA	KARTA WARSZATOWA	KARTA PRZEDSIĘBIORSTWA
PT	CARTÃO DE CONDUTOR	CARTÃO DE CONTROLO	CARTÃO DO CENTRO DE ENSAIO	CARTÃO DE EMPRESA
RO	CARTELA CONDUCĂTORULUI AUTO	CARTELA DE CONTROL	CARTELA AGENTULUI ECONOMIC AUTORIZAT	CARTELA OPERATORULUI DE TRANSPORT
SK	KARTA VODIČA	KONTROLNÁ KARTA	DIELENSKÁ KARTA	PODNIKOVÁ KARTA
SL	VOZNIKOVA KARTICA	KONTROLNA KARTICA	KARTICA PREIZKUŠEVALIŠČA	KARTICA PODJETJA
FI	KULJETTAJAKORTTI	VALVONTAKORTTI	KORJAAMOKORTTI	YRITYSKORTTI
SV	FÖRARKORT	KONTROLLKORT	VERKSTADSKORT	FÖRETAGSKORT

▼ M7

173

kortin myöntävän jäsenvaltion nimi (vapaaehtoinen);

▼ M12

174

kortin myöntävän jäsenvaltion kansainvälinen tunnus negatiivina sinisessä suorakulmiossa ja kahdentoista keltaisen tähden ympäröimänä; jäsenvaltioiden kansainväliset tunnukset ovat seuraavat:

B: Belgia

BG: Bulgaria

CZ: Tšekin tasavalta

DK: Tanska

D: Saksa

EST: Viro

GR: Kreikka

E: Espanja

F: Ranska

IRL: Irlanti

I: Italia

CY: Kypros

LV: Latvia

LT: Liettua

L: Luxemburg

H: Unkari

M: Malta

NL: Alankomaat

A: Itävalta

PL: Puola

P: Portugali

RO: Romania

▼ M12

SLO: Slovenia
 SK: Slovakia
 FIN: Suomi
 S: Ruotsi
 UK: Yhdistynyt kuningaskunta

▼ M7

175

myönnettyä korttia koskevat seuraavasti numeroidut tiedot:

	Kuljettajakortti	Valvontakortti	Yritys- tai korjaamokortti
1.	kuljettajan sukunimi	Valvontaelimen nimi	yrityksen tai korjaamon nimi
2.	kuljettajan etunimi (etunimet)	Valvojan sukunimi (jos nimetty)	kortin haltijan sukunimi (jos nimetty)
3.	kuljettajan syntymäaika	Valvojan etunimi (etunimet) (jos nimetty)	kortin haltijan etunimi (etunimet) (jos nimetty)
4.(a)	kortin ensimmäinen voimassaolopäivä		
(b)	kortin viimeinen voimassaolopäivä (jos sellaista on)		
(c)	kortin myöntävä viranomainen (voidaan painaa kortin kääntöpuolelle)		
(d)	hallinnollinen numero, joka on muu kuin kohdassa 5 ilmoitettu numero (vapaaehtoinen)		
5.(a)	ajokortin numero (kuljettajakortin myöntämispäivänä)		
5.(b)	kortin numero		
6.	kuljettajan valokuva	Valvojan valokuva (vapaaehtoinen)	—
7.	kuljettajan allekirjoitus	haltijan allekirjoitus (vapaaehtoinen)	
8.	haltijan vakinainen asuinpaikka tai postiosoite (vapaaehtoinen)	Valvontaelimen postiosoite	yrityksen tai korjaamon postiosoite

176

päivämäärät on kirjoitettava käyttäen muotoa ”pp/kk/vvvv” tai ”pp.kk.vvvv” (päivä, kuukausi, vuosi).

Kääntöpuolella on:

177

kortin etupuolella olevien numeroitujen kohtien selitykset;

178

haltijan nimenomaisella kirjallisella suostumuksella lisättyjä, muita kuin korttia koskevia hallinnollisia tietoja; tämänkaltaisten tietojen lisääminen ei millään tavoin vaikuta mallin käyttämiseen ajopiirurikorttina.

▼ M7

YHTEISÖN MALLIN MUKAISET AJOPAIIRTIKORTIT	
ETUPUOLI	KÄÄNTÖPUOLI
<p>KULJETTAJAKORTTI JÄSENVALTIO</p> <p>1. TARJETA DEL CONDUCION 2. FÖRREKORT 3. FAHREKARTE 4a. KAPTAJ AET OF 4b. DRIVER CARD 4c. CARTE DE CONDUCTEUR (4d.) CARTA TROMANAI 5a. CARTA DEL CONDUCENTE 5b. BESTUURDESKAART 7. CARTAO DE CONDUIOR (8.) KULJETTAJAKORTTI KÖRARKORT</p>	<p>1. Sukunimi 2. Etunimi (etunimet) 3. Syntymäaika 4a. Kortin ensimmäinen voimassaolopäivä 4b. Kortin hallinnollinen viimeinen voimassaolopäivä 4c. Kortin myöntävä viranomainen (4d.) Kansallinen hallinnollinen numero 5a. Ajokortin numero 5b. Kortin numero 6. Valokuva 7. Allekirjoitus (8) Osoite</p> <p><i>Kortti pyydetään palauttamaan osoitteeseen:</i> VIRANOMAISEN NIMI JA OSOITE</p>
<p>VALVONTAKORTTI JÄSENVALTIO</p> <p>1. TARJETA DEL CONTROL (2.) KONTROLLKORT (3.) KONTROLLKARTE 4a. KAPTAJ AET OF (4b.) CONTROL CARD 4c. CARTE DE CONTRÔLEUR (4d.) CARTA STURBHA 5a. CARTA DI CONTROLLO 5b. CONTROLLEKAART 7. CARTAO DE CONTROLLO (8.) VALVONTAKORTTI KONTROLLKORT</p>	<p>1. Valvontaelin 2. Sukunimi 3. Etunimi (etunimet) 4a. Kortin ensimmäinen voimassaolopäivä 4b. Kortin hallinnollinen viimeinen voimassaolopäivä 4c. Kortin myöntävä viranomainen (4d.) Kansallinen hallinnollinen numero 5b. Kortin numero 6. Valokuva 7. Allekirjoitus (8) Osoite</p> <p><i>Kortti pyydetään palauttamaan osoitteeseen:</i> VIRANOMAISEN NIMI JA OSOITE</p>
<p>KORJAAMOKORTTI JÄSENVALTIO</p> <p>1. TARJETA DEL CENTRO DE ENSAYO (2.) VERKSTEDSKORT (3.) WERKSTÄTTKARTE 4a. KAPTAJ AET OF (4b.) WORKSHOP CARD 4c. CARTE D'ATELIER (4d.) CARTA CEANDELANNE 5a. CARTA DELL'OFFICINA (8) WERKPLATSKAART 7. CARTAO DO CENTRO DE ENSAIO (8) KORJAAMOKORTTI VERKSTÄDSKORT</p>	<p>1. Korjaamon nimi 2. Sukunimi 3. Etunimi (etunimet) 4a. Kortin ensimmäinen voimassaolopäivä 4b. Kortin hallinnollinen viimeinen voimassaolopäivä 4c. Kortin myöntävä viranomainen (4d.) Kansallinen hallinnollinen numero 5b. Kortin numero 7. Allekirjoitus (8) Osoite</p> <p><i>Kortti pyydetään palauttamaan osoitteeseen:</i> VIRANOMAISEN NIMI JA OSOITE</p>
<p>YRITYSKORTTI JÄSENVALTIO</p> <p>1. TARJETA DE LA EMPRESA (2.) VIRKSOMHEDSKORT (3.) UNTERNEHMENSKARTE 4a. KAPTAJ AET OF (4b.) COMPANY CARD 4c. CARTE D'ENTREPRISE (4d.) CARTA COMLACHITA 5a. CARTA DELL'AZIENDA 5b. BEZIRTSKAART 7. CARTAO DE EMPRESA (8.) YRITYSKORTTI FÖRETAGSKORT</p>	<p>1. Yrityksen nimi 2. Sukunimi 3. Etunimi (etunimet) 4a. Kortin ensimmäinen voimassaolopäivä 4b. Kortin hallinnollinen viimeinen voimassaolopäivä 4c. Kortin myöntävä viranomainen (4d.) Kansallinen hallinnollinen numero 5b. Kortin numero 7. Allekirjoitus (8) Osoite</p> <p><i>Kortti pyydetään palauttamaan osoitteeseen:</i> VIRANOMAISEN NIMI JA OSOITE</p>

► (1) (2) (3) (4) **C1**

179 Ajopiirturikortit on painettava käyttäen seuraavia hallitsevia taustavärejä:

- kuljettajakortti: valkoinen,
- valvontakortti: sininen,
- korjaamokortti: punainen,
- yrityskortti: keltainen.

180 Ajopiirturikorteilla on oltava ainakin seuraavat ominaisuudet, jotka suojaavat sitä väärentämiseltä ja vilpilliseltä käsittelyltä:

- turvakuviointi, jossa on ohut aaltomainen viivakuvio ja iiris-painatus,
- valokuvan kohdalla on taustan turvakuvioinnin ja valokuvan mentävä osittain päällekkäin,
- ainakin yksi kaksiväristä mikrokirjoitusta sisältävä rivi.

▼ **M7**

181 Jäsenvaltiot voivat komissiota kuultuaan lisätä korttiin värejä tai merkintöjä, kuten kansallisia tunnuksia ja turvallisuutta lisääviä ominaisuuksia, tämän kuitenkaan rajoittamatta tämän liitteen muita määräyksiä.

2. Tietoturva

Järjestelmän turvallisuuden tavoitteena on suojata korttien ja valvontalaitteen välillä siirrettävien tietojen eheys ja autenttisuus, suojata korteilta kopioitavien tietojen eheys ja autenttisuus, sallia valvontalaitteiden siirtää vain tiettyjä tietoja korteille, tehdä korteille tallennetun tiedon väärentäminen mahdottomaksi, estää vilpillinen käsittely sekä havaita kaikki sen tapaiset yritykset.

182 Järjestelmän turvallisuuden saavuttamiseksi ajopiirturikorttien on täytettävä tietoturva vaatimukset, jotka on määritelty lisäyksessä 10 ”Yleiset tietoturvatavoitteet”.

183 Ajopiirturikorttien on oltava luettavissa muilla laitteilla, kuten henkilökohtaisilla tietokoneilla.

3. Standardit

184 Ajopiirturikorttien on oltava seuraavien standardien mukaisia:

- ISO/IEC 7810 Identification cards — Physical characteristics (henkilökortit/toimikortit — fyysiset ominaisuudet),
- ISO/IEC 7816 Identification cards — Integrated circuits with contacts (henkilökortit/toimikortit — liittimillä varustetut integroidut piirit):
 - osa 1: Physical characteristics (fyysiset ominaisuudet),
 - osa 2: Dimensions and location of the contacts (mitat ja liittimien paikat),
 - osa 3: Electronic signals and transmission protocols (sähköiset signaalit ja siirtoprotokollat),
 - osa 4: Inter-industry commands for interchange (yleiset siirtokomennot),
 - osa 8: Security related inter-industry commands (yleiset turvakomennot),
- ISO/IEC 10373 Identification cards — Test methods (henkilökortit/toimikortit — testausmenetelmät),

4. Ympäristöön liittyvät ja sähkötekniset eritelmät

185 Ajopiirturikorttien on kyettävä toimimaan moitteettomasti kaikissa yhteisön alueella tavattavissa ilmasto-olosuhteissa sekä vähintään lämpötila-alueella -25 °C- + 70 °C, jolloin satunnaiset lämpötilahuiput voivat olla jopa + 85 °C, missä satunnainen tarkoittaa enintään neljän tunnin jaksoja kerrallaan enintään sata kertaa kortin käyttöänsä aikana.

186 Ajopiirturikorttien on voitava toimia moitteettomasti kosteuden ollessa 10-90 %.

187 Ajopiirturikorttien on voitava toimia moitteettomasti viiden vuoden ajan, jos niitä käytetään ympäristöön liittyvien ja sähkötekniisten eritelmien rajoissa.

188 Käytön aikana ajopiirturikortin on oltava sähkömagneettisesta yhteensopivuudesta annetun direktiivin 95/54/EY mukainen sekä suojattu staattisen sähköän aiheuttamilta purkauksilta.

5. Tietojen tallennus

Tässä kohdassa käsiteltävien asioiden osalta,

- ajat kirjataan yhden minuutin tarkkuudella, ellei toisin ole määrätty,
- matkamittarin lukemat kirjataan yhden kilometrin tarkkuudella,
- nopeudet kirjataan tarkkuudella 1 km/t.

▼ M7

Tietojen tallennuksen vaatimukset täyttävät ajopiirturikorttien toiminnot, komennot ja loogiset rakenteet on määritelty lisäyksessä 2.

- 189 Tässä kohdassa määritellään erilaisia sovellustiedostoja koskevat tiedontallennuskapasiteetin vähimmäisvaatimukset. Ajopiirturikorttien on kyettävä antamaan valvontalaitteelle tieto näiden tiedostojen vaatimasta todellisesta tallennuskapasiteetista.
- Muut ajopiirturikorteille mahdollisesti tallennettavat, muihin kortilla mahdollisesti oleviin sovelluksiin liittyvät tiedot on tallennettava direktiivin 95/46/EY mukaisesti.
- 5.1 Kortin tunniste- ja turvatiedot**
- 5.1.1 Sovellusten tunnistetiedot**
- 190 Ajopiirturikorttien on kyettävä tallentamaan seuraavat sovellusten tunnistetiedot:
- ajopiirturisovelluksen tunniste,
 - ajopiirturikortin tunnisteen tyyppi.
- 5.1.2 Mikrosirujen tunnistetiedot**
- 191 Ajopiirturikorttien on kyettävä tallentamaan seuraavat integroitujen piirin tunnistetiedot:
- integroidun piirin sarjanumero,
 - integroidun piirin valmistajan viitetiedot.
- 5.1.3 Sirukorttien tunnistetiedot**
- 192 Ajopiirturikorttien on kyettävä tallentamaan seuraavat älykorttien tunnistetiedot:
- kortin sarjanumero (mukaan lukijan valmistajan viitetiedot),
 - kortin tyyppihyväksyntänumero,
 - kortin yksilöivä tunniste,
 - kortin laminoijan tunniste,
 - integroidun piirin tunniste.
- 5.1.4 Tietoturvan osatekijät**
- 193 Ajopiirturikorttien on kyettävä tallentamaan seuraavat tietoturvan osatekijöihin liittyvät tiedot:
- eurooppalainen julkinen avain,
 - jäsenvaltion myöntämä todistus,
 - kortille myönnetty todistus,
 - kortin yksityinen avain.
- 5.2 Kuljettajakortti**
- 5.2.1 Kortin tunnistetiedot**
- 194 Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan seuraavat kortin tunnistetiedot:
- kortin numero,
 - kortin myöntänyt jäsenvaltio, myöntäneen viranomaisen nimi, myöntämispäivä,
 - kortin ensimmäinen voimassaolopäivä, kortin viimeinen voimassaolopäivä.
- 5.2.2 Kortin haltijan tunnistetiedot**
- 195 Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan seuraavat kortin haltijan tunnistetiedot:
- haltijan sukunimi,
 - haltijan etunimi (etunimet),

▼ M7

- syntymäaika,
 - haltijan ensisijaisesti käyttämä kieli.
- 5.2.3 *Ajokorttiin liittyvät tiedot*
- 196 Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan seuraavat ajokorttiin liittyvät tiedot:
- kortin myöntänyt jäsenvaltio, myöntäneen viranomaisen nimi,
 - ajokortin numero (myöntämispäivänä).
- 5.2.4 *Käytössä olleisiin ajoneuvoihin liittyvät tiedot*
- 197 Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan seuraavat tiedot erikseen jokaista sellaista kalenterivuorokautta kohti, jolloin korttia on käytetty, ja erikseen jokaista tietyn ajoneuvon kyseisenä päivänä tapahtunutta käyttöjaksoa kohti (käyttöjaksoon sisältyvät kaikki peräkkäin tapahtuneet työjaksot kortin paikoilleen asettamisesta sen poistoon kyseisessä ajoneuvossa, kortin kannalta tarkasteltuna):
- päivämäärä ja aika, jolloin ajoneuvoa ensi kerran käytettiin (eli hetki, jolloin kortti ensimmäisen kerran asetettiin paikoilleen kyseisen ajoneuvon käyttöjakson aikana, tai klo 00.00, jos ajoneuvon käyttö tuolloin oli jatkuvaa),
 - ajoneuvon matkamittarin lukema tuona ajanhetkenä,
 - päivämäärä ja aika, jolloin ajoneuvoa viimeisen kerran käytettiin (eli hetki, jolloin kortti viimeisen kerran poistettiin kyseisen ajoneuvon käyttöjakson aikana, tai klo 23.59, jos ajoneuvon käyttö tuolloin oli jatkuvaa),
 - ajoneuvon matkamittarin lukema tuona ajanhetkenä,
 - ajoneuvon rekisteritunnus ja jäsenvaltio, jossa ajoneuvo on rekisteröity.
- 198 Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan vähintään 84 tällaista tietuetta.
- 5.2.5 *Kuljettajan toimintaan liittyvät tiedot*
- 199 Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan seuraavat tiedot erikseen jokaista sellaista kalenterivuorokautta kohti, jolloin korttia on käytetty tai joille kuljettaja on syöttänyt tietoja käsin:
- päivämäärä,
 - käyttövuorokausien juokseva järjestysnumero (jota suurennetaan yhdellä jokaisena sellaisena kalenterivuorokautena, jolloin korttia käytetään),
 - kuljettajan kyseisen vuorokauden aikana kulkema kokonaismatka,
 - kuljettajatilanne klo 00.00,
 - seuraavat tiedot aina, kun kuljettajan toiminnan tila muuttuu ja/tai ajoneuvon miehitys muuttuu ja/tai kuljettajakortti asetetaan paikoilleen tai poistetaan:
 - ajoneuvon miehityksen tila (CREW, SINGLE),
 - käytetty korttipaikka (DRIVER, CO-DRIVER),
 - kortin tila (INSERTED, NOT INSERTED),
 - toiminta (DRIVING, AVAILABILITY, WORK, BREAK/REST),
 - aika, jolloin muutos tapahtui.
- 200 Kuljettajakortin muistin on kyettävä tallentamaan kuljettajan toimintaan liittyviä tietoja vähintään 28 vuorokauden ajalta (kuljettajan keskimääräisen toiminnan määritellään sisältävän 93 toiminnan tilan muutosta vuorokaudessa).
- 201 Vaatimusten 197 ja 199 kohdalla luetellut tiedot on tallennettava siten, että toimintaa koskevat tiedot voidaan hakea siinä järjestyk-

▼ M7

sessä, jossa nämä toiminnot ovat tapahtuneet, vaikka aikatiedoissa olisikin päällekkäisyyttä.

5.2.6 *Tiedot paikasta, jossa päivän työaika alkaa ja/tai päättyy*

202 Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan seuraavat kuljettajan syöttämät tiedot paikasta, jossa päivän työaika alkaa ja/tai päättyy:

- päivämäärä ja aika, jolloin tiedot syötettiin (tai syötettyihin tietoihin liittyvä päivämäärä ja aika, jos tietojen syöttäminen tapahtui tietojen käsin syöttämistä koskevan menettelyn mukaisesti),
- syötetyn tiedon tyyppi (alkamis- tai päättymistieto, olosuhteet, joissa tieto on syötetty),
- valtio ja alue, jota syötetty tieto koskee,
- ajoneuvon matkamittarin lukema.

203 Kuljettajakortin muistin on kyettävä tallentamaan vähintään 42 paria tällaisia tietueita.

5.2.7 *Tapauksiin liittyvät tiedot*

Tässä alakohdassa käsiteltäviin asioihin liittyvä aika on kirjattava yhden sekunnin tarkkuudella.

204 Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan tiedot, jotka liittyvät seuraaviin tapauksiin, jotka valvontalaite on havainnut kortin ollessa paikoilleen asetettuna:

- aikojen päällekkäisyys (jos tapaus on tämän kortin aiheuttama),
- kortin paikoilleen asettaminen ajettaessa (jos tämä kortti on tapauksen kohteena),
- edellistä kortin käyttöjaksoa ei lopetettu oikein (jos tämä kortti on tapauksen kohteena),
- keskeytynyt virransyöttö,
- virhe liikedatassa,
- tietoturvan murtoyritykset.

205 Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan seuraavat näihin tapauksiin liittyvät tiedot:

- tapauksen tunnuskoodi,
- päivämäärä ja aika, jolloin tapaus alkoi (tai päivämäärä ja aika, jolloin kortti asetettiin paikoilleen, jos tapaus oli tuolloin jo alkanut),
- päivämäärä ja aika, jolloin tapaus päättyi (tai päivämäärä ja aika, jolloin kortti poistettiin, jos tapaus oli tuolloin vielä käynnissä),
- tapaukseen liittyvän ajoneuvon rekisteritunnus ja jäsenvaltio, jossa ajoneuvo on rekisteröity.

Huomautus:

”aikojen päällekkäisyys” -tapauksen osalta:

- tapauksen alkamispäivämäärän ja -ajan on vastattava sitä päivämäärää ja aikaa, jolloin kortti poistettiin edellisestä ajoneuvosta,
- tapauksen päättymispäivämäärän ja -ajan on vastattava sitä päivämäärää ja aikaa, jolloin kortti asetettiin paikoilleen nyt käytössä olevaan ajoneuvoon,
- ajoneuvoon liittyvien tietojen on vastattava nyt käytössä olevaa, tapauksen aiheuttanutta ajoneuvoa.

Huomautus:

”edellistä kortin käyttöjaksoa ei lopetettu oikein” -tapauksen osalta:

▼ M7

- tapauksen alkamispäivämäärän ja -ajan on vastattava sitä päivämäärää ja aikaa, jolloin kortti asetettiin paikoilleen sen käyttöjakson aluksi, jota ei lopetettu oikein,
 - tapauksen päättymispäivämäärän ja -ajan on vastattava sitä päivämäärää ja aikaa, jolloin kortti asetettiin paikoilleen sen käyttöjakson aluksi, jonka aikana tapaus havaittiin (kuluva käyttöjakso),
 - ajoneuvoon liittyvien tietojen on vastattava sitä ajoneuvoa, jota käytettäessä kortin käyttöjaksoa ei lopetettu oikein.
- 206 Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan kuuteen viimeisimpään kutakin tapaustyyppiä edustavaan tapaukseen liittyvät tiedot (eli 36 tapauksen tiedot).
- 5.2.8 *Vikoihin liittyvät tiedot*
- Tässä alakohdassa käsiteltäviin asioihin liittyvä aika on kirjattava yhden sekunnin tarkkuudella.
- 207 Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan tiedot, jotka liittyvät seuraaviin vikoihin, jotka valvontalaite on havainnut kortin ollessa paikoilleen asetettuna:
- korttivika (jos tämä kortti on tapauksen kohteena),
 - valvontalaitteen vika.
- 208 Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan seuraavat näihin vikoihin liittyvät tiedot:
- vian tunnuskoodi,
 - päivämäärä ja aika, jolloin vikatapahtuma alkoi (tai päivämäärä ja aika, jolloin kortti asetettiin paikoilleen, jos vikatapahtuma oli tuolloin jo alkanut),
 - päivämäärä ja aika, jolloin vikatapahtuma päättyi (tai päivämäärä ja aika, jolloin kortti poistettiin, jos vikatapahtuma oli tuolloin vielä käynnissä),
 - vikatapahtumaan liittyvän ajoneuvon rekisteritunnus ja jäsenvaltio, jossa ajoneuvo on rekisteröity.
- 209 Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan kahteentoista viimeisimpään kutakin vikatyyppeä edustavaan vikatapahtumaan liittyvät tiedot (eli 24 vikatapahtuman tiedot).
- 5.2.9 *Tarkastustoimiin liittyvät tiedot*
- 210 Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan seuraavat tarkastustoimiin liittyvät tiedot:
- tarkastuksen päivämäärä ja aika,
 - tarkastuskortin numero ja kortin myöntänyt jäsenvaltio,
 - tarkastuksen tyyppi (tietojen näyttö ja/tai tulostus ja/tai ajoneuvoyksikön tietojen kopiointi ja/tai kortin tietojen kopiointi (ks. huomautus)),
 - jakso, jota koskevat tiedot kopioitiin, kun kyseessä on tietojen kopiointi,
 - tarkastettavan ajoneuvon rekisteritunnus ja jäsenvaltio, jossa ajoneuvo on rekisteröity.
- Huomautus:* tietoturva vaatimusten vuoksi tietojen kopiointi kirjataan vain, jos se on suoritettu valvontalaitteen kautta.
- 211 Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan yksi tällainen tietue.
- 5.2.10 *Kortin käyttöjaksoon liittyvät tiedot*
- 212 Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan tiedot, jotka liittyvät ajoneuvoon, jota käytettäessä kuluva käyttöjakso alkoi:
- päivämäärä ja aika, jolloin käyttöjakso alkoi (eli kortti asetettiin paikoilleen) yhden sekunnin tarkkuudella,

▼ M7

- ajoneuvon rekisteritunnus, ja jäsenvaltio, jossa ajoneuvo on rekisteröity.
- 5.2.11 *Erityisolosuhteisiin liittyvät tiedot*
- 212a Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan seuraavat erityisolosuhteisiin liittyvät tiedot, jotka on syötetty kortin ollessa paikoilleen asetettuna (mihin hyvänsä korttiaukkoon):
- päivämäärä ja aika, jolloin tieto syötettiin,
 - erityisolosuhteiden tyyppi.
- 212b Kuljettajakortin on kyettävä tallentamaan 56 tällaista tietuetta.
- 5.3 Korjaamokortti**
- 5.3.1 *Tietoturvan osatekijät*
- 213 Korjaamokortin on kyettävä tallentamaan henkilökohtainen tunnusluku (PIN-koodi).
- 214 Korjaamokortin on kyettävä tallentamaan ne salakirjoitusavaimet, joita tarvitaan liittämään liiketunnistimet ajoneuvoyksikköihin.
- 5.3.2 *Kortin tunnistetiedot*
- 215 Korjaamokortin on kyettävä tallentamaan seuraavat kortin tunnistetiedot:
- kortin numero,
 - kortin myöntänyt jäsenvaltio, myöntäneen viranomaisen nimi, myöntämispäivä,
 - kortin ensimmäinen voimassaolopäivä, kortin viimeinen voimassaolopäivä.
- 5.3.3 *Kortin haltijan tunnistetiedot*
- 216 Korjaamokortin on kyettävä tallentamaan seuraavat kortin haltijan tunnistetiedot:
- korjaamon nimi,
 - korjaamon osoite,
 - haltijan sukunimi,
 - haltijan etunimi (etunimet),
 - haltijan ensisijaisesti käyttämä kieli.
- 5.3.4 *Käytössä olleisiin ajoneuvoihin liittyvät tiedot*
- 217 Korjaamokortin on kyettävä tallentamaan käytössä olleisiin ajoneuvoihin liittyvät tiedot samalla tavoin kuin kuljettajakortin.
- 218 Korjaamokortin on kyettävä tallentamaan vähintään neljä tällaista tietuetta.
- 5.3.5 *Kuljettajan toimintaan liittyvät tiedot*
- 219 Korjaamokortin on kyettävä tallentamaan kuljettajan toimintaan liittyvät tiedot samalla tavoin kuin kuljettajakortin.
- 220 Korjaamokortin on kyettävä tallentamaan vähintään yhden kuljettajan keskimääräistä toimintaa vastaavan päivän tiedot.
- 5.3.6 *Päivän työajan alkamiseen ja/tai päättymiseen liittyvät tiedot*
- 221 Korjaamokortin on kyettävä tallentamaan päivän työajan alkamiseen ja/tai päättymiseen liittyvät tiedot samalla tavoin kuin kuljettajakortin.
- 222 Korjaamokortin on kyettävä tallentamaan vähintään kolme paria tällaisia tietueita.
- 5.3.7 *Tapauksiin ja vikoihin liittyvät tiedot*
- 223 Korjaamokortin on kyettävä tallentamaan tapauksiin ja vikoihin liittyvät tiedot samalla tavoin kuin kuljettajakortin.

▼ **M7**

- 224 Korjaamokortin on kyettävä tallentamaan tiedot, jotka koskevat kolmea viimeisintä kutakin tapaustyyppiä edustavaa tapausta (eli 18 tapausta) ja kuutta viimeisintä kutakin vikatyyppeä edustavaa vikatapahtumaa (eli 12 vikatapahtumaa).
- 5.3.8 *Tarkastustoimiin liittyvät tiedot*
- 225 Korjaamokortin on kyettävä tallentamaan tarkastustoimiin liittyvät tiedot samalla tavoin kuin kuljettajakortin.
- 5.3.9 *Kalibrointiin ja ajan asetukseen liittyvät tiedot*
- 226 Korjaamokortin on kyettävä tallentamaan tiedot, jotka liittyvät kalibrointeihin ja/tai ajan asetuksiin, jotka on suoritettu kortin ollessa asetettuna valvontalaitteeseen.
- 227 Kunkin kalibrointiin liittyvän tietueen on kyettävä tallentamaan seuraavat tiedot:
- ► **M10** kalibroinnin tarkoitus (aktivointi, ensiasennus, asennus, määräaikaistarkastus) ◀,
 - ajoneuvon tunnistetiedot,
 - päivitetty tai vahvistettu parametrit (w, k, l, rengaskoko, nopeudenrajoittimen asetukset, matkamittari (uudet ja vanhat lukemat), päivämäärä ja aika (uudet ja vanhat lukemat)),
 - valvontalaitteen tunnistetiedot (ajoneuvoyksikön osanumero, ajoneuvoyksikön sarjanumero, liiketunnistimen sarjanumero).
- 228 Korjaamokortin on kyettävä tallentamaan vähintään 88 tällaista tietuetta.
- 229 Korjaamokortin on pidettävä muistissa sen avulla suoritettujen kalibrointien kokonaislukumäärä.
- 230 Korjaamokortin on pidettävä muistissa sen avulla suoritettujen kalibrointien lukumäärä kortin tietojen viimeksi tapahtuneen kopioinnin jälkeen.
- 5.3.10 *Erityisolosuhteisiin liittyvät tiedot*
- 230a Korjaamokortin on kyettävä tallentamaan erityisolosuhteisiin liittyvät tiedot samalla tavoin kuin kuljettajakortin. Korjaamokortin on kyettävä tallentamaan kaksi tällaista tietuetta.
- 5.4 **Valvontakortti**
- 5.4.1 *Kortin tunnistetiedot*
- 231 Valvontakortin on kyettävä tallentamaan seuraavat kortin tunnistetiedot:
- kortin numero,
 - kortin myöntänyt jäsenvaltio, myöntäneen viranomaisen nimi, myöntämispäivä,
 - kortin ensimmäinen voimassaolopäivä, kortin viimeinen voimassaolopäivä (jos sellainen on)
- 5.4.2 *Kortin haltijan tunnistetiedot*
- 232 Valvontakortin on kyettävä tallentamaan seuraavat kortin haltijan tunnistetiedot:
- tarkastuselimen nimi,
 - tarkastuselimen osoite,
 - haltijan sukunimi,
 - haltijan etunimi (etunimet),
 - haltijan ensisijaisesti käyttämä kieli.
- 5.4.3 *Tarkastustoimiin liittyvät tiedot*
- 233 Valvontakortin on kyettävä tallentamaan seuraavat tarkastustoimiin liittyvät tiedot:
- tarkastuksen päivämäärä ja aika,

▼ **M7**

- tarkastuksen tyyppi (tietojen näyttö ja/tai tulostus ja/tai ajoneuvoyksikön tietojen kopiointi ja/tai kortin tietojen kopiointi),
 - jakso, jota koskevat tiedot kopioitiin (jos niitä kopioitiin),
 - tarkastettavan ajoneuvon rekisteritunnus ja jäsenvaltion viranomaisen, joka on rekisteröinyt tarkastettavan ajoneuvon,
 - tarkastettavan kuljettajakortin numero ja kortin myöntänyt jäsenvaltio.
- 234 Valvontakortin on kyettävä tallentamaan vähintään 230 tällaista tietuetta.
- 5.5 Yrityskortti**
- 5.5.1 Kortin tunnistetiedot**
- 235 Yrityskortin on kyettävä tallentamaan seuraavat kortin tunnistetiedot:
- kortin numero,
 - kortin myöntänyt jäsenvaltio, myöntäneen viranomaisen nimi, myöntämispäivä,
 - kortin ensimmäinen voimassaolopäivä, kortin viimeinen voimassaolopäivä (jos sellainen on).
- 5.5.2 Kortin haltijan tunnistetiedot**
- 236 Yrityskortin on kyettävä tallentamaan seuraavat kortin haltijan tunnistetiedot:
- yrityksen nimi,
 - yrityksen osoite.
- 5.5.3 Yrityksen toimenpiteitä koskevat tiedot**
- 237 Yrityskortin on kyettävä tallentamaan seuraavat yrityksen toimenpiteitä koskevat tiedot:
- päivämäärä ja aika, jolloin toimenpide suoritettiin,
 - toimenpiteen tyyppi (ajoneuvoyksikön lukitseminen ja/tai lukituksen avaaminen ja/tai ajoneuvoyksikön tietojen kopiointi ja/tai kortin tietojen kopiointi),
 - jakso, jota koskevat tiedot kopioitiin (jos niitä kopioitiin),
 - kyseisen ajoneuvon rekisteritunnus ja jäsenvaltion viranomaisen, joka on rekisteröinyt kyseisen ajoneuvon,
 - kortin numero ja kortin myöntänyt jäsenvaltio (jos kortin tietoja kopioitiin).
- 238 Yrityskortin on kyettävä tallentamaan vähintään 230 tällaista tietuetta.

V VALVONTALAITTEEN ASENNUS

1. **Asennus**

- 239 Uudet valvontalaitteet on toimitettava asentajille tai ajoneuvovalmistajille aktivoimattomana ja siten, että kaikille III luvun kohdassa 20 luetelluille kalibrointiparametreille on asetettu asianmukaiset ja käyvät oletusarvot. Tapauksissa, joissa mikään oletusarvo ei ole asianmukainen, kirjaimin ilmaistavien parametrien arvo on asetettava kysymysmerkeistä muodostuviksi merkkijonoiksi ja numeeristen parametrien arvo nolllaksi.
- 240 Valvontalaite on ennen sen aktivointia pystyttävä kalibroimaan, vaikka laite ei olisikaan kalibrointitilassa.
- 241 Valvontalaite ei saa ennen aktivoimistaan kirjata tai tallentaa tietoja, jotka on kuvattu III luvun kohdissa 12.3-12.9 ja 12.12-12.14 (mainitut kohdat mukaan lukien).
- 242 Asennuksen aikana ajoneuvovalmistajien on asetettava valmiiksi kaikki tiedossa olevat parametrit.

▼ **M7**

- 243 Ajoneuvovalmistajien tai asentajien on aktivoitava asennettu valvontalaite ennen kuin ajoneuvo siirretään pois toimitiloista, joissa asennus suoritettiin.
- 244 Valvontalaitteen aktivoinnin on käynnistytävä automaattisesti, kun sen jompaan kumpaan korttiliitännälaitteeseen ensimmäisen kerran asetetaan korjaamokortti.
- 245 Mikäli liiketunnistimen ja ajoneuvoyksikön toisiinsa liittäminen vaatii erityisiä toimintoja, niiden on tapahduttava automaattisesti ennen aktivointia tai sen aikana.
- 246 Aktivoinnin tapahduttua valvontalaitteen toimintojen ja tietojen käyttöoikeuksien on oltava täysin käytettävissä.
- 247 Valvontalaitteen tietojen kirjaamis- ja tallennustoimintojen on laitteen aktivoinnin jälkeen oltava täysin toimintakuntoiset.
- 248 Asennuksen jälkeen laite on kalibroitava. Ajoneuvon rekisteritunnus syötetään ensimmäisen kalibroinnin yhteydessä, kahden viikon kuluessa asennuksesta tai viimeistään silloin, kun rekisteritunnus on myönnetty.
- 248a Valvontalaite on sijoitettava ajoneuvoon siten, että kuljettaja kykenee käyttämään tarvittavia toimintoja istuimeltaan käsin.
- 2. Asennuskilpi**
- 249 Sen jälkeen, kun valvontalaite on tarkastettu asennuksen yhteydessä, on sen päälle, sisälle tai viereen helppopääsyiseen paikkaan kiinnitettävä selvästi näkyvä asennuskilpi. Jokaisen hyväksytyt asentajan tai korjaamon suorittaman tarkastuksen jälkeen on edellisen paikalle kiinnitettävä uusi kilpi.

▼ **M13**

- 250 Kilvestä on käytävä ilmi ainakin seuraavat tiedot:
- hyväksytyt asentajan tai korjaamon nimi, osoite tai liikenumero,
 - ajoneuvon ominaiskerroin muodossa "w = ... imp/km",
 - valvontalaitteen vakio muodossa "k = ... imp/km",
 - pyörien renkaiden tehollinen ympärysmitta muodossa "l = ... mm",
 - rengaskoko,
 - päivämäärä, jolloin ajoneuvon ominaiskerroin on määritetty ja pyörien renkaiden tehollinen ympärysmitta on mitattu,
 - ajoneuvon valmistenumero,
 - ajoneuvon osa, johon muunnin on asennettu, jos ajoneuvossa on sellainen,
 - ajoneuvon osa, johon liiketunnistin on asennettu, jos sitä ei ole liitetty vaihdelaatikkoon tai ei käytetä muunninta,
 - sen kaapelin väri, joka yhdistää muuntimen syöttöimpulsseja tuottavaan ajoneuvon osaan,
 - muuntimeen sulautetun liiketunnistimen sarjanumero.
- 250a. Muuntimella varustettujen ajoneuvojen tai ajoneuvojen, joissa liiketunnistinta ei ole liitetty vaihdelaatikkoon, asennuskilvet on kiinnitettävä asennuksen yhteydessä. Kaikissa muissa ajoneuvoissa uudet tiedot sisältävät asennuskilvet on kiinnitettävä asennusta seuraavan tarkastuksen yhteydessä.

▼ **M7**

- 3. Sinetöinti**
- 251 Seuraavat osat on sinetöitävä:
- jokainen liitännä, joka irrotessaan aiheuttaisi muutoksia, joita on mahdoton havaita, tai tietojen tuhoutumista, jota on mahdoton havaita;
 - asennuskilpi, jollei sitä ole kiinnitetty siten, ettei sitä voi poistaa siinä olevien merkintöjen tuhoutumatta.

▼ **M7**

- 252 Edellä mainitut sinetit voidaan poistaa:
- hätätapauksessa,
 - nopeudenrajoittimen tai muun liikenneturvallisuu­ta parantavan laitteen asentamiseksi, säätämiseksi tai korjaamiseksi edellyttäen, että valvontalaitteen toiminta jatkuu luotettavasti ja moitteettomasti ja että hyväksytty asentaja tai korjaamo sinetöi sen uudelleen (VI luvun mukaisesti) välittömästi nopeudenrajoittimen tai muun liikenneturvallisuu­ta parantavan laitteen asentamisen jälkeen tai seitsemän päivän kuluessa muissa tapauksissa.
- 253 Aina kun sinetit poistetaan, toimivaltaiselle viranomaiselle on laadittava ja toimitettava kirjallinen ilmoitus, jossa esitetään toimenpiteen syyt.
- VI TARKASTUKSET, MÄÄRÄAIKAISTARKASTUKSET JA KORJAUKSET**
- Niitä olosuhteita koskevat vaatimukset, joissa sinetit saadaan poistaa ja joihin viitataan asetuksen (ETY) N:o 3821/85 12 artiklan 5 kohdassa, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 2135/98, on määritelty tämän liitteen V luvun kohdassa 3.
- 1. Asentajien tai testausasemien hyväksyminen**
- Jäsenvaltiot hyväksyvät, tarkastavat säännöllisesti ja laillistavat elimet, jotka saavat suorittaa:
- asennuksia,
 - tarkistuksia,
 - tarkastuksia,
 - korjauksia.
- Tämän asetuksen 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti korjaamokortteja myönnetään vain asentajille ja/tai testausasemille, jotka on hyväksytty suorittamaan valvontalaitteen aktivointi ja/tai kalibrointi tämän liitteen mukaisesti ja (paitsi milloin tästä poikkeamiseen on perusteltu syy):
- jotka eivät ole oikeutettuja yrityskorttiin;
 - ja joiden muut työtehtävät eivät vaaranna lisäyksessä 10 määritellyä järjestelmän kokonaistietoturva.
- 2. Uusien tai korjattujen laitteiden tarkastaminen**
- 254 Jokaisen uuden tai korjatun laitteen moitteeton toiminta ja sen lukemien ja tallennusten tarkkuus suhteessa III luvun kohdissa 2.1 ja 2.2 annettuihin rajoihin on tarkastettava V luvun kohdan 3 mukaisen sinetöinnin ja kalibroinnin avulla.
- 3. Asennuksen tarkastus**
- 255 Ajoneuvon asentamisen jälkeen koko laitteiston (valvontalaite mukaan lukien) on oltava III luvun kohdissa 2.1 ja 2.2 esitettyjen enimmäisvirherajoihin liittyvien määräysten mukainen.
- 4. Määräaikaistarkastukset**
- 256 Ajoneuvoihin asennettujen laitteiden määräaikaistarkastukset on suoritettava laitteiden korjaamisen jälkeen tai ajoneuvon ominais­kertoimen tai pyörän renkaiden tehollisen ympärysmitan muutoksen jälkeen tai silloin, jos laitteen UTC-aika poikkeaa oikeasta enemmän kuin 20 minuuttia tai kun ajoneuvon rekisteritunnus on muuttunut, tai vähintään kerran kahden vuoden (24 kuukauden) kuluessa edellisestä tarkastuksesta.
- 257 Näissä tarkastuksissa on tarkastettava ainakin:
- että valvontalaite, mukaan lukien tiedon säilytys ajopiirturikortilla, toimii moitteettomasti,
 - että III luvun kohdissa 2.1 ja 2.2 esitettyjä enimmäisvirherajoihin liittyviä määräyksiä noudatetaan,

▼ **M7**

- että valvontalaitteessa on tyyppihyväksyntämerkintä,
 - että asennuskilpi on kiinnitettyinä,
 - että laitteen ja muiden laitteiston osien sinetit ovat koskemattomat,
 - rengaskoko ja pyörien renkaiden todellinen ympärysmitta.
- 258 Kalibrointi on suoritettava osana näitä tarkastuksia.
- 5. Virheiden mittaaminen**
- 259 Virheiden mittaaminen asennuksen yhteydessä tai käytön aikana on suoritettava seuraavissa olosuhteissa, joiden on katsottava olevan standardinmukaiset testausolosuhteet:
- ajoneuvo kuormaamattomana ja normaalissa ajokunnossa,
 - rengaspaine valmistajan ohjeiden mukainen,
 - renkaiden kuluminen kansallisen lainsäädännön sallimissa rajoissa,
 - ajoneuvon liikkuminen:
 - ajoneuvon on kuljettava oman moottorinsa teholla suoraan tasaisella alustalla nopeudella 50 ± 5 km/t. Mittausmatkan on oltava ainakin 1 000 m.
 - testaus voidaan suorittaa myös muilla menetelmillä, kuten tarkoitukseen soveltuvassa testipenkissä, edellyttäen, että siten saavutetaan vastaava tarkkuus.
- 6. Korjaukset**
- 260 Testausasemien on kyettävä kopioimaan tietoja valvontalaitteesta tarkoituksenaan toimittaa tiedot takaisin kuljetusyhtiölle.
- 261 Hyväksytyjen testausasemien on annettava kuljetusyhtiöille todistus tietojen kopioinnin mahdollisuudesta tapauksissa, joissa valvontalaite ei salli aiemmin tallennettujen tietojen kopioimista tällaisen testausaseman suorittaman korjauksen jälkeenkään. Tällaiset korjaamot säilyttävät jäljennöksen antamistaan todistuksista vähintään vuoden ajan.

VII KORTTIEN MYÖNTÄMINEN

- Jäsenvaltioiden käyttöön ottamien korttien myöntämiseen liittyvien menettelyjen on oltava seuraavien säännösten mukaisia:
- 262 Ensimmäisen hakijalle myönnetyn ajopiirturikortin haltijakohtaisen sarjanumeron (jos sellainen on), korvausnumeron ja uusintanumeron on oltava asetettu nollassi (0).
- 263 Kaikkien tietylle valvontaelimelle tai tietylle korjaamolle tai tietylle kuljetusyhtiölle myönnettyjen muiden kuin henkilökohtaisten ajopiirturikorttien numeroissa on oltava samat 13 ensimmäistä merkkiä ja niillä on oltava eri järjestysnumero.
- 264 Entisen ajopiirturikortin tilalle annetulla ajopiirturikortilla on oltava sama numero kuin kortilla, jonka se korvaa, lukuun ottamatta korvausnumeroa, jota suurennetaan yhdellä (järjestyksessä 0, ..., 9, A, ..., Z).
- 265 Entisen ajopiirturikortin tilalle annetulla ajopiirturikortilla on oltava sama viimeinen voimassaolopäivä kuin kortilla, jonka se korvaa.
- 266 Uusittavan ajopiirturikortin tilalle annetulla ajopiirturikortilla on oltava sama numero kuin kortilla, jonka se korvaa, lukuun ottamatta korvausnumeroa, joka on asetettava nollassi (0), ja uusintanumeroa, jota suurennetaan yhdellä (järjestyksessä 0, ..., 9, A, ..., Z).
- 267 Ajopiirturikortin vaihtamisessa hallinnollisten tietojen muuttamiseksi noudatetaan kortin uusimista koskevia sääntöjä, jos vaihtaminen tapahtuu samassa jäsenvaltiossa, ja kortin ensi kertaa myöntämistä koskevia sääntöjä, jos vaihtaminen tapahtuu jossakin muussa jäsenvaltiossa.

▼ **M7**

- 268 Muiden kuin henkilökohtaisten korjaamo- tai valvontakorttien kohtaan ”kortin haltijan sukunimi” on merkittävä korjaamon tai valvontaelimen nimi.

VIII VALVONTALAITTEIDEN JA AJOPIIRTURIKORTTIEN
TYYPPIHYVÄKSYNTÄ

1. **Yleisiä asioita**

- Tässä luvussa valvontalaitteella tarkoitetaan valvontalaitetta tai sen osia. Kaapeli(t), jo(i)lla liiketunnistin yhdistetään ajoneuvoyksikköön, ei(vät) tarvitse tyyppihyväksyntää. Valvontalaitteen käyttämä paperi katsotaan valvontalaitteen osaksi.
- 269 Valvontalaitteet on tyyppihyväksyttävä täydellisenä kaikkien siihen kiinteästi liitettyjen lisälaitteiden kanssa.
- 270 Valvontalaitteiden ja ajopiirturikorttien tyyppihyväksyntään on sisällyttävä tietoturvaan liittyviä testejä, toimintaan liittyviä testejä ja yhteentoimivuuteen liittyviä testejä. Kunkin testityypin hyväksytyt tulokset esitetään asianmukaisessa todistuksessa.
- 271 Jäsenvaltioiden tyyppihyväksyntäviranomaiset eivät myönnä tyyppihyväksyntää tämän asetuksen 5 artiklan mukaisesti, ellei heillä ole käytettävissään sen valvontalaitteen tai ajopiirturikortin:
- tietoturvatodistusta,
 - toiminnallisuustodistusta
 - sekä yhteentoimivuustodistusta,
- jolle tyyppihyväksyntää anotaan.
- 272 Kaikista laitteiden ohjelmistojen tai varusteiden taikka niiden valmistuksessa käytettävien materiaalien muutoksista on ennen niiden käyttöönottoa ilmoitettava tyyppihyväksynnän myöntäneelle viranomaiselle. Tämän viranomaisen on joko vahvistettava valmistajalle, että tyyppihyväksyntä ulotetaan käsittämään nämä muutokset, tai vaadittava asianomaisten toiminnallisuus-, tietoturva- ja/tai yhteentoimivuustodistusten ajan tasalle saattamista tai vahvistamista.
- 273 Toimenpiteet, joilla päivitetään käytössä olevien valvontalaitteiden ohjelmistoja, on hyväksyttävä sillä viranomaisella, joka on myöntänyt valvontalaitteen tyyppihyväksynnän. Ohjelmiston päivitys ei saa muuttaa tai pyyhkiä pois mitään valvontalaitteeseen tallennettuja kuljettajan toimintaa koskevia tietoja. Ohjelmistoja voidaan päivittää vain laitteen valmistajan vastuulla.

2. **Tietoturvatodistus**

- 274 Tietoturvatodistus annetaan tämän liitteen lisäyksen 10 määräysten mukaisesti.

▼ **M15**

- 274a Siinä poikkeuksellisessa tilanteessa, että tietoturvasertifioinnista vastaavat viranomaiset kieltäytyvät sertifioimasta uutta laitetta tietoturvamekanismien vanhentuneisuuden vuoksi, tyyppihyväksynnän myöntämistä on jatkettava tässä erityisessä ja poikkeuksellisessa tilanteessa, kun asetuksen mukaista vaihtoehtoista ratkaisua ei ole.
- 274b Tällöin kyseisen jäsenvaltion on viipymättä ilmoitettava asiasta Euroopan komissiolle, jonka on kahdentoista kalenterikuukauden kuluessa tyyppihyväksynnän myöntämisestä käynnistettävä menettely, jonka avulla varmistetaan, että tietoturvan taso palautetaan alkuperäiselle tasolle.

▼ **M7**

3. **Toiminnallisuustodistus**

- 275 Jokaisen tyyppihyväksyntää hakevan on annettava jäsenvaltion tyyppihyväksyntäviranomaisen käyttöön kaikki aineisto ja asiakirjat, jotka kyseinen viranomainen katsoo tarpeelliseksi.

▼ **M15**

- 275a Valmistajien on toimitettava tyyppihyväksytyistä tuotteista asianmukaiset näytteet ja niihin liittyvä dokumentaatio, joita toimintaan

▼ **M15**

liittyvät testit suorittamaan valitut laboratoriot pyytävät, ja tämä on tehtävä yhden kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä. Tästä pyynnöstä mahdollisesti aiheutuvista kustannuksista vastaa pyynnön esittänyt taho. Laboratorioiden on käsiteltävä kaikkia kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisina.

▼ **M7**

276 Toiminnallisuustodistus annetaan valmistajalle vasta, kun vähintään kaikista lisäyksessä 9 määritellyistä testeistä on saatu hyväksyttävä tulos.

277 Toiminnallisuustodistuksen antaa tyyppihyväksyntäviranomaisen. Todistukseen on sen saajan nimen ja mallin tunnistetietojen lisäksi sisällytettävä yksityiskohtainen luettelo suoritetuista testeistä ja saaduista tuloksista.

4. Yhteentoimivuustodistus

278 Yhteentoimivuustestit suoritetaan yhdessä laboratoriossa Euroopan komission valtuuttamana ja vastuulla.

279 Laboratorion on kirjattava valmistajien esittämät yhteentoimivuutta koskevat testauspyynnöt siinä aikajärjestyksessä, kun ne saapuvat.

280 Pyynnöt kirjataan virallisesti vain, jos laboratoriolle on käytettävissään:

- kaikki kyseisten yhteentoimivuustestien suorittamisessa tarvittava aineisto ja asiakirjat,
- vastaava tietoturvatodistus,
- vastaava toiminnallisuustodistus.

Pyynnön kirjaamispäivämäärä on ilmoitettava valmistajalle.

▼ **M15**

281 Laboratorio ei saa suorittaa sellaisten valvontalaitteiden tai ajopiirturikorttien yhteentoimivuustestejä, joille ei ole myönnetty tietoturvatodistusta ja toiminnallisuustodistusta, muutoin kuin vaatimuksessa 274a kuvatuissa poikkeuksellisissa tilanteissa.

▼ **M7**

282 Valmistajan, joka pyytää yhteentoimivuustestien suorittamista, on sitouduttava antamaan laboratorion vastata näistä testeistä sekä kaikesta aineistosta ja asiakirjoista, jotka valmistaja on testien suorittamiseksi antanut laboratorion käyttöön.

283 Yhteentoimivuustestit on suoritettava tämän liitteen lisäyksen 9 kohdan 5 mukaisesti kaikkien niiden valvontalaitte- tai ajopiirturikorttityyppien kanssa:

- joiden tyyppihyväksyntä on vielä voimassa tai,
- joiden tyyppihyväksyntää on haettu ja joilla on voimassa oleva yhteentoimivuustodistus.

284 Laboratorio antaa valmistajalle yhteentoimivuustodistuksen vasta, kun kaikista yhteentoimivuustesteistä on saatu hyväksyttävät tulokset.

285 Jos yhteentoimivuustestit eivät anna hyväksyttäviä tuloksia yhden tai useamman valvontalaitteen tai ajopiirturikortin osalta vaatimuksen 283 mukaisesti, yhteentoimivuustodistusta ei anneta, ennen kuin sitä pyytänyt valmistaja on tehnyt tarvittavat muutokset ja saanut yhteentoimivuustesteissä hyväksyttävät tulokset. Laboratorion on määritettävä ongelman syy tähän yhteentoimivuusongelmaan liittyvien valmistajien avulla ja pyrittävä auttamaan todistusta pyytäneitä valmistajaa teknisen ratkaisun löytämisessä. Kun valmistaja tekee tuotteeseensa muutoksia, hänen itsensä on varmistettava asiaankuuluvilta viranomaisilta, että tietoturva- ja toiminnallisuustodistukset ovat vielä voimassa.

286 Yhteentoimivuustodistus on voimassa kuusi kuukautta. Se peruutetaan tämän ajan kuluttua, ellei valmistaja ole saanut vastaavaa tyyppihyväksyntätodistusta. Valmistaja toimittaa yhteentoimivuustodistuksen sille jäsenvaltion tyyppihyväksyntäviranomaiselle, joka on antanut toiminnallisuustodistuksen.

▼ M7

287 Mitään tekijää, joka saattaa aiheuttaa yhteentoimivuusongelman, ei saa käyttää voiton tavoitteluun tai määrävän aseman hankkimiseen.

5. Tyypihyväksyntätodistus

288 Jäsenvaltion tyypihyväksyntäviranomaisen saa antaa tyypihyväksyntätodistuksen heti, kun sillä on käytettävissään vaadittavat kolme todistusta.

289 Tyypihyväksyntäviranomaisen on toimitettava jäljennös tyypihyväksyntätodistuksesta laboratoriolle, joka vastasi yhteensopivuustesteistä silloin, kun todistus annettiin valmistajalle.

290 Yhteentoimivuustestejä suorittamaan valtuutetun testauslaboratorion on ylläpidettävä julkista WWW-sivustoa, jolla on ajan tasalla pidettävä luettelo valvontalaite- ja ajopiirturikorttimalleista:

- joita koskeva yhteentoimivuuden testauspyyntö on kirjattu,
- jotka ovat saaneet yhteentoimivuustodistuksen (myös väliaikaisen),
- jotka ovat saaneet tyypihyväksyntätodistuksen.

6. Poikkeusmenettely: ensimmäiset yhteentoimivuustodistukset

291 Neljän kuukauden ajan siitä lukien, kun ensimmäiset valvontalaitteet ja ajopiirturikortit (kuljettaja-, korjaamo-, valvonta- ja yrityskortit) ovat saaneet yhteentoimivuustodistuksen, kaikki annettavat yhteentoimivuustodistukset (kaikkein ensimmäinen mukaan lukien) ovat väliaikaisia.

292 Jos kaikki nämä tuotteet ovat mainitun ajan kuluttua keskenään yhteentoimivia, kaikki vastaavat yhteentoimivuustodistukset muuttuvat lopullisiksi.

293 Jos tämän ajan kuluessa havaitaan yhteentoimivuusongelmia, yhteentoimivuustesteistä vastaavan laboratorion on määritettävä ongelmien syyt kaikkien asianosaisten valmistajien avulla sekä kehotettava näitä tekemään vaadittavat muutokset.

294 Jos tämän ajan kuluttua vielä esiintyy yhteentoimivuusongelmia, on yhteentoimivuustesteistä vastaavan laboratorion yhteistyössä kaikkien asianosaisten valmistajien ja vastaavat toiminnallisuustodistukset antaneiden tyypihyväksyntäviranomaisten kanssa määritettävä yhteentoimivuusongelmien syyt ja päätettävä, mitä muutoksia kunkin asianomaisen valmistajan on tehtävä. Teknisten ratkaisujen hakeminen saa kestää enintään kaksi kuukautta, minkä jälkeen, ellei ratkaisua ole löytynyt, komission on yhteentoimivuustesteistä vastaavaa laboratoriota kuultuaan päätettävä, mikä tai mitkä valvontalaitteet ja kortit saavat lopullisen yhteentoimivuustodistuksen ja perusteltava ratkaisunsa.

295 Kaikki yhteentoimivuutta koskevat testauspyynnöt, jotka laboratorio on kirjannut ensimmäistä yhteensopivuustodistusta seuraavan neljän kuukauden ajan päättymisen ja vaatimuksessa 294 mainitun komission päätöksen välisenä aikana, on lykättävä siihen asti, kunnes alkuperäiset yhteentoimivuusongelmat on ratkaistu. Sen jälkeen nämä pyynnöt on käsiteltävä siinä aikajärjestyksessä, jossa ne on kirjattu.

▼ M7*Lisäys 1***DATATERMISTÖ**

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto
1.1	Datatyypin määrittelytapa
1.2	Viitetiedot
2	Datatyypin määrittelyt
2.1	ActivityChangeInfo
2.2	Address
2.3	BCDString
2.4	CalibrationPurpose
2.5	CardActivityDailyRecord
2.6	CardActivityLengthRange
2.7	CardApprovalNumber
2.8	CardCertificate
2.9	CardChipIdentification
2.10	CardConsecutiveIndex
2.11	CardControlActivityDataRecord
2.12	CardCurrentUse
2.13	CardDriverActivity
2.14	CardDrivingLicenceInformation
2.15	CardEventData
2.16	CardEventRecord
2.17	CardFaultData
2.18	CardFaultRecord
2.19	CardIccIdentification
2.20	CardIdentification
2.21	CardNumber
2.22	CardPlaceDailyWorkPeriod
2.23	CardPrivateKey
2.24	CardPublicKey
2.25	CardRenewalIndex
2.26	CardReplacementIndex
2.27	CardSlotNumber
2.28	CardSlotsStatus
2.29	CardStructureVersion
2.30	CardVehicleRecord
2.31	CardVehiclesUsed
2.32	Certificate
2.33	CertificateContent
2.34	CertificateHolderAuthorisation
2.35	CertificateRequestID
2.36	CertificationAuthorityKID
2.37	CompanyActivityData
2.38	CompanyActivityType
2.39	CompanyCardApplicationIdentification
2.40	CompanyCardHolderIdentification
2.41	ControlCardApplicationIdentification
2.42	ControlCardControlActivityData
2.43	ControlCardHolderIdentification
2.44	ControlType
2.45	CurrentDateTime
2.46	DailyPresenceCounter

▼ M7

2.47	Datef
2.48	Distance
2.49	DriverCardApplicationIdentification
2.50	DriverCardHolderIdentification
2.51	EntryTypeDailyWorkPeriod
2.52	EquipmentType
2.53	EuropeanPublicKey
2.54	EventFaultType
2.55	EventFaultRecordPurpose
2.56	ExtendedSerialNumber
2.57	FullCardNumber
2.58	HighResOdometer
2.59	HighResTripDistance
2.60	HolderName
2.61	K-ConstantOfRecordingEquipment
2.62	KeyIdentifier
2.63	L-TyreCircumference
2.64	Language
2.65	LastCardDownload
2.66	ManualInputFlag
2.67	ManufacturerCode
2.68	MemberStateCertificate
2.69	MemberStatePublicKey
2.70	Name
2.71	NationAlpha
2.72	NationNumeric
2.73	NoOfCalibrationRecords
2.74	NoOfCalibrationSinceDownload
2.75	NoOfCardPlaceRecords
2.76	NoOfCardVehicleRecords
2.77	NoOfCompanyActivityRecords
2.78	NoOfControlActivityRecords
2.79	NoOfEventsPerType
2.80	NoOfFaultsPerType
2.81	OdometerValueMidnight
2.82	OdometerShort
2.83	OverspeedNumber
2.84	PlaceRecord
2.85	PreviousVehicleInfo
2.86	PublicKey
2.87	RegionAlpha
2.88	RegionNumeric
2.89	RSAPublicKeyModulus
2.90	RSAPublicKeyPrivateExponent
2.91	RSAPublicKeyPublicExponent
2.92	SensorApprovalNumber
2.93	SensorIdentification
2.94	SensorInstallation
2.95	SensorInstallationSecData
2.96	SensorOSIdentifier
2.97	SensorPaired
2.98	SensorPairingDate
2.99	SensorSerialNumber
2.100	SensorSCIdentifier
2.101	Signature

▼ M7

2.102	SimilarEventsNumber
2.103	SpecificConditionType
2.104	SpecificConditionRecord
2.105	Speed
2.106	SpeedAuthorised
2.107	SpeedAverage
2.108	SpeedMax
2.109	TDesSessionKey
2.110	TimeReal
2.111	TyreSize
2.112	VehicleIdentificationNumber
2.113	VehicleRegistrationIdentification
2.114	VehicleRegistrationNumber
2.115	VuActivityDailyData
2.116	VuApprovalNumber
2.117	VuCalibrationData
2.118	VuCalibrationRecord
2.119	VuCardIWData
2.120	VuCardIWRecord
2.121	VuCertificate
2.122	VuCompanyLocksData
2.123	VuCompanyLocksRecord
2.124	VuControlActivityData
2.125	VuControlActivityRecord
2.126	VuDataBlockCounter
2.127	VuDetailedSpeedBlock
2.128	VuDetailedSpeedData
2.129	VuDownloadablePeriod
2.130	VuDownloadActivityData
2.131	VuEventData
2.132	VuEventRecord
2.133	VuFaultData
2.134	VuFaultRecord
2.135	VuIdentification
2.136	VuManufacturerAddress
2.137	VuManufacturerName
2.138	VuManufacturingDate
2.139	VuOverSpeedingControlData
2.140	VuOverSpeedingEventData
2.141	VuOverSpeedingEventRecord
2.142	VuPartNumber
2.143	VuPlaceDailyWorkPeriodData
2.144	VuPlaceDailyWorkPeriodRecord
2.145	VuPrivateKey
2.146	VuPublicKey
2.147	VuSerialNumber
2.148	VuSoftInstallationDate
2.149	VuSoftwareIdentification
2.150	VuSoftwareVersion
2.151	VuSpecificConditionData
2.152	VuTimeAdjustmentData
2.153	VuTimeAdjustmentRecord
2.154	W-VehicleCharacteristicConstant
2.155	WorkshopCardApplicationIdentification
2.156	WorkshopCardCalibrationData

▼M7

2.157	WorkshopCardCalibrationRecord
2.158	WorkshopCardHolderIdentification
2.159	WorkshopCardPIN
3.	Arvoalueiden määrittelyt
3.1	Kuljettajakorttia koskevat määrittelyt:
3.2	Korjaamokorttia koskevat määrittelyt:
3.3	Yrityskorttia koskevat määrittelyt:
3.4	Yrityskorttia koskevat määrittelyt
4.	Merkistöt
5.	Koodaus

▼ **M7****1. JOHDANTO**

Tässä lisäyksessä määritellään valvontalaitteissa ja ajopiirturikorteissa käytettävän datan muodot, elementit ja rakenteet.

1.1 Datatyyppien määrittelytapa

Tässä lisäyksessä käytetään ASN.1-merkintätavan mukaisia datatyyppien määrittelyjä. Näin erilliset dataelementit ja datarakenteet voidaan määrittellä ilman sidonnaisuutta mihinkään datansiirron vaatimaan muotorakenteeseen (koodaussääntöön), jolloin määrittelyt ovat sovelluksesta ja ympäristöstä riippumattomia.

ASN.1-merkintätavan mukaiset datatyyppien määrittelyt on tehty ISO/IEC 8824-1 -standardin mukaisesti. Tästä seuraa, että:

- mikäli mahdollista, datatyypille valittu nimi viittaa sen käyttötarkoitukseen,
- milloin datatyyppi on muiden datatyyppien yhdistelmä, sen nimi on silti yhteen kirjoitettu sarja kirjainmerkkejä, joka alkaa isolla kirjaimella, kuitenkin siten, että isoja kirjaimia on käytetty myös nimen keskellä välittämään tietoa nimen osien merkityksestä,
- yleensä datatyyppien nimet liittyvät niiden datatyyppien nimiin, joista ne on rakennettu, niiden laitteiden nimiin, joissa dataa tallennetaan, ja niihin toimintoihin, joihin data liittyy.

Jos ASN.1-datatyyppi on jo määritelty osana jotain muuta standardia, ja sitä käytetään myös valvontalaitteissa, määritellään kyseinen ASN.1-datatyyppi tässä lisäyksessä.

Jotta useiden erilaisten koodaussääntöjen käyttäminen olisi mahdollista, joillakin tämän lisäyksen ASN.1-datatyypeillä on rajoituksia arvoalueiden osalta. Nämä arvoalueiden rajoitukset on määritelty kohdassa 3.

1.2 Viitetiedot

Tässä lisäyksessä käytetään seuraavia viitteitä:

ISO 639

Code for the representation of names of languages. First Edition: 1988. (Kielten nimien tunnuksat Ensimmäinen painos: 1998.)

EN 726-3

Identification cards systems — Telecommunications integrated circuit(s) cards and terminals — Part 3: Application independent card requirements. December 1994. (Henkilökorttijärjestelmät. Tietoliikenteessä käytettävät integroidulla piirillä varustetut kontaktilliset kortit. Osa 3: Sovelluksesta riippumattomien korttien vaatimukset. Joulukuu 1994.)

ISO 3779

Road vehicles — Vehicle identification number (VIN) — Content and structure. Edition 3: 1983. (Tietoliikenteessä käytettävät ajoneuvot. Ajoneuvojen valmistenumero. Sisältö ja rakenne. Kolmas painos: 1983.)

ISO/IEC 7816-5

Information technology — Identification cards — Integrated circuit(s) cards with contacts — Part 5: Numbering system and registration procedure for application identifiers. First edition: 1994 + Amendment 1: 1996. (Tietotekniikka. Henkilökortit. Integroidulla piirillä varustetut kontaktilliset kortit. Osa 5: Numerointijärjestelmä ja rekisteröintimenettelyt sovellustunnuksille. Ensimmäinen painos: 1994, ensimmäinen muutos: 1996.)

ISO/IEC 8824-1

Information technology — Abstract Syntax Notation 1 (ASN.1): Specification of basic notation. Edition 2: 1998. (Tietotekniikka. Abstrakti syntaksin esitysmuoto 1 (ASN.1): Perusesitysmuodon määrittely. Toinen painos: 1998.)

ISO/IEC 8825-2

Information technology — ASN.1 encoding rules: Specification of Packed Encoding Rules (PER). Edition 2: 1998. (Tietotekniikka. ASN.1-koodaussäännöt: pakkaukseen tar-

▼ **M7**

	koitettujen koodaussääntöjen (PER) määrittely. Toinen painos: 1998.)
ISO/IEC 8859-1	Information technology — 8 bit single-byte coded graphic character sets — Part 1: Latin alphabet No.1. First edition: 1998. (Tietotekniikka. Yksitavuiset 8-bittiset koodatut graafiset merkitöt. Osa 1. Latinalaisaakkosto nro 1. Ensimmäinen painos: 1998.)
ISO/IEC 8859-7	Information technology — 8 bit single-byte coded graphic character sets — Part 7: Latin/Greek alphabet. First edition: 1987. (Tietotekniikka. Yksitavuiset 8-bittiset koodatut graafiset merkitöt. Osa 7. Latinalais-kreikkalaisaakkosto. Ensimmäinen painos: 1987.)
ISO 16844-3	Road vehicles — Tachograph systems — Motion Sensor Interface. WD 3-20/05/99. (Tieliikenteessä käytettävät ajoneuvot. Ajopiirturijärjestelmät. Liiketunnistimen liitäntälaite.).

2 DATATYYPPIEN MÄÄRITTELYT

Kaikkien seuraavien datatyyppien oletusarvoinen dataelementin arvo tapauksissa, joissa arvo on tuntematon tai ei sovellettavissa, saadaan täyttämällä dataelementti tavuilla, joiden arvo on 'FFh'.

2.1 ActivityChangeInfo

Tämän datatyypin avulla voidaan kaksitavuista sanaa käyttäen koodata korttiaukon tilanne klo 00.00 ja/tai kuljettajatilanne klo 00.00 ja/tai toiminnan muutoksia ja/tai ajoneuvon miehityksen muutoksia ja/tai kuljettajan tai apukuljettajan kortin tilan muutoksia. Tämä datatyyppi liittyy vaatimuksiin 084, 109a, 199 ja 219.

`ActivityChangeInfo ::= OCTET STRING (SIZE(2))`

Asetettava arvo — Octet Aligned (tavuittain ryhmitelty):'scaatttttttt'B (16 bittiä)

Datamuistin tallenteille (tai korttiaukon tilanteelle):

's'B	Korttiaukko: '0'B: DRIVER (kuljettaja), '1'B: CO-DRIVER (apukuljettaja),
'c'B	Ajoneuvon miehitys: '0'B: SINGLE (yksin), '1'B: CREW (miehistö),
'p'B	Kuljettajakortin (tai korjaamokortin) tila kyseisessä korttiaukossa: '0'B: INSERTED (kortti on asetettuna aukkoon), '1'B: NOT INSERTED (korttia ei ole asetettu aukkoon (tai se on poistettu)),
'aa'B	Toiminta: '00'B: BREAK/REST (tauko/lepo), '01'B: AVAILABILITY (varallaolo), '10'B: WORK (työ), '11'B: DRIVING (ajo),
'tttttttt'B	Muutoksen aika: minuutteina klo 00.00 lukien kyseisenä päivänä.

Kuljettajakortin (tai korjaamokortin) tallenteille (ja kuljettajatilanteelle):

's'B	Korttiaukko (ei oleellinen, kun 'p' = 1, paitsi alla olevan huomautuksen tapauksessa): '0'B: DRIVER (kuljettaja),
------	--

▼ M7

	'1'B: CO-DRIVER (apukuljettaja),
'c'B	Ajoneuvon miehitys (tapaus 'p' = 0) tai toiminnan tilan mukaan (tapaus 'p' = 1):
	'0'B: SINGLE (yksin), '0'B: UNKNOWN (tuntematon)
	'1'B: CREW (miehistö), '1'B: KNOWN (= käsin syötetty)
'p'B	Kortin tila:
	'0'B: INSERTED, (kortti on asetettuna valvontalaitteeseen),
	'1'B: NOT INSERTED, (korttia ei ole asetettu laitteeseen (tai se on postettu)),
'aa'B	Toiminta (ei oleellinen, kun 'p' = 1, paitsi alla olevan huomautuksen tapauksessa):
	'00'B: BREAK/REST (tauko/lepo),
	'01'B: AVAILABILITY (varallaolo),
	'10'B: WORK (työ),
	'11'B: DRIVING (ajo),
'tttttttt'B	Muutoksen aika: minuutteina klo 00.00 lukien kyseisenä päivänä.

Huomautus, joka koskee tapausta ”kortin poistaminen”:

Kun kortti poistetaan:

- 's' on oleellinen ja osoittaa korttiaukon, josta kortti poistetaan,
- 'c' on asetettava arvoon 0,
- 'p' on asetettava arvoon 1,
- 'aa' on asetettava kortin poistamishetkellä valittuna ollutta toimintaa vastaavaksi,

Käsin syöttämisen tuloksena kortille tallennetun tietueen tavujen 'c' ja 'aa' päälle voidaan myöhemmin kirjoittaa uudet tilannetta kuvaavat tiedot.

2.2 Address

Osoite.

```
Address ::= SEQUENCE {
    codePage INTEGER (0..255),
    address OCTET STRING (SIZE(35))
}
```

codePage määrittelee sen ISO/IEC 8859 -standardin osan, jonka mukaisesti osoite on koodattu,

address on ISO/IEC 8859-codePage -koodisivun mukaisesti määritelty osoite.

2.3 BCDString

BCDString-datatyypillä esitetään luvut BCD- eli binaarikoodatussa desimaalimuodossa. Tätä datatyyppiä käytetään esittämään yksi desimaali yhdellä nelibittisellä (puoli)tavulla. BCDString perustuu ISO/IEC 8824-1 -standardin 'CharacterStringType'-määrittelyyn.

```
BCDString ::= CHARACTER STRING (WITH COMPONENTS {
    identification ( WITH COMPONENTS {
        fixed PRESENT } ) })
```

BCDString-datatyypissä käytetään ”hstring”-merkintätapaa. Vasemmanpuoleisin heksadesimaaliluku on ensimmäisen tavun merkitsevin puolitus. Muodostettaessa useita tavuja on tarvittaessa lisättävä nollan arvoisia puolituspuolitus alkaen.

Sallitut luvut ovat: 0, 1, ... 9.

▼ M7**2.4 CalibrationPurpose**

Koodi, joka ilmaisee, miksi joukko kalibrointiparametreja on tallennettu. Tämä datatyypin liittyy vaatimuksiin 097 ja 098.

`CalibrationPurpose ::= OCTET STRING (SIZE(1))`

Asetettava arvo:

- '00'H varattu arvo,
- '01'H aktivointi: ajoneuvoyksikköä aktivoitaessa tunnettujen kalibrointiparametrien tallennus,
- '02'H ensiasennus: ajoneuvoyksikön ensimmäinen kalibrointi sen aktivoinnin jälkeen,
- '03'H asennus: ajoneuvoyksikön ensimmäinen kalibrointi sen ollessa nykyisessä ajoneuvossa,
- '04'H määräaikaistarkastus.

2.5 CardActivityDailyRecord

Kortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kuljettajan toimintaan tietyn kalenterivuorokauden aikana. Tämä datatyypin liittyy vaatimuksiin 199 ja 219.

```
CardActivityDailyRecord ::= SEQUENCE {
    activityPreviousRecordLength INTEGER(0..CardActivityLengthRange),
    activityRecordLength          INTEGER(0..CardActivityLengthRange),
    activityRecordDate             TimeReal,
    activityDailyPresenceCounter  DailyPresenceCounter,
    activityDayDistance           Distance,
    activityChangeInfo            SET SIZE(1..1 440) OF ActivityChangeInfo
}
```

activityPreviousRecordLength on edellisen päivätietueen kokonaispituus tavuina. Tämän maksimiarvon määrää sen OCTET STRING -tavujonon pituus, johon nämä tiedot tallennetaan. (Ks. CardActivityLengthRange-muuttujan selitystä kohdassa 3). Kun kyseinen tietue on vanhin päivittäinen tietue, on activityPreviousRecordLength-muuttujan arvoksi asetettava 0.

activityRecordLength on tämän tietueen kokonaispituus tavuina. Tämän maksimiarvon määrää sen OCTET STRING -tavujonon pituus, johon nämä tiedot tallennetaan.

activityRecordDate on tietueen päiväys.

activityDailyPresenceCounter on kyseistä päivää vastaava kortin käyttökertalaskurin arvo.

activityDayDistance on kyseisenä päivänä kuljettu kokonaismatka.

activityChangeInfo on kuljettajan ActivityChangeInfo-tiedot kyseiseltä päivältä. Se voi sisältää enintään 1 440 tietoa (yksi toiminnan tilan muutos minuuttia kohden). Sisältää aina ActivityChangeInfo-tiedot, jotka ilmoittavat kuljettajatilanteen klo 00.00.

2.6 CardActivityLengthRange

Kuljettaja- tai korjaamokortilla oleva tavumäärä kuljettajan toimintaa koskevien tietojen tallentamiseksi.

`CardActivityLengthRange ::= INTEGER(0..216-1)`

Asetettava arvo: Ks. kohta 3.

2.7 CardApprovalNumber

Kortin tyyppihyväksyntänumero.

`CardApprovalNumber ::= IA5String(SIZE(8))`

Asetettava arvo: Määrittelemätön.

2.8 CardCertificate

Kortin julkisen avaimen varmenne.

▼ **M7**

`CardCertificate ::= Certificate`

2.9 CardChipIdentification

Kortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kortin integroituun piiriin (IC:hen) (vaatimus 191).

```
CardChipIdentification ::= SEQUENCE {
    icSerialNumber          OCTET STRING (SIZE(4)),
    icManufacturingReferences OCTET STRING (SIZE(4))
}
```

icSerialNumber on standardin EN 726-3 mukaisesti määritelty IC:n sarjanumero.

icManufacturingReferences on standardin EN 726-3 mukaisesti määritelty valmistajan tunnistetiedot ja valmisteosat.

2.10 CardConsecutiveIndex

Kortin haltijakohtainen sarjanumero (määritelmä h).

```
CardConsecutiveIndex ::= IA5String(SIZE(1))
```

Asetettava arvo: (ks. tämän liitteen VII luku)

Numeron suurennusjärjestys: '0, ..., 9, A, ..., Z, a, ..., z'

2.11 CardControlActivityDataRecord

Kuljettaja- tai korjaamokortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät viimeisimpään tarkastustoimeen, jonka kohteeksi kuljettaja on joutunut (vaatimukset 210 ja 225).

```
CardControlActivityDataRecord ::= SEQUENCE {
    controlType          controlType,
    controlTime          TimeReal,
    controlCardNumber    FullCardNumber,
    controlVehicleRegistration VehicleRegistrationIdentification,
    controlDownloadPeriodBegin TimeReal,
    controlDownloadPeriodEnd TimeReal,
}
```

controlType on tarkastustoimen tyyppi.

controlTime on tarkastustoimen päivämäärä ja aika.

controlCardNumber on tarkastuksen suorittaneen virkailijan FullCardNumber-tieto.

controlVehicleRegistration on sen ajoneuvon rekisteritunnus ja rekisteröintijäsenvaltio, jota käytettäessä tarkastus tapahtui.

controlDownloadPeriodBegin ja **controlDownloadPeriodEnd** sisältävät tiedot tietojen kopioinnin alku- ja päättymishetkestä, jos tietoja kopioitiin.

2.12 CardCurrentUse

Kortin käyttöjaksoon liittyvät tiedot (vaatimus 212).

```
CardCurrentUse ::= SEQUENCE {
    sessionOpenTime      TimeReal,
    sessionOpenVehicle    VehicleRegistrationIdentification
}
```

sessionOpenTime on aika, jolloin kortti asetettiin paikoilleen kuluvan käyttöjakson aluksi. Tämän elementin arvo asetetaan nolaksi korttia poistettaessa.

sessionOpenVehicle on parhaillaan käytettävän ajoneuvon tunnistetiedot, jotka on asetettu korttia paikoilleen asetettaessa. Tämän elementin arvo asetetaan nolaksi korttia poistettaessa.

▼ M72.13 **CardDriverActivity**

Kuljettaja- tai korjaamokortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kuljettajan toimintaan (vaatimukset 199 ja 219).

```
CardDriverActivity ::= SEQUENCE {
    activityPointerOldestDayRecord INTEGER(0..CardActivityLengthRange-1),
    activityPointerNewestRecord   INTEGER(0..CardActivityLengthRange-1),
    activityDailyRecords          OCTET STRING
                                (SIZE(CardActivityLengthRange))
}
```

activityPointerOldestDayRecord on sen tallennuspaikan alun määrittely (tavuina merkkijonon alusta lukien), johon on tallennettu vanhin täydellinen activityDailyRecords-merkkijonoon sisältyvä päivätietue. Osoitinmuuttujan maksimiarvon määrää merkkijonon pituus.

activityPointerNewestRecord on sen tallennuspaikan alun määrittely (tavuina merkkijonon alusta lukien), johon on tallennettu viimeisin täydellinen activityDailyRecords-merkkijonoon sisältyvä päivätietue. Osoitinmuuttujan maksimiarvon määrää merkkijonon pituus.

activityDailyRecords on kuljettajan päivittäiseen toimintaan liittyvien tietojen tallennukseen käytettävissä oleva tila (datarakenne: CardActivityDailyRecord) jokaista sellaista kalenterivuorokautta kohden, jolloin korttia on käytetty.

Asetettava arvo: Tätä tavujonoa täytetään kiertävästi CardActivityDailyRecord-tiedoilla. Ensimmäisellä kerralla tallennus aloitetaan jonon ensimmäisestä tavusta. Kaikki uudet tietueet lisätään edellisen perään. Kun tavujono on täynnä, tallennusta jatketaan jonon ensimmäisestä tavusta välittämättä dataelementin sisälle syntyvästä katkoksesta. Ennen kuin tavujonoon lisätään uusia toimintatietoja (laajentamalla käytössä olevaa activityDailyRecord-tilaa tai avaamalla uusi activityDailyRecord-tila), jotka korvaavat vanhempia toimintatietoja, activityPointerOldestDayRecord-osoitin on asetettava vanhimman täydellisen päivittäisen tietueen sijaintia vastaavaksi ja tämän (uuden) vanhimman täydellisen päivittäisen tietueen activityPreviousRecordLength-tieto on asetettava nolllaksi.

2.14 **CardDrivingLicenceInformation**

Kuljettajakortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kortin haltijan ajokortin tietoihin (vaatimus 196).

```
CardDrivingLicenceInformation ::= SEQUENCE {
    drivingLicenceIssuingAuthority      Name,
    drivingLicenceIssuingNation         NationNumeric,
    drivingLicenceNumber                IA5String(SIZE(16))
}
```

drivingLicenceIssuingAuthority on kortin myöntänyt viranomainen.

drivingLicenceIssuingNation on kortin myöntäneen viranomaisen kansallisuus.

drivingLicenceNumber on ajokortin numero.

2.15 **CardEventData**

Kuljettaja- tai korjaamokortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kortin haltijaa koskeviin tapauksiin (vaatimukset 204 ja 223).

```
CardEventData ::= SEQUENCE SIZE(6) OF {
    cardEventRecords    SET SIZE(NumberOfEventsPerType) OF CardEventRecord
}
```

CardEventData on sarja cardEventRecords-tietueita, järjestettynä nousevaan järjestykseen EventFaultType-muuttujan arvon mukaan (paitsi tietoturvan murtoyrietykset, jotka kerätään tietuesarjan viimeiseen osaan).

cardEventRecords on sarja tietyn tyyppin tapauksiin liittyviä tietueita (tai tietoturvan murtoyrietyksiin liittyvä tapausluokka).

▼ M7**2.16 CardEventRecord**

Kuljettaja- tai korjaamokortille tallennetut tiedot, liittyvät kortin haltijaa koskeviin tapauksiin (vaatimukset 205 ja 223).

```
CardEventRecord ::= SEQUENCE {
    eventType                EventFaultType,
    eventBeginTime           TimeReal,
    eventEndTime             TimeReal,
    eventVehicleRegistration VehicleRegistrationIdentification
}
```

eventType on tapauksen tyyppi.

eventBeginTime on päivämäärä ja aika, jolloin tapaus alkoi.

eventEndTime on päivämäärä ja aika, jolloin tapaus päättyi.

eventVehicleRegistration on sen ajoneuvon rekisteritunnus ja rekisteröinyt jäsenvaltio, jossa tapaus sattui.

2.17 CardFaultData

Kuljettaja- tai korjaamokortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kortin haltijaa koskeviin vikatapauksiin (vaatimukset 207 ja 223).

```
CardFaultData ::= SEQUENCE SIZE(2) OF {
    cardFaultRecords        SET SIZE(NumberOfFaultsPerType) OF CardFaultRecord
}
```

CardFaultData on sarja valvontalaittevikoihin liittyviä tietueita ja sen perässä oleva sarja korttivikoihin liittyviä tietueita.

cardFaultRecords on sarja tiettyihin vikatyyppeihin liittyviä tietueita (valvontalaitte- tai korttivika).

2.18 CardFaultRecord

Kuljettaja- tai korjaamokortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kortin haltijaa koskeviin vikatapauksiin (vaatimukset 208 ja 223).

```
CardFaultRecord ::= SEQUENCE {
    faultType                EventFaultType,
    faultBeginTime           TimeReal,
    faultEndTime             TimeReal,
    faultVehicleRegistration VehicleRegistrationIdentification
}
```

faultType on vikatapauksen tyyppi.

faultBeginTime on päivämäärä ja aika, jolloin vikatapaus alkoi.

faultEndTime on päivämäärä ja aika, jolloin vikatapaus päättyi.

faultVehicleRegistration on sen ajoneuvon rekisteritunnus ja rekisteröinyt jäsenvaltio, jossa vikatapaus sattui.

2.19 CardIccIdentification

Kortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät integroidun piirin sisältävän kortin (IC-kortin) tunnistukseen (vaatimus 192).

```
CardIccIdentification ::= SEQUENCE {
    clockStop                OCTET STRING (SIZE(1)),
    cardExtendedSerialNumber ExtendedSerialNumber,
    cardApprovalNumber       CardApprovalNumber
    cardPersonaliserID        OCTET STRING (SIZE(1)),
    embedderIcAssemblerId     OCTET STRING (SIZE(5)),
}
```

▼ M7

```

        icIdentifier                OCTET STRING (SIZE(2))
    }

```

clockStop on standardissa EN 726-3 määritelty Clockstop-tila.

cardExtendedSerialNumber on IC-kortin sarjanumero ja IC-kortin valmistusviite siten kuin se on määritelty standardissa EN 726-3 ja edelleen määritelty ExtendedSerialNumber-datatyypillä.

cardApprovalNumber on kortin tyyppihyväksyntänumero.

cardPersonaliserID on standardissa EN 726-3 määritelty kortin yksilöintitunnus.

embedderIcAssemblerId on kortin laminoijan/IC:n asentajan tunniste siten kuin se on määritelty standardissa EN 726-3.

icIdentifier on kortilla olevan integroidun piirin ja piirin valmistajan Identifier-tunnus siten kuin se on määritelty standardissa EN 726-3.

2.20 CardIdentification

Kortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kortin tunnistukseen (vaatimukset 194, 215, 231, 235).

```

CardIdentification ::= SEQUENCE {
    cardIssuingMemberState      NationNumeric,
    cardNumber                  CardNumber,
    cardIssuingAuthorityName    Name,
    cardIssueDate               TimeReal,
    cardValidityBegin          TimeReal,
    cardExpiryDate              TimeReal
}

```

cardIssuingMemberState on kortin myöntäneen jäsenvaltion tunnus.

cardNumber on kortin numero.

cardIssuingAuthorityName on kortin myöntäneen viranomaisen nimi.

cardIssueDate on päivämäärä, jolloin kortti myönnettiin nykyiselle haltijalleen.

cardValidityBegin on kortin ensimmäinen voimassaolopäivä.

cardExpiryDate on kortin viimeinen voimassaolopäivä.

2.21 CardNumber

Määritelmän g mukainen kortin numero.

```

CardNumber ::= CHOICE {
    SEQUENCE {
        driverIdentification      IA5String(SIZE(14)),
        cardReplacementIndex      CardReplacementIndex,
        cardRenewalIndex          CardRenewalIndex
    }
    SEQUENCE {
        ownerIdentification       IA5String(SIZE(13)),
        cardConsecutiveIndex      CardConsecutiveIndex,
        cardReplacementIndex      CardReplacementIndex,
        cardRenewalIndex          CardRenewalIndex
    }
}

```

driverIdentification on tunniste, joka yksilöi kuljettajan jäsenvaltiossa.

ownerIdentification on tunniste, joka yksilöi yrityksen tai korjaamon tai tarkastuksia suorittavan elimen jäsenvaltiossa.

▼ M7

cardConsecutiveIndex on kortin haltijakohtainen sarjanumero.

cardReplacementIndex on kortin korvausnumero.

cardRenewalIndex on kortin uusintanumero.

Tietokokonaisuuden (CHOICE) ensimmäiseen kohtaan (SEQUENCE) voi sisällyttää kuljettajakortin numeron ja toiseen kohtaan (SEQUENCE) korjaamokortin, valvontakortin ja yrityskortin numeron.

2.22 CardPlaceDailyWorkPeriod

Kuljettaja- tai korjaamokortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät paikkaan, jossa päivän työaika alkaa ja/tai päättyy (vaatimukset 202 ja 221).

```
CardPlaceDailyWorkPeriod ::= SEQUENCE {
    placePointerNewestRecord    INTEGER(0..NoOfCardPlaceRecords-1),
    placeRecords                SET SIZE(NoOfCardPlaceRecords)
                                OF PlaceRecord
}
```

placePointerNewestRecord on viimeksi päivitetyn paikkaan liittyvän tiedon järjestysnumero.

Asetettava arvo: Numero, joka vastaa paikkaan liittyvän tietueen järjestysnumeroa, alkaen numerosta '0' ensimmäiselle paikkaan liittyvälle tietueelle datarakenteessa.

placeRecords on sarja tietueita, jotka sisältävät syötettyihin paikkoihin liittyviä tietoja.

2.23 CardPrivateKey

Kortin yksityinen avain.

```
CardPrivateKey ::= RSAKeyPrivateExponent
```

2.24 CardPublicKey

Kortin julkinen avain.

```
CardPublicKey ::= PublicKey
```

2.25 CardRenewalIndex

Kortin uusintanumero (määritelmä i).

```
CardRenewalIndex ::= IA5String(SIZE(1))
```

Asetettava arvo: (ks. tämän liitteen VII luku).

'0' Ensi kerran myönnetty.

Suurennusjärjestys::

'0, ..., 9, A, ..., Z'

2.26 CardReplacementIndex

Kortin korvausnumero (määritelmä j).

```
CardReplacementIndex ::= IA5String(SIZE(1))
```

Asetettava arvo: (ks. tämän liitteen VII luku).

'0' Alkuperäinen kortti.

Suurennusjärjestys::

'0, ..., 9, A, ..., Z'

2.27 CardSlotNumber

Tunnus, jolla erotetaan toisistaan ajoneuvoyksikön kaksi korttiaukkoa.

```
CardSlotNumber ::= INTEGER {
    driverSlot          (0),
    co-driverSlot      (1)
}
```

Asetettava arvo: Ei lisämäärittelyjä.

▼ **M7**2.28 **CardSlotsStatus**

Tunnus, joka osoittaa ajoneuvoyksikön kahteen korttiaukkoon asetettujen korttien tyyppiin.

`CardSlotsStatus ::= OCTET STRING (SIZE(1))`

Asetettava arvo — Octet Aligned (tavuittain ryhmitelty):'ccccddd'B:

'cccc'B apukuljettajan korttiaukkoon asetetun kortin tunnistus,

'ddd'd'B kuljettajan korttiaukkoon asetetun kortin tunnistus,

jossa käytetään seuraavia tunnuksia:

'0000'B aukossa ei ole korttia,

'0001'B aukossa on kuljettajakortti,

'0010'B aukossa on korjaamokortti,

'0011'B aukossa on valvontakortti,

'0100'B aukossa on yrityskortti.

2.29 **CardStructureVersion**

Tunnus, joka osoittaa ajopiirturikortille annetun datarakenteen versionumeron.

`CardStructureVersion ::= OCTET STRING (SIZE(2))`

Asetettava arvo:'aabb'H:

▼ **M10**

"aaH" rakenteen muutoksen järjestysnumero, "00h" tällä versiolla,

"bbH" eniten merkitsevän tavun mukaiselle datarakenteversiolla määriteltävien dataelementtien käyttöä koskevan muutoksen järjestysnumero, "00h" tällä versiolla.

▼ **M7**2.30 **CardVehicleRecord**

Kuljettaja- tai korjaamokortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät ajoneuvon käyttäjään kalenterivuorokauden aikana (vaatimukset 197 ja 217).

`CardVehicleRecord ::= SEQUENCE {`

`vehicleOdometerBegin OdometerShort,`

`vehicleOdometerEnd OdometerShort,`

`vehicleFirstUse TimeReal,`

`vehicleLastUse TimeReal,`

`vehicleRegistration VehicleRegistrationIdentification,`

`vuDataBlockCounter VuDataBlockCounter`

`}`

vehicleOdometerBegin on ajoneuvon matkamittarin lukema ajoneuvon käyttäjän alussa.

vehicleOdometerEnd on ajoneuvon matkamittarin lukema ajoneuvon käyttäjän lopussa.

vehicleFirstUse vehicleFirstUse on päivämäärä ja aika, jolloin ajoneuvon käyttäjä alkoi.

vehicleLastUse on päivämäärä ja aika, jolloin ajoneuvon käyttäjä päättyi.

vehicleRegistration on ajoneuvon rekisteritunnus ja ajoneuvon rekisteröintijäsenvaltio.

vuDataBlockCounter on VuDataBlockCounter-laskurin arvo, kun kortti poistetaan viimeisen kerran ajoneuvon käyttäjän aikana.

2.31 **CardVehiclesUsed**

Kuljettaja- tai korjaamokortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kortin haltijan käyttämiin ajoneuvoihin (vaatimukset 197 ja 217).

`CardVehiclesUsed ::= SEQUENCE {`

▼ M7

```

vehiclePointerNewestRecord  INTEGER(0..NoOfCardVehicleRecords-1),
cardVehicleRecords          SET SIZE(NoOfCardVehicleRecords) OF
                             CardVehicleRecord
}

```

vehiclePointerNewestRecord on viimeksi päivitetyn ajoneuvoon liittyvän tietueen järjestysnumero.

Asetettava arvo: Numero, joka vastaa ajoneuvoon liittyvän tietueen järjestysnumeroa, alkaen numerosta '0' ensimmäiselle ajoneuvoon liittyvälle tietueelle data-rakenteessa.

cardVehicleRecords on sarja tietueita, jotka sisältävät haltijan käyttämiin ajoneuvoihin liittyviä tietoja.

2.32 Certificate

Varmenneviranomaisen antama julkisen avaimen varmenne.

```
Certificate ::= OCTET STRING (SIZE(194))
```

Asetettava arvo: Digitaalinen allekirjoitus, joka sisältää CertificateContent-tietueen sisällön osittaisen palautuksen lisäyksen 11 (Yhteiset turvamekanismit) mukaisesti: allekirjoitus (128 tavua) julkisen avaimen jakojännös (58 tavua) varmenteen antaneen viranomaisen viite (8 tavua).

2.33 CertificateContent

Julkisen avaimen varmenteen (selväkielinen) sisältö lisäyksen 11 (Yhteiset turvamekanismit) mukaisesti.

```

CertificateContent ::= SEQUENCE {
certificateProfileIdentifier  INTEGER(0..255),
certificationAuthorityReference KeyIdentifier,
certificateHolderAuthorisation CertificateHolderAuthorisation,
certificateEndOfValidity     TimeReal,
certificateHolderReference    KeyIdentifier,
publicKey                     PublicKey
}

```

certificateProfileIdentifier on vastaavan varmenteen versio.

Asetettava arvo: '01h' tälle versiolle.

CertificationAuthorityReference yksilöi varmenneviranomaisen, joka on antanut tämän varmenteen, sekä antaa kyseisen viranomaisen julkisen avaimen viitetiedot.

certificateHolderAuthorisation yksilöi varmenteen haltijan oikeudet.

certificateEndOfValidity on varmenteen viimeinen hallinnollinen voimassaolopäivä.

certificateHolderReference yksilöi varmenteen haltijan sekä antaa hänen julkisen avaimensa viitetiedot.

publicKey on tämän varmenteen avulla varmennettu julkinen avain.

2.34 CertificateHolderAuthorisation

Varmenteen haltijan oikeuksien tunniste.

```

CertificateHolderAuthorisation ::= SEQUENCE {
tachographApplicationID OCTET STRING(SIZE(6))
equipmentType             EquipmentType
}

```

tachographApplicationID on piirturisovelluksen tunniste.

Asetettava arvo: 'FFh' '54h' '41h' '43h' '48h' '4Fh'. Tämä sovellustunniste on ISO/IEC 7816-5 -standardin mukainen varattu rekisteröimätön sovellustunniste.

▼ M7

equipmentType on sen laitetypin tunniste, jonka yhteydessä varmennetta käytetään.

Asetettava arvo: EquipmentType-datatyypin mukaan. Nolla, jos kyseessä on jäsenvaltion oma varmenne.

2.35 **CertificateRequestID**

Varmennepyynnön täysin yksilöivä tunniste. Tunnistetta voidaan käyttää myös ajoneuvoyksikön julkisen avaimen tunnisteenä, mikäli sen ajoneuvoyksikön sarjanumero, johon avain on tarkoitettu, ei ole tiedossa silloin, kun varmenne luodaan.

```
CertificateRequestID ::= SEQUENCE {
  requestSerialNumber      INTEGER(0..232-1)
  requestMonthYear        BCDString(SIZE(2))
  crIdentifier              OCTET STRING(SIZE(1))
  manufacturerCode        ManufacturerCode
}
```

requestSerialNumber on varmennepyynnön sarjanumero, joka täysin yksilöi valmistajan ja alla määritellyn kuukauden.

requestMonthYear on sen kuukauden ja vuoden tunniste, jolloin varmennepyyntö tehtiin.

Asetettava arvo: Binaarikoodatussa desimaalimuodossa (BCD) esitetty kuukausi (kaksi numeroa) ja vuosi (kaksi viimeistä numeroa).

crIdentifier: on tunniste, jolla varmennepyyntö erotetaan laajennetusta sarjanumerosta.

Asetettava arvo: 'FFh'.

manufacturerCode: on varmennetta pyytävän valmistajan numerotunniste.

2.36 **CertificationAuthorityKID**

Varmenneviranomaisen (jäsenvaltion tai eurooppalainen varmenneviranomainen) julkisen avaimen tunniste.

```
CertificationAuthorityKID ::= SEQUENCE {
  nationNumeric            NationNumeric
  nationAlpha              NationAlpha
  keySerialNumber          INTEGER(0..255)
  additionalInfo           OCTET STRING(SIZE(2))
  caIdentifier              OCTET STRING(SIZE(1))
}
```

nationNumeric on varmenneviranomaisen maan numerotunnus.

nationAlpha on varmenneviranomaisen maan kirjaintunnus.

keySerialNumber on sarjanumero, jonka avulla tunnistetaan varmenneviranomaisen eri avaimet siinä tapauksessa, että avain vaihtuu.

additionalInfo on kaksitavuinen kenttä lisäkoodeja varten (varmenneviranomaisen mukaan).

caIdentifier on tunnus, jolla varmenneviranomaisen avaimen tunniste erotetaan muista avaimen tunnisteista.

Asetettava arvo: '01h'.

2.37 **CompanyActivityData**

Yrityskortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kortilla suoritettuihin toimiin (vaatimus 237).

▼ M7

```

CompanyActivityData ::= SEQUENCE {
  companyPointerNewestRecord INTEGER(0..NoOfCompanyActivityRecords-1),
  companyPointerNewestRecord INTEGER(0..NoOfCompanyActivityRecords-1),
  companyActivityRecords      SET SIZE(NoOfCompanyActivityRecords) OF
    companyActivityRecord      SEQUENCE {
      companyActivityType      CompanyActivityType,
      companyActivityTime      TimeReal,
      cardNumberInformation     FullCardNumber,
      vehicleRegistrationInformation VehicleRegistrationIdentification,
      downloadPeriodBegin      TimeReal,
      downloadPeriodEnd        TimeReal
    }
}

```

companyPointerNewestRecord on viimeksi päivitetyn `companyActivityRecord`-tietueen järjestysnumero.

Asetettava arvo: Numero, joka vastaa yrityksen toimiin liittyvän tietueen järjestysnumeroa, alkaen numerosta '0' ensimmäiselle yrityksen toimiin liittyvälle tietueelle datarakenteessa.

companyActivityRecords on sarja tietueita, joka sisältää kaikki yrityksen toimiin liittyvät tiedot.

companyActivityRecord on yhteen yrityksen toimeen liittyviä tietoja sisältävä tietue.

companyActivityType on yrityksen toimen tyyppi.

companyActivityTime on yrityksen toimen päivämäärä ja aika.

cardNumberInformation on sen kortin numero ja myöntänyt viranomainen, jonka tiedot kopioitiin, jos tällainen kopiointi suoritettiin.

vehicleRegistrationInformation on sen ajoneuvon rekisteritunnus ja rekisteröinyt viranomainen, jossa lukitus tehtiin tai avattiin.

downloadPeriodBegin y **downloadPeriodEnd** ovat sen ajanjakson alku ja loppu, jota vastaavat tiedot kopioitiin ajoneuvoyksiköstä, jos tällainen kopiointi suoritettiin.

2.38 CompanyActivityType

Tunnus, joka osoittaa yrityksen toimen tyyppin yrityskorttia käytettäessä.

```

CompanyActivityType ::= INTEGER {
  card downloading      (1),
  VU downloading       (2),
  VU lock-in            (3),
  VU lock-out           (4)
}

```

2.39 CompanyCardApplicationIdentification

Yrityskortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kortilla olevan sovelluksen tunnistamiseen (vaatimus 190).

```

CompanyCardApplicationIdentification ::= SEQUENCE {
  typeOfTachographCardId      EquipmentType,
  cardStructureVersion         CardStructureVersion,
  noOfCompanyActivityRecords  NoOfCompanyActivityRecords
}

```

typeOfTachographCardId määrittelee kortilla käytetyn tunnisteiden tyyppin.

▼ M7

cardStructureVersion määrittelee kortilla käytetyn datarakenteen version.

noOfCompanyActivityRecords on kortille tallennettavissa olevien yrityksen toimiin liittyvien tietueiden määrä.

2.40 CompanyCardHolderIdentification

Yrityskortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kortin haltijan tunnistukseen (vaatimus 236).

```
CompanyCardHolderIdentification ::= SEQUENCE {
    companyName                Name,
    companyAddress              Address,
    cardHolderPreferredLanguage Language
}
```

companyName on kortin haltijayrityksen nimi.

companyAddress on kortin haltijayrityksen osoite.

cardHolderPreferredLanguage on kortin haltijan ensisijaisesti käytämä kieli.

2.41 ControlCardApplicationIdentification

Valvontakortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kortilla olevan sovelluksen tunnistamiseen (vaatimus 190).

```
ControlCardApplicationIdentification ::= SEQUENCE {
    typeOfTachographCardId     EquipmentType,
    cardStructureVersion        CardStructureVersion,
    noOfControlActivityRecords  NoOfControlActivityRecords
}
```

typeOfTachographCardId määrittelee kortilla käytetyn tunnisteiden tyyppin.

cardStructureVersion määrittelee kortilla käytetyn datarakenteen version.

noOfControlActivityRecords on kortille tallennettavissa olevien tarkastustoimiin liittyvien tietueiden määrä.

2.42 ControlCardControlActivityData

Valvontakortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät korttia käyttäen suoritettuihin tarkastustoimiin (vaatimus 233).

```
ControlCardControlActivityData ::= SEQUENCE {
    controlPointerNewestRecord  INTEGER(0..NoOfControlActivityRecords-1),
    controlActivityRecords      SET SIZE(NoOfControlActivityRecords) OF
    controlActivityRecord       SEQUENCE {
        controlType              ControlType,
        controlTime               TimeReal,
        controlledCardNumber      FullCardNumber,
        controlledVehicleRegistration VehicleRegistrationIdentification,
        controlDownloadPeriodBegin TimeReal,
        controlDownloadPeriodEnd  TimeReal
    }
}
```

controlPointerNewestRecord on viimeksi päivitetyn companyActivityRecord-tietueen järjestysnumero.

Asetettava arvo: Numero, joka vastaa tarkastustoimiin liittyvän tietueen järjestysnumeraa, alkaen numerosta '0' ensimmäiselle tarkastustoimiin liittyvälle tietueelle datarakenteessa.

controlActivityRecords on sarja tietueita, jotka sisältävät kaikki tarkastustoimiin liittyvät tiedot.

▼ **M7**

controlActivityRecord on yhteen tarkastustoimeen liittyviä tietoja sisältävä tietue.

controlType on tarkastustoimen tyyppi.

controlTime on tarkastustoimen päivämäärä ja aika.

controlledCardNumber on sen kortin numero ja myöntänyt viranomainen, johon tarkastustoimi kohdistui.

controlledVehicleRegistration on sen ajoneuvon rekisteritunnus ja rekisteröinyt viranomainen, jossa tarkastus tapahtui.

controlDownloadPeriodBegin ja **controlDownloadPeriodEnd** ovat sen ajanjakson alku ja loppu, jota koskevat tiedot mahdollisesti kopioitiin.

2.43 ControlCardHolderIdentification

Valvontakortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kortin haltijan tunnustukseen (vaatimus 232).

```
ControlCardHolderIdentification ::= SEQUENCE {
    controlBodyName          Name,
    controlBodyAddress       Address,
    cardHolderName           HolderName,
    cardHolderPreferredLanguage Language
}
```

controlBodyName on sen tarkastuselimen nimi, johon kortin haltija kuuluu.

controlBodyAddress on sen tarkastuselimen osoite, johon kortin haltija kuuluu.

cardHolderName on kortin haltijan nimi ja etunimi (etunimet).

cardHolderPreferredLanguage on kortin haltijan ensisijaisesti käyttämä kieli.

2.44 ControlType

Tunnus, joka osoittaa tarkastuksen aikana suoritettut toimet. Tämä datatyypin liittyy vaatimuksiin 102, 210 ja 225.

```
ControlType ::= OCTET STRING (SIZE(1))
```

Asetettava arvo — Octet aligned (tavuittain ryhmitelty):'cvpdx'x'x'B (8 bits)

'c'B kortin tietojen kopiointi:

'0'B: kortin tietoja ei kopioitu tämän tarkastustoimen aikana,

'1'B: kortin tietoja kopioitiin tämän tarkastustoimen aikana

'v'B ajoneuvoyksikön tietojen kopiointi:

'0'B: ajoneuvoyksikön tietoja ei kopioitu tämän tarkastustoimen aikana,

'1'B: ajoneuvoyksikön tietoja kopioitiin tämän tarkastustoimen aikana

'p'B printing:

'0'B: tietoja ei tulostettu tämän tarkastustoimen aikana,

'1'B: tietoja tulostettiin tämän tarkastustoimen aikana

'd'B display:

'0'B: näyttöä ei käytetty tämän tarkastustoimen aikana,

'1'B: näyttöä käytettiin tämän tarkastustoimen aikana

'xxx'x'B ei käytössä.

2.45 CurrentDateTime

Valvontalaitteessa meneillään oleva päivämäärä ja aika.

```
CurrentDateTime ::= TimeReal
```

Asetettava arvo: Ei lisämäärittelyjä.

▼ M72.46 **DailyPresenceCounter**

Kuljettaja- tai korjaamokortille tallennettu laskuri, jonka arvoa suurennetaan yhdellä jokaisena sellaisena kalenterivuorokautena, jolloin kortti on ollut asetettuna ajoneuvoyksikköön. Tämä datatyyppi liittyy vaatimukseen 199 ja 219.

`DailyPresenceCounter ::= BCDString(SIZE(2))`

Asetettava arvo: Juokseva numero, jonka maksimiarvo on 9 999 ja joka sen jälkeen alkaa jälleen nolasta. Korttia ensi kerran myönnettäessä numero asetetaan nolaksi.

2.47 **Datef**

Päivämäärä ilmaistuna helposti tulostettavassa numeerisessa muodossa.

```
Datef ::= SEQUENCE {
year      BCDString(SIZE(2)),
month     BCDString(SIZE(1)),
day       BCDString(SIZE(1))
}
```

Asetettava arvo:

yyyy vuosi
mm kuukausi
dd päivä

'00000000'H merkitsee nimenomaan, ettei päivämäärätietoa ole.

2.48 **Distance**

Kuljettu matka (ajoneuvon kahden matkamittarilukeman laskettu ero kilometreinä).

`Distance ::= INTEGER(0..216-1)`

Asetettava arvo: Etumerkitön binaariluku. Arvo kilometreinä alueella 0-9 999 km.

2.49 **DriverCardApplicationIdentification**

Kuljettajakortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kortilla olevan sovelluksen tunnistamiseen (vaatimus 190).

```
DriverCardApplicationIdentification ::= SEQUENCE {
typeOfTachographCardId      EquipmentType,
cardStructureVersion         CardStructureVersion,
noOfEventsPerType            NoOfEventsPerType,
noOfFaultsPerType            NoOfFaultsPerType,
activityStructureLength      CardActivityLengthRange,
noOfCardVehicleRecords       NoOfCardVehicleRecords,
noOfCardPlaceRecords         NoOfCardPlaceRecords
}
```

typeOfTachographCardId määrittelee kortilla käytetyn tunnisteiden tyyppin.

cardStructureVersion määrittelee kortilla käytetyn datarakenteen version.

noOfEventsPerType on niiden tapauksien määrä tapaustyyppiä kohden, jotka voidaan tallentaa kortille.

noOfFaultsPerType on niiden vikatapahtumien määrä vikatyyppiä kohden, jotka voidaan tallentaa kortille.

activityStructureLength osoittaa niiden tavujen määrän, jotka ovat käytettävissä kuljettajan toimintaan liittyvien tietojen tallennukseen.

noOfCardVehicleRecords on niiden ajoneuvoon liittyviä tietoja sisältävien tietueiden määrä, jotka voidaan tallentaa kortille.

▼ **M7**

noOfCardPlaceRecords on niiden paikkoihin liittyviä tietoja sisältävien tietueiden määrä, jotka voidaan tallentaa kortille.

2.50 DriverCardHolderIdentification

Kuljettajakortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kortin haltijan tunnustukseen (vaatimus 195).

```
DriverCardHolderIdentification ::= SEQUENCE {
    cardHolderName           HolderName,
    cardHolderBirthDate     Datef,
    cardHolderPreferredLanguage Language
}
```

cardHolderName on kuljettajakortin haltijan nimi ja etunimi (etunimet).

cardHolderBirthDate on kuljettajakortin haltijan syntymäaika.

cardHolderPreferredLanguage on kuljettajakortin haltijan ensisijaisesti käytämä kieli.

2.51 EntryTypeDailyWorkPeriod

Tunnus, jolla tehdään ero päivän työajan alkamis- ja päättymispaikkaa koskevien syötettyjen tietojen alkamis- ja päättymisaikojen sekä erilaisten tiedon syöttämisolosuhteiden välillä.

```
EntryTypeDailyWorkPeriod ::= INTEGER
    Begin, related time = card insertion time or time of entry (0),
    End, related time = card withdrawal time or time of entry (1),
    Begin, related time manually entered (start time) (2),
    End, related time manually entered (end of work period) (3),
    Begin, related time assumed by VU (4),
    End, related time assumed by VU (5)
}
```

Asetettava arvo: Standardin ISO/IEC8824-1 mukaisesti.

2.52 EquipmentType

Tunnus, jolla erotetaan erilaiset ajopiirturisovelluksessa käytettävät laitteet.

```
EquipmentType ::= INTEGER(0..255)
- - Reserved (0),
- - Driver Card (1),
- - Workshop Card (2),
- - Control Card (3),
- - Company Card (4),
- - Manufacturing Card (5),
- - Vehicle Unit (6),
- - Motion Sensor (7),
- - RFU (8..255)
```

Asetettava arvo: Standardin ISO/IEC8824-1 mukaisesti.

Arvo 0 on varattu tietyn jäsenvaltion tai Euroopan yksilöimiseen varmenteen CHA-kentässä.

2.53 EuropeanPublicKey

Eurooppalainen julkinen avain.

```
EuropeanPublicKey ::= PublicKey
```

2.54 EventFaultType

Tunnus, jolla merkitään tapauksen tai vian tyyppi.

▼ M7

EventFaultType ::= OCTET STRING (SIZE(1))

Asetettava arvo:

'0x'H	Luonteeltaan yleiset tapaukset,
'00'H	Ei lisätietoja,
'01'H	Ei voimassa olevan kortin asettaminen laitteeseen,
'02'H	Korttiristiriitä,
'03'H	Aikojen päällekkäisyys,
'04'H	Ajo ilman asianmukaista korttia,
'05'H	Kortin paikoilleen asettaminen ajon aikana,
'06'H	Edellistä kortin käyttöjaksoa ei lopetettu oikein,
'07'H	Ylinopeus,
'08'H	Keskeytynyt virransyöttö,
'09'H	Virhe liikedatassa,
'0A'H .. '0F'H	Varattu tulevaan käyttöön,
'1x'H	Ajoneuvoyksikköön liittyvät tietoturvan murtoyritykset,
'10'H	Ei lisätietoja,
'11'H	Liiketunnistimen tunnistaminen epäonnistui,
'12'H	Ajopiirturikortin tunnistaminen epäonnistui,
'13'H	Liiketunnistimen luvaton vaihtaminen,
'14'H	Virhe kortille syötettävien tietojen eheydessä,
'15'H	Virhe tallennettujen käyttäjään liittyvien tietojen eheydessä,
'16'H	Virhe sisäisessä tiedonsiirrossa,
'17'H	Laitteen kotelon luvaton avaaminen,
'18'H	Laitteiden tahallinen vahingoittaminen,
'19'H .. '1F'H	Varattu tulevaan käyttöön,
'2x'H	Liiketunnistimeen liittyvät tietoturvan murtoyritykset,
'20'H	Ei lisätietoja,
'21'H	Tunnistaminen epäonnistui,
'22'H	Virhe tallennettujen tietojen eheydessä,
'23'H	Virhe sisäisessä tiedonsiirrossa,
'24'H	Laitteen kotelon luvaton avaaminen,
'25'H	Laitteiden tahallinen vahingoittaminen,
'26'H .. '2F'H	Varattu tulevaan käyttöön,
'3x'H	Valvontalaittevat,
'30'H	Ei lisätietoja,
'31'H	Ajoneuvoyksikön sisäinen vika,
'32'H	Vika tulostimessa,
'33'H	Vika näytössä,
'34'H	Tietojen kopioinnissa ilmennyt vika,
'35'H	Vika liiketunnistimessa,
'36'H .. '3F'H	Varattu tulevaan käyttöön,
'4x'H	Korttiviaat,
'40'H	Ei lisätietoja,
'41'H .. '4F'H	Varattu tulevaan käyttöön,

▼ **M7**

'50'H .. '7F'H Varattu tulevaan käyttöön,
 '80'H .. 'FF'H Arvo määräytyy laitevalmistajan mukaan.

2.55 EventFaultRecordPurpose

Tunnus, joka ilmaisee, miksi tietty tapaus tai vika on kirjattu.

`EventFaultRecordPurpose ::= OCTET STRING (SIZE(1))`

Asetettava arvo:

'00'H	Yksi kymmenestä viimeksi tapahtuneesta tapauksesta tai viasta
'01'H	Pisimpään kestänyt tapaus jonain niistä kymmenestä viimeisestä päivästä, jolloin tapauksia sattui
'02'H	Yksi viidestä pisimpään kestäneestä tapauksesta viimeisen 365 vuorokauden aikana
'03'H	Päivän viimeinen tapaus jonain niistä kymmenestä viimeisestä päivästä, jolloin tapauksia sattui
'04'H	Vakavin tapaus jonain niistä kymmenestä viimeisestä päivästä, jolloin tapauksia sattui
'05'H	Yksi viidestä vakavimmasta tapauksesta viimeisen 365 vuorokauden aikana
'06'H	Ensimmäinen tapaus tai vika, joka sattui viimeisimmän kalibroinnin jälkeen
'07'H	Aktiivinen/meneillään oleva vika tai tapahtuma
'08'H .. '7F'H	Varattu tulevaan käyttöön
'80'H .. 'FF'H	Arvo määräytyy laitevalmistajan mukaan

2.56 ExtendedSerialNumber

Laitteen yksilöivä tunnus. Sitä voidaan käyttää myös laitteen julkisen avaimen tunnisteena.

```
ExtendedSerialNumber ::= SEQUENCE {
serialNumber          INTEGER(0..232-1)
monthYear             BCDString(SIZE(2))
type                  OCTET STRING(SIZE(1))
manufacturerCode     ManufacturerCode
}
```

serialNumber on laitteen sarjanumero, joka on tietyn valmistajan laitteille ainoa tietyille laitetypille ja tietyssä alla määritellyssä kuussa annettu tämä numero.

monthYear on sen kuukauden ja vuoden tunniste, jolloin laite on valmistettu (tai sarjanumero sitä varten varattu).

Asetettava arvo: Kuukausi (kaksi numeroa) ja vuosi (kaksi viimeistä numeroa) binaarikoodatussa desimaalimuodossa (BCD).

type on laitetypin tunniste.

Asetettava arvo: Arvo määräytyy laitevalmistajan mukaan; arvo 'FFh' on varattu muihin tarkoituksiin.

manufacturerCode on laitteen valmistajan numerotunniste.

2.57 FullCardNumber

Tunnus, joka täysin yksilöi ajopiirturikortin.

```
FullCardNumber ::= SEQUENCE {
cardType              EquipmentType,
cardIssuingMemberState NationNumeric,
cardNumber            CardNumber
}
```

▼ M7

cardType on ajopiirturikortin tyyppi.

cardIssuingMemberState on kortin myöntäneen jäsenvaltion tunnus.

cardNumber on kortin numero.

2.58 **HighResOdometer**

Ajoneuvon matkamittarin lukema: Kokonaismatka, jonka ajoneuvo on kulkenut tähänastisen käyttökänsä aikana.

$\text{HighResOdometer} ::= \text{INTEGER}(0..2^{32}-1)$

Asetettava arvo: Etumerkitön binaariluku. Arvo kilometrin kahdessadasosina alueella 0-21 055 406 km.

2.59 **HighResTripDistance**

Yksittäisen matkan välimatkamittarilukema.

$\text{HighResTripDistance} ::= \text{INTEGER}(0..2^{32}-1)$

Asetettava arvo: Etumerkitön binaariluku. Arvo kilometrin kahdessadasosina alueella 0-21 055 406 km.

2.60 **HolderName**

Kortin haltijan sukunimi ja etunimi (etunimet).

```
HolderName ::= SEQUENCE {
holderSurname          Name,
holderFirstNames      Name
}
```

holderSurname on haltijan sukunimi. Sukunimeen ei sisällytetä titteleitä.

Asetettava arvo: Jos kortti ei ole tarkoitettu henkilökohtaiseen käyttöön, holderSurname-tietue sisältää samat tiedot kuin companyName- tai workshopName- tai controlBodyName-tietueet.

holderFirstNames on haltijan etunimi (etunimet) ja etunimen alkukirjaimet.

2.61 **K-ConstantOfRecordingEquipment**

Valvontalaitteen vakio (määritelmä m).

$\text{K-ConstantOfRecordingEquipment} ::= \text{INTEGER}(0..2^{16}-1)$

Asetettava arvo: Impulsseja kilometriä kohti alueella 0-64 255 impulssia/km.

2.62 **KeyIdentifier**

Julkisen avaimen täysin yksilöivä tunniste, jota käytetään avaimen viitetietona ja avaimen valinnassa. Se yksilöi myös avaimen haltijan.

```
KeyIdentifier ::= CHOICE {
extendedSerialNumber    ExtendedSerialNumber,
certificateRequestID     CertificateRequestID,
certificationAuthorityKID CertificationAuthorityKID
}
```

Ensimmäinen vaihtoehto on sopiva ajoneuvoyksikön tai ajopiirturikortin julkisen avaimen tunnisteeksi.

Toinen vaihtoehto on sopiva ajoneuvoyksikön julkisen avaimen tunnisteeksi (tapauksissa, joissa ajoneuvoyksikön sarjanumero ei ole tiedossa silloin, kun varmenne luodaan).

Kolmas vaihtoehto on sopiva jäsenvaltion julkisen avaimen tunnisteeksi.

2.63 **L-TyreCircumference**

Pyörien renkaiden tehollinen ympärysmitta (määritelmä u).

$\text{L-TyreCircumference} ::= \text{INTEGER}(0..2^{16}-1)$

Asetettava arvo: Etumerkitön binaariluku. Arvo millimetrin kahdeksasosina alueella 0-8 031 mm.

▼ **M7****2.64 Language**

Kielen yksilöivä tunnus.

`Language ::= IA5String(SIZE(2))`

Asetettava arvo: ISO 639 -standardin mukainen merkintä kahdella pienellä kirjaimella.

2.65 LastCardDownload

Kuljettajakortille tallennettu viimeisimmän (muussa kuin valvontatarkoituksessa tehdyn) kortin tietojen kopiointin päivämäärä ja aika. Päivämäärä on päivitettävissä ajoneuvoyksiköstä tai mistä tahansa kortinlukulaitteesta.

`LastCardDownload ::= TimeReal`

Asetettava arvo: Ei lisämäärittelyjä.

2.66 ManualInputFlag

Erote, joka ilmaisee, onko kortin haltija kortin paikoilleen asettamisen yhteydessä syöttänyt kuljettajan toimintaa koskevia tietoja käsin (vaatimus 081).

```
ManualInputFlag ::= INTEGER {
noEntry                (0)
manualEntries          (1)
}
```

Asetettava arvo: Ei lisämäärittelyjä.

2.67 ManufacturerCode

Valmistajan yksilöivä tunnus.

`ManufacturerCode ::= INTEGER(0..255)`

Asetettava arvo:

'00'H	Tietoa ei ole käytettävissä
'01'H	Varattu arvo
'02'H .. '0F'H	Varattu tulevaan käyttöön
'10'H	ACTIA
'11'H .. '17'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'A'-kirjaimella
'18'H .. '1F'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'B'-kirjaimella
'20'H .. '27'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'C'-kirjaimella
'28'H .. '2F'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'D'-kirjaimella
'30'H .. '37'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'E'-kirjaimella
'38'H .. '3F'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'F'-kirjaimella
'40'H	Giesecke & Devrient GmbH
'41'H	GEM plus
'42'H .. '47'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'G'-kirjaimella
'48'H .. '4F'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'H'-kirjaimella
'50'H .. '57'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'I'-kirjaimella
'58'H .. '5F'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'J'-kirjaimella
'60'H .. '67'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'K'-kirjaimella
'68'H .. '6F'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'L'-kirjaimella
'70'H .. '77'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'M'-kirjaimella
'78'H .. '7F'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'N'-kirjaimella
'80'H	OSCARD
'81'H .. '87'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'O'-kirjaimella
'88'H .. '8F'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'P'-kirjaimella

▼ **M7**

'90'H .. '97'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'Q'-kirjaimella
'98'H .. '9F'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'R'-kirjaimella
'A0'H	SETEC
'A1'H	SIEMENS VDO
'A2'H	STONERIDGE
'A3'H .. 'A7'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'S'-kirjaimella
'AA'H	TACHOCONTROL
'AB'H .. 'AF'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'T'-kirjaimella
'B0'H .. 'B7'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'U'-kirjaimella
'B8'H .. 'BF'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'V'-kirjaimella
'C0'H .. 'C7'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'W'-kirjaimella
'C8'H .. 'CF'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'X'-kirjaimella
'D0'H .. 'D7'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'Y'-kirjaimella
'D8'H .. 'DF'H	Varattu valmistajille, joiden nimi alkaa 'Z'-kirjaimella

▼ **M10**

Alaviite: Ajantasainen luettelo valmistajien koodeista asetetaan Eurooppalaisen varmenneviranomaisen verkkosivuille.

▼ **M7**2.68 **MemberStateCertificate**

Eurooppalaisen varmenneviranomaisen myöntämä jäsenvaltion julkisen avaimen varmenne.

`MemberStateCertificate ::= Certificate`

2.69 **MemberStatePublicKey**

Jäsenvaltion julkinen avain.

`MemberStatePublicKey ::= PublicKey`

2.70 **Name**

Nimi.

`Name ::= SEQUENCE {`

`codePage INTEGER (0..255),`

`name OCTET STRING (SIZE(35))`

`}`

codePage määrittelee sen ISO/IEC 8859 -standardin osan, jonka mukaisesti nimi on koodattu,

name on ISO/IEC 8859-codePage -koodisivun mukaisesti koodattu nimi.

2.71 **NationAlpha**

Maan kirjainlyhenne ajoneuvoihin kiinnitettävien kansallisuustunnusten ja/tai kansainvälisesti yhdenmukaistettujen vakuutustodistusten (green cardien) mukaan.

`NationAlpha ::= IA5String(SIZE(3))`

▼ C1**Asetettava arvo:**

'	Tietoa ei ole käytettävissä,
'A'	Itävalta,
'AL'	Albania,
'AND'	Andorra,
'ARM'	Armenia,
'AZ'	Azerbaidžan,
'B'	Belgia,
'BG'	Bulgaria,
'BIH'	Bosnia-Hertsegovina,
'BY'	Valko-Venäjä,
'CH'	Sveitsi,
'CY'	Kypros,
'CZ'	Tšekki,
'D'	Saksa,
'DK'	Tanska,
'E'	Espanja,
'EST'	Viro,
'F'	Ranska,
'FIN'	Suomi,
'FL'	Liechtenstein,
'FR'	Färsaaret,
'UK'	Yhdistynyt kuningaskunta, Alderney, Guernsey, Jersey, Mansaari, Gibraltari,
'GE'	Georgia,
'GR'	Kreikka,
'H'	Unkari,
'HR'	Kroatia,
'I'	Italia,
'IRL'	Irlanti,
'IS'	Islanti,
'KZ'	Kazakstan,
'L'	Luxemburg,
'LT'	Liettua,
'LV'	Latvia,
'M'	Malta,
'MC'	Monaco,
'MD'	Moldova,
'MK'	Makedonia,
'N'	Norja,
'NL'	Alankomaat,
'P'	Portugali,
'PL'	Puola,
'RO'	Romania,
'RSM'	San Marino,
'RUS'	Venäjän federaatio,
'S'	Ruotsi,
'SK'	Slovakia,
'SLO'	Slovenia,
'TM'	Turkmenistan,
'TR'	Turkki,
'UA'	Ukraina,
'V'	Vatikaani,
'YU'	Jugoslavia,
'UNK'	Tuntematon,
'EC'	Euroopan yhteisö,
'EUR'	Muu Eurooppa,
'WLD'	Muu maailma.

▼ M72.72 **NationNumeric**

Maan numeroviite.

NationNumeric ::= INTEGER(0..255)

Asetettava arvo:

--	Tietoa ei ole käytettävissä	(00)H,
--	Itävalta (01)H,	
--	Albania (02)H,	
--	Andorra (03)H,	
--	Armenia	(04)H,
--	Azerbaidžan	(05)H,

▼ M7

- -	Belgia	(06)H,
- -	Bulgaria	(07)H,
- -	Bosnia-Hertsegovina	(08)H,
- -	Valko-Venäjä	(09)H,
- -	Sveitsi	(0A)H,
- -	Kypros	(0B)H,
- -	Tšekki	(0C)H,
- -	Saksa	(0D)H,
- -	Tanska	(0E)H,
- -	Espanja	(0F)H,
- -	Viro	(10)H,
- -	Ranska	(11)H,
- -	Suomi	(12)H,
- -	Liechtenstein	(13)H,
- -	Färsaaret	(14)H,
- -	Yhdistynyt kuningaskunta	(15)H,
- -	Georgia	(16)H,
- -	Kreikka	(17)H,
- -	Unkari	(18)H,
- -	Kroatia	(19)H,
- -	Italia	(1A)H,
- -	Irlanti	(1B)H,
- -	Islanti	(1C)H,
- -	Kazakstan	(1D)H,
- -	Luxemburg	(1E)H,
- -	Liettua	(1F)H,
- -	Latvia	(20)H,
- -	Malta	(21)H,
- -	Monaco	(22)H,
- -	Moldova	(23)H,
- -	Makedonia	(24)H,
- -	Norja	(25)H,
- -	Alankomaat	(26)H,
- -	Portugali	(27)H,
- -	Puola	(28)H,
- -	Romania	(29)H,
- -	San Marino	(2A)H,
- -	Venäjän federaatio	(2B)H,
- -	Ruotsi	(2C)H,
- -	Slovakia	(2D)H,
- -	Slovenia	(2E)H,
- -	Turkmenistan	(2F)H,
- -	Turkki	(30)H,
- -	Ukraina	(31)H,

▼ M7

- -	Vatikaani	(32)H,
- -	Jugoslavia	(33)H,
- -	Varattu tulevaan käyttöön	(34..FC)H,
- -	Euroopan yhteisö	(FD)H,
- -	Muu Eurooppa	(FE)H,
- -	Muu maailma	(FF)H

2.73 NoOfCalibrationRecords

Korjaamokortille mahtuvien kalibrointitietoja sisältävien tietueiden määrä.

`NoOfCalibrationRecords ::= INTEGER(0..255)`

Asetettava arvo: Ks. kohta 3.

2.74 NoOfCalibrationsSinceDownload

Laskuri, joka osoittaa korjaamokortilla suoritettujen kalibrointien määrän sen jälkeen, kun kortin tietoja on viimeksi kopioitu (vaatimus 230).

`NoOfCalibrationsSinceDownload ::= INTEGER(0..216-1),`

Asetettava arvo: Ei lisämäärittelyjä.

2.75 NoOfCardPlaceRecords

Kuljettaja- tai korjaamokortille mahtuvien paikkaan liittyviä tietoja sisältävien tietueiden määrä.

`NoOfCardPlaceRecords ::= INTEGER(0..255)`

Asetettava arvo: Ks. kohta 3.

2.76 NoOfCardVehicleRecords

Kuljettaja- tai korjaamokortille mahtuvien käytössä olleisiin ajoneuvoihin liittyviä tietoja sisältävien tietueiden määrä.

`NoOfCardVehicleRecords ::= INTEGER(0..216-1)`

Asetettava arvo: Ks. kohta 3.

2.77 NoOfCompanyActivityRecords

Yrityskortille mahtuvien yrityksen toimiin liittyviä tietoja sisältävien tietueiden määrä.

`NoOfCompanyActivityRecords ::= INTEGER(0..216-1)`

Asetettava arvo: Ks. kohta 3.

2.78 NoOfControlActivityRecords

Valvontakortille mahtuvien tarkastustoimiin liittyviä tietoja sisältävien tietueiden määrä.

`NoOfControlActivityRecords ::= INTEGER(0..216-1)`

Asetettava arvo: Ks. kohta 3.

2.79 NoOfEventsPerType

Kortille mahtuvien tapaustyyppikohtaisiin tapausten lukumääriin liittyviä tietoja sisältävien tietueiden määrä.

`NoOfEventsPerType ::= INTEGER(0..255)`

Asetettava arvo: Ks. kohta 3.

2.80 NoOfFaultsPerType

Kortille mahtuvien vikatyyppikohtaisiin vikatapahtumien lukumääriin liittyviä tietoja sisältävien tietueiden määrä.

`NoOfFaultsPerType ::= INTEGER(0..255)`

Asetettava arvo: Ks. kohta 3.

▼ M7**2.81 OdometerValueMidnight**

Ajoneuvon matkamittarin lukema keskiyöllä tietynä päivänä (vaatimus 090).

`OdometerValueMidnight ::= OdometerShort`

Asetettava arvo: Ei lisämäärittelyjä.

2.82 OdometerShort

Ajoneuvon matkamittarin lukema lyhyessä muodossa.

`OdometerShort ::= INTEGER(0..224-1)`

Asetettava arvo: Etumerkitön binaariluku. Arvo alueella 0-9 999 999 km.

2.83 OverspeedNumber

Ylinopeustapausten määrä viimeksi suoritettun ylinopeustarkastuksen jälkeen.

`OverspeedNumber ::= INTEGER(0..255)`

Asetettava arvo: 0 tarkoittaa, ettei viimeksi suoritettun ylinopeustarkastuksen jälkeen ole sattunut ylinopeustapauksia, 1 tarkoittaa, että viimeksi suoritettun ylinopeustarkastuksen jälkeen on sattunut yksi ylinopeustapaus ... 255 tarkoittaa, että viimeksi suoritettun ylinopeustarkastuksen jälkeen on sattunut 255 tai useampia ylinopeustapauksia.

2.84 PlaceRecord

Tiedot, jotka liittyvät paikkaan, jossa päivän työaika alkaa tai päättyy (vaatimukset 087, 202, 221).

```
PlaceRecord ::= SEQUENCE {
    entryTime                               TimeReal,
    entryTypeDailyWorkPeriod               EntryTypeDailyWorkPeriod,
    dailyWorkPeriodCountry                  NationNumeric,
    dailyWorkPeriodRegion                   RegionNumeric,
    vehicleOdometerValue                     OdometerShort
}
```

entryTime on syötettyyn tietoon liittyvä päivämäärä ja aika.

entryTypeDailyWorkPeriod on syötetyn tiedon tyyppi.

dailyWorkPeriodCountry on syötetty maatieto.

dailyWorkPeriodRegion on syötetty aluetieto.

vehicleOdometerValue on matkamittarin lukema silloin, kun paikkaan liittyvä tieto syötettiin.

2.85 PreviousVehicleInfo

Tiedot, jotka liittyvät ajoneuvoon, jota kuljettaja käytti asettaessaan edellisen kerran kuljettajakorttinsa ajoneuvolaitteeseen (vaatimus 081).

```
PreviousVehicleInfo ::= SEQUENCE {
    vehicleRegistrationIdentification       VehicleRegistrationIdentification,
    cardWithdrawalTime                       TimeReal
}
```

vehicleRegistrationIdentification on ajoneuvon rekisteritunnus ja ajoneuvon rekisteröinyt jäsenvaltio.

cardWithdrawalTime on päivämäärä ja aika, jolloin kortti poistettiin.

2.86 PublicKey

Julkinen RSA-avain.

```
PublicKey ::= SEQUENCE {
    rsaKeyModulus                           RSAKeyModulus,
    rsaKeyPublicExponent                     RSAKeyPublicExponent
}
```

rsaKeyModulus on avainparin kongruenssimoduuli.

▼ M7**2.89 RSAKeyModulus**

RSA-avainparin kongruenssimoduuli.

`RSAKeyModulus ::= OCTET STRING (SIZE(128))`

Asetettava arvo: Ei määritelty.

2.90 RSAKeyPrivateExponent

RSA-salauksessa käytettävän avainparin salainen eksponentti.

`RSAKeyPrivateExponent ::= OCTET STRING (SIZE(128))`

Asetettava arvo: Ei määritelty.

2.91 RSAKeyPublicExponent

RSA-salauksessa käytettävän avainparin julkinen eksponentti

`RSAKeyPublicExponent ::= OCTET STRING (SIZE(8))`

Asetettava arvo: Ei määritelty.

2.92 SensorApprovalNumber

Liiketunnistimen tyyppihyväksyntänumero.

`SensorApprovalNumber ::= IA5String(SIZE(8))`

Asetettava arvo: Ei määritelty.

2.93 SensorIdentification

Liiketunnistimeen tallennetut tiedot, jotka liittyvät liiketunnistimen tunnistukseen (vaatimus 077).

```
SensorIdentification ::= SEQUENCE {
    sensorSerialNumber      SensorSerialNumber,
    sensorApprovalNumber    SensorApprovalNumber,
    sensorSCIdentifier       SensorSCIdentifier,
    sensorOSIdentifier       SensorOSIdentifier
}
```

sensorSerialNumber on liiketunnistimen sarjanumero pitkässä muodossa (sisältää osanumeron ja valmistustunnuksen).

on liiketunnistimen hyväksyntänumero.

sensorSCIdentifier on liiketunnistimen turvakomponentin tunnistus.

sensorOSIdentifier on liiketunnistimen käyttöjärjestelmän tunnistus.

2.94 SensorInstallation

Liiketunnistimeen tallennetut tiedot, jotka liittyvät liiketunnistimen asennukseen (vaatimus 099).

```
SensorInstallation ::= SEQUENCE {
    sensorPairingDateFirst    SensorPairingDate,
    firstVuApprovalNumber     VuApprovalNumber,
    firstVuSerialNumber       VuSerialNumber,
    sensorPairingDateCurrent  SensorPairingDate,
    currentVuApprovalNumber   VuApprovalNumber,
    currentVUSerialNumber     VuSerialNumber
}
```

sensorPairingDateFirst on päivämäärä, jolloin liiketunnistin ensimmäisen kerran liitettiin ajoneuvoyksikköön.

firstVuApprovalNumber on ensimmäisen liiketunnistimeen liitetyn ajoneuvoyksikön hyväksyntänumero.

firstVuSerialNumber on ensimmäisen liiketunnistimeen liitetyn ajoneuvoyksikön sarjanumero.

▼ **M7**

sensorPairingDateCurrent on päivämäärä, jolloin liiketunnistin ensimmäisen kerran liitettiin nykyiseen ajoneuvoyksikköön.

currentVuApprovalNumber on liiketunnistimeen nykyisin liitetyn ajoneuvoyksikön hyväksyntänumero.

currentVUSerialNumber on liiketunnistimeen nykyisin liitetyn ajoneuvoyksikön sarjanumero.

2.95 **SensorInstallationSecData**

Korjaamokortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät niihin turvatietoihin, joita tarvitaan liitettäessä liiketunnistin ajoneuvoyksikköön (vaatimus 214).

`SensorInstallationSecData ::= TDesSessionKey`

Asetettava arvo: Standardin ISO 16844-3 mukaisesti.

2.96 **SensorOSIdentifier**

Liiketunnistimen käyttöjärjestelmän tunniste.

`SensorOSIdentifier ::= IA5String(SIZE(2))`

Asetettava arvo: Arvo määräytyy laitevalmistajan mukaan.

2.97 **SensorPaired**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät ajoneuvoyksikköön liitettyyn liiketunnistimeen (vaatimus 079).

```
SensorPaired ::= SEQUENCE {
    sensorSerialNumber      SensorSerialNumber,
    sensorApprovalNumber    SensorApprovalNumber,
    sensorPairingDateFirst  SensorPairingDate
}
```

sensorSerialNumber on ajoneuvoyksikköön nykyisin liitetyn liiketunnistimen sarjanumero.

sensorApprovalNumber on ajoneuvoyksikköön nykyisin liitetyn liiketunnistimen hyväksyntänumero.

sensorPairingDateFirst on päivämäärä, jolloin liiketunnistin ensimmäistä kertaa liitettiin ajoneuvoyksikköön, johon se nykyisin on liitetty.

2.98 **SensorPairingDate**

Päivämäärä, jolloin liiketunnistin liitettiin ajoneuvoyksikköön.

`SensorPairingDate ::= TimeReal`

Asetettava arvo: Ei määritetty.

2.99 **SensorSerialNumber**

Liiketunnistimen sarjanumero.

`SensorSerialNumber ::= ExtendedSerialNumber`

2.100 **SensorSCIdentifier**

Liiketunnistimen turvakomponentin tunniste.

`SensorSCIdentifier ::= IA5String(SIZE(8))`

Asetettava arvo: Arvo määräytyy komponentin valmistajan mukaan.

2.101 **Signature**

Digitaalinen allekirjoitus.

`Signature ::= OCTET STRING (SIZE(128))`

Asetettava arvo: Lisäyksen 11 (Yhteiset turvamekanismit) mukaisesti.

2.102 **SimilarEventsNumber**

Tiettynä päivänä sattuneiden vastaavien tapausten määrä (vaatimus 094).

`SimilarEventsNumber ::= INTEGER(0..255)`

▼ **M7**

Asetettava arvo: Arvoa 0 ei käytetä, 1 tarkoittaa, että kyseisenä päivänä on sattunut ja tallennettu yksi kyseisentyyppinen tapaus, 2 tarkoittaa, että kyseisenä päivänä on sattunut kaksi kyseisentyyppistä tapausta (vain yksi on tallennettu), ... 255 tarkoittaa, että kyseisenä päivänä on sattunut 255 tai useampia kyseisentyyppisiä tapauksia.

2.103 SpecificConditionType

Erityisolosuhteet yksilöivä tunnus (vaatimukset 050b, 105a, 212a ja 230a).

`SpecificConditionType ::= INTEGER(0..255)`

Asetettava arvo:

'00'H	Varattu tulevaan käyttöön
'01'H	Asetuksen piiriin kuulumaton — alku
'02'H	Asetuksen piiriin kuulumaton — päättymisen
'03'H	Lautta-/junakuljetus
'04'H .. 'FF'H	Varattu tulevaan käyttöön

2.104 SpecificConditionRecord

Kuljettajakortille, korjaamokortille tai ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät erityisolosuhteisiin (vaatimukset 105a, 212a ja 230a).

```
SpecificConditionRecord ::= SEQUENCE {
    entryTime          TimeReal,
    specificConditionType SpecificConditionType
}
```

entryTime on päivämäärä ja aika, jolloin tieto syötettiin.

specificConditionType on tunnus, joka yksilöi erityisolosuhteet.

2.105 Speed

Ajoneuvon nopeus (km/t).

`Speed ::= INTEGER(0..255)`

Asetettava arvo: kilometreinä tunnissa alueella 0-220 km/t.

2.106 SpeedAuthorised

Ajoneuvon suurin sallittu nopeus (määritelmä bb).

`SpeedAuthorised ::= Speed`

2.107 SpeedAverage

Keskimääräinen nopeus aiemmin määritellyn jakson aikana (km/t).

`SpeedAverage ::= Speed`

2.108 SpeedMax

Suurin nopeus aiemmin määritellyn jakson aikana.

`SpeedMax ::= Speed`

2.109 TDesSessionKey

Kolminkertaisessa DES-salauksessa käytettävä avain.

```
TDesSessionKey ::= SEQUENCE {
    tDesKeyA          OCTET STRING (SIZE(8))
    tDesKeyB          OCTET STRING (SIZE(8))
}
```

Asetettava arvo: Ei lisämäärittelyjä.

2.110 TimeReal

Tunnus yhdistetyssä päivämäärä- ja aikakentässä, jossa päivämäärä ja aika ilmaistaan ajan kello 00:00:00 1. tammikuuta 1970 jälkeen kuluneina sekunteina (GMT).

▼ **M7**

`TimeReal{INTEGER:TimeRealRange} ::= INTEGER(0..TimeRealRange)`

Asetettava arvo — **Octet Aligned (tavuittain ryhmitelty)**: Keskiyön 1. tammi-kuuta 1970 (GMT) jälkeen kuluneiden sekuntien määrä.

Viimeinen mahdollinen päivämäärä/aika on vuonna 2106.

2.111 **TyreSize**

Rengaskoon merkintä.

`TyreSize ::= IA5String(SIZE(15))`

Asetettava arvo: Direktiivin 92/23/ETY mukaisesti.

2.112 **VehicleIdentificationNumber**

Ajoneuvon valmistenumero (VIN), joka viittaa koko ajoneuvoon, yleensä korin sarjanumero.

`VehicleIdentificationNumber ::= IA5String(SIZE(17))`

Asetettava arvo: Kuten standardissa ISO 3779 on määritelty.

2.113 **VehicleRegistrationIdentification**

Ajoneuvon tunnistus, joka yksilöi eurooppalaisen ajoneuvon (rekisteritunnus ja jäsenvaltio).

```
VehicleRegistrationIdentification ::= SEQUENCE {
    vehicleRegistrationNation      NationNumeric,
    vehicleRegistrationNumber      VehicleRegistrationNumber
}
```

vehicleRegistrationNation on valtio, jossa ajoneuvo on rekisteröity.

vehicleRegistrationNumber on ajoneuvon rekisteritunnus (VRN).

2.114 **VehicleRegistrationNumber**

Ajoneuvon rekisteritunnus (VRN). Rekisteritunnuksen antaa ajoneuvojen rekisteröinnistä vastaava viranomainen.

```
VehicleRegistrationNumber ::= SEQUENCE {
    codePage      INTEGER (0..255),
    vehicleRegNumber      OCTET STRING (SIZE(13))
}
```

codePage määrittelee sen ISO/IEC 8859 -standardin osan, jonka mukaisesti rekisteritunnus on koodattu,

vehicleRegNumber on ISO/IEC 8859-codePage -koodisivun mukaisesti määritelty rekisteritunnus.

Asetettava arvo: Rekisteröintimaan mukaan.

2.115 **VuActivityDailyData**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät toiminnan tyyppin muutoksiin ja/tai ajoneuvon miehityksen muutoksiin ja/tai kortin tilan muutoksiin tietyn kalenterivuorokauden aikana (vaatimus 084) ja korttiaukkojen tilaan kyseisenä päivänä klo 00.00.

```
VuActivityDailyData ::= SEQUENCE {
    noOfActivityChanges      INTEGER SIZE(0..1440),
    activityChangeInfos      SET SIZE(noOfActivityChanges)
                             OF ActivityChangeInfo
}
```

noOfActivityChanges on activityChangeInfos-sarjassa olevien ActivityChangeInfo-sanojen määrä.

activityChangeInfos on ajoneuvoyksikköön tallennettu tiettyä päivää koskeva ActivityChangeInfo-sanojen sarja. Se sisältää aina kaksi ActivityChangeInfo-sanaa, jotka ilmaisevat kummankin korttiaukon tilan kyseisenä päivänä klo 00.00.

▼ M72.116 **VuApprovalNumber**

Ajoneuvoyksikön tyyppihyväksyntänumero.

`VuApprovalNumber ::= IA5String(SIZE(8))`

Asetettava arvo: Ei määritelty.

2.117 **VuCalibrationData**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät valvontalaitteen kalibrointeihin (vaatimus 098).

```
VuCalibrationData ::= SEQUENCE {
  noOfVuCalibrationRecords INTEGER(0..255),
  vuCalibrationRecords SET      SIZE(noOfVuCalibrationRecords)
                                OF VuCalibrationRecord
}
```

noOfVuCalibrationRecords on `vuCalibrationRecords`-tietuesarjan sisältämien tietueiden määrä.

vuCalibrationRecords on sarja kalibrointeihin liittyviä tietueita.

2.118 **VuCalibrationRecord**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka kukin liittyvät valvontalaitteen yksittäiseen kalibrointiin (vaatimus 098).

```
VuCalibrationRecord ::= SEQUENCE {
  calibrationPurpose           CalibrationPurpose,
  workshopName                 Name,
  workshopAddress              Address,
  workshopCardNumber           FullCardNumber,
  workshopCardExpiryDate       TimeReal,
  vehicleIdentificationNumber  VehicleIdentificationNumber,
  vehicleRegistrationIdentification  VehicleRegistrationIdentification,
  wVehicleCharacteristicConstant  W-VehicleCharacteristicConstant,
  kConstantOfRecordingEquipment  K-ConstantOfRecordingEquipment,
  lTyreCircumference           L-TyreCircumference,
  tyreSize                     TyreSize,
  authorisedSpeed               SpeedAuthorised,
  oldOdometerValue              OdometerShort,
  newOdometerValue              OdometerShort,
  oldTimeValue                  TimeReal,
  newTimeValue                  TimeReal,
  nextCalibrationDate           TimeReal
}
```

calibrationPurpose on syy, jonka vuoksi kalibrointi suoritettiin.

workshopName, **workshopAddress** ovat korjaamon nimi ja osoite.

workshopCardNumber yksilöi kalibroinnin aikana käytetyn korjaamokortin.

workshopCardExpiryDate on kortin viimeinen voimassaolopäivä.

vehicleIdentificationNumber on ajoneuvon valmistenumero (VIN).

vehicleRegistrationIdentification sisältää ajoneuvon rekisteritunnuksen (VRN) ja rekisteröineen jäsenvaltion.

wVehicleCharacteristicConstant on ajoneuvon ominaiskerroin.

kConstantOfRecordingEquipment on valvontalaitteen vakio.

▼ M7

ITyreCircumference on pyörien renkaiden tehollinen ympärysmitta.

tyreSize on ajoneuvon asennettujen renkaiden kokomerkinä.

authorisedSpeed on ajoneuvon suurin sallittu nopeus.

oldOdometerValue, newOdometerValue ovat matkamittarin vanha ja uusi lukema.

oldTimeValue, newTimeValue ovat päivämäärän ja ajan vanhat ja uudet arvot.

nextCalibrationDate on päivämäärä, jolloin valtuutetun tarkastusviranomaisen on suoritettava seuraava CalibrationPurpose-muuttujan määrittelemä kalibrointi.

2.119 **VuCardIWData**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät kuljettaja- tai korjaamokorttien ajoneuvoyksikköön asettamis- ja poistojaksoihin (vaatimus 081).

▼ C1

```
VuCardIWData ::= SEQUENCE {
    noOfIWRecords          INTEGER(0..216-1),
    vuCardIWRecords        SET SIZE(noOfIWRecords) OF
                           VuCardIWRecord
}
```

▼ M7

}

noOfIWRecords on vuCardIWRecords-tietuesarjassa olevien tietueiden määrä.

vuCardIWRecords on sarja tietueita, jotka liittyvät kortin paikoilleen asettamis- ja poistojaksoihin.

2.120 **VuCardIWRecord**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät yksittäiseen kuljettaja- tai korjaamokortin ajoneuvoyksikköön asettamis- ja poistojaksoon (vaatimus 081).

```
VuCardIWRecord ::= SEQUENCE {
    cardHolderName          HolderName,
    fullCardNumber          FullCardNumber,
    cardExpiryDate          TimeReal,
    cardInsertionTime        TimeReal,
    vehicleOdometerValueAtInsertion OdometerShort,
    cardSlotNumber          CardSlotNumber,
    cardWithdrawalTime        TimeReal,
    vehicleOdometerValueAtWithdrawal OdometerShort,
    previousVehicleInfo      PreviousVehicleInfo
    manualInputFlag          ManualInputFlag
}
```

cardHolderName on kuljettaja- tai korjaamokortin haltijan sukunimi ja etunimet siinä muodossa kuin ne on tallennettu kortille.

fullCardNumber on kortin tyyppi, sen myöntänyt jäsenvaltio sekä kortin numero siinä muodossa kuin ne on tallennettu kortille.

cardExpiryDate on kortin viimeinen voimassaolopäivä siinä muodossa kuin se on tallennettu kortille.

cardInsertionTime on päivämäärä ja aika, jolloin kortti asetettiin paikoilleen.

vehicleOdometerValueAtInsertion on ajoneuvon matkamittarin lukema silloin, kun kortti asetettiin paikoilleen.

cardSlotNumber on korttiaukko, johon kortti asetettiin.

cardWithdrawalTime on päivämäärä ja aika, jolloin kortti poistettiin.

▼ M7

vehicleOdometerValueAtWithdrawal on ajoneuvon matkamittarin lukema silloin, kun kortti poistettiin.

previousVehicleInfo sisältää tietoja edellisestä kuljettajan käyttämästä ajoneuvosta siinä muodossa kuin ne on tallennettu kortille.

manualInputFlag on erote, joka ilmaisee, onko kortin haltija kortin paikoilleen asettamisen yhteydessä syöttänyt kuljettajan toimintaa koskevia tietoja käsin.

2.121 **VuCertificate**

Ajoneuvoyksikön julkisen avaimen varmenne.

`VuCertificate ::= Certificate`

2.122 **VuCompanyLocksData**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät yrityksen tekemiin lukituksiin (vaatimus 104).

```
VuCompanyLocksData ::= SEQUENCE {
  noOfLocks                INTEGER(0..20),
  vuCompanyLocksRecords   SET SIZE(noOfLocks) OF VuCompanyLocksRecord
}
```

noOfLocks on vuCompanyLocksRecords-tietueissa lueteltujen lukitusten määrä.

vuCompanyLocksRecords on sarja tietueita, jotka sisältävät yrityksen tekemiin lukituksiin liittyviä tietoja.

2.123 **VuCompanyLocksRecord**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät yksittäiseen yrityksen tekemään lukitukseen (vaatimus 104).

```
VuCompanyLocksRecord ::= SEQUENCE {
  lockInTime                TimeReal,
  lockOutTime               TimeReal,
  companyName              Name,
  companyAddress           Address,
  companyCardNumber        FullCardNumber
}
```

lockInTime, **lockOutTime** ovat päivämäärä ja aika, jolloin lukitus tehtiin ja avattiin.

companyName, **companyAddress** ovat lukitukseen liittyvän yrityksen nimi ja osoite.

companyCardNumber yksilöi lukituksessa käytetyn kortin.

2.124 **VuControlActivityData**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät tätä ajoneuvoyksikköä käytettäessä suoritettuihin tarkastuksiin (vaatimus 102).

```
VuControlActivityData ::= SEQUENCE {
  noOfControls              INTEGER(0..20),
  vuControlActivityRecords SET SIZE(noOfControls) OF VuControlActivityRecord
}
```

noOfControls on vuControlActivityRecords-tietueissa lueteltujen tarkastusten määrä.

vuControlActivityRecords on sarja tarkastustoimiin liittyviä tietueita.

2.125 **VuControlActivityRecord**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät yksittäiseen tätä ajoneuvoyksikköä käytettäessä suoritettuun tarkastukseen (vaatimus 102).

```
VuControlActivityRecord ::= SEQUENCE {
```

▼ M7

```

controlType          ControlType,
controlTime          TimeReal,
controlCardNumber    FullCardNumber,
downloadPeriodBeginTime TimeReal,
downloadPeriodEndTime TimeReal
}

```

controlType on tarkastuksen tyyppi.

controlTime on päivämäärä ja aika, jolloin tarkastus suoritettiin.

ControlCardNumber yksilöi valvontakortin, jota tarkastuksessa käytettiin.

downloadPeriodBeginTime on tietojen kopioinnin päättymisaika, jos kopiointia tapahtui.

downloadPeriodEndTime on tietojen kopioinnin alkamisaika, jos kopiointia tapahtui.

2.126 **VuDataBlockCounter**

Kortille tallennettu laskuri, joka yksilöi järjestyksessä kortin ajoneuvoyksiköihin asettamis- ja poistamisjaksot.

```
VuDataBlockCounter ::= BCDString(SIZE(2))
```

Asetettava arvo: Juokseva numero, jonka maksimiarvo on 9 999, minkä jälkeen se alkaa jälleen nolasta.

2.127 **VuDetailedSpeedBlock**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut yksityiskohtaiset tiedot, jotka liittyvät ajoneuvon nopeuteen niinä minuutteina, jolloin se on ollut liikkeellä (vaatimus 093).

```

VuDetailedSpeedBlock ::= SEQUENCE {
speedBlockBeginDate      TimeReal,
speedsPerSecond          SEQUENCE SIZE(60) OF Speed
}

```

speedBlockBeginDate on osion ensimmäisen nopeusarvon päivämäärä ja aika.

speedsPerSecond sarja aikajärjestyksessä olevia sekunnin välein mitattuja nopeuksia, jotka liittyvät speedBlockBeginDate-muuttujan ilmaisemalla hetkellä alkaneeseen minuuttiin (kyseinen hetki mukaan lukien).

2.128 **VuDetailedSpeedData**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut yksityiskohtaiset tiedot, jotka liittyvät ajoneuvon nopeuteen.

```

VuDetailedSpeedData ::= SEQUENCE
noOfSpeedBlocks      INTEGER(0..216-1),
vuDetailedSpeedBlocks SET SIZE(noOfSpeedBlocks) OF
VuDetailedSpeedBlock
}

```

noOfSpeedBlocks on vuDetailedSpeedBlocks-tietuesarjan sisältämien nopeustietueosioiden määrä.

vuDetailedSpeedBlocks on sarja tietueosioita, jotka sisältävät yksityiskohtaisia tietoja ajoneuvon nopeudesta.

2.129 **VuDownloadablePeriod**

Aikaisin ja viimeisin päivämäärä, jota koskevia kuljettajan toimiiin liittyviä tietoja ajoneuvoyksikössä on tallennettuna (vaatimus 081, 084 tai 087).

```

VuDownloadablePeriod ::= SEQUENCE {
minDownloadableTime      TimeReal
maxDownloadableTime      TimeReal
}

```

▼ M7

minDownloadableTime on aikaisin kortin paikoilleen asettamiseen tai toiminnan muutokseen tai paikkaan liittyvä päivämäärä- ja aikatieto, joka on tallennettuna ajoneuvoyksikköön.

maxDownloadableTime on viimeisin kortin poistamiseen tai toiminnan muutokseen tai paikkaan liittyvä päivämäärä- ja aikatieto, joka on tallennettuna ajoneuvoyksikköön.

2.130 **VuDownloadActivityData**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät viimeksi tapahtuneeseen sen tietojen kopiointiin (vaatimus 105).

```
VuDownloadActivityData ::= SEQUENCE {
    downloadingTime          TimeReal,
    fullCardNumber           FullCardNumber,
    companyOrWorkshopName    Name
}
```

downloadingTime on päivämäärä ja aika, jolloin tiedot kopioitiin.

fullCardNumber yksilöi kortin, jonka oikeutta tietojen kopiointiin käytettiin.

companyOrWorkshopName on yrityksen tai korjaamon nimi.

2.131 **VuEventData**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät tapauksiin (vaatimus 094, paitsi ylinopeustapaukset).

```
VuEventData ::= SEQUENCE {
    noOfVuEvents              INTEGER(0..255),
    vuEventRecords            SET SIZE(noOfVuEvents) OF VuEventRecord
}
```

noOfVuEvents on vuEventRecords-tietuesarjaan tallennettujen tapausten määrä.

vuEventRecords on sarja tapauksiin liittyviä tietueita.

2.132 **VuEventRecord**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät yksittäiseen tapaukseen (vaatimus 094, paitsi ylinopeustapaukset).

```
VuEventRecord ::= SEQUENCE {
    eventType                  EventFaultType,
    eventRecordPurpose         EventFaultRecordPurpose,
    eventBeginTime             TimeReal,
    eventEndTime               TimeReal,
    cardNumberDriverSlotBegin  FullCardNumber,
    cardNumberCodriverSlotBegin FullCardNumber,
    cardNumberDriverSlotEnd    FullCardNumber,
    cardNumberCodriverSlotEnd  FullCardNumber,
    similarEventsNumber        SimilarEventsNumber
}
```

eventType on tapauksen tyyppi.

eventRecordPurpose on syy, jonka vuoksi kyseinen tapaus on kirjattu.

eventBeginTime on päivämäärä ja aika, jolloin tapaus alkoi.

eventEndTime on päivämäärä ja aika, jolloin tapaus päättyi.

cardNumberDriverSlotBegin yksilöi kortin, joka oli kuljettajan korttiaukossa tapauksen alkaessa.

cardNumberCodriverSlotBegin yksilöi kortin, joka oli apukuljettajan korttiaukossa tapauksen alkaessa.

▼ M7

cardNumberDriverSlotEnd yksilöi kortin, joka oli kuljettajan korttiaukossa tapauksen päättyessä.

cardNumberCodriverSlotEnd yksilöi kortin, joka oli apukuljettajan korttiaukossa tapauksen päättyessä.

similarEventsNumber on kyseisenä päivänä sattuneiden vastaavien tapausten määrä.

Tätä tietueosiota voidaan käyttää kaikkien muiden paitsi ylinopeuksiin liittyvien tapausten kirjaamiseen.

2.133 **VuFaultData**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät vikoihin (vaatimus 096).

```
VuFaultData ::= SEQUENCE {
noOfVuFaults                INTEGER(0..255),
vuFaultRecords              SET SIZE(noOfVuFaults)
                             OF VuFaultRecord
}
```

noOfVuFaults on vuFaultRecords-tietuesarjaan tallennettujen vikatapahtumien määrä.

vuFaultRecords on sarja vikatapahtumiin liittyviä tietueita.

2.134 **VuFaultRecord**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät yksittäiseen vikatapahtumaan (vaatimus 096).

```
VuFaultRecord ::= SEQUENCE {
faultType                    EventFaultType,
faultRecordPurpose          EventFaultRecordPurpose,
faultBeginTime              TimeReal,
faultEndTime                TimeReal,
cardNumberDriverSlotBegin   FullCardNumber,
cardNumberCodriverSlotBegin FullCardNumber,
cardNumberDriverSlotEnd     FullCardNumber,
cardNumberCodriverSlotEnd   FullCardNumber
}
```

faultType on valvontalaitteen vian tyyppi.

faultRecordPurpose on syy, jonka vuoksi kyseinen vikatapahtuma on kirjattu.

faultBeginTime on päivämäärä ja aika, jolloin vikatapahtuma alkoi.

faultEndTime on päivämäärä ja aika, jolloin vikatapahtuma päättyi.

cardNumberDriverSlotBegin yksilöi kortin, joka oli kuljettajan korttiaukossa vikatapahtuman tapauksen alkaessa.

cardNumberCodriverSlotBegin yksilöi kortin, joka oli apukuljettajan korttiaukossa vikatapahtuman tapauksen alkaessa.

cardNumberDriverSlotEnd yksilöi kortin, joka oli kuljettajan korttiaukossa vikatapahtuman tapauksen päättyessä.

cardNumberCodriverSlotEnd yksilöi kortin, joka oli apukuljettajan korttiaukossa vikatapahtuman tapauksen päättyessä.

2.135 **VuIdentification**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät ajoneuvoyksikön tunnistukseen (vaatimus 075).

```
VuIdentification ::= SEQUENCE {
vuManufacturerName          VuManufacturerName,
vuManufacturerAddress       VuManufacturerAddress,
```

▼ M7

<code>vuPartNumber</code>	<code>VuPartNumber</code> ,
<code>vuSerialNumber</code>	<code>VuSerialNumber</code> ,
<code>vuSoftwareIdentification</code>	<code>VuSoftwareIdentification</code> ,
<code>vuManufacturingDate</code>	<code>VuManufacturingDate</code> ,
<code>vuApprovalNumber</code>	<code>VuApprovalNumber</code>

}

vuManufacturerName on ajoneuvoyksikön valmistajan nimi.

vuManufacturerAddress on ajoneuvoyksikön valmistajan osoite.

vuPartNumber on ajoneuvoyksikön osanumero.

vuSerialNumber on ajoneuvoyksikön sarjanumero.

vuSoftwareIdentification yksilöi ajoneuvoyksikössä käytettävän ohjelmiston.

vuManufacturingDate on ajoneuvoyksikön valmistuspäivä.

vuApprovalNumber on ajoneuvoyksikön tyyppihyväksyntänumero.

2.136 **VuManufacturerAddress**

Ajoneuvoyksikön valmistajan osoite.

`VuManufacturerAddress ::= Address`

Asetettava arvo: Ei määritelty.

2.137 **VuManufacturerName**

Ajoneuvoyksikön valmistajan nimi.

`VuManufacturerName ::= Name`

Asetettava arvo: Ei määritelty.

2.138 **VuManufacturingDate**

Ajoneuvoyksikön valmistuspäivä.

`VuManufacturingDate ::= TimeReal`

Asetettava arvo: Ei määritelty.

2.139 **VuOverSpeedingControlData**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät viimeksi suoritettua ylinopeustarkastuksen jälkeen sattuneisiin ylinopeustapauksiin (vaatimus 095).

```
VuOverSpeedingControlData ::= SEQUENCE {
    lastOverspeedControlTime      TimeReal,
    firstOverspeedSince           TimeReal,
    numberOfOverspeedSince       OverspeedNumber
}
```

lastOverspeedControlTime on päivämäärä ja aika, jolloin ylinopeustarkastus viimeksi suoritettiin.

firstOverspeedSince on päivämäärä ja aika, jolloin ensimmäinen ylinopeustapaus sattui tämän ylinopeustarkastuksen jälkeen.

numberOfOverspeedSince on viimeisen ylinopeustarkastuksen jälkeen sattuneiden ylinopeustapausten määrä.

2.140 **VuOverSpeedingEventData**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät ylinopeustapauksiin (vaatimus 094).

```
VuOverSpeedingEventData ::= SEQUENCE {
    noOfVuOverSpeedingEvents      INTEGER(0..255),
    vuOverSpeedingEventRecords    SET SIZE(noOfVuOverSpeedingEvents) OF
    VuOverSpeedingEventRecord
}
```


▼ M7

noOfVuOverSpeedingEvents on vuOverSpeedingEventRecords-tietuesarjaan tallennettujen tapausten määrä.

vuOverSpeedingEventRecords on sarja ylinopeustapauksiin liittyviä tietueita.

2.141 **VuOverSpeedingEventRecord**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät ylinopeustapauksiin (vaatimus 094).

```
VuOverSpeedingEventRecord ::= SEQUENCE {
    eventType EventFaultType,
    eventType                               EventFaultType,
    eventRecordPurpose                     EventFaultRecordPurpose,
    eventBeginTime                         TimeReal,
    eventEndTime                           TimeReal,
    maxSpeedValue                          SpeedMax,
    averageSpeedValue                      SpeedAverage,
    cardNumberDriverSlotBegin             FullCardNumber,
    similarEventsNumber                    SimilarEventsNumber
}
```

eventType on tapauksen tyyppi.

eventRecordPurpose on syy, jonka vuoksi kyseinen tapaus on kirjattu.

eventBeginTime on päivämäärä ja aika, jolloin tapaus alkoi.

eventEndTime on päivämäärä ja aika, jolloin tapaus päättyi.

maxSpeedValue on suurin tapauksen aikana mitattu nopeus.

averageSpeedValue on tapauksen aikana mitattujen nopeuslukemien aritmeettinen keskiarvo.

cardNumberDriverSlotBegin yksilöi kortin, joka oli kuljettajan korttiaukossa tapauksen alkaessa.

similarEventsNumber on kyseisenä päivänä sattuneiden vastaavien tapausten määrä.

2.142 **VuPartNumber**

Ajoneuvoyksikön osanumero.

```
VuPartNumber ::= IA5String(SIZE(16))
```

Asetettava arvo: Arvo määrytyy ajoneuvoyksikön valmistajan mukaan.

2.143 **VuPlaceDailyWorkPeriodData**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät paikkoihin, joissa kuljettajan päivän työaika alkaa tai päättyy (vaatimus 087).

```
VuPlaceDailyWorkPeriodData ::= SEQUENCE {
    noOfPlaceRecords                      INTEGER(0..255),
    vuPlaceDailyWorkPeriodRecords        SET SIZE(noOfPlaceRecords)
                                         OF VuPlaceDailyWorkPeriodRecord
}
```

noOfPlaceRecords on vuPlaceDailyWorkPeriodRecords-tietuesarjaan tallennettujen tietueiden määrä.

vuPlaceDailyWorkPeriodRecords on sarja paikkaan liittyviä tietoja sisältäviä tietueita.

2.144 **VuPlaceDailyWorkPeriodRecord**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät yksittäiseen paikkaan, jossa kuljettajan päivän työaika alkaa tai päättyy (vaatimus 087).

```
VuPlaceDailyWorkPeriodRecord ::= SEQUENCE {
```

▼ M7

```

fullCardNumber          FullCardNumber,
placeRecord             PlaceRecord
}

```

fullCardNumber kuljettajan kortin tyyppi, kortin myöntänyt jäsenvaltio ja kortin numero.

placeRecord sisältää syötettyyn paikkaan liittyvät tiedot.

2.145 **VuPrivateKey**

Ajoneuvoyksikön yksityinen avain.

```
VuPrivateKey ::= RSAKeyPrivateExponent
```

2.146 **VuPublicKey**

Ajoneuvoyksikön julkinen avain.

```
VuPublicKey ::= PublicKey
```

2.147 **VuSerialNumber**

Ajoneuvoyksikön sarjanumero (vaatimus 075).

```
VuSerialNumber ::= ExtendedSerialNumber
```

2.148 **VuSoftInstallationDate**

Päivämäärä, jolloin ajoneuvoyksikön ohjelmistoversio asennettiin.

```
VuSoftInstallationDate ::= TimeReal
```

Asetettava arvo: Ei määritelty.

2.149 **VuSoftwareIdentification**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät asennettuun ohjelmistoon.

```

VuSoftwareIdentification ::= SEQUENCE {
vuSoftwareVersion          VuSoftwareVersion,
vuSoftInstallationDate    VuSoftInstallationDate
}

```

vuSoftwareVersion on ajoneuvoyksikön ohjelmistoversion numero.

vuSoftInstallationDate on päivämäärä, jolloin ohjelmistoversio asennettiin.

2.150 **VuSoftwareVersion**

Ajoneuvoyksikön ohjelmistoversion numero.

```
VuSoftwareVersion ::= IA5String(SIZE(4))
```

Asetettava arvo: Ei määritelty.

2.151 **VuSpecificConditionData**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät erityisolosuhteisiin.

```

VuSpecificConditionData ::= SEQUENCE {
noOfSpecificConditionRecords  INTEGER(0..216-1)
specificConditionRecords      SET SIZE (noOfSpecificConditionRecords) OF
                               SpecificConditionRecord
}

```

noOfSpecificConditionRecords on specificConditionRecords-tietuesarjaan tallennettujen tietueiden määrä.

specificConditionRecords on sarja erityisolosuhteisiin liittyviä tietoja sisältäviä tietueita.

2.152 **VuTimeAdjustmentData**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät ajan asettamistapahtumiin muulloin kuin tavanomaisen kalibroinnin yhteydessä (vaatimus 101).

```
VuTimeAdjustmentData ::= SEQUENCE {
```

▼ M7

```

noOfVuTimeAdjRecords          INTEGER(0..6),
vuTimeAdjustmentRecords      SET SIZE(noOfVuTimeAdjRecords)
                              OF VuTimeAdjustmentRecord
}

```

noOfVuTimeAdjRecords on vuTimeAdjustmentRecords-tietuesarjaan tallennettujen tietueiden määrä.

vuTimeAdjustmentRecords on sarja ajan asettamisiin liittyviä tietoja sisältäviä tietueita.

2.153 **VuTimeAdjustmentRecord**

Ajoneuvoyksikköön tallennetut tiedot, jotka liittyvät yksittäiseen ajan asettamistapahtumaan muulloin kuin tavanomaisen kalibroinnin yhteydessä (vaatimus 101).

```

VuTimeAdjustmentRecord ::= SEQUENCE {
oldTimeValue              TimeReal,
newTimeValue              TimeReal,
workshopName              Name,
workshopAddress           Address,
workshopCardNumber       FullCardNumber
}

```

oldTimeValue, **newTimeValue** ovat päivämäärän ja ajan vanhat ja uudet arvot.

workshopName, **workshopAddress** ovat korjaamon nimi ja osoite.

workshopCardNumber yksilöi ajan asettamisessa käytetyn korjaamokortin.

2.154 **W-VehicleCharacteristicConstant**

Ajoneuvon ominaiskerroin (määritelmä k).

```

W-VehicleCharacteristicConstant ::= INTEGER(0..216-1)

```

Asetettava arvo: Impulsseja kilometriä kohden alueella 0-64 255 impulssia/km.

2.155 **WorkshopCardApplicationIdentification**

Korjaamokortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kortilla olevan sovelluksen tunnistukseen (vaatimus 190).

```

WorkshopCardApplicationIdentification ::= SEQUENCE {
typeOfTachographCardId   EquipmentType,
cardStructureVersion      CardStructureVersion,
noOfEventsPerType         NoOfEventsPerType,
noOfFaultsPerType         NoOfFaultsPerType,
activityStructureLength   CardActivityLengthRange,
noOfCardVehicleRecords    NoOfCardVehicleRecords,
noOfCardPlaceRecords      NoOfCardPlaceRecords,
noOfCalibrationRecords    NoOfCalibrationRecords
}

```

typeOfTachographCardId määrittää kortin tunnisteen tyypin.

cardStructureVersion määrittelee kortilla käytetyn datarakenteen version.

noOfEventsPerType on niiden tapauksien määrä tapaustyyppiä kohden, jotka voidaan tallentaa kortille.

noOfFaultsPerType on niiden vikatapauksien määrä vikatyyppejä kohden, jotka voidaan tallentaa kortille.

activityStructureLength osoittaa niiden tavujen määrän, jotka ovat käytettävissä toimintaan liittyvien tietojen tallennukseen.

▼ M7

noOfCardVehicleRecords on niiden ajoneuvoon liittyviä tietoja sisältävien tietueiden määrä, jotka voidaan tallentaa kortille.

noOfCardPlaceRecords on niiden paikkoihin liittyviä tietoja sisältävien tietueiden määrä, jotka voidaan tallentaa kortille.

noOfCalibrationRecords on niiden kalibrointeihin liittyviä tietoja sisältävien tietueiden määrä, jotka voidaan tallentaa kortille.

2.156 **WorkshopCardCalibrationData**

Korjaamokortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kortilla suoritettuihin korjaamon toimiin (vaatimukset 227 ja 229).

```
WorkshopCardCalibrationData ::= SEQUENCE {
    calibrationTotalNumber          INTEGER(0..216-1),
    calibrationPointerNewestRecord  INTEGER(0..NoOfCalibrationRecords-1),
    calibrationRecords              SET SIZE(NoOfCalibrationRecords)
                                   OF WorkshopCardCalibrationRecord
}
```

calibrationTotalNumber on kaikkien korttia käyttäen suoritettujen kalibrointien määrä.

calibrationPointerNewestRecord on viimeksi päivitetyn kalibrointiin liittyvän tietueen järjestysnumero.

Asetettava arvo: Numero, joka vastaa kalibrointiin liittyvän tietueen järjestysnumeroa, alkaen numerosta '0' ensimmäiselle kalibrointiin liittyvälle tietueelle datarakenteessa.

calibrationRecords on sarja tietueita, joissa on kalibrointiin ja/tai ajan asetukseen liittyviä tietoja.

2.157 **WorkshopCardCalibrationRecord**

Korjaamokortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät yksittäiseen korttia käyttäen suoritettuun kalibrointiin (vaatimus 227).

```
WorkshopCardCalibrationRecord ::= SEQUENCE {
    calibrationPurpose              CalibrationPurpose,
    vehicleIdentificationNumber     VehicleIdentificationNumber,
    vehicleRegistration             VehicleRegistrationIdentification,
    wVehicleCharacteristicConstant  W-VehicleCharacteristicConstant,
    kConstantOfRecordingEquipment   K-ConstantOfRecordingEquipment,
    lTyreCircumference              L-TyreCircumference,
    tyreSize                        TyreSize,
    authorisedSpeed                  SpeedAuthorised,
    oldOdometerValue                OdometerShort,
    newOdometerValue                OdometerShort,
    oldTimeValue                    TimeReal,
    newTimeValue                    TimeReal,
    nextCalibrationDate             TimeReal,
    vuPartNumber                    VuPartNumber,
    vuSerialNumber                  VuSerialNumber,
    sensorSerialNumber              SensorSerialNumber
}
```

calibrationPurpose on syy, jonka vuoksi kalibrointi suoritettiin.

vehicleIdentificationNumber on ajoneuvon valmistenumero (VIN).

vehicleRegistration sisältää ajoneuvon rekisteritunnuksen (VRN) ja ajoneuvon rekisteröineen jäsenvaltion.

▼ **M7**

wVehicleCharacteristicConstant on ajoneuvon ominaiskerroin.

kConstantOfRecordingEquipment on valvontalaitteen vakio.

ITyreCircumference on pyörien renkaiden tehollinen ympärysmitta.

tyreSize on ajoneuvon asennettujen renkaiden kokomerkinä.

authorisedSpeed on ajoneuvon suurin sallittu nopeus.

oldOdometerValue, **newOdometerValue** ovat matkamittarin vanha ja uusi lukema.

oldTimeValue, **newTimeValue** ovat päivämäärän ja ajan vanhat ja uudet arvot.

nextCalibrationDate on päivämäärä, jolloin valtuutetun tarkastusviranomaisen on suoritettava seuraava CalibrationPurpose-muuttujan määrittelemä kalibrointi.

vuPartNumber, **vuSerialNumber** ja **sensorSerialNumber** ovat valvontalaitteen tunnistuksessa käytettävät dataelementit.

2.158 WorkshopCardHolderIdentification

Korjaamokortille tallennetut tiedot, jotka liittyvät kortin haltijan tunnistukseen (vaatimus 216).

```
WorkshopCardHolderIdentification ::= SEQUENCE {
workshopName                Name,
workshopAddress              Address,
cardHolderName                HolderName,
cardHolderPreferredLanguage  Language
}
```

workshopName on sen korjaamon nimi, jossa kortin haltija työskentelee.

workshopAddress on sen korjaamon osoite, jossa kortin haltija työskentelee.

cardHolderName on kortin haltijan (esim. mekaanikon) nimi ja etunimi (etunimet).

cardHolderPreferredLanguage on kortin haltijan ensisijaisesti käytettävä kieli.

2.159 WorkshopCardPIN

Korjaamokortin henkilökohtainen tunnusluku (vaatimus 213).

```
WorkshopCardPIN ::= IA5String(SIZE(8))
```

Asetettava arvo: Kortin haltijan tiedossa oleva henkilökohtainen tunnusluku, jonka perään tarvittaessa lisätään arvoltaan FFh olevia tavuja siten, että kokonaistavumääräksi tulee kahdeksan.

3. ARVOALUEIDEN MÄÄRITTELYT

Kohdassa 2 määriteltyjen muuttujien arvojen määrittely.

```
TimeRealRange ::= 232-1
```

3.1 Kuljettajakorttia koskevat määrittelyt:

Muuttujan nimi	Pienin arvo	Suurin arvo
CardActivityLength-Range	5 544 tavua (28 päivää, 93 toiminnan muutosta päivässä)	13 776 tavua(28 päivää, 240 toiminnan muutosta päivässä)
NoOfCardPlaceRecords	84	112
NoOfCardVehicleRecords	84	200
NoOfEventsPerType	6	12
NoOfFaultsPerType	12	24

▼ **M7****3.2 Korjaamokorttia koskevat määrittelyt:**

Muuttujan nimi	Pienin arvo	Suurin arvo
CardActivityLengthRange	198 tavua (1 päivä, 93 toiminnan muutosta)	492 tavua (1 päivä, 240 toiminnan muutosta)
NoOfCardPlaceRecords	6	8
NoOfCardVehicleRecords	4	8
NoOfEventsPerType	3	3
NoOfFaultsPerType	6	6
NoOfCalibrationRecords	88	255

3.3 Valvontakorttia koskevat määrittelyt:

Muuttujan nimi	Pienin arvo	Suurin arvo
NoOfControlActivityRecords	230	520

3.4 Yrityskorttia koskevat määrittelyt:

Muuttujan nimi	Pienin arvo	Suurin arvo
NoOfCompanyActivityRecords	230	520

4. MERKISTÖT

IA5 (International Alphabet 5) -merkkijonoissa käytetään standardin ISO/IEC 8824-1 mukaisia ASCII-merkkejä. Selvyyden vuoksi ja avuksi on kyseiset merkit näytetty alla. Ristiriitatapauksissa on standardin ISO/IEC 8824-1 sisältö ratkaiseva.

! " # \$ % & ' () * + , - . / 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 : ; < = > ?
 @ A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z [\] ^ _
 ' a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z { } =

Muissa merkkijonoissa (Address, Name, VehicleRegistrationNumber) käytetään lisäksi standardin ISO/IEC 8859-1 (latinalaisaakkosto nro 1) koodeja 192-255 vastaavia tai standardin ISO/IEC 8859-7 (kreikkalaisaakkosto) merkkejä.

5. KOODAUS

Kun koodataan ASN.1-merkintätavan koodaussääntöjä käyttäen, kaikki datatyypit on koodattava standardin ISO/IEC 8825-2 aligned-vaihtoehdon mukaisesti.

▼ **M7***Lisäys 2***AJOPIIRTURIKORTTIEN ERITTELY****SISÄLLYSLUETTELO**

1.	Johdanto
1.1	Lyhenteet
1.2	Viitetiedot
2.	Sähköiset ja mekaaniset ominaisuudet
2.1	Käyttäjännite ja virrankulutus
2.2	Ohjelmointijännite V_{pp}
2.3	Kellopulssin synnyttäminen ja kellotaajuus
2.4	I/O-liitin
2.5	Kortin toimintatilat
3.	Laitteisto ja viestintä
3.1	Johdanto
3.2	Lähetysprotokolla
3.2.1	Protokollat
3.2.2	ATR-signaali
3.2.3	PTS-komento
3.3	Käyttöehdot (AC)
3.4	Tietojen salaus
3.5	Komentojen ja virhekoodien tiivistelmä
3.6	Komentojen kuvaus
3.6.1	SELECT FILE
3.6.1.1	Valinta nimen (AID) perusteella
3.6.1.2	EF-tiedoston valinta sen tiedostotunnisteen perusteella
3.6.2	READ BINARY
3.6.2.1	Komento ilman salattua sanomavälitystä
3.6.2.2	Komento salattua sanomavälitystä käyttäen
3.6.3	UPDATE BINARY
3.6.3.1	Komento ilman salattua sanomavälitystä
3.6.3.2	Komento salattua sanomavälitystä käyttäen
3.6.4	GET CHALLENGE
3.6.5	VERIFY
3.6.6	GET RESPONSE
3.6.7	PSO: VERIFY CERTIFICATE
3.6.8	INTERNAL AUTHENTICATE
3.6.9	EXTERNAL AUTHENTICATE
3.6.10	MANAGE SECURITY ENVIRONMENT
3.6.11	PSO: HASH
3.6.12	PERFORM HASH OF FILE
3.6.13	PSO: COMPUTE DIGITAL SIGNATURE
3.6.14	PSO: VERIFY DIGITAL SIGNATURE
4.	Ajopiirturikorttien tiedostorakenne
4.1	Kuljettajakortin tiedostorakenne
4.2	Korjaamokortin tiedostorakenne
4.3	Valvontakortin tiedostorakenne
4.4	Yrityskortin tiedostorakenne

▼ **M7**

1. JOHDANTO

1.1 **Lyhenteet**

Tässä lisäyksessä käytetään seuraavia lyhenteitä:

AC	(Access conditions) Käyttöehdot
AID	(Application Identifier) Sovellustunniste
ALW	(Always) ALW-ehto; Aina
APDU	(Application protocol data unit) APDU-rakenne; Sovelluskerroksen tietoyksikkö
ATR	(Answer to reset) ATR-signaali; Signaali, joka annetaan vastauksena RST-komentoon
AUT	(Authenticated) AUT-ehto; Alkuperä todennettu
C6, C7	Standardin ISO/IEC 7816-2 mukaiset kortin liittimet N:o 6 ja 7
cc	(clock cycles) Kellopulssi(a)
CHV	(Card holder verification information) Kortin haltijan kontrollitiedot
CLA	APDU-komennon luokkaa ilmaiseva tavu
DF	(Dedicated Tiedosto) DF-tiedosto eli hakemistotiedosto. DF-tiedosto voi sisältää muita (EF- tai DF-) tiedostoja
EF	(Elementary Tiedosto) EF-tiedosto tiedosto, jossa varsinaiset tiedot säilytetään
ENC	Salattu: käyttö mahdollista vain salaukseen käytetyn datan avulla
etu	(elementary time unit) Ajan perusyksikkö
IC	(Integrated circuit) Integroitu piiri
ICC	(Integrated circuit card) Integroidulla piirillä varustettu kontaktillinen kortti
ID	(Identifier) Tunniste
IFD	(Interface device) Liitäntälaitte
IFS	(Information field size) Tietokentän koko
IFSC	Kortin tietokentän koko
IFSD	Laitteen (päätelaitteen) tietokentän koko
INS	APDU-komennon käskytavu
Lc	APDU-komennolla annettavan datan pituus
Le	Vastauksena odotettavan datan pituus (komennon vastauksena saatava data)
MF	(Master Tiedosto) MF-tiedosto; Root-tason hakemistotiedosto
P1-P2	Parametritavuja
NAD	(Node address) T=1-protokollassa käytettävä solmun osoite
NEV	(Never) NEV-ehto; Ei koskaan
PIN	Henkilökohtainen tunnusluku
PRO SM	(Protected with secure messaging) PRO SM -ehto; Salattu viesti
PTS	(Protocol transmission selection) PTS-komento; Lähetysprotokollan valinta)
RFU	Varattu tulevaan käyttöön

▼ **M7**

RST	Reset (of the card) RST-komento; (Kortin) alku-tilaan palauttava komento
SM	(Secure messaging) Salattu sanomanvälitys
SW1-SW2	(Status bytes) Tilaa osoittavat tavut
TS	ATR-signaalin ensimmäinen merkki
VPP	Ohjelmointijännite
XXh	Heksadesimaaliluku XX Ketjutusmerkki; 0304=0304

1.2 Viitetiedot

Tässä lisäyksessä käytetään seuraavia viitteitä:

EN 726-3	Identification cards systems - Telecommunications integrated circuit(s) cards and terminals - Part 3: Application independent card requirements. December 1994 (Henkilökorttijärjestelmät. Tietoliikenteessä käytettävät integroidulla piirillä varustetut kontaktilliset kortit. Osa 3: Sovelluksesta riippumattomien korttien vaatimukset. Joulukuu 1994)
ISO/CEI 7816-2	Information technology - Identification cards - Integrated circuit(s) cards with contacts - Part 2: Dimensions and location of the contacts. First edition: 1999 (Tietotekniikka. Henkilökortit. Integroidulla piirillä varustetut kontaktilliset kortit. Osa 2: Mitat ja liittimien paikat. Ensimmäinen painos: 1999)
ISO/CEI 7816-3	Information technology - Identification cards - Integrated circuit(s) cards with contacts - Part 3: Electronic signals and transmission protocol. Edition 2: 1997 (Tietotekniikka. Henkilökortit. Integroidulla piirillä varustetut kontaktilliset kortit. Osa 3: Sähköiset signaalit ja siirtoprotokollat. Toinen painos: 1997)
ISO/CEI 7816-4	Information technology - Identification cards - Integrated circuit(s) cards with contacts - Part 4: Interindustry commands for interexchange. First edition: 1995 + Amendment 1: 1997 (Tietotekniikka. Henkilökortit. Integroidulla piirillä varustetut kontaktilliset kortit. Osa 4: Yleiset siirtokomennot. Ensimmäinen painos: 1995, ensimmäinen muutos: 1997)
ISO/CEI 7816-6	Information technology - Identification cards - Integrated circuit(s) cards with contacts - Part 6: Interindustry data elements. First Edition: 1996 + Cor 1: 1998 (Tietotekniikka. Henkilökortit. Integroidulla piirillä varustetut kontaktilliset kortit. Osa 6: Yleiset dataelementit. Ensimmäinen painos: 1996, ensimmäinen korjaus: 1998)
ISO/CEI 7816-8	Information technology - Identification cards - Integrated circuit(s) cards with contacts - Part 8: Security related interindustry commands. First Edition: 1999 (Tietotekniikka. Henkilökortit. Integroidulla piirillä varustetut kontaktilliset kortit. Osa 8: Yleiset turvakomennot. Ensimmäinen painos: 1999)
ISO/CEI 9797	Information technology - Security techniques - Data integrity mechanism using a cryptographic check function employing a block cipher algorithm. Edition 2: 1994 (Tietotekniikka. Tietoturvatekniikat. Danan eheyden turvaamisen menettely, jossa käytetään lohkoittain tapahtuvan salauksen periaatteella toimivaa salakirjoituksen tarkistustoimintoa. Toinen painos: 1994)

2. SÄHKÖISET JA MEKAANISET OMINAISUUDET

TCS_200	Kaikkien sähköisten signaalien on oltava standardin ISO/IEC 7816-3 mukaisia, ellei muuta määrätä.
TCS_201	Kortin liittimien paikkojen ja mittojen on oltava standardin ISO/IEC 7816-2 mukaiset.

2.1 Käyttöjännite ja virrankulutus

TCS_202	Kortin on toimittava erittelyjen mukaisesti siten, että sen kulutus on standardissa ISO/IEC 7816-3 määritellyissä rajoissa.
TCS_203	Kortin on toimittava jännitteellä $V_{cc} = 3 \text{ V}$ (+/- 0,3 V) tai jännitteellä $V_{cc} = 5 \text{ V}$ (+/- 0,5 V).

Jännitteen valinnan on tapahduttava standardin ISO/IEC 7816-3 mukaisesti.

▼ **M7****2.2 Ohjelmointijännite V_{pp}**

TCS_204 Kortti ei saa tarvita ohjelmointijännitettä liittimelle C6. Liittimen C6 ei oleteta olevan kytkettynä liittäntälaitteessa. Kortin liitin C6 voidaan kytkeä jännitteeseen V_{cc} , mutta sitä ei saa kytkeä maahan. Liittimellä olevaa jännitettä ei kuitenkaan saa ottaa huomioon.

2.3 Kellopulssin synnyttäminen ja kellotaajuus

TCS_205 Kortin on toimittava taajuusalueella 1-5 MHz. Yhden kortin käyttöjakson aikana kellotaajuus saa vaihdella 2 %. Kellotaajuus synnytetään ajoneuvoyksikössä eikä itse kortilla. Pulssileveyden suhde pulssiväliin saa vaihdella rajoissa 40-60 %.

TCS_206 Kortin EF_{ICC}-tiedoston sisältämillä ehdoilla ulkoinen kello voidaan pysäyttää. EF_{ICC}-tiedoston ensimmäinen tavu määrää Clockstop-tilan ehdot (lisätietoja standardissa EN 726-3):

(Kellopulssi) 0	(Kellopulssi) 1		
Bitti 3	Bitti 2	Bitti 1	
0	0	1	Clockstop-tila sallittu, looginen taso ei merkitsevä
0	1	1	Clockstop-tila sallittu, looginen taso 1 etusijalla
1	0	1	Clockstop-tila sallittu, looginen taso 0 etusijalla
0	0	0	Clockstop-tila ei sallittu
0	1	0	Clockstop-tila sallittu vain loogisen tason ollessa 1
1	0	0	Clockstop-tila sallittu vain loogisen tason ollessa 0

Bitit 4-8 eivät ole käytössä.

2.4 I/O-liitin

TCS_207 I/O-liitin C7 vastaanottaa ja siltä lähetetään dataa liittäntälaitteelle. Korttia käytettäessä saa vain joko kortti tai liittäntälaitte olla lähetystilassa. Kortti ei kuitenkaan saa vahingoittua, vaikka molemmat olisivatkin lähetystilassa. Kortin on siirryttävä vastaanottotilaan aina, kun se ei lähetä dataa.

2.5 Kortin toimintatilat

TCS_208 Käyttöjännitteen ollessa kytkettynä kortilla on kaksi toimintatilaa:

- käyttötila, jossa kortti on suorittaessaan komentoja tai ollessaan yhteydessä ajoneuvoyksikön kanssa,
- lepotila, jossa kortti on aina muulloin; tässä tilassa kortin on säilytettävä kaikki sillä oleva data.

3. LAITTEISTO JA VIESTINTÄ**3.1 Johdanto**

Tässä kohdassa kuvataan ne toiminnot, jotka ajopiirturikorteilta ja ajoneuvoyksiköiltä vähintään vaaditaan, jotta ne toimisivat oikein ja yhdessä.

Ajopiirturikortit ovat olemassa olevien ISO/IEC-standardien (erityisesti standardin ISO/IEC 7816) mukaisia niin paljon kuin mahdollista. Komennot ja protokollat on kuitenkin kuvattu täysin, jotta eräät käyttörajoitukset tai erot, mikäli niitä on, tulisivat määritellyiksi. Määritellyt komennot ovat täysin mainittujen standardien mukaisia paitsi tapauksissa, jotka on erikseen osoitettu.

3.2 Lähetysprotokolla

TCS_300 Lähetysprotokollan on oltava standardin ISO/IEC 7816-3 mukainen. Erityisesti ajoneuvoyksikön on tunnistettava kortin lähettämät odotusajan pidennykset.

3.2.1 Protokollat

TCS_301 Kortin on kyettävä käyttämään sekä T=0-protokollaa että T=1-protokollaa.

TCS_302 T=0 on oletusarvoinen protokolla, minkä vuoksi PTS (lähetyksprotokollan valinta) -komento tarvitaan vaihtamaan käytettäväksi protokollaksi T=1.

▼ **M7**

TCS_303 Laitteiden on tuettava suoraa koodaustapaa (direct convention) molemmissa protokollissa; suora koodaustapa on näin ollen pakollinen kortille.

TCS_304 information field size card (kortin tietokentän koko) -tavun tulee olla ATR-signaalin merkissä TA3. Tavun arvon on oltava vähintään 'F0h' (= 240 tavua).

Protokollia koskevat seuraavat rajoitukset:

TCS_305 T=0

- Liitäntälaitteen on kyettävä ottamaan vastaus I/O-liittimelle 400 kellopulssin kuluessa RST-signaalin etureunasta.
- Liitäntälaitteen on kyettävä lukemaan merkkejä 12 etu-yksikön (perusaikayksikön) välein.
- Liitäntälaitteen on luettava virheellinen merkki ja sen toisto, jos niiden välillä on 13 etu-yksikköä. Jos virheellinen merkki havaitaan, Error (virhe) -signaali voidaan antaa I/O-liittimelle 1 ja 2 etu-yksikön välillä. Laitteen on tuettava 1 etu-yksikön viivettä.
- Liitäntälaitteen on hyväksyttävä 33-tavuinen ATR-signaali (TS (ensimmäinen merkki) + 32).
- Jos ATR-signaalissa on merkki TC1, liitäntälaitteen lähettämille merkeille on annettava ylimääräinen varoaika, vaikka kortin lähettämät merkit voidaan silti erottaa 12 etu-yksiköllä. Tämä pätee myös kortin lähettämään ACK-merkkiin liitäntälaitteen lähettämän P3-merkin jälkeen.
- Liitäntälaitteen on otettava huomioon kortin lähettämä NUL-merkki.
- Liitäntälaitteen on hyväksyttävä ACK-merkin antaminen vastakkaisvaiheisena (complementary mode).
- GET RESPONSE -komentoa ei voida käyttää chaining mode (ketjutus) -tilassa hakemaan dataa, jonka pituus saattaa ylittää 255 tavua.

TCS_306 T=1

- NAD (solmun osoite) -tavu: ei käytössä (NAD-tavun arvoksi on asetettava '00').
- S-lohkon ABORT-komento: ei käytössä.
- S-lohkon VPP-tilan virheilmoitus: ei käytössä.
- Tietokentän ketjutettu pituus ei saa ylittää 255:tä tavua (liitäntälaitteen varmistettava).
- Liitäntälaitteen on annettava information field size device (IFSD) (laitteen tietokentän koko) -arvo heti ATR-signaalin jälkeen: Liitäntälaitteen on lähetettävä S-lohkon IFS (tietokentän koko) -pyyntö ATR-signaalin jälkeen ja kortin on lähetettävä takaisin S-lohkon IFS-tieto. IFSD:n suositeltava arvo on 254 tavua.
- Kortti ei pyydä IFS-koon muuttamista.

3.2.2 *ATR-signaali*

TCS_307 Laite tarkastaa ATR-signaalin tavut standardin ISO/IEC 7816-3 mukaisesti. ATR-signaaliin sisältyviä merkkejä, jotka liittyvät kortin historiaan (historical characters), ei todenneta.

Esimerkki kahta protokollaa tukevasta ATR-perussignaalist
standardin ISO/IEC 7816-3 mukaisesti

Merkki	Arvo	Huomautuksia
TS	'3Bh'	Osoittaa suoraa koodaustapaa
T0	'85h'	TD1-merkki mukana; mukana on 5 kortin historiaan liittyvää tavua
TD1	'80h'	TD2-merkki mukana; käytetään T=0-protokollaa

▼M7

Merkki	Arvo	Huomautuksia
TD2	'11h'	TA3-merkki mukana; käytetään T=1-protokollaa
TA3	'XXh' (vähintään 'F0h')	Kortin tietokentän koko (IFSC)
TH1-TH5	'XXh'	Kortin historiaan liittyvät merkit
TCK	'XXh'	Tarkistusmerkki (XOR)

TCS_308 ATR-signaalin jälkeen valitaan MF-tiedosto automaattisesti oletushakemistoksi.

3.2.3 PTS-komento

TCS_309 Oletusarvoinen protokolla on T=0. T=1-protokollan valitsemiseksi on kortin lähetettävä laitteelle PTS-komento (tunnetaan myös nimellä PPS-komento).

TCS_310 Koska kortin on tuettava sekä T=0- että T=1-protokollia, sen on myös tuettava PTS (protokollan vaihto) -perustoimintoa.

Kuten standardista ISO/IEC 7816-3 ilmenee, PTS-komentoa voidaan käyttää muuttamaan siirtonopeus suuremmaksi kuin kortin ATR-signaalissa mahdollisesti (TA(1)-tavussa) ehdottama.

Suurempien siirtonopeuksien tuki kortilla on valinnainen ominaisuus.

TCS_311 Jos kortti ei tue muita kuin oletusarvoista siirtonopeutta (tai jos se ei tue valittua siirtonopeutta), kortin on vastattava PTS-komentoon standardin ISO/IEC 7816-3 mukaisesti jättämällä PPS1-tavu pois.

Seuraavassa on esimerkkejä PTS-peruskomennosta protokollan valitsemiseksi:

Merkki	Arvo	Huomautuksia
PPSS	'FFh'	Käynnistysmerkki
PPS0	'00h' tai '01h'	Tavut PPS1-PPS3 eivät ole mukana; '00h' valitsee T0, '01h' valitsee T1-protokollan
PK	'XXh'	Tarkistusmerkki: 'XXh' = 'FFh' jos PPS0 = '00h', 'XXh' = 'FEh' jos PPS0 = '01h'

3.3 Käyttöehdot (AC)

UPDATE BINARY- ja READ BINARY -komentojen käyttöehdot on määriteltävä jokaiselle EF-tiedostolle.

TCS_312 Käytettävän tiedoston käyttöehdot on täytettävä, ennen kuin tiedostoa voidaan käyttää näillä komennoilla.

Käytettävissä olevien käyttöehtojen määritelmät ovat seuraavat:

- ALW: toiminto on aina mahdollinen ja voidaan toteuttaa ilman rajoituksia.
- NEV: toiminto ei ole koskaan mahdollinen.
- AUT: ulkoista todentamista vastaavat käyttöoikeudet on otettava käyttöön (tapahtuu EXTERNAL AUTHENTICATE -komennolla).
- PRO SM: komento on lähetettävä tarkistussumman kanssa käyttäen salattua sanomanvälitystä (ks. lisäys 11).
- AUT ja PRO SM (yhdessä).

Kortille voidaan asettaa seuraavat käyttöehdot käsittelykomennoille (UPDATE BINARY ja READ BINARY):

	UPDATE BINARY	READ BINARY
ALW	Kyllä	Kyllä
NEV	Kyllä	Kyllä

▼M7

	UPDATE BINARY	READ BINARY
AUT	Kyllä	Kyllä
PRO SM	Kyllä	Ei
AUT ja PRO SM	Kyllä	Ei

READ BINARY -komennon yhteydessä ei voida käyttää PRO SM -ehtoa. Tämä tarkoittaa, että READ-komennon yhteydessä ei koskaan vaadita salaukseen liittyvää tarkistussummaa. Käyttämällä luokassa arvoa 'OC' on kuitenkin mahdollista käyttää READ BINARY -komentoa salatun sanomanvälityksen yhteydessä, kuten kohdassa 3.6.2 on kuvattu.

3.4 Tietojen salaus

Kun on tarpeen säilyttää tiedostosta luettavat tiedot salaisina, varustetaan tiedosto Encrypted (salattu) -merkinnällä. Salaus suoritetaan käyttämällä salattua sanomanvälitystä (ks. lisäys 11).

3.5 Komentojen ja virhekoodien tiivistelmä

Komennot ja tiedostorakenne on saatu standardista ISO/IEC 7816-4 ja ne ovat tämän standardin mukaisia.

TCS_313

Tässä osassa kuvataan seuraavia APDU-rakenteen komento-vastauspareja:

Komento	Käskytavu
SELECT FILE	A4
READ BINARY	B0
UPDATE BINARY	D6
GET CHALLENGE	84
VERIFY	20
GET RESPONSE	C0
PERFORM SECURITY OPERATION: VERIFY CERTIFICATE COMPUTE DIGITAL SIGNATURE VERIFY DIGITAL SIGNATURE HASH	2A
INTERNAL AUTHENTICATE	88
EXTERNAL AUTHENTICATE	82
MANAGE SECURITY ENVIRONMENT: SETTING A KEY	22
PERFORM HASH OF FILE	2A

TCS_314

Tilaa ilmaisevat tavut SW1 ja SW2 sisällytetään kaikkiin vastausviesteihin, ja ne osoittavat komennon suorittamisen tilan.

SW1	SW2	Tarkoitus
90	00	Normaali suoritus
61	XX	Normaali suoritus. XX = vastaukseen käytettävissä olevien tavujen määrä
62	81	Varoituksen suoritus. Osa palautettavista tiedoista on voinut tuhoutua
63	CX	Väärä CHV (PIN). 'X' on jäljellä olevien yrityskertojen laskuri
64	00	Toteutusvirhe. Haihtumattoman muistin tila muuttumaton. Virhe eheydessä
65	00	Toteutusvirhe. Haihtumattoman muistin tila muuttunut
65	81	Toteutusvirhe. Haihtumattoman muistin tila muuttunut - muistivirhe
66	88	Tietoturva- virhe: väärä tarkistussumma (salatun sanomanvälityksen yhteydessä) tai väärä varmenne (varmenteen todennuksen yhteydessä) tai väärä kryptogrammi (ulkoisen todennuksen yhteydessä) tai väärä allekirjoitus (allekirjoituksen todennuksen yhteydessä)

▼ M7

SW1	SW2	Tarkoitus
67	00	Väärä pituus (väärä Lc tai Le)
69	00	Kielletty komento (protokollassa T=0 ei käytettävissä vastausta)
69	82	Tietoturvatilan vaatimuksia ei täytetty
69	83	Todennusmenetelmän käyttö estetty
69	85	Käyttöehtoja ei täytetty
69	86	Komento ei sallittu (ei käytössä olevaa EF-tiedostoa)
69	87	Odotettuja salattuja viestitietoja puuttuu
69	88	Salatuissa viestitiedoissa virheitä
6A	82	Tiedostoa ei löydy
6A	86	Väärät parametrit P1-P2
6A	88	Kyseessä olevaa dataa ei löydy
6B	00	Väärät parametrit (suhteellinen osoite EF-tiedoston ulkopuolella)
6C	XX	Väärä pituus, SW2 osoittaa tarkan pituuden. Mitään tietokenttää ei palauteta vastauksena
6D	00	Käskykoodia ei tueta tai se ei ole voimassa
6E	00	Luokkaa ei tueta
6F	00	Muut tarkastusvirheet

3.6 Komentojen kuvaus

Tässä luvussa kuvataan ajopiirturikorttien pakolliset komennot.

Salaustoimiin liittyviä lisätietoja on lisäyksessä 11 (Yhteiset turva-mekanismit).

Kaikki komennot on kuvattu käytetystä protokollasta (T=0 tai T=1) riippumatta. APDU-rakenteen tavut CLA, INS, P1, P2, Lc ja Le on aina näytetty. Jos kuvattavassa komennossa ei tarvita Lc-tai Le-tavuja, niihin liittyvän pituuden, arvon ja kuvauksen kohta on jätetty tyhjäksi.

TCS_315 Jos molempia pituutta osoittavia tavuja (Lc ja Le) pyydetään, kuvattu komento on jaettava kahteen osaan, jos liitäntälaite käyttää T=0-protokollaa: liitäntälaite lähettää kuvauksen mukaisen komennon, jossa P3=Lc + data ja sen jälkeen GET RESPONSE -komenton (ks. kohta 3.6.6), jossa P3=Le.

TCS_316 Jos molempia pituutta osoittavia tavuja pyydetään ja Le=0:

- käytettäessä T=1-protokollaa, kortin on vastattava tietoon Le=0 lähettämällä kaikki tulostettavissa olevat tiedot.
- käytettäessä T=0-protokollaa, liitäntälaitteen on lähetettävä ensimmäinen komento, jossa P3=Lc + data, ja kortin on vastattava (tästä käytännössä aiheutuvaan) tietoon Le=0 tilaa osoittavilla tavuilla '61La', missä La on vastauksen käytettävissä olevien tavujen määrä. Liitäntälaite antaa sitten GET RESPONSE -komenton, jossa P3=La, lukeakseen tiedot.

3.6.1 **SELECT FILE**

Tämä komento on standardin ISO/IEC 7816-4 mukainen, mutta sen käyttö on rajoitettua standardissa määritellyyn komentoon verrattuna.

SELECT FILE -komentoa käytetään:

- valitsemaan sovelluksen sisältävä DF-tiedosto (on käytettävä valintaa nimen perusteella)
- valitsemaan EF-tiedosto annetun tiedostotunnisteen perusteella

3.6.1.1 *Valinta nimen (AID) perusteella*

Tällä komennolla voidaan valita kortilla oleva sovelluksen sisältävä DF-tiedosto.

TCS_317 Tämä komento voidaan antaa mistä hyvänsä tiedostorakenteesta (ATR-signaalin jälkeen tai milloin hyvänsä).

▼M7

TCS_318 Sovelluksen valitseminen asettaa senhetkisen tietoturva-ympäristön alkutilaansa. Kun sovelluksen valinta on tehty, mitään julkista avainta ei ole enää valittuna eikä aiempi tilapäinen avain enää ole käytettävissä salattuun sanomanvälitykseen. Myöskään AUT-käyttöehto ei enää ole voimassa.

TCS_319 Kommentiviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
CLA	1	'00h'	
INS	1	'A4h'	
P1	1	'04h'	Valinta nimen (AID) perusteella
P2	1	'0Ch'	Vastausta ei odoteta
Lc	1	'NNh'	Kortille lähetettävien tavujen määrä (sovellustunnisteen (AID) pituus): '06h' ajopiirturisovellukselle
#6-#(5+NN)	NN	'XX..XXh'	AID: 'FF 54 41 43 48 4F' ajopiirturisovellukselle

SELECT FILE -komentoon ei tarvita vastausta (Le-tavu puuttuu käytettäessä T=1-protokollaa, tai vastausta ei pyydetä käytettäessä T=0-protokollaa).

TCS_320 Vastausviesti (vastausta ei pyydetty)

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

- Jos komennon suorittaminen onnistui, kortti vastaa '9000'.
- Jos sovellustunnistetta vastaavaa sovellusta ei löytynyt, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6A82'.
- T=1-protokollaa käytettäessä tavun Le ollessa mukana tilaa kuvaava vastaus on '6700'.
- T=0-protokollaa käytettäessä, kun vastausta on pyydetty SELECT FILE -komennon jälkeen, tilaa kuvaava vastaus on '6900'.
- Jos valittu sovellus katsotaan vialliseksi (tiedoston ominaisuuksissa on todettu eheysvirhe), suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6400' tai '6581'.

3.6.1.2 EF-tiedoston valinta sen tiedostotunnisteen perusteella

TCS_321 Kommentiviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
CLA	1	'00h'	
INS	1	'A4h'	
P1	1	'02h'	Käytössä olevan DF-tiedoston alaisen EF-tiedoston valinta
P2	1	'0Ch'	Vastausta ei odoteta
Lc	1	'02h'	Kortille lähetettävien tavujen määrä
#6-#7	2	'XXXXh'	Tiedostotunniste

SELECT FILE -komentoon ei tarvita vastausta (Le-tavu puuttuu käytettäessä T=1-protokollaa, tai vastausta ei pyydetä käytettäessä T=0-protokollaa).

TCS_322 Vastausviesti (vastausta ei pyydetty)

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

- Jos komennon suorittaminen onnistui, kortti vastaa '9000'.

▼ **M7**

- Jos tiedostotunnistetta vastaavaa tiedostoa ei löytynyt, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6A82'.
- T=1-protokollaa käytettäessä tavun Le ollessa mukana tilaa kuvaava vastaus on '6700'.
- T=0-protokollaa käytettäessä, kun vastausta on pyydetty SELECT FILE -komennon jälkeen, tilaa kuvaava vastaus on '6900'.
- Jos valittu tiedosto katsotaan vialliseksi (tiedoston ominaisuuksissa on todettu eheysvirhe), suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6400' tai '6581'.

3.6.2 READ BINARY

Tämä kommento on standardin ISO/IEC 7816-4 mukainen, mutta sen käyttö on rajoitettua standardissa määriteltyyn komentoon verrattuna.

READ BINARY -komentoa käytetään lukemaan tietoja transparent-tyyppisestä EF-tiedostosta.

Kortin vastaus koostuu luetuista tiedoista, jotka voidaan tarvittaessa suojata salatun sanomanvälityksen rakenteella.

TCS_323 Komento voidaan suorittaa vain, jos tietoturvan tila on EF-tiedostolle ja READ-toiminnolle määriteltyjen tietoturvaominaisuuksien mukainen.

3.6.2.1 Komento ilman salattua sanomanvälitystä

Tämän komennon avulla liitäntälaite voi lukea tietoja kulloinkin valitusta EF-tiedostosta ilman salattua sanomanvälitystä.

TCS_324 Tietojen lukeminen tiedostosta, joka on merkitty salatuksi (encrypted), ei saa olla mahdollista tällä komennolla.

TCS_325 Komentoviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
CLA	1	'00h'	Salattua sanomanvälitystä ei pyydetä
INS	1	'B0h'	
P1	1	'XXh'	Suhteellinen osoite tavuina tiedoston alusta laskien: merkitsevin tavu
P2	1	'XXh'	Suhteellinen osoite tavuina tiedoston alusta laskien: vähiten merkitsevä tavu
Le	1	'XXh'	Vastauksena odotettavan datan pituus. Luettavien tavujen määrä

Huomautus: P1-tavun bitti 8 on asetettava nollassi.

TCS_326 Vastausviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
#1-#X	X	'XX..XXh'	Tiedot luettu
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

- Jos komennon suorittaminen onnistui, kortti vastaa '9000'.
- Jos mitään EF-tiedostoa ei valita, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6986'.
- Jos valitun tiedoston käyttöehtoja ei täytetty, komennon suorittaminen keskeytetään viestillä '6982'.
- Jos suhteellinen osoite ei ole EF-tiedoston koon mukainen (suhteellinen osoite > EF-tiedoston koko), suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6B00'.
- Jos luettavan datan pituus ei ole EF-tiedoston koon mukainen (suhteellinen osoite + Le > EF-tiedoston koko), suorittamisen

▼M7

tilaa kuvaava vastaus on '6700' tai '6Cxx', jossa 'xx' ilmaisee tarkan pituuden.

- Jos tiedoston ominaisuuksissa on todettu eheysvirhe, kortin on pidettävä tiedostoa vaurioituneena ja lukukelvottomana, ja suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6400' tai '6581'.
- Jos tallennetuissa tiedoissa todetaan eheysvirhe, kortin on palautettava pyydetty tiedot ja suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6281'.

3.6.2.2 Komento salattua sanomanvälitystä käyttäen

Tämän komennon avulla liitäntälaite voi lukea tietoja kulloinkin valitusta EF-tiedostosta käyttäen salattua sanomanvälitystä, jonka avulla vastaanotetun datan eheys voidaan todentaa ja pitää data salassa tapauksissa, joissa EF-tiedosto on merkitty salatuksi.

TCS_327

Komentoviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
CLA	1	'0Ch'	Salattua sanomanvälitystä pyydetään
INS	1	'B0h'	INS (käskytavu)
P1	1	'XXh'	P1 (suhteellinen osoite tavuina tiedoston alusta laskien): merkitsevin tavu
P2	1	'XXh'	P2 (suhteellinen osoite tavuina tiedoston alusta laskien): vähiten merkitsevä tavu
Lc	1	'09h'	Salattua sanomanvälitystä varten kortille lähetettävän datan pituus
#6	1	'97h'	T _{LE} : odotetun pituusmäärittimen tuntomerkki
#7	1	'01h'	L _{LE} : odotettu datan pituus
#8	1	'NNh'	Odotetun pituuden määrite (alkueräinen Le): luettavien tavujen määrä
#9	1	'8Eh'	T _{CC} : salauksen tarkistussumman tuntomerkki
#10	1	'04h'	L _{CC} : seuraavan salauksen tarkistussumman pituus
#11-#14	4	'XX..XXh'	Salauksen tarkistussumma (4 eniten merkitsevää tavua)
Le	1	'00h'	Kuten standardissa ISO/IEC 7816-4 on määritelty

TCS_328

Vastausviesti, jos EF-tiedostoa ei ole merkitty salatuksi ja salattua sanomanvälitystä varten lähetetyn datan muoto on oikea:

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
#1	1	'81h'	T _{PV} : salaamattoman datan tuntomerkki
#2	L	'NNh' tai '81 NNh'	L _{PV} : vastauksena saadun datan pituus (= alkuperäinen Le) L sisältää kaksi tavua, jos L _{PV} > 127 tavua
#(2+L)- #(1+L+NN)	NN	'XX..XXh'	Salaamatonta dataa
#(2+L+NN)	1	'8Eh'	T _{CC} : salauksen tarkistussumman tuntomerkki
#(3+L+NN)	1	'04h'	L _{CC} : seuraavan salauksen tarkistussumman pituus
#(4+L+NN)- #(7+L+NN)	4	'XX..XXh'	Salauksen tarkistussumma (4 eniten merkitsevää tavua)
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

TCS_329

Vastausviesti, jos EF-tiedosto on merkitty salatuksi ja salattua sanomanvälitystä varten lähetetyn datan muoto on oikea:

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
#1	1	'87h'	T _{PI CG} : salatun datan (kryptogrammin) tuntomerkki (tag)

▼M7

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
#2	L	'MMh' tai '81MMh'	$L_{PI\ CG}$: Vastauksena saadun salatun datan pituus (täyttämisen takia eri kuin komennon alkuperäinen L_e) L sisältää kaksi tavua, jos $L_{PI\ CG} > 127$ tavua
#(2+L)- #(1+L+MM)	MM	'01XX..XXh'	Salattu data: täytön osoitin ja kryptogrammi
#(2+L+MM)	1	'8Eh'	T_{CC} : salauksen tarkistussumman tuntomerkki
#(3+L+MM)	1	'04h'	L_{CC} : seuraavan salauksen tarkistussumman pituus
#(4+L+MM)- #(7+L+MM)	4	'XX..XXh'	Salauksen tarkistussumma (4 eniten merkitsevää tavua)
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

Salatun datan ensimmäinen tavu osoittaa käytetyn täyttämistavan. Ajopiirturisuovelluksessa täyttämistavan osoitin saa aina arvon '01h', joka merkitsee, että on käytetty standardissa ISO/IEC 7816-4 määrättyä täyttämistapaa (yksi tavu arvoltaan '80h' ja sen perässä nollan arvoisia tavuja: ISO/IEC 9797 tapa 2).

READ BINARY -komennolle ilman salattua sanomanvälitystä (ks. kohta 3.6.2.1) kuvatut "normaalit" suorittamisen tilaa kuvaavat vastaukset voidaan antaa edellä kuvattujen vastausviestirakenteiden avulla.

Tämän lisäksi saattaa ilmetä joitakin erityisesti salattuun sanomanvälitykseen liittyviä virhetilanteita. Tällöin vastauksena annetaan pelkkä suorittamisen tilan kuvaus ilman salatun sanomanvälityksen rakenteita:

TCS_330

Vastausviesti, jos salattua sanomanvälitystä varten lähetetyn datan muoto on väärä

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

- Jos käytössä ei ole voimassa olevaa tilapäistä avainta, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6A88'. Näin tapahtuu, jos tilapäistä avainta ei vielä ole luotu tai sen voimassaolo on päättynyt (tässä tapauksessa liitäntälaitteen on suoritettava uudelleen molemminpuolinen todentamisprosessi uuden tilapäisen avaimen luomiseksi).
- Jos datasta puuttuu joitakin odotettuja osia, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6987': tämä virhe tapahtuu, jos odotettu tuntomerkki (tag) puuttuu tai komennon rakenne on väärä.
- Jos jotkin datan osat ovat virheellisiä, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6988': tämä virhe tapahtuu, jos kaikki tarvittavat tuntomerkit ovat mukana, mutta jotkin datan pituudet eroavat odotetuista pituuksista.
- Jos salauksen tarkistussumman todentaminen epäonnistuu, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6688'.

3.6.3 UPDATE BINARY

Tämä kommento on standardin ISO/IEC 7816-4 mukainen, mutta sen käyttö on rajoitettua standardissa määritellyyn komentoon verrattuna.

UPDATE BINARY -komento käynnistää EF-binaariedostossa jo olevien bittien päivittämisen (poistamisen + kirjoittamisen) komennon tietoyksikössä olevilla biteillä.

TCS_331

Komento voidaan suorittaa vain, jos tietoturvan tila on EF-tiedostolle UPDATE-toiminnon osalta määritellyjen tietoturvaominaisuuksien mukainen. (Jos UPDATE-toiminnon käyttöehtoon sisältyy PRO SM -ehto, salattu sanomanvälitys on lisättävä komentoon.)

▼ M73.6.3.1 *Komento ilman salattua sanomanvälitystä*

Tämän komennon avulla liitäntälaite voi kirjoittaa tietoja kulloinkin valittuun EF-tiedostoon ilman, että kortti todentaa vastaanotetun datan eheyttä. Tämä salaamaton tila on sallittu vain, jos kyseistä tiedostoa ei ole merkitty salatuksi.

TCS_332 Komentoviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
CLA	1	'00h'	Salattua sanomanvälitystä ei pyydetä
INS	1	'D6h'	
P1	1	'XXh'	Suhteellinen osoite tavuina tiedoston alusta laskien: merkitsevin tavu
P2	1	'XXh'	Suhteellinen osoite tavuina tiedoston alusta laskien: vähiten merkitsevä tavu
Lc	1	'NNh'	Lc: päivitettävän datan pituus. Kirjoitettavien tavujen määrä
#6-#(5+NN)	NN	'XX..XXh'	Kirjoitettava data

Huomautus: P1-tavun bitti 8 on asetettava nolllaksi.

TCS_333 Vastausviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

- Jos komennon suorittaminen onnistui, kortti vastaa '9000'.
- Jos mitään EF-tiedostoa ei valita, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6986'.
- Jos valitun tiedoston käyttöehtoja ei täytetty, komennon suorittaminen keskeytetään viestillä '6982'.
- Jos suhteellinen osoite ei ole EF-tiedoston koon mukainen (suhteellinen osoite > EF-tiedoston koko), suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6B00'.
- Jos kirjoitettavan datan pituus ei ole EF-tiedoston koon mukainen ► **M10** (suhteellinen osoite + Lc > EF-tiedoston koko) ◀, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6700'.
- Jos tiedoston ominaisuuksissa on todettu eheysvirhe, kortin on pidettävä tiedostoa vaurioituneena ja lukukelvottomana ja suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6400' tai '6500'.
- Jos kirjoittaminen ei onnistu, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6581'.

3.6.3.2 *Komento salattua sanomanvälitystä käyttäen*

Tämän komennon avulla liitäntälaite voi kirjoittaa tietoja kulloinkin valittuun EF-tiedostoon siten, että kortti todentaa vastaanotetun datan eheyden. Koska salassapitoa ei vaadita, dataa ei salata.

TCS_334 Komentoviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
CLA	1	'0Ch'	Salattua sanomanvälitystä pyydetään
INS	1	'D6h'	INS (käskytavu)
P1	1	'XXh'	Suhteellinen osoite tavuina tiedoston alusta laskien: merkitsevin tavu
P2	1	'XXh'	Suhteellinen osoite tavuina tiedoston alusta laskien: vähiten merkitsevä tavu
Lc	1	'XXh'	Varmistetun tietokentän pituus

▼M7

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
#6	1	'81h'	T _{PV} : salaamattoman datan tuntomerkki (tag)
#7	L	'NNh' tai '81 NNh'	L _{PV} : lähetettävän datan pituus. L sisältää kaksi tavua, jos L _{PV} > 127 tavua.
#(7+L)- #(6+L+NN)	NN	'XX..XXh'	Salaamatonta dataa (kirjoitettava data)
#(7+L+NN)	1	'8Eh'	T _{CC} : salauksen tarkistussumman tuntomerkki
#(8+L+NN)	1	'04h'	L _{CC} : seuraavan salauksen tarkistussumman pituus
#(9+L+N- N)- #(12+L+N- N)	4	'XX..XXh'	Salauksen tarkistussumma (4 eniten merkitsevää tavua)
Le	1x	'00h'	Kuten standardissa ISO/IEC 7816-4 on määritelty

TCS_335 Vastausviesti, jos salattua sanomanvälitystä varten lähetetyn datan muoto on oikea

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
#1	1	'99h'	T _{SW} : tilaa osoittavien tavujen tuntomerkki (suojataan tarkistussummalla)
#2	1	'02h'	L _{SW} : vastauksena annettujen tilaa osoittavien tavujen pituus
#3-#4	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)
#5	1	'8Eh'	T _{CC} : salauksen tarkistussumman tuntomerkki
#6	1	'04h'	L _{CC} : seuraavan salauksen tarkistussumman pituus
#7-#10	4	'XX..XXh'	Salauksen tarkistussumma (4 eniten merkitsevää tavua)
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

UPDATE BINARY -komennot ilman salattua sanomanvälitystä (ks. kohta 3.6.3.1), kuvatut ”normaalit” suorittamisen tilaa kuvaavat vastaukset voidaan antaa edellä kuvattujen vastausviestirakenteiden avulla.

Tämän lisäksi saattaa ilmetä joitakin erityisesti salattuun sanomanvälitykseen liittyviä virhetilanteita. Tällöin vastauksena annetaan pelkkä suorittamisen tilan kuvaus ilman salatun sanomanvälityksen rakenteita:

TCS_336 Vastausviesti jos salattua sanomanvälitystä varten lähetetyn datan muoto ei ole oikea

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

- Jos käytössä ei ole voimassa olevaa tilapäistä avainta, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6A88'.
- Jos datasta puuttuu joitakin odotettuja osia, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6987': tämä virhe tapahtuu, jos odotettu tuntomerkki puuttuu tai komennon rakenne on väärä.
- Jos jotkin datan osat ovat virheellisiä, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6988': tämä virhe tapahtuu, jos kaikki tarvittavat tuntomerkit ovat mukana, mutta jotkin datan pituudet eroavat odotetuista pituuksista.
- Jos salauksen tarkistussumman todentaminen epäonnistuu, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6688'.

3.6.4 GET CHALLENGE

Tämä kommento on standardin ISO/IEC 7816-4 mukainen, mutta sen käyttö on rajoitettua standardissa määriteltyyn komenttoon verrattuna.

▼ **M7**

GET CHALLENGE -komento pyytää korttia antamaan haasteen (alkuluvun) käytettäväksi tietoturvaan liittyvässä menettelyssä, jolla salattua dataa lähetetään kortille.

TCS_337 Kortin antama haaste on voimassa vain seuraavassa haastetta käytävässä komennossa, joka lähetetään kortille.

TCS_338 Komentoviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
CLA	1	'00h'	CLA
INS	1	'84h'	INS
P1	1	'00h'	P1
P2	1	'00h'	P2
Le	1	'08h'	Le (odotettu haasteen pituus)

TCS_339 Vastausviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
#1-#8	8	'XX..XXh'	Haaste
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

- Jos komennon suorittaminen onnistui, kortti vastaa '9000'.
- Jos Le:n arvo on muu kuin '08h', tilaa kuvaava vastaus on '6700'.
- Jos parametrit P1-P2 ovat virheellisiä, suorituksen tila on '6A86'.

3.6.5 VERIFY

Tämä komento on standardin ISO/IEC 7816-4 mukainen, mutta sen käyttö on rajoitettua standardissa määriteltyyn komentoon verrattuna.

VERIFY-komento käynnistää komennon lähettämien kortin haltijan kontrollitietojen (käyttäjän henkilökohtaisen tunnusluvun) kortilla tapahtuvan vertaamisen sillä oleviin kortin haltijan kontrollitietoihin.

Huomautus: Liitäntälaitteen on täydennettävä käyttäjän syöttämä henkilökohtainen tunnusluku lisäämällä sen perään tavuja arvoltaan FFh siten, että sen kokonaispituudeksi tulee 8 tavua.

TCS_340 Jos komento suoritetaan onnistuneesti, kortin haltijan kontrollitietoja vastaavat oikeudet annetaan käyttöön ja tunnusluvun syöttämisyrityksiä laskeva laskuri asetetaan takaisin alkutilaansa.

TCS_341 Jos tietojen vertailu ei anna hyväksyttävää tulosta, tämä kirjataan kortille, mikä rajoittaa kontrollitietojen tulevien käyttöyrityksien määrää.

TCS_342 Komentoviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
CLA	1	'00h'	CLA (komennon luokan ilmaiseva tavu)
INS	1	'20h'	INS
P1	1	'00h'	P1
P2	1	'00h'	P2 (todennetut kortin haltijan kontrollitiedot ovat automaattisesti tiedossa)
Lc	1	'08h'	Lähetettävien kontrollitietojen pituus
#6-#13	8	'XX..XXh'	Kortin haltijan kontrollitiedot (CHV)

▼ **M7**

TCS_343 Vastausviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

- Jos komennon suorittaminen onnistui, kortti vastaa '9000'.
- Jos vertailtavia kontrollitietoja ei löydy, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6A88'.
- Jos kontrollitietojen käyttö on estetty (jäljellä olevien tunnuksen syöttämisyritysten laskurin arvo on nolla), suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6983'. Kun tämä tila syntyy, kortin haltijan kontrollitietoja ei enää koskaan voida onnistuneesti syöttää.
- Jos tietojen vertailu ei anna hyväksyttävää tulosta, jäljellä olevien yrityskertojen laskurin arvoa vähennetään ja annetaan tilaa kuvaava vastaus '63CX' ($X > 0$ ja X on jäljellä olevien yrityskertojen määrä. Jos $X = 'F'$, kontrollitietojen syöttämisen yrityskertojen laskurin arvo on suurempi kuin 'F').
- Jos vertailtavat kontrollitiedot katsotaan virheellisiksi, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6400' tai '6581'.

3.6.6 **GET RESPONSE**

Tämä komento on standardin ISO/IEC 7816-4 mukainen.

Tätä komentoa (joka on tarpeen ja käytettävissä vain T=0-protokollan yhteydessä) käytetään lähettämään valmisteltua dataa kortilta liitäntälaitteelle (tapaus, jolloin komento on sisältänyt sekä Lc- että Le-tavun).

GET RESPONSE -komento on annettava välittömästi dataa valmistelevalle komennon jälkeen; muussa tapauksessa data menetetään. GET RESPONSE -komennon suorittamisen jälkeen (paitsi silloin, kun tapahtuu virhe '61xx' tai '6Cxx', ks. alla) ei aiemmin valmisteltu data ole enää käytettävissä.

TCS_344 Komentoviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
CLA	1	'00h'	
INS	1	'C0h'	
P1	1	'00h'	
P2	1	'00h'	
Le	1	'XXh'	Odotettu tavujen määrä

TCS_345 Vastausviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
#1-#X	X	'XX..XXh'	Data
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

- Jos komennon suorittaminen onnistui, kortti vastaa '9000'.
- Jos kortti ei ole valmistellut dataa, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6900' tai '6F00'.
- Jos Le on suurempi kuin käytettävissä olevien tavujen määrä tai jos se on nolla, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6Cxx', missä 'xx' on käytettävissä olevien tavujen tarkka määrä. Tässä tapauksessa valmisteltu data on vielä seuraavan GET_RESPONSE -komennon käytettävissä.
- Jos Le ei ole nolla, mutta pienempi kuin käytettävissä olevien tavujen määrä, kortti lähettää vaaditun datan normaalisti ja suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '61xx', jossa 'xx' on seuraavan GET_RESPONSE -komennon käytettävissä olevien tavujen määrä. Jäljelle jäänyt data (jota ei pyydetty) ei enää ole käytettävissä.

▼ **M7**

— Jos kommentoa ei tueta (T=1-protokolla), kortti vastaa '6D00'.

3.6.7 **PSO: VERIFY CERTIFICATE**

Tämä komento on standardin ISO/IEC 7816-8 mukainen, mutta sen käyttö on rajoitettua standardissa määritellyyn komenttoon verrattuna.

VERIFY CERTIFICATE -komennon avulla kortti saa ulkopuolelta julkisen avaimen ja tarkastaa sen kelpoisuuden.

TCS_346 Jos VERIFY CERTIFICATE -komennon tulos on hyväksyttävä, julkinen avain tallennetaan, jotta sitä voidaan tulevaisuudessa käyttää tietoturvympäristössä. Tämä avain asetetaan nimenomaan MSE-komennon (ks. kohta 3.6.10) käyttöön tietoturvaan liittyvien komentojen (INTERNAL AUTHENTICATE, EXTERNAL AUTHENTICATE tai VERIFY CERTIFICATE) yhteydessä sen avaintunnisteen avulla.

TCS_347 VERIFY CERTIFICATE -komento käyttää kuitenkin MSE-komennon aiemmin valitsemaa julkista avainta varmenteen avaamiseen. Kyseessä on oltava tietyn jäsenvaltion tai Euroopan julkinen avain.

TCS_348 Komentoviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
CLA	1	'00h'	CLA
INS	1	'2Ah'	PSO (Suorita turvatoimi)
P1	1	'00h'	P1
P2	1	'AEh'	P2: data, jota ei ole BER-TLV-koodattu (dataelementtien ketjutus)
Lc	1	' ► M10 C2h ◀ '	Lc: varmenteen pituus, 194 tavua.
#6-#199	194	'XX..XXh'	Varmenteen dataelementit ketjutettu (kuten lisäyksessä 11 on kuvattu)

TCS_349 Vastausviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

— Jos komennon suorittaminen onnistui, kortti vastaa '9000'.

— Jos varmenteen todentaminen ei onnistu, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6688'. Varmenteen todennus- ja purkumenettely on kuvattu lisäyksessä 11.

— Jos tietoturvympäristössä ei ole julkista avainta, vastaus on '6A88'.

— Jos valittu julkinen avain (jota käytetään varmenteen avaamiseen) katsotaan vialliseksi, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6400' tai '6581'.

— Jos (varmenteen avaamiseen käytettävän) julkisen avaimen CHA.LSB-arvo (*CertificateHolder.Authorisation.equipment-Type*) on muu kuin '00' (eli muu kuin tietyn jäsenvaltion tai Euroopan kyseinen arvo), suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6985'.

3.6.8 **INTERNAL AUTHENTICATE**

Tämä komento on standardin ISO/IEC 7816-4 mukainen.

INTERNAL AUTHENTICATE -komennon avulla liitäntälaite voi todentaa kortin.

Todennusmenettely on kuvattu lisäyksessä 11. Siihen sisältyy seuraavat lausumat:

TCS_350 INTERNAL AUTHENTICATE -komento käyttää kortin yksityistä avainta (valitaan automaattisesti), kun se allekirjoittaa todennusda-

▼M7

tan, johon sisältyy K1 (ensimmäinen dataelementti tilapäisestä avaimesta sovittaessa) ja RND1, ja kulloinkin (viimeisimmän MSE-komennon avulla) valittua julkista avainta, kun se salaa al-lekirjoituksen ja muodostaa todennustunnisteen (lisätietoja tästä on lisäyksessä 11).

TCS_351 Komentoviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
CLA	1	'00h'	CLA
INS	1	'88h'	INS
P1	1	'00h'	P1
P2	1	'00h'	P2
Lc	1	'10h'	Kortille lähetettävän datan pituus
#6-#13	8	'XX..XXh'	Kortin todennukseen käytettävä haaste
#14-#21	8	'XX..XXh'	VU.CHR (ks. lisäys 11)
Le	1	'80h'	Kortilta odotettavan datan pituus

TCS_352 Vastausviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
#1-#128	128	'XX..XXh'	Kortin todennustunniste (ks. lisäys 11)
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

- Jos komennon suorittaminen onnistui, kortti vastaa '9000'.
- Jos tietoturvympäristössä ei ole julkista avainta, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6A88'.
- Jos tietoturvympäristössä ei ole yksityistä avainta, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6A88'.
- Jos VU.CHR ei täsmää käytössä olevan julkisen avaimen tunnusteen kanssa, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6A88'.
- Jos valittu yksityinen avain katsotaan vialliseksi, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6400' tai '6581'.

TCS_353 Jos INTERNAL AUTHENTICATE -komennon tulos on onnistunut, poistetaan käytössä oleva tilapäinen avain, jos sellainen on, eikä se sen jälkeen ole käytettävissä. Uusi tilapäinen avain saadaan käyttöön EXTERNAL AUTHENTICATE -komennon onnistuneen suorittamisen jälkeen.

3.6.9 EXTERNAL AUTHENTICATE

Tämä komento on standardin ISO/IEC 7816-4 mukainen.

EXTERNAL AUTHENTICATE -komennon avulla kortti voi todentaa liitäntälaitteen.

Todennusmenettely on kuvattu lisäyksessä 11. Siihen sisältyy seuraavat lausumat:

TCS_354 Välittömästi ennen EXTERNAL AUTHENTICATE -komentoa tulee antaa GET CHALLENGE -komento. Kortti antaa ulos haasteen (RND3).

TCS_355 Kryptogrammin todennuksessa käytetään RND3-lukua (joka on kortin antama haaste), kortin yksityistä avainta (joka valitaan automaattisesti) ja aiemmin MSE-komennolla valittua julkista avainta.

TCS_356 Kortti todentaa kryptogrammin ja, jos tulos on oikea, AUT-käyttöehto saadaan käyttöön.

TCS_357 Annettuun kryptogrammiin sisältyy K2 eli järjestyksessä toinen dataelementti tilapäisestä avaimesta sovittaessa.

▼ **M7**

TCS_358 Kommentoviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
CLA	1	'00h'	CLA
INS	1	'82h'	INS
P1	1	'00h'	P1
P2	1	'00h'	P2 (käytettävä julkinen avain on automaattisesti tiedossa ja se on aiemmin valittu MSE-komennolla)
Lc	1	'80h'	Lc (kortille lähetettävän datan pituus)
#6-#133	128x	'XX..XXh'	Kryptogrammi (ks. lisäys 11)

TCS_359 Vastausviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

- Jos komennon suorittaminen onnistui, kortti vastaa '9000'.
- Jos tietoturvympäristössä ei ole julkista avainta, vastaus on '6A88'.
- Jos valitun julkisen avaimen CHA (varmenteen haltijan valtuutus) ei ole ajopiirturisovelluksen tunnisteen (AID) ja ajoneuvoyksikön tyyppin yhdistelmä, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6F00' (ks. lisäys 11).
- Jos tietoturvympäristössä ei ole yksityistä avainta, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6A88'.
- Jos kryptogrammin todentamisen tulos on väärä, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6688'.
- Jos kommentoa ei välittömästi edeltänyt GET CHALLENGE -komento, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6985'.
- Jos valittu yksityinen avain katsotaan vialliseksi, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6400' tai '6581'.

TCS_360 Jos EXTERNAL AUTHENTICATE -komennon tulos on onnistunut ja jos tilapäisen avaimen ensimmäinen osa on saatu äskettäin onnistuneesti suoritettulla INTERNAL AUTHENTICATE -komennolla, tilapäinen avain on asetettu tulevia salattua sanomanlähetystä vaativia komentoja varten.

TCS_361 Jos tilapäisen avaimen ensimmäistä osaa ei ole saatu aiemmalla INTERNAL AUTHENTICATE -komennolla, ei tilapäisen avaimen toista, liitäntälaitteen lähettämää osaa tallenneta kortille. Tällä varmistetaan se, että molemminpuolinen todennusprosessi tapahtuu lisäyksessä 11 määritellyssä järjestyksessä.

3.6.10 *MANAGE SECURITY ENVIRONMENT*

Tällä komennolla valitaan todennukseen käytettävä julkinen avain.

Tämä komento on standardin ISO/IEC 7816-8 mukainen. Komennon käyttö on rajoitettua siihen liittyvään standardiin nähden.

TCS_362 Avain, johon viitataan MSE-komennon datakentässä, on voimassa kaikissa ajopiirturikortin DF-tiedoston sisältämissä tiedostoissa.

TCS_363 Avain, johon viitataan MSE-komennon datakentässä, pysyy käytössä olevana julkisena avaimena siihen asti, kunnes seuraava oikein annettu MSE-komento suoritetaan.

TCS_364 Jos kyseistä avainta ei (jo) ole kortilla, ei tietoturvympäristö muutu.

▼ **M7**

TCS_365 Komentoviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
CLA	1	'00h'	CLA
INS	1	'22h'	INS
P1	1	'C1h'	P1: avain, johon viitataan, kelpaa kaikkiin salaustoimiin
P2	1	'B6h'	P2 (digitaalista allekirjoitusta koskevan datan viite)
Lc	1	'0Ah'	Lc 1 0Ah Lc: seuraavan datakentän pituus
#6	1	'83h'	Tuntomerkki, jolla viitataan epäsymmetrisen salauksen yhteydessä käytettävään julkiseen avaimen
#7	1	'08h'	Avainviitteen (avaimen tunniste) pituus
#8-#15	08h	'XX..XXh'	Avaimen tunniste siten kuin se on määritelty lisäyksessä 11

TCS_366 Vastausviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

- Jos komennon suorittaminen onnistui, kortti vastaa '9000'.
- Jos avainta, johon viitataan, ei ole kortilla, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6A88'.
- Jos salatun sanomanvälityksen muodossa olevasta datasta puuttuu joitakin odotettuja osia, annetaan suorittamisen tilaa kuvaava vastaus '6987'. Näin voi tapahtua, jos tuntomerkki '83h' puuttuu.
- Jos jotkin datan osat ovat virheellisiä, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6988'. Näin voi tapahtua, jos avaimen tunnisteeseen pituus ei ole '08h'.
- Jos valittu avain katsotaan vialliseksi, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6400' tai '6581'.

3.6.11 **PSO: HASH**

Tällä komennolla siirretään jonkin datan hash (hajautus) -algoritmilla laskettu tulos kortille. Tätä komentoa käytetään digitaalisten allekirjoitusten todentamisessa. Hash-algoritmin antama tulos tallennetaan EEPROM-muistiin seuraavaa VERIFY DIGITAL SIGNATURE -komentoa varten.

Tämä komento on standardin ISO/IEC 7816-8 mukainen. Komennon käyttö on rajoitettua siihen liittyvään standardiin nähden.

TCS_367 Komentoviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
CLA	1	'00h'	CLA
INS	1	'2Ah'	Suorita turvatoimi
P1	1	'90h'	Anna hash-algoritmin tulos
P2	1	'A0h'	Tuntomerkki: datakentässä on hash-algoritmilla käsiteltävää dataa
Lc	1	'16h'	Seuraavan datakentän pituus
#6	1	'90h'	Hash-algoritmin tuloksen tuntomerkki
#7	1	'14h'	Hash-algoritmin tuloksen pituus
#8-#27	20	'XX..XXh'	Hash-algoritmin tulos

▼ **M7**

TCS_368 Vastausviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

- Jos komennon suorittaminen onnistui, kortti vastaa '9000'.
- Jos datasta puuttuu joitain (yllä määriteltyjä) osia, annetaan suorittamisen tilaa kuvaava vastaus '6987'. Näin voi tapahtua, jos jompikumpi tuntomerkeistä arvoltaan '90h' puuttuu.
- Jos jotkin datan osat ovat virheellisiä, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6988'. Tämä virhe tapahtuu, jos vaadittava tuntomerkki on mukana, mutta pituus on muu kuin '14h'.

3.6.12 **PERFORM HASH OF FILE**

Tämä komento ei ole standardin ISO/IEC 7816-8 mukainen. Näin ollen tämän komennon luokkaa osoittava CLA-tavu osoittaa, että komentoa PERFORM SECURITY OPERATION/HASH käytetään erikoistarkoituksessa.

TCS_369 PERFORM HASH OF FILE -komennon avulla käsitellään kulloinkin valittua transparent-tyyppisen EF-tiedoston dataa hash-algoritilla.

TCS_370 Hash-algoritmin antama tulos tallennetaan kortille. Sitä voidaan sen jälkeen käyttää tiedoston digitaalisen allekirjoituksen luomiseen komennolla PSO: COMPUTE DIGITAL SIGNATURE. Tulos on COMPUTE DIGITAL SIGNATURE -komennon käytettävissä siihen asti, kunnes PERFORM HASH OF FILE -komento seuraavan kerran suoritetaan onnistuneesti.

TCS_371 Komentoviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
CLA	1	'80h'	CLA
INS	1	'2Ah'	Suorita turvatoimi
P1	1	'90h'	Tuntomerkki: hash-algoritmi
P2	1	'00h'	P2: käsittele valitun transparent-tyyppisen tiedoston data hash-algoritilla

TCS_372 Vastausviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

- Jos komennon suorittaminen onnistui, kortti vastaa '9000'.
- Jos mitään sovellusta ei valittu, annetaan suorittamisen tilaa kuvaava vastaus '6985'.
- Jos valittu EF-tiedosto katsotaan vialliseksi (tiedoston ominaisuuksissa tai tallennetuissa tiedoissa eheysvirhe), suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6400' tai '6581'.
- Jos valittu tiedosto ei ole transparent-tyyppinen, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6986'.

3.6.13 **PSO: COMPUTE DIGITAL SIGNATURE**

Tämän komennon avulla lasketaan digitaalinen allekirjoitus aiemmin lasketun hash-algoritmin antaman tuloksen avulla (ks. PERFORM HASH OF FILE, kohta 3.6.12).

Tämä komento on standardin ISO/IEC 7816-8 mukainen. Komennon käyttö on rajoitettua siihen liittyvään standardiin nähden.

TCS_373 Digitaalinen allekirjoitus lasketaan siten, että käytetään kortin yksityistä avainta, joka on automaattisesti kortin tiedossa.

▼ **M7**

TCS_374 Kortti tekee digitaalisen allekirjoituksen käyttäen RSA-salausta koskevan PKCS1-standardin mukaista täyttömenetelmää (lisätietoja on lisäyksessä 11).

TCS_375 Kommenttoviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
CLA	1	'00h'	CLA
INS	1	'2Ah'	Suorita turvatoimi
P1	1	'9Eh'	Palautettava digitaalinen allekirjoitus
P2	1	'9Ah'	Tuntomerkki: datakentässä on allekirjoitettavaa dataa. Koska mukana ei ole datakentää, oletetaan kyseisen datan olevan jo kortilla (tiedoston hash-algoritmilla käsitelty tulos)
Le	1	'80h'	Odotetun allekirjoituksen pituus

TCS_376 Vastausviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
#1-#128	128	'XX..XXh'	Aiemmin lasketun hash-algoritmin tuloksen allekirjoitus
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

— Jos komennon suorittaminen onnistui, kortti vastaa '9000'.

— Jos automaattisesti valittu yksityinen avain katsotaan vialliseksi, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6400' tai '6581'.

3.6.14 **PSO: VERIFY DIGITAL SIGNATURE**

Tämän komennon avulla todennetaan sellaisen kortille standardin PKCS1 mukaisesti annetun viestin digitaalinen allekirjoitus, jonka hash-algoritmilla laskettu tulos on kortin tiedossa. Allekirjoitukseen käytetty algoritmi on automaattisesti kortin tiedossa.

Tämä komento on standardin ISO/IEC 7816-8 mukainen. Komennon käyttö on rajoitettua siihen liittyvään standardiin nähden.

TCS_377 VERIFY DIGITAL SIGNATURE -komento käyttää aina aiemmallalla MANAGE SECURITY ENVIRONMENT -komennolla valittua julkista avainta ja aiempaa PSO: HASH -komennolla syötettyä hash-algoritmin tulosta.

TCS_378 Kommenttoviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
CLA	1	'00h'	CLA
INS	1	'2Ah'	Suorita turvatoimi
P1	1	'00h'	
P2	1	'A8h'	Tuntomerkki: datakentässä on todennettava dataa
Lc	1	'83h'	Seuraavan datakentän pituus Lc
#28	1	'9Eh'	Digitaalisen allekirjoituksen tuntomerkki
#29-#30	2	'8180h'	Digitaalisen allekirjoituksen pituus (128 tavua koodattuna standardin ISO/IEC 7816-6 mukaisesti)
#31-#158	128	'XX..XXh'	Itse digitaalinen allekirjoitus

TCS_379 Vastausviesti

Tavu	Pituus	Arvo	Selite
SW	2	'XXXXh'	Tilaa osoittavat tavut (SW1, SW2)

— Jos komennon suorittaminen onnistui, kortti vastaa '9000'.

▼M7

- Jos allekirjoituksen todentaminen epäonnistuu, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6688'. Todentamisprosessi on kuvattu lisäyksessä 11.
- Jos julkista avainta ei ole valittu, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6A88'.
- Jos datasta puuttuu joitain (yllä määriteltyjä) osia, annetaan suorittamisen tilaa kuvaava vastaus '6987'. Näin voi tapahtua, jos jokin vaadituista tuntomerkeistä puuttuu.
- Jos komennon suorittamiseen tarvittavaa hash-algoritmin tulosta ei ole (aiemmin suoritettuna PSO: HASH -komennon tuloksena), suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6985'.
- Jos jotkin datan osat ovat virheellisiä, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6988'. Näin voi tapahtua, jos jonkin vaadittavan datan osan pituus on väärä.
- Jos valittu julkinen avain katsotaan virheelliseksi, suorittamisen tilaa kuvaava vastaus on '6400' tai '6581'.

4. AJOPIIIRTURIKORTTIEN TIEDOSTORAKENNE

Tässä kohdassa määritellään ajopiirturikorteilla olevan käytettävän datan tallennukseen käytettävät tiedostorakenteet.

Kortin valmistajista riippuvia sisäisiä rakenteita kuten tiedostojen ylätunnisteita ei määritellä tässä, kuten ei myöskään sellaisten dataelementtien tallennusta ja käsittelyä, joita tarvitaan vain sisäiseen käyttöön, esimerkiksi `EuropeanPublicKey`, `CardPrivateKey`, `TDesSessionKey` tai `WorkshopCardPin`.

Ajopiirturikortin käytettävissä olevan tallennuskapasiteetin on oltava vähintään 11 kilotavua. Suurempia kapasiteetteja saadaan käyttää. Tällaisessa tapauksessa kortin tiedostorakenne pysyy samana, mutta joidenkin rakenteen osien tietueiden määrä kasvaa. Tässä kohdassa määritellään näiden tietueiden vähimmäis- ja enimmäismäärät.

4.1 Kuljettajakortin tiedostorakenne

TCS_400

Sen jälkeen, kun kuljettajakorttiin on liitetty sen yksilöivät tiedot, kortilla on oltava seuraava pysyvä tiedostorakenne ja seuraavat tiedostojen käyttöehdot:

Tiedosto	Tunniste	Käyttöehdot		
		Luku	Päivitys	Salattu
MF	3F00			
EF ICC	0002	ALW	NEV	Ei
EF IC	0005	ALW	NEV	Ei
DF Tachograph	0500			
EF Application_Identification	0501	ALW	NEV	Ei
EF Card_Certificate	C100	ALW	NEV	Ei
EF CA_Certificate	C108	ALW	NEV	Ei
EF Identification	0520	ALW	NEV	Ei
EF Card_Download	050E	ALW	ALW	Ei
EF Driving_Licence_Info	0521	ALW	NEV	Ei
EF Events_Data	0502	ALW	PRO SM / AUT	Ei
EF Faults_Data	0503	ALW	PRO SM / AUT	Ei
EF Driver_Activity_Data	0504	ALW	PRO SM / AUT	Ei
EF Vehicles_Used	0505	ALW	PRO SM / AUT	Ei
EF Places	0506	ALW	PRO SM / AUT	Ei
EF Current_Usage	0507	ALW	PRO SM / AUT	Ei
EF Control_Activity_Data	0508	ALW	PRO SM / AUT	Ei
EF Specific_Conditions	0522	ALW	PRO SM / AUT	Ei

TCS_401 Kaikkien EF-tiedostorakenteiden on oltava transparent-tyyppisiä.

TCS_402 Tietojen lukemisen salattua sanomanvälitystä käyttäen on oltava mahdollista kaikista DF Tachograph -tiedoston alaisista tiedostoista.

TCS_403 Kuljettajakortilla on oltava seuraava tiedostorakenne:

▼ M7

Tiedosto/Dataelementti	Tietueiden määrä	Koko (tavuina)		Oletusarvot
		Vähintään	Enintään	
MF		11411	24959	
EF ICC	25	25		
CardIccIdentification	25	25		
clockStop	1	1		{00}
cardExtendedSerialNumber	8	8		{00..00}
cardApprovalNumber	8	8		{20..20}
cardPersonaliserID	1	1		{00}
embedderIcAssemblerId	5	5		{00..00}
icIdentifier	2	2		{00 00}
EF IC	8	8		
CardChipIdentification	8	8		
icSerialNumber	4	4		{00..00}
icManufacturingReferences	4	4		{00..00}
DF Tachograph	11378	24926		
EF Application_Identification	10	10		
DriverCardApplicationIdentification	10	10		
typeOfTachographCardId	1	1		{00}
cardStructureVersion	2	2		{00 00}
noOfEventsPerType	1	1		{00}
noOfFaultsPerType	1	1		{00}
activityStructureLength	2	2		{00 00}
noOfCardVehicleRecords	2	2		{00 00}
noOfCardPlaceRecords	1	1		{00}
EF Card_Certificate	194	194		
CardCertificate	194	194		{00..00}
EF CA_Certificate	194	194		
MemberStateCertificate	194	194		{00..00}
EF Identification	143	143		
CardIdentification	65	65		
cardIssuingMemberState	1	1		{00}
cardNumber	16	16		{20..20}
cardIssuingAuthorityName	36	36		{20..20}
cardIssueDate	4	4		{00..00}
cardValidityBegin	4	4		{00..00}
cardExpiryDate	4	4		{00..00}
DriverCardHolderIdentification	78	78		
cardHolderName	72	72		
holderSurname	36	36		{00, 20..20}
holderFirstNames	36	36		{00, 20..20}
cardHolderBirthDate	4	4		{00..00}
cardHolderPreferredLanguage	2	2		{20 20}

▼ M7

EF Card_Download		4	4	
LastCardDownload		4	4	
EF Driving_Licence_Info		53	53	
CardDrivingLicenceInformation		53	53	
drivingLicenceIssuingAuthority		36	36	{00, 20..20}
drivingLicenceIssuingNation		1	1	{00}
drivingLicenceNumber		16	16	{20..20}
EF Events_Data		864	1728	
CardEventData		864	1728	
cardEventRecords	6	144	288	
CardEventRecord	n ₁	24	24	
eventType		1	1	{00}
eventBeginTime		4	4	{00..00}
eventEndTime		4	4	{00..00}
eventVehicleRegistration				
vehicleRegistrationNation		1	1	{00}
vehicleRegistrationNumber		14	14	{00, 20..20}
EF Faults_Data		576	1152	
CardFaultData		576	1152	
cardFaultRecords	2	288	576	
CardFaultRecord	n ₂	24	24	
faultType		1	1	{00}
faultBeginTime		4	4	{00..00}
faultEndTime		4	4	{00..00}
faultVehicleRegistration				
vehicleRegistrationNation		1	1	{00}
vehicleRegistrationNumber		14	14	{00, 20..20}
EF Driver_Activity_Data		5548	13780	
CardDriverActivity		5548	13780	
activityPointerOldestDayRecord		2	2	{00 00}
activityPointerNewestRecord		2	2	{00 00}
activityDailyRecords	n ₆	5544	13776	{00..00}
EF Vehicles_Used		2606	6202	
CardVehiclesUsed		2606	6202	
vehiclePointerNewestRecord		2	2	{00 00}
cardVehicleRecords		2604	6200	
CardVehicleRecord	n ₃	31	31	
vehicleOdometerBegin		3	3	{00..00}
vehicleOdometerEnd		3	3	{00..00}
vehicleFirstUse		4	4	{00..00}
vehicleLastUse		4	4	{00..00}
vehicleRegistration				
vehicleRegistrationNation		1	1	{00}
vehicleRegistrationNumber		14	14	{00, 20..20}
vuDataBlockCounter		2	2	{00 00}
EF Places		841	1121	
CardPlaceDailyWorkPeriod		841	1121	
placePointerNewestRecord		1	1	{00}
placeRecords		840	1120	
PlaceRecord	n ₄	10	10	
entryTime		4	4	{00..00}
entryTypeDailyWorkPeriod		1	1	{00}
dailyWorkPeriodCountry		1	1	{00}
dailyWorkPeriodRegion		1	1	{00}
vehicleOdometerValue		3	3	{00..00}
EF Current_Usage		19	19	
CardCurrentUse		19	19	
sessionOpenTime		4	4	{00..00}
sessionOpenVehicle				
vehicleRegistrationNation		1	1	{00}
vehicleRegistrationNumber		14	14	{00, 20..20}
EF Control_Activity_Data		46	46	
CardControlActivityDataRecord		46	46	
controlType		1	1	{00}
controlTime		4	4	{00..00}
controlCardNumber				
cardType		1	1	{00}
cardIssuingMemberState		1	1	{00}
cardNumber		16	16	{20..20}
controlVehicleRegistration				
vehicleRegistrationNation		1	1	{00}
vehicleRegistrationNumber		14	14	{00, 20..20}
controlDownloadPeriodBegin		4	4	{00..00}
controlDownloadPeriodEnd		4	4	{00..00}
EF Specific_Conditions		280	280	
SpecificConditionRecord	56	5	5	
entryTime		4	4	{00..00}
SpecificConditionType		1	1	{00}

▼M7

TCS_404 Seuraavat arvot, joita on käytetty määräämään edellä olevassa taulukossa olevien tiedostojen koot, ovat pienimmät ja suurimmat tietueiden määrät, joita kuljettajakortin tiedostorakenteessa saa käyttää:

		Vähintään	Enintään
n ₁	NoOfEventsPerType	6	12
n ₂	NoOfFaultsPerType	12	24
n ₃	NoOfCardVehicleRecords	84	200
n ₄	NoOfCardPlaceRecords	84	112
n ₆	CardActivityLengthRange	5 544tavua (28 päivää * 93 toiminnan tilan muutosta)	13 776tavua (28 päivää * 240 toiminnan tilan muutosta)

4.2 Korjaamokortin tiedostorakenne

TCS_405 Sen jälkeen, kun korjaamokorttiin on liitetty sen yksilöivät tiedot, kortilla on oltava seuraava pysyvä tiedostorakenne ja seuraavat tiedostojen käyttöehdot:

Tiedosto	Tunniste	Käyttöehdot		
		Luku	Päivitys	Salattu
MF	3F00			
EF ICC	0002	ALW	NEV	Ei
EF IC	0005	ALW	NEV	Ei
DF Tachograph	0500			
EF Application_Identification	0501	ALW	NEV	Ei
EF Card_Certificate	C100	ALW	NEV	Ei
EF CA_Certificate	C108	ALW	NEV	Ei
EF Identification	0520	ALW	NEV	Ei
EF Card_Download	0509	ALW	ALW	Ei
EF Calibration	050A	ALW	PRO SM / AUT	Ei
EF Sensor_Installation_Data	0508	ALW	NEV	Kyllä
EF Events_Data	0502	ALW	PRO SM / AUT	Ei
EF Faults_Data	0503	ALW	PRO SM / AUT	Ei
EF Driver_Activity_Data	0504	ALW	PRO SM / AUT	Ei
EF Vehicles_Used	0505	ALW	PRO SM / AUT	Ei
EF Places	0506	ALW	PRO SM / AUT	Ei
EF Current_Usage	0507	ALW	PRO SM / AUT	Ei
EF Control_Activity_Data	0508	ALW	PRO SM / AUT	Ei
EF Specific_Conditions	0522	ALW	PRO SM / AUT	Ei

TCS_406 Kaikkien EF-tiedostorakenteiden on oltava transparent-tyyppisiä.

TCS_407 Tietojen lukemisen salattua sanomanvälitystä käyttäen on oltava mahdollista kaikista DF Tachograph -tiedoston alaisista tiedostoista.

TCS_408 Korjaamokortilla on oltava seuraava tiedostorakenne:

Tiedosto/Dataelementti	Tietueiden määrä	Koko (tavuina)		Oletusarvot
		Vähintään	Enintään	
MF		11088	29061	
EF ICC		25	25	
CardIccIdentification		25	25	
clockStop		1	1	{00}
cardExtendedSerialNumber		8	8	{00..00}
cardApprovalNumber		8	8	{20..20}
cardPersonaliserID		1	1	{00}
embedderIcAssemblerId		5	5	{00..00}
icIdentifier		2	2	{00 00}
EF IC		8	8	
CardChipIdentification		8	8	
icSerialNumber		4	4	{00..00}
icManufacturingReferences		4	4	{00..00}
DF Tachograph		11055	29028	
EF Application_Identification		11	11	
WorkshopCardApplicationIdentification		11	11	
typeOfTachographCardId		1	1	{00}
cardStructureVersion		2	2	{00 00}
noOfEventsPerType		1	1	{00}
noOfFaultsPerType		1	1	{00}
activityStructureLength		2	2	{00 00}
noOfCardVehicleRecords		2	2	{00 00}
noOfCardPlaceRecords		1	1	{00}
noOfCalibrationRecords		1	1	{00}

▼ M7

EF Card_Certificate		194	194	
└ CardCertificate		194	194	{00..00}
EF CA_Certificate		194	194	
└ MemberStateCertificate		194	194	{00..00}
EF Identification		211	211	
└ CardIdentification		65	65	
└ cardIssuingMemberState		1	1	{00}
└ cardNumber		16	16	{20..20}
└ cardIssuingAuthorityName		36	36	{00, 20..20}
└ cardIssueDate		4	4	{00..00}
└ cardValidityBegin		4	4	{00..00}
└ cardExpiryDate		4	4	{00..00}
└ WorkshopCardHolderIdentification		146	146	
└ workshopName		36	36	{00, 20..20}
└ workshopAddress		36	36	{00, 20..20}
└ cardHolderName				
└ holderSurname		36	36	{00, 20..20}
└ holderFirstNames		36	36	{00, 20..20}
└ cardHolderPreferredLanguage		2	2	{20 20}
EF Card_Download		2	2	
└ NoOfCalibrationsSinceDownload		2	2	{00 00}
EF Calibration		9243	26778	
└ WorkshopCardCalibrationData		9243	26778	
└ calibrationTotalNumber		2	2	{00 00}
└ calibrationPointerNewestRecord		1	1	{00}
└ calibrationRecords		9240	26775	
└ WorkshopCardCalibrationRecord	n ₅	105	105	
└ calibrationPurpose		1	1	{00}
└ vehicleIdentificationNumber		17	17	{20..20}
└ vehicleRegistration				
└ vehicleRegistrationNation		1	1	{00}
└ vehicleRegistrationNumber		14	14	{00, 20..20}
└ wVehicleCharacteristicConstant		2	2	{00 00}
└ kConstantOfRecordingEquipment		2	2	{00 00}
└ lTyreCircumference		2	2	{00 00}
└ tyreSize		15	15	{20..20}
└ authorisedSpeed		1	1	{00}
└ oldOdometerValue		3	3	{00..00}
└ newOdometerValue		3	3	{00..00}
└ oldTimeValue		4	4	{00..00}
└ newTimeValue		4	4	{00..00}
└ nextCalibrationDate		4	4	{00..00}
└ vuPartNumber		16	16	{20..20}
└ vuSerialNumber		8	8	{00..00}
└ sensorSerialNumber		8	8	{00..00}
EF Sensor_Installation_Data		16	16	
└ SensorInstallationSecData		16	16	{00..00}
EF Events_Data		432	432	
└ CardEventData		432	432	
└ cardEventRecords	6	72	72	
└ CardEventRecord	n ₁	24	24	
└ eventType		1	1	{00}
└ eventBeginTime		4	4	{00..00}
└ eventEndTime		4	4	{00..00}
└ eventVehicleRegistration				
└ vehicleRegistrationNation		1	1	{00}
└ vehicleRegistrationNumber		14	14	{00, 20..20}
EF Faults_Data		288	288	
└ CardFaultData		288	288	
└ cardFaultRecords	2	144	144	
└ CardFaultRecord	n ₂	24	24	
└ faultType		1	1	{00}
└ faultBeginTime		4	4	{00..00}
└ faultEndTime		4	4	{00..00}
└ faultVehicleRegistration				
└ vehicleRegistrationNation		1	1	{00}
└ vehicleRegistrationNumber		14	14	{00, 20..20}
EF Driver_Activity_Data		202	496	
└ CardDriverActivity		202	496	
└ activityPointerOldestDayRecord		2	2	{00 00}
└ activityPointerNewestRecord		2	2	{00 00}
└ activityDailyRecords	n ₆	198	492	{00..00}
EF Vehicles_Used		126	250	
└ CardVehiclesUsed		126	250	
└ vehiclePointerNewestRecord		2	2	{00 00}
└ cardVehicleRecords		124	248	
└ CardVehicleRecord	n ₃	31	31	
└ vehicleOdometerBegin		3	3	{00..00}

▼ M7

vehicleOdometerEnd	3	3	{00..00}
vehicleFirstUse	4	4	{00..00}
vehicleLastUse	4	4	{00..00}
vehicleRegistration			
vehicleRegistrationNation	1	1	{00}
vehicleRegistrationNumber	14	14	{00, 20..20}
vuDataBlockCounter	2	2	{00 00}
EF Places	61	81	
CardPlaceDailyWorkPeriod	61	81	
placePointerNewestRecord	1	1	{00}
placeRecords	60	80	
PlaceRecord	n ₄	10	10
entryTime	4	4	{00..00}
entryTypeDailyWorkPeriod	1	1	{00}
dailyWorkPeriodCountry	1	1	{00}
dailyWorkPeriodRegion	1	1	{00}
vehicleOdometerValue	3	3	{00..00}
EF Current_Usage	19	19	
CardCurrentUse	19	19	
sessionOpenTime	4	4	{00..00}
sessionOpenVehicle			
vehicleRegistrationNation	1	1	{00}
vehicleRegistrationNumber	14	14	{00, 20..20}
EF Control_Activity_Data	46	46	
CardControlActivityDataRecord	46	46	
controlType	1	1	{00}
controlTime	4	4	{00..00}
controlCardNumber			
cardType	1	1	{00}
cardIssuingMemberState	1	1	{00}
cardNumber	16	16	{20..20}
controlVehicleRegistration			
vehicleRegistrationNation	1	1	{00}
vehicleRegistrationNumber	14	14	{00, 20..20}
controlDownloadPeriodBegin	4	4	{00..00}
controlDownloadPeriodEnd	4	4	{00..00}
EF Specific_Conditions	10	10	
SpecificConditionRecord	2	5	5
entryTime	4	4	{00..00}
SpecificConditionType	1	1	{00}

▼ C1

TCS_409

Seuraavat arvot, joita on käytetty määräämään edellä olevassa taulukossa olevien tiedostojen koot, ovat pienimmät ja suurimmat tietuiden määrät, joita korjaamokortin tiedostorakenteessa saa käyttää:

		Vähintään	Enintään
n ₁	NoOfEventsPerType	3	3
n ₂	NoOfFaultsPerType	6	6
n ₃	NoOfCardVehicleRecords	4	8
n ₄	NoOfCardPlaceRecords	6	8
n ₅	NoOfCalibrationRecords	88	255
n ₆	CardActivityLengthRange	198 tavua (1 päivä * 93 toiminnan tilan muutosta)	492 tavua (1 päivä * 240 toiminnan tilan muutosta)

▼ M7

4.3 Valvontakortin tiedostorakenne

TCS_410

Sen jälkeen, kun valvontakorttiin on liitetty sen yksilöivät tiedot, kortilla on oltava seuraava pysyvä tiedostorakenne ja seuraavat tiedostojen käyttöehdot:

Tiedosto	Tunniste	Käyttöehdot		
		Luku	Päivitys	Salattu
MF	3F00			
EF ICC	0002	ALW	NEV	Ei
EF IC	0005	ALW	NEV	Ei
DF Tachograph	0500			
EF Application_Identification	0501	ALW	NEV	Ei
EF Card_Certificate	C100	ALW	NEV	Ei
EF CA_Certificate	C108	ALW	NEV	Ei
EF Identification	0520	AUT	NEV	Ei
EF Controller_Activity_Data	050C	ALW	PRO SM / AUT	Ei

TCS_411

Kaikkien EF-tiedostorakenteiden on oltava transparent-tyyppisiä.

▼M7

TCS_412 Tietojen lukemisen salattua sanomanvälitystä käyttäen on oltava mahdollista kaikista DF Tachograph -tiedoston alaisista tiedostoista.

TCS_413 Valvontakortilla on oltava seuraava tiedostorakenne:

Tiedosto/Dataelementti	Tietueiden määrä	Koko (tavuina)		Oletusarvot
		Vähintään	Enintään	
MF		11219	24559	
EF ICC		25	25	
CardIccIdentification		25	25	
clockStop		1	1	{00}
cardExtendedSerialNumber		8	8	{00..00}
cardApprovalNumber		8	8	{20..20}
cardPersonaliserID		1	1	{00}
embedderICAssemblerId		5	5	{00..00}
icIdentifier		2	2	{00 00}
EF IC		8	8	
CardChipIdentification		8	8	
icSerialNumber		4	4	{00..00}
icManufacturingReferences		4	4	{00..00}
DF Tachograph		11186	24526	
EF Application_Identification		5	5	
ControlCardApplicationIdentification		5	5	
typeOfTachographCardId		1	1	{00}
cardStructureVersion		2	2	{00 00}
noOfControlActivityRecords		2	2	{00 00}
EF Card_Certificate		194	194	
CardCertificate		194	194	{00..00}
EF CA_Certificate		194	194	
MemberStateCertificate		194	194	{00..00}
EF Identification		211	211	
CardIdentification		65	65	
cardIssuingMemberState		1	1	{00}
cardNumber		16	16	{20..20}
cardIssuingAuthorityName		36	36	{00, 20..20}
cardIssueDate		4	4	{00..00}
cardValidityBegin		4	4	{00..00}
cardExpiryDate		4	4	{00..00}
ControlCardHolderIdentification		146	146	
controlBodyName		36	36	{00, 20..20}
controlBodyAddress		36	36	{00, 20..20}
cardHolderName				
holderSurname		36	36	{00, 20..20}
holderFirstNames		36	36	{00, 20..20}
cardHolderPreferredLanguage		2	2	{20 20}
EF Controller_Activity_Data		10582	23922	
ControlCardControlActivityData		10582	23922	
controlPointerNewestRecord		2	2	{00 00}
controlActivityRecords		10580	23920	
controlActivityRecord	n ₇	46	46	
controlType		1	1	{00}
controlTime		4	4	{00..00}
controlledCardNumber				
cardType		1	1	{00}
cardIssuingMemberState		1	1	{00}
cardNumber		16	16	{20..20}
controlledVehicleRegistration				
vehicleRegistrationNation		1	1	{00}
vehicleRegistrationNumber		14	14	{00, 20..20}
controlDownloadPeriodBegin		4	4	{00..00}
controlDownloadPeriodEnd		4	4	{00..00}

TCS_414 Seuraavat arvot, joita on käytetty määräämään edellä olevassa taulukossa olevien tiedostojen koot, ovat pienimmät ja suurimmat tietueiden määrät, joita valvontakortin tiedostorakenteessa saa käyttää:

	Vähintään	Enintään	
n ₇	NoOfControlActivityRecords	230	520

4.4 Yrityskortin tiedostorakenne

TCS_415 Sen jälkeen, kun yrityskorttiin on liitetty sen yksilöivät tiedot, kortilla on oltava seuraava pysyvä tiedostorakenne ja seuraavat tiedostojen käyttöehdot:

▼ M7

Tiedosto	Tunniste	Käyttöehdot		
		Luku	Päivitys	Salattu
MF	3F00			
EF ICC	0002	ALW	NEV	Ei
EF IC	0005	ALW	NEV	Ei
DF Tachograph	0500			
EF Application_Identification	0501	ALW	NEV	Ei
EF Card_Certificate	C100	ALW	NEV	Ei
EF CA_Certificate	C108	ALW	NEV	Ei
EF Identification	0520	AUT	NEV	Ei
EF Company_Activity_Data	050D	ALW	PRO SM / AUT	Ei

TCS_416 Kaikkien EF-tiedostorakenteiden on oltava transparent-tyyppisiä.

TCS_417 Tietojen lukemisen salattua sanomanvälitystä käyttäen on oltava mahdollista kaikista DF Tachograph -tiedoston alaisista tiedostoista.

TCS_418 Yrityskortilla on oltava seuraava tiedostorakenne:

Tiedosto/Datalementti	Tietueiden määrä	Koko (tavuina)		Oletusarvot
		Vähintään	Enintään	
MF		11147	24487	
EF ICC		25	25	
CardIccIdentification		25	25	
clockStop		1	1	{00}
cardExtendedSerialNumber		8	8	{00..00}
cardApprovalNumber		8	8	{20..20}
cardPersonaliserID		1	1	{00}
embedderIcAssemblerId		5	5	{00..00}
icIdentifier		2	2	{00 00}
EF IC		8	8	
CardChipIdentification		8	8	
icSerialNumber		4	4	{00..00}
icManufacturingReferences		4	4	{00..00}
DF Tachograph		11114	24454	
EF Application_Identification		5	5	
CompanyCardApplicationIdentification		5	5	
typeOfTachographCardId		1	1	{00}
cardStructureVersion		2	2	{00 00}
noOfCompanyActivityRecords		2	2	{00 00}
EF Card_Certificate		194	194	
CardCertificate		194	194	{00..00}
EF CA_Certificate		194	194	
MemberStateCertificate		194	194	{00..00}
EF Identification		139	139	
CardIdentification		65	65	
cardIssuingMemberState		1	1	{00}
cardNumber		16	16	{20..20}
cardIssuingAuthorityName		36	36	{00, 20..20}
cardIssueDate		4	4	{00..00}
cardValidityBegin		4	4	{00..00}
cardExpiryDate		4	4	{00..00}
CompanyCardHolderIdentification		74	74	
companyName		36	36	{00, 20..20}
companyAddress		36	36	{00, 20..20}
cardHolderPreferredLanguage		2	2	{20 20}
EF Company_Activity_Data		10582	23922	
CompanyActivityData		10582	23922	
companyPointerNewestRecord		2	2	{00 00}
companyActivityRecords		10580	23920	
companyActivityRecord	n ₈	46	46	
companyActivityType		1	1	{00}
companyActivityTime		4	4	{00..00}
cardNumberInformation				
cardType		1	1	{00}
cardIssuingMemberState		1	1	{00}
cardNumber		16	16	{20..20}
vehicleRegistrationInformation				
vehicleRegistrationNation		1	1	{00}
vehicleRegistrationNumber		14	14	{00, 20..20}
downloadPeriodBegin		4	4	{00..00}
downloadPeriodEnd		4	4	{00..00}

► ⁽¹⁾ C1

TCS_419 Seuraavat arvot, joita on käytetty määräämään edellä olevassa taulukossa olevien tiedostojen koot, ovat pienimmät ja suurimmat

▼M7

tietueiden määrät, joita yrityskortin tiedostorakenteessa saa käyttää:

		Vähintään	Enintään
n ₈	NoOfCompanyActivityRecords	230	520

▼ M7

Lisäys 3
KUVAKKEET

▼ M7

PIC_001 Valvontalaite saa käyttää seuraavia kuvakkeita ja kuvakkeiden yhdistelmiä:

1. PERUSKUVAKKEET

	Henkilöt	Toimet	Toimintatilat
	Yritys		Yritystila
	Tarkastaja	Tarkastustoimi	Tarkastustila
	Kuljettaja	Ajo	Normaalitila
	Korjaamo/testausasema	Tarkastus/kalibrointi	Kalibrointitila
	Valmistaja		

	Toiminta	Kesto
	Varallaolo	Kuluva varallaoloaika
	Ajo	Keskeytymätön ajoaika
	Lepo	Kuluva lepoaika
	Työ	Kuluva työaika
	Tauko	Yhteenlaskettu taukoaika
	Tuntematon	

	Laitteet	Toiminnot
	Kuljettajan korttiaukko	
	Apukuljettajan korttiaukko	
	Kortti	
	Kello	
	Näyttö	Tietojen näyttö
	Ulkoinen tallennus	Tietojen kopiointi
	Virtalähde	
	Tulostin/tuloste	Tulostus
	Liiketunnistin	
	Rengaskoko	
	Ajoneuvo/ajoneuvoyksikkö	

	Erityisolosuhteet
OUT	Asetuksen piiriin kuulumaton
	Juna-/lauttamatka

	Muut		
!	Tapaukset	×	Viat
▶	Päivittäisen työajan alkaminen	▶	Päivittäisen työajan päättyminen
◆	Olinpaikka	M	Kuljettajan toimintaa koskevien tietojen syöttäminen käsin
	Tietoturva	➤	Nopeus
	Aika	Σ	Yhteensä/yhteenvedo

	Määrittelyt
24h	Päivittäin
	Viikoittain
	Kaksi viikkoa
+	Jostain alkaen tai johonkin asti

▼ M7

2. KUNNAN KORTTIKORTTISYSTEEMIN KUVAKKEYHDISTELMÄT

Muut	
☐ +	Tarkastuspaikka
●	Päivän työajan alkamispaikka
☐ +	Ajasta
☐ +	Ajoneuvosta
OUT +	Asetuksen piiriin kuulumaton ajo alkaa
☐ +	Päivän työajan päättymispaikka
+	Aikaan
+	Asetuksen piiriin kuulumaton ajo päättyy
Kortit	
☐ ☐	Kuljettajakortti
☐ ☐	Yrityskortti
☐ ☐	Valvontakortti
☐ ☐	Korjaamokortti
☐ - - -	Ei korttia
Ajo	
☐ ☐	Ajo miehittettynä
☐	Yhden viikon ajoaika
☐	Kahden viikon ajoaika
Tulosteet	
24h ☐ ☐	Kuljettajan toimintaa koskevien tietojen päivittäinen tuloste kortilta
24h ☐ ☐	Kuljettajan toimintaa koskevien tietojen päivittäinen tuloste ajoneuvoyksiköstä
! ☐ ☐	Tapauksia ja vikoja koskevien tietojen tuloste kortilta
! ☐ ☐	Tapauksia ja vikoja koskevien tietojen tuloste ajoneuvoyksiköstä
☐ ☐ ☐	Teknisten tietojen tuloste
> > ☐	Ylinopeutta koskevien tietojen tuloste
Tapaukset	
! ☐	Ei voimassa olevan kortin asettaminen korttiaukkoon
! ☐ ☐	Korttiristiriita
! ☐ ☐	Aikojen päällekkäisyys
! ☐ ☐	Ajo ilman asianmukaista korttia
! ☐ ☐	Kortin paikoilleen asetus ajon aikana
! ☐ ☐	Edellistä kortin käyttöjaksoa ei lopetettu oikein
> >	Ylinopeus
! ☐	Katkos virransyötössä
! ☐	Virhe liiketiedoissa
! ☐	Tietoturvamurto
! ☐	Ajan asetus (korjaamon tekemä)
> ☐	Ylinopeuden valvonta
Viat	
× ☐ 1	Korttivika (kuljettajan korttiaukko)
× ☐ 2	Korttivika (apukuljettajan korttiaukko)
× ☐	Vika näytössä
× ☐	Tietojen kopiointiin liittyvä vika
× ☐	Vika tulostimessa
× ☐	Vika tunnistimessa
× ☐	Vika ajoneuvoyksikön sisällä

▼M7**Tietojen syöttäminen käsin**

- ▶ ? ▶ Koskevatko tiedot vielä saman päivän työaika?
- ▶ ? Päättyykö edellisen päivän työaika?
- ▶ ● ? Vahvista tai syötä paikka, jossa työaika päättyi
- ☒ ▶ ? Syötä aloitusaika
- ▶ ? Syötä paikka, jossa työaika alkaa

Huomautus: Lisäyksessä 4 on määritelty muita kuvakeyhdistelmiä, joita käytetään tulostettavien lohkojen tai tietueiden tunnisteenä.

▼ M7*Lisäys 4***TULOSTEET**

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Yleistä
2.	Datalohkojen erittely
3.	Tulosteiden erittelyt
3.1	Kortilla olevia kuljettajan toimintaa koskevia tietoja sisältävä päivittäinen tuloste
3.2	Ajoneuvoyksikön muistissa olevia kuljettajan toimintaa koskevia tietoja sisältävä päivittäinen tuloste
3.3	Kortilla olevia tapauksiin ja vikoihin liittyviä tietoja sisältävä tuloste
3.4	Ajoneuvoyksikön muistissa olevia tapauksiin ja vikoihin liittyviä tietoja sisältävä tuloste
3.5	Teknisiä tietoja sisältävä tuloste
3.6	Ylinopeuteen liittyviä tietoja sisältävä tuloste

▼M7

1. YLEISTÄ

Kaikki tulosteet syntyvät ketjuttamalla eri datalohkoja, joilla mahdollisesti on lohkon tunniste.

Datalohko sisältää yhden tai useamman tietueen, jolla mahdollisesti on tietueen tunniste.

- PRT_001 Jos lohkotunniste on välittömästi ennen tietuetunnistetta, tietueen tunnistetta ei tulosteta.
- PRT_002 Jos jotain datan osaa ei tunneta tai sitä ei käyttöoikeussyistä saa tulostaa, tulostetaan välilyöntejä.
- PRT_003 Jos koko rivin sisältö on tuntematon tai sen tulostaminen ei ole tarpeen, jätetään koko rivi pois.
- PRT_004 Numerotietoja sisältävät datakentät tulostetaan oikealle tasattuna, tuhannet ja miljoonat välilyönnillä erotettuna ja ilman etunollia.
- PRT_005 Merkkijonoja sisältävät datakentät tulostetaan vasemmalle tasattuna ja välilyönneillä oikeaan pituuteen täytettyinä tai tarpeen mukaan lyhennettyinä (nimet ja osoitteet).

2. DATALOHKOJEN ERITTELY

Tässä luvussa käytetään seuraavia muotoilujen merkintätapoja:

- *lihavoitu* teksti merkitsee tavallista tekstiä, joka tulostetaan (tulostaminen tapahtuu ilman lihavoitintia),
- normaali teksti merkitsee muuttujia (kuvakkeita tai dataa), jotka tulostettaessa korvataan vastaavilla muuttujan arvoilla,
- muuttujien nimet on täytetty alleviivausmerkein osoittamaan kullekin muuttujalle varatun datan osan pituutta,
- päivämäärät on esitetty muodossa ”pp/kk/vvvv” (päivä, kuukausi, vuosi). Muotoa ”pp.kk.vvvv” voidaan myös käyttää,
- kortin tunniste koostuu kortin tyyppiä kuvaavasta kuvakeyhdistelmästä, kortin myöntäneen jäsenvaltion tunnuksesta, vinoviivasta sekä kortin numerosta, jossa sen korvaus- ja uusintanumerot on erotettu välilyönneillä:

P	■	x	x	x	/	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kuvakeyhdistelmä		Myöntäneen jäsenvaltion tunnus					Kortin numeron 14 ensimmäistä merkkiä (sisältää mahdollisen haltijakohtaisen sarjanumeron)																x	x		
																							Korvausnumero	Uusintanumero		

- PRT_006 Tulosteissa on käytettävä seuraavia datalohkoja ja/tai tietueita seuraavissa merkityksissä ja muodoissa:

Lohkon tai tietueen numero
Tarkoitus

Data Format

- 1 **Päivämäärä ja aika, jolloin asiakirja tulostettiin**

▼ dd/mm/yyyy hh:mm (UTC)

- 2 **Tulostetyyppi**
Lohkon tunniste
Tulosteen kuvakeyhdistelmä (ks. lisäys 3)
Nopeudenrajoittimen asetus (vain ylinopeustapauksia koskeva tuloste)

-----▼-----
Picto xxx km/h

▼ **M7**

- 3 **Kortin haltijan tunniste**
Lohkon tunniste. P = henkilöihin liittyvä kuvake
Kortin haltijan sukunimi
Kortin haltijan etunimi (-nimet) (jos sellainen on)
Kortin tunniste
Kortin viimeinen voimassaolopäivä (jos sellainen on)
Jos kortti ei ole henkilökohtainen eikä sisällä kortin haltijan sukunimeä, tulostetaan sen sijaan yrityksen tai korjaamon tai valvontaelimen nimi.
- 4 **Ajoneuvon tunniste**
Lohkon tunniste
Valmistenumero (VIN)
Rekisteröinyt jäsenvaltio ja rekisteritunnus (VRN)
- 5 **Ajoneuvoyksikön tunniste**
Lohkon tunniste
Ajoneuvoyksikön valmistajan nimi
Ajoneuvoyksikön osanumero
- 6 **Valvontalaitteen viimeisin kalibrointi**
Lohkon tunniste
Korjaamon nimi
Korjaamokortin tunniste
Kalibroinnin päivämäärä
- 7 **Viimeisin (valvontaviranomaisen suorittama) tarkastus**
Lohkon tunniste
Valvontakortin tunniste
Tarkastuksen päivämäärä, aika ja tyyppi
Tarkastuksen tyyppi: enintään neljä kuvaketta. Tarkastuksen tyyppi voi olla jokin (yhdistelmä) seuraavista:
■: Kortin tietojen kopiointi, ⚡: Ajoneuvoyksikön tietojen kopiointi, ▼: Tulostus, □: Näyttö.
- 8 **Kortille tallennetut kuljettajan toimintaa koskevat tiedot aikajärjestyksessä**
Lohkon tunniste
Kyseinen päivä (kalenterivuorokausi, jota tuloste koskee) + Kortin päivittäisten käytötkertojen laskuri
- 8.1 *Ajanjakso, jolloin kortti ei ollut paikoillaan laitteessa*
- 8.1a Tietueen tunniste (ajanjakson alku)
- 8.1b *Tuntematon ajanjakso.* Alkamis- ja päättymisaika, kesto
- 8.1c *Käsin syötetyt toimintaa koskevat tiedot*
Toimintakuvake, alkamis- ja päättymisajat (jaksoon kuuluvat), kesto, vähintään tunnin kestäneet lepojaksot on merkitty tähdellä.
- 8.2 *Kortin asetus korttiaukkoon S*
Tietueen tunniste; S = Korttiaukkokuvake
Ajoneuvon rekisteröinyt jäsenvaltio ja ajoneuvon rekisteritunnus
Ajoneuvon matkamittarin lukema silloin, kun kortti asetettiin paikoilleen
- 8.3 *Toiminta (kortin ollessa paikoillaan)*
Toimintakuvake, alkamis- ja päättymisajat (jaksoon kuuluvat), kesto, miehitys (miehityskuvake, jos tila on CREW, tyhjää, jos SINGLE), vähintään tunnin kestäneet lepoajat on merkitty tähdellä.

```

-----P-----
P Last_Name _____
  First_Name _____
Card_Identification _____
  dd/mm/yyyy

```

```

-----A-----
A VIN _____
  Nat/VRN _____

```

```

-----E-----
E VU_Manufacturer _____
  VU_Part_Number _____

```

```

-----T-----
T Last_Name _____
Card_Identification _____
T dd/mm/yyyy

```

```

-----C-----
Card_Identification _____
C dd/mm/yyyy hh:mm pppp

```

```

-----Q-----
dd/mm/yyyy xxx

```

```

-----?-----
? hh:mm hh:mm hh:mm
A hh:mm hh:mm hh:mm *

```

```

-----S-----
A Nat/VRN _____
  x xxx xxx km

```

```

A hh:mm hh:mm hh:mm Q Q *

```

▼ M7

- 8.3a *Erityisolosuhteet.*
Aika, jolloin tieto syötettiin, erityisolosuhteisiin liittyvä kuvake (tai kuvakkeiden yhdistelmä).
- 8.4 *Kortin poisto*
Ajoneuvon matkamittarin lukema ja viimeisen sellaisen kortin paikoilleen asettamisen jälkeen kuljettu matka, jota vastaava matkamittarin lukema on tiedossa
- 9 **Ajoneuvoyksikköön tallennetut kuljettajan toimintaa koskevat tiedot korttiaukkoittain aikajärjestyksessä**
Lohkon tunniste
Kyseinen päivä (kalenterivuorokausi, jota tuloste koskee)
Ajoneuvon matkamittarin lukema klo 00:00 ja klo 24:00
- 10 **Korttiaukkoon S liittyvät tehdyt toimet**
Lohkon tunniste
- 10.1 *Jakso, jolloin aukossa S ei ole korttia*
Tietueen tunniste.
Korttia ei ole asetettu
Ajoneuvon matkamittarin lukema jakson alussa
- 10.2 *Kortin paikoilleen asettaminen*
Kortin paikoilleen asetusta koskevan tietueen tunniste
Kuljettajan nimi
Kuljettajan etunimi
Kuljettajakortin tunniste
Kuljettajakortin viimeinen voimassaolopäivä
Kuljettajan tätä ennen käyttämän ajoneuvon rekisteröinyt jäsenvaltio ja ajoneuvon rekisteritunnus
Päivämäärä ja aika, jolloin kortti poistettiin edellisestä ajoneuvosta
Tyhjä rivi
Ajoneuvon matkamittarin lukema korttia paikoilleen asetettaessa, kuljettajan toimintaa koskevien tietojen käsin syöttämistä koskeva tunnusmerkki (M, jos käsin syötetty, muuten tyhjä).
- 10.3 *Toiminta*
Toimintakuvake, alkamis- ja päättymisajat (jaksoon kuuluvat), kesto, miehitys (miehityskuvake, jos tila on CREW, tyhjää, jos SINGLE), vähintään tunnin kestäneet lepoajat on merkitty tähdellä.
- 10.3a *Erityisolosuhteet.*
Aika, jolloin tieto syötettiin, erityisolosuhteisiin liittyvä kuvake (tai kuvakkeiden yhdistelmä).
- 10.4 *Kortin poisto tai "ilman korttia" -jakson päättyminen*
Ajoneuvon matkamittarin lukema korttia poistettaessa tai "ilman korttia" -jakson päättyessä sekä kortin paikoilleen asettamisen tai "ei korttia" -jakson alkamisen jälkeen kuljettu matka.
- 11 **Päivittäinen yhteenveto**
Lohkon tunniste

hh:mm ----- pppp -----

x xxx xxx km; x xxx km

dd/mm/yyyy
x xxx xxx - x xxx xxx km

----- S -----

x xxx xxx km-----
Last_Name _____
First_Name _____
Card_Identification _____
dd/mm/yyyy
A + Nat/VRN _____
dd/mm/yyyy hh:mm
x xxx xxx km M

A hh:mm hh:mm hh:mm ☐ ☐ *

hh:mm ----- pppp -----

x xxx xxx km; x xxx km

----- Σ -----

▼M7

- 11.1 *Ajoneuvoyksikön tietojen yhteenveto jaksoista, jolloin kuljettajan korttiaukossa ei ollut korttia*
Lohkon tunniste
- 11.2 *Ajoneuvoyksikön tietojen yhteenveto jaksoista, jolloin apukuljettajan korttiaukossa ei ollut korttia*
Lohkon tunniste
- 11.3 *Ajoneuvoyksikön tietojen päivittäinen kuljettajakohmainen yhteenveto*
Tietueen tunniste
Kuljettajan sukunimi
Kuljettajan etunimi (etunimet)
Kuljettajakortin tunniste
- 11.4 *Päivittäisen työajan alkamis- ja/tai päätymispaikkaa koskevat tiedot*
pi = alkamis-/päättymispaikan kuvake, aika, maa, alue
Matkamittarin lukema
- 11.5 *Toiminnan kokonaiskestoajat (kortilta)*
Kokonaisajoaika, kuljettu matka
Työn ja varallaolon kokonaisaika
Levon ja tuntemattoman toiminnan kokonaisaika
Ajoneuvon miehistön toiminnan kokonaisaika
- 11.6 *Toiminnan kokonaiskestoajat (jaksot ilman kuljettajan korttiaukkoa)*
Kokonaisajoaika, kuljettu matka
Työn ja varallaolon kokonaisaika
Kokonaislepoaika
- 11.7 *Toiminnan kokonaiskestoajat (jaksot ilman apukuljettajan korttiaukkoa)*
Työn ja varallaolon kokonaisaika
Kokonaislepoaika
- 11.8 *Toiminnan kokonaiskestoajat (kuljettajaa kohden molemmat korttiaukot mukaan lukien)*
Kokonaisajoaika, kuljettu matka
Työn ja varallaolon kokonaisaika
Kokonaislepoaika
Ajoneuvon miehistön toiminnan kokonaisaika
Tarvittaessa kuluva päivää koskeva päivittäinen tuloste, päivittäiset yhteenvetotiedot lasketaan tiedoista, jotka ovat käytettävissä tulostushetkellä.
- 12 **Kortille tallennetut tapauksia ja/tai vikoja koskevat tiedot**
- 12.1 Viittä viimeistä tapausta ja vikaa koskevan kortilla olevan tietuelohkon tunniste
- 12.2 Kaikkia tallennettuja tapauksia koskevan kortilla olevan tietuelohkon tunniste
- 12.3 Kaikkia tallennettuja vikoihin liittyviä tietoja koskevan kortilla olevan tietuelohkon tunniste

1 ☐ - - -

2 ☐ - - -

☐ Last_Name _____
First_Name _____
Card_Identification _____pihh:mm Cou Reg
x xxx xxx km☐ hhhmm x xxxx km
* hhhmm ☐ hhhmm
h hhhmm ? hhhmm
☐ hhhmm☐ hhhmm x xxxx km
* hhhmm ☐ hhhmm
h hhhmm* hhhmm ☐ hhhmm
h hhhmm☐ hhhmm x xxxx km
* hhhmm ☐ hhhmm
h hhhmm
☐ hhhmm

----- ! x ☐ -----

----- ! ☐ -----

----- x ☐ -----

▼ M7

- 12.4 *Tapausta ja/tai vikaa koskeva tietue*
Tietueen tunniste
Tapausta/vikaa tarkoittava kuvake, syy tietojen tallentamiseen, alkamispäivämäärä ja -aika
Lisätietona annettu tapauksen/vian tunnus (jos on), kesto
Sen ajoneuvon rekisteröinyt jäsenvaltio ja sen ajoneuvon rekisteritunnus, jossa tapaus tai vika sattui

```

-----
Pic _____ dd/mm/yyyy hh:mm
!xxx                      hh:mm
A Nat/VRN _____

```

13 **Ajoneuvoyksikköön tallennetut tai meneillään olevia tapauksia ja/tai vikoja koskevat tiedot**

- 13.1 Viittä viimeistä tapausta ja vikaa koskevan, ajoneuvoyksikön muistissa olevan tietuelohkon tunniste

```

----- !xA -----

```

- 13.2 Kaikkia tallennettuja tai meneillään olevia tapauksia koskevan, ajoneuvoyksikön muistissa olevan tietuelohkon tunniste

```

----- !A -----

```

- 13.3 Kaikkia tallennettuja tai meneillään oleviin vikoihin liittyviä tietoja koskevan, ajoneuvoyksikön muistissa olevan tietuelohkon tunniste

```

----- xA -----

```

- 13.4 *Tapausta ja/tai vikaa koskeva tietue*
Tietueen tunniste
Tapausta/vikaa tarkoittava kuvake, syy tietojen tallentamiseen, alkamispäivämäärä ja -aika
Lisätietona annettu tapauksen/vian tunnus (jos on), kyseisenä päivänä sattuneiden vastaavien tapausten määrä, kesto
Tapauksen tai vikatapahtuman alkaessa paikalle asetettuna olleiden korttien tunnistet (enintään neljä tunnistetta ilman, että samoja kortin numeroita toistetaan)
Jos mitään korttia ei ollut asetettu paikalleen:
Tietojen tallentamisen syy (p) on numerotunnus, joka ilmaisee, miksi tapausta tai vikaa koskevat tiedot tallennettiin. Tunnus koodataan dataelementin *EventFaultRecord-Purpose* määrittelyn mukaisesti.

```

-----
Pic (p) dd/mm/yyyy hh:mm
!xxx      (xxx)      hh:mm

Card_Identification _____
Card_Identification _____
Card_Identification _____
Card_Identification _____

```

- 14 **Ajoneuvoyksikön tunniste**
Lohkon tunniste
Ajoneuvoyksikön valmistajan nimi
Ajoneuvoyksikön valmistajan osoite
Ajoneuvoyksikön osanumero
Ajoneuvoyksikön hyväksyntänumero
Ajoneuvoyksikön sarjanumero
Ajoneuvoyksikön valmistusvuosi
Ajoneuvoyksikön ohjelmiston versio ja asennuspäivä

```

-----B-----
B Name _____
  Address _____
  PartNumber _____
  Apprv _____
  S/N _____
  YYYY
  V  xx.xx.xx  dd/mm/yyyy

```

- 15 **Liiketunnistimen tunniste**
Lohkon tunniste
Liiketunnistimen sarjanumero
Liiketunnistimen hyväksyntänumero
Päivämäärä, jolloin liiketunnistin ensi keran asennettiin

```

-----L-----
L S/N _____
  Apprv _____
  dd/mm/yyyy

```

- 16 **Kalibrointeihin liittyvät tiedot**
Lohkon tunniste

```

-----T-----

```

▼ M7

- 16.1 *Kalibrointiin liittyvä tietue*
 Tietueen tunniste
 Kalibroinnin suorittanut korjaamo
 Korjaamon osoite
 Korjaamokortin tunniste
 Korjaamokortin viimeinen voimassaolo-päivä
 Tyhjä rivi
 Kalibroinnin päivämäärä + kalibroinnin tarkoitus
 Ajoneuvon valmistenumero
 Rekisteröinyt jäsenvaltio ja ajoneuvon rekisteritunnus
 Ajoneuvon ominaiskerroin
 Valvontalaitteen vakio
 Pyörien renkaiden tehollinen ympärysmitta
 Ajoneuvoon asennettujen renkaiden koko
 Nopeudenrajoittimen asetus
 Vanha ja uusi matkamittarin lukema
 Kalibroinnin tarkoitus (p) on numerotunnus, joka ilmaisee, miksi kalibrointiparametrit tallennettiin. Tunnus koodataan dataelementin CalibrationPurpose määrittelyn mukaisesti.

```

-----
T Workshop_name _____
  Workshop_address _____
Card-Identification _____
  dd/mm/yyyy

T dd/mm/yyyy (p)
A VIN _____
  Nat/VRN _____
w xx xxx Imp/km
k xx xxx Imp/km
l xx xxx mm
e TyreSize _____
> xxx km/h
x xxx xxx - x xxx xxx km

```

- 17 **Ajan asetus**
 Lohkon tunniste

```

----- e -----

```

- 17.1 *Ajan asetusta koskeva tietue*
 Tietueen tunniste
 Vanha päivämäärä ja aika
 Uusi päivämäärä ja aika
 Korjaamo, joka suoritti ajan asetuksen
 Korjaamon osoite
 Korjaamokortin tunniste
 Korjaamokortin viimeinen voimassaolo-päivä

```

-----
! e dd/mm/yyyy hh:mm
e dd/mm/yyyy hh:mm
T Workshop_name _____
  Workshop_address _____
Card-Identification _____
  dd/mm/yyyy

```

- 18 **Viimeisin ajoneuvoyksikön muistiin tallennettu tapaus ja vika**
 Lohkon tunniste
 Viimeisimmän tapauksen päivämäärä ja aika
 Viimeisimmän vian päivämäärä ja aika

```

----- ! x A -----
! dd/mm/yyyy hh:mm
x dd/mm/yyyy hh:mm

```

- 19 **Ylinopeuden valvontaan liittyvät tiedot**
 Lohkon tunniste
 Viimeisimmän OVER SPEEDING CONTROL -tarkastustoimenpiteen päivämäärä ja aika
 Ensimmäisen ylinopeustapauksen päivämäärä ja aika sekä sen jälkeen sattuneiden ylinopeustapauksien määrä

```

----- >> -----
> p dd/mm/yyyy hh:mm
>> dd/mm/yyyy hh:mm (nnn)

```

20 **Ylinopeuteen liittyvä tietue**

- 20.1 Ensimmäistä viimeisimmän kalibroinnin jälkeen sattunutta ylinopeustapausta koskevan tietuelohkon tunniste

```

----- >> T -----

```

- 20.2 Viittä vakavinta 365 viimeisimmän vuorokauden aikana sattunutta ylinopeustapausta koskevan tietuelohkon tunniste

```

----- >> (365) -----

```

```

----- >> (365) -----

```

- 20.3 Sen tietuelohkon tunniste, joka sisältää tiedot vakavimmista tapauksista kultakin niistä 10 viimeisimmästä päivästä, jolloin tapauksia sattui

```

----- >> (10) -----

```


▼ M7

- 20.4 Tietueen tunniste
Päivämäärä, aika ja kesto
Enimmäisnopeus ja keskimääräinen nopeus,
kyseisenä päivänä sattuneiden vastaavien
tapausten määrä
Kuljettajan sukunimi
Kuljettajan etunimi (etunimet)
Kuljettajakortin tunniste

>>	dd/mm/yyyy hh:mm hh:mm xxx km/h xxx km/h (xxx)
⊞	Last_Name _____
	First_Name _____
	Card_Identification _____

- 20.5 Jos lohkoissa ole yhtään ylinopeutta koskevaa tietuetta:

>>	- - -
----	-------

21 **Käsin kirjoitetut tiedot**
Lohkon tunniste

- 21.1 Tarkastuspaikka
21.2 Tarkastajan allekirjoitus
21.3 Alkoi
21.4 Päätyi
21.5 Kuljettajan allekirjoitus
Käsin kirjoitettuja tietoja ennen on asetettava riittävä määrä tyhjiä rivejä, jotta tarvittavat tiedot tai allekirjoitus mahtuvat niille varatuille paikoille.

⊞
⊞
⊞
⊞
⊞

3. TULOSTEIDEN ERITTELYT

Tässä luvussa käytetään seuraavia muotoilujen merkintätapoja:

<table border="1"><tr><td>N</td></tr></table>	N	Tulostetaan tulostelohko tai tietue numero N
N		
<table border="1"><tr><td>N</td></tr></table>	N	Tulostetaan tulostelohko tai tietue numero N niin monta kertaa kuin on tarpeen
N		
<table border="1"><tr><td>X/Y</td></tr></table>	X/Y	Tulostetaan tarpeen mukaan lohko tai tietue X ja/tai Y niin monta kertaa kuin on tarpeen.
X/Y		

3.1. Kortilla olevia kuljettajan toimintaa koskevia tietoja sisältävä päivittäinen tuloste

PRT_007 Kortilla olevia kuljettajan toimintaa koskevia tietoja sisältävän päivittäisen tulosteen on oltava seuraavassa muodossa:

<table border="1"><tr><td>1</td></tr></table>	1	Päivämäärä ja aika, jolloin asiakirja tulostettiin
1		
<table border="1"><tr><td>2</td></tr></table>	2	Tulosteen tyyppi
2		
<table border="1"><tr><td>3</td></tr></table>	3	Tarkastajan tunniste (jos ajoneuvoyksikköön on asetettu valvontakortti)
3		
<table border="1"><tr><td>3</td></tr></table>	3	Kuljettajan tunniste (kortilta, jota tuloste koskee)
3		
<table border="1"><tr><td>4</td></tr></table>	4	Ajoneuvon tunniste (ajoneuvon, jota tuloste koskee)
4		
<table border="1"><tr><td>5</td></tr></table>	5	Ajoneuvoyksikön tunniste (ajoneuvoyksikön, jonka kautta tuloste tehtiin)
5		
<table border="1"><tr><td>6</td></tr></table>	6	Kyseisen ajoneuvoyksikön viimeisin kalibrointi
6		
<table border="1"><tr><td>7</td></tr></table>	7	Edellinen tarkastustoimi, jonka kohteena nyt tarkastettava kuljettaja on ollut
7		
<table border="1"><tr><td>8</td></tr></table>	8	Kuljettajan toimintaa koskevien tietojen erotinmerkki
8		
<table border="1"><tr><td>8.1a / 8.1b / 8.1c / 8.2 / 8.3 / 8.3a / 8.4</td></tr></table>	8.1a / 8.1b / 8.1c / 8.2 / 8.3 / 8.3a / 8.4	Kuljettajan toimintaa koskevat tiedot aikajärjestyksessä
8.1a / 8.1b / 8.1c / 8.2 / 8.3 / 8.3a / 8.4		
<table border="1"><tr><td>11</td></tr></table>	11	Päivittäisen yhteenvedon erotinmerkki
11		
<table border="1"><tr><td>11.4</td></tr></table>	11.4	Syötetyt paikkoja koskevat tiedot aikajärjestyksessä
11.4		
<table border="1"><tr><td>11.5</td></tr></table>	11.5	Toiminnan kokonaiskestoajat
11.5		
<table border="1"><tr><td>12.1</td></tr></table>	12.1	Kortilta tulostettavien tapauksia tai vikoja koskevien tietojen erotinmerkki
12.1		

▼ M7

12.4	Tapauksia/vikoja koskevat tietueet (viisi viimeistä kortille tallennettua tapausta tai vikaa)
13.1	Ajoneuvoyksikön muistista tulostettavien tapauksia tai vikoja koskevien tietojen erotinmerkki
13.4	Tapauksia/vikoja koskevat tietueet (viisi viimeistä ajoneuvoyksikön muistiin tallennettua tai meneillään olevaa tapausta tai vikaa)
21.1	Tarkastuspaikka
21.2	Tarkastajan allekirjoitus
21.5	Kuljettajan allekirjoitus

3.2. Ajoneuvoyksikön muistissa olevia kuljettajan toimintaa koskevia tietoja sisältävä päivittäinen tuloste

PRT_008

Ajoneuvoyksikön muistissa olevia kuljettajan toimintaa koskevia tietoja sisältävän päivittämän tulosteen on oltava seuraavassa muodossa:

1	Päivämäärä ja aika, jolloin asiakirja tulostettiin
2	Tulosteen tyyppi
3	Kortin haltijan tunniste (kaikkien ajoneuvoyksikössä olevien korttien)
4	Ajoneuvon tunniste (sen ajoneuvon, jota tuloste koskee)
5	Ajoneuvoyksikön tunniste (ajoneuvoyksikön, jota tuloste koskee)
6	Kyseisen ajoneuvoyksikön viimeisin kalibrointi
7	Viimeisin kyseiseen valvontalaitteeseen kohdistunut tarkastus
9	Kuljettajan toimintaa koskevien tietojen erotinmerkki
10	Kuljettajan korttiaukon erotinmerkki (korttiaukko 1)
10.1 / 10.2 / 10.3 / 10.3a / 10.4	Toimintaan liittyvät tiedot aikajärjestyksessä (kuljettajan korttiaukko)
10	Apukuljettajan korttiaukon erotinmerkki (korttiaukko 2)
10.1 / 10.2 / 10.3 / 10.3a / 10.4	Toimintaan liittyvät tiedot aikajärjestyksessä (apukuljettajan korttiaukko)
11	Päivittämän yhteenvedon erotinmerkki
11.1	Niiden jaksojen yhteenvedo, jolloin kuljettajan korttiaukossa ei ollut korttia
11.4	Syötetyt paikkoja koskevat tiedot aikajärjestyksessä
11.6	Toiminnan kokonaiskestoajat
11.2	Niiden jaksojen yhteenvedo, jolloin apukuljettajan korttiaukossa ei ollut korttia
11.4	Syötetyt paikkoja koskevat tiedot aikajärjestyksessä
11.7	Toiminnan kokonaiskestoajat
11.3	Tietyn kuljettajan toimintaa koskevien tietojen yhteenvedo molemmat korttipaikat mukaan lukien
11.4	Kyseisen kuljettajan syöttämät paikkoihin liittyvät tiedot aikajärjestyksessä
11.7	Kyseisen kuljettajan toiminnan kokonaiskestoajat
13.1	Tapauksiin/vikoihin liittyvien tietojen erotinmerkki
13.4	Tapauksiin/vikoihin liittyvät tietueet (viisi viimeistä ajoneuvoyksikön muistiin tallennettua tai meneillään olevaa tapausta tai vikaa)
21.1	Tarkastuspaikka
21.2	Tarkastajan allekirjoitus
21.3	Alkamisaika (tila, johon ilman korttia oleva kuljettaja voi merkitä kyseiset ajat)
21.4	Päätymisaika
21.5	Kuljettajan allekirjoitus

▼ M7

3.3. Kortilla olevia tapauksiin ja vikoihin liittyviä tietoja sisältävä tuloste

PRT_009 Kortilla olevia tapauksiin ja vikoihin liittyviä tietoja sisältävän tulosteen on oltava seuraavassa muodossa:

1	Päivämäärä ja aika, jolloin asiakirja tulostettiin
2	Tulosteen tyyppi
3	Tarkastajan tunniste (jos ajoneuvoyksikköön on asetettu valvontakortti)
3	Kuljettajan tunniste (kortilta, jota tuloste koskee)
4	Ajoneuvon tunniste (sen ajoneuvon, jota tuloste koskee)
12.2	Tapauksiin liittyvien tietojen erotinmerkki
12.4	Tapauksiin liittyvät tietueet (kaikki kortille tallennetut tapaukset)
12.3	Vikoihin liittyvien tietojen erotinmerkki
12.4	Vikoihin liittyvät tietueet (kaikki kortille tallennetut viat)
21.1	Tarkastuspaikka
21.2	Tarkastajan allekirjoitus
21.5	Kuljettajan allekirjoitus

3.4. Ajoneuvoyksikön muistissa olevia tapauksiin ja vikoihin liittyviä tietoja sisältävä tuloste

PRT_010 Ajoneuvoyksikön muistissa olevia tapauksiin ja vikoihin liittyviä tietoja sisältävän tulosteen on oltava seuraavassa muodossa:

1	Päivämäärä ja aika, jolloin asiakirja tulostettiin
2	Tulosteen tyyppi
3	Kortin haltijan tunniste (kaikkien ajoneuvoyksikössä olevien korttien)
4	Ajoneuvon tunniste (sen ajoneuvon, jota tuloste koskee)
13.2	Tapauksiin liittyvien tietojen erotinmerkki
13.4	Tapauksiin liittyvät tietueet (kaikki ajoneuvoyksikön muistiin tallennetut tai meneillään olevat tapaukset)
13.3	Vikoihin liittyvien tietojen erotinmerkki
13.4	Vikoihin liittyvät tietueet (kaikki ajoneuvoyksikön muistiin tallennetut tai meneillään olevat viat)
21.1	Tarkastuspaikka
21.2	Tarkastajan allekirjoitus
21.5	Kuljettajan allekirjoitus

3.5. Teknisiä tietoja sisältävä tuloste

PRT_011 Teknisiä tietoja sisältävän tulosteen on oltava seuraavassa muodossa:

1	Päivämäärä ja aika, jolloin asiakirja tulostettiin
2	Tulosteen tyyppi
3	Kortin haltijan tunniste (kaikkien ajoneuvoyksikössä olevien korttien)
4	Ajoneuvon tunniste (sen ajoneuvon, jota tuloste koskee)
14	Ajoneuvoyksikön tunniste
15	

▼ **M7**

16	Liiketunnistimen tunniste
16.1	Kalibrointiin liittyvien tietueiden erotinmerkki
17	Kalibrointeihin liittyvät tietueet (kaikki käytettävissä olevat tietueet aikajärjestyksessä)
17.1	Ajan asetuksen erotinmerkki
18	Ajan asetukseen liittyvät tietueet (kaikki käytettävissä olevat ajan asetukseen liittyvissä ja kalibrointitiedoissa olevat tietueet)
	Viimeisin ajoneuvoyksikön muistiin tallennettu tapaus ja vika

3.6. Ylinopeuteen liittyviä tietoja sisältävä tuloste

PRT_012 Ylinopeuteen liittyviä tietoja sisältävän tulosteen on oltava seuraavassa muodossa:

1	Päivämäärä ja aika, jolloin asiakirja tulostettiin
2	Tulosteen tyyppi
3	Kortin haltijan tunniste (kaikkien ajoneuvoyksikössä olevien korttien)
4	Ajoneuvon tunniste (sen ajoneuvon, jota tuloste koskee)
19	Ylinopeusvalvontaan liittyvät tiedot
20.1	Ylinopeuteen liittyvien tietojen tunniste
20.4 / 20.5	Ensimmäinen ylinopeustapaus viimeisimmän kalibroinnin jälkeen
20.2	Ylinopeuteen liittyvien tietojen tunniste
20.4 / 20.5	Viisi vakavinta ylinopeustapausta 365 viimeisimmän vuorokauden aikana
20.3	Ylinopeuteen liittyvien tietojen tunniste
20.4 / 20.5	Vakavin ylinopeustapaus kultakin niistä 10 viimeisimmästä päivästä, jolloin tapauksia sattui
21.1	Tarkastuspaikka
21.2	Tarkastajan allekirjoitus
21.5	Kuljettajan allekirjoitus

▼ M7

Lisäys 5

NÄYTTÖ

▼ M7

Tässä lisäyksessä käytetään seuraavia merkintätapoja:

- *lihavoitu* teksti merkitsee tavallista tekstiä, joka näytetään (näytössä ei käytetä lihavoitua tekstiä),
- normaali teksti merkitsee muuttujia (kuvakkeita tai dataa), jotka tulostettaessa korvataan vastaavilla muuttujan arvoilla:
 - dd mm yyyy: päivä, kuukausi, vuosi,
 - hh: tunnit,
 - mm: minuutit,
 - D: kestoaikaa merkitsevä kuvake,
 - EF: tapausta tai vikaa merkitsevien kuvakkeiden yhdistelmä,
 - O: toimintatilaa merkitsevä kuvake.

DIS_001 Valvontalaitteen on näytettävä tiedot seuraavassa muodossa:

Tiedot	Format (Muoto)
Oletusarvoinen näyttö	
Paikallinen aika	h h : m m
Toimintatila	O
Kuljettajaan liittyvät tiedot	1 D h h h mm h h h mm
Apukuljettajaan liittyvät tiedot	2 D h h h mm
Asetuksen piiriin kuulumaton olosuhde voimassa	OUT
Varoitusnäyttö	
Keskeytymätön ajoaika yli sallitun	1 ⊗ h h h mm h h h mm
Tapaus tai vika	E F
Muut näytöt	
UTC-päivämäärä	UTC ⊗ d / m m / y y y y tai UTC ⊗ d . m m . y y y y
aika	h h : m m
Kuljettajan keskeytymätön ajoaika ja yhteenlaskettu tauko-aika	1 ⊗ h h h mm v h h h mm
Apukuljettajan keskeytymätön ajoaika ja yhteenlaskettu tauko-aika	2 ⊗ h h h mm h h h mm
Kuljettajan yhteenlaskettu ajoaika edellisen ja kuluvan viikon aikana	1 ⊗ h h h h mm
Apukuljettajan yhteenlaskettu ajoaika edellisen ja kuluvan viikon aikana	2 ⊗ h h h h mm

▼M7*Lisäys 6***ULKOISET LIITÄNTÄLAITTEET****SISÄLLYSLUETTELO**

1.	Laitteet
1.1	Liitin
1.2	Liittimen johdotus
1.3	Lohkokaavio
2.	Tietojen kopioinnissa käytettävä liitäntälaite
3.	Kalibroinnissa käytettävä liitäntälaite

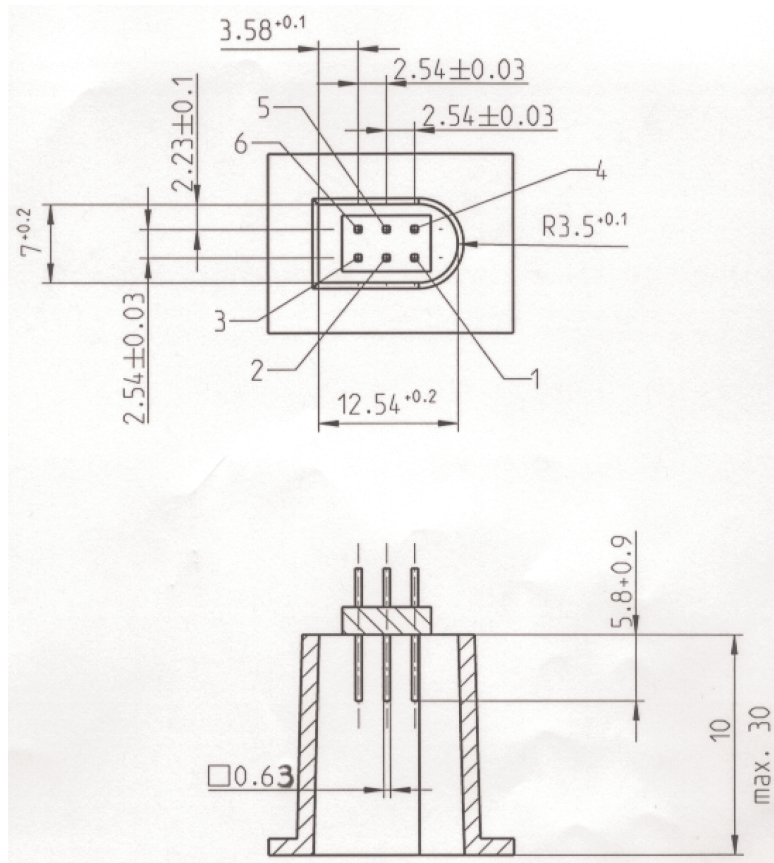
▼ M7

1. LAITTEET

1.1 Liitin

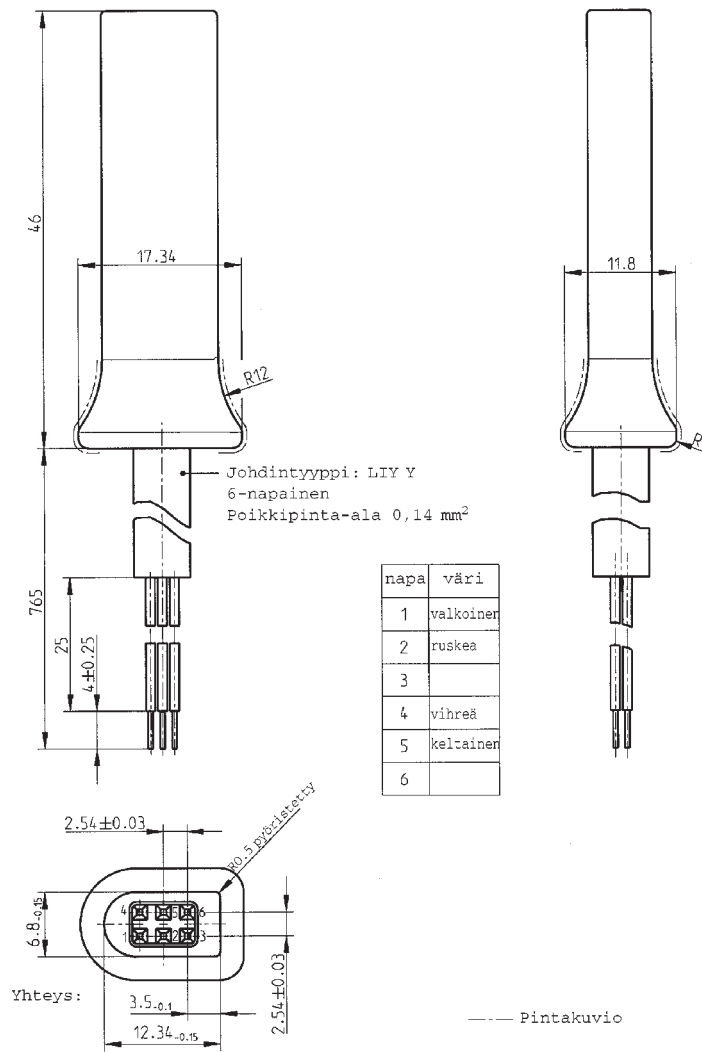
INT_001

Tietojen kopiointiin ja kalibrointiin käytettävän liittimen on oltava kuusinapainen ja sen on oltava käsillä laitteen etulevyssä ilman, että on tarpeen irrottaa mitään valvontalaitteen osaa. Liittimen on oltava seuraavan piirroksen mukainen (kaikki mitat millimetreinä):

▼ M7

Seuraavassa kuvassa on tyypillinen kuusinapainen liittinpistoke:

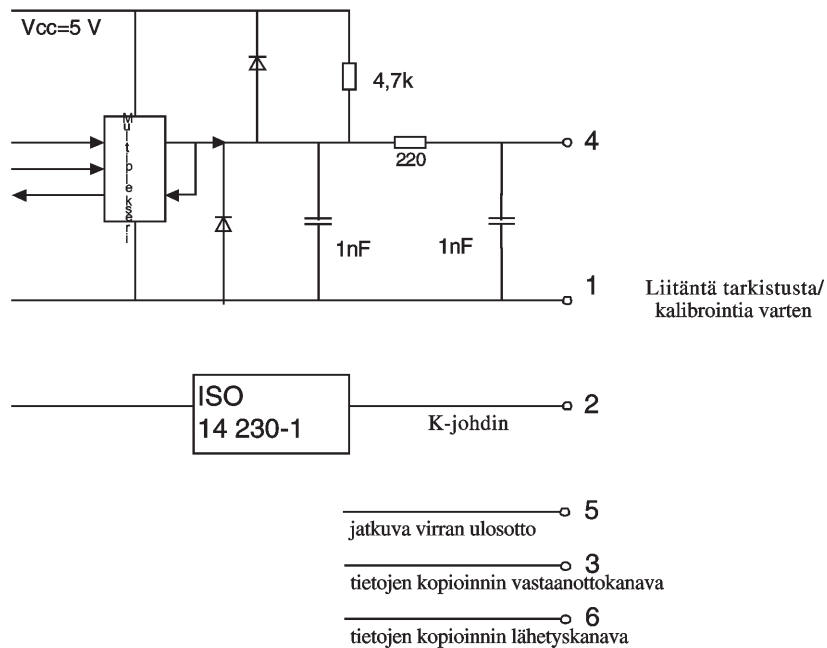
▼ **M7****1.2 Liittimen johdotus**

INT_002 Liitin on johdotettava seuraavan taulukon mukaisesti:

Napa	Kuvaus	Huomautus
1	Akun miinusnapa	Yhdistetty ajoneuvon akun miinusnapaan
2	Dataliikenne	K-johdin (standardin ISO 14230-1 mukainen)
3	RxD - Tietojen kopioinnissa käytettävä vastaanottonapa	Datan tulosignaali valvontalaitteeseen
4	Tulo-/lähtösignaali	Kalibrointiin
5	Jatkuva virran ulosotto	Laitteen suojapiirin synnyttämän jännitehäviön vuoksi jännite on määritelty olemaan 3 V vähemmän kuin ajoneuvossa käytettävä jännite Virran ulosotto enintään 40 mA
6	TxD - Tietojen kopioinnissa käytettävä lähetysnapa	Datan lähtösignaali valvontalaitteesta

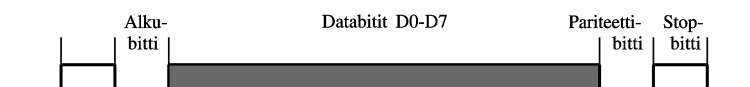
1.3 Lohkokaavio

INT_003 Lohkokaavio on oltava seuraavan kuvan mukainen:

2. TIETOJEN KOPIOINNISSA KÄYTETTÄVÄ LIITÄNTÄLAITE

INT_004 Tietojen kopioinnissa käytettävän liitäntälaitteen on oltava standardin RS232 erittelyjen mukainen.

INT_005 Tietojen kopioinnissa käytettävän liitäntälaitteen on käytettävä yhtä alkubittiä, kahdeksaa databittiä vähiten merkitsevä bitti ensimmäisenä, yhtä pariteettibittiä ja yhtä stop-bittiä.

Datavien rakenne

▼ M7

INT_006 Alkubitti: yksi bitti, jonka looginen taso on 0;

Databitit: lähetetään vähiten merkitsevä bitti ensimmäisenä;

Pariteettibitti: parillinen

Stop-bitti: yksi bitti, jonka looginen taso on 1

Lähetettäessä numeerista dataa, joka koostuu useammasta kuin yhdestä tavusta, lähetetään merkitsevin tavu ensimmäisenä ja vähiten merkitsevä tavu viimeisenä.

Datansiirtonopeuden on oltava aseteltavissa välillä 9 600 bps-115 200 bps. Datansiirto on suoritettava suurimmalla mahdollisella nopeudella, mutta aloitusnopeus yhteyden syntyessä on asetettu arvoon 9 600 bps.

3. KALIBROINNISSA KÄYTETTÄVÄ LIITÄNTÄLAITE

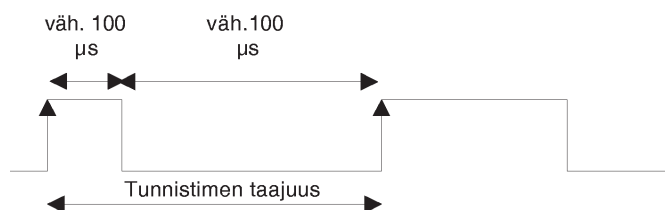
INT_007 Tiedonsiirron on tapahduttava seuraavan standardin mukaisesti: ISO 14230-1 Road vehicles — Diagnostic systems — Keyword protocol 2000 — Part 1: Physical layer, First edition: 1999 (Tie liikenteessä käytettävät ajoneuvot. Diagnostiikkajärjestelmät. Avainsanaprotokolla 2000. Osa 1: Fyysinen kerros. Ensimmäinen painos: 1999).

INT_008 Tulo-/lähtösignaalin on oltava seuraavan sähköisen erittelyn mukainen:

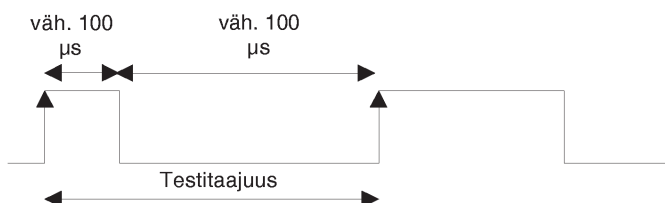
Suure	Vähimmäisarvo	Tyypillinen arvo	Enimmäisarvo	Huomautus
U_{low} (tulo)			1,0 V	$I = 750 \mu\text{A}$
U_{high} (tulo)	4 V			$I = 200 \mu\text{A}$
Taajuus			4 kHz	
U_{low} (lähtö)			1,0 V	$I = 1 \text{ mA}$
U_{high} (lähtö)	4 V			$I = 1 \text{ mA}$

INT_009 Tulo-/lähtösignaalin on oltava seuraavien ajoituskaavioiden mukainen:

Tunnistimen signaali (lähtö)

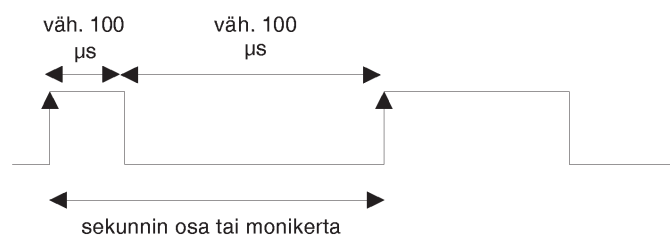

testisignaali (tulo)

▼ M7

UTC-ajan mukainen kello-
pulssi (lähtö)

▼ **M7**

Lisäys 7

TIETOJEN KOPIOINTIPROTOKOLLAT

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto
1.1	Sovellusala
1.2	Lyhenteet ja merkinnät
2.	Ajoneuvoyksikössä olevien tietojen kopiointi
2.1	Tietojen kopiointimenettely
2.2	Tietojen kopiointiprotokolla
2.2.1	Viestien rakenne
2.2.2	Viestityypit
2.2.2.1	Start Communication Request (SID 81)
2.2.2.2	Positive Response Start Communication (SID C1)
2.2.2.3	Start Diagnostic Session Request (SID 10)
2.2.2.4	Positive Response Start Diagnostic (SID 50)
2.2.2.5	Link Control Service (SID 87)
2.2.2.6	Link Control Positive Response (SID C7)
2.2.2.7	Request Upload (SID 35)
2.2.2.8	Positive Response Request Upload (SID 75)
2.2.2.9	Transfer Data Request (SID 36)
2.2.2.10	Positive Response Transfer Data (SID 76)
2.2.2.11	Transfer Exit Request (SID 37)
2.2.2.12	Positive Response Request Transfer Exit (SID 77)
2.2.2.13	Stop Communication Request (SID 82)
2.2.2.14	Positive Response Stop Communication (SID C2)
2.2.2.15	Acknowledge Sub Message (SID 83)
2.2.2.16	Negative Response (SID 7F)
2.2.3	Viestien kulku
2.2.4	Ajoitus
2.2.5	Virheen käsittely
2.2.5.1	Viestinnän aloitus (Start Communication) -vaihe
2.2.5.2	Viestintä (Communication) -vaihe
2.2.6	Vastausviestien sisältö
2.2.6.1	Positive Response Transfer Data Overview
2.2.6.2	Positive Response Transfer Data Activities
2.2.6.3	Positive Response Transfer Data Events and Faults
2.2.6.4	Positive Response Transfer Data Detailed Speed
2.2.6.5	Positive Response Transfer Data Technical Data
2.3	Tiedostojen tallennus ulkoisille tietovälineille (ESM)
3.	Ajopiirturikortilla olevien tietojen kopiointiprotokolla
3.1	Sovellusalue
3.2	Määritelmät
3.3	Kortilla olevien tietojen kopiointi
3.3.1	Kopioinnin aloittava komentosarja
3.3.2	Komentosarja tiedostoille, joilla ei ole allekirjoitusta
3.3.3	Komentosarja tiedostoille, joilla on allekirjoitus
3.3.4	Komentosarja, jolla kalibrointilaskuri asetetaan alkutilaansa
3.4	Tiedontallennuksen muoto
3.4.1	Johdanto
3.4.2	Tiedostomuoto
4.	Ajopiirturikortilla olevien tietojen kopiointi ajoneuvoyksikön kautta

▼ **M7****1. JOHDANTO**

Tässä lisäyksessä määritellään menettelyt, joiden avulla tietoja kopioidaan eri tavoin ulkoisille tietovälineille, sekä menettelyt, joiden avulla varmistetaan virheetön tiedonsiirto ja kopioitujen tietojen muodon täysi yhteensopivuus, jotta kuka hyvänsä tarkastaja voi tarkastaa tiedot sekä varmistua niiden aitoudesta ja eheydestä ennen niiden analysointia.

1.1 Sovellusala

Tietoja voidaan kopioida ulkoiselle tietovälineelle:

- ajoneuvoyksiköstä siihen kytketyn IDE-laitteen avulla,
- ajopiirturikortilta sellaisen IDE-laitteen avulla, johon on kytketty korttiliitäntälaitte,
- ajopiirturikortilta ajoneuvoyksikköön kytketyn IDE-laitteen avulla.

Jotta olisi mahdollista tarkastaa ulkoiselle tietovälineelle tallennettujen kopioitujen tietojen aitous ja eheys, tiedot kopioidaan liittämällä niihin lisäyksen 11 (Yhteiset turvamekanismit) mukainen allekirjoitus. Lähdelaitteen (ajoneuvoyksikön tai kortin) tunniste ja sen tietoturvaruvenimet (jäsenvaltion ja laitteen) kopioidaan myös. Tietojen varmentajalla on erikseen oltava hallussaan luotettava julkinen eurooppalainen avain.

DDP_001

Yhden kopiointikerran aikana kopioidut tiedot on tallennettava ulkoiselle tietovälineelle yhteen tiedostoon.

1.2 Lyhenteet ja merkinnät

Tässä lisäyksessä käytetään seuraavia lyhenteitä:

AID	(Application identifier) Sovellustunniste
ATR	(Answer to reset) ATR-signaali; Signaali, joka annetaan vastauksena RST-komentoon
CS	(Checksum byte) Tarkistussummatavu
DF	(Dedicated file) DF-tiedosto eli hakemistotiedosto. DF-tiedosto voi sisältää muita (EF- tai DF-) tiedostoja
DS	(Diagnostic session) Diagnostinen jakso
EF	(Elementary file) EF-tiedosto; tiedosto, jossa varsinaiset tiedot säilytetään
ESM	(External storage medium) Ulkoinen tallennusväline
FID	(File identifier, file ID) Tiedoston tunniste
FMT	(Format byte) Muotoilutavu (viestin ylätunnisteen ensimmäinen tavu)
ICC	(Integrated circuit card) Integroidulla piirillä varustettu kontaktillinen kortti
IDE	(Intelligent dedicated equipment) IDE-laite: tarkoitukseen varattu laite, jonka avulla tietoja kopioidaan ulkoisille tietovälineille (esim. PC)
IFD	(Interface device) Liitäntälaitte
KWP	(Keyword protocol) Avainsanaprotokolla 2000
LEN	Pituustavu (viestin ylätunnisteen viimeinen tavu)
PPS	(Protocol parameter selection) Protokollan parametrin valinta
PSO	(Perform Security Operation) Suorita turvatoimi
SID	Palvelun tunniste
SRC	Lähdetavu
TGT	Kohdetavu

▼ **M7**

TLV	(Tag length value) TLV-koodaustapa; tuntomerkki-pituus-sisältö-koodaustapa
TREP	(Transfer Response Parameter) Lähetyspyyntöä koskevan vastauksen parametri
TRTP	(Transfer Request Parameter) Lähetyspyynnön parametri
VU	(Vehicle unit) Ajoneuvoyksikkö

2. AJONEUVOYKSIKÖSSÄ OLEVIEN TIETOJEN KOPIOINTI**2.1 Tietojen kopiointimenettely**

Tiedot kopioidaan ajoneuvoyksiköstä seuraavasti:

- ajopiirturikortti asetetaan ajoneuvoyksikön korttiaukkoon ⁽¹⁾;
- IDE-laite yhdistetään ajoneuvoyksikön kopiointiliittimeen;
- luodaan yhteys IDE-laitteen ja ajoneuvoyksikön välille;
- valitaan IDE-laitteen avulla kopioitavat tiedot ja lähetetään niitä koskeva pyyntö ajoneuvoyksikölle;
- lopetetaan kopiointijakso.

2.2 Tietojen kopiointiprotokolla

Protokolla rakentuu isäntä-renki-periaatteelle siten, että IDE-laite on isäntä ja ajoneuvoyksikkö on renki.

Viestien rakenne, tyypit ja virta perustuvat periaatteessa Avainsanaprotokolla 2000:een (ISO 14230-2 Road vehicles — Diagnostic systems — Keyword protocol 2000 — Part 2: Data link layer. Tieliikenteessä käytettävät ajoneuvot. Diagnostiikkajärjestelmät. Avainsanaprotokolla 2000. Osa 2: Siirtokerros).

Sovelluskerros perustuu pääpiirteissään tämänhetkiseen 22. helmikuuta 2001 hyväksytyyn versioon 6 standardista ISO 14229-1 (Road vehicles — Diagnostic systems — Part 1: Diagnostic services. Tieliikenteessä käytettävät ajoneuvot. Diagnostiikkajärjestelmät — Osa 1: Diagnostiikkapalvelut).

2.2.1 Viestien rakenne

DDP_002 Kaikkien IDE-laitteen ja ajoneuvoyksikön välillä kulkevien viestien muoto perustuu rakenteeseen, jossa on kolme osaa:

- ylätunniste, jossa on muotoilutavu (FMT), kohdetavu (TGT), lähetetavu (SRC) sekä mahdollisesti pituustavu (LEN),
- datakenttä, jossa on palvelun tunnistetavu (SID) sekä vaihteleva määrä datatavuja, joihin voi sisältyä valinnainen diagnostiikkajakson osoitustavu (DS) tai valinnainen lähetysparametritavu (TRTP tai TREP),
- tarkistussummatavun (CS) sisältämä tarkistussumma.

Ylätunniste				Datakenttä					Tarkistussumma
FMT	TGT	SRC	LEN	SID	DATA	CS
4 tavua				Enintään 255 tavua					1 tavu

TGT- ja SRC-tavu edustavat viestin vastaanottajan ja lähettäjän fyysisiä osoitteita. Heksadesimaalilukuina niiden arvot ovat F0h IDE-laitteelle ja EEh ajoneuvoyksikölle.

LEN-tavu on datakenttäosan pituus.

Tarkistussummatavu on kaikkien viestin sisältämien tavujen, paitsi itse CS-tavun, kahdeksan bitin ryhmissä laskettu summa modulo 256 (jakojäännös, joka syntyy, kun kyseinen summa jaetaan luvulla 256).

FMT-, SID-, DS-, TRTP- ja TREP-tavut on määritelty jäljempänä tässä asiakirjassa.

⁽¹⁾ Kopiointia ja kopioitavia tietoja koskevat käyttöoikeudet määräytyvät korttiaukkoon asetetun kortin mukaan.

▼ **M7**

DDP_003 Jos viestin sisältämän datan pituus ylittää datakentässä käytettävissä olevan tilan, lähetetään viesti useampina osaviesteinä. Jokaisella osaviestillä on ylätunniste, sama SID, TREP sekä kaksitavuinen osaviestilaskuri, joka osoittaa osaviestin järjestysnumeron kokonaisviestissä. Jotta virhetarkistus- ja viestin keskeyttämistoiminnot olisivat mahdollisia, IDE-laite kuittaa jokaisen osaviestin. IDE-laite voi joko hyväksyä kyseisen osaviestin, pyytää sen lähettämistä uudelleen, pyytää ajoneuvoyksikköä aloittamaan koko viestin uudelleen tai keskeyttää viestin lähetyksen kokonaan.

DDP_004 Jos viimeisen osaviestin datakentässä on täsmälleen 255 tavua, on kokonaisviestiin lisättävä vielä (SID-, TREP- ja osaviestilaskurita-
vuja lukuun ottamatta) tyhjä datakenttä osoittamaan viestin loppua.

Esimerkki:

Ylätunniste	SID	TREP	Viesti		CS
4 tavua	Enemmän kuin 255 tavua				

Lähetetään muodossa:

Ylätunniste	SID	TREP	00	01	Osaviesti 1	CS
4 tavua	255 tavua					

Ylätunniste	SID	TREP	00	02	Osaviesti 2	CS
4 tavua	255 tavua					

...

Ylätunniste	SID	TREP	xx	yy	Osaviesti n	CS
4 tavua	Vähemmän kuin 255 tavua					

tai muodossa:

Ylätunniste	SID	TREP	00	01	Osaviesti 1	CS
4 tavua	255 tavua					

Ylätunniste	SID	TREP	00	02	Osaviesti 2	CS
4 tavua	255 tavua					

...

Ylätunniste	SID	TREP	xx	yy	Osaviesti n	CS
4 tavua	255 tavua					

Ylätunniste	SID	TREP	xx	yy+1	CS
4 tavua	4 tavua				

2.2.2 Viestityypit

Tietojen kopioimiseen ajoneuvoyksikön ja IDE-laitteen välillä käytettävä viestintäprotokolla vaatii 8 erilaisen viestityypin käyttöä.

Seuraavassa taulukossa on näiden viestityyppien yhteenveto.

▼M7

Viestin rakenne		Enintään 4 tavua Ylä tunniste				Enintään 255 tavua Data			1 tavu Tarkis- tussumma
IDE ->	<- VU	FMT	TGT	SRC	LEN	SID	DS/TRTP	DATOS	CS
Start Communication Request		81	EE	F0		81			E0
Positive Response Start Communication		80	F0	EE	03	C1		►M10 EA,8F◀	9B
Start Diagnostic Session Request		80	EE	F0	02	10	81		F1
Positive Response Start Diagnostic		80	F0	EE	02	50	81		31
Link Control Service									
Verify Baud Rate (stage 1)									
9 600 Bd		80	EE	F0	04	87		01,01,01	EC
19 200 Bd		80	EE	F0	04	87		01,01,02	ED
38 400 Bd		80	EE	F0	04	87		01,01,03	►C1 EE◀
57 600 Bd		80	EE	F0	04	87		01,01,04	EF
115 200 Bd		80	EE	F0	04	87		01,01,05	F0
Positive Response Verify Baud Rate		80	F0	EE	02	C7		01	28
Transition Baud Rate (stage 2)									
Request Upload		80	EE	F0	0A	35		00,00,00, 00,00,FF, FF,FF,FF	99
Positive Response Request Upload		80	F0	EE	03	75		00,FF	D5
Transfer Data Request									
Overview		80	EE	F0	02	36	01		97
Activities		80	EE	F0	06	36	02	Date	CS
Events & Faults		80	EE	F0	02	36	03		99
Detailed Speed		80	EE	F0	02	36	04		9A
Technical Data		80	EE	F0	02	36	05		9B
Card download		80	EE	F0	02	36	06		9C
Positive Response Transfer Data		80	F0	EE	Len	76	TREP	Data	CS
Request Transfer Exit		80	EE	F0	01	37			96
Positive Response Request Transfer Exit		80	F0	EE	01	77			D6

▼M7

Viestin rakenne		Enintään 4 tavua Ylätunniste				Enintään 255 tavua Data			1 tavu Tarkis- tussumma
IDE ->	<- VU	FMT	TGT	SRC	LEN	SID	DS/TRTP	DATOS	CS
Stop Communication Request		80	EE	F0	01	82			E1
Positive Response Stop Communication		80	F0	EE	01	C2			21
Acknowledge sub message		80	EE	F0	Len	83		Data	CS
Negative responses -viestit									
Yleinen kieltäytyminen		80	F0	EE	03	7F	Sid Req	10	CS
Palvelua ei tueta (Service not supported)		80	F0	EE	03	7F	Sid Req	11	CS
Osatoimintoa ei tueta (Sub function not supported)		80	F0	EE	03	7F	Sid Req	12	CS
Väärä viestin pituus (Incorrect message length)		80	F0	EE	03	7F	Sid Req	13	CS
Väärät ehdot tai virhe pyynnön rakenteessa (Request sequence error)		80	F0	EE	03	7F	Sid Req	22	CS
Pyyntö alueen ulkopuolella (Request out of range)		80	F0	EE	03	7F	Sid Req	31	CS
Kopiointipyyntöä ei hyväksytty (Upload not accepted)		80	F0	EE	03	7F	Sid Req	50	CS
Vastaus annetaan myöhemmin (Response pending)		80	F0	EE	03	7F	Sid Req	78	CS
Tietoja ei käytettävissä (Data not available)		80	F0	EE	03	7F	Sid Req	FA	CS

Huomautuksia:

- Sid Req = vastaavan viestin SID (palvelun tunnistetavu), Lid Req = vastaavan viestin LID (paikallinen tunnistetavu).
- TREP = vastaavan pyynnön TRTP.
- Musta ruutu tarkoittaa, että mitään ei lähetetä.
- Sanaa upload (IDE-laitteen kannalta) on käytetty ISO 14229 -standardin mukaan. Se tarkoittaa samaa kuin download (tietojen kopiointi) (ajoneuvoyksikön kannalta).
- Mahdolliset kaksitavuiset osaviestilaskurit eivät näy tässä taulukossa.

2.2.2.1 Start Communication Request (SID 81)

DDP_005 IDE-laite aloittaa viestintäyhteyden luomisen ajoneuvoyksikön kanssa lähettämällä Start Communication Request -viestin. Alkuvaiheen viestintä tapahtuu aina 9 600 baudin nopeudella (kunnes nopeutta muutetaan tarvittavien Link Control Service -palvelujen avulla).

2.2.2.2 Positive Response Start Communication (SID C1)

DDP_006 Ajoneuvoyksikkö vastaa myöntävästi Start Communication Request -viestiin lähettämällä Positive Response Start Communication -viestin. Viestiin sisältyy tavut ►M10 EAh ja 8Fh ◀, jotka osoittavat, että ajoneuvoyksikkö tukee protokollaa, jossa on kohde-, lähde- ja pituustiedot sisältävä ylätunniste.

2.2.2.3 Start Diagnostic Session Request (SID 10)

DDP_007 IDE-laite pyytää ajoneuvoyksiköltä uutta diagnostista jaksoa lähettämällä Start Diagnostic Session Request -viestin. Alitoiminto ”default session” (81h) osoittaa, että avattava jakso vastaa oletusarvoa.

2.2.2.4 Positive Response Start Diagnostic (SID 50)

DDP_008 Ajoneuvoyksikkö vastaa myöntävästi Diagnostic Session Request -pyyntöön lähettämällä Positive Response Start Diagnostic -viestin.

2.2.2.5 Link Control Service (SID 87)

DDP_052 IDE-laite aloittaa lähetysopeuden muuttamisen Link Control Service -palvelulla. Tämä tapahtuu kaksivaiheisesti. Ensimmäisessä vaiheessa IDE ehdottaa nopeuden muuttamista ja uutta nopeutta. Saatuaan ajoneuvoyksiköltä myönteisen vastauksen IDE lähettää

▼ M7

ajoneuvoyksikölle vahvistuksen nopeuden muutoksesta (toinen vaihe). Tämän jälkeen IDE siirtyy käyttämään uutta nopeutta. Ajoneuvoyksikkö siirtyy käyttämään uutta nopeutta saatuaan vahvistuksen.

2.2.2.6 *Link Control Positive Response (SID C7)*

DDP_053 Ajoneuvoyksikkö vastaa Link Control Service -pyyntöön myönteisesti lähettämällä Link Control Positive Response -viestin (ensimmäinen vaihe). Vahvistusviestiin (toisessa vaiheessa) ei lähetetä vastausta.

2.2.2.7 *Request Upload (SID 35)*

DDP_009 IDE-laite kertoo Request Upload -viestillä ajoneuvoyksikölle, että tietoja halutaan kopioida. ISO14229-standardin mukaisesti viesti sisältää tiedot pyydetyn datan osoitteesta, koosta ja formaatista. Koska nämä eivät ole IDE-laitteen tiedossa ennen kopiointia, muistiosoitteeksi asetetaan 0, formaatti ilmoitetaan salaamattomaksi ja tiivistämättömäksi ja muistikoko asetetaan mahdollisimman suureksi.

2.2.2.8 *Positive Response Request Upload (SID 75)*

DDP_010 Ajoneuvoyksikkö kertoo IDE-laitteelle Positive Response Request Upload -viestillä, että se on valmis kopioimaan tietoja. ISO14229-standardin mukaisesti tämä myönteinen vastausviesti sisältää IDE-laitteelle tiedon siitä, että tulevat Positive Response Transfer Data -viestit sisältävät enintään 00FFh tavua.

2.2.2.9 *Transfer Data Request (SID 36)*

DDP_011 IDE-laite määrittää ajoneuvoyksikölle Transfer Data Request -viestillä, minkä tyyppisiä tietoja on tarkoitus kopioida. Yhden tavun TRTP-parametri (Transfer Request Parameter) ilmoittaa siirron tyyppin.

Tiedonsiirtoja on kuudentyyppisiä:

- Yleiskatsaus (TRTP 01),
- Tietyn päivän toimintaa koskevat tiedot (TRTP 02),
- Tapauksiin ja vikoihin liittyvät tiedot (TRTP 03),
- Yksityiskohtaiset nopeustiedot (TRTP 04),
- Tekniset tiedot (TRTP 05),
- Kortilla olevien tietojen kopiointi (TRTP 06).

DDP_054 IDE-laitteen on pyydettyä yleiskatsausta (TRTP 01) kopiointitilanteessa, koska ainoastaan näin voidaan varmistaa, että ajoneuvoyksikön varmenteet tallentuvat kopioitavaan tiedostoon (ja digitaalinen allekirjoitus voidaan todentaa). Toisessa tyyppissä (TRTP 02) Transfer Data Request -viestiin sisältyy (*TimeReal* -muodossa oleva) tieto siitä kalenterivuorokaudesta, jota koskevat tiedot on tarkoitus kopioida.

2.2.2.10 *Positive Response Transfer Data (SID 76)*

DDP_012 Ajoneuvoyksikkö vastaa Transfer Data Request -viestiin lähettämällä Positive Response Transfer Data -viestin. Viesti sisältää pyydytetyt tiedot ja TREP-parametrin (Transfer Response Parameter), joka vastaa pyynnön TRTP-parametria.

DDP_055 Ensimmäisessä tyyppissä (TREP01) ajoneuvoyksikkö lähettää tietoja, jotka auttavat IDE-laitteen käyttäjää valitsemaan ne tiedot, jotka hän haluaa kopioida. Tähän viestiin sisältyvät seuraavat tiedot:

- tietoturvarmenteet,
- ajoneuvon tunnistetiedot,
- ajoneuvoyksikön kuluva päivämäärä ja aika,
- ensimmäinen ja viimeinen päivämäärä, joita koskevat (ajoneuvoyksikön sisältämät) tiedot ovat kopioitavissa,
- tieto ajoneuvoyksikössä olevista korteista,

▼ M7

- edellinen yrityksen tekemä tietojen kopiointi,
 - yrityksen asettamat lukitukset,
 - aiemmat tarkastukset.
- 2.2.2.11 *Transfer Exit Request (SID 37)*
- DDP_013 IDE-laite kertoo ajoneuvoyksikölle Request Transfer Exit -viestillä, että tietojen kopiointi on päättynyt.
- 2.2.2.12 *Positive Response Request Transfer Exit (SID 77)*
- DDP_014 Ajoneuvoyksikkö kuittaa Transfer Exit Request -viestin lähettämällä Positive Response Request Transfer Exit -viestin.
- 2.2.2.13 *Stop Communication Request (SID 82)*
- DDP_015 IDE-laite katkaisee viestintäyhteyden ajoneuvoyksikön kanssa lähettämällä Stop Communication Request -viestin.
- 2.2.2.14 *Positive Response Stop Communication (SID C2)*
- DDP_016 Ajoneuvoyksikkö kuittaa Stop Communication Request -viestin lähettämällä Positive Response Stop Communication -viestin.
- 2.2.2.15 *Acknowledge Sub Message (SID 83)*
- DDP_017 IDE-laite vahvistaa kunkin useassa osassa lähetettävän viestin osaviestin vastaanottamisen lähettämällä Acknowledge Sub Message -viestin. Datakenttä sisältää ajoneuvoyksiköltä saadun SID-tunnisteen ja kaksitavuisen koodin seuraavasti:
- MsgC +1 kuittaa osaviestin numero MsgC virheettömän vastaanottamisen.
- IDE-laite pyytää ajoneuvoyksikköä lähettämään seuraavan osaviestin.
- MsgC osoittaa, että osaviestin numero MsgC vastaanottamisessa ilmeni ongelma.
- IDE-laite pyytää ajoneuvoyksikköä lähettämään tämän osaviestin uudelleen.
- FFFF pyytää lopettamaan viestin lähetyksen.
- IDE-laite voi käyttää tätä koodia lopettamaan ajoneuvoyksikön viestin lähetyksen mistä hyvänsä syystä.
- Viestin viimeinen osaviesti (LEN-tavu < 255) voidaan kuitata millä hyvänsä näistä koodeista tai jättää kuittaamatta.
- Ajoneuvoyksikön vastaukset tapauksissa, joissa viesti koostuu useista osaviesteistä, ovat:
- Positive Response Request Upload (SID 75),
 - Positive Response Transfer Data (SID 76).
- 2.2.2.16 *Negative Response (SID 7F)*
- DDP_018 Jos ajoneuvoyksikkö ei voi täyttää edellä selostetuilla viesteillä esitettyä pyyntöä, se vastaa Negative Response -viestillä. Viestin datakenttä sisältää vastauksen SID-tunnisteen (7F), pyynnön SID-tunnisteen sekä koodin, joka ilmaisee kieltävän vastauksen syyn. Käytettävissä on seuraavat koodit:
- 10 yleinen kieltäytyminen
- Toimintoa ei voida suorittaa muiden kuin jäljempänä selostettujen syiden vuoksi.
- 11 palvelua ei tueta
- Pynnön SID-tunnistetta ei tunnistettu.
- 12 osatoimintoa ei tueta
- Pynnön DS_ - tai TRTP-tunnistetta ei tunnistettu tai lähetettäviä osaviestejä ei enää ole.
- 13 väärä viestin pituus

▼ M7

Vastaanotettu viestin on väärän mittainen.

- 22 virheelliset ehdot tai virhe pyynnön rakenteessa

Pyydetty palvelu ei ole toimintavalmiudessa tai pyynnön esittäneen viestin osien järjestys on väärä.

- 31 pyyntö alueen ulkopuolella

Pyynnön parametritietue (datakenttä) ei oikeanlainen.

- 50 kopiointipyyntöä ei hyväksytä

Pyyntöä ei voida noudattaa (ajoneuvoyksikkö on väärässä toimintatilassa tai yksikössä on sisäinen vika).

- 78 vastaus annetaan myöhemmin

Pyydettyä toimintoa ei ehditä suorittaa ajoissa, eikä ajoneuvoyksikkö ole valmis vastaanottamaan uutta pyyntöä.

- FA tietoja ei käytettävissä

Tiedon siirtopyynnön kohteena olevat tiedot eivät ole käytettävissä ajoneuvoyksikössä (esim. yksikköön ei ole asetettu korttia, ...).

2.2.3 *Viestien kulku*

Tyypillinen viestien kulku normaalin tietojen kopiointitapahtuman aikana on seuraavanlainen:

IDE-laite		Ajoneuvoyksikkö
Start Communication Request	⇄ ⇄	Positive Response (myöntävä vastaus)
Start Diagnostic Service Request	⇄ ⇄	Positive Response
Request Upload	⇄ ⇄	Positive Response
Transfer Data Request Overview	⇄ ⇄	Positive Response
Transfer Data Request nro 2	⇄ ⇄	Positive Response nro 1
Acknowledge Sub Message nro 1	⇄ ⇄	Positive Response nro 2
Acknowledge Sub Message nro 2	⇄ ⇄	Positive Response nro m
Acknowledge Sub Message nro m	⇄	

▼M7

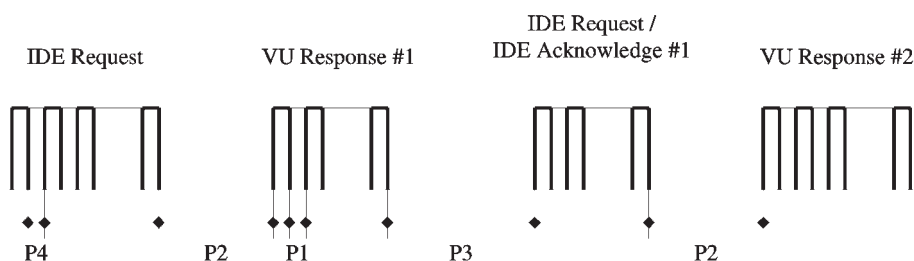
IDE-laite		Ajoneuvoyksikkö
Acknowledge Sub Message (valinnainen)	⇐	Positive Response (Datakenttä < 255 tavua)
	⇒	
...		
Transfer Data Request nro n	⇒	Positive Response
	⇐	
Transfer Exit Request	⇒	Positive Response
	⇐	
Stop Communication Request	⇒	Positive Response
	⇐	

2.2.4 Ajoitus

DDP_019 Normaalkäytön aikana seuraavassa kuvassa näkyvät ajoitusparametrit ovat oleellisia:

Kuva 1

Viestien kulku, ajoitus

Missä:

- P1 = Tavujen välinen aika ajoneuvoyksikön vastauksessa.
- P2 = Aika IDE-laitteen pyynnön lopusta ajoneuvoyksikön vastauksen alkuun tai aika IDE-laitteen kiittauksen lopusta ajoneuvoyksikön seuraavan vastauksen alkuun.
- P3 = Aika ajoneuvoyksikön vastauksen lopusta IDE-laitteen seuraavan pyynnön alkuun tai aika ajoneuvoyksikön vastauksen lopusta IDE-laitteen kiittauksen alkuun tai aika IDE-laitteen pyynnön lopusta IDE-laitteen seuraavan pyynnön alkuun tapauksissa, jolloin ajoneuvoyksikkö ei vastaa.
- P4 = Tavujen välinen aika IDE-laitteen pyynnöissä.
- P5 = Ajan P3 pidennetty arvo kortilta kopiointia varten.

Ajoitusparametrien sallitut arvot on esitetty seuraavassa taulukossa (KWP-avainsanaprotokollan laajennettu ajoitusparametrituettelo, jota käytetään fyysisessä osoitteistamisessa viestintänopeuden kohtamiseksi).

▼ M7

Ajoitusparametri	Pienin arvo (ms)	Suurin arvo (ms)
P1	0	20
P2	20	1 000 (*)
P3	10	5 000
P4	5	20
P5	10	20 minuuttia

(*) Jos ajoneuvoyksikkö vastaa kieltävästi Negative Response -viestillä, jossa on tilannetta ”viesti vastaanotettu virheettömästi, vastaus annetaan myöhemmin” tarkoittava koodi, tätä arvoa suurennetaan parametrin P3 ylärajaan saakka.

2.2.5 Virheenkäsitely

Jos viestejä vaihdettaessa tapahtuu virhe, viestien kulku muuttuu sen mukaan, mikä laite havaitsi virheen ja mikä viesti synnytti virheen.

Kuvissa 2 ja 3 on esitetty ajoneuvoyksikön ja IDE-laitteen virheenkäsitelymenettelyt.

2.2.5.1 Viestinnän aloitus (Start Communication) -vaihe

DDP_020 Jos IDE-laite havaitsee ajoituksen tai bittivirtaan liittyvän virheen viestinnän aloitusvaiheessa, se odottaa ajan P3, ennen kuin se lähettää pyynnön uudelleen.

DDP_021 Jos ajoneuvoyksikkö havaitsee virheen IDE-laitteelta tulevassa viestissä, se ei lähetä vastausta, vaan odottaa uutta Start Communication Request -viestiä ajan P3 kuluessa.

2.2.5.2 Viestintä (Communication) -vaihe

Virheenkäsitely jakautuu kahteen osa-alueeseen:

1. Ajoneuvoyksikkö havaitsee virheen IDE-laitteen läheteessä.

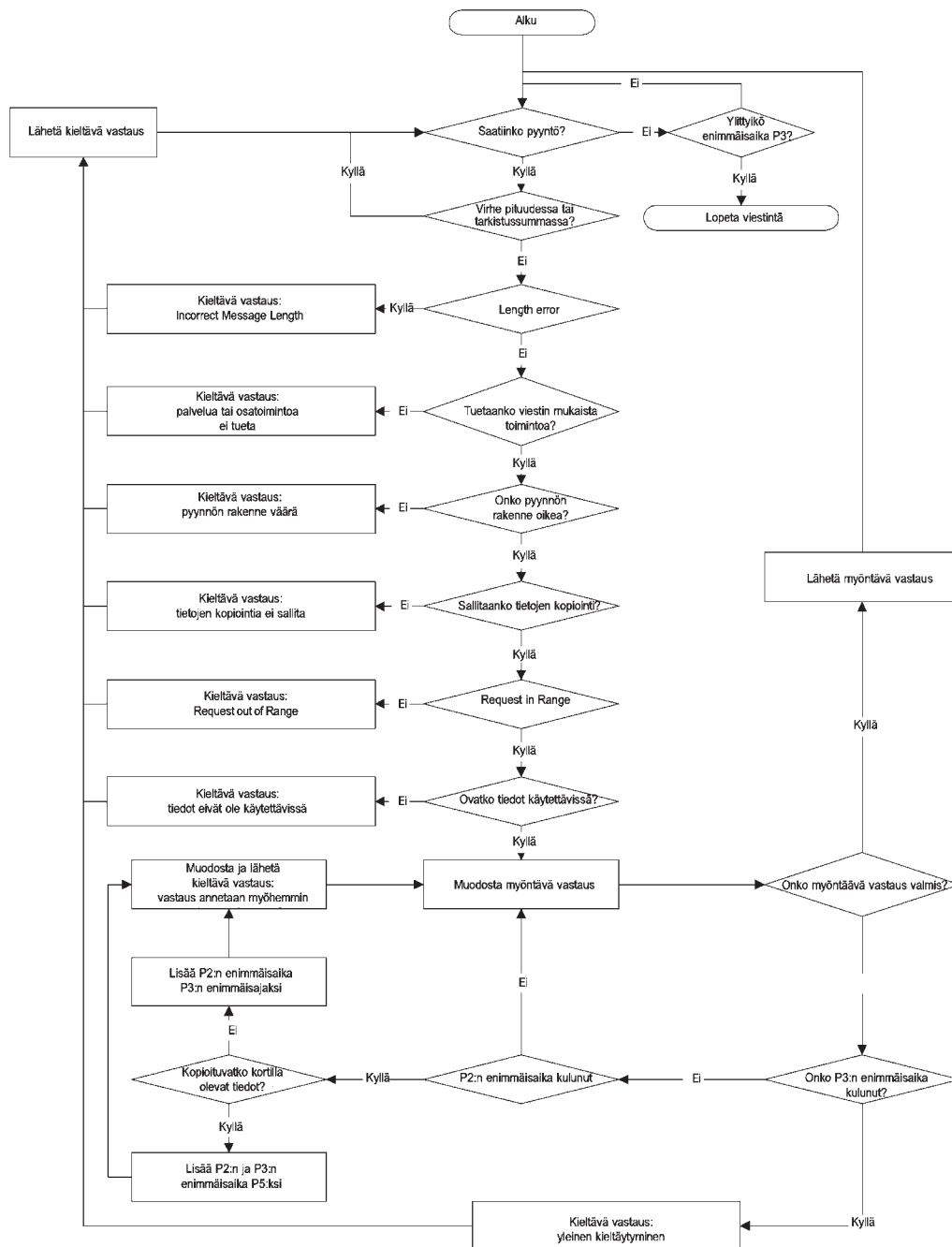
DDP_022 Ajoneuvoyksikön on havaittava kaikkien saapuvien viestien ajoitusvirheet, tavujen muotovirheet (kuten alku- ja stop-bitteihin liittyvät virheet) sekä kehysten virheet (väärä vastaanotettujen tavujen määrä, väärä tarkistussummatavu).

DDP_023 Jos ajoneuvoyksikkö havaitsee jonkin edellä mainituista virheistä, se ei lähetä vastausta eikä ota kyseistä viestiä huomioon.

DDP_024 Ajoneuvoyksikkö saattaa havaita muita vastaanotetun viestin muotoon tai sisältöön liittyviä virheitä (kuten, että viestin mukaista toimintaa ei tueta), vaikka viestin pituus ja tarkistussumma olisivatkin oikein; tällöin ajoneuvoyksikön on vastattava IDE-laitteelle kieltävällä virheen luonteen selvittävällä Negative Response -viestillä.

▼ M7

Kuva 2
Ajoneuvoyksikön virheen käsittely

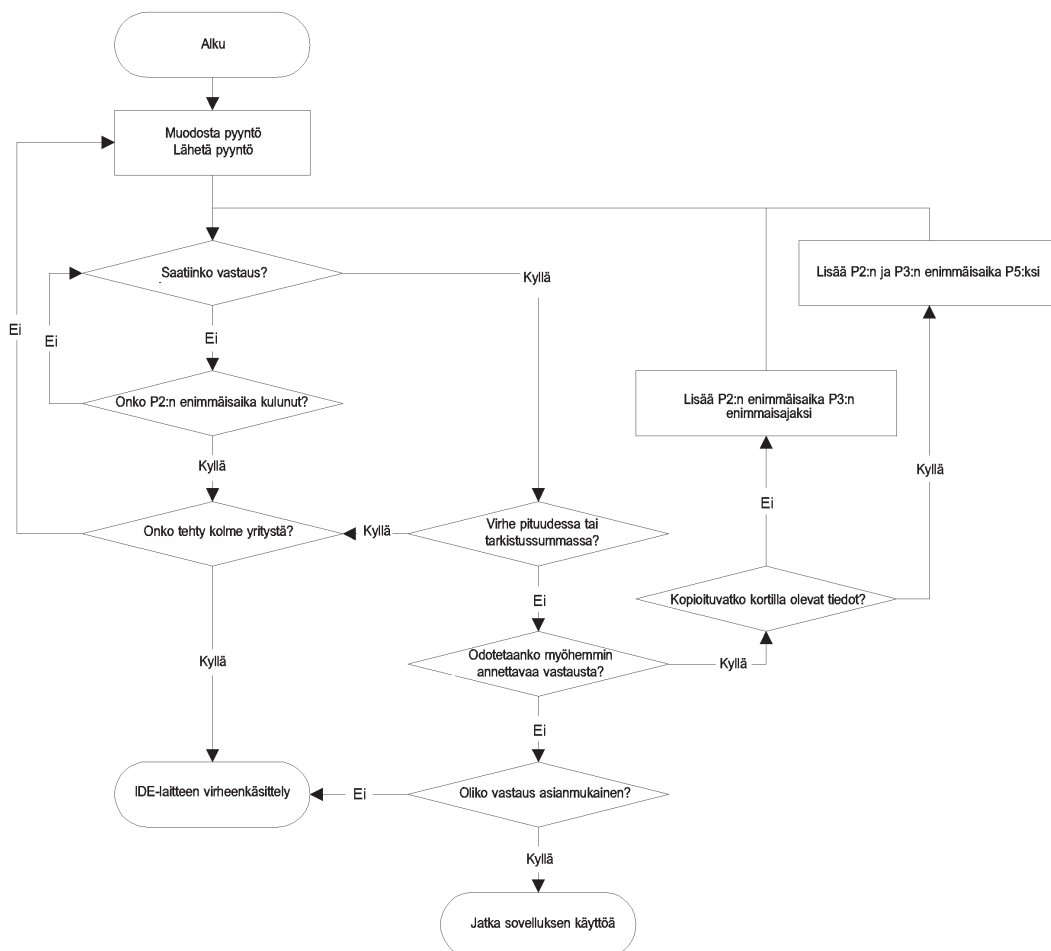
▼ M7

2. IDE-laite havaitsee virheen ajoneuvoyksikön läheteessä.

- DDP_025 IDE-laitteen on havaittava kaikkien saapuvien viestien ajoitusvirheet, tavujen muotovirheet (kuten alku- ja stop-bitteihin liittyvät virheet) sekä kehysten virheet (väärä vastaanotettujen tavujen määrä, väärä tarkistussummatavu).
- DDP_026 IDE-laitteen on havaittava viestien rakenteeseen liittyvät virheet, kuten peräkkäin vastaanotettujen viestien väärät osaviestilaskurin arvonmuutokset.
- DDP_027 Jos IDE-laite havaitsee viestin tai ajoneuvoyksikkö ei vastaa ajan P2 kuluessa, pyynnön sisältävä viesti lähetetään uudelleen enintään kolme kertaa. Tässä virheen havaitsemista koskevassa tarkastelussa katsotaan osaviestin kuittaava Sub Message Acknowledge -viesti ajoneuvoyksikölle osoitetuksi pyynnöksi.
- DDP_028 IDE-laitteen on odotettava vähintään P3:n vähimmäisaika ennen jokaista lähetystä; odotusaika mitataan viimeisestä virheen havaitsemisen jälkeen lasketusta stop-bitistä.

Kuva 3

IDE-laitteen virheen käsittely

▼ M7

2.2.6 Vastausviestien sisältö

Tässä kohdassa määritellään erilaisten myöntävien vastausviestien datakenttien sisältö.

Dataelementit on määritelty lisäyksessä 1 (Datatermistö).

2.2.6.1 Positive Response Transfer Data Overview

DDP_029

Positive Response Transfer Data Overview -viestin datakentän on sisällettävä seuraavat tiedot seuraavassa järjestyksessä palvelun SID-tunnisteen arvon ollessa 76h ja TREP-tunnisteen ollessa 01h sekä noudatettava asianmukaista osaviesteihin jakamista ja osaviestien laskemista:

Dataelementti	Pituus (Tavua)	Selite
MemberStateCertificate VUCertificate	194 194	Ajoneuvoyksikön tietoturvarmenteet
VehicleIdentificationNumber VehicleRegistrationIdentification vehicleRegistrationNation vehicleRegistrationNumber	17 1 14	Ajoneuvon tunnistetiedot
CurrentDateTime	4	Ajoneuvoyksikön kuluva päivämäärä ja aika
VuDownloadablePeriod minDownloadableTime maxDownloadableTime	4 4	Jakso, jota koskevat tiedot ovat kopioitavissa
CardSlotsStatus	1	Ajoneuvoyksikköön asetettujen korttien tyyppi
VuDownloadActivityData downloadingTime fullCardNumber companyOrWorkshopName	4 18 36	Edellinen ajoneuvoyksikön tietojen kopiointi
VuCompanyLocksData noOfLocks ... Vu Company Locks Record lockInTime lockOutTime companyName companyAddress companyCardNumber ...	1 (98) 4 4 36 36 18	Kaikki tallennetut yrityksen tekemät lukitukset. Jos tämä kohta on tyhjä, lähetetään vain tieto noOfLocks = 0.
VuControlActivityData noOfControls ... Vu Control Activity Record controlType controlTime controlCardNumber downloadPeriodBeginTime downloadPeriodEndTime ...	1 (31) 1 4 18 4 4	Kaikki ajoneuvoyksikköön tallennetut tarkastustoimia koskevat tiedot. Jos tämä kohta on tyhjä, lähetetään vain tieto noOfControls = 0.
Signature	128	Kaikkien tietojen (paitsi varmenteiden) RSA-allekirjoitus VehicleIdentification-Number-tiedosta viimeisen VuControl ActivityRecord-tietueen viimeiseen tavuun

▼ M7

2.2.6.2 Positive Response Transfer Data Activities

DDP_030

Positive Response Transfer Data Activities -viestin datakentän on sisällettävä seuraavat tiedot seuraavassa järjestyksessä palvelun SID-tunnisteen arvon ollessa 76h ja TREP-tunnisteen arvon ollessa 02h sekä noudatettava asianmukaista osaviesteihin jakamista ja osaviestien laskemista:

Dataelementti		Pituus (Tavua)	Selite
TimeReal		4	Päivämäärä, jolloin tiedot kopioitiin
OdometerValueMidnight		3	Matkamittarin lukema sen päivän lopussa, jolloin tiedot kopioitiin
VuCardIWData			
noOfVuCardIWRecords		2	Kortin paikoilleenasettamis- ja poistojaksoihin liittyvät tiedot
...		(129)	— Jos tässä kohdassa ei ole tietoja, lähetetään vain tieto noOfVuCardIWRecords = 0.
VuCardIWRecord	cardHolderName	36	— Jos VuCardIWRecord-tietueen tiedot ulottuvat ajan 00:00 yli (kortti asetettu paikoilleen edellisen vuorokauden aikana) tai ajan 24:00 yli (kortti poistettu seuraavan vuorokauden aikana), tietojen on näytävä kokonaisuudessaan molempien kyseisten vuorokausien kohdalla.
	holderSurname	36	
	holderFirstNames	18	
	fullCardNumber	4	
	cardExpiryDate	4	
	cardInsertionTime	4	
	vehicleOdometerValueAtInsertion	3	
	cardSlotNumber	1	
	cardWithdrawalTime	4	
	vehicleOdometerValueAtWithdrawal	3	
	previousVehicleInfo		
	vehicleRegistrationIdentification		
	vehicleRegistrationNation	1	
vehicleRegistrationNumber	14		
cardWithdrawalTime	4		
manualInputFlag	1		
...			
VuActivityDailyData			
noOfActivityChanges		2	Korttiaukkojen tila klo 00:00 ja tallennetut toimintaa koskevat tiedot siltä päivältä, jonka tiedot kopioitiin.
...			
ActivityChangeInfo		2	
...			
VuPlaceDailyWorkPeriodData			
noOfPlaceRecords		1	Siltä päivältä tallennetut paikkoihin liittyvät tiedot, jonka tiedot kopioitiin. Jos tämä kohta on tyhjä, lähetetään vain tieto noOfPlaceRecords = 0.
...		(28)	
VuPlaceDailyWorkPeriodRecord	fullCardNumber	18	
	placeRecord		
	entryTime	4	
	entryTypeDailyWorkPeriod	1	
	dailyWorkPeriodCountry	1	
dailyWorkPeriodRegion	1		
vehicleOdometerValue	3		
...			
VuSpecificConditionData			
noOfSpecificConditionRecords		2	Siltä päivältä tallennetut erityisolosuhteita koskevat tiedot, jonka tiedot kopioitiin. Jos tämä kohta on tyhjä, lähetetään vain tieto noOfSpecificConditionRecords = 0.
...		(5)	
SpecificConditionRecord			
EntryTime	4		
specificConditionType	1		
...			
Signature		128	Kaikkien tietojen RSA-allekirjoitus Time Real-tiedosta viimeisen erityisolosuhteita koskevan tietueen viimeiseen tavuun

▼ M7

2.2.6.3 Positive Response Transfer Data Events and Faults

DDP_031 Positive Response Transfer Data Events and Faults -viestin datakentän on sisällettävä seuraavat tiedot seuraavassa järjestyksessä palvelun SID-tunnisteen arvon ollessa 76h ja TREP-tunnisteen arvon ollessa 03h sekä noudatettava asianmukaista osaviesteihin jakamista ja osaviestien laskemista:

Dataelementti	Pituus (Tavua)	Selite	
VuFaultData			
NoOfVuFaults	1	Kaikki ajoneuvoyksikköön tallennetut tai meneillään olevia vikoja koskevat vikatiedot. Jos tämä kohta on tyhjä, lähetetään vain tieto noOfVuFaults = 0.	
...	(82)		
VuFaultRecord			
FaultType	1		
FaultRecordPurpose	1		
FaultBeginTime	4		
FaultEndTime	4		
CardNumberDriverSlotBegin	18		
cardNumberCodriverSlotBegin	18		
CardNumberDriverSlotEnd	18		
CardNumberCodriverSlotEnd	18		
...			
VuEventData			
NoOfVuEvents	1		Kaikki ajoneuvoyksikköön tallennetut tai meneillään olevat tapaukset (paitsi ylinopeustapaukset). Jos tämä kohta on tyhjä, lähetetään vain tieto noOfVuEvents = 0.
...	(83)		
VuEventRecord			
EventType	1		
EventRecordPurpose	1		
EventBeginTime	4		
EventEndTime	4		
CardNumberDriverSlotBegin	18		
cardNumberCodriverSlotBegin	18		
CardNumberDriverSlotEnd	18		
CardNumberCodriverSlotEnd	18		
SimilarEventsNumber	1		
...			
VuOverSpeedingControlData			
LastOverspeedControlTime	4	Viimeisimpään ylinopeustarkastukseen liittyvät tiedot (oletusarvo, jos tietoja ei ole)	
FirstOverspeedSince	4		
NumberOfOverspeedSince	1		
VuOverSpeedingEventData			
NoOfVuOverSpeedingEvents	1	Kaikki ajoneuvoyksikköön tallennetut ylinopeustapauksiin liittyvät tiedot. Jos tämä kohta on tyhjä, lähetetään vain tieto noOfVuOverSpeedingEvents = 0.	
...	(31)		
VuOverSpeedingEventRecord			
EventType	1		
EventRecordPurpose	1		
EventBeginTime	4		
EventEndTime	4		
MaxSpeedValue	1		
AverageSpeedValue	1		
CardNumberDriverSlotBegin	18		
SimilarEventsNumber	1		
...			
VuTimeAdjustmentData			
NoOfVuTimeAdjRecords	1	Kaikki ajoneuvoyksikköön tallennetut ajan asetuksiin liittyvät tiedot (täydellisen kalibroinnin ulkopuolella suoritettut). Jos tämä kohta on tyhjä, lähetetään vain tieto noOfVuTimeAdjRecords = 0.	
...	(98)		
VuTimeAdjustmentRecord			
OldTimeValue	4		
NewTimeValue	4		
WorkshopName	36		
WorkshopAddress	36		
WorkshopCardNumber	18		
...			
Signature	128	Kaikkien tietojen RSA-allekirjoitus noOfVuFaults-tiedosta viimeisen ajan asetukseen liittyvän tietueen viimeiseen tavuun	

▼ **M7**2.2.6.4 *Positive Response Transfer Data Detailed Speed*

DDP_032

Positive Response Transfer Data Detailed Speed -viestin datakentän on sisällettävä seuraavat tiedot seuraavassa järjestyksessä palvelun SID-tunnisteen arvon ollessa 76h ja TREP-tunnisteen arvon ollessa 04h sekä noudatettava asianmukaista osaviesteihin jakamista ja osaviestien laskemista:

Dataelementti	Pituus (Tavua)	Selite
VuDetailedSpeedData		
NoOfSpeedBlocks	2	Kaikki ajoneuvoyksikköön tallennetut yksityiskohtaiset nopeustiedot (yksi nopeustietojen tietuelohko jokaista seläistä minuuttia kohden, jolloin ajoneuvo on ollut liikkeessä) 60 nopeuslukemaa minuutissa (yksi sekunnissa)
...		
VuDetailedSpeedBlock	4	
SpeedBlockBeginDate	60	
speedsPerSecond		
...		
Signature	128	Kaikkien tietojen RSA-allekirjoitus noOfSpeedBlocks-tiedosta viimeisen nopeuteen liittyvän tietuelohkon viimeiseen tavuun

2.2.6.5 *Positive Response Transfer Data Technical Data*

DDP_033

Positive Response Transfer Data Technical Data -viestin datakentän on sisällettävä seuraavat tiedot seuraavassa järjestyksessä palvelun SID-tunnisteen arvon ollessa 76h ja TREP-tunnisteen arvon ollessa 05h sekä noudatettava asianmukaista osaviesteihin jakamista ja osaviestien laskemista:

Dataelementti	Pituus (Tavua)	Selite
VuIdentification		
vuManufacturerName	36	Kaikki ajoneuvoyksikköön tallennetut kalibrointeihin liittyvät tietueet
vuManufacturerAddress	36	
vuPartNumber	16	
vuSerialNumber	8	
vuSoftwareIdentification		
vuSoftwareVersion	4	
vuSoftInstallationDate	4	
vuManufacturingDate	4	
vuApprovalNumber	8	
SensorPaired		
sensorSerialNumber	8	
sensorApprovalNumber	8	
sensorPairingDateFirst	4	
VuCalibrationData		
noOfVuCalibrationRecords	1	
...		
VuCalibrationRecord	⁽¹⁾ (167)	
calibrationPurpose	1	
workshopName	36	
workshopAddress	36	
workshopCardNumber	18	
workshopCardExpiryDate	4	
vehicleIdentificationNumber	17	
vehicleRegistrationIdentification		
vehicleRegistrationNation	1	
vehicleRegistrationNumber	14	
wVehicleCharacteristicConstant	2	
kConstantOfRecordingEquipment	2	
lTyreCircumference	2	
tyreSize	15	
authorisedSpeed	1	
oldOdometerValue	3	
newOdometerValue	3	
oldTimeValue	4	
newTimeValue	4	
nextCalibrationDate	4	
...		
Signature	128	Kaikkien tietojen RSA-allekirjoitus vuManufacturerName-tiedosta viimeisen VuCalibrationRecord-tietueen viimeiseen tavuun

▼ M7

- 2.3 **Tiedostojen tallennus ulkoisille tietovälineille (ESM)**
- DDP_034 Kun tietojen kopiointiin on liittynyt niiden siirto ajoneuvoyksiköstä, IDE-laitteen on tallennettava yhteen fyysiseen tiedostoon kaikki ajoneuvoyksiköstä kopiointin aikana Positive Response Transfer Data -viesteissä saadut tiedot. Viestien otsikoita, osaviestien laskureita, tyhjiä osaviestejä tai tarkistussummia ei tallenneta, mutta SID- ja TREP-tunnisteet tallennetaan (vain ensimmäisen osaviestin tunnisteet tapauksissa, joissa on useita osaviestejä).
3. AJOPHIRTURIKORTILLA OLEVIEN TIETOJEN KOPIOINTIPROTOKOLLA
- 3.1 **Sovellusalue**
- Tässä kohdassa kuvataan kortilla olevien tietojen kopiointia suoraan IDE-laitteeseen. Koska IDE-laite ei ole osa tietoturvatua ympäristöä, kortin ja IDE-laitteen välillä ei suoriteta todentamista.
- 3.2 **Määritelmät**
- Kopiointijakso:** Jokainen kerta, jolloin ICC-kortilla olevia tietoja kopioidaan. Jaksoon sisältyy kaikki toimenpiteet IFD-laitteen ICC-kortille antamasta Reset-komennosta ICC-kortin deaktivointiin (kortin poistamiseen tai uuteen Reset-komentoon) saakka.
- Allekirjoitettu tiedosto:** ICC-kortilta peräisin oleva tiedosto. Tiedosto siirretään IFD-laitteelle selväkielisenä. ICC-kortilla tiedosto käsitellään hash-algoritmillä ja allekirjoitetaan ja näin saatu allekirjoitus siirretään IFD-laitteelle.
- 3.3 **Kortilla olevien tietojen kopiointi**
- DDP_035 Ajopiirturikortilla olevien tietojen kopiointi tapahtuu seuraavasti:
- Kopioidaan kortin EF-tiedostoissa *ICC* ja *IC* olevat yleiset tiedot. Nämä tiedot ovat valinnaisia, eikä niitä ole suojattu digitaalisella allekirjoituksella.
 - Kopioidaan EF-tiedostojen *Card_Certificate* ja *CA_Certificate* tiedot. Niitä ei ole suojattu digitaalisella allekirjoituksella. Näiden tiedostojen tiedot on kopioitava aina, kun kortilla olevia tietoja kopioidaan.
 - Kopioidaan muiden sovellustietoja sisältävien (*Tachograph-DF*-tiedoston alaisten) EF-tiedostojen (paitsi *Card_Download*-tiedoston) tiedot. Nämä tiedot on suojattu digitaalisella allekirjoituksella.
 - Aina, kun kortilla olevia tietoja kopioidaan, on kopioitava ainakin tiedot, jotka ovat EF-tiedostoissa nimeltään *Application_Identification* ja *ID*.
 - Kuljettajakortilla olevia tietoja kopioitaessa on myös kopioitava ainakin seuraavien EF-tiedostojen sisältämät tiedot:
 - *Events_Data*,
 - *Faults_Data*,
 - *Driver_Activity_Data*,
 - *Vehicles_Used*,
 - *Places*,
 - *Control_Activity_Data*,
 - *Specific_Conditions*.
 - Kuljettajakortilla olevia tietoja kopioitaessa päivitetään EF-tiedostossa *LastCard_Download* sijaitseva *Card_Download*-päivämäärä.
 - Korjaamokortilla olevia tietoja kopioitaessa asetetaan EF-tiedostossa *Card_Download* oleva kalibrointilaskuri alkutilaansa.
- 3.3.1 **Kopiointiin aloittava komentosarja**
- DDP_036 IDE-laitteen on aloitettava komentosarja seuraavasti:

▼M7

Kortti	Komennon suunta	IDE-laite / Liitäntälaite	Merkitys / Huomautuksia
	↩	Alkutilaan asettava Reset-komento	
ATR	↷		

Valinnaisesti voidaan PPS-toiminnon avulla valita suurempi siirtonopeus, jos kortti tukee sitä.

3.3.2 *Komentosarja tiedostoille, joilla ei ole allekirjoitusta*

DDP_037

EF-tiedostojen ICC, IC, Card_Certificate ja CA_Certificate sisältämät tiedot kopioidaan seuraavan komentosarjan avulla:

Kortti	Komennon suunta	IDE-laite / Liitäntälaite	Merkitys / Huomautuksia
	↩	SELECT FILE	Valitaan tiedosto tunnistensa perusteella
OK	↷		
	↩	READ BINARY	Jos tiedostossa on enemmän tietoja kuin kortinlukulaitteen tai kortin puskuriin mahtuu, komento on toistettava, kunnes koko tiedoston tiedot on luettu
Tiedoston tiedot kunnossa (File Data OK)	↷	Tallenna tiedot ulkoiselle muistivälineelle (Store data to ESM)	Kohdan 3.4, Tiedontallennuksen muoto, mukaan

Huomautus: Ennen kuin valitaan EF-tiedosto Card_Certificate EF, on valittava ajopiirturikortin sovellus (sovellustunnisteen (AID) perusteella).

3.3.3 *Komentosarja tiedostoille, joilla on allekirjoitus*

DDP_038

Seuraavaa komentosarjaa on käytettävä kaikille niille tiedostoille, joiden sisältämät tiedot on kopioitava allekirjoituksen kera:

Kortti	Komennon suunta	IDE-laite / Liitäntälaite	Merkitys / Huomautuksia
	↩	SELECT FILE	
OK	↷		
	↩	PERFORM HASH OF FILE	Laskee valitun tiedoston tietoja vastaavan hash-algoritmin tuloksen lisäyksen 11 mukaisen hash-algoritmin avulla. Tämä komento ei ole ISO-standardin mukainen.
Laske tiedoston tietoja vastaava hash-algoritmin tulos ja tallenna se väliaikaisesti			
OK	↷		
	↩	READ BINARY	Jos tiedostossa on enemmän tietoja kuin kortinlukulaitteen tai kortin puskuriin mahtuu, komento on toistettava, kunnes koko tiedoston tiedot on luettu

▼M7

Kortti	Komennon suunta	IDE-laite / Liitäntälaite	Merkitys / Huomautuksia
Tiedoston tiedot kunnossa	⇒	Tallenna vastaanotetut tiedot ulkoiselle muistivälineelle	Kohdan 3.4, Tiedontallennuksen muoto, mukaan
	⇐	PSO: COMPUTE DIGITAL SIGNATURE	
Suorita Compute Digital Signature -turvatoimi tilapäisesti tallennetun hash-algoritmin tuloksen avulla			
Allekirjoitus kunnossa	⇒	Liitä tiedot ulkoiselle muistivälineelle aiemmin tallennettuihin tietoihin	Kohdan 3.4, Tiedontallennuksen muoto, mukaan

3.3.4 *Komentosarja, jolla kalibrointilaskuri asetetaan alkutilaansa*

DDP_039 Card_Download-EF-tiedostossa oleva NoOfCalibrationsSinceDownload-laskuri asetetaan alkutilaansa seuraavan komentosarjan avulla:

Kortti	Komennon suunta	IDE-laite / Liitäntälaite	Merkitys / Huomautuksia
	⇐	SELECT FILE EF Card_Download	Valitaan tiedosto tunnisteensa perusteella
OK	⇒		
	⇐	UPDATE BINARY NoOfCalibrationsSinceDownload = '0000'	
asettaa kortin tietojen kopiointikertoja osoittavan luvun alkutilaansa			
OK	⇒		

3.4 Tiedontallennuksen muoto

3.4.1 *Johdanto*

DDP_040 Kopioidut tiedot on tallennettava seuraavasti:

- Tiedot on tallennettava transparent-tiedostorakenteen mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että sekä tavujen järjestys että tavujen sisältämien bittien järjestys on tallennettaessa säilytettävä.
- Kaikki yhdellä kertaa kopioidut kortilla olevien tiedostojen tiedot tallennetaan yhteen ulkoisen tietovälineen tiedostoon.

3.4.2 *Tiedostomuoto*

- DDP_041 Tiedostomuoto koostuu sarjasta TLV-koodattuja (tuntomerkki, pituus, sisältö) tietueita.
- DDP_042 EF-tiedoston tuntomerkin on oltava tiedostotunniste (FID), johon on lisätty jatke 00h.
- DDP_043 EF-tiedoston allekirjoituksen tuntomerkin on oltava kyseisen tiedoston tiedostotunniste (FID), johon on lisätty jatke 01h.
- DDP_044 Pituus ilmaistaan kahdella tavulla. Ne määrittelevät sisältökentässä olevien tavujen määrän. Pituuskentän arvo FFh FFh on varattu tulevaan käyttöön.
- DDP_045 Jos tiedoston tietoja ei ole kopioitu, mitään tähän tiedostoon liittyviä tietoja ei tallenneta (ei tunnusmerkkiä eikä nollapituutta).
- DDP_046 Allekirjoitus on tallennettava seuraavana TLV-koodattuna tietueena heti tiedoston tiedot sisältävän TLV-koodatun tietueen jälkeen.

▼ M7

Määrite	Merkitys	Pituus
FID (2 tavua) ”00”	EF-tiedoston tuntomerkki (FID)	3 tavua
FID (2 tavua) ”01”	EF-tiedoston allekirjoituksen tuntomerkki (FID)	3 tavua
xx xx	Sisältökentän pituus	2 tavua

Esimerkki ulkoisella muistivälineellä olevaan tiedostoon kopioituista tiedoista:

Tuntomerkki	Pituus	Sisältö
00 02 00	00 11	EF-tiedoston ICC tiedot
C 1 00 00	00 C 2	EF-tiedoston Card_Certificate tiedot
		...
05 05 00	0 A 2 E	EF-tiedoston Vehicles_Used tiedot
05 05 01	00 80	EF-tiedoston Vehicles_Used allekirjoitus

4. AJOPIIRTURIKORTILLA OLEVIEN TIETOJEN KOPIOINTI AJONEUVOYKSIKÖN KAUTTA

- DDP_047 Ajoneuvoyksikön on sallittava siihen asetetun kuljettajakortin tietojen kopioiminen siihen kytkettyyn IDE-laitteeseen.
- DDP_048 IDE-laitteen on käynnistettävä tämä toimintatila lähettämällä ajoneuvoyksikölle Transfer Data Request Card Download -viesti (ks. 2.2.2.9).
- DDP_049 Ajoneuvoyksikön on tämän jälkeen kopioitava kaikki kortilla olevat tiedot, tiedosto kerrallaan kohdassa 3 määritellyn kortilla olevien tietojen kopiointiprotokollan mukaisesti, ja siirrettävä kaikki kortilta saadut tiedot edelleen IDE-laitteeseen asianmukaisesti TLV-koodattuina (ks. 3.4.2) ja Positive Response Transfer Data -viestiin sisällytettynä.
- DDP_050 IDE-laitteen on palautettava tiedot Positive Response Transfer Data -viestistä (poistamalla kaikki ylätunnisteet, SID-tunnisteet, TREP-tunnisteet, osaviestilaskurit ja tarkistussummat) ja tallennettava ne yhteen fyysisen tiedoston siten kuin kohdassa 2.3 on kuvattu.
- DDP_051 Ajoneuvoyksikön on sen jälkeen tarvittaessa päivitettävä kuljettajakortilla olevien ControlActivityData-tiedoston tai Card_Download-tiedoston tiedot.

▼ M7*Lisäys 8***KALIBROINTIPROTOKOLLA**

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto
2.	Nimitykset, määritelmät ja viitetiedot
3.	Palvelujen yhteenveto
3.1	Käytettävissä olevat palvelut
3.2	Vastauskoodit
4.	Viestintäpalvelut
4.1	StartCommunication-palvelu
4.2	StopCommunication-palvelu
4.2.1	Viestin kuvaus
4.2.2	Viestin muoto
4.2.3	Parametrien määrittely
4.3	TesterPresent-palvelu
4.3.1	Viestin kuvaus
4.3.2	Viestin muoto
5.	Hallintapalvelut
5.1	StartDiagnosticSession-palvelu
5.1.1	Viestin kuvaus
5.1.2	Viestin muoto
5.1.3	Parametrien määrittely
5.2	SecurityAccess-palvelu
5.2.1	Viestin kuvaus
5.2.2	Viestin muoto - SecurityAccess - requestSeed
5.2.3	Viestin muoto - SecurityAccess - sendKey
6.	Tiedonsiirtopalvelut
6.1	ReadDataByIdentifier-palvelu
6.1.1	Viestin kuvaus
6.1.2	Viestin muoto
6.1.3	Parametrien määrittely
6.2	WriteDataByIdentifier-palvelu
6.2.1	Viestin kuvaus
6.2.2	Viestin muoto
6.2.3	Parametrien määrittely
7.	Testipulssien ohjaus — tulo-/lähtösignaalien ohjauksen toimintayksikkö
7.1	InputOutputControlByIdentifier-palvelu
7.1.1	Viestin kuvaus
7.1.2	Viestin muoto
7.1.3	Parametrien määrittely
8.	Datatietueiden muoto
8.1	Lähetettävät parametriarvot
8.2	Datatietueiden muoto

▼ **M7****1. JOHDANTO**

Tässä lisäyksessä kuvataan tietojen vaihtoa ajoneuvoyksikön ja koestuslaitteen välillä käyttäen K-johdinta, joka on osa lisäyksessä 6 kuvattua kalibrointiliitäntälaitetta. Tässä lisäyksessä kuvataan myös kalibrointiliittimen tulo-/lähtösignaalijohtimen ohjausta.

K-johdinten kautta tapahtuvan viestiyhteyden luonti kuvataan kohdassa 4, Viestintäpalvelut.

Tässä lisäyksessä käytetään käsitettä diagnostiset ”jaksot”, joiden avulla määritellään K-johdinten ohjauksen vaikutusala eri olosuhteissa. Oletusarvoinen jakso on StandardDiagnosticSession, jonka aikana kaikki ajoneuvoyksikössä olevat tiedot voidaan lukea, mutta ajoneuvoyksikköön ei voida kirjoittaa mitään tietoja.

Diagnostisen käyttöjakson valinta on selostettu kohdassa 5, Hallintapalvelut.

CPR_001 ECUProgrammingSession-jakson aikana voidaan syöttää tietoja ajoneuvoyksikköön. Kun syötetään kalibrointiin liittyviä tietoja (vaatimukset 097 ja 098), ajoneuvoyksikön on lisäksi oltava CALIBRATION (kalibrointi)-toimintatilassa.

K-johdinten kautta tapahtuva tiedonsiirto kuvataan kohdassa 6, Tiedonsiirtopalvelut. Siirrettävän datan formaatit kuvataan kohdassa 8, Datatietueiden formaatit.

CPR_002 ECUAdjustmentSession-jakson aikana voidaan valita kalibroinnin tulo-/lähtösignaalijohtimen tila K-johdinliitäntän avulla. Kalibroinnin tulo-/lähtösignaalijohtimen ohjaus on selostettu kohdassa 7, Testipulssien ohjaus - tulo-/lähtösignaalien ohjauksen toimintayksikkö.

CPR_003 Tässä asiakirjassa on testauslaitteen osoitteesta käytetty merkintää 'tt'. Vaikka testauslaitteilla saattaakin olla ensisijaisia osoitteita, ajoneuvoyksikön on vastattava oikein mihin hyvänsä testauslaitteen osoitteeseen. Ajoneuvoyksikön fyysinen osoite on 0xEE.

2. NIMITYKSET, MÄÄRITELMÄT JA VIITETIEDOT

Protokollat, viestit ja virhekoodit perustuvat pääpiirteissään nykyiseen standardiin ISO 14229-1 (Road vehicles - Diagnostic systems - Part 1: Diagnostic services. Tieliikenteessä käytettävät ajoneuvot. Diagnostiikkajärjestelmät. Osa 1: Diagnostiikkapalvelut, versio 6, 22. helmikuuta 2001).

Palvelutunnisteet, palvelupyynnöt ja niiden vastaukset sekä standardiparametrit on esitetty tavuittain koodattuina heksadesimaalilukuina. Nimitys ”testauslaite” tarkoittaa laitteita, joilla ajoneuvoyksikköön syötetään tietoja ohjelmoinnin/kalibroinnin yhteydessä.

Nimityksiä ”asiakas” ja ”palvelin” käytetään standardin ISO 14230 mukaisesti, ja ne viittaavat testauslaitteeseen ja ajoneuvoyksikköön. Viitetiedot:

Nimitykset ”asiakas” ja ”palvelin” viittaavat testauslaitteeseen ja ajoneuvoyksikköön.

Nimitys ECU (Electronic Control Unit, elektroninen ohjausyksikkö) viittaa ajoneuvoyksikköön.

Viitetiedot:

ISO 14230-2:

Road Vehicles - Diagnostic Systems - Keyword Protocol 2000 - Part 2: Data Link Layer. First edition: 1999. (Tieliikenteessä käytettävät ajoneuvot. Diagnostiikkajärjestelmät. Avainsanaprotokolla 2000. Osa 2: Siirtotaso. Ensimmäinen painos: 1999).

Ajoneuvot - Diagnostiikkajärjestelmät.

3. PALVELUJEN YHTEENVETO**3.1 Käytettävissä olevat palvelut**

Seuraavassa taulukossa on yhteenveto valvontalaitteessa käytettävissä olevista palveluista, jotka on määritelty tässä asiakirjassa.

▼ **M7**

- CPR_004 Taulukossa on esitetty palvelut, jotka ovat käytettävissä toimintakykyisen diagnostisen jakson aikana.
- Ensimmäisessä sarakkeessa luetellaan käytettävissä olevat palvelut.
 - Toisessa sarakkeessa on sen kohdan numero tässä lisäyksessä, jossa kyseinen palvelu on määritelty.
 - Kolmannessa sarakkeessa on palvelupyynnöissä käytettävä kyseisen palvelun palvelutunniste (SID).
 - Neljännessä sarakkeessa määritellään ne StandardDiagnosticSession-jakson (SD) palvelut, jotka tarvitaan kaikissa ajoneuvoyksiköissä.
 - Viidennessä sarakkeessa määritellään ne ECUAdjustmentSession-jakson (ECUAS) palvelut, joiden on oltava käytettävissä ajoneuvoyksikön etulevyssä olevan kalibrointiliittimen tulo-/lähtösignaalihoitimen ohjaukseen.
 - Kuudennessa sarakkeessa määritellään ne ECUProgrammingSession-jakson (ECUPS) palvelut, jotka tarvitaan ajoneuvoyksikön parametrien ohjelmoimiseen.

Taulukko 1

Palvelutunnisteiden yhteenveto

Diagnostinen palvelu	Diagnostinen palvelu	Sid pyynnön arvo	Diagnostiset jaksot		
			SD	ECUAS	ECUPS
StartCommunication	4.1	81	(■)	(■)	(■)
StopCommunication	4.2	82	(■)		
TesterPresent	4.3	3E	(■)	(■)	(■)
StartDiagnosticSession	5.1	10	(■)	(■)	(■)
SecurityAccess	5.2	27	(■)	(■)	(■)
ReadDataByIdentifier	6.1	22	(■)	(■)	(■)
WriteDataByIdentifier	6.2	2E			(■)
InputOutputControlByIdentifier	7.1	2F		(■)	

(■) Tämä merkki tarkoittaa, että kyseinen palvelu on pakollinen tämän diagnostisen jakson aikana. Ei merkkiä tarkoittaa, että kyseinen palvelu ei ole sallittu tämän diagnostisen jakson aikana.

3.2 Vastauskoodit

Vastauskoodit on määritelty kullekin palvelulle.

4. VIESTINTÄPALVELUT

Jotkin palvelut ovat tarpeen viestintäyhteyden luomiseksi ja ylläpitämiseksi. Ne eivät ole mukana sovellustasossa. Käytettävissä olevat palvelut on esitetty seuraavassa taulukossa:

Taulukko 2

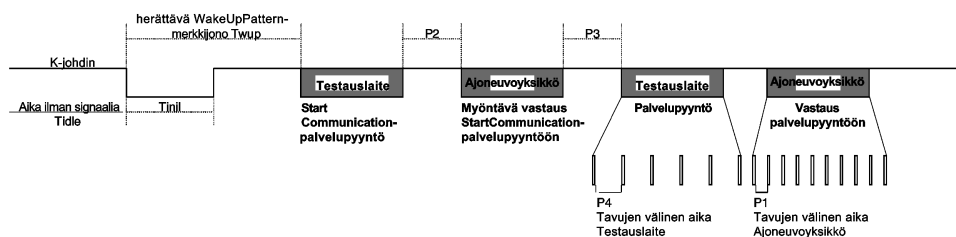
Viestintäpalvelut

Palvelu	Kuvaus
StartCommunication	Asiakas pyytää, että aloitetaan viestintäjakso palvelimen (palvelimien) kanssa
StopCommunication	Asiakas pyytää, että meneillään oleva viestintäjakso lopetetaan
TesterPresent	Asiakas ilmoittaa palvelimelle, että se on edelleen valmiudessa

- CPR_005 StartCommunication-palvelua käytetään aloittamaan viestintä. Ennen kuin mitään palvelua voidaan suorittaa, viestintäyhteys on alustettava ja viestintäparametrien on oltava halutun toimintatilan mukaisia.

▼ **M7****4.1 StartCommunication-palvelu**

- CPR_006 Vastaanotettuaan StartCommunication-pyyntön esittävän perusalukion ajoneuvoyksikön on tarkastettava, voidaanko viestintäyhteys näissä olosuhteissa alustaa. Olosuhteet, joissa viestintäyhteys voidaan alustaa, on kuvattu asiakirjassa ISO 14230-2.
- CPR_007 Tämän jälkeen ajoneuvoyksikön on tehtävä kaikki toimet, joita vaaditaan viestintäyhteyden alustamiseksi ja lähetettävä StartCommunication-vastauksen antava perusalukio valittujen myöntävän vastauksen (Positive Response) parametrien kanssa.
- CPR_008 Jos ajoneuvoyksikkö, joka jo on alustettu (ja aloittanut jonkin diagnostisen jakson), vastaanottaa uuden StartCommunication-pyyntön (esimerkiksi testauslaitteen virhetilasta palautumisen takia), on pyyntö hyväksyttävä ja ajoneuvoyksikkö alustettava uudelleen.
- CPR_009 Jos viestintäyhteyttä ei jostain syystä voida alustaa, ajoneuvoyksikön on jatkettava sitä toimintaa, jota se oli suorittamassa juuri ennen viestintäyhteyden alustusyritystä.
- CPR_010 StartCommunication-pyyntö on annettava fyysinen osoite.
- CPR_011 Ajoneuvoyksikön alustus palveluja varten tapahtuu käyttäen ”nopeaa alustustapaa”:
- ennen kutakin toimintaa on jakso, jolloin väylä on tyhjänä,
 - tämän jälkeen testauslaite lähettää alustusmerkkijonon,
 - kaikki viestintäyhteyden luomisessa tarvittavat tiedot sisältyvät ajoneuvoyksikön vastaukseen.
- CPR_012 Alustuksen päätyttyä:
- Kaikki viestintäparametrit on asetettu avaintavujen mukaisiin taulukossa 4 - Viestinnässä käytettävät ajoitusarvot - määriteltyihin arvoihin.
 - Ajoneuvoyksikkö odottaa testauslaitteen ensimmäistä pyyntöä.
 - Ajoneuvoyksikkö on oletusarvoisessa diagnostisessa toimintatilassa eli StandardDiagnosticSession-tilassa.
 - Kalibroinnin tulo-/lähtösignaalijohdin on oletusarvoisessa eli toimintakyvyttömässä tilassa.
- CPR_014 K-johtimen nopeudeksi on säädetty 10 400 baudia.
- CPR_016 Nopea alustus alkaa siten, että testauslaite lähettää herättävän WakeUpPattern-merkkijonon K-johtimen kautta. Merkkijono alkaa Tinil-ajan pituisella loogisen tason pidolla nollassa K-johtimen oltua siihen asti ilman signaalia. Testauslaite lähettää StartCommunication-palvelun ensimmäisen bitin, kun signaalin ensimmäisestä laskevasta reunasta on kulunut aika Twup.
- CPR_017

- CPR_018 Nopeassa alustuksessa ja viestinnässä yleensä käytettävät ajoitusarvot on esitetty seuraavissa taulukoissa. Ilman signaalia olevalle ajalle (Tidle) on erilaisia vaihtoehtoja:
- Ensimmäinen lähetyksen virran kytkemisen jälkeen: Tidle = 300 ms.
 - StopCommunication-palvelun päättymisen jälkeen: Tidle = ajan P3 vähimmäisarvo.

▼M7

— Viestinnän päätyttyä P3:n enimmäisarvoa vastaavan odotusajan kuluttua: Tidle = 0.

Taulukko 3

Nopeassa alustuksessa käytettävät ajoitusarvot

Ajoitusparametri		vähimmäisarvo	enimmäisarvo
Tinil	25 ± 1 ms	24 ms	26 ms
Twup	50 ± 1 ms	49 ms	51 ms

Taulukko 4

Viestinnässä käytettävät ajoitusarvot

Ajoitusparametri	Parametrin selite	Alemmat raja-arvot [ms]	Ylemmät raja-arvot [ms]
		vähintään	enintään
P1	Tavujen välinen aika ajoneuvoyksikön vastauksessa	0	20
P2	Testauslaitteen palvelupyynnön ja ajoneuvoyksikön vastauksen tai ajoneuvoyksikön kahden vastauksen välinen aika	25	250
P3	Ajoneuvoyksikön vastauksen lopun ja testauslaitteen uuden palvelupyynnön alun välinen aika	55	5 000
P4	Tavujen välinen aika testauslaitteen palvelupyynnössä	5	20

CPR_019 Nopeassa alustuksessa käytettävien viestien muoto on esitetty seuraavissa taulukoissa.

Taulukko 5

StartCommunication-palvelupyynnön sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	81	FMT
#2	Kohteen osoitetavu	EE	TGT
#3	Lähteen osoitetavu	tt	SRC
#4	StartCommunication-palvelupyynnön tunniste	81	SCR
#5	Tarkistussumma	00-FF	CS

Taulukko 6

StartCommunication-palvelupyynnön annettavan myöntävän vastauksen sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitetavu	tt	TGT
#3	Lähteen osoitetavu	EE	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	03	LEN
#5	StartCommunication-palvelupyynnön annettavan myöntävän vastauksen tunniste	C1	SCRPR
#6	Avaintavu	EA	KB1
#7	Avaintavu 2	8F	KB2
#8	Tarkistussumma	00-FF	CS

StartCommunication-palvelupyynnön ei ole olemassa kieltävää vastausta; jos myöntävää vastausta ei voida lähettää, ajoneuvoyk-

▼ **M7**

sikköä ei alusteta, mitään ei lähetetä ja ajoneuvoyksikkö jatkaa normaalia toimintaansa.

4.2 StopCommunication-palvelu

4.2.1 Viestin kuvaus

Tätä liikennekerroksen palvelua käytetään päättämään viestintäjakso.

- CPR_020 Vastaanotettuaan StopCommunication-pyyntöä esittävän perusalikion, ajoneuvoyksikön on tarkastettava, voidaanko viestintäyhteys näissä olosuhteissa katkaista. Tässä tapauksessa ajoneuvoyksikön on suoritettava kaikki tämän viestintäyhteyden katkaisemisessa tarvittavat toimet.
- CPR_021 Jos viestintäyhteyden katkaiseminen on mahdollista, ajoneuvoyksikön on annettava StopCommunication-palvelupyyntöä vastaan esittävä perusalikio valittujen myöntävän vastauksen (Positive Response) parametrien kanssa, ennen kuin viestintäyhteys katkaistaan.
- CPR_022 Jos viestintäyhteyttä ei jostain syystä voida katkaista, ajoneuvoyksikön on annettava StopCommunication-palvelupyyntöä vastaan esittävä perusalikio valittujen kieltävän vastauksen (Negative Response) parametrien kanssa.
- CPR_023 Jos ajoneuvoyksikkö havaitsee, että ajan P3 enimmäisarvoa vastaava odotusaika on ylitetty, viestintäyhteys katkaistaan ilman, että annetaan mitään vastausta esittävää perusalikiota.

4.2.2 Viestin muoto

- CPR_024 StopCommunication-perusalikioiden viestien muodot on esitetty seuraavassa taulukossa.

Taulukko 7

StopCommunication-palvelupyyntöä sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	EE	TGT
#3	Lähteen osoitettava	tt	SRC
#4	Pituutta osoitettava lisätavu	01	LEN
#5	StopCommunication-palvelupyyntöä annettavan myöntävän vastauksen tunnistus	82	SPR
#6	Tarkistussumma	00-FF	CS

Taulukko 8

StopCommunication-palvelupyyntöä annettavan myöntävän vastauksen sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	tt	TGT
#3	Lähteen osoitettava	EE	SRC
#4	Pituutta osoitettava lisätavu	01	LEN
#5	StopCommunication-palvelupyyntöä annettavan kieltävän vastauksen tunnistus	C2	SPRPR
#6	Tarkistussumma	00-FF	CS

Taulukko 9

StopCommunication-palvelupyyntöä annettavan kieltävän vastauksen sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT

▼M7

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#2	Kohteen osoitettava	tt	TGT
#3	Lähteen osoitettava	EE	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	03	LEN
#5	Palvelupyynnön annettavan kieltävän vastauksen tunniste	7F	NR
#6	StopCommunication-palvelupyynnön tunniste	82	SPR
#7	responseCode = generalReject (vastauskoodi = yleinen hylkääminen)	10	RC_GR
#8	Tarkistussumma	00-FF	CS

4.2.3 Parametrien määrittely

Tämä palvelu ei tarvitse parametrien määrittelyä.

4.3 TesterPresent-palvelu

4.3.1 Viestin kuvaus

Testauslaite ilmoittaa TesterPresent-palvelun avulla palvelimelle olevansa vielä valmiudessa. Näin palvelin ei palaudu automaattisesti normaalitilaan ja mahdollisesti katkaise viestintäyhteyttä. Tämä määräajoin lähetettävä palvelu pitää diagnostiikkajakson/viestintäyhteyden aktiivisena nollaamalla P3-laskurin aina, kun tällainen palvelupyynnö vastaanotetaan.

4.3.2 Viestin muoto

CPR_079 TesterPresent-perusalkioiden viestien muodot on esitetty seuraavassa taulukossa.

Taulukko 10

TesterPresent-palvelupyynnön sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	EE	TGT
#3	Lähteen osoitettava	tt	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	02	LEN
#5	TesterPresent-palvelupyynnön tunniste	3E	TP
#6	Sub Function = responseRequired = [kyllä (yes) ei (no)]	01 02	RESPREQ_Y RESPREQ_NO
#7	Tarkistussumma	00-FF	CS

CPR_080 Jos responseRequired-parametrin arvon on ”yes”, palvelin vastaa seuraavalla myönteisellä vastausviestillä. Jos arvo on ”no”, palvelin ei lähetä vastausta.

Taulukko 11

TesterPresent-palvelupyynnön annettavan myöntävän vastauksen sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	tt	TGT
#3	Lähteen osoitettava	EE	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	01	LEN
#5	TesterPresent-palvelupyynnön annettavan myöntävän vastauksen tunniste	7E	TPPR
#6	Tarkistussumma	00-FF	CS

CPR_081 Palvelun on tuettava seuraavia kielteisiä vastauskoodeja:

▼M7

Taulukko 12

TesterPresent-palvelupyynnön annettavan kieltävän vastauksen sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitetavu	tt	TGT
#3	Lähteen osoitetavu	EE	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	03	LEN
#5	Palvelupyynnön annettavan kieltävän vastauksen tunniste	7F	NR
#6	TesterPresent-palvelupyynnön tunniste	3E	TP
#7	responseCode = [SubFunctionNotSupported-InvalidFormat incorrectMessageLength]	12 13	RC_SFNS_IF RC_IML
#8	Tarkistussumma	00-FF	CS

5. HALLINTAPALVELUT

Käytettävissä olevat palvelut on esitetty seuraavassa taulukossa:

Taulukko 13

Hallintapalvelut

Palvelu	Kuvaus
StartDiagnosticSession	Asiakas pyytää, että aloitetaan diagnostinen jakso ajoneuvoyksikön kanssa
SecurityAccess	Asiakas pyytää saada käyttöönsä toimintoja, joiden käyttöoikeudet on vain tietyillä käyttäjillä

5.1 StartDiagnosticSession-palvelu

5.1.1 Viestin kuvaus

CPR_025

StartDiagnosticSession-palvelun avulla käynnistetään palvelimessa erilaisia diagnostisia jaksoja. Diagnostinen jakso mahdollistaa tiettyjen palvelujen käytön taulukon 17 - diagnosticSession-parametrin arvojen määritelmät - mukaisesti. Jakso voi mahdollistaa ajoneuvovalmistajakohtaisia palveluja, joita ei kuvata tässä asiakirjassa. Suoritussäännöt ovat seuraavien vaatimusten mukaiset:

- Ajoneuvoyksikössä on aina oltava tasan yksi diagnostinen jakso aktiivisena.
- Virran kytkeydyttyä ajoneuvoyksikön on aina käynnistettävä StandardDiagnosticSession-jakso. Ellei muuta diagnostista jaksoa aloiteta, StandardDiagnosticSession-jakson on jatkuttava niin kauan kuin ajoneuvoyksikön virta on kytkettynä.
- Jos testauslaite pyytää jo aktiivisena olevaa diagnostista jaksoa, ajoneuvoyksikön on lähetettävä myönteinen vastausviesti.
- Aina testauslaitteen pyytäessä uutta diagnostista jaksoa ajoneuvoyksikkö lähettää ensin myönteisen vastauksen StartDiagnosticSession-pyyntöön ennen kuin uusi jakso aktivoituu ajoneuvoyksikössä. Jos ajoneuvoyksikkö ei voi käynnistää pyydettyä uutta diagnostista jaksoa, se vastaa StartDiagnosticSession-pyyntöön kielteisellä viestillä ja jatkaa meneillään olevaa jaksoa.

CPR_026

Diagnostinen jakso saa alkaa vain, jos asiakkaan ja ajoneuvoyksikön välille on luotu viestintäyhteys.

CPR_027

Taulukossa 4 määritellyt ajoitusparametrit on otettava käyttöön, kun StartDiagnosticSession-pyyntöön, johon on liitetty diagnosticSession-parametri asetettuna arvoon StandardDiagnosticSession, annetaan myöntävä vastaus, jos jokin diagnostinen jakso oli aikaisemmin käynnissä.

▼ M75.1.2 *Viestin muoto*

CPR_028 StartDiagnosticSession-perusalkioiden viestien muodot on esitetty seuraavassa taulukossa.

Taulukko 14

StartDiagnosticSession-palvelupyynnön sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	EE	TGT
#3	Lähteen osoitettava	tt	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	02	LEN
#5	StartDiagnosticSession-palvelupyynnön tunniste	10	STDS
#6	diagnosticSession = (diagnostinen jakso) [jokin taulukon 17 arvo]	xx	DS_ ...
#7	Tarkistussumma	00-FF	CS

Taulukko 15

StartDiagnosticSession-palvelupyynnön annettavan myöntävän vastauksen sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	tt	TGT
#3	Lähteen osoitettava	EE	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	02	LEN
#5	StartDiagnosticSession-palvelupyynnön annettavan myöntävän vastauksen tunniste	50	STDSPR
#6	diagnosticSession = [sama kuin tavun 6 arvo taulukossa 14]	xx	DS_ ...
#7	Tarkistussumma	00-FF	CS

Taulukko 16

StartDiagnosticSession-palvelupyynnön annettavan kieltävän vastauksen sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	tt	TGT
#3	Lähteen osoitettava	EE	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	03	LEN
#5	Palvelupyynnön annettavan kieltävän vastauksen tunniste	7F	NR
#6	StartDiagnosticSession-palvelupyynnön tunniste	10	STDS
#7	ResponseCode = [subFunctionNotSupported ^(a) incorrectMessageLength ^(b) conditionsNotCorrect ^(c)]	12 13 22	RC_SFNS RC_IML RC_CNC
#8	(Checksum) Tarkistussumma	00-FF	CS

^(a) Palvelupyynnöviestin tavulle 6 annettua arvoa ei tueta, ts. sitä ei ole taulukossa 17.

^(b) Viestin pituus on väärä.

^(c) StartDiagnosticSession-pyynnölle asetetut vaatimukset eivät täyty.

▼ **M7**5.1.3 *Parametrien määrittely*

CPR_029 diagnosticSession (DS_) -parametrin avulla StartDiagnosticSession-palvelu valitsee tietyn palvelimen (palvelimien) toimintatavan. Tässä asiakirjassa on määritelty seuraavat diagnostiset jaksot:

Taulukko 17

diagnosticSession-parametrin arvojen määritelmät

Hex	Kuvaus	Muistikas
81	StandardDiagnosticSession Mahdollistaa kaikki taulukossa 1, sarakkeessa 4 (SD) kuvatut palvelut. Näiden palvelujen avulla voidaan tietoja lukea palvelimelta (ajoneuvoyksiköstä). Tämä diagnostinen jakso on käynnissä sen jälkeen, kun asiakkaan (testauslaitteen) ja palvelimen (ajoneuvoyksikön) välinen alustus on onnistuneesti suoritettu. Muut tässä kohdassa määritellyt diagnostiset jaksot voivat syrjäyttää tämän diagnostisen jakson.	SD
85	ECUProgrammingSession Mahdollistaa kaikki taulukossa 1, sarakkeessa 6 (ECUPS) kuvatut palvelut. Nämä palvelut tukevat palvelimen (ajoneuvoyksikön) muistin ohjelmointia. Muut tässä kohdassa määritellyt diagnostiset jaksot voivat syrjäyttää tämän diagnostisen jakson.	ECUPS
87	ECUAdjustmentSession Mahdollistaa kaikki taulukossa 1, sarakkeessa 5 (ECUAS) kuvatut palvelut. Nämä palvelut tukevat palvelimen (ajoneuvoyksikön) tulo-lähtösignaalin ohjausta. Muut tässä kohdassa määritellyt diagnostiset jaksot voivat syrjäyttää tämän diagnostisen jakson.	ECUAS

5.2 **SecurityAccess-palvelu**

Kalibrointitietojen kirjoittaminen tai kalibrointia varten olevan tulo-/lähtösignaalijohtimen käyttö on mahdollista vain, jos ajoneuvoyksikkö on CALIBRATION-toimintatilassa. Sen lisäksi, että ajoneuvoyksikköön on asettava voimassa oleva korjaamokortti, on siihen syötettävä oikea henkilökohtainen tunnusluku (PIN), jotta CALIBRATION-toimintatila saadaan käyttöön.

SecurityAccess-palvelun avulla voidaan syöttää PIN-tunnusluku ja antaa testauslaitteelle tieto siitä, onko ajoneuvoyksikkö CALIBRATION-toimintatilassa.

PIN-tunnusluvun syöttäminen muilla tavoin on sallittu.

5.2.1 *Viestin kuvaus*

SecurityAccess-palvelu muodostuu palvelun requestSeed-viestistä ja sitä seuraavasta palvelun sendKey-viestistä. SecurityAccess-palvelu on suoritettava StartDiagnosticSession-palvelun jälkeen.

CPR_033 Testauslaitteen on käytettävä SecurityAccess-palvelun requestSeed-viestiä varmistamaan, että ajoneuvoyksikkö on valmis vastaanottamaan PIN-tunnusluvun.

CPR_034 Jos ajoneuvoyksikkö on jo CALIBRATION-toimintatilassa, sen on vastattava palvelupyynnöön lähettämällä ”siemenluku” 0x0000 käyttäen SecurityAccess-palvelupyynnön myöntävää vastausta.

CPR_035 Jos ajoneuvoyksikkö on valmis vastaanottamaan PIN-tunnusluvun, jotta se voitaisiin todentaa korjaamokortin avulla, sen on vastattava lähettämällä arvoa 0x0000 suurempi ”siemenluku” käyttäen SecurityAccess-palvelupyynnön myöntävää vastausta.

CPR_036 Jos ajoneuvoyksikkö ei ole valmis vastaanottamaan PIN-tunnuslukua testauslaitteelta, joko siksi, että korjaamokortti ei ole voimassa tai siksi, että ajoneuvoyksikkö odottaa, että PIN-tunnusluku syötetään jollain muulla tavoin, sen on vastattava antamalla kieltävä vastaus, jossa vastauskoodille on asetettu vastausta conditionsNotCorrectOrRequestSequenceError vastaava arvo.

CPR_037 Testauslaitteen on lopuksi tämän jälkeen lähetettävä PIN-tunnusluku ajoneuvoyksikölle SecurityAccess-palvelun sendKey-viestin avulla. Jotta kortin tunnistamisprosessille jäisi riittävästi aikaa, ajoneuvoyksikön on jatkettava vastausaikaa kielteisellä viestillä

▼ **M7**

requestCorrectlyReceived-ResponsePending. Vastausaika ei kuitenkaan saa ylittää 5:tä minuuttia. Heti kun pyydetty palvelu on suoritettu, ajoneuvoyksikön on lähetettävä myönteinen tai kielteinen vastausviesti, jolla on eri vastauskoodi Ajoneuvoyksikkö voi toistaa kielteistä vastauskoodia requestCorrectlyReceived-ResponsePending, kunnes pyydetty palvelu on suoritettu ja lopullinen vastausviesti lähetetty.

CPR_038 Ajoneuvoyksikkö saa vastata tähän pyyntöön antamalla SecurityAccess-palvelupyynnön myöntävän vastauksen vain, jos se on CALIBRATION-toimintatilassa.

CPR_039 Seuraavissa tapauksissa ajoneuvoyksikön on annettava tähän palvelupyyntöön kieltävä vastaus siten, että vastauskoodin arvoksi on asetettu:

- subFunctionNot supported: alitoimintoparametrin (accessType) väärä muoto,
- conditionsNotCorrectOrRequestSequenceError: ajoneuvoyksikkö ei ole valmis vastaanottamaan PIN-tunnuslukua,
- invalidKey: PIN-tunnusluku ei ole oikea, mutta tunnusluvun sallittujen syöttöyritysten määrää ei ole ylitetty,
- exceededNumberOfAttempts: PIN-tunnusluku ei ole oikea ja tunnusluvun sallittujen syöttöyritysten määrä on ylitetty,
- generalReject: PIN-tunnusluku on oikea, mutta yksikön ja korjaamokortin välinen todentaminen epäonnistui.

5.2.2 Viestin muoto - SecurityAccess - requestSeed

CPR_040 SecurityAccess-palvelun requestSeed-perusalkioiden viestien muodot on esitetty seuraavissa taulukoissa.

Taulukko 18

SecurityAccess-palvelupyynnön requestSeed-viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	EE	TGT
#3	Lähteen osoitettava	tt	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	02	LEN
#5	SecurityAccess-palvelupyynnön tunniste	27	SA
#6	accessType - requestSeed	7D	AT_RSD
#7	Tarkistussumma	00-FF	CS

Taulukko 19

SecurityAccess-palvelupyynnön myönteinen requestSeed-vastausviesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	tt	TGT
#3	Lähteen osoitettava	EE	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	04	LEN
#5	SecurityAccess-palvelupyynnön annettavan myöntävän vastauksen tunniste	67	SAPR
#6	accessType - requestSeed	7D	AT_RSD
#7	Siemenluvun (Seed) merkitsevämpi tavu	00-FF	SEEDH
#8	Siemenluvun (Seed) vähemmän merkitsevä tavu	00-FF	SEEDL
#9	Tarkistussumma	00-FF	CS

▼M7

Taulukko 20

SecurityAccess-palvelupyntöön annettavan kieltävän vastauksen sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitetavu	tt	TGT
#3	Lähteen osoitetavu	EE	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	03	LEN
#5	Palvelupyntöön annettavan kieltävän vastauksen tunniste	7F	NR
#6	SecurityAccess-palvelupyntöön tunniste	27	SA1
#7	responseCode = [conditionsNotCorrectOrRequestSequenceError incorrectMessageLength]	22 13	RC_CNC RC_IML
#8	Tarkistussumma	00-FF	CS

5.2.3 Viestin muoto - SecurityAccess - sendKey

CPR_041

SecurityAccess-palvelun sendKey-perusalkioiden viestien muodot on esitetty seuraavissa taulukoissa.

Taulukko 21

SecurityAccess-palvelupyntöön sendKey- viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitetavu	EE	TGT
#3	Lähteen osoitetavu	tt	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	m+2	LEN
#5	SecurityAccess-palvelupyntöön tunniste	27	SA
#6	accessType - sendKey	7E	AT_SK
#7-#m+6	Avaimen tavu nro 1 (merkitsevin) ... Avaimen tavu nro m (vähiten merkitsevä, m:n arvon tulee olla vähintään 4 ja enintään 8)	xx ... xx	KEY
#m+7	Tarkistussumma	00-FF	CS

Taulukko 22

SecurityAccess-palvelupyntöön myönteinen sendKey-vastausviesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitetavu	tt	TGT
#3	Lähteen osoitetavu	EE	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	02	LEN
#5	SecurityAccess-palvelupyntöön annettavan myöntävän vastauksen tunniste	67	SAPR
#6	accessType - sendKey	7E	AT_SK
#7	Tarkistussumma	00-FF	CS

Taulukko 23

SecurityAccess-palvelupyntöön annettavan kieltävän vastauksen sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT

▼ M7

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#2	Kohteen osoitettava	tt	TGT
#3	Lähteen osoitettava	EE	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	03	LEN
#5	Palvelupyynnön annettavan kieltävän vastauksen tunniste	7F	NR
#6	SecurityAccess-palvelupyynnön tunniste	27	SA
#7	ResponseCode = [generalReject subFunctionNotSupported incorrectMessageLength conditionsNotCorrectOrRequestSequenceError invalidKey exceededNumberOfAttempts requestCorrectlyReceived-ResponsePending]	10 12 13 22 35 36 78	RC_GR RC_SFNS RC_IML RC_CNC RC_IK RC_ENA RC_RCR_RP
#8	Tarkistussumma	00-FF	CS

6. TIEDONSIIRTOPALVELUT

Käytettävissä olevat palvelut on esitetty seuraavassa taulukossa:

Taulukko 24

Tiedonsiirtopalvelut

Palvelu	Kuvaus
ReadDataByIdentifier	Asiakas pyytää, että lähetetään recordDataIdentifier-tunnisteen perusteella käyttöön saatavan tietueen nykyinen arvo
WriteDataByIdentifier	Asiakas pyytää saada kirjoittaa recordDataIdentifier-tunnisteen perusteella käyttöön saatavan tietueen

6.1 ReadDataByIdentifier-palvelu

6.1.1 Viestin kuvaus

CPR_050 ReadDataByIdentifier-palvelun avulla asiakas pyytää datatietueiden arvoja palvelimelta. Data tunnistetaan recordDataIdentifier-tunnisteen avulla. Ajoneuvoyksikön valmistaja vastaa siitä, että palvelimen vaatimukset täytetään tätä palvelua suoritettaessa.

6.1.2 Viestin muoto

CPR_051 ReadDataByIdentifier-perusalkioiden viestien muodot on esitetty seuraavassa taulukossa.

Taulukko 25

ReadDataByIdentifier-palvelupyynnön sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	EE	TGT
#3	Lähteen osoitettava	tt	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	03	LEN
#5	ReadDataByIdentifier-palvelupyynnön tunniste	22	RDBI
#6-#7	recordDataIdentifier = [arvo taulukosta 28]	xxxx	RDI_ ...
#8	Tarkistussumma	00-FF	CS

▼M7

Taulukko 26

ReadDataByIdentifier-palvelupyynnön annettavan myöntävän vastauksen sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	tt	TGT
#3	Lähteen osoitettava	EE	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	m+3	LEN
#5	ReadDataByIdentifier-palvelupyynnön annettavan myöntävän vastauksen tunniste	62	RDBIPR
#6-#7	recordDataIdentifier = [sama arvo kuin tavuilla 6 ja 7 taulukosta 25]	xxxx	RDI_ ...
#8-#m+7	dataRecord[] = [data#1 : data#m]	xx : xx	DREC_DATA1 : DREC_DATAm
#m+8	Tarkistussumma	00-FF	CS

Taulukko 27

ReadDataByIdentifier-palvelupyynnön annettavan kieltävän vastauksen sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	tt	TGT
#3	Lähteen osoitettava	EE	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	03	LEN
#5	Palvelupyynnön annettavan kieltävän vastauksen tunniste	7F	NR
#6	ReadDataByIdentifier-palvelupyynnön tunniste	22	RDBI
#7	ResponseCode = [requestOutOfRange incorrectMessageLength conditionsNotCorrect]	31 13 22	RC_ROOR RC_IML RC_CNC
#8	Tarkistussumma	00-FF	CS

6.1.3 Parametrien määrittely

CPR_052 ReadDataByIdentifier-pyynnön parametri recordDataIdentifier (RDI_) määrittää datatietueen.

CPR_053 Tässä asiakirjassa määritellyt RecordDataIdentifier-parametrin arvot on esitetty seuraavassa taulukossa.

RecordDataIdentifier-parametria koskevassa taulukossa on neljä saraketta ja useita rivejä.

— Ensimmäinen sarake (Hex) sisältää kolmannessa sarakkeessa määritellylle recordDataIdentifier-parametrille annetun arvon heksadesimaalilukuna.

— Toinen sarake (dataelementti) määrittelee lisäyksessä 1 määritellyn dataelementin, johon recordDataIdentifier-parametri perustuu (muunto saattaa olla tarpeen).

— Kolmas sarake (parametrin kuvaus) määrittelee vastaavan recordDataIdentifier-parametrin nimen.

— Neljäs sarake (Muistikas) määrittelee kyseisen recordDataIdentifier-parametrin muistikkaan.

▼ M7

Taulukko 28

recordDataIdentifier-parametrin arvojen määritelmät

Hex	Dataelementti	Nimi Ks. muoto kohdasta 8.2	Muistikas
F90B	CurrentDateTime	TimeDate	RDI_TD
F912	HighResOdometer	HighResolutionTotalVehicleDistance	RDI_HRTVD
F918	K-ConstantOfRecordingEquipment	Kfactor	RDI_KF
F91C	L-TyreCircumference	LfactorTyreCircumference	RDI_LF
F91D	W-VehicleCharacteristicConstant	WvehicleCharacteristicFactor	RDI_WVCF
F921	TyreSize	TyreSize	RDI_TS
F922	nextCalibrationDate	NextCalibrationDate	RDI_NCD
F92C	SpeedAuthorised	SpeedAuthorised	RDI_SA
F97D	vehicleRegistrationNation	Registering-MemberState	RDI_RMS
F97E	VehicleRegistrationNumber	VehicleRegistrationNumber	RDI_VRN
F190	VehicleIdentificationNumber	VIN	RDI_VIN

CPR_054 ReadDataByIdentifier-palvelupyynnön annettavan myönteisen vastauksen sisältävässä viestissä käytetään dataRecord (DREC_) -parametria hakemaan recordDataIdentifier-tunnisteen mukainen tietue asiakkaalle (testauslaitteelle). Dataformaatit määritellään kohdassa 8. Käyttäjä voi toteuttaa valinnaisia dataRecord-parametrin arvoja esimerkiksi ajoneuvoyksikkökohtaisille syöttö- ja tulostustiedoille ja laitteen sisäiseen tiedonsiirtoon. Näitä ei määritellä tässä asiakirjassa.

6.2 WriteDataByIdentifier-palvelu

6.2.1 Viestin kuvaus

CPR_056 WriteDataByIdentifier-palvelun avulla asiakas voi kirjoittaa datatietueiden arvoja palvelimelle. Data tunnistetaan recordDataIdentifier-tunnisteen avulla. Ajoneuvoyksikön valmistaja vastaa siitä, että palvelimen vaatimukset täytetään tätä palvelua suoritettaessa. Taulukossa 28 lueteltuja parametreja voidaan päivittää vain, kun ajoneuvoyksikkö on CALIBRATION-toimintatilassa.

6.2.2 Viestin muoto

CPR_057 WriteDataByIdentifier-perusalkioiden viestien muodot on esitetty seuraavassa taulukossa.

Taulukko 29

WriteDataByIdentifier-palvelupyynnön sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	EE	TGT
#3	Lähteen osoitettava	tt	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	m+3	LEN
#5	WriteDataByIdentifier-palvelupyynnön tunnistus	2E	WDBI
#6-#7	recordDataIdentifier = [arvo taulukosta 28]	xxxx	RDI_ ...

▼ M7

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#8-#m+7	dataRecord[] = [data#1 : data#m]	xx : xx	DREC_DATA1 : DREC_DATAm
#m+8	Tarkistussumma	00-FF	CS

Taulukko 30

WriteDataByIdentifier-palvelupyynnön annettavan myöntävän vastauksen sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	tt	TGT
#3	Lähteen osoitettava	EE	SRC
#4	Pituutta osoitettava lisätavu	03	LEN
#5	WriteDataByIdentifier-palvelupyynnön annettavan myöntävän vastauksen tunniste	6E	WDBIPR
#6-#7	recordDataIdentifier = [sama arvo kuin taulukon 29 tavuilla 6 ja 7]	xxxx	RDI_ ...
#m+8	Tarkistussumma	00-FF	CS

Taulukko 31

WriteDataByIdentifier-palvelupyynnön annettavan kieltävän vastauksen sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	tt	TGT
#3	Lähteen osoitettava	EE	SRC
#4	Pituutta osoitettava lisätavu	03	LEN
#5	Palvelupyynnön annettavan kieltävän vastauksen tunniste	7F	NR
#6	WriteDataByIdentifier-palvelupyynnön tunniste	2E	WBDI
#7	ResponseCode = [requestOutOfRange incorrectMessageLength conditionsNotCorrect]	31 13 22	RC_ROOR RC_IML RC_CNC
#8	Tarkistussumma	00-FF	CS

6.2.3 Parametrien määrittely

Parametri recordDataIdentifier (RDI_) on määritelty taulukossa 28.

WriteDataByIdentifier-palvelupyynnön annettavan myönteisen vastauksen sisältävässä viestissä käytetään dataRecord (DREC_) -parametria hakemaan recordDataIdentifier-tunnisteen mukaisten tietueiden arvot palvelimelle (ajoneuvoyksikölle). Dataformaatit määritellään kohdassa 8.

7. TESTIPULSSIEN OHJAUS - TULO-/LÄHTÖSIGNAALIEN OHJAUKSEN TOIMINTAYKSIKKÖ

Käytettävissä olevat palvelut on esitetty seuraavassa taulukossa:

Taulukko 32

tulo-/lähtösignaalien ohjauksen toimintayksikkö

Palvelu	Kuvaus
InputOutputControlByIdentifier	Asiakas pyytää saada ohjata palvelinkohtaista tulo-/lähtösignaalia

▼ **M7****7.1 InputOutputControlByIdentifier-palvelu****7.1.1 Viestin kuvaus**

Laitteen etukannessa olevan liittimen johtimen kautta voidaan testipulsseja ohjata tai seurata tarkoitukseen sopivan testauslaitteen avulla.

- CPR_058 Tämän kalibroinnin tulo-/lähtösignaalijohtimen asetukset voidaan määrittellä InputOutputControlByIdentifier-palvelun avulla annetulla K-johdinta koskevalla komennolla, jolloin johtimelle otetaan käyttöön valittu tulo- tai lähtösignaalitoiminto. Johtimen tilat ovat:
- ei käytössä,
 - speedSignalInput, jossa kalibroinnin tulo-/lähtösignaalijohdinta käytetään syötettäessä nopeussignaalia (testisignaalia), joka korvaa liikeanturin nopeussignaalin,
 - realTimeSpeedSignalOutputSensor, jossa kalibroinnin tulo-/lähtösignaalijohdinta käytetään tulostettaessa liikeanturin nopeussignaalia,
 - RTCTOutput, jossa kalibroinnin tulo-/lähtösignaalijohdinta käytetään tulostettaessa UTC-kellosignaalia.
- CPR_059 Ajoneuvoyksiköllä on oltava käynnissä säätöjakso ja sen tulee olla CALIBRATION-toimintatilassa, jotta johtimen tilaa koskeva asetus voidaan määrittää. Säätöjakson tai CALIBRATION-toimintatilan päättyessä ajoneuvoyksikön on varmistettava, että kalibroinnin tulo-/lähtösignaalijohdin palautetaan ”ei käytössä” -tilaan (oletusarvoinen tila).
- CPR_060 Jos ajoneuvoyksikön liikepulsseja tosijassa vastaanottavaan tulojohtimeen saapuu liikepulsseja, kun kalibroinnin tulo-/lähtösignaalijohdin on asetettu vastaanottamaan pulsseja, on kalibroinnin tulo-/lähtösignaalijohdin asetettava lähetystilaan tai palautettava ei käytössä -tilaan.
- CPR_061 Kommentisarjaan on kuuluttava seuraavat toimet:
- luodaan viestintäyhteys StartCommunication-palvelun avulla,
 - siirrytään säätöjaksoon StartDiagnosticSession-palvelun avulla ja asetetaan laite CALIBRATION-toimintatilaan (nämä kaksi tointa voidaan suorittaa kummassa järjestyksessä hyvänsä)
 - vaihdetaan lähtösignaalitila tulosignaalitylaksi InputOutputControlByIdentifier-palvelun avulla.

7.1.2 Viestin muoto

- CPR_062 InputOutputControlByIdentifier-perusalkioiden viestien muodot on esitetty seuraavassa taulukossa.

Taulukko 33

InputOutputControlByIdentifier-palvelupyynnön sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	EE	TGT
#3	Lähteen osoitettava	tt	SRC
#4	Pituutta osoitettava lisätavu	xx	LEN
#5	inputOutputControlByIdentifier-palvelupyynnön tunnistus	2F	IOCBI
#6-#7	InputOutputIdentifier = [CalibrationInputOutput]	F960	IOI_CIO
#8 tai #8-#9	ControlOptionRecord = [inputOutputControl- Parameter - arvo taulukosta 36 controlState - arvo	xx xx	COR_ ... IOCP_ ... CS_ ...

▼M7

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
	taulukosta 37 (ks. huomautus)]		
#9 tai #10	Tarkistussumma	00-FF	CS

Huomautus: controlState-parametria käytetään vain tietyissä tapauksissa (ks. 7.1.3).

Taulukko 34

InputOutputControlByIdentifier-palvelupyynnön annettavan myöntävän vastauksen sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	tt	TGT
#3	Lähteen osoitettava	EE	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	xx	LEN
#5	inputOutputControlByIdentifier-palvelupyynnön annettavan myöntävän vastauksen tunniste	6F	IOCBIPR
#6 to #7	inputOutputIdentifier = [CalibrationInputOutput]	F960	IOI_CIO
#7 to #8	controlStatus = [inputOutputControlParameter (sama arvo kuin tavulla 8, taulukko 33) controlState (sama arvo kuin tavulla 9, taulukko 33)] (tarvittaessa)	xx xx	CSR_ IOCP_... CS_...
#9 or #10	Tarkistussumma	00-FF	CS

Taulukko 35

InputOutputControlByIdentifier-palvelupyynnön annettavan kieltävän vastauksen sisältävä viesti

Tavun nro	Parametri	Arvo (Hex)	Muistikas
#1	Muototavu - fyysinen osoittaminen	80	FMT
#2	Kohteen osoitettava	tt	TGT
#3	Lähteen osoitettava	EE	SRC
#4	Pituutta osoittava lisätavu	03	LEN
#5	Palvelupyynnön annettavan kieltävän vastauksen tunniste	7F	NR
#6	inputOutputControlByIdentifier-palvelupyynnön tunniste	2F	IOCBI
#7	responseCode = [incorrectMessageLength conditionsNotCorrect requestOutOfRange deviceControlLimitsExceeded]	13 22 31 7A	RC_IML RC_CNC RC_ROOR RC_DCLE
#8	Tarkistussumma	00-FF	CS

7.1.3 Parametrien määrittely

CPR_064

inputOutputControlParameter (IOCP_) -parametri on määritelty seuraavassa taulukossa.

▼M7

Taulukko 36

inputOutputControlParameter-parametrin arvojen määritelmät

Hex	Kuvaus	Muistikas
00	ReturnControlToECU Tämä arvo osoittaa palvelimelle (ajoneuvoyksikkö), että testauslaite ei enää ohjaa kalibroinnin tulo-/lähtösignaalijohdinta.	RCTECU
01	ResetToDefault Tämä arvo osoittaa palvelimelle (ajoneuvoyksikölle), että sitä pyydetään asettamaan kalibroinnin tulo-/lähtösignaalijohdin oletusarvoiseen tilaansa.	RTD
03	ShortTermAdjustment Tämä arvo osoittaa palvelimelle (ajoneuvoyksikölle), että sitä pyydetään asettamaan kalibroinnin tulo-/lähtösignaalijohdin controlState-parametrin sisältämän arvon mukaiseksi.	STA

CPR_065 ControlState-parametria käytetään vain, kun inputOutputControlParameter-parametri on asetettu arvoon ShortTermAdjustment, ja se on määritelty seuraavassa taulukossa:

Taulukko 37

controlState-parametrin arvojen määritelmät

Tila	Arvo (Hex)	Kuvaus
Ei käytössä	00	Tulo-/lähtösignaalijohdin ei käytössä (oletusarvo)
Käytössä	01	Kalibroinnin tulo-/lähtösignaalijohdin käytössä tilassa speedSignalInput
Käytössä	02	Kalibroinnin tulo-/lähtösignaalijohdin käytössä tilassa realTimeSpeedSignalOutputSensor
Käytössä	03	Kalibroinnin tulo-/lähtösignaalijohdin käytössä tilassa RTCTOutput

8. DATATIETUEIDEN MUOTO

Tämä kohta sisältää:

- yleissäännöt, joita on sovellettava ajoneuvoyksikön testauslaitteelle lähetettäviin parametrisarvoihin,
- formaatit, joita kohdassa 6. kuvattujen tiedonsiirtopalvelujen kautta siirretyn datan on noudatettava.

CPR_067 Ajoneuvoyksikön on tuettava kaikkia yksilöityjä parametrejä.

CPR_068 Ajoneuvoyksikön testauslaitteelle vastauksena pyyntöön lähettämän datan on oltava mitattua tyyppiä (eli vastattava ajoneuvoyksikön mittaamaa tai toteamaan pyydetyn parametrin arvoa).

8.1 Lähetettävät parametrisarvot

CPR_069 Taulukossa 38 - dataRecords-parametrien arvoalueet määritellään alueet, joiden perusteella lähetetyn parametrin kelpoisuus määritellään.

CPR_070 Alueella "error indicator" olevien arvojen avulla ajoneuvoyksikkö voi heti ilmoittaa, että oikeaa parametritietoja ei kyseisellä hetkellä ole saatavissa tallennuslaitteen virheen vuoksi.

CPR_071 Alueella "not available" olevien arvojen avulla ajoneuvoyksikkö voi lähettää viestin, joka sisältää sellaisen parametrin, jota ei ole saatavilla tai jota ei tueta kyseisessä laitteessa. Alueella "not requested" olevien arvojen avulla laite voi lähettää kommentiviestin ja osoittaa ne parametrit, joihin ei odoteta vastausta vastaanottavalta laitteelta.

▼ **M7**

CPR_072 Jos komponenttivirhe estää parametria koskevan oikean tiedon lähettämisen, parametrin tiedon sijasta olisi käytettävä virhekoodia taulukossa 38 kuvatulla tavalla. Jos mitattu tai laskettu data on kuitenkin tuottanut arvon, joka on periaatteessa kelvollinen, mutta asetetun arvoalueen ulkopuolella, virhekoodia ei tulisi käyttää. Data olisi lähetettävä käyttäen parametrin asianmukaista vähimmäis- tai enimmäisarvoa.

Taulukko 38

dataRecords-parametrien arvoalueet

Alueen nimi	1 tavu Arvo (Hex)	2 tavua Arvo (Hex)	4 tavua Arvo (Hex)	ASCII
Kelvollinen signaali	00-FA	0000-FAFF	00000000-FAFFFFFF	1-254
Parametrikohtainen osoitin	FB	FB00-FBFF	FB000000-FBFFFFFF	ei ole
Tuleville osoitinbitteille varattu alue	FC-FD	FC00-FDFF	FC000000-FDFFFFFF	ei ole
Virhekoodi	FE	FE00-FEFF	FE000000-FEFFFFFF	0
Ei saatavilla tai ei pyydetty	FF	FF00-FFFF	FF000000-FFFFFF	FF

CPR_073 ASCII-koodattujen parametrien erottimeksi varataan ASCII-merkki ”*”.

8.2 Datatietueiden muoto

Alla taulukoissa 39-42 kuvataan muodot, joita on käytettävä ReadDataByIdentifier- ja WriteDataByIdentifier- palveluissa.

CPR_074 Taulukossa 39 ilmoitetaan recordDataIdentifier-tunnisteen ilmoittamien parametrien pituus, tarkkuus ja käyttöalue.

Taulukko 39

Datatietueiden muoto

Parametri	Datan pituus (tavua)	Tarkkuus	Käyttöalue
TimeDate	8	Ks. tiedot taulukossa 40	
HighResolutionTotalVehicleDistance	4	5 m/bit, lähtöarvo 0 m	0- + 21 055 406 km
Kfactor	2	0,001 pulssia/m /bit, lähtöarvo 0	0-64 255 pulssia/m
LfactorTyreCircumference	2	0,125 10 ⁻³ m/bit, lähtöarvo 0	► C1 0—8,031 m ◀
WvehicleCharacteristicFactor	2	0,001 pulssia/m /bit, lähtöarvo 0	0-64,255 pulssia/m
TyreSize	15	ASCII	ASCII
NextCalibrationDate	3	Ks. tiedot taulukossa 41	
SpeedAuthorised	2	1/256 km/h/bit, lähtöarvo 0	► C1 0—250,996 km/h ◀
RegisteringMemberState	3	ASCII	ASCII
VehicleRegistrationNumber	14	Ks. tiedot taulukossa 42	
VIN	17	ASCII	ASCII

CPR_075 Taulukossa 40 kuvataan TimeDate-parametrin tavujen muoto:

▼M7

Taulukko 40

TimeDate-parametrin muoto
 (► **M10** recordDataIdentifier-parametrin arvo F90B ◀)

Tavu	Parametrien määrittely	Tarkkuus	Käyttöalue
1	sekunnit	0,25 s/bit, lähtöarvo 0 s	0-59,75 s
2	minuutit	1 min/bit, lähtöarvo 0 min	0-59 min
3	tunnit	1 h/bit, lähtöarvo 0 h	0-23 h
4	kuukausi	1 kk/bit, lähtöarvo 0 kk	1-12 kuukautta
5	päivä	0,25 päivää/bit, lähtöarvo 0 päivää (ks. huomautus, taulukko 41)	0,25-31,75 päivää
6	vuosi	1 vuosi/bit, lähtöarvo vuosi 1985 (ks. huomautus, taulukko 41)	1985-2235 vuosi
7	paikallinen minuutti- poikkeama	1 min/bit, - 125 min	► M10 - 59 + 59 min ◀
8	paikallinen tuntipoikkeama	1 h/bit, - 125 h	- 23- + 23 h

CPR_076 Taulukossa 41 kuvataan NextCalibrationDate-parametrin tavujen muoto:

Taulukko 41

NextCalibrationDate-parametrin muoto
 (► **M10** recordDataIdentifier-parametrin arvo F922 ◀)

Tavu	Parametrien määrittely	Tarkkuus	Käyttöalue
1	kuukausi	1 kk/bit, lähtöarvo 0 kk	1-12 kuukautta
2	päivä	0,25 päivää/bit, lähtöarvo 0 päivää (ks. huomautus)	0,25-31,75 päivää
3	vuosi	1 vuosi/bit, lähtöarvo vuosi 1985 (ks. huomautus)	1985-2235 (vuosi)

Huomautus päiväparametrin käytöstä:

- 0 päivämäärän arvona merkitsee tyhjää. Arvoja 1, 2, 3 ja 4 käytetään ilmaisemaan kuukauden ensimmäistä päivää, arvoja 5, 6, 7 ja 8 ilmaisemaan kuukauden toista päivää jne.
- Tämä parametri ei vaikuta tuntiparametriin.

Huomautus vuosiparametrin käytöstä:0 vuoden arvona merkitsee vuotta 1985, arvo 1 merkitsee vuotta 1986 jne.

CPR_078 Taulukossa 42 kuvataan VehicleRegistrationNumber-parametrin tavujen muoto:

Taulukko 42

VehicleRegistrationNumber-parametrin muoto
 (► **M10** recordDataIdentifier-parametrin arvo F97E ◀)

Tavu	Parametrien määrittely	Tarkkuus	Käyttöalue
1	Koodisto (Code Page, lisäyksen 1 mukaisesti)	ASCII	01-0A
2-14	Ajoneuvon rekisterinumero (lisäyksen 1 mukaisesti)	ASCII	ASCII

▼M7*Lisäys 9***TYYPPIHYVÄKSYNTÄ — LUETTELO VÄHIMMISTÄ
VAADITTAVISTA TESTEISTÄ****SISÄLLYSLUETTELO**

1.	Johdanto
1.1	Tyyppihyväksyntä
1.2	Viitetiedot
2.	Ajoneuvoyksikön toiminnalliset testit
3.	Liiketunnistimen toiminnalliset testit
4.	Ajopiirturikorttien toiminnalliset testit
5.	Yhteentoimivuustestit

▼ **M7**

1. JOHDANTO

1.1 Tyyppihyväksyntä

Valvontalaitteen (tai sen osan) ETY-tyyppihyväksyntä perustuu seuraaviin sertifiointeihin:

- tietoturvasertifiointi, jonka tekee ITSEC-valtuutettu (Information Technology Security Evaluation Criteria, EU:n komission suositus yleisistä tietotekniikan turvallisuuden arviointiperusteista) viranomainen käyttäen vertailukohtana tietoturvatavoitetta, joka on täysin tämän liitteen lisäyksen 10 mukainen,
- toiminnallinen sertifiointi, jonka tekee jäsenvaltion viranomainen antamalla todistuksen siitä, että koestettu laite täyttää tämän lisäyksen vaatimukset, jotka koskevat suoritettuja toimintoja, mittaustarkkuutta ja ympäristönsuojeluun liittyviä ominaisuuksia,
- yhteentoimivuuden sertifiointi, jonka tekee toimivaltainen elin antamalla todistuksen siitä, että valvontalaite (tai ajopiirturikortti) on täysin yhteentoimiva vaadittavien ajopiirturikorttimallien (tai valvontalaitemallien) kanssa (ks. tämän lisäyksen VIII luku).

Tässä lisäyksessä määritellään ne testit, jotka jäsenvaltion viranomaisen on vähintään tehtävä toiminnallisuutta koestettaessa, ja testit, jotka toimivaltaisen elimen on vähintään suoritettava yhteentoimivuutta koestettaessa. Testejä tehtäessä käytettäviä menettelyjä ei ole määritelty tätä yksityiskohtaisemmin.

Tässä lisäyksessä ei käsitellä tietoturvasertifiointiin liittyviä asioita. Jos jotkut tyyppihyväksyntää varten tarvittavat testit tehdään tietoturva-arvioinnin ja -sertifiointin yhteydessä, niitä ei tarvitse tehdä uudelleen. Tässä tapauksessa riittää, että tarkastetaan kyseisten tietoturvatestien tulokset. Yleisenä ohjeena voidaan sanoa, että ne vaatimukset, joiden täyttämistä voidaan olettaa testattavan (tai jotka läheisesti liittyvät testeihin, jotka voidaan olettaa tehtäväksi) tietoturvatestien yhteydessä, on tässä liitteessä merkitty tähdellä (*).

Tässä lisäyksessä käsitellään liiketunnistimen ja ajoneuvoyksikön tyyppihyväksyntää erikseen valvontalaitteen osina. Kaikkien liiketunnistimallien ja kaikkien ajoneuvoyksikkömallien välistä yhteentoimivuutta ei vaadita, joten liiketunnistimen tyyppihyväksyntä voidaan myöntää vain ajoneuvoyksikön tyyppihyväksynnän kanssa ja päinvastoin.

1.2 Viitetiedot

Tässä lisäyksessä käytetään seuraavia viitteitä:

IEC 68-2-1	Environmental testing - Part 2: Tests - Tests A: Cold. 1990 + Amendment 2: 1994. (Ympäristötestaus. Osa 2: Testit. Testit A: Kylmätestit. 1990, toinen muutos: 1994)
IEC 68-2-2	Environmental testing - Part 2: Tests - Tests B: Dry heat. 1974 + Amendment 2: 1994. (Ympäristötestaus. Osa 2: Testit. Testit B: Testit kuivassa lämmössä. 1974, toinen muutos: 1994)
IEC 68-2-6	Basic environmental testing procedures - Test methods - Test Fc and guidance: Vibration (sinusoidal). 6 edition: 1985. (Ympäristötestauksen perusmenetelmät. Testimenetelmät. Testi Fc ohjeineen: Tärinä (sinimuotoinen). Kuudes painos: 1985)
IEC 68-2-14	Basic environmental testing procedures - Test methods - Test N: Change of temperature. Modification 1: 1986. (Ympäristötestauksen perusmenetelmät. Testimenetelmät. Testi N: Lämpötilanmuutokset. Ensimmäinen muutos: 1986)
IEC 68-2-27	Basic environmental testing procedures - Test methods - Test Ea and guidance: Shock. Edition 3: 1987. (Ympäristötestauksen perusmenetelmät. Testimenetelmät. Testi Ea ohjeineen: Iskut. Kolmas painos: 1987)
IEC 68-2-30	Basic environmental testing procedures - Test methods - Test Db and guidance: Damp heat, cyclic (12 + 12 - hour cycle). Modification 1: 1985. (Ympäristötestauksen perusmenetelmät. Testimenetelmät. Testi Db ohjeineen: Testit kosteassa lämmössä toistettavien jaksoin (jakso 12 + 12 tuntia). Ensimmäinen muutos: 1985)

▼M7

IEC 68-2-35	Basic environmental testing procedure - Test methods - Test Fda: Random vibration wide band - Reproducibility High. Modification 1: 1983. (Ympäristötestauksen perusmenetelmät. Testimenetelmät. Testi Fda : Laaja-kaistainen satunnaisesti muuttuva värinä. Hyvä toistettavuus. Ensimmäinen muutos: 1983)
IEC 529	Degrees of protection provided by enclosures (IP code). Edition 2: 1989. (Koteloinnin suojausluokat (IP-luokat). Toinen painos: 1989)
IEC 61000-4-2	Electromagnetic Compatibility (EMC) - Testing and measurement techniques - Electrostatic discharge immunity test: 1995 / Amendment 1: 1998 (Sähkömagneettinen yhteensopivuus (EMC). Testaus- ja mittausten menetelmät. Staattisen sähköön purkauksien sietotesti. 1995, ensimmäinen lisäys:1998)
ISO 7637-1	Electrical disturbance by conduction and coupling - Part 1: Passenger cars and light commercial vehicles with nominal 12 V supply voltage - Electrical transient conduction along supply lines only. Edition 2: 1990. (Tie liikenteessä käytettävät ajoneuvot. Johtumisesta ja kytkemisestä aiheutuvat sähköiset häiriöt. Osa 1: Henkilöautot ja ammattimaisessa liikenteessä käytettävät kevyet ajoneuvot, joissa on 12 V:n jännite. Jännitepiikkien johtuminen pelkästään virtajohtoja myöden. Toinen painos: 1990)
ISO 7637-2	Road vehicles - Electrical disturbance by conduction and coupling - Part 2: Commercial vehicles with nominal 24 V supply voltage - Electrical transient conduction along supply lines only. First edition: 1990. (Tie liikenteessä käytettävät ajoneuvot. Johtumisesta ja kytkemisestä aiheutuvat sähköiset häiriöt. Osa 2: Ammattimaisessa liikenteessä käytettävät ajoneuvot, joissa on 24 V:n jännite. Jännitepiikkien johtuminen pelkästään virtajohtoja myöden. Ensimmäinen painos: 1990)
ISO 7637-3	Road vehicles - Electrical disturbance by conduction and coupling - Part 3: Vehicles with 12 V or 24 V supply voltage - Electrical transient transmission by capacitive and inductive coupling via lines other than supply lines. First Edition: 1995 + Cor 1: 1995. (Tie liikenteessä käytettävät ajoneuvot. Johtumisesta ja kytkemisestä aiheutuvat sähköiset häiriöt. Osa 3: Ajoneuvot, joissa on 12 tai 24 V:n jännite. Jännitepiikkien kapasitiivinen ja induktiivinen johtuminen muilla tavoin kuin virtajohtoja myöden. Ensimmäinen painos: 1995, ensimmäinen korjaus: 1995)
ISO/IEC 7816-1	Identification cards - Integrated circuit(s) cards with contacts - Part 1: Physical characteristics. First edition: 1998. (Henkilökortit. Integroidulla piirillä varustetut kontaktilliset kortit. Osa 1: Fyysiset ominaisuudet. Ensimmäinen painos: 1998)
ISO/IEC 7816-2	Information technology - Identification cards - Integrated circuit(s) cards with contacts - Part 2: Dimensions and location of the contacts. First edition: 1999. (Tietotekniikka. Henkilökortit. Integroidulla piirillä varustetut kontaktilliset kortit. Osa 2: Mitat ja liittimien paikat. Ensimmäinen painos: 1999)
ISO/IEC 7816-3	Information technology - Identification cards - Integrated circuit(s) cards with contacts - Part 3: Electronic signals and transmission protocol. Edition 2: 1997. (Tietotekniikka. Henkilökortit. Integroidulla piirillä varustetut kontaktilliset kortit. Osa 3: Sähköiset signaalit ja siirto-protokollat. Toinen painos: 1997)
ISO/IEC 10373	Identification cards - Test methods. First edition: 1993. (Henkilökortit. Testausmenetelmät. Ensimmäinen painos: 1993)

▼M7

2. AJONEUVOYKSIKÖN TOIMINNALLISET TESTIT

Nro	Testi	Selite	Vaatimukset, joihin testi liittyy
1.	Hallinnollinen tarkastus		
1.1	Kirjallinen aineisto	Kirjallisen aineiston oikeellisuus	
1.2	Valmistajan testitulokset	Valmistajan kokoonpanovaiheessa suorittaman testin tulokset. Kirjalliset todisteet	070, 071, 073
2.	Silmämääräinen tarkastus		
2.1	Yhtäpitävyys kirjallisen aineiston kanssa		
2.2	Tunniste/merkinnät		168, 169
2.3	Materiaalit		163-167
2.4	Sinetöinti		251
2.5	Ulkoiset liitäntälaitteet		
3.	Toiminnalliset testit		
3.1	Laitteessa mukana olevat toiminnot		002, 004, 244
3.2	Toimintatilat		006*, 007*, 008*, 009*, 106, 107
3.3	Toiminnot ja tietojen käyttöoikeudet		010*, 011*, 240, 246, 247
3.4	Korttien paikoilleen asettamisen ja poistamisen seuranta		013, 014, 015*, 016*, 106
3.5	Nopeuden ja matkan mittaus		017-026
3.6	Ajanmittaus (testi tehdään 20 °C:n lämpötilassa)		027-032
3.7	Kuljettajan toiminnan seuranta		033-043, 106
3.8	Ajoneuvon miehityksen seuranta		044, 045, 106
3.9	Tietojen syöttö käsin		046-050b
3.10	Yritysten tekemien lukitusten hallinta		051-055
3.11	Tarkastustoimien seuranta		056, 057
3.12	Tapausten ja/tai vikojen havaitseminen		059-069, 106
3.13	Laitteen tunnistetiedot		075*, 076*, 079
3.14	Kuljettajakortin paikoilleen asettamiseen ja poistamisen liittyvät tiedot		081*-083*
3.15	Kuljettajan toimintaan liittyvät tiedot		084*-086*
3.16	Paikkoihin liittyvät tiedot		087*-089*
3.17	Matkamittariin liittyvät tiedot		090*-092*
3.18	Nopeuteen liittyvät yksityiskohtaiset tiedot		093*
3.19	Tapauksiin liittyvät tiedot		094*, 095
3.20	Vikoihin liittyvät tiedot		096*
3.21	Kalibrointiin liittyvät tiedot		097*, 098*
3.22	Ajan asetukseen liittyvät tiedot		100*, 101*
3.23	Tarkastustoiimiin liittyvät tiedot		102*, 103*
3.24	Yritysten tekemiin lukituksiin liittyvät tiedot		104*
3.25	Tietojen kopiointitapahtumiin liittyvät tiedot		105*
3.26	Erityisolosuhteisiin liittyvät tiedot		105a*, 105b*
3.27	Tietojen tallennus ja säilytys ajopiirturikorteilla		108, 109*, 109a*, 110*, 111, 112
3.28	Tietojen näyttö		072, 106, 113-128, PIC_001, DIS_001
3.29	Tulostus		072, 106, 129-138, PIC_001, PRT_001 - PRT_012

▼M7

Nro	Testi	Selite	Vaatimukset, joihin testi liittyy
3.30	Varoitukset		106, 139-148, PIC_001
3.31	Tietojen kopiointi ulkoiselle tietovälineelle		072, 106, 149-151
3.32	Tietojen tulostus ulkoisille lisälaitteille		152, 153
3.33	Kalibrointi		154*, 155*, 156*, 245
3.34	Ajan asetus		157*, 158*
3.35	Lisätoimintojen aiheuttamat häiriöt		003, 269
4.	Ympäristötestit		
4.1	Lämpötila	<p>Todennetaan laitteen toiminta seuraavissa oloissa:</p> <ul style="list-style-type: none"> — standardin IEC 68-2-1 testi Ad, testin kesto 72 tuntia alhaisimmassa lämpötilassa (- 20 °C), laite toiminnassa 1 tunnin ajan, ei toiminnassa 1 tunnin ajan, — standardin IEC 68-2-2 testi Bd, testin kesto 72 tuntia korkeimmassa lämpötilassa (+ 70 °C), laite toiminnassa 1 tunnin ajan, ei toiminnassa 1 tunnin ajan <p>Toistuvat lämpötilan vaihtelut: todennetaan, että ajoneuvoyksikkö sietää nopeita ulkoisen lämpötilan vaihteluita tekemällä standardin IEC 68-2-14 mukainen testi Na, 20 lämpötilan vaihtelujaksoa, joista jokaisessa lämpötila vaihtuu alhaisimmasta lämpötilasta (- 20 °C) korkeimpaan lämpötilaan (+ 70 °C) ja pysyy kaksi tuntia sekä alhaisimmassa että korkeimmassa lämpötilassa</p> <p>Alimmassa ja korkeimmassa lämpötilassa sekä lämpötilan muutosjaksojen aikana voidaan tehdä rajoitettu testisarja (joka sisältää tämän taulukon osassa 3 olevia testejä)</p>	159
4.2	Kosteus	<p>Todennetaan, että ajoneuvoyksikkö sietää jaksittaista kosteutta (lämpötesti) tekemällä standardin IEC 68-2-30 mukainen testi Db, kuusi 24 tunnin jaksoa, joista jokaisessa lämpötila vaihtelee välillä + 25 °C - + 55 °C ja suhteellinen kosteus on 97 % lämpötilassa + 25 °C ja 93 % lämpötilassa + 55 °C</p>	160
4.3	Tärinä	<p>1. Sinimuotoinen tärinä: Todennetaan, että ajoneuvoyksikkö sietää sinimuotoista tärinää, jolla on seuraavat ominaisuudet: vakioamplitudi taajuusalueella 5-11 Hz: 10 mm huipusta huippuun mitattuna vakiokiihtyvyys taajuusalueella 11-300 Hz: 5 g Tämän vaatimuksen täyttäminen todennetaan tekemällä standardin IEC 68-2-6 mukainen testi Fc vähimmäiskestoltaan 3 x 12 tuntia (12 tuntia kutakin akselia kohden)</p> <p>2. Satunnaisesti muuttuva tärinä: Todennetaan, että ajoneuvoyksikkö sietää satunnaisesti muuttuvaa tärinää, jolla on seuraavat</p>	163

▼M7

Nro	Testi	Selite	Vaatumukset, joihin testi liittyy
		<p>ominaisuudet: taajuus 5-150 Hz, taso 0,02 g²/Hz.</p> <p>Tämän vaatimuksen täyttäminen todennetaan tekemällä standardin IEC 68-2-35 mukainen testi Ffda vähimmäiskestoltaan 3 x 12 tuntia (12 tuntia kutakin akselia kohden), laite toiminnassa 1 tunnin ajan, ei toiminnassa 1 tunnin ajan</p> <p>Edellä kuvatut kaksi testiä tehdään kahdelle eri näytteelle, jotka edustavat testattavaa laitetyyppiä</p>	
4.4	Suojaus vettä ja vieraita esineitä vastaan	Todennetaan, että ajoneuvoyksikön standardin IEC 529 mukainen suojaluokka on vähintään IP 40, kun laite on asennettu ajoneuvoon käyttöolosuhteisiinsa	164, 165
4.5	Ylijännitesuojaus	Todennetaan, että ajoneuvoyksikkö sietää seuraavia käyttöjännitteitä: 24 V:n mallit: 34 V lämpötilassa + 40 °C 1 tunnin ajan 12 V:n mallit: 17 V lämpötilassa + 40 °C 1 tunnin ajan	161
4.6	Suojaus väärää napaisuutta vastaan	Todennetaan, että ajoneuvoyksikkö sietää virtalähteen napojen vaihtamisen toisin päin	161
4.7	Oikosulkusuojaus	Todennetaan, että laitteen tulo- ja lähtösignaalit on suojattu oikosuulta käyttöjännitettä ja maata vastaan	161
5.	Sähkömagneettisen yhteensopivuuden (EMC) testaus		
5.1	Laitteen tuotama säteily ja magneettinen vastaanottavuus	Laitteen on täytettävä direktiivin 95/54/ETY vaatimukset	162
5.2	Staatin sähkön purkaukset	Laitteen on täytettävä standardin IEC 61000-4-2, ± 2 kV (taso 1) vaatimukset	162
5.3	Virtajohtimia pitkin tulevien jännitepiikkien sietokyky	<p>24 V:n mallit: laitteen on täytettävä standardin ISO 7637-2 vaatimukset: pulssi 1a: V_s = - 100 V, R_i = 10 ohmia pulssi 2: V_s = + 100 V, R_i = 10 ohmia pulssi 3a: V_s = - 100 V, R_i = 50 ohmia pulssi 3b: V_s = + 100 V, R_i = 50 ohmia pulssi 4: V_s = - 16 V V_a = - 12 V, t₆=100 ms pulssi 5: V_s = + 120 V, R_i = 2,2 ohmia, t_d = 250 ms</p> <p>12 V:n mallit: laitteen on täytettävä standardin ISO 7637-1 vaatimukset: pulssi 1: V_s = - 100 V, R_i = 10 ohmia pulssi 2: V_s = + 100 V, R_i = 10 ohmia pulssi 3a: V_s = - 100 V, R_i = 50 ohmia pulssi 3b: V_s = + 100 V, R_i = 50 ohmia pulssi 4: V_s = - 6 V, V_a = - 5 V,</p>	162

▼M7

Nro	Testi	Selite	Vaatimukset, joihin testi liittyy
		t6 = 15 ms pulsssi 5: Vs = + 65 V, Ri = 3 ohmia, td = 100 ms Pulssin 5 sietokyky testataan vain ajoneuvoyksiköillä, jotka on tarkoitettu asennettavaksi ajoneuvoihin, joissa ei ole erillistä suojausta sähköisen kuormituksen äkillisen katkeamisen varalta	

3. LIIKETUNNISTIMEN TOIMINNALLISET TESTIT

Nro	Testi	Selite	Vaatimukset, joihin testi liittyy
1.	Hallinnollinen tarkastus		
1.1	Kirjallinen aineisto	Kirjallisen aineiston oikeellisuus	
2.	Silmämääräinen tarkastus		
2.1	Yhtäpitävyys kirjallisen aineiston kanssa		
2.2	Tunniste/merkinnät		169, 170
2.3	Materiaalit		163-167
2.4	Sinetöinti		251
3.	Toiminnalliset testit		
3.1	Liiketunnistimen tunnistetiedot		077*
3.2	Liiketunnistimen liittäminen ajoneuvoyksikköön		099*, 155
3.3	Liikkeen havaitseminen		
	Liikkeen mittaustarkkuus		022-026
4.	Ympäristötestit		
4.1	Käyttölämpötila	Todennetaan toiminnallisuus (niin kuin se on määritelty testin 3.3 kohdalla) lämpötila-alueella [- 40 °C - + 135 °C] tekemällä: — standardin IEC 68-2-1 mukainen testi Ad kestoltaan 96 tuntia alimmassa lämpötilassa To ^{min} — standardin IEC 68-2-2 mukainen testi Bd kestoltaan 96 tuntia ylimässä lämpötilassa To ^{max}	159
4.2	Lämpötilan jaksottainen vaihtelu	Todennetaan toiminnallisuus (niin kuin se on määritelty testin 3.3 kohdalla) tekemällä standardin IEC 68-2-14 mukainen testi Na, 20 lämpötilan vaihtelujaksoa, joista jokaisessa lämpötila vaihtuu alhaisimmasta lämpötilasta (- 40 °C) korkeimpaan lämpötilaan (+ 135 °C) ja pysyy kaksi tuntia sekä alhaisimmassa että korkeimmassa lämpötilassa Alimmassa ja korkeimmassa lämpötilassa sekä lämpötilan muutosjaksojen aikana voidaan tehdä rajoitettu testisarja (joka sisältää kohdassa 3.3 määritellyjä testejä)	159
4.3	Kosteuden jaksottainen vaihtelu	Todennetaan toiminnallisuus (niin kuin se on määritelty testin 3.3 kohdalla) tekemällä standardin IEC 68-2-30 mukainen testi Db, kuusi 24 tunnin jaksoa, joista jokaisessa lämpötila vaihtelee välillä + 25 °C - + 55 °C ja suhteellinen kosteus on 97 % lämpötilassa + 25 °C ja 93 % lämpötilassa + 55 °C	160

▼M7

Nro	Testi	Selite	Vaatimukset, joihin testi liittyy
4.4	Tärinä	Todennetaan toiminnallisuus (niin kuin se on määritelty testin 3.3 kohdalla) tekemällä standardin IEC 68-2-6 mukainen testi Fc siten, että se sisältää 100 taajuuden muutosjaksoa: vakioamplitudi taajuusalueella 10-57 Hz: 1,5 mm huipusta huippuun mitattuna vakiokiihtyvyys taajuusalueella 57-500 Hz: 20 g	163
4.5	Iskut	Todennetaan toiminnallisuus (niin kuin se on määritelty testin 3.3 kohdalla) tekemällä standardin IEC 68-2-27 mukainen testi Ea antamalla 3 iskua molempiin suuntiin kunkin kolmen kohtisuoran akselin suunnassa	163
4.6	Suojaus vettä ja vieraita esineitä vastaan	Todennetaan, että liiketunnistimen standardin IEC 529 mukainen suojausluokka on vähintään IP 64, kun laite on asennettu ajoneuvoon käyttöolosuhteisiinsa	165
4.7	Suojaus väärää napaisuutta vastaan	Todennetaan, että liiketunnistin sietää virtalähteen napojen vaihtamisen toisin päin	161
4.8	Oikosulkusuojaus	Todennetaan, että tulo- ja lähtösignaalit on suojattu oikosululta käyttöjännitettä ja maata vastaan	161
5.	Sähkömagneettisen yhteensopivuuden (EMC) testaus		
5.1	Laitteen tuotama säteily ja magneettinen vastaanottavuus	Laitteen on täytettävä direktiivin 95/54/ETY vaatimukset	162
5.2	Staatista sähköpurkaukset	Laitteen on täytettävä standardin IEC 61000-4-2, ± 2 kV (taso 1) vaatimukset	162
5.3	Datakaapeleita pitkin tulevien jännitepiikkien sietokyky	Laitteen on täytettävä standardin ISO7637-3 (taso III) vaatimukset	162

4. AJOPIIRTURIKORTTIEN TOIMINNALLISET TESTIT

Nro	Testi	Selite	Vaatimukset, joihin testi liittyy
1.	Hallinnollinen tarkastus		
1.1	Kirjallinen aineisto	Kirjallisen aineiston oikeellisuus	
2.	Silmämääräinen tarkastus		
2.1		Varmistetaan, että turvakuviointi ja näkyviksi tarkoitetut tiedot on painettu korttiin oikein ja vaatimusten mukaisesti	171-181
3.	Fyysiset testit		
3.1	Tarkastetaan kortin mitat ja koskettimien sijainti		184 ISO/IEC 7816-1 ISO/IEC 7816-2
4.	Tiedonsiirtoprotokolliin liittyvät testit		
4.1	ATR-signaali	Tarkastetaan, että ATR-signaali on vaatimusten mukainen	ISO/IEC 7816-3 TCS 304, 307, 308

▼M7

Nro	Testi	Selite	Vaatimukset, joihin testi liittyy
4.2	T=0	Tarkastetaan, että T=0-protokolla on vaatimusten mukainen	ISO/IEC 7816-3 TCS 302, 303, 305
4.3	PTS-komento	Tarkastetaan, että PTS-komento on vaatimusten mukainen, vaihtamalla käytössä oleva protokolla T=0:sta T=1:ksi	ISO/IEC 7816-3 TCS 309-311
4.4	T=1	Tarkastetaan, että T=1-protokolla on vaatimusten mukainen	ISO/IEC 7816-3 TCS 303, / 306
5.	Kortin tiedostorakenne		
5.1		Testataan, että kortin tiedostorakenne on vaatimusten mukainen, tarkastamalla, että kortilla on vaadittavat tiedostot ja että niiden käyttöehdot ovat asianmukaiset	TCS 312 TCS 400*, 401, 402, 403*, 404, 405*, 406, 407, 408*, 409, 410*, 411, 412, 413*, 414, 415*, 416, 417, 418*, 419
6.	Toiminnalliset testit		
6.1	Normaali tietojenkäsittely	Testataan jokaisen komennon jokainen sallittu käyttötapa vähintään kertaalleen (esim. testataan UPDATE BINARY -komento luokkaa osoittavan CLA-tavun arvolla 00h ja arvolla 0Ch sekä käyttäen eri arvoja parametreissa P1, P2 ja Lc). Tarkastetaan, että komennon mukaiset toiminnot on todella suoritettu kortilla (esim. lukemalla sen tiedoston tiedot, jota komento koski)	TCS 313 to TCS 379
6.2	Virheilmoitukset	Testataan jokainen (lisäyksessä 2 määriteltä) virheilmoitus vähintään kerran jokaisessa komennossa. Testataan jokainen yleinen virhe vähintään kerran (paitsi datan eheyteen liittyvät virheet, joiden vastauskoodi on '6400' ja jotka tarkastetaan tietoturvasertifioinnin yhteydessä)	
7.	Ympäristötestit		
7.1		Varmistetaan, että kortit toimivat standardin ISO/IEC 10373 mukaisesti määritellyissä olosuhteissa	185-188 ISO/IEC 7816-1

5. YHTEENTOIMIVUUSTESTIT

Nro	Testi	Selite
1.	Molemminpuolinen varmentaminen	Tarkastetaan, että ajoneuvoyksikön ja ajopiirturikortin välinen molemminpuolinen varmentaminen sujuu normaalisti
2.	Tietojen kirjoittamisen ja lukemisen testaus	Suoritetaan tyypillinen käyttötilannetta vastaava toiminto ajoneuvoyksikössä. Toiminto on valittava testattavan kortin tyyppiin mukaan, ja sen on kirjoitettava tietoja mahdollisimman moneen kortilla olevaan EF-tiedostoon Todennetaan kopioimalla kortin tiedot, että kaikki asianmukaiset tallenteet on tehty oikein Todennetaan tulostamalla päivittäinen tuloste, että kaikki asianmukaiset tallenteet ovat luettavissa

▼ **M7***Lisäys 10***YLEISET TIETOTURVATAVOITTEET**

Tässä lisäyksessä määritellään liiketunnistimen, ajoneuvoyksikön ja ajopiirturi-kortin tietoturvatavoitteiden vähimmäisvaatimukset.

Luodakseen tietoturvatavoitteet, joiden mukaan voidaan hakea turvavarmennusta, valmistajien on tarpeen mukaan hiottava ja täydennettävä asiakirjoja ilman, että niissä olevien uhkien, tavoitteiden, menettelytapojen ja tietoturvan toteuttamistoimintojen erittelyjen osalta lisätään mitään tai poistetaan mitään.

SISÄLLYSLUETTELO**Liiketunnistimen yleiset tietoturvatavoitteet**

1.	Johdanto
2.	Lyhenteet, määritelmät ja viitetiedot
2.1	Lyhenteet
2.2	Määritelmät
2.3	Viitetiedot
3.	Perusteet
3.1	Liiketunnistimen kuvaus ja käyttötapa
3.2	Liiketunnistimen elinkaari
3.3	Uhat
3.3.1	Käyttöoikeuksiin liittyvät uhat
3.3.2	Suunnitteluun ja raketeeseen liittyvät uhat
3.3.3	Käyttöön liittyvät uhat
3.4	Tietoturvatavoitteet
3.5	Tietotekniikan tietoturvatavoitteet
3.6	Fyysiset, henkilöstön tai menetelmien vaikutustavat
3.6.1	Laitteen suunnittelu ja rakenne
3.6.2	Laitteen toimittaminen
3.6.3	Tietoturvadatan luonti ja toimittaminen
3.6.4	Valvontalaitteen asennus, kalibrointi ja tarkastus
3.6.5	Lainvalvontaan liittyvät tarkastukset
3.6.6	Ohjelmistopäivitykset
4.	Tietoturvan toteuttamistoiminnot
4.1	Tunnistaminen ja todentaminen
4.2	Käyttöoikeuksien valvonta
4.2.1	Käyttöoikeuksien valvonnan toimintalinjat
4.2.2	Tietojen käyttöoikeudet
4.2.3	Tiedostorakenteet ja käyttöehdot
4.3	Selvitysvelvollisuus
4.4	Seuranta
4.5	Tarkkuus
4.5.1	Tiedonkulun ohjauksen toimintalinjat
4.5.2	Sisäiset tiedonsiirrot
4.5.3	Tallennettujen tietojen eheys
4.6	Luotettavuus käytössä
4.6.1	Testit
4.6.2	Ohjelmistot
4.6.3	Fyysinen suojaus
4.6.4	Keskeytykset virransyötössä
4.6.5	Alkutilaan asettamisen olosuhteet
4.6.6	Tietojen käytettävyys
4.6.7	Lisäsovellukset
4.7	Tiedonvaihto
4.8	Salauksen tuki
5.	Turvamekanismien määrittely
6.	Turvamekanismien vähimmäisvahvuus

▼ **M7**

7.	Varmuustaso
8.	SEF-toimintojen ajatus
	Ajoneuvoyksikön yleiset tietoturvatavoitteet	
1.	Johdanto
2.	Lyhenteet, määritelmät ja viitetiedot
2.1	Lyhenteet
2.2	Määritelmät
2.3	Viitetiedot
3.	Perusteet
3.1	Ajoneuvoyksikön kuvaus ja käyttötapa
3.2	Ajoneuvoyksikön elinkaari
3.3	Uhat
3.3.1	Tunnistukseen ja käyttöoikeuksien valvonnan toimintalinjoihin liittyvät uhat
3.3.2	Suunnitteluun ja rakenteeseen liittyvät uhat
3.3.3	Käyttöön liittyvät uhat
3.4	Tietoturvatavoitteet
3.5	Tietotekniikan tietoturvatavoitteet
3.6	Fyysiset, henkilöstön tai menetelmien vaikutustavat
3.6.1	Laitteen suunnittelu ja rakenne
3.6.2	Laitteen toimittaminen ja aktivointi
3.6.3	Tietoturvadatan luonti ja toimittaminen
3.6.4	Korttien toimittaminen
3.6.5	Valvontalaitteen asennus, kalibrointi ja tarkastus
3.6.6	Laitteiden käyttö
3.6.7	Lainvalvontaan liittyvät tarkastukset
3.6.8	Ohjelmistopäivitykset
4.	Tietoturvan toteuttamistoiminnot
4.1	Tunnistaminen ja todentaminen
4.1.1	Liiketunnistimen tunnistaminen ja todentaminen
4.1.2	Käyttäjän tunnistaminen ja todentaminen
4.1.3	Etäyhteyttä käyttävän yrityksen tunnistaminen ja todentaminen
4.1.4	Hallintalaitteiden tunnistaminen ja todentaminen
4.2	Käyttöoikeuksien valvonta
4.2.1	Käyttöoikeuksien valvonnan toimintalinjat
4.2.2	Toimintojen käyttöoikeudet
4.2.3	Tietojen käyttöoikeudet
4.2.4	Tiedostorakenteet ja käyttöehdot
4.3	Selvitysvelvollisuus
4.4	Seuranta
4.5	Tietojen uudelleenkäyttö
4.6	Tarkkuus
4.6.1	Tiedonkulun ohjauksen toimintalinjat
4.6.2	Sisäiset tiedonsiirrot
4.6.3	Tallennettujen tietojen eheys
4.7	Luotettavuus käytössä
4.7.1	Testit
4.7.2	Ohjelmistot
4.7.3	Fyysinen suojaus
4.7.4	Kerskeytykset virransyötössä
4.7.5	Alkutilaan asettamisen olosuhteet
4.7.6	Tietojen käytettävyys
4.7.7	Lisäsovellukset
4.8	Tiedonvaihto
4.8.1	Tiedonvaihto liiketunnistimen kanssa
4.8.2	Tiedonvaihto ajopiirturikorttien kanssa

▼ **M7**

4.8.3	Tiedonvaihto ulkoisten tallennusvälineiden kanssa (tietojen kopiointitoiminto)
4.9	Salauksen tuki
5.	Turvamekanismien määrittely
6.	Turvamekanismien vähimmäisvahvuus
7.	Varmuustaso
8.	SEF-toimintojen ajatus
	Ajopiirturikortin yleiset tietoturvatavoitteet	
1.	Johdanto
2.	Lyhenteet, määritelmät ja viitetiedot
2.1	Lyhenteet
2.2	Määritelmät
2.3	Viitetiedot
3.	Perusteet
3.1	Ajopiirturikortin kuvaus ja käyttötapa
3.2	Ajopiirturikortin elinkaari
3.3	Uhat
3.3.1	Päämäärät
3.3.2	Hyökkäysreitit
3.4	Tietoturvatavoitteet
3.5	Tietotekniikan tietoturvatavoitteet
3.6	Fyysiset, henkilöstön tai menetelmien vaikutustavat
4.	Tietoturvan toteuttamistoiminnot
4.1	Yhdenmukaisuus suojausprofiilien kanssa
4.2	Käyttäjän tunnistaminen ja todentaminen
4.2.1	Käyttäjän tunnistaminen
4.2.2	Käyttäjän todentaminen
4.2.3	Epäonnistuneet todentamiset
4.3	Käyttöoikeuksien valvonta
4.3.1	Käyttöoikeuksien valvonnan toimintalinjat
4.3.2	Käyttöoikeuksien valvontatoiminnot
4.4	Selvitysvelvollisuus
4.5	Seuranta
4.6	Tarkkuus
4.6.1	Tallennettujen tietojen eheys
4.6.2	Perustietojen todentaminen
4.7	Luotettavuus käytössä
4.7.1	Testit
4.7.2	Ohjelmistot
4.7.3	Virtalähde
4.7.4	Alkutilaan asettamisen olosuhteet
4.8	Tiedonvaihto
4.8.1	Tiedonvaihto ajoneuvoyksikön kanssa
4.8.2	Tiedonsiirto muulle kuin ajoneuvoyksikölle (tietojen kopiointitoiminto)
4.9	Salauksen tuki
5.	Turvamekanismien määrittely
6.	Turvamekanismien vähimmäisvahvuus
7.	Varmuustaso
8.	SEF-toimintojen ajatus

▼ **M7****LIIKETUNNISTIMEN YLEISET TIETOTURVATAVOITTEET****1. Johdanto**

Tässä asiakirjassa kuvataan liiketunnistin, uhat, jotka sen on torjuttava, sekä tietoturvatavoitteet, jotka sen on täytettävä. Asiakirjassa määritellään vaadittavat tietoturvan toteuttamistoiminnot. Edelleen asiakirjassa määritellään tietoturvamekanismien oletettu vähimmäisvahvuus sekä kehityksen ja arvioinnin vaatima varmuustaso.

Tässä asiakirjassa viitataan vaatimuksiin, jotka on esitetty varsinaisessa liitteessä I B. On huomattava, että varsinaisen liitteen I B vaatimuksien ja tietoturvatavoitteiden vaatimuksien kohdalla saattaa esiintyä päällekkäisyyksiä. Mikäli suhde jonkin tietoturvatavoitteen vaatimuksen ja sen varsinaisen liitteen I B vaatimuksen, johon tämän tietoturvatavoitteen vaatimus viittaa, välillä on epäselvä, on varsinaisen liitteen I B vaatimus määräävä.

Sellaisiin varsinaisen liitteen I B vaatimuksiin, joihin ei viitata tietoturvatavoitteissa, ei kohdisteta tietoturvan toteuttamistoimintoja.

Uhille, tavoitteille, menettelytavoille ja tietoturvan toteuttamistoimintojen erittelyille on annettu yksilölliset nimet, jotta ne olisivat jäljitettävissä kehitys- ja arviointiasiakirjoissa.

2. Lyhenteet, määritelmät ja viitetiedot**2.1 Lyhenteet**

ROM	(Read only memory) ROM-muisti; muisti, josta tietoja voidaan lukea, mutta johon ei voi kirjoittaa
SEF	(Security enforcing function) SEF-toiminto;tietoturvan toteuttamistoiminto
TBD	(To be defined)Määritellään erikseen(myöhemmin)
TOE	(Target of evaluation)Arviointikohde
VU	(Vehicle unit)Ajoneuvoyksikkö

2.2 Määritelmät

Digitaalinen ajopiirturi	Valvontalaite
Laitekokonaisuus	Liiketunnistimeen kytketty laite
Liikedata	Ajoneuvoyksikön kanssa vaihdettavat tiedot, jotka koskevat nopeutta ja kuljettavaa matkaa
Fyysisesti erilliset osat	Liiketunnistimen fyysiset osat, jotka on sijoitettu eri puolille ajoneuvoa, erotuksena liiketunnistimen kuoren sisällä olevista fyysisistä osista
Tietoturvadata	Tietyt tiedot, joita tarvitaan tukemaan tietoturvan toteuttamistoimintoja (esim. salakirjoitusavaimet)
Järjestelmä	Laitteet, ihmiset tai organisaatiot, jotka jollain tavoin liittyvät valvontalaitteeseen
Käyttäjä	Liiketunnistinta käyttävä henkilö (paitsi jos kyseessä on ”käyttäjätiedot”)
Käyttäjätiedot	Kaikki muut kuin liikkeeseen ja tietoturvaan liittyvät liiketunnistimen tallentamat ja säilyttämät tiedot

2.3 Viitetiedot

ITSEC (Information Technology Security Evaluation Criteria) EU:n komission suositus yleisistä tietotekniikan turvallisuuden arviointiperusteista vuodelta 1991

▼ M7

3. Perusteet

3.1 *Liiketunnistimen kuvaus ja käyttötapa*

Liiketunnistin on tarkoitettu asennettavaksi tieliikenteessä käytettäviiin kuljetusajoneuvoihin. Sen tarkoituksena on antaa ajoneuvoyksikölle turvattua liikedataa, joka kuvaa ajoneuvon nopeutta ja sen kulkemaa matkaa.

Liiketunnistin liitetään mekaanisesti ajoneuvon sellaiseen liikkuvaan osaan, jonka liike osoittaa ajoneuvon nopeutta tai kuljettua matkaa. Se voidaan sijoittaa ajoneuvon vaihdelaatikkoon tai muuhun ajoneuvon osaan.

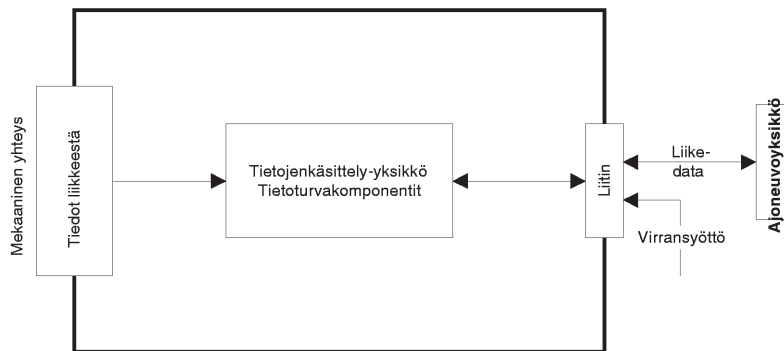
Käyttötilassaan liiketunnistin on oltava kytkettynä ajoneuvoyksikköön.

Se voidaan hallintatarkoituksessa myös kytkeä tiettyihin laitteisiin (valmistajan määriteltävissä).

Seuraavassa kuvassa on tyypillinen liiketunnistin:

Kuva 1

Tyypillinen liiketunnistin

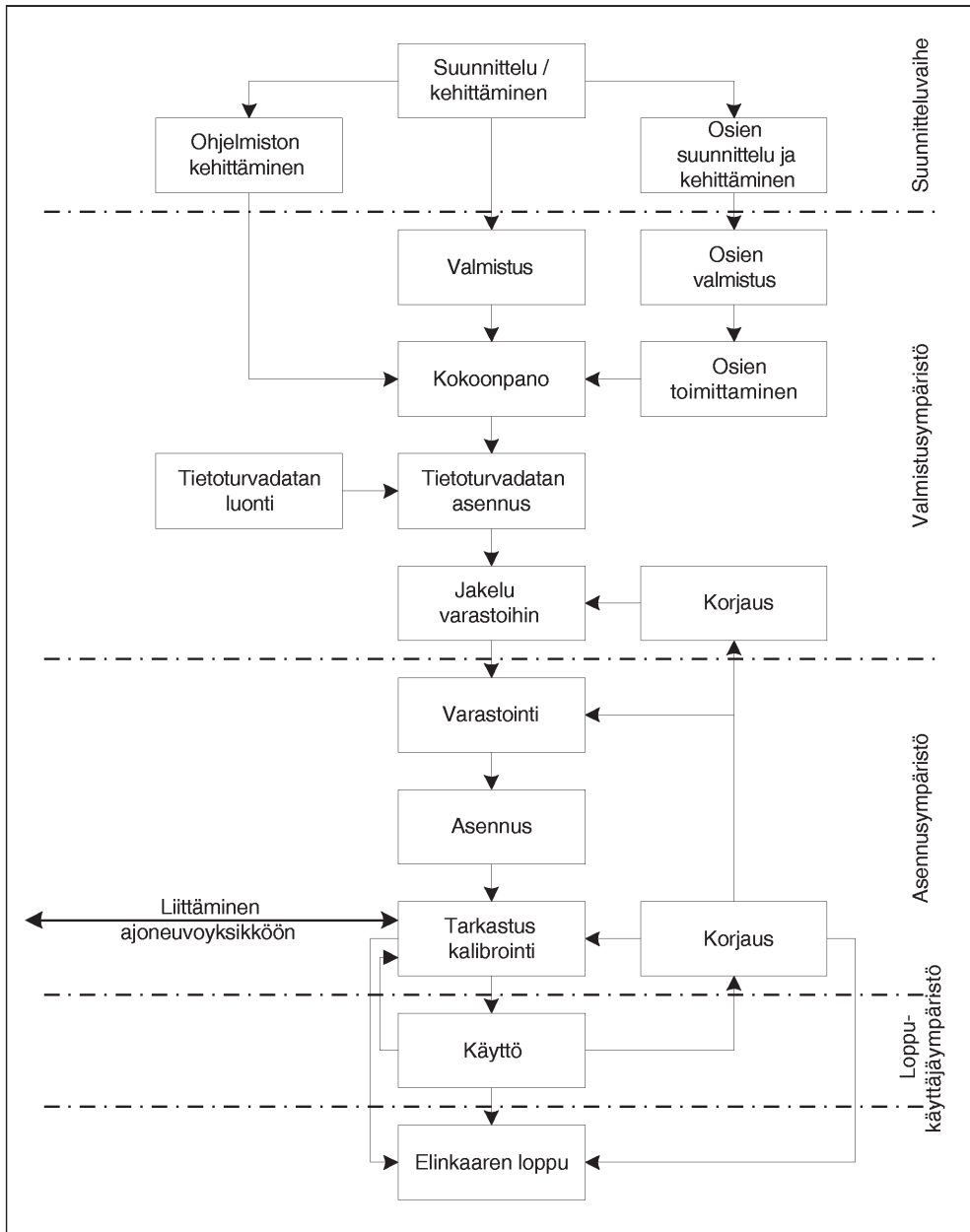
▼M7

3.2 *Liiketunnistimen elinkaari*

Seuraavassa kuvassa on liiketunnistimen tyypillinen elinkaari:

Kuva 2

Liiketunnistimen tyypillinen elinkaari

3.3 *Uhat*

Tässä kohdassa kuvataan uhat, joiden kohteeksi liiketunnistin saattaa joutua.

3.3.1 *Käyttöoikeuksiin liittyvät uhat*

T.Access Käyttäjät saattavat yrittää käyttää toimintoja, joihin heillä ei ole käyttöoikeuksia

3.3.2 *Suunnitteluun ja rakenteeseen liittyvät uhat*

T.Faults Laitteiston, ohjelmiston tai viestintäpahtumien virheet saattavat asettaa liike-

▼ M7

	tunnistimen vaikeasti ennakoitaviin olosuhteisiin, jotka vaarantavat sen tietoturvan
T.Tests	Käytöstä poistamatta jääneiden testaus-toimintatilojen tai kiertoteiden käyttäminen saattaa vaarantaa liiketunnistimen tietoturvan
T.Design	Käyttäjät saattavat yrittää saada oikeudettomia tietoja laitteen rakenteesta joko valmistajan lähteistä (varkauden, lahjonnan tms. avulla) tai käänteissuunnittelun avulla

3.3.3 *Käyttöön liittyvät uhat*

T.Environment	Käyttäjät saattavat vaarantaa liiketunnistimen tietoturvan saattamalla laitteen alttiiksi ympäristön vaikutuksille (lämpövaikutukset, sähkömagneettiset, optiset, kemialliset, mekaaniset vaikutukset jne.)
T.Hardware	Käyttäjät saattavat yrittää tehdä muutoksia liiketunnistinlaitteisiin
T.Mechanical_Origin	Käyttäjät saattavat yrittää vaikuttaa liiketunnistimen tulosignaaliin (esim. irrottamalla tunnistimen vaihdelaatikosta jne.)
T.Motion_Data	Käyttäjät saattavat yrittää tehdä muutoksia ajoneuvon liikedataan (lisääminen, muuttaminen, poistaminen, signaalin toistaminen)
T.Power_Supply	Käyttäjät saattavat yrittää tehdä tyhjäksi liiketunnistimen tietoturvatavoitteet tekemällä muutoksia (katkaiseminen, alentaminen, lisääminen) sen virransyöttöön
T.Security_Data	Käyttäjät saattavat yrittää saada oikeudettomia tietoja tietoturvadatasta sitä luotaessa tai siirrettäessä tai laitteeseen asennettaessa
T.Software	Käyttäjät saattavat yrittää tehdä muutoksia liiketunnistimen ohjelmistoon
T.Stored_Data	Käyttäjät saattavat yrittää tehdä muutoksia tallennettuihin tietoihin (tietoturva-dataan tai käyttäjätietoihin)

3.4 *Tietoturvatavoitteet*

Digitaalisen ajopiirturijärjestelmän tärkein tietoturvatavoite on seuraava:

O.Main	Valvontaviranomaisten tarkastettavaksi tarkoitettujen tietojen on oltava käytettävissä ja niiden on täysin ja tarkasti kuvattava tarkastuksen kohteena olevia kuljettajia ja ajoneuvoja koskevat tapahtumat, jotka liittyvät ajo-, työ-, varalaolo- ja lepoaikoihin sekä ajoneuvon nopeuteen
--------	--

Järjestelmän kokonaistietoturvatavoitteeseen vaikuttava liiketunnistimen tietoturvatavoite on sen vuoksi seuraava:

O.Sensor_Main	Liiketunnistimen lähettämän datan on oltava ajoneuvoyksikön käytettävissä, jotta ajoneuvoyksikkö voi täysin ja tarkasti määrittää ajoneuvon nopeuden ja sen kulkeman matkan.
---------------	--

▼ **M7****3.5 Tietotekniikan tietoturvatavoitteet**

Liiketunnistimen tietotekniikkaan liittyvät tietoturvatavoitteet, jotka vaikuttavat sen tietoturvan päätavoitteeseen, ovat seuraavat:

O.Access	Liiketunnistimen on ohjattava siihen kytkettyjen laitekokonaisuuksien oikeuksia käyttää toimintoja ja tietoja
O.Audit	Liiketunnistimen on seurattava yrityksiä murtaa sen tietoturva ja jäljitettävä yritykset niihin liittyviin laitekokonaisuuksiin
O.Authentication	Liiketunnistimen on todennettava siihen kytketyt laitekokonaisuudet
O.Processing	Liiketunnistimen on varmistettava, että tulosignaalin käsittely liikedatan saamiseksi on virheetöntä
O.Reliability	Liiketunnistimen on toimittava luotettavasti
O.Secured_Data_Exchange	Liiketunnistimen on suojattava tiedonvaihto ajoneuvoyksikön kanssa

3.6 Fyysiset, henkilöstön tai menetelmien vaikutustavat

Tässä kohdassa kuvataan fyysisiä, henkilöstöä ja menetelmiä koskevia vaatimuksia, jotka vaikuttavat liiketunnistimen tietoturvaan.

3.6.1 Laitteen suunnittelu ja rakenne

M.Development	Liiketunnistimien kehittäjien on varmistettava, että kehitystyön aikainen vastuunjako ei vaaranna tietotekniikkaan liittyvää tietoturvaa
M.Manufacturing	Liiketunnistimien valmistajien on varmistettava, että valmistuksen aikainen vastuunjako ei vaaranna tietotekniikkaan liittyvää tietoturvaa ja että liiketunnistin on valmistuksen aikana suojattu sellaisia fyysisiä toimenpiteitä vastaan, jotka saattaisivat vaarantaa tietotekniikkaan liittyvän tietoturvan

3.6.2 Laitteen toimittaminen

M.Delivery	Liiketunnistimien valmistajien, ajoneuvovalmistajien ja asentajien on varmistettava, että liiketunnistinta käsitellään tavalla, joka ei vaaranna tietotekniikkaan liittyvää tietoturvaa
------------	---

3.6.3 Tietoturvadatan luonti ja toimittaminen

M.Sec_Data_Generation	Tietoturvadatan luomisessa käytettävien algoritmien on oltava ainoastaan valtuutettujen ja luotettavien henkilöiden käytettävissä
M.Sec_Data_Transport	Tietoturvadata on luotava, siirrettävä ja asennettava liiketunnistimeen tavalla, joka säilyttää sen asianmukaisen luottamuksellisuuden ja eheyden

3.6.4 Valvontalaitteen asennus, kalibrointi ja tarkastus

M.Approved_Workshops	Valvontalaitteen asennuksen, kalibroinnin ja tarkastuksen saavat suorittaa vain luotettavat ja hyväksytyt asentajat tai korjaamot
M.Mechanical_Interface	Laitteessa on oltava varustus, joka paljastaa mekaanisen liitännän epäasianmukaisen käsittelyn (esim. sinetit)

▼ **M7**

M.Regular_Inspections Valvontalaite on tarkastettava ja kalibroitava säännöllisesti

3.6.5 *Lainvalvontaan liittyvät tarkastukset*

M.Controls Lainvalvontaan liittyviä tarkastuksia on suoritettava säännöllisesti ja satunnaisesti, ja niihin on sisällyttävä tietoturvan seuranta

3.6.6 *Ohjelmistopäivitykset*

M.Software_Upgrade Uusille ohjelmistoversioille on saatava turvavarmennus, ennen kuin niitä voidaan käyttää liiketunnistimessa

4. Tietoturvan toteuttamistoiminnot**4.1 Tunnistaminen ja todentaminen**

UIA_101 Liiketunnistimen on jokaisen vuorovaikutuksen yhteydessä voitava tunnistaa se laitekokonaisuus, johon se on kytketty.

UIA_102 Tunnistimeen kytketyn laitekokonaisuuden on koostuttava seuraavista osista:

— laitekokonaisuusryhmä:

— ajoneuvoyksikkö,

— hallintalaite,

— muu laite,

— laitekokonaisuuden tunniste (koskee vain ajoneuvoyksikköä).

UIA_103 Tunnistimeen kytketyn ajoneuvoyksikön laitekokonaisuuden tunniste on sisällettävä ajoneuvoyksikön hyväksyntänumero ja ajoneuvoyksikön sarjanumero.

UIA_104 Liiketunnistimen on kyettävä todentamaan kaikki ajoneuvoyksiköt tai hallintalaitteet, joihin se on kytketty, kun

— laitekokonaisuus kytketään,

— käyttöjännite virtakatkoksen jälkeen palautuu.

UIA_105 Liiketunnistimen on kyettävä tietyin väliajoin uudelleen todentamaan ajoneuvoyksikkö, johon se on kytketty.

UIA_106 Liiketunnistimen on havaittava kopioitu todennusdata, jota yritetään käyttää uudelleen, ja estettävä sen käyttö.

UIA_107 Kun on tehty tietty määrä (joka on valmistajan määriteltävissä, mutta ei saa olla enemmän kuin 20) perättäisiä epäonnistuneita todennusyrityksiä, SEF-toiminnon on

— luotava tapausta koskeva seurantatietue,

— varoitettava laitekokonaisuutta,

— jatkettava liikedatan lähettämistä ei-suojatussa tilassa.

4.2 Käyttöoikeuksien valvonta

Käyttöoikeuksien valvonnalla on varmistettava, että arviointikohteen tietoja lukevat, luovat tai muuttavat vain ne, joilla on siihen valtuudet.

4.2.1 Käyttöoikeuksien valvonnan toimintalinjat

ACC_101 Liiketunnistimen on valvottava toimintojen ja tietojen käyttöoikeuksia.

4.2.2 Tietojen käyttöoikeudet

ACC_102 Liiketunnistimen on varmistettava, että liiketunnistimen tunnistetiedot voidaan kirjoittaa vain kerran (vaatimus 078).

ACC_103 Liiketunnistimen on hyväksyttävä ja/tai tallennettava käyttäjätietoja vain todennetuilta laitekokonaisuuksilta.

ACC_104 Liiketunnistimen on valvottava tietoturvadatan lukemiseen ja kirjoittamiseen oikeuttavien käyttöoikeuksien noudattamista.

▼ **M7**4.2.3 *Tiedostorakenteet ja käyttöehdot*

ACC_105 Sovellus- ja datatiedostojen rakenne ja käyttöehdot on luotava valmistuksen aikana ja lukittava siten, ettei niitä voida myöhemmin muuttaa tai poistaa.

4.3 *Selvitysvelvollisuus*

ACT_101 Liiketunnistimen on säilytettävä muistissaan liiketunnistimen tunnistetiedot (vaatimus 077).

ACT_102 Liiketunnistimen on säilytettävä muistissaan asennukseen liittyvät tiedot (vaatimus 099).

ACT_103 Liiketunnistimen on kyettävä tulostamaan selvitysvelvollisuuden nojalla annettavia tietoja (selvitystietoja) todennetuille laitekokonaisuuksille niiden pyynnöstä.

4.4 *Seuranta*

AUD_101 Liiketunnistimen on luotava sen tietoturvaa vaarantavista tapauksista niitä koskeva seurantatietue.

AUD_102 Seuraavat tapaukset vaarantavat liiketunnistimen tietoturvan:

- tietoturvan murtoyritykset:
 - todennuksen epäonnistuminen,
 - virhe tallennettujen tietojen eheydessä,
 - virhe sisäisessä tiedonsiirrossa,
 - laitteen kannen luvaton avaaminen,
 - laitteen tahallinen vahingoittaminen,
- vika liiketunnistimessa.

AUD_103 Seurantatietueiden on sisällettävä seuraavat tiedot:

- päivämäärä ja aika, jolloin tapaus sattui,
- tapaustyyppejä,
- tunnistimeen kytketyn laitekokonaisuuden tunnistus.

Kun vaadittavia tietoja ei ole käytettävissä, on annettava asianmukainen oletusarvoinen tieto (valmistajan määriteltävissä).

AUD_104 Liiketunnistimen on lähetettävä syntyneet seurantatietueet ajoneuvoyksikölle heti, kun ne on luotu. Tunnistin saa tallentaa ne myös omaan muistiinsa.

AUD_105 Jos liiketunnistin säilyttää seurantatietueita, sen on varmistettava, että säilytettynä on 20 seurantatietuetta riippumatta siitä, onko seurantatietueille varattu säilytystila riittävä, ja sen on kyettävä pyydettäessä tulostamaan säilytetyt seurantatietueet todennetuille laitekokonaisuuksille.

4.5 *Tarkkuus*4.5.1 *Tiedonkulun ohjauksen toimintalinjat*

ACR_101 Liiketunnistimen on varmistettava, että liikedata on voitu saada vain käsittelemällä tunnistimen mekaaniseen tulosignaaliin perustuvia tietoja ja niistä johtamalla.

4.5.2 *Sisäiset tiedonsiirrot*

Tämän kohdan vaatimukset koskevat vain liiketunnistimia, joissa on fyysisesti erillisiä osia.

ACR_102 Jos tietoja siirretään liiketunnistimen fyysisesti erillisten osien välillä, tiedot on suojattava niiden muuttamista vastaan.

ACR_103 Jos havaitaan sisäisen tiedonsiirron aikana tapahtunut tiedonsiirtovirhe, siirto on uusittava ja SEF-toiminnon on luotava tapausta koskeva seurantatietue.

4.5.3 *Tallennettujen tietojen eheys*

ACR_104 Liiketunnistimen on tarkastettava, että sen muistiin tallennetut käyttäjätiedot ovat eheät.

▼ **M7**

ACR_105 Jos havaitaan virhe tallennettujen käyttäjätietojen eheydessä, SEF-toiminnon on luotava seurantatietue.

4.6 *Luotettavuus käytössä*

4.6.1 *Testit*

RLB_101 Kaikki pelkästään valmistusvaiheessa käytettävät komennot, toiminnot tai koestuspisteet on tehtävä toimintakyvyttömiksi tai poistettava ennen valmistusvaiheen päättymistä. Ne eivät saa olla myöhemmin palautettavissa käyttöön.

RLB_102 Liiketunnistimen on itse suoritettava testejä sitä ensi kertaa käynnistettäessä sekä normaalin käytön aikana sen virheettömän toiminnan todentamiseksi. Liiketunnistimen itse suorittamiin testeihin on sisällyttävä tietoturvadatan eheyden todentaminen sekä tallennettujen suoritettavien ohjelmakoodien eheyden todentaminen (ellei niitä ole tallennettu ROM-muistiin).

RLB_103 Jos laitteen itse suorittaman testin aikana havaitaan virhe, SEF-toiminnon on luotava seurantatietue (vika liiketunnistimessa).

4.6.2 *Ohjelmistot*

RLB_104 Liiketunnistimen ohjelmistojen käyttöolosuhteissa tapahtuvan analysoinnin tai korjailun on oltava mahdotonta.

RLB_105 Ulkopuolelta syötettyä dataa ei saa hyväksyä suoritettavaksi ohjelmakoodiksi.

4.6.3 *Fyysinen suojaus*

RLB_106 Jos liiketunnistimen rakenne mahdollistaa sen avaamisen, liiketunnistimen on havaittava kaikki sen kotelon avaamistapaukset myös ilman ulkoista virtalähdettä vähintään kuuden kuukauden ajan. Näissä tapauksissa SEF-toiminnon on luotava tapausta koskeva seurantatietue. (Riittää, että seurantatietue luodaan ja tallennetaan vasta, kun virta jälleen kytketään laitteeseen.)

Jos liiketunnistinta ei rakenteensa vuoksi ole mahdollista avata, sen rakenteen on oltava sellainen, että yritykset käsitellä sitä epäasianmukaisesti ovat helposti havaittavissa (esim. tarkastamalla silmämääräisesti).

RLB_107 Liiketunnistimen on havaittava laitteen tietuentyypinen tahallinen vahingoittaminen (valmistajan määriteltävissä).

RLB_108 Edellä kuvatussa tapauksessa SEF-toiminnon on luotava seurantatietue ja liiketunnistimen on (valmistajan määriteltävissä).

4.6.4 *Keskeytykset virransyötössä*

RLB_109 Virransyötön keskeytyessä tai jännitteen vaihdella liiketunnistimen on siirryttävä suojattuun toimintatilaan.

4.6.5 *Alkutilaan asettamisen olosuhteet*

RLB_110 Jos virransyöttö keskeytyy tai jokin toimenpide keskeytyy ennen kuin se on saatettu loppuun tai muissa alkutilaan asettamista edellyttävissä olosuhteissa, liiketunnistimen on tultava asetetuksi alkutilaansa virheettömästi.

4.6.6 *Tietojen käytettävyyys*

RLB_111 Liiketunnistimen on varmistettava, että tiedot ja toiminnot ovat tarvittaessa käytettävissä ja että tietoja ja toimintoja ei pyydetä tai niiden käyttöön antamisesta pidättäydytä tarpeettomasti.

4.6.7 *Lisäsovellukset*

RLB_112 Jos liiketunnistimessa on käytettävissä muita sovelluksia kuin ajo- ja piirturisovellus, kaikki sovellukset on pidettävä fyysisesti ja/tai loogisesti erillään toisistaan. Nämä sovellukset eivät saa käyttää tietoturvadataa. Kerrallaan saa käynnissä olla vain yksi toiminto.

4.7 *Tiedonvaihto*

DEX_101 Liiketunnistimen on lähetettävä ajoneuvoyksikölle liikedataa, joka on varustettu asianmukaisin tietoturvamäärittein, jotta ajoneuvoyksikkö voi todentaa sen eheyden ja aitouden.

▼ **M7****4.8 Salauksen tuki**

Tämän kohdan vaatimuksia sovelletaan vain tarvittaessa, käytettävien turvamekanismien ja valmistajan ratkaisujen mukaan.

- CSP_101 Kaikkien liiketunnistimen suorittamien salaukseen liittyvien toimien on oltava määritellyn algoritmin mukaisia ja noudatettava määritellyjä avaimen pituuksia.
- CSP_102 Jos liiketunnistin luo salausavaimia, sen on tapahduttava määritellyjen salausavaimien luontialgoritmien mukaisesti ja noudattamalla määritellyjä salausavaimen pituuksia.
- CSP_103 Jos liiketunnistin jakelee salausavaimia, sen on tapahduttava määritellyjen avaimen jakelumenetelmien mukaisesti.
- CSP_104 Jos liiketunnistin käyttää salausavaimia, sen on tapahduttava avaimen käyttämiseen määritellyjen menetelmien mukaisesti.
- CSP_105 Jos liiketunnistin tuhoaa salausavaimia, sen on tapahduttava määritellyjen avaimen tuhoamismenetelmien mukaisesti.

5. Turvamekanismien määrittely

Liiketunnistimien valmistajat määrittelevät turvamekanismit, jotka täyttävät tietoturvan toteuttamistoimintojen vaatimukset.

6. Turvamekanismien vähimmäisvahvuus

Liiketunnistimen turvamekanismien vähimmäisvahvuus on ITSEC-viiteaineiston mukainen High (korkea).

7. Varmuustaso

Liiketunnistimen tavoitevarmuustaso on ITSEC-viiteaineiston mukainen E3.

8. SEF-toimintojen ajatus

Seuraavissa taulukoissa esitetään SEF-toimintojen ajatus näyttämällä,

- millä SEF-toiminnoilla tai keinoilla kukin uhka torjutaan,
- mikä SEF-toiminto täyttää kunkin tietoturvatavoitteen.

▼M7

	Uhat											Tietotekniikan tavoitteet						
	T.Access	T.Faults	T.Tests	T.Design	T.Environment	T.Hardware	T.Mechanical_Origin	T.Motion_Data	T.Power_Supply	T.Security_Data	T.Software	T.Stored_Data	O.Access	O.Audit	O.Authentication	O.Processing	O.Reliability	O.Secured_Data_Exchange
Fyysiset, henkilöstön tai menetelmien vaikutustavat																		
Kehittäminen		x	x	x														
Valmistus			x	x														
Toimitus						x					X	x						
Tietoturvadatan luonti										x								
Tietoturvadatan siirto										x								
Hyväksytyt korjaukset							x											
Mekaaninen liitäntä							x											
Määräaikaistarkastus						x	x		x		X							
Lainvalvontaan liittyvät tarkastukset					x	x	x		x	x	X							
Ohjelmistopäivitykset											X							
Tietoturvan toteuttamistoiminnot (SEF-toiminnot)																		
Tunnistaminen ja todentaminen																		
UIA_101 Laitekokonaisuuksien tunnistaminen	x							x					x		x			x
UIA_102 Laitekokonaisuuksien tunniste	x												x		x			
UIA_103 Ajoneuvoyksikön tunniste														x				
UIA_104 Laitekokonaisuuksien todentaminen	x							x					x		x			x
UIA_105 Uudelleentodentaminen	x							x					x		x			x
UIA_106 Todentaminen, jota ei voida väärentää	x							x					x		x			
UIA_107 Epäonnistunut todentaminen								x						x			x	
Käyttöoikeuksien valvonta																		
ACC_101 Käyttöoikeuksien valvonnan toimintalinjat	x									x		x	x					
ACC_102 Liiketunnistimen tunniste												x	x					

▼M7

	Uhat											Tietotekniikan tavoitteet						
	T.Access	T.Faults	T.Tests	T.Design	T.Environment	T.Hardware	T.Mechanical_Origin	T.Motion_Data	T.Power_Supply	T.Security_Data	T.Software	T.Stored_Data	O.Access	O.Audit	O.Authentication	O.Processing	O.Reliability	O.Secured_Data_Exchange
ACC_103 Käyttäjätiedot											x	x						
ACC_104 Tietoturvadata									x		x	x						
ACC_105 Tiedostorakenteet ja käyttöehdot	x								x		x	x						
Selvitysvelvollisuus																		
ACT_101 Liiketunnistimen tunnistetiedot														x				
ACT_102 Liittämistiedot														x				
ACT_103 Selvitystiedot														x				
Seuranta																		
AUD_101 Seurantatietueet														x				
AUD_102 Seurantatapausten luettelo	x				x	x					x	x						
AUD_103 Seurantatiedot														x				
AUD_104 Seurantatyökalut														x				
AUD_105 Seurantatietueiden tallennus														x				
Tarkkuus																		
ACR_101 Tiedon kulun ohjauksen toimintalinjat								x								x	x	
ACR_102 Sisäiset tiedonsiirrot																x	x	
ACR_103 Sisäiset tiedonsiirrot														x				
ACR_104 Tallennettujen tietojen eheys											x						x	

▼ **M7****AJONEUVOYKSIKÖN YLEISET TIETOTURVATAVOITTEET****1. Johdanto**

Tässä asiakirjassa kuvataan ajoneuvoyksikkö, uhat, jotka sen on torjuttava, sekä tietoturvatavoitteet, jotka sen on täytettävä. Asiakirjassa määritellään vaadittavat tietoturvan toteuttamistoiminnot. Edelleen asiakirjassa määritellään tietoturvamekanismien oletettu vähimmäisvahvuus sekä kehityksen ja arvioinnin vaatima varmuustaso.

Tässä asiakirjassa viitataan vaatimuksiin, jotka on esitetty varsinaisessa liitteessä I B. On huomattava, että varsinaisen liitteen I B vaatimusten ja tietoturvatavoitteiden vaatimusten kohdalla saattaa esiintyä päällekkäisyyksiä. Mikäli suhde jonkin tietoturvatavoitteen vaatimuksen ja sen varsinaisen liitteen I B vaatimuksen, johon tämän tietoturvatavoitteen vaatimus viittaa, välillä on epäselvä, on varsinaisen liitteen I B vaatimus määräävä.

Sellaisiin varsinaisen liitteen I B vaatimuksiin, joihin ei viitata tietoturvatavoitteissa, ei kohdisteta tietoturvan toteuttamistoimintoja.

Uhille, tavoitteille, menettelytavoille ja tietoturvan toteuttamistoimintojen erittelyille on annettu yksilölliset nimet, jotta ne olisivat jäljitettävissä kehitys- ja arviointiasiakirjoissa.

2. Lyhenteet, määritelmät ja viitetiedot**2.1 Lyhenteet**

PIN	(Personal identification number) PIN-koodi;henkilökohmainen tunnusluku
ROM	(Read only memory) ROM-muisti; muisti, josta tietoja voidaan lukea, mutta johon ei voi kirjoittaa
SEF	(Security enforcing function) SEF-toiminto;tietoturvan toteuttamistoiminto
TBD	(To be defined)Määritellään erikseen(myöhemmin)
TOE	(Target of evaluation)Arviointikohde
VU	(Vehicle unit)Ajoneuvoyksikkö

2.2 Määritelmät

Digitaalinen ajopiirturi	Valvontalaite
Liikedata	Liiketunnistimen kanssa vaihdettavat tiedot, jotka koskevat nopeutta ja kuljettavaa matkaa
Fyysisesti erilliset osat	Ajoneuvoyksikön fyysiset osat, jotka on sijoitettu eri puolille ajoneuvoa, erotuksena ajoneuvoyksikön kuoren sisällä olevista fyysisistä osista
Tietoturvadata	Tietyt tiedot, joita tarvitaan tukemaan tietoturvan toteuttamistoimintoja (esim. salakirjoitusavaimet)
Järjestelmä	Laitteet, ihmiset tai organisaatiot, jotka jollain tavoin liittyvät valvontalaitteeseen
Käyttäjä	Käyttäjillä tarkoitetaan laitteita käyttäviä henkilöitä. Ajoneuvoyksikön normaaleihin käyttäjiin kuuluvat kuljettajat, korjaamot ja yritykset
Käyttäjätiedot	Kaikki muut kuin liikkeeseen ja tietoturvaan liittyvät ajoneuvoyksikön tallentamat ja säilyttämät tiedot, joita koskevat

▼ M7

vaatimukset on esitetty luvun III kohdassa 12

2.3 *Viiitetiedot*

ITSEC (Information Technology Security Evaluation Criteria) EY:n komission suositus yleisistä tietotekniikan turvallisuuden arviointiperusteista vuodelta 1991

3. **Perusteet**3.1 *Ajoneuvoyksikön kuvaus ja käyttötapa*

Ajoneuvoyksikkö on tarkoitettu asennettavaksi tieliikenteessä käytettäviin kuljetusajoneuvoihin. Sen tarkoituksena on kirjata, tallentaa, näyttää, tulostaa ja antaa tietoja, jotka liittyvät kuljettajan toimintaan.

Se kytketään liiketunnistimeen, jonka kanssa se vaihtaa ajoneuvon liikedataa.

Käyttäjät osoittavat henkilöllisyytensä ajoneuvoyksikölle ajopiirturikorttien avulla.

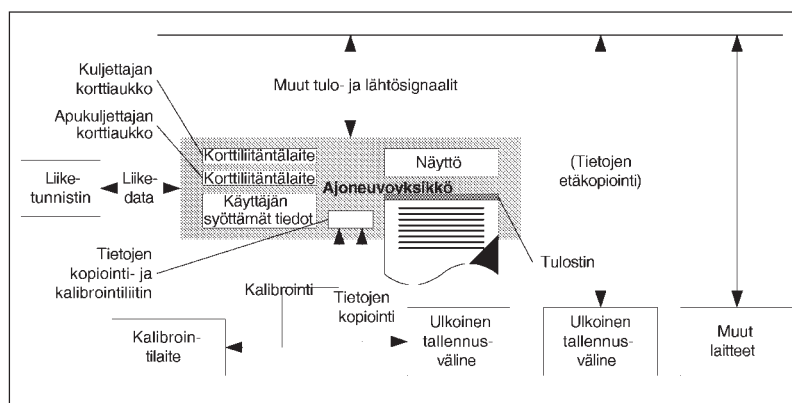
Ajoneuvoyksikkö kirjaa ja tallentaa kuljettajan toimintaan liittyviä tietoja datamuistiinsa sekä ajopiirturikortteille.

Ajoneuvoyksikkö tulostaa tietoja näytölle, tulostimelle ja ulkoisille laitteille.

Seuraavassa kuvassa on ajoneuvoon asennetun ajoneuvoyksikön käyttöympäristö:

Kuva 1

Ajoneuvoyksikön käyttöympäristö

Ajoneuvoyksikön yleiset ominaisuudet, toiminnot ja toimintatilat on kuvattu liitteen I B luvussa II.

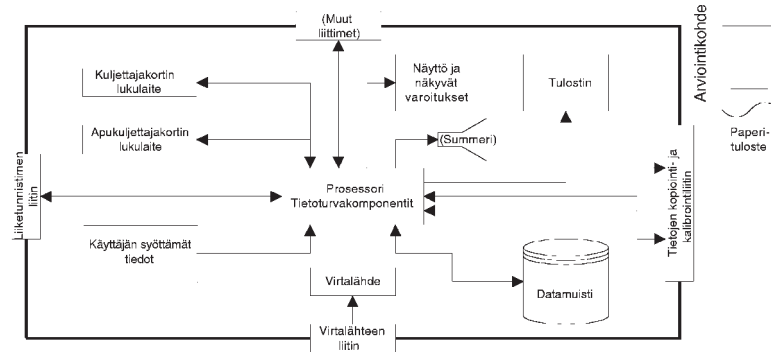
Ajoneuvoyksikön toiminnalliset vaatimukset on määritelty liitteen I B luvussa III.

Seuraavassa kuvassa on tyypillinen ajoneuvoyksikkö:

▼M7

Kuva 2

Tyypillinen ajoneuvoyksikkö (...) valinnainen

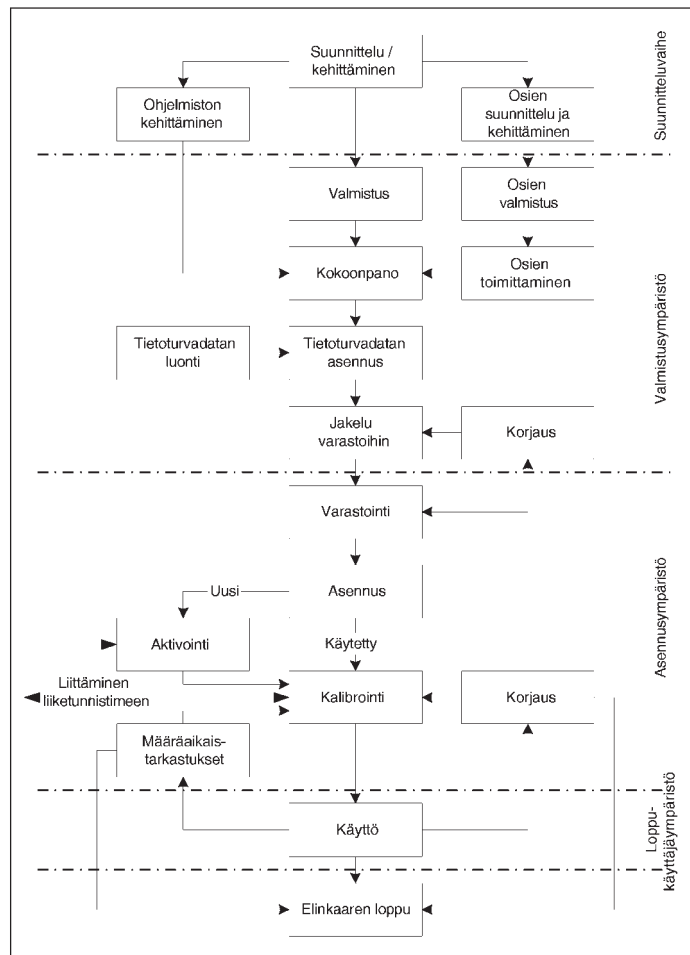
On huomattava, että vaikka tulostimen koneisto on osa arviointikohdetta, paperituloste ei ole.

3.2 Ajoneuvoyksikön elinkaari

Seuraavassa kuvassa on ajoneuvoyksikön tyypillinen elinkaari:

Kuva 3

Ajoneuvoyksikön tyypillinen elinkaari

▼ **M7**3.3 **Uhat**

Tässä kohdassa kuvataan uhat, joiden kohteeksi ajoneuvoyksikkö saattaa joutua.

3.3.1 *Tunnistukseen ja käyttöoikeuksien valvonnan toimintalinjoihin liittyvät uhat*

T.Access	Käyttäjät saattavat yrittää käyttää toimintoja, joiden käyttämiseen heillä ei ole oikeutta (esim. kuljettajat käyttävät kalibrointitoimintoa)
T.Identification	Käyttäjät saattavat yrittää käyttää useita eri tunnisteita tai ei lainkaan tunnistetta

3.3.2 *Suunnitteluun ja rakenteeseen liittyvät uhat*

T.Faults	Laitteiston, ohjelmiston tai viestintätapahtumien virheet saattavat asettaa ajoneuvoyksikön vaikeasti ennakoitaviin olosuhteisiin, jotka vaarantavat sen tietoturvan
T.Tests	Käytöstä poistamatta jääneiden testaustoimintatilojen tai kiertoteiden käyttäminen saattaa vaarantaa ajoneuvoyksikön tietoturvan
T.Design	Käyttäjät saattavat yrittää saada oikeudettomia tietoja laitteen rakenteesta joko valmistajan lähteistä (varkauden, lahjonnan tms. avulla) tai käänteissuunnittelun avulla

3.3.3 *Käyttöön liittyvät uhat*

T.Calibration_Parameters	Käyttäjät saattavat yrittää käyttää väärin kalibroituja laitteita (muuttamalla kalibrointitietoja tai käyttämällä hyväkseen organisaation heikkouksia)
T.Card_Data_Exchange	Käyttäjät saattavat yrittää muuttaa tietoja, kun niitä vaihdetaan ajoneuvoyksikön ja ajopiirturikorttien välillä (tietojen lisääminen, muuttaminen, poistaminen, signaalin toistaminen)
T.Clock	Käyttäjät saattavat yrittää muuttaa sisäisen kellon asetuksia
T.Environment	Käyttäjät saattavat vaarantaa ajoneuvoyksikön tietoturvan saattamalla laitteen alttiiksi ympäristön vaikutuksille (lämpövaikutukset, sähkömagneettiset, optiset, kemialliset, mekaaniset vaikutukset jne.)
T.Fake_Devices	Käyttäjät saattavat yrittää kytkeä ajoneuvoyksikköön valelaitteita (liiketunnistin, älykortit)
T.Hardware	Käyttäjät saattavat yrittää tehdä muutoksia ajoneuvoyksikkölaitteisiin
T.Motion_Data	Käyttäjät saattavat yrittää tehdä muutoksia ajoneuvon liikedataan (lisääminen, muuttaminen, poistaminen, signaalin toistaminen)
T.Non_Activated	Käyttäjät saattavat käyttää laitetta, jota ei ole aktivoitu
T.Output_Data	Käyttäjät saattavat yrittää muuttaa tulostettavia tietoja (tulostamisen, näyttämisen tai kopioinnin yhteydessä)
T.Power_Supply	Käyttäjät saattavat yrittää tehdä tyhjiksi ajoneuvoyksikön tietoturvatavoit-

▼ M7

	teet tekemällä muutoksia (katkaiseminen, alentaminen, lisääminen) sen virransyöttöön
T.Security_Data	Käyttäjät saattavat yrittää saada oikeudettomia tietoja tietoturvadatasta sitä luotaessa tai siirrettäessä tai laitteeseen asennettaessa
T.Software	Käyttäjät saattavat yrittää tehdä muutoksia ajoneuvoyksikön ohjelmistoon
T.Stored_Data	Käyttäjät saattavat yrittää tehdä muutoksia tallennettuihin tietoihin (tietoturvadataan tai käyttäjätietoihin)

3.4 *Tietoturvatavoitteet*

Digitaalisen ajopiirturijärjestelmän tärkein tietoturvatavoite on seuraava:

O.Main	Valvontaviranomaisten tarkastettavaksi tarkoitettujen tietojen on oltava käytettävissä ja niiden on täysin ja tarkasti kuvattava tarkastuksen kohteena olevia kuljettajia ja ajoneuvoja koskevat tapahtumat, jotka liittyvät ajo-, työ-, varallaolo- ja lepoaikoihin sekä ajoneuvon nopeuteen
--------	---

Järjestelmän kokonaistietoturvatavoitteeseen vaikuttavat ajoneuvoyksikön tietoturvatavoitteet ovat sen vuoksi seuraavat:

O.VU_Main	Mitattavaksi ja tallennettavaksi ja sen jälkeen viranomaisten tarkastettavaksi tarkoitettujen tietojen on oltava käytettävissä ja niiden on tarkasti kuvattava tarkastuksen kohteena olevien kuljettajien ja ajoneuvojen toimintaa, joka liittyy ajo-, työ-, varallaolo- ja lepoaikoihin sekä ajoneuvon nopeuteen
O.VU_Export	Ajoneuvoyksikön on kyettävä siirtämään tietoja ulkoiselle tallennusvälineelle siten, että niiden eheys ja aitous voidaan todentaa

3.5 *Tietotekniikan tietoturvatavoitteet*

Ajoneuvoyksikön tietotekniikkaan liittyvät tietoturvatavoitteet, jotka vaikuttavat sen tietoturvan päätavoitteisiin, ovat seuraavat:

O.Access	Ajoneuvoyksikön on ohjattava toimintojen ja tietojen käyttöoikeuksia
O.Accountability	Ajoneuvoyksikön on kerättävä tarkkoja selvitystietoja
O.Audit	Ajoneuvoyksikön on seurattava yrityksiä murtaa sen tietoturva ja jäljitettävä yritykset niihin liittyviin käyttäjiin.
O.Authentication	Ajoneuvoyksikön on todennettava käyttäjät ja siihen kytketyt laitekokonaisuudet (kun laitekokonaisuuksien välille tulee luoda turvallinen siirtotie (trusted path))
O.Integrity	Ajoneuvoyksikön on säilytettävä tallennettujen tietojen eheys
O.Output	Ajoneuvoyksikön on varmistettava, että lähetettävä data kuvaa tarkasti mitattuja tai tallennettuja tietoja

▼ **M7**

O.Processing	Ajoneuvoyksikön on varmistettava, että tulosignaalin käsittely käyttäjätietojen saamiseksi on virheetöntä
O.Reliability	Ajoneuvoyksikön on toimittava luotettavasti
O.Secured_Data_Exchange	Ajoneuvoyksikön on suojattava tiedonvaihto liiketunnistimen ja ajopiirturikorttien kanssa

3.6 Fyysiset, henkilöstön tai menetelmien vaikutustavat

Tässä kohdassa kuvataan fyysisiä, henkilöstöä ja menetelmiä koskevia vaatimuksia, jotka vaikuttavat ajoneuvoyksikön tietoturvaan.

3.6.1 Laitteen suunnittelu ja rakenne

M.Development	Ajoneuvoyksikköjen kehittäjien on varmistettava, että kehitystyön aikainen vastuunjako ei vaaranna tietotekniikkaan liittyvää tietoturvaa
M.Manufacturing	Ajoneuvoyksikköjen valmistajien on varmistettava, että valmistuksen aikainen vastuunjako ei vaaranna tietotekniikkaan liittyvää tietoturvaa ja että ajoneuvoyksikkö on valmistuksen aikana suojattu sellaisia fyysisiä toimenpiteitä vastaan, jotka saattaisivat vaarantaa tietotekniikkaan liittyvän tietoturvan

3.6.2 Laitteen toimittaminen ja aktivointi

M.Delivery	Ajoneuvoyksikköjen valmistajien, ajoneuvovalmistajien ja asentajien tai korjaamojen on varmistettava, että aktiivottomia ajoneuvoyksikköjä käsitellään tavalla, joka ei vaaranna ajoneuvoyksikköjen tietoturvaa
M.Activation	Ajoneuvovalmistajien ja asentajien tai korjaamojen on aktivoitava ajoneuvoyksikkö sen asennuksen jälkeen ennen kuin ajoneuvo poistuu tiloista, joissa asennus tehtiin

3.6.3 Tietoturvadatan luonti ja toimittaminen

M.Sec_Data_Generation	Tietoturvadatan luomisessa käytettävien algoritmien on oltava ainoastaan valtuutettujen ja luotettavien henkilöiden käytettävissä
M.Sec_Data_Transport	Tietoturvadata on luotava, siirrettävä ja asennettava ajoneuvoyksikköön tavalla, joka säilyttää sen asianmukaisen luottamuksellisuuden ja eheyden

3.6.4 Korttien toimittaminen

M.Card_Availability	Ajopiirturikortteja saadaan antaa ja toimittaa vain valtuutetuille henkilöille
M.Driver_Card_Uniqueness	Kuljettajilla saa kerrallaan olla vain yksi voimassa oleva kuljettajakortti
M.Card_Traceability	Korttien toimituksen on oltava jäljitettävissä (valkoiset listat, mustat listat), ja mustia listoja on käytettävä turva-seurannassa

3.6.5 Valvontalaitteen asennus, kalibrointi ja tarkastus

M.Approved_Workshops	Valvontalaitteen asennuksen, kalibroinnin ja tarkastuksen saavat suorittaa vain luotettavat ja hyväksytyt asentajat tai korjaamot
----------------------	---

▼ **M7**

M.Regular_Inspections	Valvontalaite on tarkastettava ja kalibroitava säännöllisesti
M.Faithful_Calibration	Hyväksytyjen asentajien ja korjajien on asetettava valvontalaitteeseen oikeat ajoneuvoparametrit kalibroinnin aikana

3.6.6 *Laitteiden käyttö*

M.Faithful_Drivers	Kuljettajien on noudatettava annettuja sääntöjä ja käyttäydyttävä vastuuntuntoisesti (kuten käytettävä kuljettajakorttejaan, valittava oikeat toimintatiedot tietoja käsin syötettäessä jne.)
--------------------	---

3.6.7 *Lainvalvontaan liittyvät tarkastukset*

M.Controls	Lainvalvontaan liittyviä tarkastuksia on suoritettava säännöllisesti ja satunnaisesti, ja niihin on sisällyttävä tietoturvan seuranta
------------	---

4. Tietoturvan toteuttamistoiminnot**4.1 Tunnistaminen ja todentaminen**4.1.1 *Liiketunnistimen tunnistaminen ja todentaminen*

UIA_201 Ajoneuvoyksikön on jokaisen vuorovaikutuksen yhteydessä voitava tunnistaa se liiketunnistin, johon se on kytketty.

UIA_202 Liiketunnistimen tunnistetietoihin on sisällyttävä tunnistimen hyväksyntänumero ja tunnistimen sarjanumero.

UIA_203 Ajoneuvoyksikön on todennettava liiketunnistin, johon se on kytketty,

- kun liiketunnistin kytketään,
- jokaisen valvontalaitteen kalibroinnin yhteydessä,
- kun käyttöjännite virtakatkoksen jälkeen palautuu.

Todentamisen on oltava molemminpuolinen ja ajoneuvoyksikön alulle panema.

UIA_204 Ajoneuvoyksikön on tietyin väliajoin (aikaväli on valmistajan määriteltävissä, mutta sen on oltava lyhyempi kuin yksi tunti) uudelleen tunnistettava ja todennettava liiketunnistin, johon se on kytketty, sekä varmistettava, että valvontalaitteen edellisen kalibroinnin yhteydessä tunnistettua liiketunnistinta ei ole vaihdettu.

UIA_205 Ajoneuvoyksikön on havaittava kopioitu todennusdata, jota yritetään käyttää uudelleen, ja estettävä sen käyttö.

UIA_206 Kun on havaittu tietty määrä (joka on valmistajan määriteltävissä, mutta ei saa olla enemmän kuin 20) perättäisiä epäonnistuneita todennusyrityksiä ja/tai havaittu, että liiketunnistin on vaihdettu luvottomasti (ts. muulloin kuin valvontalaitteen kalibroinnin aikana), SEF-toiminnon on

- luotava tapausta koskeva seurantatietue,
- varoitettava käyttäjää,
- jatkettava liiketunnistimen lähettämän ei-suojatun liikedatan vastaanottamista ja käyttämistä.

4.1.2 *Käyttäjän tunnistaminen ja todentaminen*

UIA_207 Ajoneuvoyksikön on jatkuvasti ja yksilöidysti seurattava kahden käyttäjän henkilöllisyyttä valvomalla ajopiirturikortteja, jotka on asetettu laitteen kuljettaja- ja apukuljettajakortille tarkoitettuihin korttiaukkoihin.

UIA_208 Käyttäjän tunnistetietojen on sisällettävä seuraavat tiedot:

- käyttäjäryhmä:
 - DRIVER (kuljettajakortti),

▼ M7

- CONTROLLER (valvontakortti),
 - WORKSHOP (korjaamokortti),
 - COMPANY (yrityskortti),
 - UNKNOWN (laitteessa ei ole korttia),
- käyttäjän tunniste, joka muodostuu seuraavista tiedoista:
- kortin myöntäneen jäsenvaltion tunnus ja kortin numero,
 - UNKNOWN-tieto, jos käyttäjäryhmä on UNKNOWN.
- UNKNOWN-ryhmään kuuluvien käyttäjien henkilöllisyys voi olla automaattisesti tiedossa tai annettu.
- UIA_209 Ajoneuvoyksikön on todennettava käyttäjät, kun kortti asetetaan paikoilleen.
- UIA_210 Ajoneuvoyksikön on uudelleen todennettava käyttäjät,
- kun käyttäjännite virtakatkoksen jälkeen palautuu,
 - tietyin väliajoin tai tiettyjen tapausten jälkeen (*valmistajan määriteltävissä, mutta useammin kuin kerran päivässä*).
- UIA_211 Todentaminen on tehtävä todistamalla, että korttiaukkoon asetettu kortti on voimassa oleva ajopiirturikortti, jolla on oikeasta järjestelmästä peräisin olevaa tietoturvadataa. Todentamisen on oltava molemminpuolinen ja ajoneuvoyksikön alulle panema.
- UIA_212 Edellä mainitun lisäksi korjaamoilta on vaadittava oikein annetun PIN-koodin avulla tehtävä tunnistaminen. PIN-koodien on oltava vähintään 4 merkin pituisia.
- Huomautus: Jos PIN-koodi on siirretty ajoneuvoyksikköön sen lähellä olevasta ulkoisesta laitteesta, ei PIN-koodia tarvitse pitää salassa siirron aikana.
- UIA_213 Ajoneuvoyksikön on havaittava kopioitu todennusdata, jota yritetään käyttää uudelleen, ja estettävä sen käyttö.
- UIA_214 Kun viisi perättäistä todennusyritystä on epäonnistunut, SEF-toiminnon on
- luotava tapausta koskeva seurantatietue,
 - varoitettava käyttäjää,
 - oletettava, että käyttäjä on tyyppiä UNKNOWN ja että kortti ei ole voimassa (määritelmä z) ja vaatimus 007.
- 4.1.3 *Etäyhteyttä käyttävän yrityksen tunnistaminen ja todentaminen*
- Yrityksen mahdollisuus käyttää etäyhteyttä on valinnainen. Sen vuoksi tätä kohtaa sovelletaan vain, jos kyseinen toiminto on käytettävissä.
- UIA_215 Ajoneuvoyksikön on jokaisen etäyhteyttä käyttävän yrityksen kanssa tapahtuvan vuorovaikutuksen yhteydessä voitava tunnistaa kyseinen yritys.
- UIA_216 Etäyhteyttä käyttävän yrityksen tunnisteeseen tulee sisältää kortin myöntäneen jäsenvaltion tunniste ja yrityksen yrityskortin numero.
- UIA_217 Ajoneuvoyksikön on onnistuttava todentamaan etäyhteyttä käyttävä yritys, ennen kuin se sallii yritykselle lähetettävän mitään tietoja.
- UIA_218 Todentaminen on tehtävä todistamalla, että yrityksellä on voimassa oleva yrityskortti, jolla on oikeasta järjestelmästä peräisin olevaa tietoturvadataa.
- UIA_219 Ajoneuvoyksikön on havaittava kopioitu todennusdata, jota yritetään käyttää uudelleen, ja estettävä sen käyttö.
- UIA_220 Kun viisi perättäistä epäonnistunutta todennusyritystä on havaittu, ajoneuvoyksikön on
- varoitettava etäyhteyttä käyttävää yritystä.

▼ M74.1.4 *Hallintalaitteiden tunnistaminen ja todentaminen*

Ajoneuvoyksiköiden valmistajat saattavat nähdä tarpeelliseksi käyttää laitteita, jotka on tarkoitettu ajoneuvoyksikön hallinnassa käytettäviin lisätoimintoihin (esim. ohjelmistojen päivittämiseen, tietoturvadatan uudelleen syöttämiseen jne.). Sen vuoksi tätä koh-
taa sovelletaan vain, jos kyseinen mahdollisuus on käytettävissä.

UIA_221 Ajoneuvoyksikön on jokaisen hallintalaitteen kanssa tapahtuvan vuorovaikutuksen yhteydessä voitava tunnistaa kyseinen hallintalaite.

UIA_222 Ajoneuvoyksikön on onnistuttava todentamaan hallintalaite, ennen kuin se sallii muita vuorovaikutuksia.

UIA_223 Ajoneuvoyksikön on havaittava kopioitu todennusdata, jota yritetään käyttää uudelleen, ja estettävä sen käyttö.

4.2 *Käyttöoikeuksien valvonta*

Käyttöoikeuksien valvonnan avulla varmistetaan, että vain ne, joilla on siihen lupa, lukevat tietoja arviointikohteesta, luovat niitä siinä tai muuttavat niitä siihen.

On huomattava, että vaikkakin ajoneuvoyksikköön tallennetuilla käyttäjätiedoilla on yksityisyyteen tai kaupallisiin salaisuuksiin liittyviä piirteitä, ne eivät luonteeltaan ole salassa pidettäviä. Sen vuoksi tietojen lukemisen mahdollistaviin käyttöoikeuksiin liittyvä toiminnallinen vaatimus (vaatimus 011) ei ole SEF-toiminnon alainen.

4.2.1 *Käyttöoikeuksien valvonnan toimintalinjat*

ACC_201 Ajoneuvoyksikön on hallittava ja tarkastettava toimintojen ja tietojen käyttöoikeuksia.

4.2.2 *Toimintojen käyttöoikeudet*

ACC_202 Ajoneuvoyksikön on valvottava toimintatilan valintaa koskevien sääntöjen noudattamista (vaatimukset 006-009).

ACC_203 Ajoneuvoyksikön on käytettävä toimintatiloja käyttöoikeuksien valvontasääntöjen noudattamisen valvonnessa (vaatimus 010).

4.2.3 *Tietojen käyttöoikeudet*

ACC_204 Ajoneuvoyksikön on valvottava tunnistustietojen kirjoittamiseen liittyvien käyttöoikeussääntöjen noudattamista (vaatimus 076)

ACC_205 Ajoneuvoyksikön on valvottava siihen liitetyn liiketunnistimen tunnistustietojen kirjoittamiseen liittyvien käyttöoikeussääntöjen noudattamista (vaatimukset 079 ja 155)

ACC_206 Ajoneuvoyksikön aktivoinnin jälkeen sen on varmistettava, että kalibrointitietoja voidaan syöttää ajoneuvoyksikköön ja tallentaa sen datamuistiin vain sen ollessa kalibrointitilassa (vaatimukset 154 ja 156).

ACC_207 Ajoneuvoyksikön aktivoinnin jälkeen sen on valvottava kalibrointitietojen kirjoittamiseen ja poistamiseen liittyvien käyttöoikeussääntöjen noudattamista (vaatimus 097).

ACC_208 Ajoneuvoyksikön aktivoinnin jälkeen sen on varmistettava, että ajan asetukseen liittyviä tietoja voidaan syöttää ajoneuvoyksikköön ja tallentaa sen datamuistiin vain sen ollessa kalibrointitilassa (tämä vaatimus ei koske vaatimuksien 157 ja 158 sallimia pieniä korjauksia ajan asetuksiin).

ACC_209 Ajoneuvoyksikön aktivoinnin jälkeen sen on valvottava ajan asetustietojen kirjoittamiseen ja poistamiseen liittyvien käyttöoikeussääntöjen noudattamista (vaatimus 100).

ACC_210 Ajoneuvoyksikön on valvottava asianmukaisten tietoturvadatan lukemiseen ja kirjoittamiseen liittyvien käyttöoikeuksien noudattamista (vaatimus 080).

4.2.4 *Tiedostorakenteet ja käyttöehdot*

ACC_211 Sovellus- ja datatiedostojen rakenne ja käyttöehdot on luotava valmistuksen aikana ja lukittava siten, ettei niitä voida myöhemmin muuttaa tai poistaa.

▼ **M7****4.3 Selvitysvelvollisuus**

- ACT_201 Ajoneuvoyksikön on varmistettava, että kuljettajien toimintaa koskeva selvitysvelvollisuus toteutuu (vaatimukset 081, 084, 087, 105a, 105b, 109 ja 109a).
- ACT_202 Ajoneuvoyksikön on säilytettävä pysyviä tunnistustietoja (vaatimus 075).
- ACT_203 Ajoneuvoyksikön on varmistettava, että korjaamojen toimintaa koskeva selvitysvelvollisuus toteutuu (vaatimukset 098, 101 ja 109).
- ACT_204 Ajoneuvoyksikön on varmistettava, että tarkastuksia suorittavien toimintaa koskeva selvitysvelvollisuus toteutuu (vaatimukset 102, 103 ja 109).
- ACT_205 Ajoneuvoyksikön on tallennettava matkamittarin lukematietoja (vaatimus 090) ja yksityiskohtaisia tietoja nopeudesta (vaatimus 093).
- ACT_206 Ajoneuvoyksikön on varmistettava, että käyttäjätietoja, jotka liittyvät vaatimukseen 081-093 ja 102-105b, mainitut rajat mukaan lukien, ei muuteta niiden tallentamisen jälkeen, paitsi silloin, kun ne jäävät vanhimmiksi tiedoiksi, jotka korvataan uusilla tiedoilla.
- ACT_207 Ajoneuvoyksikön on varmistettava, ettei se muuta ajopiirturikortille valmiiksi tallennettuja tietoja (vaatimukset 109 ja 109a), paitsi silloin, kun ne jäävät vanhimmiksi tiedoiksi, jotka korvataan uusilla tiedoilla (vaatimus 110), tai lisäyksen 1 kohdan 2.1 huomautuksessa kuvatuissa tapauksissa.

4.4 Seuranta

Seurantaominaisuuksia tarvitaan vain sellaisissa tapauksissa, jotka saattavat olla merkinä määräysten vastaisesta käsittelystä tai tietoturvan murtoyrityksestä. Niitä ei tarvita normaalin käyttöoikeuksien käyttämisen yhteydessä, vaikka sillä olisikin merkitystä tietoturvan kannalta.

- AUD_201 Ajoneuvoyksikön tietoturvaa vaarantavien tapausten sattuessa sen on tallennettava tapausta koskevat ja siihen liittyvät tiedot (vaatimukset 094, 096 ja 109).
- AUD_202 Ajoneuvoyksikön tietoturvaa vaarantavat tapaukset ovat seuraavat:
- Tietoturvan murtoyritykset:
 - liiketunnistimen epäonnistunut todentaminen,
 - ajopiirturikortin epäonnistunut todentaminen,
 - liiketunnistimen luvaton vaihtaminen,
 - virhe kortille syötettävien tietojen eheydessä,
 - virhe tallennettujen käyttäjätietojen eheydessä,
 - virhe sisäisessä tiedonsiirrossa,
 - laitteen luvaton avaaminen,
 - laitteen tahallinen vahingoittaminen,
 - Edellistä kortin käyttöjaksoa ei lopetettu oikein,
 - Virhe liikedatassa -tapaus,
 - Katkos virransyötössä -tapaus,
 - Ajoneuvoyksikön sisäinen vika.
- AUD_203 Ajoneuvoyksikön on valvottava seurantatietueiden tallennusta koskevien sääntöjen noudattamista (vaatimus 094 ja 096).
- AUD_204 Ajoneuvoyksikön on tallennettava liiketunnistimen luomat seurantatietueet datamuistiinsa.
- AUD_205 Seurantatietueita on voitava tulostaa, näyttää ja kopioida.

▼ **M7****4.5 Tietojen uudelleenkäyttö**

REU_201 Ajoneuvoyksikön on varmistettava, että tilapäisesti tallennettuja tietoja voidaan käyttää uudelleen ilman, että siihen liittyy luvantonta tietovirtaa.

4.6 Tarkkuus**4.6.1 Tiedonkulun ohjauksen toimintalinjat**

ACR_201 Ajoneuvoyksikön on varmistettava, että vaatimuksiin 081, 084, 087, 090, 093, 102, 104, 105, 105a ja 109 liittyviä käyttäjätietoja voidaan käsitellä vain, kun ne ovat peräisin oikeasta lähteestä. Näitä ovat:

- ajoneuvon liikedata,
- ajoneuvoyksikön tosiaikainen kello,
- valvontalaitteen kalibrointitiedot,
- ajopiirturikortit,
- käyttäjän syöttämät tiedot.

ACR_201a Ajoneuvoyksikön on varmistettava, että vaatimukseen 109a liittyviä käyttäjätietoja voidaan syöttää vain ajalta kortin viimeisestä poistamisesta sen nyt tapahtuneeseen paikalleen asettamiseen (vaatimus 050a).

4.6.2 Sisäiset tiedonsiirrot

Tämän kohdan vaatimukset koskevat vain ajoneuvoyksikköjä, joissa on fyysisesti erillisiä osia.

ACR_202 Jos tietoja siirretään ajoneuvoyksikön fyysisesti erillisten osien välillä, tiedot on suojattava niiden muuttamista vastaan

ACR_203 Jos havaitaan sisäisen tiedonsiirron aikana tapahtunut tiedonsiirtovirhe, siirto on uusittava ja SEF-toiminnon on luotava tapausta koskeva seurantatietue.

4.6.3 Tallennettujen tietojen eheys

ACR_204 Ajoneuvoyksikön on tarkastettava, että sen muistiin tallennetut käyttäjätiedot ovat eheät.

ACR_205 Jos tallennettujen käyttäjätietojen eheydessä havaitaan virhe, SEF-toiminnon on luotava seurantatietue.

4.7 Luotettavuus käytössä**4.7.1 Testit**

RLB_201 Kaikki pelkästään ajoneuvoyksikön valmistusvaiheessa käytettävät komennot, toiminnot tai koestuspisteet on tehtävä toimintakyvyttömiksi tai poistettava ennen ajoneuvoyksikön aktivointia. Ne eivät saa olla myöhemmin palautettavissa käyttöön.

RLB_202 Ajoneuvoyksikön on itse suoritettava testejä sitä ensi kertaa käynnistettäessä sekä normaalin käytön aikana sen virheettömän toiminnan todentamiseksi. Ajoneuvoyksikön itse suorittamiin testeihin on sisällyttävä tietoturvadatan eheyden todentaminen sekä tallennettujen suoritettavien ohjelmakoodien eheyden todentaminen (ellei niitä ole tallennettu ROM-muistiin).

RLB_203 Jos laitteen itse suorittaman testin aikana havaitaan virhe, SEF-toiminnon on

- luotava seurantatietue (paitsi jos laite on kalibrointitilassa) (ajoneuvoyksikön sisäinen vika),
- säilytettävä tallennettujen tietojen eheys.

4.7.2 Ohjelmistot

RLB_204 Ohjelmistojen käyttöolosuhteissa tapahtuvan analysoinnin tai korjailun on oltava mahdotonta ajoneuvoyksikön aktivoinnin jälkeen.

RLB_205 Ulkopuolelta syötettyä dataa ei saa hyväksyä suoritettavaksi ohjelmakoodiksi.

▼ **M7**4.7.3 *Fyysinen suojaus*

RLB_206 Jos ajoneuvoyksikön rakenne mahdollistaa sen avaamisen, liike-tunnistimen on havaittava kaikki muut kuin kalibroitointimintatila-ssa tapahtuneet kotelon avaamiset myös ilman ulkoista virtaläh-dettä vähintään kuuden kuukauden ajan. Näissä tapauksissa SEF-toiminnon on luotava tapausta koskeva seurantatietue. (Riittää, että seurantatietue luodaan ja tallennetaan vasta, kun virta jälleen kyt-ketään laitteeseen.)

Jos ajoneuvoyksikköä ei rakenteensa vuoksi ole mahdollista avata, sen rakenteen on oltava sellainen, että yritykset käsitellä sitä epä-asianmukaisesti ovat helposti havaittavissa (esim. tarkastamalla silmämääräisesti).

RLB_207 Aktiivoinnin jälkeen ajoneuvoyksikön on havaittava laitteen tietyn-tyyppinen tahallinen vahingoittaminen (valmistajan määriteltä-vissä).

RLB_208 Edellä kuvatussa tapauksessa SEF-toiminnon on luotava seuranta-tietue ja ajoneuvoyksikön on (valmistajan määriteltävissä).

4.7.4 *Keskeytykset virransyötössä*

RLB_209 Ajoneuvoyksikön on havaittava poikkeamat virransyötölle määri-tellyistä arvoista mukaan lukien virran katkeaminen.

RLB_210 Edellä kuvatussa tapauksessa SEF-toiminnon on

- luotava seurantatietue (paitsi jos laite on kalibroitintilassa),
- säilytettävä ajoneuvoyksikön suojattu toimintatila,
- ylläpidettävä vielä toiminnassa oleviin osiin tai prosesseihin liittyvät tietoturvatoinnot,
- säilytettävä tallennettujen tietojen eheys.

4.7.5 *Alkutilaan asettamisen olosuhteet*

RLB_211 Jos virransyöttö keskeytyy tai jokin toimenpide keskeytyy ennen kuin se on saatettu loppuun tai muissa alkutilaan asettamista edel-lyttävissä olosuhteissa, ajoneuvoyksikön on tultava asetetuksi al-kutilaansa virheettömästi.

4.7.6 *Tietojen käytettävyys*

RLB_212 Ajoneuvoyksikön on varmistettava, että tiedot ja toiminnot ovat tarvittaessa käytettävissä ja että tietoja ja toimintoja ei pyydetä tai niiden käyttöön antamisesta pidättäydytä tarpeettomasti.

RLB_213 Ajoneuvoyksikön on varmistettava, että kortteja ei voida poistaa ennen kuin tarvittavat tiedot on tallennettu niille (vaatimukset 015 ja 016)

RLB_214 Edellä kuvatussa tapauksessa SEF-toiminnon on luotava tapausta koskeva seurantatietue.

4.7.7 *Lisäsovellukset*

RLB_215 Jos ajoneuvoyksikössä on käytettävissä muita sovelluksia kuin ajopiirturisovellus, kaikki sovellukset on pidettävä fyysisesti ja/tai loogisesti erillään toisistaan. Nämä sovellukset eivät saa käyttää tietoturvadataa. Kerrallaan saa käynnissä olla vain yksi toiminto.

4.8 *Tiedonvaihto*

Tässä kohdassa käsitellään tiedonvaihtoa ajoneuvoyksikön ja sii-hen kytkettyjen laitteiden välillä.

4.8.1 *Tiedonvaihto liiketunnistimen kanssa*

DEX_201 Ajoneuvoyksikön on todennettava liiketunnistimelta tuodun liike-datan eheys ja aitous.

DEX_202 Jos liikedatan eheydessä tai aitoudessa havaitaan virhe, SEF-toi-minnon on

- luotava seurantatietue,
- jatkettava tuodun liikedatan käyttämistä.

▼ **M7**4.8.2 *Tiedonvaihto ajopiirturikorttien kanssa*

- DEX_203 Ajoneuvoyksikön on todennettava ajopiirturikorteilta tuotujen tietojen eheys ja aitous.
- DEX_204 Jos kortin tietojen eheydessä tai aitoudessa havaitaan virhe, ajoneuvoyksikön on
- luotava seurantatietue,
 - oltava käyttämättä tietoja.
- DEX_205 Ajoneuvoyksikön on lähetettävä ajopiirturiälykorteille tietoja, jotka on varustettu asianmukaisin tietoturvamäärittein, jotta kortti voi todentaa niiden eheyden ja aitouden.

4.8.3 *Tiedonvaihto ulkoisten tallennusvälineiden kanssa (tietojen kopiointitoiminto)*

- DEX_206 Ajoneuvoyksikön on annettava todisteet ulkoiselle tallennusvälineelle kopioitujen tietojen alkuperästä.
- DEX_207 Ajoneuvoyksikön on kyettävä todentamaan kopioitujen tietojen alkuperä niiden vastaanottajalle.
- DEX_208 Ajoneuvoyksikön on kopioitava ulkoisille tallennusvälineille tietoja, jotka on varustettu asianmukaisin tietoturvamäärittein, jotta niiden eheys ja aitous voidaan todentaa.

4.9 **Salauksen tuki**

Tämän kohdan vaatimuksia sovelletaan vain tarvittaessa, käytettävien turvamekanismien ja valmistajan ratkaisujen mukaan.

- CSP_201 Kaikkien ajoneuvoyksikön suorittamien salaukseen liittyvien toimien on oltava määritellyn algoritmin mukaisia ja noudatettava määriteltyjä avaimen pituuksia.
- CSP_202 Jos ajoneuvoyksikkö luo salausavaimia, sen on tapahduttava määriteltyjen salausavaimien luontialgoritmien mukaisesti ja noudattamalla määriteltyjä salausavaimen pituuksia.
- CSP_203 Jos ajoneuvoyksikkö jakelee salausavaimia, sen on tapahduttava määriteltyjen avaimen jakelumenetelmien mukaisesti.
- CSP_204 Jos ajoneuvoyksikkö käyttää salausavaimia, sen on tapahduttava avaimen käyttämiseen määriteltyjen menetelmien mukaisesti.
- CSP_205 Jos ajoneuvoyksikkö tuhoaa salausavaimia, sen on tapahduttava määriteltyjen avaimen tuhoamisen menetelmien mukaisesti.

5. **Turvamekanismien määrittely**

Vaadittavat turvamekanismit on määritelty lisäyksessä 11.

Valmistajat määrittelevät kaikki muut turvamekanismit.

6. **Turvamekanismien vähimmäisvahvuus**

Ajoneuvoyksikön turvamekanismien vähimmäisvahvuus on IT-SEC-viiteaineiston mukainen High (korkea).

7. **Varmuustaso**

Ajoneuvoyksikön tavoitevarmuustaso on ITSEC-viiteaineiston mukainen E3.

8. **SEF-toimintojen ajatus**

Seuraavissa taulukoissa esitetään SEF-toimintojen ajatus näyttämällä,

- millä SEF-toiminnoilla tai keinoilla kukin uhka torjutaan,
- mikä SEF-toiminto täyttää kunkin tietoturvatavoitteen.

▼ C1

	Uhat											Tietotekniikan tavoitteet																
	T.Access	T.Identification	T.Faults	T.Tests	T.Design	T.Calibration_Parameters	T.Card_Data_Exchange	T.Clock	T.Environment	T.Fake_Devices	T.Hardware	T.Motion_Data	T.Non_Activated	T.Output_Data	T.Power_Supply (tarkoituksellisesti ryhjä)	T.Security_Data	T.Software	T.Stored_Data	O.Access	O.Accountability	O.Audit	O.Authentication	O.Integrity	O.Output	O.Processing	O.Reliability	Secured_Data_Exchange	
Tarkkuus																												
ACR_201							x		x		x															x	x	
ACR_202														x										x	x	x		
ACR_203														x						x								
ACR_204																		x				x				x		
ACR_205																		x		x								
Luotettavuus																												
RLB_201				x	x																						x	
RLB_202		x								x				x		x											x	
RLB_203										x				x		x				x								
RLB_204					x											x											x	
RLB_205																x							x	x	x			
RLB_206				x				x	x		x		x	x	x	x							x			x		
RLB_207									x																		x	
RLB_208										x										x								
RLB_209														x													x	
RLB_210														x						x								
RLB_211			x																								x	
RLB_212																									x	x		
RLB_213																											x	
RLB_214																					x							
RLB_215																											x	
Tiedonvaihto																												
DEX_201												x																x
DEX_202												x									x							
DEX_203							x																				x	
DEX_204							x														x							
DEX_205							x																				x	
DEX_206													x												x			
DEX_207													x												x			
DEX_208													x												x			

▼ **M7****AJOPIIRTURIKORTIN YLEISET TIETOTURVATAVOITTEET****1. Johdanto**

Tässä asiakirjassa kuvataan ajopiirturikortti, uhat, jotka sen on torjuttava, sekä tietoturvatavoitteet, jotka sen on täytettävä. Asiakirjassa määritellään vaadittavat tietoturvan toteuttamistoiminnot. Edelleen asiakirjassa määritellään tietoturvamekanismien oletettu vähimmäisvahvuus sekä kehityksen ja arvioinnin vaatima varmuustaso.

Tässä asiakirjassa viitataan vaatimuksiin, jotka on esitetty varsinaisessa liitteessä I B. On huomattava, että varsinaisen liitteen I B vaatimusten ja tietoturvatavoitteiden vaatimusten kohdalla saattaa esiintyä päällekkäisyyksiä. Mikäli suhde jonkin tietoturvatavoitteen vaatimuksen ja sen varsinaisen liitteen I B vaatimuksen, johon tämän tietoturvatavoitteen vaatimus viittaa, välillä on epäselvä, on varsinaisen liitteen I B vaatimus määräävä.

Sellaisiin varsinaisen liitteen I B vaatimuksiin, joihin ei viitata tietoturvatavoitteissa, ei kohdisteta tietoturvan toteuttamistoimintoja.

Ajopiirturikortti on normaali älykortti, jolla on erityinen ajopiirturisoikeus ja joka on uusimpien älykortteja koskevien toiminnallisten ja tietoturvan varmistamiseen liittyvien vaatimusten mukainen. Sen vuoksi tämä tietoturvatavoite sisältää vain ajopiirturisoikeuden vaatimat tietoturvaan liittyvät lisävaatimukset.

Uhille, tavoitteille, menettelytavoille ja tietoturvan toteuttamistoimintojen erittelyille on annettu yksilölliset nimet, jotta ne olisivat jäljitettävissä kehitys- ja arviointiasiakirjoissa.

2. Lyhenteet, määritelmät ja viitetiedot**2.1 Lyhenteet**

IC	(Integrated circuit)Integroitu piiri (elektroninen komponentti, joka on suunniteltu suorittamaan tietojenkäsittely- ja/tai muistinhallintatoimintoja)
OS	(Operating system)Käyttöjärjestelmä
PIN	(Personal identification number)PIN-koodi; henkilökohtainen tunnusluku
ROM	(Read only memory)ROM-muisti; muisti, josta tietoja voidaan lukea, mutta johon ei voi kirjoittaa
SFP	(Security functions policy)Tietoturvatavoitteiden toimintalinjat
TBD	(To be defined)Määritellään erikseen(myöhemmin)
TOE	(Target of evaluation)Arviointikohte
TSF	(TOE security function)Arviointikohteen tietoturvatavoite
VU	(Vehicle unit)Ajoneuvoyksikkö

2.2 Määritelmät

Digitaalinen ajopiirturi	Valvontalaite
Suojattavat tiedot	Ajopiirturikortin tallentamat tiedot, jotka on suojattava niiden eheyden säilyttämiseksi, luvattoman muuttamisen estämiseksi ja salassa pitämiseksi (kun kyse on tietoturvadatasta). Tietoturvadata ja käyttäjätiedot kuuluvat suojattaviin tietoihin
Tietoturvadata	Tietoturvan toteuttamistoimintojen tukemiseen tarvittavat tiedot (esim. salausavaimet)
Järjestelmä	Laitteet, henkilöt tai organisaatiot, jotka jollain tavoin liittyvät valvontalaitteeseen

▼ **M7**

Käyttäjä	Mikä hyvänsä arviointikohteen ulkopuolinen laitekokonaisuus (henkilökäyttäjä tai ulkoinen tietotekninen laitekokonaisuus), joka on vuorovaikutuksessa arviointikohteen kanssa (paitsi jos käyttäjä-sanaa käytetään ”käyttäjätiedot”)
Käyttäjätiedot	Ajopiirturikortille tallennetut muut suojattavat tiedot kuin tietoturva-data. Käyttäjätiedot sisältävät tunnistetiedot ja toimintaa koskevat tiedot
Tunnistetiedot	Tunnistetiedot sisältävät kortin tunnistetiedot ja kortin haltijan tunnistetiedot
Kortin tunnistetiedot	Kortin tunnistamiseen liittyvät käyttäjätiedot, jotka on määritelty vaatimuksissa 190, 191, 192, 194, 215, 231 ja 235
Kortin haltijan tunnistetiedot	Kortin haltijan tunnistamiseen liittyvät käyttäjätiedot, jotka on määritelty vaatimuksissa 195, 196, 216, 232 ja 236
Toimintaan liittyvät tiedot	Toimintaan liittyvät tiedot sisältävät kortin haltijan toimintaan liittyvät tiedot, tapauksiin ja vikoihin liittyvät tiedot sekä tarkastustoimiin liittyvät tiedot
Kortin haltijan toimintaan liittyvät tiedot	
Kortin haltijan toimintaan liittyvät käyttäjätiedot, jotka on määritelty vaatimuksissa 197, 199, 202, 212, 212a, 217, 219, 221, 226, 227, 229, 230a, 233 ja 237	
Tapauksiin ja vikoihin liittyvät tiedot	
Tapauksiin ja vikoihin liittyvät käyttäjätiedot, jotka on määritelty vaatimuksissa 204, 205, 207, 208 ja 223	
Tarkastustoimiin liittyvät tiedot	
Lainvalvontaan liittyviä tarkastuksia koskevat käyttäjätiedot, jotka on määritelty vaatimuksissa 210 ja 225	

2.3 Viitetiedot

ITSEC	(Information Technology Security Evaluation Criteria) EY:n komission suositus yleisistä tietotekniikan turvallisuuden arviointiperusteista vuodelta 1991
IC PP	Smartcard Integrated Circuit Protection Profile - version 2.0 - issue September 1998. (Älykorttien integroitujen piirien suojausprofiili, versio 2.0, julkaistu syyskuussa 1998.) Rekisteröity Ranskan sertifiointielimessä numerolla PP/9806
ES PP	Smart Card Integrated Circuit With Embedded Software Protection Profile - version 2.0 - issue June 99. (Älykorttien integroidut piirit, joissa on sulautetun ohjelmiston suojausprofiili, versio 2.0, julkaistu kesäkuussa 1999.) Rekisteröity Ranskan sertifiointielimessä numerolla PP/9911

▼ **M7****3. Perusteet****3.1 Ajopiirturikortin kuvaus ja käyttötapa**

Ajopiirturikortti on viitteissä IC PP ja ES PP kuvatun mukainen älykortti, jolla on sovellus kortin käyttämiseksi valvontalaitteessa.

Ajopiirturikortin perustoiminnot ovat seuraavat:

- kortin ja kortin haltijan tunnistetietojen tallentaminen. Ajoneuvoyksikkö käyttää näitä tietoja kortin haltijan tunnistamiseen, tunnistuksen mukaisten toimintojen ja käyttöoikeuksien antamiseen sekä varmistamaan, että kortin haltijan toimia koskeva selvitysvelvollisuus toteutuu,
- kortin haltijan toimintaa koskevien tietojen, sekä kortin haltijaa koskevien, tapauksiin ja vikoihin sekä tarkastustoimiin liittyvien tietojen tallentaminen.

Ajopiirturikortti on näin ollen tarkoitettu käytettäväksi ajoneuvoyksikön korttiliitäntälaitteessa. Sitä voidaan käyttää myös kaikissa kortinlukulaitteissa (esim. henkilökohtaisen tietokoneen yhteydessä olevassa), jolla on kaikkien käyttäjätietojen lukemiseen oikeuttavat käyttöoikeudet.

Ajopiirturikortin elinkaaren loppukäyttövaiheessa (viitteessä ES PP määritellyn elinkaaren vaihe 7) vain ajoneuvoyksiköt saavat kirjoittaa käyttäjätietoja kortille.

Ajopiirturikortin toiminnalliset vaatimukset on määritelty varsinaisessa liitteessä I B ja lisäyksessä 2.

3.2 Ajopiirturikortin elinkaari

Ajopiirturikortin elinkaari on viitteessä ES PP kuvatun älykortin elinkaaren mukainen.

3.3 Uhat

Viitteissä ES PP ja IC PP lueteltujen älykorttien yleisten uhkien lisäksi ajopiirturikorttiin voi kohdistua seuraavia uhkia:

3.3.1 Päämäärät

Tietoturvaan vastaan hyökkäävien päämäärä on arviointikohteeseen tallennettujen käyttäjätietojen muuttaminen.

T.Ident_Data Jos arviointikohteeseen tallennettujen tunnistetietojen (kuten kortin tyypin tai viimeisen voimassaolopäivän tai kortin haltijan tunnistetietojen) muuttaminen onnistuu, mahdollistaa se kortin vilpillisen käytön ja muodostaa huomattavan uhan järjestelmän yleiselle tietoturvatavoitteelle.

T.Activity_Data Jos arviointikohteeseen tallennettujen toimintaa koskevien tietojen muuttaminen onnistuu, se uhkaa arviointikohteen tietoturvaa.

T.Data_Exchange Jos arviointikohteeseen tallennettujen toimintaa koskevien tietojen muuttaminen (lisääminen, poistaminen, muuttaminen) onnistuu tietoja tuotaessa tai viettäessä, se uhkaa arviointikohteen tietoturvaa.

3.3.2 Hyökkäysreitit

Arviointikohteen sisältöön voidaan kohdistaa hyökkäys seuraavilla tavoilla:

- yrittämällä saada oikeudetonta tietoa arviointikohteen laitteiston ja ohjelmiston rakenteesta ja erityisesti sen tietoturvatoinnista tai tietoturvadatasta. Oikeudetonta tietoa voidaan saada hyökkäyksellä suunnittelijan tai valmistajan aineistoihin

▼ **M7**

(varkaus, lahjonta jne.) tai suoraan tutkimalla arviointikohdetta (fyysinen koestaminen, päätteleminen jne.).

- käyttämällä hyväksi arviointikohteen rakenteen tai toteutuksen heikkouksia (hyödyntämällä laitteiston virheitä, ohjelmiston virheitä, virheitä tiedonsiirrossa, ympäristövaikutuksin aikaansaatuja arviointikohteen virheitä, käyttämällä hyväksi tietoturvatointojen, kuten todennusmenettelyjen, tietojen käyttöoikeuksien valvonnan, salaustoimien jne. heikkouksia).
- tekemällä muutoksia arviointikohteeseen tai sen tietoturvatointoihin suorittamalla fyysisiä, sähköisiä tai loogisia hyökkäyksiä tai näiden yhdistelmiä.

3.4 *Tietoturvatavoitteet*

Koko digitaalisen ajopiirturijärjestelmän tärkein tietoturvatavoite on seuraava:

O.Main	Valvontaviranomaisten tarkastettavaksi tarkoitettujen tietojen on oltava käytettävissä ja niiden on täysin ja tarkasti kuvattava tarkastuksen kohteena olevia kuljettajia ja ajoneuvoja koskevat tapahtumat, jotka liittyvät ajo-, työ-, varallaolo- ja lepoaikoihin sekä ajoneuvon nopeuteen.
--------	--

Tähän kokonaistietoturvatavoitteeseen vaikuttavat arviointikohteen tietoturvatavoitteet ovat sen vuoksi seuraavat:

O.Card_Identification_Data	Arviointikohteen on säilytettävä henkilötietojen antamisvaiheessa tallennetut kortin tunnistetiedot ja kortin haltijan tunnistetiedot.
O.Card_Activity_Storage	Arviointikohteen on säilytettävä ajoneuvoyksikköjen kortille tallentamat käyttäjätiedot.

3.5 *Tietotekniikan tietoturvatavoitteet*

Viitteissä ES PP ja IC PP lueteltujen älykorttien tietoturvatavoitteiden lisäksi seuraavat tietotekniset arviointikohteen tietoturvatavoitteet vaikuttavat sen tärkeimpiin tietoturvatavoitteisiin arviointikohteen elinkaaren loppukäyttövaiheessa:

O.Data_Access	Arviointikohteen on rajoitettava oikeus käyttäjätietojen kirjoittamiseen siten, että se on vain todennetuilla ajoneuvoyksiköillä.
O.Secure_Communications	Arviointikohteen on kyettävä tukemaan turvallisia viestintäprotokollia ja menettelyjä kortin ja korttiliitäntälaitteen välillä silloin, kun sovellus sitä edellyttää.

3.6 *Fyysiset, henkilöstön tai menetelmien vaikutustavat*

Arviointikohteen tietoturvallisuuteen vaikuttavat fyysiset, henkilöstön tai menetelmien vaikutustavat on lueteltu viitteissä ES PP ja IC PP (ympäristön tietoturvatavoitteita käsittelevissä luvuissa).

4. *Tietoturvan toteuttamistoiminnot*

Tässä kohdassa määritellään yksityiskohtaisesti joitakin sallittuja toimia, kuten tehtäviä ja viitettä ES PP koskevia valintoja, ja esitetään SEF-toimintoja koskevia lisävaatimuksia.

4.1 *Yhdenmukaisuus suojausprofiilien kanssa*

CPP_301	Arviointikohteen on oltava viitteen IC PP mukainen.
CPP_302	Arviointikohteen on oltava viitteen ES PP mukainen siten kuin yksityiskohtaisesti määritelty.

▼ M74.2 *Käyttäjän tunnistaminen ja todentaminen*

Kortin on tunnistettava laitekokonaisuus, johon se on yhdistetty sekä tiedettävä, onko se todennettu ajoneuvoyksikkö vai ei. Kortti saa lähettää kaikkia käyttäjätietoja laitekokonaisuudelle, johon se on liitetty, lukuun ottamatta valvontakorttia ► **M10** ja yrityskorttia ◀, joka saa lähettää kortin haltijan tunnistetietoja vain todennetuille ajoneuvoyksiköille (jotta tarkastuksen suorittaja voi vakuuttua siitä, että ajoneuvoyksikkö on aito, kun hän näkee nimensä näytöllä tai tulosteissa).

4.2.1 *Käyttäjän tunnistaminen*

Tehtävä (FIA_UID.1.1) *Luettelo arviointikohteen tietoturvatoinnin mukaan sovitetuista toimista:* ei toimia.

Tehtävä (FIA_ATD.1.1) *Luettelo tietoturvamääreistä:*

- USER_GROUP: VEHICLE_UNIT, NON_VEHICLE_UNIT,
- USER_ID: Ajoneuvon rekisteritunnus (VRN) ja ajoneuvon rekisteröineen jäsenvaltion tunnus (USER_ID tunnetaan vain, kun USER_GROUP = VEHICLE_UNIT).

4.2.2 *Käyttäjän todentaminen*

Tehtävä (FIA_UAU.1.1) *Luettelo arviointikohteen tietoturvatoinnin mukaan sovitetuista toimista:*

- Kuljettaja- ja korjaamokortti: lähetetään käyttäjätiedot tietoturvamääritteiden kanssa (kortin tietojen kopiointitoiminto),
- Valvontakortti: lähetetään käyttäjätiedot ilman muita tietoturvamääritteitä kuin kortin haltijan tunnistetiedot.

Ajoneuvoyksikön todentaminen on tehtävä todistamalla, että sillä on hallussaan tietoturvadata, jonka vain järjestelmä on voinut sille toimittaa.

Valinta (FIA_UAU.3.1 ja FIA_UAU.3.2): estettävä.

Tehtävä (FIA_UAU.4.1) *Yksilöity (yksilöidyt) todennusmekanismi(t):* mikä tahansa todennusmekanismi.

Korjaamokortilla on oltava todennukseen tarkoitettu lisämekanismi, joka perustuu PIN-koodin tarkastamiseen. (Tämän mekanismin tarkoitus on, että ajoneuvoyksikkö voi tarkastaa kortin haltijan henkilöllisyyden; sitä ei ole tarkoitettu suojaamaan korjaamokortin sisältöä.)

4.2.3 *Epäonnistuneet todentamiset*

► **M10** Lisäksi seuraavat tehtävät ◀ kuvaavat kortin reaktiota jokaiseen yksittäiseen käyttäjän todentamisen epäonnistumiseen.

UIA_301 **Tehtävä** (FIA_AFL.1.1) *Numero: 1, luettelo todentamistapauksista:* korttiliitännälaitteen todentaminen.

Tehtävä (FIA_AFL.1.2) *Luettelo toimista:*

- varoitetaan kytkettynä olevaa laitekokonaisuutta,
- oletetaan, että käyttäjä on tyyppiä NON_VEHICLE_UNIT.

► **M10** Lisäksi seuraavat tehtävät ◀ kuvaavat kortin reaktiota, jos vaatimuksessa UIA_302 esitetty todentamisen lisämekanismi epäonnistuu.

UIA_302 **Tehtävä** (FIA_AFL.1.1) *Numero: 5, luettelo todentamistapauksista:* PIN-koodin tarkistus (korjaamokortti).

Tehtävä (FIA_AFL.1.2) *Luettelo toimista:*

- varoitetaan kytkettynä olevaa laitekokonaisuutta,
- lukitaan PIN-koodin tarkistusmenettely siten, että kaikki seuraavat yritykset tarkistaa PIN-koodi epäonnistuvat,

▼ **M7**

— varaudutaan kertomaan seuraaville käyttäjille lukitsemisen syy.

4.3 Käyttöoikeuksien valvonta

4.3.1 Käyttöoikeuksien valvonnan toimintalinjat

Elinkaarensa loppukäyttövaiheen aikana ajopiirturikortti on yksien ainoiden käyttöoikeuksien valvontaa koskevien tietoturvatointojen toimintalinjojen (SFP) alainen, nimittäin AC_SFP-toimintalinjojen.

Tehtävä (FDP_ACC.2.1) *Käyttöoikeuksien valvonta-SFP: AC_SFP.*

4.3.2 Käyttöoikeuksien valvontatoiminnot

Tehtävä (FDP_ACF.1.1) *Käyttöoikeuksien valvonta-SFP: AC_SFP.*

Tehtävä (FDP_ACF.1.1) *Nimetty turvamääriteryhmä: USER_GROUP.*

Tehtävä (FDP_ACF.1.2) *Säännöt, jotka koskevat valvottujen käyttäjien ja kohteiden käyttöoikeuksia, joita käytetään tekemällä valvottuja toimia valvotuille kohteille:*

— ► **M10** GENERAL_READ: Kaikki käyttäjät voivat lukea käyttäjätietoja kaikista arviointikohteista, lukuun ottamatta kortin haltijan tunnistetietoja, joita voi valvontakortilta ja yrityskortilta lukea vain käyttäjätyyppiä VEHICLE_UNIT. ◀

— IDENTIF_WRITE: Tunnistetiedot saadaan kirjoittaa vain kerran, ennen kortin elinkaaren kuudennen vaiheen päättymistä. Kukaan käyttäjä ei saa kirjoittaa tai muuttaa tunnistetietoja kortin elinkaaren loppukäyttövaiheen aikana.

— ACTIVITY_WRITE: Toimintaa koskevia tietoja saa arviointikohteeseen kirjoittaa vain VEHICLE_UNIT-käyttäjä.

— SOFT_UPGRADE: Kukaan käyttäjä ei saa päivittää arviointikohteen ohjelmistoja.

— FILE_STRUCTURE: Tiedostorakenteet ja käyttöehdot on luotava ennen arviointikohteen elinkaaren kuudennen vaiheen päättymistä ja lukittava sen jälkeen siten, ettei kukaan käyttäjä voi jälkeinpäin muuttaa tai poistaa niitä.

4.4 Selvitysvelvollisuus

ACT_301 Arviointikohteen on säilytettävä pysyvät tunnistetiedot.

ACT_302 Tietoihin on sisällyttävä tieto päivämäärästä ja ajasta, jolloin arviointikohteelle annettiin haltijan henkilötiedot. Näiden tietojen on säilyttävä muuttumattomina.

4.5 Seuranta

Arviointikohteen on seurattava tapauksia, jotka ovat merkinä sen tietoturvan mahdollisesta loukkaamisesta.

Tehtävä (FAU_SAA.1.2) *Määriteltyjen seurattavien tapausten alaryhmä:*

— kortin haltijan epäonnistunut todentaminen (5 perättäistä epäonnistunutta PIN-koodin tarkastusta),

— laitteen itse suorittaman testin aikana ilmennyt virhe,

— virhe tallennettujen tietojen eheydessä,

— virhe toimintaa koskevien syötettävien tietojen eheydessä.

▼ **M7**4.6 **Tarkkuus**4.6.1 *Tallennettujen tietojen eheys*

Tehtävä (FDP_SDI.2.2) *Tehtävät toimet*: varoitetaan kytkettynä olevaa laitekokonaisuutta.

4.6.2 *Perustietojen todentaminen*

Tehtävä (FDP_DAU.1.1) *Luettelo kohteista tai tietojen tyy-
pistä*: Toimintaa koskevat tiedot.

Tehtävä (FDP_DAU.1.2) *Luettelo käyttäjistä*: Mikä tahansa.

4.7 **Luotettavuus käytössä**4.7.1 *Testit*

Valinta (FPT_TST.1.1): ensi kertaa käynnistettäessä, määräajoin normaalin käytön aikana.

Huomautus:

”ensi kertaa käynnistettäessä”

tarkoittaa ennen kuin ohjelmakoodia on suoritettu (eikä välttämättä ATR-toiminnon aikana).

RLB_301 Arviointikohteen itse suorittamiin testeihin on sisällyttävä kaikkien muiden kuin ROM-muistiin tallennettujen ohjelmistokoodien eheyden todentaminen.

RLB_302 Jos havaitaan virhe itse suoritettussa testissä, arviointikohteen tietoturvatoinnin on varoitettava kytkettynä olevaa laitekokonaisuutta.

RLB_303 Kun käyttöjärjestelmän testaus on suoritettu, kaikki testaukseen liittyvät komennot ja toiminnot on tehtävä toimintakyvyttömiksi tai poistettava. Näiden valvontatoimien kumoaminen ja mainittujen kommentojen ja toimintojen uudelleenkäyttöönnotto ei saa olla mahdollista. Kommentoa, joka liittyy yksinomaan tiettyyn elinkaaren vaiheeseen, ei saa käyttää muiden vaiheiden aikana.

4.7.2 *Ohjelmistot*

RLB_304 Arviointikohteen ohjelmistojen käyttöolosuhteissa tapahtuvan analysoinnin tai korjailun on oltava mahdotonta.

RLB_305 Ulkopuolelta syötettyä dataa ei saa hyväksyä suoritettavaksi ohjelmakoodiksi.

4.7.3 *Virtalähde*

RLB_306 Arviointikohteen on säilytettävä suojattu toimintatila virtakatkoksen tai jännitevaihteluiden aikana.

4.7.4 *Alkutilaan asettamisen olosuhteet*

RLB_307 Jos arviointikohteen virransyöttö keskeytyy (tai jännite vaihtelee) tai jokin toimenpide keskeytyy ennen kuin se on saatettu loppuun tai muissa alkutilaan asettamista edellyttävissä olosuhteissa, arviointikohteen on tultava asetetuksi alkutilaansa virheettömästi.

4.8 **Tiedonvaihto**4.8.1 *Tiedonvaihto ajoneuvoyksikön kanssa*

DEX_301 Arviointikohteen on todennettava ajoneuvoyksiköltä tuotujen tietojen eheys ja aitous.

DEX_302 Jos havaitaan virhe tuotujen tietojen eheydessä, arviointikohteen on

— varoitettava tietoja lähettävää laitekokonaisuutta,

— oltava käyttämättä tietoja.

DEX_303 Arviointikohteen on lähetettävä ajoneuvoyksikölle käyttäjätietoja, jotka on varustettu asianmukaisin tietoturvamäärityksin, jotta ajoneuvoyksikkö voi todentaa vastaanotettujen tietojen eheyden ja aitouden.

▼ **M7**4.8.2 *Tiedonsiirto muulle kuin ajoneuvoyksikölle (tietojen kopiointitoiminto)*

- DEX_304 Arviointikohteen on annettava todisteet ulkoiselle tallennusvälineelle kopioitujen tietojen alkuperästä.
- DEX_305 Arviointikohteen on kyettävä todentamaan kopioitujen tietojen alkuperä niiden vastaanottajalle.
- DEX_306 Arviointikohteen on kopioitava ulkoisille tallennusvälineille tietoja, jotka on varustettu asianmukaisin tietoturvamäärittein, jotta niiden eheys ja aitous voidaan todentaa.

4.9 **Salauksen tuki**

- CSP_301 Jos arviointikohteen tietoturvaominto luo salausavaimia, sen on tapahduttava määriteltyjen salausavaimien luontialgoritmien mukaisesti ja noudattamalla määriteltyjä salausavaimen pituuksia. Luotujen tilapäisten avainten käyttökerrat on rajoitettava (valmistajan määriteltävissä, mutta ei enempää kuin 240 kertaa).
- CSP_302 Jos arviointikohteen tietoturvaominto jakelee salausavaimia, sen on tapahduttava määriteltyjen avaimen jakelumenetelmien mukaisesti.

5. **Turvamekanismien määrittely**

Vaadittavat turvamekanismit on määrittely lisäyksessä 11.

Arviointikohteiden valmistajat määrittelevät kaikki muut turvamekanismit.

6. **Turvamekanismien vähimmäisvahvuus**

Ajopiirturikortin turvamekanismien vähimmäisvahvuus on ITSEC-viiteaineiston mukainen High (korkea).

7. **Varmuustaso**

Ajopiirturikortin tavoitevarmuustaso on ITSEC-viiteaineiston mukainen E3.

8. **SEF-toimintojen ajatus**

Seuraavassa taulukossa esitetään ylimääräisten SEF-toimintojen ajatus näyttämällä,

- millä SEF-toiminnoilla tai keinoilla kukin uhka torjutaan,
- mikä SEF-toiminto täyttää kunkin tietoturvatavoitteen.

▼ M7*Lisäys 11***YHTEISET TURVAMEKANISMIT****SISÄLLYSLUETTELO**

1.	Yleistä
1.1	Viitetiedot
1.2	Merkintätavat ja lyhenteet
2.	Salausjärjestelmät ja -algoritmit
2.1	Salausjärjestelmät
2.2	Salausalgoritmit
2.2.1	RSA-algoritmi
2.2.2	Hajautus (Hash) -algoritmi
2.2.3	DES-salausalgoritmi
3.	Avaimet ja varmenteet
3.1	Avainten luonti ja jakelu
3.1.1	RSA-salausavainten luonti ja jakelu
3.1.2	RSA-testausavaimet
3.1.3	Liikkeentunnistinavaimet
3.1.4	Kolminkertaisessa DES-salauksessa käytettävien avainten luonti ja jakelu
3.2	Avaimet
3.3	Varmenteet
3.3.1	Varmenteiden sisältö
3.3.2	Annetut varmenteet
3.3.3	Varmenteen todentaminen ja purkaminen
4.	Molemminpuolinen todennusmekanismi
5.	Ajoneuvoyksikön ja kortin välisen tiedonsiirron salassapidon, eheyden turvaamisen ja todennuksen mekanismit
5.1	Salattu sanomavälitys
5.2	Salatun sanomavälityksen virheiden käsittely
5.3	Algoritmi salauksen tarkistussumman laskemiseksi
5.4	Algoritmi salattavien dataobjektien kryptogrammien laskemiseksi
6.	Tietojen kopioinnissa käytettävät digitaaliset allekirjoitusmekanismit
6.1	Allekirjoituksen luominen
6.2	Allekirjoituksen todentaminen

▼ **M7****1. YLEISTÄ**

Tässä lisäyksessä määritellään turvamekanismit, joiden avulla varmistetaan

- ajoneuvoyksikköjen ja ajopiirturikorttien molemminpuolinen todentaminen, mukaan lukien tilapäisavaimeen liittyvä sopimus,
- ajoneuvoyksikköjen ja ajopiirturikorttien välillä siirrettävien tietojen salassapito, eheys ja todentaminen,
- ajoneuvoyksiköistä ulkoisille tietovälineille kopioitujen tietojen eheys ja todentaminen,
- I ajopiirturikorteilta ulkoisille tietovälineille kopioitujen tietojen eheys ja todentaminen.

1.1 Viitetiedot

Tässä lisäyksessä käytetään seuraavia viitetietoja:

SHA-1	National Institute of Standards and Technology (NIST). FIPS Publication 180-1:Secure Hash Standard. April 1995. (Turvallinen hajautusalgoritmistandardi. Huhtikuu 1995)
PKCS1	RSA Laboratories. PKCS # 1:RSA Encryption Standard. Version 2.0. October 1998. (RSA-salausstandardi. Versio 2.0. Lokakuu 1998)
TDES	National Institute of Standards and Technology (NIST). FIPS Publication 46-3:Data Encryption Standard. Draft 1999. (Tietojen salausstandardi. Luonnos 1999)
TDES-OP	ANSI X9.52, Triple Data Encryption Algorithm Modes of Operation. 1998. (Kolminkertaisten salausalgoritmien toimintatavat. 1998)
ISO/IEC 7816-4	Information Technology - Identification cards - Integrated circuit(s) cards with contacts - Part 4: Interindustry commands for interexchange. First edition: 1995 + Amendment 1: 1997. (Tietotekniikka. Henkilökortit. Integroidulla piirillä varustetut kontaktilliset kortit. Osa 4: Yleiset siirtokomennot. Ensimmäinen painos: 1995, ensimmäinen muutos: 1997)
ISO/IEC 7816-6	Information Technology - Identification cards - Integrated circuit(s) cards with contacts - Part 6: Interindustry data elements. First edition: 1996 + Cor 1: 1998. (Tietotekniikka. Henkilökortit. Integroidulla piirillä varustetut kontaktilliset kortit. Osa 6: Yleiset dataelementit. Ensimmäinen painos: 1996, ensimmäinen korjaus: 1998)
ISO/IEC 7816-8	Information Technology - Identification cards - Integrated circuit(s) cards with contacts - Part 8: Security related interindustry commands. First edition 1999 (Tietotekniikka. Henkilökortit. Integroidulla piirillä varustetut kontaktilliset kortit. Osa 8: Yleiset turvakomennot. Ensimmäinen painos: 1999)
ISO/IEC 9796-2	Information Technology - Security techniques - Digital signature schemes giving message recovery - Part 2: Mechanisms using a hash function. First edition: 1997 (Tietotekniikka. Tietoturvatekniikat.

▼ M7

	Digitaaliset allekirjoitusjärjestelmät, joiden avulla alkuperäinen viesti voidaan palauttaa. Osa 2: Hajautusalgoritmia käyttävät mekanismit. Ensimmäinen painos: 1997)
ISO/IEC 9798-3	Information Technology - Security techniques - Entity authentication mechanisms - Part 3: Entity authentication using a public key algorithm. Second edition 1998. (Tietotekniikka. Tietoturvatekniikat. Laitekokonaisuuksien todennusmekanismit. Osa 3: Laitekokonaisuuden todentaminen julkisen avaimen algoritmia käyttäen. Toinen painos 1998)
ISO 16844-3	Road vehicles - Tachograph systems - Part 3: Motion sensor interface (Tieliikenteessä käytettävät ajoneuvot. Ajopiirturijärjestelmät. Osa 3: Liiketunnistimen rajapinta)

1.2 **Merkintätavat ja lyhenteet**

Tässä lisäyksessä käytetään seuraavia merkintätapoja ja lyhenteitä:

(K _a , K _b , K _c)	Avainnippu, jota kolminkertainen salausalgoritmi käyttää
CA	(Certification authority)Varmenneviranomaisen
CAR	(Certification authority reference)Varmenneviranomaisen viite
CC	(Cryptographic checksum)Salauksen tarkistussumma
CG	(>Cryptogram)Kryptogrammi
CH	(Command header)Komennon ylätunniste
CHA	(Certificate holder authorisation)Varmenteen haltijan valtuutus
CHR	(Certificate holder reference)Varmenteen haltijan viite
D()	Salauksen avaaminen DES-algoritmillä
DE	(Data element)Dataelementti
DO	(Data object)Dataobjekti
<i>d</i>	RSA-salauksessa käytettävä yksityinen avain eli yksityinen eksponentti
<i>e</i>	RSA-salauksessa käytettävä julkinen avain eli julkinen eksponentti
E()	Salaaminen DES-algoritmillä
EQT	(Equipment)Laitteet
<i>Hash()</i>	<i>Hash</i> -hajautusalgoritmillä laskettu tulos
<i>Hash</i>	Hajautusalgoritmi
KID	Avaimen tunniste
Km	TDES-avain. ISO 16844-3-standardissa määritelty pääavain
Km _{VU}	Ajoneuvoyksikköön asetettava TDES-avain
Km _{WC}	Korjaamokorttiin asetettava TDES-avain
<i>m</i>	Viestiä edustava luku, kokonaisluku välillä 0- <i>n</i> -1

▼ M7

n	RSA-avaimien yhteinen osa, (kongruenssi)moduuli
PB	(Padding bytes) Täyttötavut
PI	(Padding indicator byte) Täyttämistä ilmaiseva tavu (käytetään salatun datan kryptogrammissa)
PV	(Plain value) Koodaamaton datan arvo
s	Allekirjoitusta edustava luku, kokonaisluku välillä 0- $n-1$
SSC	(Send Sequence counter) Lähetysvaihelaskuri
SM	Salattu sanomanvälitys
TCBC	(TDEA cipher block chaining mode of operation) TDEA-salauksen salauslohkoja ketjuttava käyttötila
TDEA	Kolminkertainen tiedonsalausalgoritmi
TLV	(Tag length value) TLV-koodaustapa; tunto-merkki-pituus-sisältö-koodaustapa
VU	Ajoneuvoyksikkö
X.C	Varmenneviranomaisen antama käyttäjä X:n varmenne
X.CA	Käyttäjä X:n varmenneviranomaisen
X.CA.PK ₀ X.C	Toimenpide, jolla varmenne avataan sen sisältämän julkisen avaimen saamiseksi. Kyseessä on operandien väliin tuleva operaattori, jonka vasemmanpuoleinen kohdemuuttuja (operandi) on varmenneviranomaisen julkinen avain ja oikeanpuoleinen kohdemuuttuja on tämän varmenneviranomaisen antama varmenne. Tulos on sen käyttäjä X:n julkinen avain, jonka varmenne on oikeanpuoleisena kohdemuuttujana
X.PK	Käyttäjä X:n julkinen RSA-avain
X.PK[I]	Käyttäjä X:n julkista avainta käyttäen tehty tiedon I RSA-salaus
X.SK	Käyttäjä X:n yksityinen RSA-avain
X.SK[I]	Käyttäjä X:n yksityistä avainta käyttäen tehty tiedon I RSA-salaus
'xx'	Heksadesimaalilukuna ilmaistu arvo
	Ketjutusmerkki

2. SALAUSJÄRJESTELMÄT JA -ALGORITMIT

2.1 Salausjärjestelmät

CSM_001 Ajoneuvoyksikköjen ja ajopiirturikorttien on käytettävä klassista julkiseen avaimeen perustuvaa RSA-salausjärjestelmää luomaan seuraavat tietoturvamekanismit:

- ajoneuvoyksikköjen ja korttien välinen todentaminen,
- kolminkertaisessa DES-salauksessa käytettävien avainten siirtäminen ajoneuvoyksikköjen ja ajopiirturikorttien välillä,
- ajoneuvoyksiköistä tai ajopiirturikorteilta ulkoisille tallennusvälineille kopioitujen tietojen digitaalinen allekirjoitus.

CSM_002 Ajoneuvoyksikköjen ja ajopiirturikorttien on käytettävä kolminkertaista symmetristä DES-salausjärjestelmää luomaan mekanismi, jolla taataan tietojen eheys vaihdettaessa käyttäjätietoja ajoneuvoyksikköjen ja ajopiirturikorttien välillä, sekä tarvittaessa käytet-

▼ **M7**

tävä sitä salaamaan ajoneuvoyksikköjen ja ajopiirturikorttien välillä vaihdettavat tiedot.

2.2 Salausalgoritmit

2.2.1 *RSA-algoritmi*

CSM_003 Seuraavat riippuvuudet määrittelevät täysin RSA-algoritmin:

$$X.SK[m] = s = m^d \text{ mod } n$$

$$X.PK[s] = m = s^e \text{ mod } n$$

► **M10** RSA-laskelmissa käytettävä julkinen eksponentti e on välillä 3 ja $n-1$ oleva kokonaisluku, joka täyttää ehdon $\text{gcd}(e, \text{lcm}(p-1, q-1))=1$ ◀.

2.2.2 *Hajautus (Hash) -algoritmi*

CSM_004 Digitaalisten allekirjoitusmekanismien on käytettävä viitteessä SHA-1 määriteltyä SHA-1-hajautusalgoritmia.

2.2.3 *DES-salausalgoritmi*

CSM_005 DES-perustaisia algoritmeja on käytettävä ketjuttaen salattavat lohkot.

3. AVAIMET JA VARMENTEET

3.1 Avainten luonti ja jakelu

3.1.1 *RSA-salausavainten luonti ja jakelu*

CSM_006 RSA-avaimet on luotava kolmella toiminnallisesti hierarkkisella tasolla:

— eurooppalaisella tasolla,

— jäsenvaltiotasolla,

— laitetasolla.

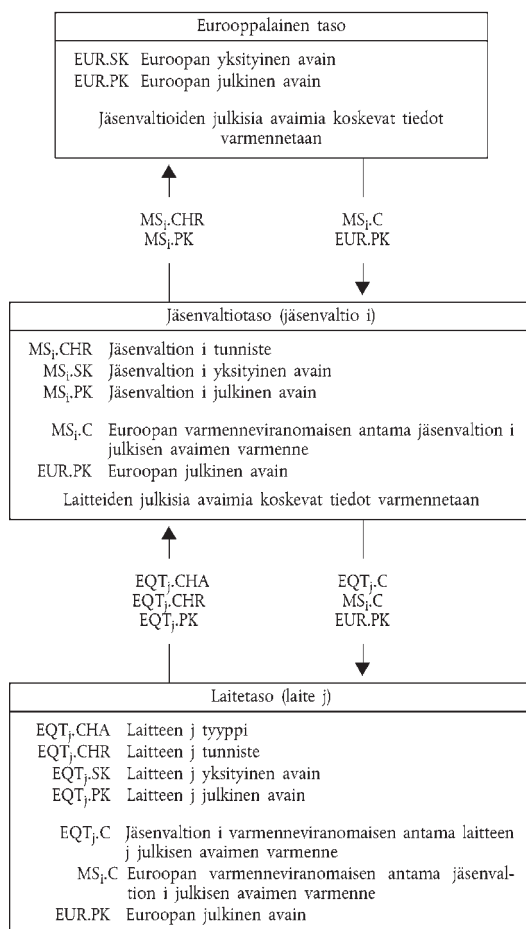
CSM_007 Eurooppalaisella tasolla on luotava yksi eurooppalainen avainpari (EUR.SK ja EUR.PK). Eurooppalaista yksityistä avainta on käytettävä varmentamaan jäsenvaltioiden julkiset avaimet. Kaikista varmennetuista avaimista on pidettävä rekisteriä. Euroopan varmenneviranomaisen on hoidettava nämä tehtävät Euroopan komission valtuuttamana ja vastuulla.

CSM_008 Jäsenvaltiotasolla on luotava jäsenvaltion avainpari (MS.SK ja MS.PK). Euroopan varmenneviranomaisen on varmennettava jäsenvaltioiden julkiset avaimet. Jäsenvaltioiden yksityistä avainta on käytettävä varmentamaan laitteisiin (ajoneuvoyksikköön tai ajopiirturikortteille) asennetut julkiset avaimet. Kaikista varmennetuista julkisista avaimista on pidettävä rekisteriä, jossa on kunkin avaimen osalta sen laitteen tunnistus, johon avain on tarkoitettu. Jäsenvaltion varmenneviranomaisen on hoidettava nämä tehtävät. Jäsenvaltio saa vaihtaa avainpariaan säännöllisesti.

CSM_009 Laitetasolla on jokaiselle laitteelle luotava ja siihen lisättävä yksi avainpari (EQT.SK ja EQT.PK). Jäsenvaltion varmenneviranomaisen on varmennettava laitteiden julkinen avain. Nämä tehtävät voi hoitaa laitteen valmistaja, se, joka syöttää laitteeseen haltijan henkilötiedot, tai jäsenvaltion viranomaisen. Tätä avainparia käytetään todennuksessa, digitaalisessa allekirjoituksessa ja salauksessa.

CSM_010 Yksityiset avaimet on pidettävä salassa niitä luotaessa, siirrettäessä (jos niitä siirretään) ja säilytettäessä.

Seuraavassa kuvassa on tämän prosessin tietovirran yhteenveto:

▼ M73.1.2 **RSA-testausavaimet**

CSM_011 Laitteiden testausta varten (mukaan lukien yhteentoimivuustestit) Euroopan varmenneviranomaisen on luotava yksi erillinen Euroopan testausavainpari ja vähintään kaksi jäsenvaltioiden testausavainparia, joiden julkiset avaimet on varmennettava Euroopan yksityisellä testausavaimella. Laitteiden valmistajien on asennettava tyyppihyväksyntää varten testattaviin laitteisiin jollain näistä jäsenvaltioiden testausavaimista varmennettu testausavain.

3.1.3 **Lükkeentunnistinavaimet**

Alla kuvatut kolme TDES-avainta on pidettävä asianmukaisesti salassa luonnin, (mahdollisen) siirron ja säilytyksen aikana.

ISO 16844 -standardin mukaisten tallennuslaitteiden tukemiseksi Euroopan varmenneviranomaisen ja jäsenvaltioiden varmenneviranomaisten on lisäksi toimittava seuraavasti:

CSM_036 Euroopan varmenneviranomaisen on luotava kaksi itsenäistä ja ainutkertaista TDES-avainta (Km_{VU} ja Km_{WC}) ja luotava Km seuraavasti:

$$Km = Km_{VU} \text{ XOR } Km_{WC}$$

Euroopan varmenneviranomaisen on toimitettava nämä avaimet tarvittavin turvatoimin pyynnöstä jäsenvaltioiden varmenneviranomaisille.

CSM_037 Jäsenvaltioiden varmenneviranomaisten on:

▼M7

- käytettävä K_m :ää salatessaan liikkeentunnistinvalmistajien pyytämät liikkeentunnistintiedot (K_m :llä salattavat tiedot määritellään ISO 16844-3-standardissa),
- toimitettava tarvittavin turvatoimin K_{mVU} ajoneuvoyksiköiden valmistajille asennettavaksi ajoneuvoyksiköihin,
- varmistettava, että K_{mWC} asennetaan kaikkiin korjaamokortteihin (*SensorInstallationSecData* tiedostossa *Sensor_Installation_Data*) kortin asiakaskohtaisia asetuksia tehtäessä.

3.1.4 Kolminkertaisessa DES-salauksessa käytettävien avainten luonti ja jakelu

CSM_012 Ajoneuvoyksikköjen ja ajopiirturikorttien on osana molemminpuoleista todennusprosessia luotava ja vaihdettava tarvittavat tiedot yhteisen kolminkertaisen DES-salauksen avaimen luomiseksi. Tämä tiedonvaihto on salattava RSA-salausmekanismia käyttäen.

CSM_013 Tätä avainta on käytettävä kaikkiin myöhempiin salauksiin, joissa käytetään salattua sanomanvälitystä. Sen voimassaolo päättyy kortin käyttöjakson päättyessä (kun kortti poistetaan tai asetetaan alkutilaansa) ja/tai 240 käyttökerran jälkeen (yksi avaimen käyttökerta = yksi salattua sanomanvälitystä käyttäen kortille lähetetty komento ja siihen liittyvä vastaus).

3.2 Avaimet

CSM_014 RSA-avaimen pituuden (kaikilla tasoilla) on oltava seuraava: moduuli n 1 024 bittiä, julkinen eksponentti e enintään 64 bittiä, yksityinen eksponentti d 1 024 bittiä.

CSM_015 Kolminkertaisen DES-salauksen avainten on oltava muotoa (K_a , K_b , K_a), missä K_a ja K_b ovat toisistaan riippumattomia 64 bitin pituisia avaimia. Pariteettibittejä ei aseteta.

3.3. Varmenteet

CSM_016 Julkisten RSA-avainten varmenteiden on oltava heterologisia (non self descriptive) kortin avulla todennettavia (card verifiable) varmenteita (Viite.: ISO/IEC 7816-8)

3.3.1. Varmenteiden sisältö

CSM_017 Julkisten RSA-avainten varmenteet koostuvat seuraavista tiedoista seuraavassa järjestyksessä:

Data	Muoto	Tavuja	Selite
CPI	INTEGER	1	Varmenteen profiilin tunniste (tässä versiossa '01')
CAR	OCTET STRING	8	Varmenneviranomaisen viite
CHA	OCTET STRING	7	Varmenteen haltijan valtuutus
EOV	TimeReal	4	Varmenteen viimeinen voimassaoloaika. Valinnainen, täytetään tavuilla 'FF', jos ei käytössä.
CHR	OCTET STRING	8	Varmenteen haltijan viite
n	OCTET STRING	128	Julkinen avain (moduuli)
e	OCTET STRING	8	Julkinen avain (julkinen eksponentti)
		164	

Huomautuksia:

1. Varmenteen profiilin tunniste (CPI) kuvaa todennusvarmenteen tarkan rakenteen. Sitä voidaan käyttää laitteen sisäisesti yksilöimään tietty ylätunnisteluettelo, joka kuvaa varmenteessa olevien dataelementtien ketjutuksen.

Tämän varmenteen sisältöön liittyvä ylätunnisteluettelo on seuraava:

▼M7

'4D'	'16'	'5F 29'	'01'	'42'	'08'	'5F 43'	'07'	'5F 24'	'04'	'5F 20'	'08'	'7F 49'	'05'	'81'	'81 80'	'82'	'08'
Pidennetyn ylätunnistelu-	telon tuntomerkki			CP:n tuntomerkki	CAR:n tuntomerkki	CHA:n tuntomerkki	CHA:n tuntomerkki	EOV:n tuntomerkki	EOV:n tuntomerkki	CHR:n tuntomerkki	CHR:n tuntomerkki	Julkisen avaimen tuntomerkki (koottu)	Seuraavien dataobjektien pituus	Moduulin tuntomerkki	Moduulin pituus	Julkisen eksponentin tuntomerkki	Julkisen eksponentin pituus
Ylätunnistelu-	pituuks																

2. Varmenneviranomaisen viitteen (CAR) avulla tunnistetaan varmenteen antanut varmenneviranomaisen siten, että dataelementtiä voidaan käyttää samanaikaisesti viranomaisen avaimen tunnisteiden kanssa löytämään varmenneviranomaisen julkinen avain (koodaus on selitetty jäljempänä avaimen tunnistetta käsittelevässä kohdassa).
3. Varmenteen haltijan valtuutusta (CHA) käytetään yksilöimään varmenteen haltijan oikeudet. Se koostuu ajopiirturiosovelluksen tunnisteesta ja sen laitteen tyyppistä, johon varmenne on tarkoitettu *EquipmentType*-dataelementin mukaisesti; jäsenvaltiota vastaava arvo on 00).
4. Varmenteen haltijan viitteen (CHR) avulla yksilöidään varmenteen haltija siten, että dataelementtiä voidaan käyttää samanaikaisesti kyseisen avaimen tunnisteiden kanssa löytämään varmenteen haltijan julkinen avain.
5. Avaimen tunnisteet yksilöivät varmenteen haltijan tai varmenneviranomaisen. Ne koodataan seuraavasti:
 - 5.1. Laite (Ajoneuvoyksikkö tai kortti):

Data	Laitteen sarjanumero	Päivämäärä	Tyyppi	Valmistaja
Pituus	4 tavua	2 tavua	1 tavu	1 tavu
Arvo	Kokonaisluku	kk vv BCD-koodattuna	Valmistajan mukaan	Valmistajan koodi

Varmennetta pyytäessään ajoneuvoyksikön valmistaja joko tietää tai ei tiedä sen laitteen tunnistetta, johon avaimet tullaan asentamaan.

Ensin mainitussa tapauksessa valmistaja lähettää laitteen tunnisteiden julkisen avaimen kanssa jäsenvaltionsa viranomaiselle saadakseen varmenteen. Varmenne sisältää tällöin laitteen tunnisteiden ja valmistajan on varmistettava, että avain ja varmenne asennetaan aiottuun laitteeseen. Avaimen tunniste on jäljempänä esitetyn muotoinen.

Jälkimmäisessä tapauksessa valmistajan on yksilöitävä jokainen varmennepyyntö ja lähetettävä tämä tunniste julkisen avaimen kanssa jäsenvaltionsa viranomaiselle saadakseen varmenteen. Varmenne sisältää pyynnön tunnisteiden. Kun avain on asennettu johonkin laitteeseen, valmistajan on annettava jäsenvaltiossa viranomaiselle tieto siitä, mihin laitteeseen se asennettiin (ts. pyynnön tunniste, laitteen tunniste). Avaimen tunniste on seuraavan muotoinen:

Data	Varmennepyynnön järjestysnumero	Päivämäärä	Tyyppi	Valmistaja
Pituus	4 tavua	2 tavua	1 tavu	1 tavu
Arvo	►M10 Kokonaisluku ◀	kk vv BCD-koodattuna	'FF'	Valmistajan koodi

▼ **M7**

5.2. Varmenneviranomainen:

Data	Viranomaisen tunniste	Avaimen järjestysnumero	Lisätiedot	Tunniste
Pituus	4 tavua	1 tavu	2 tavua	1 tavu
Arvo	1 tavu: valtion numerotunnus 3 tavua: valtion aakkosnumeerinen tunnus	Kokonaisluku	Koodatut lisätiedot (CA:n mukaan) 'FF FF', jos ei käytössä	'01'

Avaimen järjestysnumeroa käytetään erottamaan toisistaan jäsenvaltion eri avaimet tapauksissa, joissa avain vaihdetaan.

6. Varmenteiden todentajien on saatava tieto siitä, että varmennettu julkinen avain on RSA-avain, jota käytetään todentamiseen, digitaaliseen allekirjoitukseen ja salaukseen (varmenne ei sisällä tunnistetta, joka kertoisi sen).

3.3.2 *Annetut varmenteet*

CSM_018

Annettu varmenne on digitaalinen allekirjoitus, joka sisältää varmenteen sisällön osittaisen palautuksen ISO/IEC 9796-2 -standardin ► **M10**, lukuun ottamatta sen liitettä A.4, ◀ mukaisesti ja johon on liitetty varmenneviranomaisen viite.

$$X.C = X.CA.SK[6A' || C_r || Hash(Cc) || 'BC' || C_n || X.CAR$$

Varmenteen sisällön ollessa $= Cc =$ C_r || C_n
106 tavua || 58 tavua

Huomautuksia:

- Tämä varmenne on 194 tavun pituinen.
- Allekirjoituksella peitetty varmenneviranomaisen viite (CAR) liitetään myös allekirjoitukseen, jotta varmenteen todentamiseksi voidaan valita varmenneviranomaisen julkinen avain.
- Varmenteen todentajan on automaattisesti tunnettava algoritmi, jota varmenneviranomainen on käyttänyt allekirjoittaessaan varmenteen.
- Tähän annettuun varmenteeseen liittyvä ylätunnisteluettelo on seuraavanlainen:

'7F 21'	'09'	'5F 37'	'81 80'	'5F 38'	'3A'	'42'	'08'
Todennettavan varmenteen tuntomerkki (koottu)	Seuraavien dataobjektien pituus	Allekirjoituksen tuntomerkki	Allekirjoituksen pituus	Jakoäänneksen tuntomerkki	Jakoäänneksen pituus	CAR:n tuntomerkki	CAR:n pituus

▼ M73.3.3 *Varmenteen todentaminen ja purkaminen*

Varmenteen todentaminen ja purkaminen sisältää allekirjoituksen todentamisen ISO/IEC 9796-2 -standardin mukaisesti, varmenteen sisällön ja siihen sisältyvän julkisen avaimen palauttamisen: X.PK = X.CA.PK₀X.C sekä varmenteen voimassaolon todentamisen.

CSM_019 Siihen liittyy seuraavat vaiheet:

Todennetaan allekirjoitus ja palautetaan sisältö:

— X.C:stä palautetaan allekirjoitus C_n' ja CAR': X.C = $\begin{matrix} \text{allekirjoitus} \\ 128 \text{ tavua} \end{matrix} \parallel \begin{matrix} C_n' \\ 58 \text{ tavua} \end{matrix} \parallel \begin{matrix} \text{CAR}' \\ 8 \text{ tavua} \end{matrix}$

— CAR':sta valitaan oikea varmenneviranomaisen julkinen avain (ellei sitä ole aiemmin saatu muilla tavoin),

— avataan allekirjoitus CA:n julkisella avaimella: $S_r' = \text{X.CA.PK} [\text{Sign}]$,

— tarkastetaan, että merkkijono S_r' alkaa tavulla '6A' ja päättyy tavuun 'BC',

— lasketaan C_r' ja H' allekirjoituksesta: $\parallel \begin{matrix} C_r' \\ 106 \text{ tavua} \end{matrix} \parallel \begin{matrix} H' \\ 20 \text{ tavua} \end{matrix} \parallel \text{'BC'}$

— palautetaan varmenteen sisältö $C' = C_r' C_n'$,

— tarkastetaan, että $\text{Hash}(C') = H'$

Jos tarkastusten tulos on oikea ja varmenne on aito, sen sisältö on C' .

Todennetaan voimassaolo C' :n sisällöstä:

— tarkastetaan viimeinen voimassaolopäivä, jos sellainen on,

Palautetaan C' :n sisällöstä ja tallennetaan julkinen avain, avaimen tunniste, varmenteen haltijan valtuutus ja varmenteen viimeinen voimassaolopäivä:

— X.PK = $n e$

— X.KID = CHR

— X.CHA = CHA

— X.EOV = EOV

4. MOLEMMINPUOLINEN TODENNUSMEKANISMI

Korttien ja ajoneuvoyksikköjen molemminpuolinen todennus perustuu seuraavaan periaatteeseen:

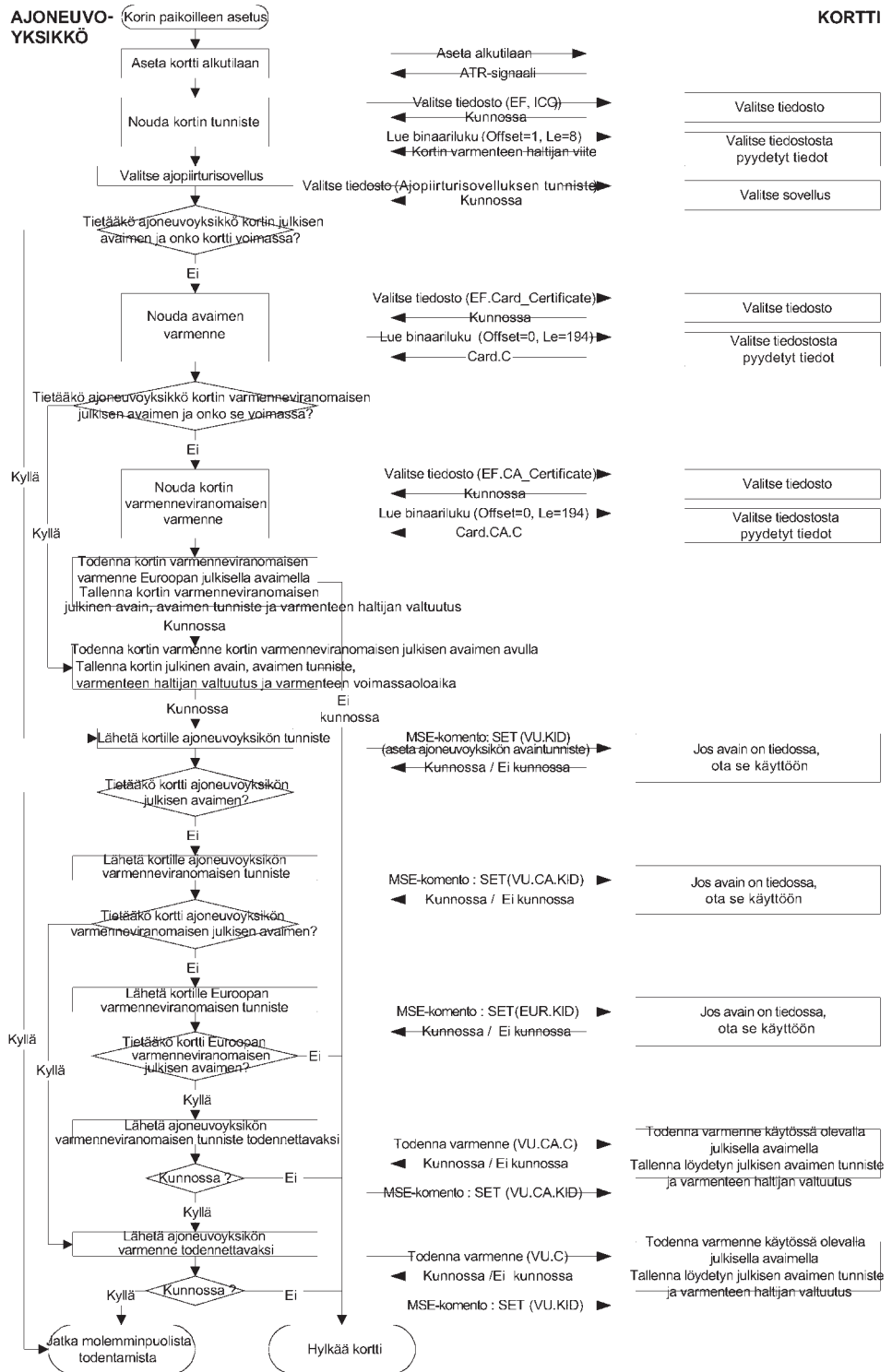
Kummankin osapuolen on osoitettava toiselle osapuolelle, että sillä on hallussaan voimassa oleva avainpari, jonka julkisen avaimen on varmentanut jäsenvaltion varmenneviranomaisen, joka puolestaan on Euroopan varmenneviranomaisen varmentama.

Tämän osoittaminen tehdään allekirjoittamalla yksityistä avainta käyttäen toisen osapuolen lähettämä satunnaisluku, joka lähetetty osapuolen on toistettava allekirjoitusta todentaessaan.

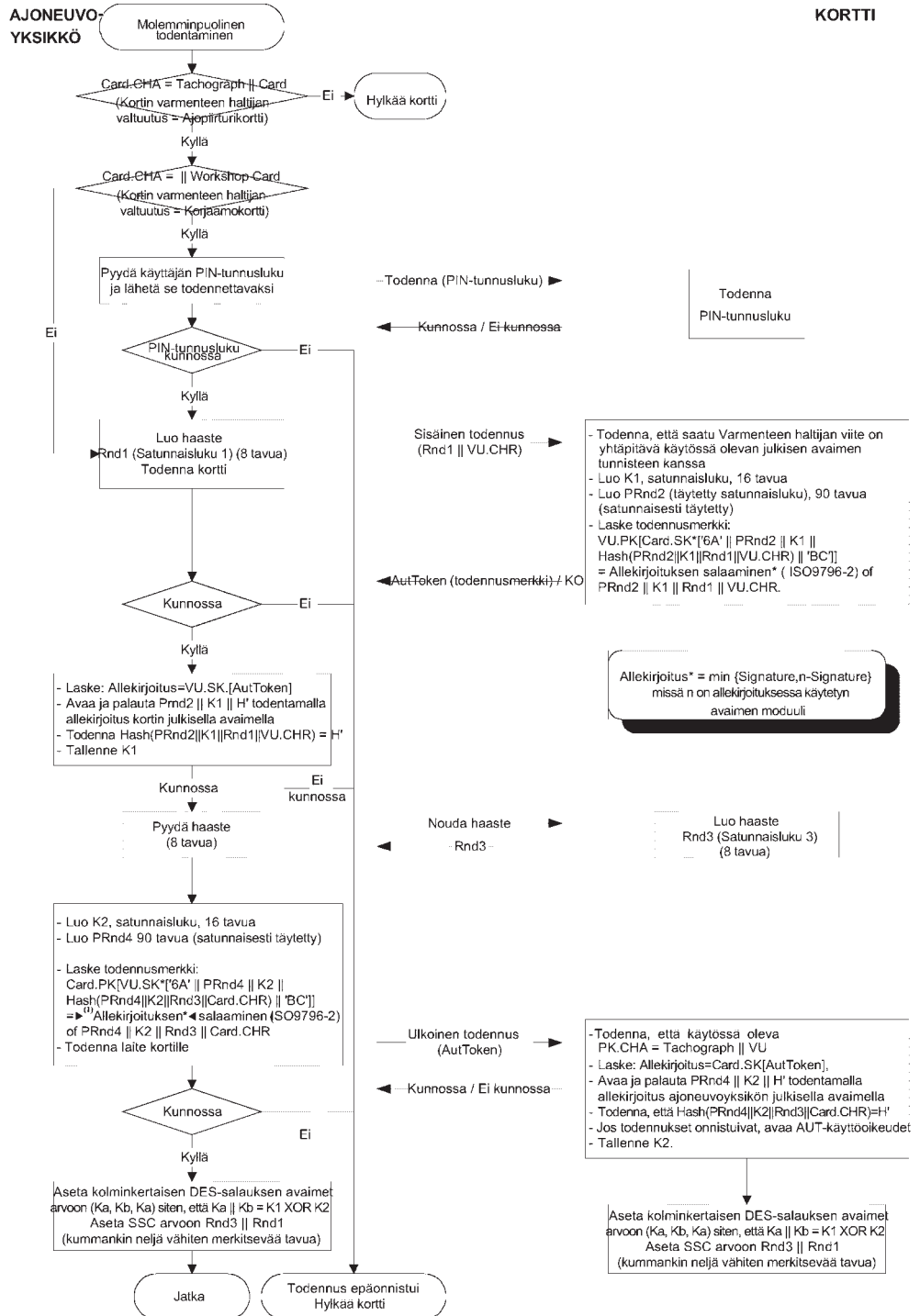
Tämä mekanismi käynnistyy, kun kortti asetetaan ajoneuvoyksikköön. Se alkaa varmenteiden vaihtamisella ja julkisten avainten purkamisella ja päättyy tilapäisen avaimen luomiseen.

CSM_020 Mekanismin on käytettävä seuraavaa protokollaa (nuolet merkitsevät komentoja ja vaihdettavia tietoja (ks. lisäys 2)):

▼ M7

▼ M7

► (1) M10

▼M7

5. AJONEUVOYKSIKÖN JA KORTIN VÄLISEN TIEDONSIIRRON SALASSAPIDON, EHEYDEN TURVAAMISEN JA TODENNUKSEN MEKANISMIT

5.1 Salattu sanomanvälitys

- CSM_021 Ajoneuvoyksikön ja kortin välisen tiedonsiirron eheys on turvattava käyttämällä salattua sanomanvälitystä viitteiden ISO/IEC 7816-4 ja ISO/IEC 7816-8 mukaisesti.
- CSM_022 Kun tiedot on suojattava siirron ajaksi, on komennon tai sen vastauksen mukana lähetettäviin dataobjekteihin liitettävä salauksen tarkistussumman sisältävä dataobjekti. Vastaanottajan on todennettava salauksen tarkistussumma.
- CSM_023 Komennon mukana lähetettyyn tietojen salauksen tarkistussummaan on laskettava mukaan komennon ylätunniste ja kaikki lähetetyt dataobjektit (= > CLA = '0C', ja kaikki dataobjektit on ympäröitävä tunnusmerkeillä, joissa b1 = 1).
- CSM_024 Vastauksen tilaa osoittavat tavut on suojattava salauksen tarkistussummalla, kun vastauksessa ei ole datakenttää.
- CSM_025 Salauksen tarkistussummien on oltava neljän tavun pituisia.

Salattua sanomanvälitystä käytettäessä komentojen rakenne on sen vuoksi seuraava:

Käytetyt dataobjektit ovat osa ISO/IEC 7816-4 -standardissa kuvatuista salatussa sanomanvälityksessä käytettävistä dataobjekteista:

Tuntomerkki	Muistikas	Merkitys
'81'	T _{PV}	Koodaamaton data, jota ei ole BER-TLV-koodattu (suojataan CC:llä)
'97'	T _{LE}	Le:n arvo suojaamattomassa komennossa (suojataan CC:llä)
'99'	T _{SW}	Status info (suojataan CC:llä)
'8E'	T _{CC}	Salauksen tarkistussumma CC
'87'	T _{PI CG}	Täyttämistä osoittava tavu Kryptogrammi (koodaamaton data, jota ei ole BER-TLV-koodattu)

Kun suojaamaton komento-vastauspari on:

Komennon ylätunniste	Varsinainen komento
CLA INS P1 P2	[L _c -kenttä] [Datakenttä] [L _c -kenttä]
neljä tavua	L tavua merkittynä B ₁ bis B _L

Varsinainen vastaus	Vastauksen lopuke
[Datakenttä]	SW1 SW2
L _r datatavua	kaksi tavua

Niin vastaava suojattu komento-vastauspari on:

Suojattu komento:

Komennon ylätunniste (CH)	Varsinainen komento										
CLA INS P1 P2	[Uusi L _c -kenttä]	[Uusi datakenttä]									[Uusi L _c -kenttä]
'0C'	Uuden datakentän pituus	T _{PV}	L _{PV}	PV	T _{LE}	L _{LE}	L _e	T _{CC}	L _{CC}	CC	'00'
		'81'	L _c	Datakenttä	'97'	'01'	L _c	'8E'	'04'	CC	

Tarkistussummaan laskettava data = CH PB T_{PV} L_{PV} PV T_{LE} L_{LE} L_c PB

▼ **M7**

PB = Täyttötavut (80..00) standardin ISO-IEC 7816-4 ja ISO 9797 menetelmän 2 mukaisesti.

PV- ja LE-dataobjektit ovat mukana vain, jos suojaamattomassa komennossa on vastaavaa dataa.

Suojattu vastaus:

1. Tapaus, jossa vastauksen datakenttä ei ole tyhjä mutta sitä ei tarvitse pitää salassa:

Varsinainen vastaus						Vastauksen lo- puke
[Uusi datakenttä]						Uusi SW1 SW2
T _{PV}	L _{PV}	PV	T _{CC}	L _{CC}	CC	
'81'	L _r	Data- kenttä	'8E'	'04'	CC	

Tarkistussummaan laskettava data = T_{PV} L_{PV} PV PB

2. Tapaus, jossa vastauksen datakenttä ei ole tyhjä ja se on pidettävä salassa:

Varsinainen vastaus						Vastauksen lo- puke
[Uusi datakenttä]						Uusi SW1 SW2
T _{PI CG}	L _{PI CG}	PI CG	T _{CC}	L _{CC}	CC	
'87'		PI CG	'8E'	'04'	CC	

CG-kryptogrammin sisältämä data: data ilman BER-TLV-koodausta ja täyttötavut.

Tarkistussummaan laskettava data = T_{PI CG} L_{PI CG} PI CG PB

3. Tapaus, jossa vastauksen datakenttä on tyhjä:

Varsinainen vastaus						Vastauksen lo- puke
[Uusi datakenttä]						Uusi SW1 SW2
T _{SW}	L _{SW}	SW	T _{CC}	L _{CC}	CC	
'99'	'02'	SW1 SW2 Uusi	'8E'	'04'	CC	

Tarkistussummaan laskettava data = T_{SW} L_{SW} SW PB

5.2 Salatun sanomanvälityksen virheiden käsittely

CSM_026

Kun ajopiirturikortti komentoa tulkitessaan havaitsee virheen salatussa sanomanvälityksessä, on tilaa osoittavat tavut lähetettävä takaisin ilman salattua sanomanvälitystä. ISO/IEC 7816-4 -standardin mukaisesti seuraavat tilaa osoittavat tavut on määritelty osoittamaan virheitä salatussa sanomanvälityksessä:

'66 88': Salauksen tarkistussumman todennus epäonnistui,

'69 87': Odotettuja salatun sanomanvälityksen dataobjekteja puuttuu,

'69 88': Salatun sanomanvälityksen dataobjektit virheellisiä.

CSM_027

Kun ajopiirturikortti lähettää takaisin tavuja ilman salatun sanomanvälityksen dataobjekteja tai virheellisen salatun sanomanvälityksen dataobjektin kanssa, ajoneuvoyksikön on lopetettava tiedonvaihtojakso.

▼ M7

5.3 Algoritmi salauksen tarkistussumman laskemiseksi

CSM_028 Salauksen tarkistussummat kootaan käyttäen ANSI X9.19 -standardin mukaisia retail MAC -tyyppisiä viestin todennuksen tarkistussummia ja DES-salausta:

- ensimmäinen vaihe: ensimmäinen tarkistuslohko y_0 on $E(K_a, SSC)$,
- seuraavat vaiheet: tarkistuslohkot y_1 - y_n lasketaan K_a -avainta käyttäen,
- viimeinen vaihe: salauksen tarkistussumma lasketaan viimeisestä tarkistuslohkosta y_n seuraavasti: $E(K_a, D(K_b, y_n))$,

missä $E()$ tarkoittaa salaamista DES-algoritmillä ja $D()$ tarkoittaa salauksen avaamista DES-algoritmillä.

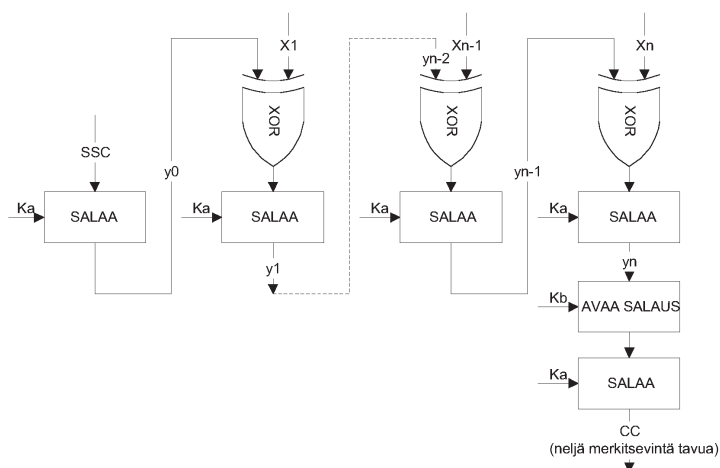
Salauksen tarkistussumman neljä merkitsevintä tavua lähetetään.

CSM_029 Lähetysvaihelaskuri (SSC) on avaimesta sopimismenettelyn aluksi asetettava tilaan:

SSC:n alkutila: Rnd3 (4 vähiten merkitsevää tavua) Rnd1 (4 vähiten merkitsevää tavua).

CSM_030 Lähetysvaihelaskurin arvoa on lisättävä yhdellä joka kerran ennen viestin todennuksen tarkistussumman (MAC) laskemista (ts. SSC:n arvo ensimmäiselle komennolle on SSC:n alkutila +1 ja SSC:n arvo ensimmäiselle vastaukselle on SSC:n alkutila + 2).

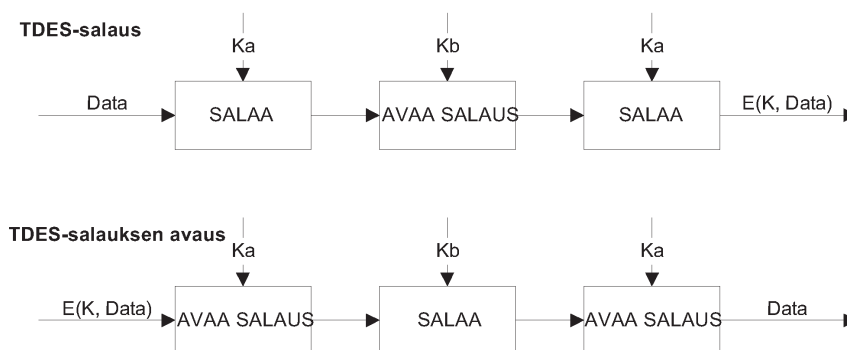
Seuraava kuva esittää retail MAC -tyyppisen viestin todennuksen tarkistussumman laskemista:

5.4 Algoritmi salattavien dataobjektien kryptogrammien laskemiseksi

CSM_031 Kryptogrammit lasketaan käyttäen viitteiden TDES ja TDES-OP mukaisesti kolminkertaista salausalgoritmia (TDEA) tilassa, jossa salauslohkot ketjutetaan (TCBC), ja siten, että ensimmäistä arvolohkoa edustaa nollavektori.

Seuraava kuva esittää avainten käyttöä TDES-salauksessa:

▼ M76. TIETOJEN KOPIOINNISSA KÄYTETTÄVÄT DIGITAALIS-
SET ALLEKIRJOITUSMEKANISMIT

CSM_032 Tietojen kopioimiseen ulkoisille tietovälineille tarkoitettu älykäs laite (IDE-laite) tallentaa laitteelta (ajoneuvoyksiköltä tai kortilta) yhden kopiointijakson aikana saadut tiedot yhteen fyysiseen tiedostoon. Tämän tiedoston on sisällettävä varmenteet MS₂C ja EQT.C. Tiedosto sisältää datalohkojen digitaaliset allekirjoitukset siten kuin lisäyksessä 7 (Tietojen kopiointiprotokollat) on määritetty.

CSM_033 Kopioitujen tietojen digitaalisissa allekirjoituksissa on noudatettava sellaista lisäyksellä täydennettyä digitaalisen allekirjoituksen muodostamistapaa, joka sallii tietojen lukemisen haluttaessa ilman salauksen avaamista.

6.1 Allekirjoituksen luominen

CSM_034 Tietojen allekirjoituksen luomisessa on noudatettava viitteessä PKCS1 määriteltyä liitteellä täydennettyä SHA-1 hajautusfunktiota käyttävää allekirjoituksen muodostamiskaaviota:

Allekirjoitus = EQT.SK['00' '01' PS '00' DER(SHA-1(Data))]

PS = Arvoltaan 'FF' olevista tavuista muodostuva täyttömerkkijono, jolla pituus täydennetään 128 tavuksi.

DER(SHA-1(M)) on algoritmin tunnisteen koodaus Hash-hajautusfunktiota varten ja hajautusfunktion tuloksen koodaus ASN.1-standardin DigestInfo-datatyypin mukaiseksi (peruskoodaussäännöistä johdetut tiukemmat koodaussäännöt (DER, distinguished encoding rules)):

'30'21'30'09'06'05'2B'0E'03'02'1A'05'00'04'14'Hash-tulos.

6.2 Allekirjoituksen todentaminen

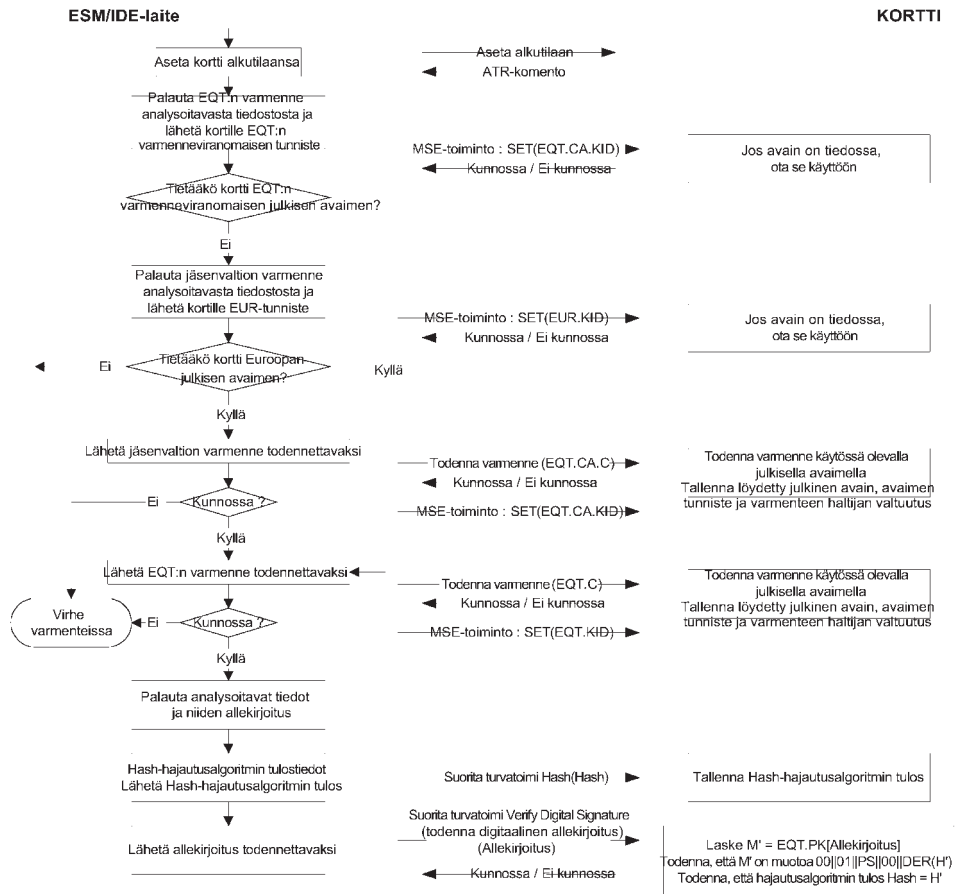
CSM_035 Kopioitujen tietojen allekirjoituksen todentamisessa on noudatettava viitteessä PKCS1 määriteltyä liitteellä täydennettyä SHA-1-hajautusfunktiota käyttävää allekirjoituksen muodostamiskaaviota.

Todennuksen tekijän on erikseen tiedettävä Euroopan julkinen avain EUR.PK (ja luotettava siihen).

Seuraava kaavio kuvaa protokollaa, jota IDE-laite, johon on asetettu valvontakortti, voi noudattaa todentaakseen ulkoiselle tietovälineelle (ESM) tallennettujen tietojen eheyden. Valvontakorttia on käytetty purkamaan digitaalisten allekirjoitusten salaus. Tässä tapauksessa tätä toimintoa ei saa suorittaa IDE-laitteessa.

Analysoitavaa laitetta, josta tiedot on kopioitu ja joka on ne allekirjoittanut, kutsutaan lyhenteellä EQT.

▼ M7

▼ **M13***Lisäys 12***MUUNNIN M1- JA M2-LUOKAN AJONEUVOJA VARTEN****SISÄLLYSLUETTELO**

1.	Lyhenteet ja viiteasiakirjat	5
1.1.	Lyhenteet	5
1.2.	Vertailustandardi	5
2.	Muuntimen yleiset ominaisuudet ja toiminnot	5
2.1.	Muuntimen yleiskuvaus	5
2.2.	Toiminnot	6
2.3.	Tietoturva	6
3.	Valvontalaitteita koskevat vaatimukset, kun käytetään muunninta	6
4.	Muuntimen rakennetta ja toimintoja koskevat vaatimukset	7
4.1.	Rajapinta saapuvien nopeuspulssien kanssa ja niiden muuntaminen	7
4.2.	Saapuvien pulssien tuottaminen sulautetulle liiketunnistimelle	7
4.3.	Sulautettu liiketunnistin	7
4.4.	Tietoturvavaatimukset	7
4.5.	Laitteen toimintaominaisuudet	7
4.6.	Materiaalit	7
4.7.	Merkinnät	8
5.	Valvontalaitteen asennus, kun käytetään muunninta	8
5.1.	Asennus	8
5.2.	Sinetöinti	8
6.	Tarkastukset, määräaikaistarkastukset ja korjaukset	8
6.1.	Määräaikaistarkastukset	8
7.	Valvontalaitteen tyyppihyväksyntä, kun käytetään muunninta	9
7.1.	Yleisiä asioita	9
7.2.	Toiminnallisuustodistus	9

▼ **M13****1. LYHENTEET JA VIITEASIAKIRJAT****1.1. Lyhenteet**

TBD (To Be Defined) Määritellään myöhemmin

VU (Vehicle unit) Ajoneuvoyksikkö

1.2. Vertailustandardi

ISO 16844-3 Road vehicles – Tachograph systems – Part 3: Motion sensor interface (Tieliikenteessä käytettävät ajoneuvot. Ajopiirturijärjestelmät. Osa 3: Liiketunnistimen rajapinta)

2. MUUNTIMEN YLEISET OMINAISUUDET JA TOIMINNOT**2.1. Muuntimen yleiskuvaus**

ADA_001 Muunnin antaa siihen kytketylle ajoneuvoyksikölle turvattua liikedataa, joka kuvaa jatkuvasti ajoneuvon nopeutta ja sen kulkemaa matkaa.

Muunnin on tarkoitettu ainoastaan sellaisiin ajoneuvoihin, jotka on varustettava valvontalaitteella tämän asetuksen mukaisesti.

Se on asennettava ja sitä on käytettävä ainoastaan sellaisissa rrr kohdassa määritellyissä ajoneuvoluokissa, joihin ei ole mekaanisesti mahdollista asentaa minkään muun tyyppistä olemassa olevaa liiketunnistinta, joka on muutoin tämän liitteen ja sen lisäysten 1–11 määräysten mukainen.

Muunnin ei saa olla mekaanisesti liitetty johonkin ajoneuvon liikkuvaan osaan, kuten tämän liitteen lisäyksessä 10 (3.1 kohta) vaaditaan, vaan sen on oltava kytketty integroitujen antureiden tai vaihtoehtoisten rajapintojen tuottamiin nopeus- ja etäisyysimpulsseihin.

ADA_002 Muuntimen koteloon on asennettava (tämän liitteen VIII luvun ”Valvontalaitteiden ja ajopiirturikorttien tyyppihyväksyntä” määräysten mukaisesti) tyyppihyväksytty liiketunnistin. Kotelossa on oltava myös pulssimuunnin, joka muuntaa saapuvat pulssit sulautetulle liiketunnistimelle. Sulautetun liiketunnistimen on oltava kytketty ajoneuvoyksikköön siten, että ajoneuvoyksikön ja muuntimen rajapinta on standardissa ISO16844-3 esitettyjen vaatimusten mukainen.

2.2. Toiminnot

ADA_003 Muuntimella on oltava seuraavat toiminnot:

- rajapinta saapuvien nopeuspulssien kanssa ja niiden muuntaminen,
- saapuvien pulssien tuottaminen sulautetulle liiketunnistimelle,
- kaikki sulautetun liiketunnistimen toiminnot, turvatun liikedatan tuottaminen ajoneuvoyksikölle.

2.3. Tietoturva

ADA_004 Muuntimen ei tarvitse olla turvavarmennettu tämän liitteen lisäyksessä 10 määritellyn liiketunnistimen yleisen tietoturvatavoitteen mukaisesti. Sen sijaan sovelletaan tämän lisäyksen 4.4 kohdassa määriteltyjä tietoturva vaatimuksia.

3. VALVONTALAITTEITA KOSKEVAT VAATIMUKSET, KUN KÄYTETÄÄN MUUNNINTA

Tässä ja seuraavassa jaksossa esitetyissä vaatimuksissa ilmaistaan, kuinka tämän liitteen vaatimuksia on tulkittava käytettäessä muunninta. Asiaa koskevan vaatimuksen numero on esitetty suluissa.

▼ **M13**

- ADA_005 Muuntimella varustetun ajoneuvon valvontalaitteen on täytettävä kaikki tämän liitteen määräykset, ellei tässä lisäyksessä toisin mainita.
- ADA_006 Kun käytetään muunninta, valvontalaite koostuu kaapeleista, muuntimesta (liiketunnistimen sijaan) ja ajoneuvoyksiköstä (001).
- ADA_007 Valvontalaitteen toimintoa ”Tapauksien ja/tai vikojen havaitseminen” muutetaan seuraavasti:
- Ajoneuvoyksikön on synnyttävä ”Keskeytynyt virransyöttö” -tapaus, kun laite on muussa kuin kalibrointitilassa ja sulautetun liiketunnistimen virransyöttö keskeytyy yli 200 millisekunnin ajaksi (066).
 - Muuntimen virransyötön katkeamisen yli 200 millisekunnin ajaksi on synnyttävä sulautetussa liiketunnistimessa vastaavan pituinen virransyötön keskeytys. Muuntimen valmistajan on määriteltävä keskeytymisen kynnyisarvo muuntimelle.
 - Ajoneuvoyksikön on synnyttävä ”Virhe liikedatassa” -tapaus, kun sulautetun liiketunnistimen ja ajoneuvoyksikön välinen normaali datavirta keskeytyy ja/tai kun sulautetun liiketunnistimen ja ajoneuvoyksikön välisen tiedonsiirron eheydessä tai todentamisessa ilmenee virhe (067).
 - Ajoneuvoyksikön on synnyttävä ”Tietoturvan murtoyritys” -tapaus, kun ilmenee jokin muu tapaus, joka vaikuttaa sulautetun liiketunnistimen tietoturvaan laitteen ollessa muussa kuin kalibrointitilassa (068).
 - Ajoneuvoyksikön on synnyttävä ”Valvontalaite”-vikatapahduma, kun ilmenee mikä tahansa sulautetun liiketunnistimen vika laitteen ollessa muussa kuin kalibrointitilassa (070).
- ADA_008 Muuntimen vikoja, jotka valvontalaite voi havaita, ovat sulautettuun liiketunnistimeen liittyvät viat (071).
- ADA_009 Ajoneuvoyksikön kalibrointitoiminnon avulla on voitava automaattisesti liittää sulautettu liiketunnistin ajoneuvoyksikköön (154, 155).
- ADA_010 Tämän liitteen lisäyksessä 10 esitetyissä ajoneuvoyksikön tietoturvatavoitteissa käytetyillä ilmauksilla ”liiketunnistin” ja ”tunnistin” tarkoitetaan myös sulautettua liiketunnistinta.

4. MUUNTIMEN RAKENNETTA JA TOIMINTOJA KOSKEVAT VAATIMUKSET

4.1. Rajapinta saapuvien nopeuspulssien kanssa ja niiden muuntaminen

- ADA_011 Muuntimen tuloliitännän on hyväksyttävä ajoneuvon nopeutta ja sen kulkemaa matkaa kuvaavia taajuuspulsseja. Saapuvien pulssien sähköiset ominaisuudet ovat seuraavat: *TBD, valmistaja määrittelee myöhemmin*. Ainoastaan muuntimen valmistajan tai muuntimen asennuksen suorittavan hyväksytyin korjaamon tehtävissä olevien säätöjen on tapauksen mukaan mahdollistettava muuntimen tulosignaalin asianmukainen liitäntä ajoneuvoon.
- ADA_012 Muuntimen tuloliitännän on tapauksen mukaan voitava kertoa tai jakaa saapuvien nopeuspulssien taajuuspulssit kiinteällä kertoimella signaalin sovittamiseksi tässä liitteessä määritellyllä k-kertoimen käyttöalueella olevaan arvoon (4 000–25 000 pulssia/km). Kiinteän kertoimen voi ohjelmoida ainoastaan muuntimen valmistaja ja muuntimen asennuksen suorittava hyväksytty korjaamo.

4.2. Saapuvien pulssien tuottaminen sulautetulle liiketunnistimelle

- ADA_013 Saapuvat pulssit, joita on mahdollisesti muunnettu edellä määritellyllä tavalla, on tuotettava sulautetulle liiketunnis-

▼ **M13**

timelle siten, että liiketunnistin havaitsee kunkin saapuvan pulssin.

4.3. Sulautettu liiketunnistin

ADA_014 Tuotettujen pulssien on stimuloitava sulautettua liiketunnistinta siten, että se voi tuottaa ajoneuvon liikettä tarkasti kuvaavaa liikedataa samalla tavoin kuin jos se olisi mekaanisesti liitetty johonkin ajoneuvon liikkuvaan osaan.

ADA_015 Ajoneuvoyksikön on käytettävä sulautetun liiketunnistimen tunnistetietoja muuntimen tunnistamiseen (077).

ADA_016 Sulautettuun liiketunnistimeen tallennettujen asennustietojen on katsottava edustavan muuntimen asennustietoja (099).

4.4. Tietoturva vaatimukset

ADA_017 Muuntimen kotelon rakenteen on oltava sellainen, ettei sitä voi avata. Kotelo on sinetöitävä siten, että yritykset käsitellä sitä epäasianmukaisesti ovat helposti havaittavissa (esim. tarkastamalla silmämääräisesti, ks. ADA_035).

ADA_018 Sulautettua liiketunnistinta ei saa voida poistaa muuntimesta rikkomatta muuntimen kotelon sinettiä (sinettejä) tai rikkomatta tunnistimen ja muuntimen kotelon välistä sinettiä (ks. ADA_035).

ADA_019 Muuntimen on varmistettava, että liikedata on voitu saada vain muuntimen tulosignaalia käsittelemällä ja siitä johtamalla.

4.5. Laitteen toimintaominaisuudet

ADA_020 Muuntimen on säilyttävä täysin toimintakuntoisena lämpötila-alueella (*TBD*, valmistaja määrittelee myöhemmin asennuspaikan mukaan) (159).

ADA_021 Muuntimen on säilyttävä täysin toimintakuntoisena kosteuden ollessa 10–90 % (160).

ADA_022 Muuntimen on oltava suojattu ylijännitettä, napaisuuden kääntymistä ja oikosulkuja vastaan (161).

ADA_023 Muuntimen on oltava sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan neuvoston direktiivin 72/245/ETY mukauttamisesta tekniikan kehitykseen annetun komission direktiivin 2006/28/EY⁽¹⁾ mukainen, sekä suojattu staattisen sähkön aiheuttamilta purkauksilta ja jännitepiikeiltä.

4.6. Materiaalit

ADA_024 Muuntimen on täytettävä suojausluokan (*TBD*, valmistaja määrittelee myöhemmin asennuspaikan mukaan) vaatimukset (164, 165).

ADA_025 Muuntimen kotelon on oltava keltainen.

4.7. Merkinnät

ADA_026 Muuntimeen on kiinnitettävä tunnistekilpi, josta ilmenevät seuraavat tiedot (169):

- muuntimen valmistajan nimi ja osoite,
- valmistajan osanumero sekä muuntimen valmistusvuosi,
- muuntimen tyyppihyväksyntämerkki tai muuntimen sisältävän valvontalaitteen tyyppihyväksyntämerkki,

⁽¹⁾ EUVL L 65, 7.3.2006, s. 27.

▼ **M13**

- muuntimen asennuspäivä,
 - sen ajoneuvon valmistenumero, johon muunnin on asennettu.
- ADA_027 Tunnistekilvessä on oltava myös seuraavat tiedot (jos niitä ei voi suoraan lukea sulautetun liiketunnistimen ulkopinnasta):
- sulautetun liiketunnistimen valmistaja,
 - valmistajan osanumero sekä sulautetun liiketunnistimen valmistusvuosi,
 - sulautetun liiketunnistimen tyyppihyväksyntämerkki.
5. **VALVONTALAITTEEN ASENNUS, KUN KÄYTETÄÄN MUUNNINTA**
- 5.1. **Asennus**
- ADA_028 Ajoneuvoihin asennettavia muuntimia saa toimittaa ainoastaan ajoneuvojen valmistajille tai korjaamoille, jotka jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset ovat hyväksyneet ja valtuuttaneet asentamaan, aktivoimaan ja kalibroimaan digitaalisia ajopiirtureita.
- ADA_029 Muuntimen asentavan hyväksytyt korjaamon on tehtävä tuloliitännän asetukset ja valittava tulosignaalin jakosuhte (tarvittaessa).
- ADA_030 Muuntimen asentavan hyväksytyt korjaamon on sinetöitävä muuntimen kotelo.
- ADA_031 Muunnin on asennettava mahdollisimman lähelle sitä ajoneuvon osaa, josta saapuvat pulssit ovat peräisin.
- ADA_032 Muuntimen virtakaapeleiden on oltava väreiltään punainen (positiivinen) ja musta (maa).
- 5.2. **Sinetöinti**
- ADA_033 Sinetöintiin sovelletaan seuraavia vaatimuksia:
- muuntimen kotelo on sinetöitävä (ks. ADA_017),
 - sulautetun tunnistimen kotelo on sinetöitävä muuntimen koteloon, paitsi jos sulautettua tunnistinta ei ole mahdollista poistaa muuntimen kotelon sinettiä (sinetijä) rikkomatta (ks. ADA_018),
 - muuntimen kotelo on sinetöitävä ajoneuvoon,
 - muuntimen ja siihen saapuvia pulsseja synnyttävän laitteen välinen kytkentä on sinetöitävä molemmista päistä (siinä määrin kuin tämä on kohtuudella mahdollista).
6. **TARKASTUKSET, MÄÄRÄAIKAISTARKASTUKSET JA KORJAUKSET**
- 6.1. **Määräaikaistarkastukset**
- ADA_034 Kun käytetään muunninta, kussakin valvontalaitteen määräaikaistarkastuksessa (siten kuin määräaikaistarkastuksista on määrätty liitteessä I B olevan VI luvun vaatimuksissa 256–258) on tarkastettava ainakin:
- että muuntimessa on asianmukainen tyyppihyväksyntämerkintä,
 - että muuntimen ja sen liitännöiden sinetit ovat koskemattomat,
 - että muunnin on asennettu asennuskilvessä ilmoitetulla tavalla,
 - että muunnin on asennettu muuntimen ja/tai ajoneuvon valmistajan määrittelemällä tavalla,

▼ **M13**

— että muuntimen asentaminen tarkastettavaan ajoneuvoon on sallittua.

7. **VALVONTALAITTEEN TYYPIHYVÄKSYNTÄ, KUN KÄYTTÄÄN MUUNNINTA**

7.1. **Yleisiä asioita**

- ADA_035 Valvontalaite on tyyppihyväksytettävä täydellisenä muuntimen kanssa (269).
- ADA_036 Muunnin voidaan tyyppihyväksyttää erikseen tai valvontalaitteen osana.
- ADA_037 Tyyppihyväksyntään on sisällyttävä toimintaan liittyviä testejä, joissa käytetään myös muunninta. Kunkin testityypin hyväksytyt tulokset esitetään asianmukaisessa todistuksessa (270).

7.2. **Toiminnallisuustodistus**

- ADA_038 Muuntimen tai muuntimen sisältävän valvontalaitteen toiminnallisuustodistus annetaan muuntimen valmistajalle vasta, kun vähintään seuraavista toiminnallisuustesteistä on saatu hyväksyttävä tulos.

Nro	Testi	Selite	Vaatimukset, joihin testi liittyy
1.	Hallinnollinen tarkastus		
1.1.	Kirjallinen aineisto	Muuntimen kirjallisen aineiston oikeellisuus	
2.	Silmämääräinen tarkastus		
2.1.	Muuntimen yhtäpitävyys kirjallisen aineiston kanssa		
2.2.	Muuntimen tunniste/merkinnät		ADA_026, ADA_027
2.3.	Muuntimen materiaalit		163–167 ADA_025
2.4.	Sinetöinti		ADA_017, ADA_018, ADA_035
3.	Toiminnalliset testit		
3.1.	Nopeuspulssien tuottaminen sulautetulle liiketunnistimelle		ADA_013
3.2.	Rajapinta saapuvien nopeuspulssien kanssa ja niiden muuntaminen		ADA_011, ADA_012
3.3.	Liikkeen mittauksen tarkkuus		022–026
4.	Ympäristötestit		
4.1.	Valmistajan testitulokset	Valmistajan ympäristötestien tulokset	ADA_020, ADA_021, ADA_022, ADA_023, ADA_024
5.	Sähkömagneettinen yhteensopivuus (EMC)		
5.1.	Laitteen tuottama säteily ja häiriintyvyys	Varmennetaan direktiivin 2006/28/EY vaatimusten noudattaminen	ADA_023
5.2.	Valmistajan testitulokset	Valmistajan ympäristötestien tulokset	ADA_023

▼B*LIITE II***TYYPPIHYVÄKSYNTÄMERKKI JA -TODISTUS****I TYYPPIHYVÄKSYNTÄMERKKI****1. Tyyppihyväksyntämerkki muodostuu:**

— suorakulmiosta, jonka sisälle on sijoitettu pieni ”e”-kirjain ja sen jäljessä tyyppihyväksynnän antaneen maan tunnusnumero tai -kirjain seuraavien tunnusten mukaisesti:

▼A2

Belgia	6
--------	---

▼M12

Bulgaria	34
----------	----

▼A2

Tšekin tasavalta	8
Tanska	18
Saksa	1
Viro	29
Kreikka	23
Espanja	9
Ranska	2
Irlanti	24
Italia	3
Kypros	CY
Latvia	32
Liettua	36
Luxemburg	13
Unkari	7
Malta	MT
Alankomaat	4
Itävalta	12
Puola	20
Portugali	21

▼M12

Romania	19
---------	----

▼A2

Slovenia	26
Slovakia	27
Suomi	17
Ruotsi	5
Yhdistynyt kuningaskunta	11

▼B

ja

— valvontalaitteen tai piirturilevyn ►**M8** tai ajopiirturikortin ◀ prototyypille laaditun tyyppihyväksyntätodistuksen numeroa vastaava hyväksyntänumero sijoitettuna johonkin tämän suorakulmion vieressä olevaan kohtaan.

2. Tyyppihyväksyntämerkki on oltava jokaisen valvontalaitteen arvokilvessä, jokaisessa piirturilevyssä ►**M8** ja jokaisessa ajopiirturikortissa ◀. Se on merkittävä pysyvästi, ja se on aina oltava helposti luettavissa.
3. Seuraavassa piirretyn hyväksyntämerkin mitat on ilmaistu millimetreinä, ja nämä mitat ovat vähimmäismitat. Mittojen väliset suhteet on säilytettävä.

(¹) Nämä numerot ovat vain esimerkkejä.

II. TYYPIHYVÄKSYNTÄTODISTUS ► **M8** LIITTEEN I MUKAISILLE TUOTTEILLE ◀

Tyyppihyväksynnän antaneen jäsenvaltion on annettava hakijalle jäljempänä esitetyn mallin mukainen tyyppihyväksyntätodistus. Ilmoittaessaan muille jäsenvaltioille annetuista tyyppihyväksynnöistä tai tarvittaessa niiden peruuttamisista jäsenvaltion on käytettävä tämän todistuksen jäljennöksiä.

TYYPPIHYVÄKSYNTÄTODISTUS

Toimivaltaisen viranomaisen nimi

Ilmoitus koskee (!):

- valvontalaitetypin tyyppihyväksyntää
- valvontalaitetypin tyyppihyväksynnän peruuttamista
- piirturilevyn tyyppihyväksyntää
- piirturilevyn tyyppihyväksynnän peruuttamista

Tyyppihyväksyntänumero

1. Tavaramerkki tai kaupallinen merkki
2. Tyypin tai mallin nimi
3. Valmistajan nimi
4. Valmistajan osoite
5. Päivä, jona hakemus tyyppihyväksyntää varten on esitetty
6. Tutkimuslaitos
7. Testauselosteen päiväys ja numero
8. Hyväksymispäivä
9. Tyyppihyväksynnän peruuttamispäivä
10. Valvontalaitetyyppi tai -tyypit, jossa/joissa levy on tarkoitettu käytettäväksi
11. Paikka
12. Päiväys
13. Liitteenä seuraavat kuvailevat asiakirjat
14. Huomautuksia

Allekirjoitus

(!) Tarpeeton viivataan yli.

▼M8

III. TYYPIHYVÄKSYNTÄTODISTUS LIITTEEN I B MUKAISILLE TUOTTEILLE

Tyypiphyväksynnän antaneen jäsenvaltion on annettava hakijalle jäljempänä esitetyn mallin mukainen tyypiphyväksyntätodistus. Ilmoittaessaan muille jäsenvaltioille annetuista tyypiphyväksynnöistä tai tarvittaessa niiden peruuttamisista jäsenvaltion on käytettävä tämän todistuksen jäljennöksiä.

 TYYPIHYVÄKSYNTÄTODISTUS LIITTEEN I B MUKAISILLE TUOTTEILLE

Toimivaltaisen viranomaisen nimi

Ilmoitus (*):

- tyypiphyväksynnästä, joka koskee
- tyypiphyväksynnän peruuttamisesta, joka koskee
- valvontalaitemallia
- valvontalaitteen osaa (**)
- kuljettajakorttia
- korjaamokorttia
- yrityskorttia
- valvontakorttia
-

Tyypiphyväksyntänumero

1. Tuotenimi tai tavaramerkki
 2. Mallinimi
 3. Valmistajan nimi
 4. Valmistajan osoite
 5. Päivä, jona tyypiphyväksyntähakemus on esitetty
 6. Tutkimuslaitos (-laitokset)
 7. Testin (testien) päivämäärä ja numero
 8. Hyväksymispäivä.....
 9. Tyypiphyväksynnän peruuttamispäivä
 10. Ne valvontalaitteen osien mallit, joiden kanssa käytettäväksi kyseinen osa on tarkoitettu
 11. Paikka
 12. Päiväys
 13. Liitteenä olevat selventävät asiakirjat
-

14. Huomautuksia (myös tiedot mahdollisten sinettien sijainnista)

.....
(allekirjoitus)

(*) Rastittakaa oikeat vaihtoehdot.

(**) Yksilöikää ilmoituksen kohteena oleva osa.